

INCA. PRIMUM.
SENTENTIA.

queritur primo utrum
deus sub ratione propria di-
uinitatis possit per se esse
subiectum alicuius scientie.
quod non. Omne scibile de

quocumque subiecto habet conceptum per se alius
a conceptu subiecti nihil cognoscibile de deo
habet conceptum per se alium a conceptu dei: ergo
recetera. probatur maius. id est per se conceptus non scitur
de se ipso. vii. metaphisice. c. ult. mo. Nam
quod est propter quod ipsum est ipsum: nihil est
querere. Silr. v. l. c. de se. Huius multe sunt
cause: sed quare hoc est homo: non est alia causa:
ix. metaphisice. c. v. l. c. q. circa simplicia non
conuenit decipi: quod aut totaliter cognoscitur: aut
totaliter ignoratur. etiam. ii. posteriorum codo per se
scibile est verum a se scido modo sed in scido modo est alius
conceptus subiecti et predicati: probatur maius. Si esset
vno conceptus aut corresponderet eis aliud in re
aut oio idem: non aliud: propter diuinam simplicita-
tem: nec oio idem: quia una res potest habere
unus conceptus adequatum: ergo alii conceptus
nihil in se correspondebit: et tunc erit superfluo-
sus et uacuus. Item omne scibile de aliquo
subiecto scitur per medium quod notius se habet
subiecto quam ipsum scitur: nihil sic potest cog-
noscitur de deo. probatur maius. quia conclusio scita est
mediata et scitur per principium immediatum:
probatur maius. viii. d. tri. c. i. quicquid intelligibile est
atque incommutabile: non est aliud alio verius:
nec aliud alio notius. Item de subiecto de
monstrationis oportet scire quid est ex proprio
posteriori. sed deus non habet quid est: quia nec
diffinitionem secundum Anic. viii. metaphisice. c.
iii.

CONTRA. Aug. viii. de ci. dei. c. i. theo-
logia est sermo uel ratio de deo.

AD OPPOSITUM. deus sub ratione
diuinitatis est primum in entitate: ergo et
in cognoscibilitate: ergo per rationem eius
possunt alia cognosci in aliqua scientia. ergo ipse
potest esse subiectum primum illius scientie.

Preterea de deo possunt cognosci aliqua
propria sibi. ergo illa cognoscibilia possunt
primere ad aliquam scientiam: ergo illa habebit
aliquod subiectum primum. non autem aliud quam

deum sub propria ratione: quia quod est cognoscibile
simpliciter preterius primo subiecto alicui-
us scientie non potest in illa scientia cognosci quantum
ad propria subiecti. deus sub ratione diuinitatis
est cognoscibile simpliciter preterius quantum ad
alio subiecto. ergo propria de ipso non possunt
cognosci in scientia habere aliud subiectum primum

Preterea aliter sic. Sex sunt et condicioes
primi subiecti. Prima per ipsa specificetur
et dicitur sicut potentia per suum primum
obiectum. Secunda per ab ipso scientia habe-
at dignitatem suam. Tertia per de ipso di-
cuntur alia considerata in scientia: sicut in proprie
predicatum de subiecto. Quarta est per ipse
sit principium per occurrit intellectui in illa scientia
et alia sub ratione eius. Quinta per ipsum possit
esse subiectum principiorum scientie. Sexta per
eius passionem et proprietates considerentur in
scientia. sed deus potest habere omnes istas con-
ditiones respectu alicuius scientie: puta theolo-
gie: ergo etc. quod aut ista scientia de deo sit sub ratione
diuinitatis probatur. quod sub illa ratione et non alia
continentur infra ambitum theologie omnia cog-
noscibilia de deo. Secundo quod scientia diuina est de
ipso sub illa ratione et quelibet scientia alia de deo est
participatio scientie diuine et imitatur eam. Tertio
quod sub illa sola ratione est subiectum primum omnis
principiorum scientie talis. Quarto quod sub sola illa
ratione est subiectum scientie beatorum. Quinto quod
transcendit omnes scientias philosophicas. Ponitur autem
ab aliis quod sub ista ratione sit scientie diuine obiectum
primum. quod illa transcendit omnem scientiam certitum
dicitur.

AD SOLUTIONEM. huius quatuor
sunt uideanda. Primo quod sit ratio scientie. Secundo
quod sit ratio primi subiecti scientie. Tertio an deus
possit concipi sub rationibus pluribus distinctis
a ratione entitatis. Quarto an inter illas rationes
sub quibus potest concipi sit aliquis ordo et quod
et tandem ex his questio soluetur.

DE PRIMO. Non extendendo scientiam
ad fidei quomodo loquitur Augustinus. xv.
trini. cap. xii. absit ut scire nos negemus
que testimonio diuicimus aliorum etc. nec
restringendo scientiam put distiguit contra sapi-
entiam quomodo aug. distiguit. xiii. tri. c.
xix. et. xx. et. xiiii. c. i. quod ad sapiam partius
eternarum rerum pertinet cognitio intelligibilis ad

scias uero t p aliu rez cognitō rōilis medio ergo modo accipiedo sciam put diffinit scit primo poteri. Dico p scia est cognitō certa ueri necessariū demonstrati immediate ex necessariū principis demonstratis q natū est habere euidentiā ab aliquo necessario prius euidente applicato ad ipsius per discursus sillogisticus. Prima conditio. s. p sit cognitio certa excludens oēm deceptione opinionem 7 dubitationes cōuenit omni uirtuti intellectuabili quia uirtus intellectualis est pfectio intellectus disponens ipsum ad pfectas operationem 7 perfecta operatio intelligibilis est cognitio ueri. iō omnis uirtus intellectualis est habitus quo determinate uerū dicim⁹ ppter q opinio 7 suspitio qd pot subesse falsus nō sunt uirtutes intellectuales. Secūda conditio. s. p sit uerū necessariū: seq⁹ ex prima: q si scia esset uerū cōtingētis possit sibi subesse falsum ppter mutationē obiecti: sicut 7 obiectum opinionis. Scia enīz necessario est 7 essentialiter habitus cognitiuus uerus: ergo necessario essentialiter includit nō tantū relationem cōmunem habitus sed spēales. s. cōformitatis ad ipsum obiectū. Nūc autē si obiectū nō esset uerum necessariū possit hīc idē manēs qnqz cōformari illi obiecto: qnqz non: ppter mutationem illius obiecti 7 tūc possit esse uerus: quādoqz nō uerus. 7 hoc ē q dicit. p. vii. metaphisice q corruptibilis corporalium nō ē demōstratō. quia sicut nō cōcipit qnqz scias: qnqz ignorantiā esse. ita nec demōstrationem: qnqz non demōstratōes cōtingeret autē utruqz: si esset nō necessariū: sed contingentis. Iste ergo due cōditiones cōes sunt: non tam scie: s; etiā sapie 7 intellectuali uirtuti: 7 cōueniūt istis habitibus ex per se rōibus obiecto: qd necessario cōformat

Tertia cōditio ē ppria distinguēs scias ab intellectu pncipioz. quia iste ē ueri habitus euidētis ex terminis ex pto posterior: pncipia cognoscim⁹ in qntū terminos cognoscim⁹ scia ē ueri habitus euidētis ex pncipiis.

Quarta cōditio. s. q euidētia noticie posterioris sit causata a priore p discursus sillogisticum ē impfctōis: nec ē de per se ratōe scie ex se: sed tm scie impfctē 7 non conuenit nisi scie in illo intellectu cui cōuenit discurre

7 pcedere a noto ad ignotū. Ex hoc seq⁹ corollarium q de nullo pot aliquid sciri: nisi de quo possunt p ures cōceptus haberi: un⁹ quidditatius 7 alii quasi denotatiui secūdu ordinem quēdā hntes quidditatiue cōceptū unde tres pime cōditōes cōsequūt scias ex p se rōe subiecti uel obiecti s quo nate sunt esse ueritates necērie i euidētia ordinate.

Quarta non ex rōe obiecti sed cōparatione ad intellectum talem uel talē quē pfcit.

QUARTUA AD SECLANDUA. articulum dico quod illud est per se primum obiectum alicuius scientie q continet uirtutem aliter: 7 primo notitia omnium ueritatum illius scientie. Istud probō. q inessentialiter ordinatis necesse est stare ad aliquod primum simpliciter. Cognoscibilia alicuius scientie habent ordinem essentialē inter se i cognoscibilitate quia conclusiones cognoscunt⁹ ex pncipiis patet ex dictis: pncipiis tandem si sint imediata cognoscunt⁹ ex terminis sicut dictum est. Terminus etiam predicati pncipii cognoscit⁹ ex rōe subiecti: quia pncipia cōmūter sunt per se scōd mō ergo subiectus cadit in diffinitōe pncipii. vii. metaphisice. In isto ergo ordine tandem stat⁹ ad aliquod subiectū simplex q est obiectum pncipii uel pncipioz. ex cuius notitia cognoscunt⁹ omnia pntentia ad sciam 7 ipsum nō ē cognoscere ex aliis: Istud ergo dicit⁹ recte primum subiectum scie: quia primo continet in se uirtutem aliter notitiam pertinentius ad scientiam. Et aliquid dī primo cōtinere. quia sicut primum ē q non dependet ab alio: sed alia ab ipso ita q dicit⁹ primo cōtinere q nō dependet ab aliis in cōtinendo: nec per rōem alicuius alterius cōtinere. hoc est: si per ipso possibile circūscripto omni alio i rōe obiecti maneret cōceptus eius ad huc i rōe obiecti cōtineret illas ueritates. ver. grā: psocheles continet uirtualiter omnes cōclusiones quas cōtinet triangulus quia cōtinet rōem trianguli. s. nō continet primo. quia non p ppriam rationē specificam psocheles: sed per rōes trianguli. **CONTRA.** Ista obicitur sic. sicut obiectum primum: potētie ad potētiam. ita ipsum primum obiectū hitus se habz ad hitum suo mō. sed primum obiectū potētie ē cōe ad oīa

per se obiecta ergo similiter primum obiectū habitus est aliqd cōe ad oīa que per se respicit ille habitus 7 nō aliqd unū cōtinens oīa. Confirmatur quia alioquin nō inueniretur adequatio in tali obiecto que tamē r. g. ritur in primo obiecto cuiuscūqz siue potētie siue habitus. Item cōiter in scientiis assignatur p primo subiecto aliquod cōe ad illa ad q se extendit scia: sicut i metaphisica ens: in scia naturali corpus. uel ens mobile. In geometria magnitudo. 7 sic de aliis. Ad primum obiectōne cōcedo q primum obiectū est adequatū illi potētie uel habitui cuius ē primum: 7 hoc rō primitatis accipitur a phō primo postē. ubi uult q pncipiatū uirtutis primo inest alicui subiecto 7 uocat unū ueriles passionē adequatā ipsi subiecto: hoc est autē cōe tam obiecto potētie qz habitus q ipsum habet rōem terminant is rōes utriusqz. sed aliud est spale q obiectū licet sit qn q mouens potentiam non tamen necessario uirtualiter cōtinet in se pfectionē potētie obiectū aut habitus pprie ē mēsurā ex qnto metaphisice. c. de ad aliqd: nō sic obiectū potētie respectu eius. Ad ppositū ergo qn q illud quod conuenit p se obiecto potētie uel habitus: puta mouere uel terminare uel mēsurā cōuenit cuilibet per se obiecto per rationem ppriā: tūc nō pot esse aliquod unum obiectū adequatū illi potētie 7 habitui: sed aliquod cōe cuius rō saluatur i oibus illis q per se mouent uel termināt. Ad primum respondeo q dupliciter potest intelligi aliam potētiam siue habitum se habere idrāter ad multa per se obiecta. uno mō sic q quodlibet eoz per rōem suam formalem naturam ē respiciat potentia tali uel habitu 7 ibi nullum eoz est primum obiectū potētie. quia nec adequatum: quia nec rō alicuius unū saluatur in quolibet q per se respicit a tali potentia uel habitu 7 per cōsequēs illi nihil est adequatū nisi cōe oib⁹ illis obiectis per se ita est de uisu respectu oīum coloratoz. qz unus color sit perfectior aliis ut albedo tam nigredo q suam ppriam naturam obicitur uisui 7 non tm uirtute albi. Alio modo potentia uel habitus idrāter respicit plura per se obiecta hoc mō q unū pte per rōem suā respicit

7 alia nō nisi ex uirtute primi 7 ibi illud primum inter per se obiecta est simpliciter adequatum potētie 7 habitui 7 iō simpliciter obiectū eius. hoc mō est itelligendum de intellectu diuino qz licet per se intelligat omnia itelligibilia tū a nullo mouet ad actū itelligedi nisi a primo obiecto suo. nullum etiam obiectū scōarium primo terminat per rōem ppriam actū ipsius. sed tantū ex consequenti uirtute illius primi: 7 iō illud p se ad qntū intellectui non est aliqd cōe oibus per se itelligibilib⁹. Sed aliqd primum itelligibile p se cōtinens oīa: Ad ppositum obiectū habit⁹ habet cōtinere uirtualiter aliquo mō ipsius habitum 7 esse mēsurā eius. v. metaphisice. c. de ad aliqd: 7 iste cōditōes sunt pprie obiecto primo habitus nec cōueniūt pprie obiecto primo potētie. habet etiā obiectum habitus terminare actum eius. 7 hoc est cōe obiecto habitus 7 obiecto potētie. igit⁹ si aliquis habitus respiceret alia plura per se obiecta qz quolibet per rōem ppriam cōtineret illū habitū uirtualit⁹: 7 esset materia 7 pto terminaret actum illius habitus obiectus ad equantus esset cōmūe ad oīa illa alia per se obiecta. Sed si inter alia multa ad que se extendit habit⁹ sit aliquod unū q solum uirtualit⁹ cōtineat habitum 7 sit materia eius 7 pto terminas actum eius illud poneret obiectū habitus adequatū ita est i scias. Nam non quodlibet q cōsiderat⁹ i scia est uirtualiter cōtinens ipsam uel mēsurā ei⁹ uel primo terminas. Sed aliqd unum ad cuius rōem stat ultimate resōo oīuz pncipioz 7 cōclusionū ut dictum est. Patet ergo q simpliciter primum subiectus scie tale uirtualiter cōtinēs ut dictū est non est cōe ad omnia cōsiderata in scia. Per hoc patet ad confirmatōnem qz utrobiz assignatur adequatō 7 primo obiecto respectu illius cuius est primum obiectū. Sed quedam potētie idrāter respiciunt per se obiecta: ita q nullus in rōe alterius habit⁹ uero scientie nūqz. 7 iō alicui potētie nō pot adequari nisi cōmūe p predicationem: oibus subiectis habitui autem scie semp adequat⁹ aliqd cōe scōm uirtualitatem ad oīa: nō autē cōe scōm predicationū. Ad secūduz. Scie unius scōm genus est unū primum obiectum:

scdm genus a multis aut obiectis oritur
specie quoque quilibet est obiectum primum in speciem
vnius scie scdm spem potest abstrahi vnu tale
coe obiectum: et sicut ille scie multe habent uni
tatem generis et idem primum ad unam scientiam
secundum genus. ita in tali scia una secundum genus
assignatur vnu subiectum cōe illi subiectis cōe
tam secundum genus: sicut cuiuslibet scie vnius secū
da spem. quous multa disticta secundum spem
cōsideret tamen eius est obiectum primum se
cundum spem in quo cōtinēt oia aliter et me
lius quod in obiecto cōi quod assignat cōiter in
scia quod vna rōe primum obiecti que est adeq̄tō
in terminādo: et hoc sicut in terminādo primo
sicut in p se et non primo: deficit autē ei ratō
mēsurandi et cōtinēdi et idem licet tale obiectum
coe sibi aliquid possit dici cōtra primum obiec
tum hoc: tamen est ipse respectu illius obiec
ti primum quod habet primo rōem assignatam
quod illud est adequatū in mēsurādo et cōtinē
do. Uel sic vbi assignat subiectum cōmūe
vel est primum subiectum scie vnius cuiusmodi
est genus et idem abstractū ab obiectis spālibus
multarū sciarū secundum spem. Uel si assignat
tale obiectum respectu scie vnius secundum spe
ciem ipse est primum: quia vna cōditōnem
habet. scilicet adequari in terminādo et in aliis de
ficit.

ADDUCUNTUR ETIAM DE SECUNDA
instantiam que talis est quod continet virtua
liter notitiam aliquid intellectus non habet: ēe
in intellectu: obiectum scibile habet esse in intel
lectu: quia est uniuersale: et uniuersale non ē
in re nec in sensu. ergo et c. ma. pbat. quod cōti
net virtualiter notitiam intellectus ē motū
intellectus ad illam. Sed motus est distictū
subiecto a mobili. ergo tale continens nō habet
esse in intellectu. Uel sic. Omnis actus et hinc
intellectus continet p̄cise in aliquo vel aliq
bus: quod est in uirtute fantastica. nō ergo ob
iectum intelligibile continet virtualiter ha
bitum scie. Cōsequētia pbat. quia obiectum
intelligibile sub rōe p se intelligibilis nō habet
esse in uirtute fantastica. quod nihil ibi habet
esse nisi sub rōe singularis. Obiectum in
telligibile est p se uniuersale. Ad hanc pbat.
quod mouens distinguit subiecto a moto nihil
aut in parte intellectua potest distictū sub

iecto ab intellectu: illud autem quod uirtua
liter continet actum vel habitum intellectua
mouet intellectum ad illum habitum vel ac
tum ergo quod virtualiter continet habitum
intellectus non habet esse p se in pte intelle
ctua et habet esse in nobis. quod intelligimus cū
uolumus: secūdo de anima: ergo p̄cise in uirtute
fantastica. Ita enim ppositio mouens et motus
sunt disticta subiecto quous sit principium pri
mū tamen contra negantes pbat. quod rōem da
centem ad impossibile quod si negetur p rōe dice
tur in quolibet mouens potest esse idem sub
iecto cū moto et tunc lignum calefaciet se p
aliquid quod subiectie in illo licet ad calefaciē
illam regantur multa alia sicut cō sine quod n.

Ad ista itaque secundum istam de fantasia
aliquid distictū de esse in intellectu obiec
tue et subiectue. Secūdo modo nō est vera pri
mo modo nō. sed licet hoc distictio sit bona non
tamen euadit difficultatem. quia nihil potest
esse in intellectu obiectie nisi uel obiectum
representatio eius realiter exiēt. non autē
obiectum scibile non oportet primo obiecti ad
hoc ut p̄cise intelligatur. quia de non ente ē sci
entia: ergo oportet quod obiectum in aliquo rep̄
tatio. et tunc de illo arguēro si illud subiec
tue est in intellectu et mouet intellectum ad
noticiam obiecti p̄ representat. ergo mouens
et motum non sunt disticta subiecto. si illud
non est subiectue in intellectu. et est in nobis
quia intelligimus cum uolumus. ergo est in
parte sensitua. ergo nihil realiter exiētis
in nobis continet virtualiter aliquā noticiā
intellectus nostri nisi aliqua specifica forma
sensata. non igitur obiectum intelligibile quod
ut argutus est prius obiectum intelligibile
est vlt et tale esse non habet nisi in intellectu.

HAEC DICITUR SIC. p̄ spem intelligibilē
nec foras nec virtualiter potest mouere intel
lectū ad aliquā noticiā. spēs autē sensibilis potest
mouere. et cū hoc stat quod obiectum intelligatur
in rōe vlt. primum pbat. sic. quia idem non
potest mouere se cuius una est p̄cisa rō. quia
mouens in actu est tale quale motus est in po
tentia. et idem nō potest simul esse in actu et
in potētia. quod hoc est principium methaphis

notum ex repugnātia istorū principiorū ge
neralium: et si negetur alicubi p rōe negatur
ubiq̄. Ita eadē rōe cōcludit quod mouens et
motus potest esse idē subiecto. quod sic licet alterū
cōt appuare rōe agendi: et aliter patiēdi tam
totum ageret: et totum pateret. quod agere et
pati est totius: et sic totus esset in actu: et totus
esset in potentia. Secūdo declaratur. quia
tantasma est sufficienter distinctum subiecto
ab intellectu: ita ut possit ipsum mouere. quod sic
ostendit. quod nō potest cōsiderari scdm rōem
essētie. et sic ubiq̄ est in corpore. Alio modo
scdm rōem potētie. et tunc si organice sic est in
determinata pte corporis. si nō organice qualis
est intellectus sic ē in nulla parte corporis. sicut
igitur potētia exiēt in una pte corporis potest
esse principium mouēdi alia: in alia pte corporis
sic illud quod est in determinata pte corporis potest
esse principium mouēdi intellectū qui sub rōe
potētie nō est in aliqua pte corporis. Tertium
declarat sic. quia hec est natura intellectus agē
tis quod contactu spūali et uirtualis lumis sui
cōtangit fantasma solū quantum ad illud quod
pertinet ad q̄ditatē eius et cōuersio. hoc est
in natura obiecti singularis quod sit p̄cise tactū
scdm suā q̄ditatē: et q̄ditas ut sic attingit
p̄ter accidētia designāria habet rōes vlt et
app̄hendit ab intellectu possibili.

CONTRA ISTA TERTIA. Tripliter.
Primo. cōtra illud quod solū fantasma mouet
intellectū nostrū: Arguo sic: accēns et subiectū
sunt disticta subiecto. ergo cuiusq̄ subiectū
est idē subiecto: et accēns erit idē sibi. Anima
autem intellectua est eadem subiecto uirtuti
fantasie. igitur et intellectus est idē illi. ergo et
fantasma quod est in illa uirtute. quod aut dicit
quod intellectus est in nulla parte: vlt est deter
minate: sed in qualibet ē taliter et idē distictē.
vnde sicut si esset in solo organo fantasie esset
subiecto indistinctū illi potētie. ita cū sit in
alia potentia. non tamen minus vnu. Ergo in
ista non minus est idem subiecto isti. Pre
terea cū equiuoca principalis et totalis est per
fectior effectu. ergo fantasma erit perfectius
quocūq̄ actu quod potest haberi in mente. quō
ergo felicitas erit actus perfectissimū scdm
p̄cise. et quō excedem bruta quātū ad mētes
scdm augul. xv. tri. c. iiii. et v. quod si dicitur

intellectum agentem principaliter esse agēs
respectu actuum scdm in mente. hic non erit
opus: quia intellectus agens est indistinctus
subiecto a possibili. vnde secundum eos nō agit
in possibilem secundum rōem cōe efficientis sed
solū formaliter. quod si dicat quod intellectus agēs
est solū circa fantastica. Contra. quia in
tellectus agens nihil impedit in fantastica.

Cōtra eos etiā est rōe uoluntate. quod totū
p̄cise in actibus hūanis erit mere p modū
nature ita quod nihil erit in potestate hoīs non
magis quod actus bruti. sed de hoc alias. Quaz
to arguit contra istos quod non requireret hinc
intellectualis: sed solū fantastica. quod nihil in
p̄cise erit rōe quod agētia ordinate agunt: sicut
quo ad illud quod dicit fantasma in uirtute in
tellectus agētis repr̄tare vniuersale in uir
tute intellectus agentis. Contra hoc hōc
alibi. quo ad terrū etiam negant speciem in
telligibile. Cōtra. ergo negat mēoria in
mente. quod est cōtra. augul. xii. de tri. c. iiii
et iii. et x. Item sequitur quod angelus nihil sibi
intrinsecum potest hōe nouam uolūtatem uel in
tellectōem quod quodlibet tale est distictū ub
iecto ab ipso. Si dicas quod p̄cipui p̄cise non po
tuerūt hoc uidere. Contra. hoc falsū ē.
quod si dicas obiectū mouet eos ad peccatū uel
errorem. ergo non fuit in p̄cise eorū sic mo
ueri. sicut nec in p̄cise eorū quod obiectum sic
moueret. Item obiectum in se existēs nō
mouet. ergo ut relucēs in essētia illa et per
consequens sic fuit cā illius erroris et peccati
Dico ergo ad istam obiectōem secundam quod ali
quid exiēt in intellectu: siue subiectie: ut spe
cies intelligibilis uel hitus: siue obiectie ut
illud reluceat intellectui cōtinēt uirtualiter
noticia intellectus. Tūc ad ppositū. mouens
et motū et c. nego cōsequētia. immo doctor
ille quē iste in pluribus sequitur negat eam in mul
tis cum ponat spem intelligibilem et per eam
tanq̄s p̄ principium actiū intellectum reduci
ad actum intelligēdi. cū etiam ponat uolūta
tem mouere intellectam et cōuersio. diuer
simode tūc: cum etiam ponat essētia angeli
mouere intellectū suū. et c. Ad pbatōem
dico quod si illud esset concessum de accidētia et
potētia: et cōcluderet ppositū de eodē sim
pliciter: non concluderet tūc de eodē secundū

q. est idem per accidens. n. legitur q. idem
ut in potentia. et in actu nisi idem p. accidens. et
hoc de alterius. et alterius. et cum dicit totus
per se agit. Respondeo. hoc debet intelligi
de toto includente suppositum. et formalem
rationem egendi non aut de toto includente duo
alia in ratione suppositi quorum unum est immediatum
subiectum alterius. possibile est q. unum nihil
si erat ad actum et reliquum nihil faciat ad
passionem exempli calidum calfacit et frigidum

ARTICULUS DE TRIAZULIS
in uno eodem concordant doctores. quia intel-
lectus maioris non mouet ad concipiendum deum
nisi ex creatoris. Nunc autem perfectiones que nec
includunt limitationem nec defectum que in cre-
aturis sunt disperse et distincte in deo sunt
unite propter eius simplicitatem quia in cre-
aturis sunt imperfecte. quia participat in deo
sunt simpliciter perfecte et illimitate propter
eius infinitatem. Ergo iste perfectiones in cre-
aturis tam imperfecte quam diuersimode repre-
sentant illas perfectiones unitas in deo et si-
cut representat ita mouet intellectum nostrum
ad cognitionem istorum. ergo intellectus maio-
ris qui non potest illas unite concipere ut sunt in
se mouetur ad formandum distinctas intellec-
tos de illis proportionales conceptibus ista-
rum perfectionum in creaturis quibus tamen con-
ceptibus pluribus formatis multipliciter que
perfecte concipit illud unum perfectum et perfectiones
unitas in ipso. et sic intellectus maioris potest
habere de deo conceptum aliquam quasi quodam
tuum et alios quasi passionum iuxta illud aug.
xv. tri. ca. v. si dicitur eternus unus et pius po-
tens iustus bonus spiritus scilicet omnium horum
nouissimum que posui quasi dicitur significare
substantiam. cetero uero substantie quali-
tates. et ait dama. ca. iiii. si bonum si iustus
et si quid aliud dixeris non naturam dices deum. sed
que circa naturam. Sed circa ultimum ue-
rum que dictum est de intellectu maioris ingrunt
aliquid si deus potest concipi sub distinctis rati-
onibus a quocumque intellectu etiam diuino. et istud
oportet uidere propter rationem proportionem. quia
ipsa non querit comparando deum ad intellectum
maioris sed absolute dicitur si deus ex parte
sui sit tale cognoscibile de quo potest esse scia

in intellectu proportionato.
HAEC SUNT PLURES OPTIMO
nes modorum repetam nisi una. de aliis autem
dicitur alias cum de hoc tractabit. Dicitur
sic ab uno doctore q. intellectus diuinus una
simplici conceptu potest apprehendere actuali-
ter et distincte quocumque intellectus maioris
potest apprehendere de eodem pluribus actibus et
distinctis. Cum igitur intellectus maioris scilicet per
dicta ex perfectioribus creaturarum contineat scilicet
diuina sub alia et alia perfectione ratione huius perfectionis
et illius non videtur ratione quia intellectus diuinus cir-
ca eentiam suam apprehendit distinctos huiusmodi
perfectionum. Ad hoc potest talis propositio q. impossi-
bile est quocumque intellectum diuinum ut alium concipere es-
sentiam simpliciter sub istis rationibus distinctis nisi
conpetat illa ad alia plura uel conuerfo nisi conpetat
plura ad ipsas. Adhuc habet duas rationes et una
auctoritatem et aliam exempla. Ratio sua fundamentum
est ista: ab uno simplici uno modo se habent scilicet rem
et scilicet conceptum non potest sumi distinctioes rationum
eentia diuina ut scilicet se scilicet considerata proter
respectum ad alia est simplex omnino distincta re et ratione
igitur etc. Probo maius. quia si non. tunc ab uno sim-
plici uno modo se habent scilicet rem et conceptum su-
meret unitas et diuersitas. probo minus. idem sim-
plex apprehensum: scilicet se et absque bitudine ad
aliud non potest apprehendi nisi scilicet rem unam et sim-
plicem rationem. Rationem unam que posset vari ad
ista rationem excludit: que talis est. Locedif que
ista eentia apprehensa omnino scilicet se absque omni
alia habitudine: tam ad intra quam ad extra non
potest apprehendi nisi scilicet rem unam rationem. hoc
autem modo apprehendit ipsa essentia appre-
hensione ad quam mouet intellectum ante omnes
negociationem. sed circa essentiam sic appre-
hensam secundum se et una ratione tantum: intel-
lectus postea negociationem comparat ipsam sub una
ratione ad seipsam sub alia ratione ad alia: et sic cir-
ca essentiam est omnia rationum mutuo se respici-
entium absque omni cognatione ad extra. sic con-
siderare sub istis rationibus possibile est intel-
lectui. quia ille rationes que sunt virtualiter in
obiecto non per intellectum possunt actua-
liter explicari. Contra istam rationem
arguitur sic. Quocumque apprehendunt seu
comparatur: ut quedam differentia se respici-
entia prius in sua omnia existere supponunt

intellectus negociationem. apprehendit circa
essentiam istas rationes ut distinctas mutuo se
respicientes. igitur ante apprehensionem actua-
lem ipsa essentia sunt actualiter ista ut sic
distincta: et ut sic mouebunt intellectum ad co-
ncipiendum et comparandum ipsa distincta. Ista
conclusio est impossibilis. quia ipsa sic sunt distic-
ta in eentia diuina ante omne negociationem
intellectus et etiam quia illa moueat intellectus
diuinus ad concipiendum seipsi sub tali distinc-
tione. igitur aliqua priorum est impossibilis.
non maius. ergo minus. que accipitur a respondente
probo maius. quocumque intellectus maioris comparatur
ut differentia ipso actu comparandi non constituitur
unum in illo esse scilicet rem que habent istam oriam:
ymmo comparationem ipsam necessario precedit tale
esse et differentia talis ipso. et hoc ulterius
probat per simile in rebus. quando enim
res vere absolute ad inuicem comparantur
supponuntur hinc esse distincta tale. igitur cum etia
rationes mutuo comparantur supponuntur hinc esse distincta
scilicet rationem. Pro ista opinione est alia ratio
communis et antiqua talis. Licet cumque distinc-
tioni rationis in aliquo correspondet distinc-
tio realis in aliis illa distinctio rationis sumitur
per comparationem ad illa distincta realiter:
istud probatur per simile de dextro et sinistro
in columpna et animali: de ratione principii et fi-
nis in puncto respectu diuersarum linearum:
nunc autem iste perfectiones distinguuntur in
deo secundum rationem et correspondent eis in
creatura aliqua distincta realiter. ergo ista
distinctio rationis in deo sumitur in quocum-
que intellectu per compositionem ad illa distincta
in re. Pro isto est auctoritas Auerris. xii.
metaphisice commento. xxxviii. ubi dicitur
quando fuerit considerata dispositio: et dis-
positum in immaterialibus etc. tunc reducun-
tur ad unam intentionem omnino et nullus
modus erit quo predicatum distinguatur a sub-
iecto et dispositio extra intellectum: sed nul-
lam differentiam intelligit inter ea nisi se-
cundum que recipit dispositionem et dispositum
ut duo quorum proportio est ad inuicem si-
cut est proportio predicati ad subiectum in
rebus compositis. videtur plane intentio sua:
quod intellectus non distinguit ea nisi concipi-
endo secundum proportionem ad distincta re

aliter. Istud confirmatur per exempla
Primum exemplum est: que supposita uni-
tate forme speciei secundum rem: intellectus
non distinguit rationem generis et differre-
tie que primo sunt diuerse rationes: nisi co-
pet ea ad alia realiter differentia et secun-
dum quem ordinem illi forme specificae sic uni-
te postea arguantur esse distincta. Secundum
exemplum est ratio boni et veri non distinguit
uerent nisi intelligere et uelle essent circa
aliquid idem obiectum alicubi actus rea-
liter diuersi et ad inuicem ordinari. Ter-
tium exemplum. essentia diuina non concipi-
peretur ab intellectu diuino sub ratione di-
uersarum ydearum circumscripta omnino
da comparatione ad diuersas essentias creatu-
rarum realiter distinctas.

RAZIONES ALIAS FACIAS. con-
tra istam opinionem repetit iste doctor et in-
cipit respondere. Sed hic non replico nisi
duas. Prima ratio est ista. Distinctio se-
cundum rationem intellectus et uoluntatis est
fundamentum distinctionis emanationum.
filius enim non procederet nascendo tanquam
verbum et scilicet liberaliter tanquam amor
nisi presupponeretur distinctio intellectus et
uoluntatis tanquam principiorum produc-
di. nunc autem distinctio per sonarum et e-
manationum non presupponit aliquam co-
mparationem ad creaturas. ergo per compa-
rationem ad creaturas non habebunt esse
talia principia. Secunda ratio est: perfectus
simpliciter et principaliter habet quicquid
sibi conuenit secundum que est simpliciter p-
fectum. hoc probatur. quia imperfecta de-
pendent a perfecto: sed non conuerfo. nunc
autem habere intellectum et uoluntatem: et
huius operatio simpliciter perfectio ut sim-
pliciter perfectio ut simpliciter perfectum
est. ergo ista habet independenter. et per con-
sequens absque comparatione ad extra. quia si
habendo ista formaliter necessario compe-
tur ad extra uidentur in habendo ista de-
pendere ad extra. sicut relatum a rela-
tium: et non esset mere absolutum immo ab
eo dependeret. sicut conuerfo. sicut conu-
tabilia eque mutuo dependent

Ex ista loca et alijs in fra. p. ista. ubi
p. de act. capio R. hinc librum
p. p. ista. p. hinc de sup. ex. hinc
ponendo. et q. q. ista. fra. hinc
ex. op. hinc. a. p. hinc. et hoc
denotat. cum ista. et p. hinc. ista. hinc
V. h. ista. hinc. sup. hinc. q. hinc. in. hinc. hinc
anglia. d. q. q. hinc. p. hinc. q. hinc. hinc.
hinc. hinc. hinc. hinc.

AD PRJADAAN JSZARUA respōdet
sic. q. circūscripta habitudine ad extra: illud
quod habet rōem probandi emanatōes pō-
nales non apphēdit sub istis diuersis rōib⁹
intellectus 7 uolūtatis. sed solus sub ratione
essentie diuine ut ei cōiungit respect⁹ talis
realis. sed q. ipis emanatōib⁹ secūdu qndā
pportōes. rñdēt aliq. emanatōes ī termis
puta generatōi filii pductō uerbi in intel-
lectu 7 pductōi. s. f. pductō amoris in uolū-
tate nostra. iō de apphēdēs essentia ut est
rō pñrandi ipis emanatōes in habitudine ad
diuersa picipia istaz emanatōnū ī creatura
concipit illam essentiam sub istis rōib⁹ pñ-
candi: que sunt intellectus 7 uolūtatis. que aut
sit ista pportio explicat alibi: q. pductō natu-
re 7 uerbi est necessaria nulla pñsupposita:
productio aut amoris necessario est alia pñ-
supposita: sic filius pducti pductōe prima 7
iō simili mō pductōis uerbi 7 nature. s. f. p-
ducti necessario alia pductōe pñsupposita 7
iō mō simili: pductōi uolūtatis diuine. q. aut
intellectus 7 uolūtatis nō pñsupponūt distincta
secūdu rōem ipis emanatōib⁹. Hoc probat
duplīter. uerbum est exp̄siuū oīum que ī
essentia q̄ in uolūte continent. ergo ī uerbo
iam producto intelligit: non ergo potest alia
actualis distinctio accipi ī intellectu diuino quod
āmō pcedens productōem uerbi. Anō cōfir-
mat per augustin. vi. de tri. c. ultio ubi dicit
q. uerbu ē ars pñs: plena oīs rōnū uiuētū
Secūdo sic. quia distinctio secūdu rōem nō po-
test esse nisi per aliquē actum intelligēdi:
Primo autem actus intelligēdi in deo est
principium emanatōis uerbi: supposita pro-
prietate relatiua cum uerbum producat
naturaliter et actu naturali ipsius intellect⁹
ergo nullo actu quasi pcedente pōt haberi
alia distinctio rōis ad intra. Ad secūda rōes
respondet: q. quodlibet istoz quātū ad pñ-
fectionem realem quas importat est in deo sine
compatōe ad extra 7 sic idēpendēter appre-
hendēt: sed apprehendēdo sic essentiam non
apprehendēt sub distinctis rōibus: sed omnes
q. possunt distingui per cōpōnem ad extra ap-
prehendēt tunc ut unite 7 idēdiste sub una
simplici rōe infinitis essentie diuine.

CONTRA PRJADAAN RATIOES
Primo arguo sic. quicq. uni rōis exns pōt
esse principiu pducendi plura supposita ī una
natura ipsum non determinat ex se in ratioe
principii ad determinatā pluralitatē pducē-
doz. patet ppō tam in cā equoq. q. uniuoca
pōt ēte in plura successiue uel siml: nūc aut p
te cētia unī rōis exns āteq. cōpēt ad alia
extrinseca est principiu pducēdi plura sup-
posita in natura eadez diuina: ergo ipsa in illo
pñori non determinat ad certam pluralitatē
suppositoz pducēdoz ergo non repugnat
sibi quātum est ex se esse principiu quo pro-
ducendi plura supposita q. duo: sed cuiuscūq.
ipsa ex se potest esse principiu q. pducēdi:
illud simpliciter potest produci. ergo simplr
possibile est producere plura supposita ī diuis
q. duo: 7 si possibile ergo necessarium: ergo
necesse esse plures psonas q. tres in diuinis.

INTELLIGERE. q. quātū si re-
pugnet sibi ex se. tamē repugnat sibi ex re-
lationibus sine quibus non est principiu quo:
non enim potest fundare primo nisi deter-
minatas relationes pducēdi determinatas
psonas q. iste relatōes sunt alterius rōis. 7
aliquid unū potest determinari ex se ad aliquas
pluralitatem diuersoz scōm rōem. 7 iō licet
ex se nō determinet ad supposita pducta tamē
determinat p relatōem. Aliter orēt q. ma-
est uera. q. principiu quo se habet ad pro-
ductōes plures vnus rōis: q. aut productio-
nes plures sunt alterius rōis idēdeterminata
pluralitate potest aliquid unū determinari ex se
7 alterius mediātib⁹ illis ad producta: quia
productū non pōt produci nisi productione.
Diceret adhuc tertio mō: q. pōne sunt for-
maliter alterius rōis: quia s. habeāt cētias
vnus rōis. tñ cōstituit formaliter relatōi
b⁹ que sunt alterius rōis. Sic ergo iste tres
rñsiones querūt quō essentia que est vnus
rōis pōt determinari ad plura alteri⁹ rōis
Una dicit ista plura esse relationes in produ-
cētibus: alia dicit ista plura esse ipas pducti-
ones. Tertia dicit ista plura esse relatōes
psonaz pductaz. q. aut supposit⁹ idē oīno
determinari ad certam pluralitatē eorū que
sunt alteri⁹ rōis. p. si o. o. p. litatē pducere

ad unitatē. 7 ab illo uno nō sunt prio similita.

Contra primā respōsionē accipi. do res
strictissime in diuinis prout res relatiua
distinguitur a re absoluta relationes in pro-
ducētibus nō differunt realiter a producē-
tibus actiuis ut suppono ad pñsens. ergo di-
cete cētia s. terminari: ad tot productiones
actiuis per tot relationes alterius rōis est
dicere idē realiter determinare aliquid
ad seipm. nec per istas actiuis determinat
ad tot productiones passiuas. q. correlatiua
sunt omnimodo simul natura. 7 p consequēs
unum nō determinat fundamentū ad reliquū
preterea prima rō. quare aliquid pōt pro-
ducere. q. habet principiu quo productiois
nō enim ipsum principiu q. tribuit aliq. ut
tutem principio quo. sed econuerfo. ergo q.
habens hoc. Principiu nō pōt nisi inde
terminatas productiones oportet inuenire
rōm: in principio quo. unde enī ē simpliciter
uerum. Q. illud quod est quo: aliquid patet
ad hanc que est possibilis eo ē simpliciter in-
possibilitas ad illam que est omnimodo impos-
sibilis. ergo cum relatio actiua nullo modo
sit principiu quo nec determinatiū eius ut
principiu quo: sequitur q. per rationes re-
lationis nullo modo habebitur per se ratio
impossibilitatis ad quartam personā. sicut
nec per se rō possibilis ad tertiam.
Contra tertiam respōsionem productio nō
uidetur ēē alterius rationis nisi habeat pñ-
cipiu alterius rationis uel terminū forma-
lem. q. hec sola uidentur distinguere producti-
ones formaliter. nunc autem per te principiu
unū quo est oīno unū rōis. 7 similiter ter-
minus formalis ergo ēc. Contra istaz ra-
tionem similiter pōt dici q. igneitas ita p
te est determinata ad plures ignes. q. illi ig-
nes quantū ad proprietates in diuinales sūt
oīo alterius rationis. licet natura ignis sit ī
eis vnus rationis illa enī ibi ultima consti-
tutua inesse indiuisibili sunt primo diuersa
sicut hic. 7 est ita immo magis hic una na-
tura in distinctis psonaliter q. ibi in disti-
ctis indiuidualiter. Item secūdo sic si .a.
est idē. b. oīo se 7 ratione quicquid conue-
nit. a. conuenit. b. 7 econuerfo. oppositum in-
dūct contradictioem. sed pter oēm respec-

tum essentie ad extra intellectus 7 ratio: na-
bilis sunt oīno idē re 7 ratione per te
ergo in illo primo quicquid conuenit unū 7 aliū
sed in illo pñori producantur per te per se
p te. ergo in illa productione inest uoluntas
principiu gignendi uerbum sicut memo-
ria. 7 ita memoria spirandi. s. f. sicut uolun-
tas ergo prima persona producta ex produc-
tione sua reali nō est proprie uerbum. q. rō
uerbi includit noticiam exp̄ssam per ac-
tum memorie. unde aug. xv. de tri. c. xv.
uerbum nostrum de nostra sciētia nascitur
quemadmodū illud de sciētia patris natum
est nec prima persona producta ex productio-
ne sua reali magis erit imago q. s. f. q. scōm
oēs. s. f. eq. est similis patri sicut filius 7 quo
ad hoc nō minus ymago sed non procedit ut
similis q. non ut noticia a noticia. sed ut rō
a uoluntate. similiter. s. f. ex processione sua
reali nō magis erit donum quam filius. q.
rō doni nō cōpetit sibi nisi propter liber-
tatē in suo principio producēdi. 7 sicut is
illacum est non magis est principiu produ-
cēdi ip̄s q. memoria 7 ita q. illata sunt uidē-
tur ī uolūtate. 7 cōtra sanctos. unde aug. v.
de tri. ca. xv. assignans primā distinctionē
inter filium 7. s. f. q. s. f. nō sicut filius. ex-
iit enim nō quomodo natus sed quomodo da-
tus. 7 richard. iii. de tri. diff. use tractat quō
plenitudo sapientie pōt ēē in una persona nō
autem plenitudo caritatis. 7 ideo psona pñ-
ma que producat per actū intellectus uel
sapientie pducitur ab una psona illa aut q.
pducitur p actum uolūtatis producat a
duobus. Item iii. sicut productiois filii 7. s.
f. iam pōt esse nō habēt distinctioem ī li-
bertate. quia ī terminis actus uolūtatis iā
elicitus ē quedā qualitas naturalis ī uolūta-
te sicut intētio in intellectu. sed distinctio
libertatis que est hic 7 ibi 7 est in principi-
is istoz actuū. ergo si est alia distinctio
in hoc q. s. f. libere spiratur. filius nō libe-
re sed naturaliter oportet hanc diuinū ēē in
per se principio producēdi hic 7 ibi ergo nō
est oīmodo idē indistictū nec ualet ista disti-
ctio per relationes q. utrobiz relatio eque
naturaliter respiciat rationem oppositam.

RAZIONES QUIBUS PROBAT
q. dicitio rōnis nō pōt precedere pductionē
uerbi nō cogūt q. eni dicit q. q̄cūq; deus in
telligit intellectu distincto intelligit uer-
bo iam producto uidetur eē falsum. q. pater
oēs operationem ⁊ secundū omnē modum si
bi possibilem habet a se ut est prior origine
filio. ⁊ hīc a se t̄s obiectiue q̄s elicitur. ita
q. sicut filius nō est patri aliquo modo prin-
cipium eligēdi aliq̄e actum patris ita nec
eti sibi ratio obiectiua necessario requisita
ad omnē actum eius pater enim tam obiec-
tum q̄s principiu elicituū omnis operatio-
nis sue habet in se ⁊ a se. ergo si possibile est
patrem nosse distincte istas rationes iue ef-
sentiam sub istis. sic distincte nosse neces-
sario sibi competit pro ut est prior origine fi-
lio. Confirmat istud per aug. xv. de tri-
c. vii. quilib. ⁊ persona sibi meminit sibi itel-
ligit sibi diligit: ⁊ sicut infert q. si filio in-
telligeret pater. tunc pater eēt sapiens nō
de seips. sed de filio. ita sequitur q. si pater
nō habet in se obiectum cause intellectio-
nis sue nō erit sapiens de se sed de filio. q. eē sa-
pientem includit in se habere obiecta sapiē-
tie. idem ca. xv. nouit omnia deus pater in
se ipso nouit ⁊ in filio in seipso tanq̄s seip-
sus ergo ut cum prior origine filio nouit se ip-
m ut sic prior nouit omnia in se ipso. Ad rati-
onem eius primam p̄ hac cōclusionē q. uer-
bum est expressiuū distincte eorum que qua-
si in uolēte in se continentur. Item si hoc eēt
lectionem distinctam ante uerbum produc-
tum q. nō solum a patre in se eē sed etiam
intelligentia ⁊ eque distincta. oio sicut est i-
telligentia uerbi. q. eum distinctione sunt
intellectiua patris. ideo sic distincte commu-
nicantur filio. Dat. xi. omnia mihi tradita
sunt ic. q. autem adducunt de deo q. est ars
patris sicut ē sapientia patris. qualiter au-
tem intelligendum sit q. sit sapientia patris
aug. expoit li. vii. ca. iii. ita dicitur filius sa-
pientia patris quomodo dicitur lumen patris
a. quemadmodū lumen de lumine ⁊ utrūq;
unū lumen sit ⁊ intelligatur sapia de sapientia
⁊ ut. unq; una sapientia nō ergo est ars pa-
tris plena rationum q̄s ille rationes distinc-

te sint in solo uerbo imo sunt eque distincte
in intellectu patris ut patris sed ita coe-
tunt filio per appropriationem propter hoc
q. ex ut productionis sue est notitia detey-
minatiua eorum que habitualiter contine-
retur in mera paterna intellectu autem
patris nō habet rationem sic producti licet
ipsa ut in producta sic distincta omnium p-
ductorum cognoscendum. Ad aliam ra-
tionem quando accipit q. primus actus itel-
ligendi in diuino est principium producendi
uerbum: ista est falsa. dicit primo. q. nullus
actus intelligendi proprie est principium p-
ducendi uerbum. secundo q. nō primus pro-
bō primi. q. aut intelligit actum intel-
ligēdi esse principium quo producendi uerbum
ut principium. ⁊ actum principiu siue p-
ductiu siue primo modo siue secundo cō-
intelligere sit ipius intelligentie secundum
aug. xv. ca. vii. de tri. dico intelligentia qua
intelligimus producere ante uerbum seu ha-
bere principium formale produendi nō con-
uenit intelligentie sed memorie ergo neutro
modo est aliquis actus intelligendi principi-
um hoc amplius patebit inferius ubi decla-
rabitur q. dīc nō est aliq; intelligere nec etiā
intellecto aliqua est formalis rō exprimi uer-
bum: secundum patet ex dictis. q. actū p-
ducendi uerbum procedit origine intel-
lecto distincta patris ut patris cum arguit q.
naturaliter producit per actum intel-
lectus ergo. primo actu intelligendi non se-
quitur q. quorūcūq; actum intellectus est
principium omnium eorum est principiu
per modum nature. uel pōt dici q. licet iste
sit primus actus intelligendi productiuus
nō tamen primus actus intelligendi sed pri-
or ē actus intelligēdi ut est in patre.

CONTRA DUODECIMO.
Ad secundam cum dicitur hic q. importatur
perfectionis per ista est in deo absq; omni
comparatione ad extra. quero an illud q̄
importatur formaliter secundum rationem
intellectus ⁊ illud q. formaliter importat
per rationem uolūtatis sic in deo sine tali
comparatione. si non ergo intellectus secun-
dū rationē suā formales non est perfectio sim-

pliciter nec uoluntas nec aliquid eorum. ⁊
sequitur quod non sit nū unica perfectio
simpliciter sola sc̄s essentia diuina probō con-
sequē q. simpliciter perfectū nō est tale for-
maliter sed tantū uirtualiter. ergo uirtua-
liter ipm est simpliciter quodlibet q. melius
est ipm q. nō ipm. ergo simpliciter meli-
e eē nō illūte formaliter q̄s intelligētē. sequē
igit q. intellectū formaliter nō sit p̄fectio
simpliciter. ⁊ sic eēt de aliis. consequē ē fal-
sum ⁊ contra an sc̄m mono. xv. ubi pōt re-
gulam de his que concedenda sunt proprie
de deo quod sicut remouendū est ab ipso q.
quid nō est melius ipm q. nō ipm simpli-
citer ita cōcedendum ē de ipso quicq; ē sim-
pliciter melius ipm q. nō ipm eius sunt se-
cundum plura talia s̄m cum. ⁊ aug. xv. de
tri. ca. iiii. uenientia non uiuētibus ic. p̄ferē-
nda iudicamus ac per hec quoniā in rebus
creatis creatorem sine dubitatione p̄poni-
mus oportet eum summe unire ⁊ intelligētē
⁊ esse ipm potentissimū iustissimū ic. si at
conceditur q. intellectus secundū suā ratio-
nem formalem est in deo absq; cōparatōe ad
extra ⁊ uoluntas secundum suam rationem
formalem cum intellectus sit tantum forma-
liter intellectus ⁊ uoluntas. uolūtatis sicut se-
cundū au. v. metha. humanitas est tantum
humanitas sequitur tūc q. absq; cōparatōe ad
extra est aliq; distinctio eorum. Et confir-
matur istud. q. licet aliqua uirtualiter con-
tenta in aliquo nō distinguantur. q. potētia
nō distinguitur: cum nō sint in eo formaliter ⁊
actualiter: cum actus separet ⁊ distinguitur
vii. metha. habebūt aliquā distinctionē q. si
aliquā uirtualiter habeant ex collatōe intel-
lectus ad extra de illa non curō. sufficit quod
non sit oio in distincta re ⁊ ratioē absq; cō-
paratione ad extra. Item illa cōparatio ad ex-
tra que est ratio rationis nō facit p se unū
conceptū: cum ipsa eētia diuina q. etiā real-
e q. magis uidetur nō facit per se conceptū
tūc cū fundamēto. ergo si totus istud eētia
sub relatione rationis dicit per se sc̄ibile de
deo nō erit per se sc̄ibile nisi ratione alteri-
partis nō ratione essentie. q. oio idem cōcep-
tus non sc̄itur per se de se ipso. ergo tantum
sc̄itur de deo ratione relationis rationis:

sed illa si ē perfectio simpliciter. q. illa est si-
mul natura cum termino ergo nra perfectio
simpliciter est sciendum de deo. Itē ter-
cio compare ad extra cōuenit it. lectū ut ē
intellectus formaliter ⁊ nō ut est distinctus
re ⁊ ratione ab ipsa eētia q. tunc eētia cō-
pararet ad extra ergo impossibile est per ac-
tum cōparati habere formalem ratio. em in-
tellectus ut intellectus. consequētia patet q. ra-
tio formalis potētie nō habet per actū eius
sed magis eōuerso. Ad rationes q. adducit
p se. res. ond. o. q. nō cogunt ad primū cū di-
cit i pbando rationem data ubi est tota uis r-
sponsonis q. cōparata per intellectū ut distinc-
ta ueram supponunt distinctionē habet hec
ppositio est falsa p̄bō possibile est intellectū
aliquē actum cōparare ad aliq; primo intel-
ligo sic q. nec illa prius sunt cōparata ex na-
tura rei nec per actum priorem intellectus
⁊ prius patet q. alioquin nulla pōtēnt cōpa-
rari nisi habentia cōparationē realem ⁊ se-
cundum patet. q. alioquin ante omnē actus
comparati procederet alius ⁊ sic in infinitū
ante istam primā cōparationē nō supponitur
in cōparatiua relatio rōnis q. tunc ita nō ei-
set prima cōparatio secundum relationem ra-
tionis ⁊ per consequens ut mutuo se se respi-
cientiū secundum illā relationē rationis nō
presupponit i cōparatiua aliquam relationem
rōnis. ⁊ per consequens ut dīam rationis.
q. ois dīa rōnis: intellectus eni nō pōt creare i
rebus dīas secundum absoluta: sed tantū se-
cundū relatiōes quas causat i obiecto per ac-
tum cōsiderādi. Probōm. suā de relatiōe r-
aliter dico ad oppositum sic. relatiōes reales
opposite uel relatiua. ut relatiua nō prius ha-
bet dīam realem q. cōparantur mutuo se se r-
spiciētia realiter. q. ipsa cōparatō real' eoz
ē dīa real' eorum. ergo a simili relatiōes ra-
tionis opposite uel relatiua ut relatiua nō prius
hnt dīam rōnis q. cōparantur mutuo sicū-
dum rōnem patet ergo q. nō ualē eius p̄di-
catio de r̄bus absolutis. q. res absolute non
iccludit de se respectū ⁊ iō p̄nt h̄re dīam pri-
orem cōparatione ipsorum. s̄ aliqua eētia rō-
nis forte omnia iccludunt respectū rōnis. Et
ideo dīa eoz priā ut sicut ē cōparatio eoz secū-
dum rationē. Et p̄terea illa p̄bō de r̄bus

absolutis uniuersaliter accepta e falsa. qz li
c. t. in multis distinctio absoluta pcedat re-
latione reale no tame in omnibus. qz no in
pformis scdm ipsum 7 scdm alios comunitur.
qz ibi pterea differetia e secundu filatioes
ad si hoc e possibile qz dca aliqua relatioes
sit prima per relationes reales absqz omni
enunitione priore multo magis e possibile
i relatis secundu ratione. quou omnis disse-
recta e secundu relatione. item si maior ista
que iam improbata e ect uera. adhuc no se-
quitur conclusio. qz comparatio eet actus refle-
xiu secundu relatione rei prius causatas. pos-
sent ille relatione ee in eentia p actiualiu ra-
tionis priore. 7 tunc no sequitur qz eent i eentia
p natura rei. qz etia accidit qz illa sic ex-
istetia in intellectu dno mouerent intellectum
diuinu ad comparandum se falsum e. qz nec e
latione reales que sunt in eentia ex natura
rei mouent intellectu diuinu ad cognoscendu
se. sed sola eentia diuina mouet intellectum
diuinu ad quecuqz cognoscenda. Ad secun-
da ratione que comunis e quero ar alia est
distinctio ronis in eade re cui no correspodet
distinctio realis i aliis. aut no. si no er-
go ma. illa absolute infert ista. qz omnis dif-
ferentia ronis sumit p comparationem ad di-
stincta re. 7 tunc ps qz in maiore petit co-
clusio 7 e negada a negate conclusiones. si sit
ergo pot concipi sub distincta roe absqz om-
ni comparatione ad plura. Item ad hoc qz
obiectum concipitur sub alia ratione que non
dicit respectu ad aliud. no oportet obiectum ip-
sum comparari ad aliud. sed no omnis rela-
tio ronis dicit respectu obiecti ad extra. qz
tunc no potet ee distinctio ronis ubi inter-
distincta realiter. 7 per consequens relatio y-
demptitatis no esset relatio rationis. ergo
ic. ma. patet qz obiectum cu intellectu sufficit
ad omnem conceptum qui no est comparatiuus
eius ad aliqd extra: ergo illa ro euidetia hy-
da intellectu nostro qui no concipit distinc-
tas rones in deo nisi ex distinctis rebus infe-
rioribus sed no de illo intellectu qui pot intel-
ligere obiectum in se 7 ex pleitudine uirtutis
eius cognoscere rationes eius circa ipsum
Ad auctoritate auerroyis pot dici qz logi-
ca intellectu nostro respectu pfectionis quas

ex creaturis cognoscimus de deo. Ad exe-
plum que adducunt pro se. Ad illud de gene-
re 7 dca ubi natura speciei est simplex. et al-
lud similiter manifeste concludit oppositum
Si eni aliquis esset intellectus qui cognos-
ceret quidditate speciei no ex posterioribus
ille intellectus cognosceret rationem gene-
ris 7 differentie que pnet ad quidditate
speciei ab qz oi comparatione ad aliqua poste-
riora que secundu ordinem conueniunt tali na-
ture. nam talis intellectus no dependet a po-
terioribus in cognoscendo priora. licet er-
go intellectus noiter ex quibusdam actibus
ordinate conuenientibus ipsi speciei concipiat
rom generis 7 differentie. tñ prior 7 pna
distinctio rei inter copoitem generis 7 dif-
ferentie no est per comparationem ad illa po-
teriora sicut nec prima cognitio quodqd est
e per copoitionem ad accidentia. Istud etia
exemplum nimis extendit dcam rei. qz ratio
generis 7 dca. licet no distinguat i rei na-
tura simplici tamen natura distinguit p-
cise ratione hic est relationibus rationis qz
bus copantur ad inuicem. qz proprie dicit
differentia ronis. Ad aliud exemplum de
uero 7 bono secundu illa acceptione eius uerū
dicit rom manifestatiua sui bonu autē dicit
rom allectiua affectu ad seipm. iste ergo ra-
tiones si distinguerent per copoitionem ad
extrinseca distinguerent primo p respectu
ad intellectum 7 uoluntate. qz illa primo respi-
ciunt. sed secundu multos nuqs est differen-
tia realis intellectus 7 uoluntatis ut saltem
si in terminis est. in deo no e 7 ibi e sent iste
riones obiectiue qz si intellectus 7 uoluntas di-
stinguatur. tamen iste relationes sunt prio-
res uaturaliter rationibus intellectus 7 uolun-
tatis 7 intellectui qui no accepit cognitions
a posterioribus essent iste relationes prius
rote. Ad terciu exemplum de ydeis patet qz
no est ad op positus. qz nec ro unus ydee pot
intelligi sine ref. ectu ad extra. qz igit rati-
ones distinctarū ydearum no possent acci-
pi sine ref. ectu ad extra quod no est popt
distinctioem rationū. sed qz quelibet ratio
dicit respectu ad extra ideo no pot distinctio
illorū haberi sine tali respectu. Quatu ergo
ad istu articulu qz cōcedo absqz oi comparatōe

essentie diuine ad extra pot in deo haberi si
tantu cōceptus quidditatis siue eentie sub
ratione essentie. uerū etia alii quasi denoi-
trari no tantu p. f. naliū 7 notionaliu sed etia
pfectionū simpliciter qua 7 conceptus di-
stincti non requirit intellectū aliqd copare
ad extra ym o cōceptus icludens respectum
ad extra no est per se cōceptus pfectionis
simpliciter.
QUARTUM AD QUARTUM
articulu principalē dicit qz sciētia habēs de
um pro primo obiecto e sciētia specialis. 7
per consequens habebit subiectū speciale sub
ratione speciali. hic aut ratō ponitur ista ut
e principiu nostre reparationis 7 cōsumatō no-
stre glorificationis. Pro hac opinioe ponit
ratio talis sub illa ratione est aliquid subiec-
tum in sciētia sub qua cōtinet omnes ueri-
tates 7 ad quod oia reducitur. hec ratio p
dicit e h9 ergo ic. cum hac opi. cōcordat il-
la que dicit qz deus sub ratione boni est pri-
mum subiectū in sciētia qz sic probat ro boni
est ratio nobilissima. qz ratio boni est ro si-
mis. ratio aut finis e ratio nobilissima. qz
secundum auic. vi. metha. si de singulis cōis ef-
feretia illa dca finali eet pncipaliter. a dultis
aliis modis possent assignari rationes sub qz
bus peneret deus principiu subiectū. Cō-
tra tamē oēs istas opiniones duplex est uia.
una probando istam affirmatiua qz deus
sub ratione unitatis est primum subiectum
huius scie. alia probando ista negatiua qz no
sub aliis rationibus que assignantur. Pri-
mū pbat tripliciter pno sic sub illa roe e de
primum subiectū scie pime sub qua primo
cōtinet uirtualiter ueritates scibiles de deo
huius e ro eentie die ergo ic. ma. patz ex dcis
in secundo articulo. m. probatur qualitas or-
do realis eet inter alia si essent distincta rea-
liter talis eet ordo illozū secundu rationem
ubi sunt distincta secundu rationem. Ista
probatur. quia ordo distinctorū scdm romem
concluderet nisi ex ordine qz natus eet cōpote
re illis secundu rem si essent distincta reali-
ter. Tunc aut si intrinseca deo eent distic-
ta realiter ab eentia diuina oio. primū erit
in eentia sub ratione eentie 7 reliqua oppo-
sita quasi passiones 7 accidentia eius signifi-

catio est illa distinctio ronis omio primum
erit sibi eentia sub roe eentie. Seco sic cog-
itō qd est ee oio prima ex vii. metha. 7 licet
absolute cogitō qd e. e prior cognitioe alioz
Ita in eadem cognitio quid e eiusdem e cog-
nitio eius prima: 7 oio pfectissima. ergo il-
la e maxime ueritatis cōtentiua omniu cog-
noscibiliū de illo cuius est. cōsequens patet
qz cōtinere uirtualiter obiecta cognoscibilia
cōpetit pfectissime cognoscibili. Tercio
sic sub ratione deus est primū obiectum itel-
lectus sui 7 pime sciētie possibilis habe-
ri de ipso est: est aut primum obiectū itelec-
tus sui sub ratione eentie ergo ic. ma. pbat
qz est primum obiectum intellectus sui sub ea
ratione sub qua cōtinet cognitione omnium
cognoscibiliū de ipso. nam mouet intellectum
sui ad ratione omnium cognoscibilium in illa
scie. sub illa aut ratione per qua cōtinet oia
est principiu obiectū pime scie de ipso. mior
quāuis possit probat per hoc qz intellectus di-
uinus intuitiue cognoscat 7 per consequens
sub ratione illa que est in re ex natura rei.
quod tñ supponatur usqz ad cōceptum de sci-
entia dei iseri d. xxxvi. c. xxxv. Ad negati-
uam cōtra rationes aliquas que assignant
sñ tripliciter primo sic ro subiecti que aliqd
est obiectum primum excedit iperfectione
cognoscibilitatis omnia cognoscibilia in illa
scie: ro aut glorificationis uel boni cuiuscūqz
talis no e huius ergo ic. ma. patet qz licet
primum subiectum habet primo cōtinet oia
que cōtinentur in scie ita ratō pimi subiec-
ti debet ee prima ro cōtinendi 7 p consequens
perfectior in cognoscibilitate minor probat
qz relatio ronis no pot ee pfectior in cognos-
cibilitate quocūqz ente reali qz nec i eitate
probat etia de bono 7 aliis rationibus. quia
quādocūqz istarū est ro cognoscibilis. alia p-
fectior puta essentie ut eentie. Secundo
sic nihil sub ratione contracta potest ee pri-
mum subiectū pime scie possibilis haberi d
ipso. omnes iste rationes que assignant sñ
rões cōtrahentes ipm ergo ic. ma. probat
qz ex pno me. cū scie cōsiderate aliqd sub roe
cōtracta: est alia prior cōsiderās illud sub ra-
tione absoluta certior qz dicitur ibi que est
ex paucioribus certior est ea que est rōne ut

arithmetica geometria. Tercio sic nō potest esse primum subiectum prime scientie de ipso sub aliqua ratione que nō facit unus per se cū ipso. hōi sunt oēs rō. s que assignatur igitur sc. minor patet qz quelibet talis ratio nō est realiter distincta. e. let realiter eētā illi q assignat pbo ma. aut illa ratio eēt ngetur inest ipsi subiecto. aut necessario si cōtinget. ergo nō ē ratio aliquid sciēdi de subiecto. qz ipsa nō ē necessario cognita de subiecto. si necessario. ergo ipsa ē cognoscibilis scz de subiecto per rationem subiecti. 7 ita nō ē prima rō uirtualiter cognoscēdi oīa alia de subiecto nec p cōsequens prima ratio subiecti in scientia.

QUANTUM AD JSUAM articulum dico quod est ordo inter rationes sub q bus deus est cōceptibilis ita q ratio eētā est oīo prima 7 alie sunt priores aut posteriores secūdu q hūc rationi propinquiores uel ab ipsa rōnes. qualiter at itelligat ordo propinquitatis sit possibilis. patet ex prima ratione pōita cōtra istam opinionē. Quēcūqz enī ordinem realem haberent aliqua distincta realiter similem ordinem secūdu rationem hūc ubi essent distincta ratione. nūc aut si realiter essent distincta pōnalia ab eētā alibus. 7 eētālia int. r se haberent ordinē in cōt. quēdo ipam essentia. ergo si sunt distincta rōne habent talem ordinem secūdu rationem. minor pbat. primo cōpando essentiam siue pfectiones simpliciter iter se. si enim realiter distigueret nātā i mālis pfcā 7 intellectus perfectus 7 illud per quod intellectus hōi pportionatū. Sibi pfcā 7 ipse actus itelligendi: 7 ultra etiam esset alius actus circa obiectū primariū 7 alius circa opōsita secundaria uirtualiter cōtenta in obiecto primario: esset inter ista talis ordo realis q eētā i mālis pfcā: eēt prior realiter intellectu pfcō. intellectus pfectus prior realiter illa ratione representante obiectū. 7 ratio ista representans prior est actu itelligendi obiectū secundariū. 7 ista esset propter qd habens naturā i materiale pfcā habet intellectū perfectū. Et hec propter qd itelligibile pfectū pōt habere rōm sibi cōpōnentem 7 ipm pfecte representantem pōt habere

Primatum. e. actus hōi obm
rationum prior est actu
itelligendi obiectum
a. l.
potens.

intellectū qui obiectū tale pfcā itelligit nō pcedatur. 7 hoc ppter quod intellectus itelligens obiectum primariū pōt itelligere obiectū secundariū uirtualiter cōtenta in ipso ita q ex quibuscūqz duabus ppositionibus predictis possit fieri demonstratio propter quod ad cōcludēdū extremū de extremo similit' pōt argui de natura 7 uolūtate 7 actu uolēdi obiectū primariū 7 secundariū.

Consimiliter etiā licet nō sit ita manifestum tñ uidetur posse argui de quibusdam aliis in trāscis ipi deo. puta si distiguerentur realiter infinitas simplicitas imutabilitas eternitas si necessitas eēdi. uidet' infinitas itensua oīo prima qz dicit modus essentia qm i creaturis nec sic se haberēt finitas sicut aliqua passio ad ita eētā. sed dicit intrinsecū gradū uel limitationē nature in scāliter. enī. intrinsecā nature humane est finitas uel limitatio qz sapientia. pmo uidetur q alter qz intellectus uel uoluntas. qz nō ē itelligibile ad habere aliquid entitatē quin statim illa intrinsecē sit finita uel infinita: hanc uident' sequi opz in reali simplicitate qz finitum ē i cōpōnibile alteri. qz nō qz cūqz cōpōnibile cum altero pōt eēt terminus maior puta cōpōnibile similit' etiam in cōpōnibile in se. qz illa duo cōpōnentia nec possunt eēt in se finita nec i finita simplicitate uero uidetur sequi imutabilitas. qz in mutabile nō est cum termino motus cōpōnibile Ex hac uidetur sequi necessitas siue eternitas. qz excludit omnes possibilitates.

Consimiliter etiā pōt argui ex parte obiectorum que respiciunt intellectum 7 uolūtate. qz enī ē ens i materiale perfectū ita nature ē obiectum intellectus pportionatū 7 ulterius mouere ipm ad actū circa ipm 7 ulterius: qz ad actū circa ipm iō mouebit ad actū circa obm secundariū uirtualiter cōtēt' i pmo Secūdo pōt declarari ppositum de ordine perfectionū simpliciter ad actus notionales 7 ppropriates notionales. Si enī ista distigueret realiter memoria perfecta qz scilicet icludit intellectu 7 obiectū actus itelligendi sibi prius: 7 actus exprimitur notentiam declaratiuam illius obiecti qui est deus 7 ipsa noticia producta per actum deus

dicēdi que d' uerbu. eēt ibi simpliciter ordo realis qz memoria in actu pfcō esset ibi primū: scz secūdu: uerbum tertium. 7 qz memo. ia est perfecta iō d' dictua: 7 qz ē dictua ideo uerbu pductum. Consimiliter ē de uolūtate 7 inspiratione 7 terminū spirationis: cōpando etiā terminos pductionum

Si ergo perfectiones simpliciter pcedūt actus notionales 7 ipi actus terminos. notionalū ad inuicē. qz actus intellectus est prior qz actus uolūtatis. ideo dictio ē prior spiratio: 7 ultra: ideo uerbo dicto cōmunicatur uerbo per generationē memoria secūda que nō pntelligit' habere uerbu ad equatum. Uterius etiā producta ista distincta simplicit' sunt idē l' unū nature 7 hoc propter simplicitatē 7 i dimensibilitatē illius nature ideo ē inter illa pfcā ydemptitas. Propter idem etiā quia habēt eandē magnitudinem illius nature puta infinitatē 7 ideo est inter illa pfcā equalitas. qz etiā habēt ppropriates illius nature eadē iō inter illa pfecta similitudo. Et quarto notionalium ad relationes communes. 7 propter priora. tanqz per cās propter qd possent fieri posteriora ergo uidet' eēt hōmōi ordo ordo secūdu rationē Item hic secūdu arguit' sic In demonstrationibus. qz 7 ppter quid de eodem uidet' eēt ordo cōtrarius. nam i demonstratione. qz prius cōcluditur que sunt ppropinqua effectui a quo arguit' illa aut uident' eēt remotiora a causa per se. Ecōuerso autē i demonstratione simpliciter 7 ppter quid prius cōcludunt' illa q sunt ppropinqua ipi cause. 7 ultimo cōcluduntur de effectu remota ergo si aliqua cōueniant alicui cōe que statim possunt cōcludi ex effectibus 7 alia que nō possunt ista nō uident' eundē ordinē nec eque i mediātū habere ad talē cām. nunc autem multa possunt cōcludi de substantiis seperatis ex eorū effectibus. sicut xii. met. 7 patebit in multis questionibus de deo. Illiqz aut nō possunt cōcludi ex effectibus. sicut mere theologice ergo hec 7 illa secūdu ordinē mere insunt deo. Et cōfirmatur ista ratio. qz nō eque i mediate 7 absqz ordine insunt illa alicui subiecto que nota sūt de ipso imperfecte 7 confusē cōcepto. sicut po

test cognosci ex terminis. Alij ac possit de eo cognosci nisi distincte cognito sub ratione huius eētā proprie ergo sc.

a. l.
illa que non possunt

CONTRA JSUAM UIDEATUR Quia ista ratio sc. 7 prima concludat duo opposita nam in pna deductū ē qz eētālia sunt priora personalibus. ista autem secunda ratio uidetur cōcludere oppositum. nam per demonstratiōne. qz nō cognoscimus de deo notionalia: cognoscimus tamen eētālia. eētālia aut cognoscimus de eo cōfite cōcepto pōnalia enī nō nisi distincte cōcepto. Illud aut ē i mediātis ut tenet' quod nō pōt cognosci per demonstratiōne qz illud q pōt. similit' uidetur prius in eē deo pmo cōpōt' hūc eētā ut hec ē qz illi qz ppetit et scdm aliqz cōceptum i perfectū. pro cōclusionē prime rationis uidetur eēt qz pfcō simpliciter pcedit naturaliter illud q nō est pfcō simpliciter. ppropriates ille eētālia sunt pfcōnes simpliciter. unde etiā quelibet pōt eēt formaliter infinita notionalia autē nō sunt pfcōnes simpliciter qz tunc quodlibet eorū eēt in qualis pōna nullū. etiā eorū pōt eēt formaliter infinitū. Secūdo sc. illud uidetur i mediātis nature diuine qz cōfiquitur eam secūdu se 7 p cōsequēs ut ē in quolibet 7 ut abstrahit a qualibet proprietate in cōicabili qz illud q cōuenit ei pfcō in mo ut cōiungitur determinate proprietati i comunicabili primo modo se hnt pfcōnes. secūdo modo nocōnes 7 ppropriates. Pro cōclusionē secūde rōnis uidetur istud supposita sunt prius natura qz ppropriates nature. oīo enī i mediate nātā uidet' se habere ad supposita quorū ē quidditas 7 ad que se habēt quasi eētālia: uidet' aut se habere ad ppropriates tanqz ad quedas quasi alterius generis. Patet etiā in creaturis qz prius: qz eētālibus presuppositis species indimū qz propriam passionem.

a. l.
eētālia

Ad questionē patet ex dictis illud enim sub ratione eētā pōt eēt primum obiectū alicuius scientie. cuius eētā est ratio pna uirtualiter primo continēdi ueritates necessarias habētes eund. ntiā ordinatam deus eētā ergo sc. ma. patet ex declaratiōne

in secundo et tercio articulo. minor patet ex
premissis in tercio et quarto articulo

AD PRIMA D RATIONE pri
cipale concedo maiore que declarata est in corre
lario primi argumēti et nege. mi. Ad pro
batione dico q. illis pluribus conceptibus pot
correspondere una res extra que pot in se vir
tualiter continere tales plures conceptus. per
consequens de ipsa p intellectum possunt actu
aliter explicari. et cum dicitur q. una res hz
unum conceptu adequatu: concedo unu con
ceptu quidditativu. q est eius essentia idē scilicet
cum se: sed preter hoc pot virtualiter con
tinere conceptus plures quasi denotativos. si
cut et ipsa essentia de natura rei virtualiter
continet multas proprietates ipsam si possit
distingui realiter ab ipsa ergo etc. ita potest
virtualiter continere conceptus conceptus qua
litativos qui pnt ab intellectu distingui a co
ceptu quidditativo et hoc precise. sed illi con
ceptus sunt tantu distincti secundu ratio
nem rationis mutuo se respicientes sicut tac
tum est in tercio articulo forte tamen possit po
m circa tales aliqua distinctio maior illorum
conceptu qz secundu relationes mutuas ra
tionis. et ad hoc possent virtualiter contine
ri in illa essentia: et intellectually explicari
sed de hoc alias in questione de attributis.

Sicut dicit q. tunc illi conceptus erant fictivi
et vani. respondeo non sequit. qz correspondet
eis unu obiectu reale. qz in oibus illis concipi
tur. licet sub alia et alia ratione. nec ille ra
tiones sunt vane. qz continent in illa essentia
divina sub ipsis: vel si contēti non distinguūt
precise p relationes rōnis. tunc oibus eis con
cipit correspondēt unu obiectu quasi ma
teriale. sed simul correspondēt distincta ob
iecta formalia p se terminata ipso: que ta
mē obiecta formalia virtualiter continentur
in illo uno quasi materiali essentia. Ad secu
dam ratione. concedo ma. et nego mi. qz in iiii.
articulo opposita eius declaratur ubi ostē
sum est. quare illa que conveniunt essentia divi
ne hnt ordinē inter se. conveniendo ipsi essentia
nec est mi? scia ppter qd suo mō ex ordine isto
rum secundu ratione qz est si essent distincta
realiter et haberēt ordinē reale. qz scientia

propter qd magis respicit ordinē cognitio
num cognoscente qz in essentia existētie ex
tra Ad auctoritate augusti. respondeo qz
ulterius ibi q. tres persone non sunt veru qz
una: et ex hoc inferit q. non sunt aliquid ma
gis et hoc veru est loquēdo de maiestate rea
li et veritate reali. tamē in duobus personis
pot intellectus habere plures rationes confi
derabiles qz in una persona: qz proprietas p
sonalis est formaliter intelligibilis. loquitur er
go de veritate que pportio inf. et ita rei ex
tra. non aut que cōpetit alicui secundu eē ra
tionis: sive in intellectu. Ad terciam dico q. ali
quid licitū quale exprimitur per diffinitio
nem repugnat deo. ideo diffinitio non est ipso
dei. qz nihil est in ipso limitativu vel determi
nans ipsam eē. et hoc modo intelligit auct. ne
gare: qd a deo. tamē generat loquēdo p ut co
vertitur cū essentia. verissime est in deo quid
ditas: sicut essentia ex aug. vii. tri. ca. v. eē
tia vere et proprie dicit. ita ut solū deum vi
ci oporteat essentia Quāvis autem de sub
iecto scie pnt aliquotiens precognoscit qd est
primo mō se exprehibile per diffinitionem
de deo tamen hoc non est simpliciter necessa
rium. qz si ens probat primu subiectu: tū nō
habet tale quid sufficit eni sicut eque est in p
posito q. essentia subiecti de se sit rō cognos
cendi omnia alia a deo etc.

SECUNDO QUERITUR
utru veritates p se scibiles de deo
sub ratione veritatis pnt sciri ab intel
lectu viatoris. q. sic videtur. i. ca. xii. distinguit
apostolus donu scientie ecōtra donu fidei et alia
dona que ibi enumerantur. sed qui habet do
num scientie de deo ut distinguitur contra
donum fidei scit veritates per se scibiles de
deo sub ratione veritatis. sed possibile est vi
atorē habere donum scientie distinctu extra
fidem. igit. etc. mi. pbat per angustiu. xiiii
trinit. ca. i. vbi dicit apostolus in apposite loca
tam fuisse de scientia pnt distinguitur cō
tra fidem. Item secundo sic. scientia
est habitus simpliciter perfectior quocūqz
alio habitu cognitivo et loquitur de scientia
cōmuniter. prout includit sapientiam. igitur
tū viator non potest habere scientiam

re deo sub ratione veritatis haberet noticiā
inferiorem et habitum imperfectiorem ipsa
scientia. sed hoc falsum est cum sit pfectio por
tionis superioris secundum aug. xii. tri. ca.
iii. ex quo est circa dea. Item tercio sic.
lumen naturale sufficit ad habendum scien
tiam naturaliter accūsitum de obiecto na
turali. ergo cū lūm supnaturalē nō sit ipse
lūmine naturali intellectus viatoris. lūmi
ne supnaturali poterit scientiam habere
de obiecto super naturali quare etc. Item
quarto sic ubi est noticia cū certitudine ibi
est maior ratio scientie qz certitudo per se
convenit scientie. igitur illa noticia que est
magis certa magis est scia sed nūqz cōtingit
et loquem theologum dubitare de veritate a
deo revelata quāz de alia veritate apprehen
sa in lumine naturali ergo etc. Contra se
cūda ad cor. v. dum sumus in corpore pegeri
namur a dño: per fidem enim ambulamus.
et non per speciem glōsa modo per fidem tā
tum illuminamur non per speciem. Item
per rationem in possibile est ex principis
opiat sequi conclusionem nisi opiatam igitur
similiter in possibile est ex principis cre
ditis sequi conclusionem nisi tantum credi
tam. qz certitudo conclusionis nō excedit cer
titudinem principiorum.

DE QUIBUS QUIDAM Q. DE deo
sub ratione veritatis scientia viatoris potest
haberi sub alternata tam scientie beatorum
et ideo nō oportet qz principia eius hic scian
tur sed tantum qz credatur. Supponitur eni
manifesta in scientia sub alternata. et p hac
opinionem arguitur sic scientia subalternata
in quantum est subalternata suppoit sua pzi
cipia tanqz sibi credita et in superiori scien
tia determinata. igitur non est contra rati
onem scientie qz principia eius sint tam cre
dita. Item per respectum in quantum tal est
scientificus. sed per respectum in quantum p
spectivus non est geome. igitur potest quis
esse per respectum. licet nō sciat sua principia
sed tantum credit ea: ea supponendo ergo etc.
Item hoc confirmatur auctoritate. p. vi
ethi. ubi vult qz ad scientiam habendam suf
ficit qz principia sunt aliqualiter nota. ubi et

dicit cōmentator qz principia sunt nobis
nota per inductiones igitur non oportet ad
scientiam habendam qz principia perfectius
cognoscantur qz conclusiones igitur etc.
Contra de deo sub ratione veritatis nō potest
esse scientia nisi unica igitur non habet ali
qua et sibi subalternata. probō antecedentis
quocūqz virtualiter continentur in aliqua
primo pertinet ad illam scientiam que con
siderat subiectum illud sub illa ratione qua
virtualiter illa continet sed omnia per se co
gnoscibilia de deo continentur in ipso virtu
aliter sub ratione veritatis. ergo de deo ut
sic non potest esse nisi unica scientia cum sci
entia sit de ipso sub aliqua ratione. prima qz
virtualiter continet omnia per se scibilia de
ipso. et ideo nihil est dicere qz de deo sub ra
tione veritatis potest esse scientia aliqua. et
tamen qz theo. qz nos habemus nō sit de deo
nam unum sequitur ad aliud cum de deo nō
possit eē nisi aliqua scia ut iam probatum est
Item secundo sic. scientia sub alternata et
subalternans non se extenditur ad essentia
lia scibilia qz principia subalternata sunt cō
clusiones i subalternante dicit etiam. p. in
primo parte et in secundo pbi. et cōmenta
tor ibidē. qz subiectu sub alternata se habet p
additionē rōe scie subalternantis. hoc scōz tho
subiectus in theo. nostra est deus. nō sub spe
ciali ratione. sed sub ratione veritatis sic au
tem est subiectum theo. beatorum igitur theo
nostra cum considerat omnia que virtualiter
continentur in deo sicut scientia beatorum
igitur aequalia extenduntur ergo etc.
Similiter tercio sic ut prius scientia subal
ternans et subalternata non sunt vrio eisdē
cōclusionibus. qz conclusiones in scia sub
alternante sunt principia in scientia subal
ternata. sed theologia nostra est de eisdē.
primo de quibus est scientia beatorum. licet
forte non de omnibus illis. sed hoc nō facit
qz et subalternetur si enim unus sci et x. li.
geo. et alius v. non propter hoc scientia sua
subalternatur scientia alterius igitur etc.
Alia etia argumenta fecit contra hanc
opinionem que habes i tercio libro d. xiiii

AD PRIMA D RATIONE op.
b.

dicendum qd scientie subalternatae possunt habere alia principia de quibus habent euidentiā per experientiam. sicut saltem in perspectiua. probat per experientiam qd anguli incidentie et reflexionis sunt equales quauis hoc probari possit per geomet. unde multa principia sunt simpliciter nota per se. et de quibus tñ nescit propter quid. Si sint aut alia principia in subalternata que non sunt nota per sensum et experientiam oportet qd sint ea reducere in alia principia priora. illa ergo noticia que tantum supponit alia principia et non propter quid nec per experientiam cognoscit ista. illa non est scientia. p hoc ad rationes. Ad prima qd subalternata inquntū talis est scientia non qd tantū credit sua principia. sed quia nouit illa per experientiam et qd nouit ea reducere ad priora in scientia superiorum. Ad aliud qd quamuis perspectiua in quantum perspectiua sunt considerentur in scientia hęc tamen non est sola rō nisi cognoscat sua principia predicto modo. Ad auctoritates. p. dicendum qd dupliciter principia possunt esse nota. uno modo noticia confusa ut cum terminis confuse apprehenduntur et hoc sufficit ad noticiam principiorum in scientiis specialibus. Alio modo possunt principia cognosci noticia distincta cum definitionibus eorum distincte cognoscantur. et hoc conuenit per noticiam metha. diuidēdo et componēdo et ideo habita noticia metha. perfectius cognoscantur principia cuiuslibet scientie quam nata sunt cognosci in illa et p consequens perfectius hab. et qd in quibet alia scientia habita metha.

ALIA EST OPINIO d. a uitate pot haberi scientia de ueritatibus per se scilicet de deo sub ratione deitatis nō tamen in lumine fidei nec glorie sed in quodā lumine medio. Ad hoc adducunt plures auctoritates. aug. sed una est precipua xiiii. de tri. ca. i. ubi dicit qd hęc scientie est tribuēdū illud tamen modo quo fides saluberrima gignitur: nūtritur: et defenditur: et roboratur que scientia non pollent fideles plurimi quia polleant ipsa fide plurimi. Aliud. n. est qd homo debeat credere: aliud ē scire que

admodum hoc ipsum piis opuletur et contra ipsos defendatur. Item Ric. de tri. li. i. ca. iii. dicit qd non solum per fidem. sed ratiōnibus necessariis ueritates de deo in trinitate personarum et unitate eētie eorum: se et o. i. c. u. s. u. r. u. m. item an. de in carnatione. c. xxxiii. q. duo q. u. s. c. u. l. a. magna monologion et profuso. ad hoc feci ut certa ratione non auctoritate que ad deum pertinent manifesta rem talis est sententia. Ad confirmationem huiusmodi arguo sic. Cuiuscūq; necessari termini naturaliter possunt a nobis apprehendi illud potest a nobis sciri et. patet hoc p logo primi. q. prima et in collationibus. Itē secūdo sic. Illud potest sciri a nobis ē possibile de quo possumus scire qd ad ipsas nō sequitur impossibile igitur et. Sed de omni ueritate scibili de deo possumus scire qd ad ipsam non sequitur impossibile. q. r. e. Probo huiusmodi. qd ex quo huiusmodi cōplexum est uerum. Dis ratio in contrarium aut peccat in materia aut in forma. Si in forma possumus scire qd peccat. qd circa hoc: art. h. e. m. de quacūq; fallacia argumti. Si peccat in materia. igitur possumus scire illud non ē necessarium ergo et. Confirmatur per dictus. p. iii. metha. ueritatis adeptio est solutio dubitationum igitur cum conuenit nos soluere argumenta contra fidem. possibile est nos scire ea que creduntur per fidem. Contra hanc opi. ar. sic. In cōueniens est habere nobilissimos habitus et nos latere ex secundo poste. et hęc propositio quamuis non sit uera de habitibus infusis et supnaturalibus quos per nullum actum in nobis experimur. tamen uera est ut eam capit. p. contra platonem scilicet de habitu qui habet euidentiā ex presentia obiecti et tamen qd ipsum lateat sed unumquēq; theologum lateat ipm habere talem habitum in tali lumine: et qd non potest exire in actum scidū huiusmodi habitum igitur et. mi. probatur tam de actu intrinseco quam extrinseco

De intrinseco tum quia non potest aliquis dū ē in uia huiusmodi principia considerare due in tali lumine alio a fide. hoc enim quantumcūq; magnus doctor confitetur in fine mortis qd tantum articulos fidei credit nec in alio lumine uidet. tum quia omnis scientia

si reflectatur super suum actum scit se scire et credere. Sed nullus scit se scire principia theol. in tali lumine. igitur hoc etiā patet de actu extrinseco qd nullus doctor quātuicūq; excellens cōfiteatur se scire huiusmodi principia. nec etiā potest aliquis docere ea cum tamen scientia siue sapientia signum sit posse docere ex primo metha. Item secundo arguitur sic fides et scientia de eodem obiecto et in eodem intellectu repugnat qd aliter idem obiectum eidem intelligibili esset clarum et obscurum. igitur cum fides dū est in uia habeat fidem de huiusmodi principis de eisdem non habebit scientiam. Confirmatur si aliquid est. p. sciens deum ē unum non credit illam. qd scit repugnantiam fidei ad scientiam igitur similiter eōnerbo. si fides aliquis per fidem credit aliqua de deo et postea sciat ea: non habebit fidem de illis: igitur et. Ideo arguentes concedunt qd theologus si scit proprie scientia. non tamen per hoc ut dicunt derogatur nobilitati habitus theologie. qd secundum. p. una scientia sit nobilitas alia. qd est de nobilitate obiecto. et qd est certior: theologia cum sit de nobilissimo subiecto et firmissimam adhesionis certitudinem habeat ipsa erit nobilior habitus quācūq; alia scientia quamuis proprie non sit scientia licet per suasiones et probabilitates adfirmiter credendum inducat. sed isti nisi pax attribuit theologo. et theologie. Nas idem obiectum habet fides et theologia uel eque nobile uel uetula habens fidem ita firmiter adheret articulis fidei sicut theologus ergo solum theologus non habet opinionem ultra cognitionē uetule qd est nis uilificare theologum et theologia. Sed qd aliquis doctor propter auctoritatem auerroyis qd deridet christiāos dimittat opi. aliquam uidet de. idendū quam tenens priorem opinionē p. p. r. auctoritates sanctorū plurimas qd quid sit de ueritate opi. p. c. i. c. nō uidetur mihi qd rationes adducte necessario concludant. Prima non concedo enim qd habens illum habitum experiat se habere illum et quod non lateat ipsum qualem forte habitus haberet apostoli alii sancti plēs qui fuerūt

qui si montes in ecclesia. qui si non fuissent. alii cito a fide cecidissent. In aug. in omelia super illud eu. ngelii uidens ihesus turbas. unde tales experiuntur se talem habitū habere: tamen considerando et intelligendo interius se scire illo habitu qd etiam exterius confitendo non tamen docendo. Et qd hoc sit possibile declaratur sic: philippo petent: a domino qd ostenderet eis patrem suum. respondit. philippe. qui uidet me. uidet. et. p. m. et subiunxit mediū demrātōis nō credis. qd ego in patre. et pater in me est. Si enim ipse et pater sunt unum per essentiam ac p hoc et seipsis sunt per circumcessionem. ideo qd uidet unam personam uidet et aliam. Christus uidens igitur hanc ueritatem in uerbo docuit. sicut docuit petrus. qd autem alius nō uocabatur fuit ex parte defectus luminis in intellectu suo. ita in proposito quamuis aliquis theologus in lumine illo. sciat plures ueritates scibiles de deo secundum se non tam potest eas alios docere et hoc propter defectum in intellectu eorum. Quod autem apostoli siue alii sancti habuerunt perfectionem cognitōis de eētia diuina et articulis fidei qd sit cognitio fidei uidetur. dicitur grego. xiiii. moralium. similiter illud iob ab ostensa est scilicet sapientia dei ab oculis omnium uiuentium ubi dicit sic. si a quibusdā potest in hac adhuc corporali carne uiuentibus. Sed tamen inestimabili uirtute crescentibus quodam contemplationis acie eterne dei caritas uideri. hoc quocūque a bono ob ostenditur qui non abhorret que sit abscondita est ab oculis omnium uiuentium quoniam quicūq; sapientiam que deus est uidet. hęc uite fūditus moritur ne iam eius amor teneatur nulla eam appere uidet qui adhuc carnaliter uiuit. quia nemo potest deum amplecti simul et seculum et per hoc respondet ad illud qd dicitur moysi. Non uidebit me homo et uiuet ac si aperte diceretur nullus unquam specialiter deus uidet et mudo carnaliter uiuit: sic etiam respondet ad illud ap. i. qui dicit de deo. qui habitat inaccessibile quā uidit nullus hominū. sed nec uidere potest scriptura inquit sacra. omnes carnalium

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

sectatores humanitatis nomine uocare solet
unde apostolus dicit cum sit inter uos zelus
contentio: nonne carnales estis? et secundo; ho-
minem ambatis quibus paulo post. subiecit
in me homines estis. sic etiam respondet ad
illud Jo. primo deum nemo uidit unquam. mox
inquit suo homines uocantur humana sapi-
entes. quia qui diuina sapiunt supra homines
sunt ueruptamen ibidem prius dixit asseren-
do. quod quamdiu hic mortaliter uiuitur. uide-
ri per quamdam ymagines deus potest. per ip-
sam uero speciem non potest. ut anima gra-
cia spiritus afflata per figuram quamdam de-
um uideat sed ad ipsum lumen eius essentie
non pertingat. Nec secunda ratio uidetur
necessario concludere. quod aliquis credens de-
um esse: postea adducat demonstrationem que dem-
stratur. quod si fides eius destruitur uel non: di-
ces quod sic quantum ad illum articulum que-
prius creditur. et uerum est quod non potest ex-
ire in actum circa idem obiectum manente
fide et eodem habitu habente inclinationem
circa idem obiectum sicut forte sunt multe
alie uirtutes secundum se: licet in actu circa
illas exire non possumus. sic in proposito.
Item species obiectum excellentius respiciunt
obiecta quam habitus: quod per species inquantum
species et non phabitus representantur obiectum
igitur si species contrariorum in intellectu
non sunt contraria. sed possunt simul esse in
eodem ratione. et habitus inclinantes sub op-
positis rationibus possunt esse in eodem intel-
lectu. Item non uideo quod soluant obiectum con-
tra eos de uisione alicuius in uerbo et in ge-
nere proprio. nam si propter hoc quod in eodem
intellectu non possunt esse duo habitus incli-
nantes. sub oppositis rationibus clari et ob-
scuri: non potest fides stare cum scientia.
cum circa obiectum sint rationes impossi-
biles et magis clari et minus clari et ob-
scuri sequitur quod in eodem intellectu re-
spectu eiusdem obiecti impossibilis sint
uisiones in uerbo et in genere proprio. Ad qua-
dam confirmationem eorum quam arguunt quod
non solum duplex contradictio impedit aliqua
simul esse sed una opinio aut non stat cum sci-
entia propter duplicem contradictionem. tu-

propter formidinem. tum propter non eui-
dentiam obiecti. obiectum autem fidei est cre-
denti non euidens. obiectum scientie est sci-
enti euidens. igitur propter contradictionem
euidens et non euidens non stabit fides cum
scientia. igitur sequitur. si opinio non stat cum
scientia quod nec fides stabit. Respondet eo quod
ideo opinio non potest stare cum scientia in eodem
intellectu respectu eiusdem obiecti. quod opinio non
habet obiectum eio certum. sciens autem et
credens habet obiectum simplex certum. id
contradictio est inter opinionem et scientiam
sed fides habet obiectum non euidens ex isto
habitu. quod solum habet suam euidenciam ex
auctoritate reuelantis et ut sic non est eui-
dens ex se. scientia uero habet simpliciter eui-
dentiam ex habitu. hic autem non est contradic-
tio quod aliquid sit non euidens ex tali habitu
et tamen simpliciter euidens. quod non sequitur
non euidens ex habitu fidei. igitur non est
euidens. sed est fallacia secundum quid et sim-
pliciter. Ad aliam confirmationem qua-
dam arguunt cum scientia geo. de aliqua con-
clusionem potest stare fides de eadem. si fides
potest stare cum illa scientia de deo que po-
test haberi illo lumine superiori. Respondeo
deus quod fides que habetur de alia conclusionem
geo. non est fides infusa. sed acquisita hic autem
includit quandam formidinem quod fides non
habet firmitates nisi ex auctoritate illius cui
creditur. ille autem cui inmitur fides acqui-
sita potest fallere et falli. et ideo fides acqui-
sita non excludit omnem formidinem. fides
autem infusa que inmitur auctoritati illius
qui non potest fallere nec falli excludit for-
midinem. et includit certitudinem. ideo di-
co quod fides acquisita non stat cum scientia pro-
pter hoc quod non potest quis habere fides et sci-
entiam geo. de aliqua conclusionem geo. bene-
tamen fides infusa. Ad aliam confirmationem superi-
us positam. dicendum quod sicut fides potest pre-
cedere scientiam que sequitur stare fide ita
e converso potest scientia precedere et fides tamen nec
hoc est inconueniens. ueruntamen. Sicut
habens scientiam et demonstrationes de hoc
quod est deum esse non potest exire in actum cre-
dendi. ut primo dictum est: ita habens primo si-

dem. et postea scientiam non potest exire in
actum credendi. licet habeat habitum fidei
ideo non uidetur quod rationes predictae concin-
dant. Contra tamen predictam opinionem arguitur
duplex primo sic. in quocumque lumine non habetur
noticia distincta terminorum. ut sunt termini
in alicuius principio in illo lumine non potest
illud principium distincte intelligi. sed in isto
lumine quod ponunt non potest haberi distincta
noticia dei ut terminus principii pure theo-
ergo sic. proba mi. impossibile est habere di-
stinctam noticiam dei nisi sit in se presens in
relectum uel in alio representatiuo quod diline
re ipsum representat. sed hoc non possibile ui-
ator. quod si esset in se presens intellectui ui-
atoris. tunc esset in eo beatitudo. nec est ali-
quid in aliquo quod ipsum distincte representa-
tat. quod secundum istos nullum est representa-
tium intellectui uiatoris nisi fantasma
sed hoc non potest districte certitiam diuina
presentare. uel potest ista ratio formari sic
principia cognoscimus in quantum termi-
nos cognoscimus. igitur. si termini non pos-
sunt cognosci nec faciunt necessitatem de co-
plexione: nec illa. sic in proposito ut hic probatur

Item secundo sic. dicunt sic opinantes
quod illa noticia que habetur de deo in illo lumi-
ne dependet ex fide et quod fides respectu illius
noticie se habet ut fundamentum respectu
edificii et sicut cibus solidus ad lac iuxta ser-
monem apostoli. Sed contra nullum scientiam
perfecte in sciendo dependet ab actu uolunta-
tis que presupponit iuxta illud augusti. su-
per Johan. cetera potest uolens credere non
nisi uolens igitur sic.

RESPONDEO AD QUESTIONEM
nem quod uiator potest scire ueritates per se
scibiles de deo sub ratione ueritatis scire inquam
simpliciter et perfecte. simpliciter non a po-
steriori sed a priori sub ratione ueritatis per-
fecte. quod cognitione superiori quam sit. cognitio
fidei proba primo. Intellus potest intelligere
aliquid subiectum sub propria ratione sub-
iecti potest scire ueritates per se scibiles de
eo. quod talis intellectus potest intelligere pri-
mum complexum et sic consequenter idem uirtuali

ter in illo principio: sed hoc potest intellectus
uiatoris ergo sic. Ad declarationem mi. e
sciendum quod duplex est cognitio. quodam qui-
dem est per speciem que est rei non in se pre-
sentis. et hec uocatur cognitio rei abstracti-
ua. alia est cognitio rei ut habet esse in actu
ali existentia. et hec dicitur cognitio intu-
itiua. et hec duplex cognitio patet potest in
cognitionibus potentiarum sensituarum.
uisus enim apprehendens uisibile ut existit
actualiter. et huic correspondet cognitio in-
tuitiua intellectus. fantasia uero siue ymagia
apprehendens illud uisibile per species ipsius
representantem in absentia rei. quamuis non
sit sibi presens factuali existentia et huic cor-
respondet cognitio abstractiua intellectus.

Tunc probatur minor sic. omne obiectum
scientie potest cognosci aliqua cognitione di-
stincta abstractiua. sed deus est subiectum in
aliqua scientia ut probatum est in questione pre-
cedente. igitur deus potest cognosci distinc-
te cognitione abstractiua. Sed talis cog-
nitio dei abstractiua non repugnat uiatori. li-
cet cognitio intuitiua sibi non competat. igitur
uiator potest intelligere deum distincte
licet non intuitiue et clare. quia non omnis
distincta cognitio est clara intuitiua. Pro-
batur maius. huius prologium sciencia cum sit habi-
tus ueridicus non respicit subiectum sub il-
la ratione sub qua obiecto mutato potest ha-
bitus idem manere. sed si scientia respec-
ret obiectum sub ratione qua intuitiue cog-
noscitur mutato obiecto et non presen-
te maneret idem habitus. ergo obiectus sci-
entie cuiuscumque cognoscitur abstractiue et
non intuitiue. Confirmatur hec ratio per
rationem philosophi septimo metaphisice per
quem probatur quod de singularibus non potest esse
scientia. quod singularia cognoscuntur cum
actu sunt presentia ab euntibus a non est pa-
lam. si sunt uel non. si igitur eorum esset sci-
entia uel diffinitio potest scientia manere et
diffinitio uariis obiecto. Similiter ar-
guitur in proposito. ideo concedo quod deus sub
ratione ueritatis distincte potest cognosci a uiatore
Sed contra ar. sic. scientia se extendit ad

omnia illa ad que ratio subiecti se extendit
sed deitatis ratio cum sit infinita se exten-
dit ad omnia cum omnem aliam rationem
entis includat. igitur scientia talis habita a ui-
atoze se extenderet ad omnia q̄ falsum est
quoniam enim superius in prima questione
dicitur sit q̄ scientia que nata est de deo. s̄m
se ad eia se extendat. tamen ut est p̄cipata
secundum talem gradum s̄b intellectu ui-
atozis nō. ymmo potest esse in t̄li intellectu r̄
spectu duarum conclusionū. vnde uerum ē
q̄ quantum ex parte sua se extendit ad om-
nia non tamen ut concernit certum gradus
in certo gradu. dicitur forte. si scientia in in-
tellectu uiatozis respicit t̄m duas cōclusiōes
de deo. igitur deus ut sic est subiectum illi
scientie sub ratione deitatis. Respondeo
quod non sequitur. quoniam binarius po-
test habere plures passiones que immediate
sibi insunt per rationem binarii. nec sub ra-
tione particulari eius est subiectum respec-
tu passionis q̄ respectu utroq̄. sic in pro-
posito multe sunt ueritates que immediate i
sunt deo per rationem deitatis nec sub rati-
one magis precisa est subiectus respectu uni-
us q̄ respectu omnium que immediate insunt
ymmo per rationem deitatis ideo non sequi-
tur. si scientia de deo intellectu non sit nisi re-
spectu duarum conclusionum q̄ oportet dari
rationem aliquam precisam magis q̄ sit ra-
tio deitatis per quam ille in sunt. Secū-
do probat. si q̄ uiatoz pōt habere de deo sub
rōe deitatis scientiam perfectionem quā sit
noticia sequita r̄ p̄fectior s̄ sit noticia fidei.
quoniam quicquid potest deus per causam
effectiuam mediam potest immediate. Sed
mediate obiecto presente intellectui potest
cāre scientiam excedentem noticiam fidei.
igitur hoc potest immediate. vnde deus pōt
ci care uel intellectu uiatozis noticiam de se
ipso immediate talem qualem natum esset
aliquid representatū ipsius sub ratione dei-
tatis cāre. r̄ t̄las noticia dicitur locutio dei
interior qualis fuit cognitio per p̄hās si cla-
ra uel intuitiua. q̄ non immediate evidens ab
obiecto. Vnde sciendum q̄ gnōs sunt gra-
dus cognitionis de deo: prima r̄ suprema ē
intuitiua q̄ s̄mper habuit de essentia diui

na sub ratione deitatis. secunda est cognitio
non de obiecto intuitiue cognita. sed di-
stincte cognita per aliquod representatū subie-
cti. Tercia que est obiecti non presentia
intellectui. nec in se nec in alio representatiua
sed in mediate creata a deo. q̄ non subest ue-
l uoluntatis. que tamen non est euidēs ex
obiecto. Quarta cognitio est illa que opi-
tatur p̄ris r̄ defenditur contra impios ut
cum se sensu cognitioni r̄ unus locus h̄re
per aliam exponitur r̄ per siuaciones addu-
cuntur r̄ cōtra impios defenditur. Quintus
gradus est simplicium cuius cognitionis cer-
tudo subest actui uoluntatis r̄ hec cognitio
habita per fidem. Ex his patet q̄ in du-
ob̄ discordo opi. presente. p̄rio. q̄ non potest
haberi scientia per quēque lumine de deo. sed
non sit obiectum in se presentia nec in suo rep̄-
sentatiua. si aut uocant lumen illud rationē
representatiua tunc uel. sed tunc non in illo
lumine sed per illud lumen habetur scientia
In alio etiam discordo quia huius scientia
de deo sub ratione deitatis non habetur per
studium. sed est donū gratis datum ad utili-
tatem ecclesie r̄ sciuit x̄pus quando fuit uiri-
le illud donum dare r̄ quibus ut ap̄ls r̄ p̄o-
ph̄s. Ad illa que adducuntur pro alia opi.
est respondendum ad auctoritatem augusti.
primo dicendum q̄ est illa scientia distincta
noticia: sed non euidēs simpliciter. quia nō
attingit ad distinctam noticiam subiecti in
se presentis. Vnde auctoritas quedam aug-
x̄v. de trini. cap. xxvii. uel. xxviii. de p̄ris.
soluit omnes auctoritates adductas. p̄bat ma-
cum inquit in cōfesse crediderunt. i. sancti
ap̄stoli scripturis factis tanquam ueracis-
simis testibus agant orando r̄ querendo. r̄
bene uiuendo: ut intelligant. i. ut quantum
videri potest uideatur mente q̄ tenet fide.
Ad auctorit. Ric. r̄ august. q̄ adducunt
ipsi sicut r̄ ceteri doctores r̄ rōnes necessari-
as. Non enim omne necessarium est euidēs
r̄ necessarium. Ad primam rationem
illius opi. nego maiorem. r̄ ad prob. dicendū
q̄ duplex potest intelligi medium unum q̄
est cōtialiter ordinatum inter extrema.
ut quicquid est alterius extremi. uel passio
prior respectu passionis posterioris. Et de

hoc medio est ueritas q̄ qui cognoscit extrema
cōtialiter alicuius potest cognoscere medi-
um inter illa. q̄ rō eius includit in uno ex-
tremo. r̄ a uel per se sibi inest r̄ primo.

Aliud potest esse medium contentum sub
extremo ut aliquid inferius ad concluden-
dam passionem de superiori. ut si concluderem
aliquid al' esse ratione le p̄ hōiem tāq̄ p̄
medium r̄ de tali medio non oportet q̄ qui
cognoscit extrema q̄ possit cognoscere me-
dium r̄ sic cognoscim' dea que naturaliter de
deo cognoscimus ut quod aliquid ens sit p̄ri-
mum non tamen hanc cōtiam deitatis cui
primo inest primitas. sicut cognosco aliquā
figuram esse primam cum species figurarū
sunt ordinare r̄ non procedant in infinitas
non propter hoc cognoscerem medium scilicet
triangulum cui primo inest illa passio q̄
est medium sub extremo non cōtialiter or-
dinatū inter extrema. Ad aliud dicendum
q̄ non sequitur scit solvere omne argumen-
tum factum contra aliquod complexum de
deo. ergo scit q̄ nullum impossibile sequit'
ad illud. q̄ licet sciat solvere argumentum
concludens hoc impossibile r̄ uel. q̄ tam
multa alia sunt impossibilia q̄ sibi sunt ignota
nescit q̄ illud impossibile sequitur. q̄ nescit si
sit impossibile uel necessarium. Dicitur tamē
sic ad argumentum. q̄ non possum soluer' ad
hominem: ita q̄ appareat mihi alia propositio
neganda. licet possem solvere realiter ad
orationem. Contrariant peccat in modo
aut in forma. siue forma certum q̄ possum
soluere. q̄ tradita ē ars ad cōm p̄alogismū
sophisticum soluendū. Si peccat in mate-
ria igit' p̄missa est fals'. aut apparet mihi
uera. Sicut cōclusa. aut sicut immediata. Si
cui cōclusa. Itē aut per silogismū peccatē
in materia uel i forma. si in forma. ergo po-
test solui ut prius. Si i materia. Itē p̄roce-
ditur ut prius quousque sit status ad aliquā
falsam que nō apparat propter aliam igit'
illa uidebatur de se esse uera. r̄ per consequens
error est in iudicis naturalis luis q̄ abest
cōtialiter r̄ tamē statim inclinatur ad aliq̄s
falsam. Sicut ad per se notam. Sed sequi-
tur q̄ nō pōt aliq̄s esse cert' q̄ sit p̄ se nota r̄
q̄ nō p̄ se nota ex quo alia falsa apparet statim

per se nota. r̄ tunc non potest sciri q̄ si non
potest haberi certitudo expressa. q̄ sit p̄ se
uera. nec de conclusionē q̄ sit per se scita.
Concedo igitur q̄ omne tale argumentum
possum soluere r̄ mihi. sic q̄ licet nesciam
probare hanc esse falsam. tamen scio eam si
esse per se nota. q̄ lumen naturale. sicut suffi-
cit ad cognoscendum per se notam ex termi-
nis ita sufficit ad cognoscendum illam non
esse per se notam que non est per se nota. pos-
sum etiam scire eam non esse conclusam ex
alio per se noto. q̄ tunc consequentia defice-
ret. tunc ad argumentum non sequitur po-
test scire quēq̄ impossibile q̄ inferitur non
sequi. q̄ nullū impossibile sequi. q̄ nō scitur
quā alia im. ossibilia possent sequi quorum
nulum est illatum. Similiter dato q̄ posset
scire q̄ nullum impossibile manifestus in i
possibilitate sequeretur non propter hoc seq-
tur q̄ scio illud esse possibile q̄ potest esse p̄ri-
cipium in impossibilitate q̄ nō sequit' ex aliq̄
alio impossibili. primis enim necessariis. oppo-
nuntur prima impossibilia.

AD RATIONEM PRIMAM p̄ri-
cipalem patet responsio. q̄ illa scientia ē di-
stincta notitia que est dnum distinctum cō-
tra fidem. Ad secundam quando arguitur
q̄ scientia includendo sapi. t̄iā ē h̄it' nobili-
or omni habitu intellectiua qui non est sci-
entia dicendum q̄ fides infusa est habitus
nobilior omni scientia acquita. p̄o. s̄ in p̄-
fectionibus eiusdem generis illa est nobili-
or ad quam naturale agens non potest atti-
gere r̄ addit' perfectō eiusdem generis. p̄o. p̄
gratiā r̄ animam huiusmodi. sed nulla actio
nature pōt se extendere ad cōdum fidem i-
fusam ergo etc. Vnde quamuis noticia fi-
dei quantum ad euidētiā non excedat sci-
entiam tamen habet aliam conditionem no-
biliorem q̄ cum maiori certitudine incli-
nat in oppositum r̄ sic dicit. p. xv. de anima
libus q̄ magis de fidei r̄ animā parū noticias
de entibus nobilioribus quā habere certā
scientiam de inferioribus r̄ imperfectiori-
bus ymmo aliqua non expedit scire.

Ad tertiam dicendum q̄ non ē simile
de lumine naturali r̄ supernaturali. quia in

lumine naturali obiectum ē disticte p̄ns. s; in lumine supernaturali fidei nō ē obiectū sup̄naturale p̄ns intellectu nisi in quibusdā cōceptionibus abstractis a terminis: Ad q̄tū q̄ reuelatus magis accedit ad rōes certitudinis sed nō ad p̄i scōrem euidentiā de obiecto. ideo non est scientia. Ad illa in q̄ positum p̄ respōsio p̄ ea q̄ dca sunt prius.

Ueritur terciō utrius uiator ex puris naturalibus possit scire omnes ueritates scibiles de deo q̄ sic uideatur uiator potest scire omnem scientiam phi. tam ex puris naturalibus potest habere p̄fectissimum actum methaphica. sed ille actus est felicitas x. ethi. ubi uult q̄ felicitas cōsistit ī p̄fectissimo actu speculōis ueritatis que est actus sapientie. ex vi. ethi. sed ultra actum felicitatis non ē actus perfectior ergo zc. Item secundo sic potes scire p̄ncipia potest scire conclusiones uirtuoliter indusas in eis. sed naturaliter possumus scire p̄ncipia ergo zc. Item terciō sic sensus ex puris naturalibus pōt attingere ad omnem sensationem sibi possibilem. Contra aug. xi. de ci. vi. ca. iiii. fidem habemus de his rebus quas ignorare non expedit nec per nos ipsos nosse ydonei sumus.

III. SUMA TERIA UIDENTA.
primo. si primus habitus naturaliter acquiritus et sup̄p̄em̄ perficiens. ut in uiatoris cōmōt est habitus metha. habeat deum pro primo obiecto. secundo si habens ipsum habitum possit ex naturalibus scire omnia possibilia a nobis sciri.

TERCIO Q̄ EST ALIQUA NOTICIA nobis possibilis p̄fectior omni noticia naturali. De primo est conuersio inter a uicē. et auerroy. Ponit enī a uicē. q̄ deus nō est subiectum in metha. q̄ nulla scientia probat suum subiectum. methaphisicus autem probat deum eē igitur zc. Auerroy reprehendit a uicē. in ultimo cōmento pri. phi. q̄ sumpta eadem maiori cōtra a uicē. capit quod deus et substantia sepe sunt subiectum in methaphi. et q̄ deum esse non pro-

batur in metha. sed in phi. q̄ nullum genus substantiū seḡtatū potest probari essentialiter nisi per motum q̄ pertinet ad phi. Sed uidetur mihi a uicē. melius dixisse q̄ a uerroy. unde arguo sic contra eum hec proportio nulla scientia probat suum subiectū eē que communis est utriq̄ uera est p̄pter p̄mitatem subiecti ad scientiam. q̄ si posterius eēt probari ipsum eē in illa scientia in qua habet rationem posterioris. et si rationem obiecti adequati. sed subiectus magis habet rationem p̄mitatis respectu posterioris scientie q̄ respectu prioris. ergo si prima scientia non pōt probare suū subiectū esse multo minus nec scientia posterior pōt. Uel sub alia forma arguitur sic. si phi. ens potest probare deum eē est conclusio in phi. sed si metha. non potest hic probare deum esse ergo deum eē presupponitur in metha. tanq̄ p̄ncipiū. ergo conclusio in phi. est p̄ncipiū in metha. Item terciō sic ex oī p̄p̄rietate manifesta in effectu pōt concludi eam eē. si non inest nisi ratione talis eae. sed non solum huius p̄p̄rietates effectus cōsiderant in phi. a que solum conueniunt deo hoc etiam in metha. q̄ non solum motum p̄ se ponit mouens. sed ens posterius presupponit prius. igitur ex p̄p̄rietate in entibus potest concludi primum ens eē et hoc perfectius q̄ ex motu concluditur in phi. primum mouens eē. Unde ex actu et potentie finitate et infinitate: multitudine. et unitate. et ex multis talibus que sunt p̄p̄rietates et p̄p̄rietates metha. potest concludi in metha. deum eē siue primum ens eē. Ideo dico quantum ad illum articulum q̄ deus non ē subiectum in metha. et hoc probatur sic de omni subiecto etiam scientie subalternate statim ex sensibus cognoscitur q̄ est sic q̄ si bi non repugnet esse ut patet de subiecto p̄ spectiue. statim enim ex sensibus apprehenditur linea uisibilem eē. sicut enim p̄ncipia statim apprehenduntur apprehensio terminis ex sensibus ita tamen q̄ subiectum non sit posterius suo principio nec ignorat os subiectū in scia apprehendi statim ex sensibus sed nulla ratio p̄p̄ria dei cōceptibilis a nobis statim p̄hēdit ab intellectu uiatoris si ē igitur

nulla scientia naturaliter acquisita potest esse de deo sub aliqua enim ratione propria. p̄ hō mi. prima ratio dei quam concipimus de ipso est quod sit primum ens. sed hec ratio nō app̄hēdit a nobis ex sensibus s; p̄p̄ria a nobis cōcipi p̄p̄riitate unionis istorū duoz terminoz. unde anteq̄ sciamus hunc cōp̄sibilitatē: oportet q̄ demonstretur aliq̄ ens eē primum igitur zc. unde cōcedo cū a uicē. q̄ deus sit subiectū in metha. nec obuiat. nec obuiat dictum phi. primo metha. uicēis quod metha. est circa causas altissimas q̄ loquitur. sicut locutus ē primo priorum. cum dicit primum oportet dīe circa qd et de q̄. qm̄ circa demonstrationē et de disciplina dem̄tia i. de uniuersali scientia demonstrandi siue filogizandi. unde circa p̄p̄rie notat circūstātiā causē finalis sicut de causē materialis unde methaphisica est circa altissimas causas finaliter ad quaz cognitionem terminat scia methaphisicalis.

DE SECUNDO ARTICULO.
dubium pōt uideri si possumus ex naturalibus puris cognoscere de deo omnia nobis possibiliter: cognosci de ipso: et dīe ari. et alii phi. q̄ q̄ omni potentie passiuē naturali cor respondet potētia actiua naturalis igitur zc. Sed cōtra hoc quibusdā p̄uasiōibus potest argui sic sumpta triplici maiore. omnis cognitio nostra naturalis de deo ē p̄ affectū eā uocem. Item omnis cognitio nostra naturalis ē de deo distincta. Item oīs cognitio nostra naturalis de deo ē obscura. q̄ nō de ipso presente intellectu secundū suā eentiam actualem. ex prima mai. arguo sic. si omnis cognitio nostra de deo naturalis ē per effectus equiuocū igitur ē imperfecta. sed possibilis ē cognitio p̄fectior de deo. ut illa que cognoscit ubi actualiter existētia p̄ncipaliter. igitur ex puris naturalibus nō possumus hēre omnem cognitionē nobis possibilem pro bono assumpte. omnis potētia habēs aliquod obiectum primum cōmune. habet q̄ licet contentū sub se obiecto primo in quod pōt alī nō eē obiectū sibi adequatum. si potentia aliq̄ cōtentum sub ipso nō respiceret tūc aliquod inferius eēt obiectum adequatū. sed de? sui ratione deitatis ut i se ē cōtentum sub ente

q̄ est p̄ se. et primum intellectus nostri. igitur deus ut in se. ē per se obiectū intellectus nri igitur itellectus noster pōt cognoscere deum in sua actuali existētia. Item naturale desiderium est nobis ex effectu cognoscere eāz primā. sed desiderium naturale nō quiescit. si tamen deus cognoscitur per effectum sicut quilibet exp̄tūre in se ipso. cum igitur desiderium natura nō sit frustra. sequitur q̄ possumus cognoscere deum in sua actuali existētia. Item secūdo metha. probat q̄ nō est processus in infinitum ī cāis. q̄ tūc nō cōtingeret aliquid scire. igitur ad p̄fectum scia cōtingit scire omnes causas. aliter enī infinitas causarum nō impediret ipm̄ scire. sed nō sufficit cognitio cōfusa causarū q̄ tunc nō distincte cognosceret cāz igitur possibile ē nobis habere distinctam cognitionē primē causē ergo zc. Ex secunda mai. arguitur sic. si omnis cognitio nostra de deo est naturalis ē indistincta igitur imperfecta. sed talis nō pōt get. re appetitum nostrū ad cognoscendū deum. q̄ si indistincta et imperfecta cognitio quietaret. igitur in quocūq̄ in quo illud subiectum indistincte pōt a nobis cognosci ubi possemus quietari. sed nō repugnat si bi ex rōe sui. Quasi indistincte in creatura representat. et ubi indistincto cognoscatur ergo in creatura possumus quietari et sic beatificari q̄ falsum est. ex. 3. mi. ar. sic. si omnis cognitio nostra de deo naturaliter sit obscura et possibile est nobis habere clarāz cognitionem de eo igitur zc. p̄ hō mi. q̄ est p̄fectionis in potentia inferiori nō repugnat potētia superiori hoc ē p̄fectōis ī potētia scitā q̄ pōt hēre noticiam clarā in existētia obiecti ipsū intuendo. ut patet de potētia uisua. igitur hic non repugnat potentie intellectiue. sed ut ostensum est deus sub ratione deitatis est per se obiectum intellectus nostri igitur zc.

PER PREDICIA P̄AEE AD terciū articulum. quod est aliqua noticia nobis possibilis q̄ sit perfectior omni noticia quantum habere possumus ex naturalibus. et hoc probatur sic. possibile est nobis cognoscere finem humanorum actuum. quero igitur an possumus cognoscere deū et se ituedū eē

finem humorū actuum atq. si sic habet
propositum cum illum ex naturalibus non
possimus habere. Ita seget q. felicitas nra
non sit actus naturalis. cui ille actus nō sit
naturalis. Si autē non possumus cognoscere
deum sic esse finem nostrū. tamen necessariū
est nobis hoc cognoscere. ergo possumus
perci. ere: q. rō naturalis deficiat. p. conse-
quētes intelligere q. sit aliqua cognitio super
naturalis nobis possibilis. Ex dictis patz
rñso ad qdē: q. aliq. ueritates possumus
ex naturalibus cognoscere de deo. aliquas
non: quia non quecūq. ex his que i effectibz
sunt nota de deo pnt a nobis cognosci de deo.
q. p. dīmōstrationē q. eē pos. cluderē illa. i. eē
u. deo s. multa possumt eē nota de deo ex na-
bis in effectu. ut patz i sciētis phōz. iō plu-
ra p. dīmōstrationē: q. possum scire natura-
liter de deo. Et ex opposito q. quia multe
ueritates scibiles de deo non possumt eē no-
te ex his que relucēt ex effectibus. iō mltē
sunt ueritates scibiles de deo scōm se que na-
turaliter non possumus scire de deo. super-
naturaliter tamen possumt ostensum est

AD PRIMUM ARBU DENIUM
principale dicendum. q. actus sapiētie intel-
lectualis non est felicitas nisi scōm quid ordi-
natus ad uisionē eētice diuine. vñ felicitas
scōm q. posuit. p. in uita possibilis ista hñi nō
est felicitas simpliciter: sed tantū scōm quid
Ad aliud quero rñsiones alioz. r. eorum i
probatoēs r. p. p. rñsionem: vñ dicendus
est breuiter: q. non sequit. contigit cognos-
cere p. a. principia naturalia. igit. cognoscitūs
cōclōēs. quia ex talibus principis r. minori-
bus sumptis sub non sequit. nisi cōclōsiones
que predicant conceptus cōsistimos: ut impos-
sibile est angelum simul eē r. nō eē r. huius-
modi. Ad tertium dicendū. negando con-
sequētiam. q. maioris pfectōis est natura
capax q. sit illa ad quas habet uirtutē acti-
uam. vnde ipsectōis est: q. potentie sensiti-
ue posuit ex naturalibus suam pfectionē
acquirere r. pfectōis est q. potentie rōnales
vltimā pfectionem non pnt habere ex pu-
ris naturalibz. q. superiora ordināt ad ma-
iorem pfectionem q. ex puris naturalibus

possint habere. nec p. hoc uilifico natura su-
periorē: sed dignifico. q. quantum tu plus
uas potentie superior: tantū ego. q. omnem
pfectionem quā tu ponis. q. posuit acquirere
ex naturalibus. hec r. pono ego. r. ultra
pono q. potest recipere pfectionem ultra
omnem illaz q. potest ex naturalibus habere.
iō tu magis ipsas uiliticas. Ex p. dicitis.
q. patet quid r. quātum possumus cog-
noscere de deo: r. quid sentiendum sit de the-
ologia. quoniam cognitio triplex de deo haberi
pot. st. Ex prima enim. q. patz q. theologia
in se ē q. habet de deo scōm ueritates per se
scibiles de deo.

EX SECUNDA QUESTIONE
patet qualem theologia r. cognouitionē the-
ologiam possumus habere de deo in uia per
spālem actōem diuinam. Ex secūda uero. q.
pat. q. quid per secundum naturalem actōem
de deo possumus cognoscere. Sic igit. quero
ulterius. ut p. illa scia que est de deo secundū
se sub rōe diuinitatis sit cognitua oīum. p.
q. sic. quia illa rō subiecti icludit omnes ra-
tiones scibiles. r. iō illa scia que est de deo sub
rōe diuinitatis omnes ueritates scibiles cō-
tinet. Sed contra ueritates scibiles de
deo p. tinet ad metaphisicam non igit ad il-
lam sciam. Rñso. omis ueritas pertinet
simp. ad illam sciētiam. vbi scit propter
quid. ad illam uero vbi scit tantum quia ē:
non p. tinet nisi secundum quid. Ex p. plus
ista conclusio q. terra sit rotunda probat in
scia naturali ppter qd. In astrologia. quia
est: iō est simpliciter naturalis r. phica. scōz
quid uero astrologia. sic i. p. p. o. omnes ue-
ritates scōm se scibiles de deo propter quid
sciūt in illa scia que ē de deo. siue scōm se sub
rōe diuinitatis: r. iō omnes ueritates quas
metaphisicus uere pbat de deo simpliciter
nēt ad illam sciam. sed quia metaphisica pro-
bat illas ex effectibus r. dīmōstratione. qz
sunt. iō scōm quid ad metaphisicam p. tinent

Dicit forte nōne metaphisica est simpli-
citer scia: q. si sic. igit. simpliciter cōsiderat
ueritates p. o. de deo igit. simpl. p. tinet ad
cōsiderationē metaphisicē. Rñdo q. methu-
phisica quātū ad illud q. de deo cōsiderat est
simpliciter scia q. sed sciētia. simpliciter q.

est secundum quid ppter quid. ideo ad me-
tha. secundū quid pertinent ille ueritates.
Si ulterius queritur an scia respectu theol.
sit una sciētia. r. patet q. sic. q. ē unius sub-
iecti sub una ratione. q. non ex unitate cōdu-
sionis sortitur sciētia suam unitatem: s. ex
unitate subiecti in quo continentur uirtua-
liter cōclōsiones r. principia. Alterius si
queritur. an sit maxime una. dicendū q. sic
q. subiectum eius est maxime unū. naz sub-
iectum sciētiarum phi. est tm unum secun-
dum rationem r. apprehensionē intellectus.
subiectum uero huius est maxime singularē
ymmo est ipsi singularitas. ut hec essentia di-
uina inquantum hec essentia. Ex hoc ap-
paret falsitas ilius opi. que poit q. theologia
nō est unus habitus. s. duplex. s. practicus r.
speculatiuus: q. cōsiderat agibilia ac si non
speculabilia r. cōuer. o. cuius opio. quere.

Sed contra eum arguitur cū omnis sit
una ex unitate subiecti r. i. cōclōsione. hec
maxime erit una ut primo argutū est. Item
in omnibus ordinatis r. unitatem habenti-
bus necesse ē stare ad aliquod principium in
illo genere. igitur. in genere sciārum oportet
stare ad aliquam primā sciām que sit ma-
xime una. Si igitur hec sciētia que ē de deo
nō sit maxime una non erit prima sciārum.
nec unitas luminis fidei i quo cognoscunt
eius principia secundum eos. sufficit ad uni-
tatem eius. qz sic omnes sciētie phi. essent
una sciētia. propter unitatē luminis natu-
ralis i quo principia apphendentur. Itē
habitus nō habens euidētiam ex obiecto non
distinguitur secundū distinctionē obiecti.
Sed theologia ē huius hitus secundum eos.
igitur. nō distinguitur i habitū practicum
r. speculatiū propter agibilia r. speculabilia
de quibus ponunt ipsam eē. ma. probat. qz
si habitus nō habens euidētiam ab obiecto
distingueretur secundū distinctionē obiec-
ti. igitur. cū fides sit huius habitus ipsa di-
stingueretur secundū distinctionē credibi-
lium r. sic nō eēt una fides infusa. Ad ra-
tionē ipsorum dicendū. q. ponētes eaz eē spe-
culatiua dic. rēt q. nō pertractat practica pp-
ter se nec agibilia. sed solum quantū ad illā
cognitionem practica sequitur speculatiua

similiter e contra. ponētes eam practica dice-
rent q. nō cōsiderat speculabilia nisi quate-
nus per ea dignamur in praxim ad opera-
tōne r. ideo sim. liciter ē illa sunt operabilia
exemplū sicut hec ē practica iste grauatū a
tali infirmitate. debet sic sanari. sic hec ex q.
sequitur. qz talis infirmitas cōsurgit ex ha-
bundātia colere. ita in proposito. sicut ista ē
practica de d. ē diligēd. ita p. m. illa ex qua
sequit. s. q. de d. formauit hominē r. creauit
celum. ex qua sequitur q. debet ipm dilige-
re. Si ulterius queritur. si theologia sit
distincta a sciētis phi. dicendū est q. sic.
tunc q. habet aliud subiectū formale. qz sub-
iectum illud ē singulare. secundū uero a. p. ē
aliquid uniuersale cum autē hic patet discor-
rendo per alias scias. Subiectum in phi-
ca est corpus mobile uel ens mobile. deus ue-
ro nō est mutabilis Subiectū i mathē qz-
tias. deus nō ē quantus nisi uirtualiter. Si-
militer deus nō est subiectum in metha. ut
postensum ē: nec pōt alia scia eē de deo q. ita
qz tantum una pōt eē de ipso ut prius proba-
tum ē. Sed queritur an hec sit prior aliis.
dicendū q. sic. qz cum sit duplex prioritas
in sciētis scilicet ex nobilitate subiecti. Et
ex certitudine noticie. hec ē utroq. modo cer-
tissima. qz habet subiectum nobilissimū: p. i-
cipia. secundum se certissima sunt. Et ul-
terius queritur an sit subalternata alicui. al-
ter. sciētis. dicendū q. nō. qz sciētia subal-
ternata accipit. sua principia a superiori scia
nec cognoscit ea nisi qz sunt ut per experien-
tiam: aut qz reducantur in priora superio-
ris. sed hoc nō contingit in hac sciētia. quia
nullus aliud subiectum potest includere uir-
tualiter illud subiectū sed potius e conuerso
Sed dicit forte subm est sub subiecto. r. scia
sub scia s. de d. cōtinet sub ēre de quo ē metha.

Dicendū q. subalternatio nō attendit
secundum per se superius r. inferius. qz sci-
entia subalternata est de ente per accidens.
ut de linea uisuali est perspectiua. non autē
de eo qz per se r. eētialiter continetur sub
superiori. quoniam de genere r. specie ē ea-
dem sciētis qz dū enim procedetur in con-
tingentibus per se ex ratione primi subiec-
ti possunt siue principia per se ad concluden

endum passiones de inferioribus, sed ens per accidens quous sit notum ex sensu, et similiter principia eius, tamen non possunt sciri propter quid nisi per rationem utriusque partis uel alterius que pertinent ad scientiam superiorē, sicut principia linee uisualis non potest sciri propter quid nisi per rationē linee uisualitatis. Si ulterius queritur an theologia sibi subalternet alias, dicendum quod non quod non dicit propter quid respectu aliarum, quod alie scie resoluit suas conclusiones in principia in mediata que priora sunt uera, et si nihil aliud est. Ex hoc sic arguitur, illa scientia non resoluit conclusiones suas in aliqua principia priora illis que si tamen essent ad huc sufficienter ad ueritatem conclusionis ebedendarum tunc aut in scientiis quibus ita est quod si tamen principia essent, ad huc conclusiones solueretur in illa, ut si poneretur per impossibile quod deus non esset et quod triangulus esset adhuc habere tres res solueretur ut in naturam trianguli, unde huius subiecta secundum esse eorum sunt a deo non tamen per rationem dei includunt suas passiones uirtualiter, et ideo theologia non dicit propter quod respectu aliarum. Sed ulterius queritur an theologia sit de omnibus, dicendum quod sic, quantum ad aliquas relationes quas habet omnia ad deum et contra, ut sunt relationes eminentie et excessus et relationes caritatis ut efficientis, formalis et finalis, quantum dant in deo ut deus uel terminatur ad ipsum ut deus.

Ita di. i. querit de frui in copatione ad suum obiectum, utrum per se obiectum fruitionis sit ultimus finis, quod non uidetur super illud ad gal. v. fructus autem spiritus caritas gaudium etc. dicit igitur ambrosius ista appellantur appetitum, fructus, quod propter se appetenda sunt, et sunt plura, igitur plura propter se appetenda, sed fruendum est illo quod est propter se appetendum ergo etc. Confirmat specialiter de caritate, quoniam bono per eam fruendum est caritas est huiusmodi, quare non est bonum per accidens, quod de illo esset querendum aut est bonum per eam aut per accidens, et sic in infinitum. Item secundo queritur de capacitate finita illud sciatur finito, sed uoluntas est huiusmodi ergo etc. ma probat quod finis

tum debet adequari finito. Item tercio sic, firmiter assentit intellectus alicuius uero creato quod increato, quod uero creato assentit propter euidetiam obiecti, non sic uero in creato, igitur firmiter uoluntas assentit a lateri bono, quod increato. Contra aug. de doc. xpi. c. i. hoc primo di. i. linguendum de fruitione, secundo distinguendum de obiecto fruitionis, tercia exponendum est unum uerbum quod ponitur in. q.

QUANTUM AD PRINCIPALIA Dico quod fruitio potest accipi pro fruitione communi uel ordinate, primo quecumque potentia potest in ordinate agere, actus eius abstrahit ab hoc actu, sed uoluntas potest inordinate uelle, quod secundum au. lxxxiii. q. q. 30. omnis uoluntas, quod uicium nominatur est uti fruendis et frui utendis, igitur actus uoluntatis excedit fruitionem ordinatam.

Secundo consequenter uidentur de obiecto fruitionis, nam obiectum fruitionis ordinate est finis, sicut enim electio est ordinata et recta quando est in debito modo circumstantiata et rationi recte conformis. Ita fruitio est ordinata quando est in debito modo circumstantiata igitur illud obiectum est fruitionis ordinate quod est obiectum fruitionis debitis circumstantiis circumstantiata hic est finis ultimus tantum, id est probat dupliciter, primo modo sic, potentia que respicit obiectum commune non perfecte quietatur nisi in illo in quo perfectissime reperitur suum obiectum, sed uoluntas respicit pro obiecto suo bonum commune, igitur non quietatur nisi in illo in quo perfectissime reperitur ratio boni et hic est tantum ultimus finis igitur etc. Probatur ma. quod est obiectum alicuius potentie et primum obiectum illius si reperitur diminute in uno; alio autem perfecte non quietatur in illo, ubi ratio sui diminute reperitur igitur etc. hoc etiam patet in exemplo si enim uisus respiceret lumen pro obiecto ut se extendit ad omnia luminosa, lumen non quietaretur nisi in perfectissimo lumine. Item hoc etiam probat sic, potentia que inclinatur sic, ad plura non quietatur in aliquo uno nisi ubi illa plura continentur quantum est in eodem contineri, exemplum materia inclinatur ad plures formas, iam non quietatur nisi per illam que omnes illas continet ad quas inclinatur, sed uoluntas inclinatur

ad plura bona que in nullo perfecte inclinatur nisi in ultimum finem igitur etc. Sic patet quid est obiectum fruitionis ordinate, obiectum uero fruitionis in communi quodcumque bonum esse potest, siue sit bonum uel quod est ultimus finis siue bonum quod apparet esse ultimus finis, siue sit bonum prestitutum ut ultimus finis. Quod primum potest esse obiectum fruitionis preconstitutum est, quod secundum p. si ratio erronea est tendat uoluntati aliquid appens bonum tanquam summe bonum conuenit uoluntatem illo frui quod etiam tertium patet, nam si bonum ostendatur uoluntati etiam a ratione errante, potest uoluntas illud accipere et ita ipsum tanquam finem sibi prestituere, quod cuiuscumque agentis potentate est agere et modus agendi. Tertio exponendum est quomodo finis ultimus ponitur per se obiectum fruitionis, hoc enim non intelligendum ita quod ratio finalis sit ratio obiecti, actus fruitionis ymmo ratio finis est concomitans obiectum fruitionis, quod tunc est ratio beatificandi, sed obiectum ut in se extrinsecus beatificat, sed relatio finis non est hoc ergo etc. hoc etiam patet de frui prestituto, quod ibi ratio finis non procedit actum sed sequitur, non enim quia ostenditur sub ratione finis, ideo appetitur sed quia appetitur propter se consequitur ratio finis.

AD PRINCIPALIA PRINCIPALE quod nulla talia appetenda sunt propter se formaliter uel finaliter, quod non ordinantur ad finem ulteriorem. Ad confirmationem dicendum quod per essentiam accipitur dupliciter, uno modo ut opponitur ei quod est per accidens sicut illud quod predicatur de subiecto per essentiam subiecti, conuenit sibi per essentiam suam, sicut opposito modo per accidens conuenit alteri quod non predicatur de ipso per essentiam ipsius et sic hoc est per accidens homo est albus. Alio modo accipitur per eam diuidatur contra participatum et sic excludit omnem aliam causam, et ito modo solus deus est quicquid per eam suam ut bonus sapiens etc. Quando igitur accipitur bono per eam est fruendum, uerum est secundo modo: quando dicitur in mi.

caritas est bona per eam, uerum est primo modo et non secundo, ideo non sequitur conclusio. Ad secundum concedo maiorem et nego maiorem quod hec capacitas finita potest saturari finito. Et ad aliam probationem, quando dicitur quod finitum potest adequari finito, dicendum quod adequatio duplex est in entitate et in proportione. Prima requirit similitudinem quomodo unum album adequatur alteri, secunda requirit dissimilitudinem quomodo forma adequatur materie, et tamen materia est simpliciter possibile, forma uero est ens simpliciter actus, unde adequatio proportionis est inter dissimilia, sic in proposito non enim sequitur finitum adequatur finito in entitate et perfectione, igitur potest ipsum obiectum sciatur, quod uoluntas sciatur in comparatione ad aliquid proportionabile ut a dissimili, unde infinitum et non finitum adequatur uoluntati adaequatione obiecti ad potentiam, exemplum de relatione finiti ad infinitum quod quere uoluntatem et responsionem. Ad tertium argumentum quere.

Liam questionem queritur an apprehensio sine ultimo non esse sit frui eo in qua arguebat contra, b. quod uoluntas non necessitatur ad uolendum ultimum finem et in uniuersali apprehensum, sic quicquid necessario qui scit in aliquo sibi presente necessario tenet illud si potest et facit sibi esse presens, ut patet de graui respectu contrarietatis et de appetitu sensitivo respectu sensibilis delectabilis, quod semper fruere eo nisi uoluntas ipsum a moueret ut patet in brutis, quod cum difficultate a sensibili delectabili amouetur, si igitur uoluntas necessario fruatur ultimo sine apprehensio necessario tenet illud, si sibi presens est et potest imperando intellectui ne auertat se ab eius consideratione igitur etc. Item secundum sic, ab eodem principia actio aliquid habet agere et necessario agere, si necessario agat, sed uoluntas principium actum quo quis uolens finem ultimum ergo si necessario quis uult finem ultimum apprehensum ita necessitas erit a parte uoluntatis, tunc sic, quando in principali agente est necessitas ad agendum, secundaria agentis

Ad secundum dico qd licet sensationes possent sequi immediate delectatio sensibilis. et forte illa sola. ita qd nullus actus sit a potentia dicitur. tamen in voluntate delectatio immediatius sequitur apprehensionem et mediate illa delectatio. Ad tertium concedo ma. negando mi. qd opposita delectationis et dilectionis sunt diuersa realiter ut probatum est superius. Ad quartum dico qd non eodem modo perficit operationem delectatio et dilectio. qd delectatio est quasi perfectio accidentalis ipsius operationis sicut pulcritudo iuventutis. et delectatio autem est quasi actus impatiuus vel coniungens parentem cum prole. De secundo articulo quere istantia.

Ira distinctionem secundam queritur utrum sit aliquid ens simpliciter primum. qd non uideatur in uniuerso se habent entia uelud numeri. metha. sed non est aliquis numerus primus in perfectione. igitur nec aliquid ens in uniuerso. et proba mi. totum est perfectius sui parte. igitur si est numerus simpliciter primus ille esset numerus maximus. sed hoc est in conueniens. qd tunc non precederet infinitum in numeris. Contra secundo metha. est primum efficiens. igitur primum actuale qd unum qd agit secundum qd est in actu et si hoc igitur est primum in entitate et perfectione. Item ubi prius primus finis. igitur est primum in bonitate. et si hoc. igitur est primum in entitate. qd unum qd agit quanto est perfectius in bonitate tanto est perfectius et in entitate.

Utra queritur utrum primitas simpliciter possit competere entibus sine essentiis alterius rei. qd sic uideatur. posteritas essentialis conuenit entibus alterius rei ut prius. igitur et prioritas simpliciter. consequentia probatur. qd correlata comultiplicantur. Contra omnis multitudo reducitur ad unitatem igitur et multitudo essentialium. consequentia probatur qd multitudo essentialium includit ordinem essentialium. inessentialiter uero ordinatis est principium. licet non in illis que sunt unius

rei. Hic propter ordinem questionum est sciendum qd sicut dictum est prius. nullus est ceptum quam nos hic de deo concipere possumus. est aliquid de ipso nobis per se notum. nec etiam potest esse nobis notum demonstratione propter quid. qd medium illius demonstrationis propter quid est ut si dicitur in se quantum hic deitas non est nobis per se notum nec est disputum a nobis cognosci. igitur potest de deo a nobis cognosci demonstratione qd in qua sumitur premissa ab effectu. igitur immediatius ostendatur de deo talis perfectio sub ratione illa qua immediatius respicit effectum. huius uero relationes sunt diuersa ad creaturas ut causalitatis et producibilitatis ideo ex huius rebus est propositum ostendendum.

AD PRIMUM QUAERITUR Quid est dicendum. qd est primum ens simpliciter in primitate que non includit imperfectionem huius uero primitas includens imperfectionem est primitas medie forme respectu compositi. pars enim imperfectione toto. est prior toto. sed sunt alie primitates que non dicunt imperfectionem. ut primitas eminentie et independentie triplicis puta duplicis causalitatis effectiue et finis et que est primitas exemplaris. hec uero primitates causalitatis materialis et formalis predicte etiam primitates distinguuntur. nam primitas eminentie non est primitas causalitatis non enim ex hoc qd unum ens preeminet alteri est causa illius. nam principium in quolibet genere preeminet posterioribus illi generis. si tamen est causa illorum. primitas exemplaris intelligentis exemplata primitas natura est distincta primitas causalitatis. sicut enim agens naturale non distinguitur contra efficiens ita agens per cognitionem qd est agens exemplaris non distinguitur contra efficiens ideo sunt tantum due primitates causalitatis que non dicunt imperfectionem et efficientie et finis. Quid autem sit aliquid ens simpliciter primum. istis primitatibus qd non dicunt imperfectionem. probatur primo de primitate efficientis scilicet qd sit qd ens simpliciter primum efficiens sic est

aliquid ens efficiens. qd productus. aut igitur a se. aut a nullo aut ab alio et procedat ut hinc. Contra qd rationem instabat dupliciter. primo per infinitates efficientie in his que sunt unius rationis per quod medium procedunt phi. secundo qd commune est demonstrationi propter quid. et quis ut procedat ex necessariis in predicta demonstratione. qd procedat ex contingentibus. cum accipitur aliquid esse productum et effectus. hoc enim est contingens. Ad exclusionem instantie prime. premissa qd non est processus in infinitum essentialiter ordinatis qd uerum est. et se ad prius procedendo a posterioribus ad priora a quibus dependet ex quo demant primam efficiens esse ad qd premissum denotandum premissa. primo qd non est idem loqui de causis per se siue essentialiter ordinatis et per accidens ordinatis. Secundo primum triplicem dicitur inter causas per se ordinatas et per accidens ordinatas. ex qua dicitur triplici triplex ostendit primum efficiens esse. ex prima sic. ex hoc enim qd in causis essentialiter ordinatis secunda in causando dependet a priori. si essent infinite. ita qd quelibet ab alia non solum quelibet posterior est a priori. sed uniuersitas causatorum ab alia causa si ab aliqua illius ordinis. qd idem esset a se igitur sic. Ex secunda differetia. si cause essentialiter ordinatae alterius rationis accipiatur causa posterior quanto posterior tanto imperfectior et quanto causa superior tanto perfectior. igitur si in infinitum superior in infinitum erit perfectior. et sic propositum qd est efficiens qd in dependenter causat qd est primum efficiens. Et tertia differetia sic. si cause essentialiter ordinate simul concurrant ad productionem effectus. et ille sunt infinite igitur infinite in actu. ad hoc etiam induxit duas alias persuasiones. prima est si sit processus in infinitum in causis essentialiter ordinatis. omnes erunt causate. et sic ab alia causa que omnes erunt medie. et sic tenet ratio phi. secundo metha. et eadem ratio in uirtute cum illa que accipiebatur ex prima dicitur. Secunda est esse effectiuum. nullam imperfectionem importat de se qd autem nullam imperfectionem importat

potest esse imperfecto si est imperfectione. si nihil causat sine imperfectione nisi dependenter causat igitur sic. Sed ut patet omnes predictae rationes supponunt ordinem essentialium causarum. qd forte negaret quis per tinendo. dicendo qd omne qd producitur producitur sufficienter sicut causa totali a causa particulari eiusdem rationis ut filius a patre et sic in infinitum. Contra hoc productum si producat a causa alterius rei se. quitur propositum ut prius si a causa eiusdem rei. tunc causa a qua producitur fuit possibilem produci. et sic in infinitum semper enim natura habebit eundem modum essendi in quolibet eiusdem rationis ita qd si unum fuit producibile et licet in infinitum succedere a uirtute alicuius cause permanentis cum tota successione. Tamen autem illius successione potest esse cum tota successione. et per consequens nec causa continuans successione. Et non continetur a nullo. igitur ab alia causa que nihil est successione continetur illa successione. Omne igitur qd producitur a causa accidentaliter ordinata essentialiter producitur a causa essentialiter ordinata. et sic exclusa est prima instantia. Ad secundam instantiam est responsio qd illa demonstratio siue ratio dupliciter potest fieri. uno modo sumendo pro antecedente propositionem contingentem de esse que nota est sensui scilicet quod aliquid sit productum in actu qd notum est sensui. qd aliquid est mutatum quod nec negaret eractus et sic ex ueris euentibus non tamen necessariis sequitur conclusio. Alio modo potest ratio ista formari sumendo pro auctoritate propositionem de possibili que enunciata sic qd possibile aliquid produci. igitur possibile est aliquid esse productum et causatum eius ex quo sequitur qd est aliquid productum primum. Consequentia probatur. quicquid potest esse si sibi non repugnat esse ab alio est probatum. qd si potest et non ab alio igitur necessario est. Ex dictis sequitur qd est ens primum ens in eminentia. qd in ordine essentiali semper causa est equiuoca respectu sui effectus. causa autem equiuoca est nobilior semper suo effectui. eius non possit esse eque perfecta nec minus per-

secta, sic enī dicerem q̄ celum ⁊ omnia alia
possent produci a musca. ex his probatur q̄
est primū ens primitate finis. q̄ oē agens
agit propter finem. sed primum efficiens ē
per se agens. igitur agit propter finem non
propter finem alium a se. q̄ tunc illud esset
eminentius primo efficiente. q̄ finis qui ē
alius reslter ab agente intendente finem.
est ens eminentius cum causa finalis sit no
bilissima. Ultimo dico q̄ primum effi
ciens siue effectiuum est primum exemplā
q̄ primum efficiens ut prius agit per se p̄
ter finem. igitur uel propter finem quē co
gnoscit. uel propter finem in quē a cognoscē
te dirigitur. non secundo modo. q̄ primum
effectiuum non potest ab alio ordinari. tunc
enim non esset primum effectus. igitur pri
mum effectum agit propter finem quē cog
noscit ⁊ ordinat per cognitionem per effec
tum suum in finem cognitum. sed hoc est or
dinando exemplariter. cum igitur non ordi
net in finem secundarium alium a se igitur
in primum finem immediate. igitur est pri
mum exemplans. sic patet q̄ est aliquod pri
mum ens. Ad rationem in contrarium
de similitudine inter ordinem nūorum ⁊ en
tium. Dicendum q̄ licet ordo essentiarum i
uniuerso in multis assimilatur ordini nūo
rum. non tamen similitudo tenet in speciali
simile enim est independendo. sed e conuer
so. q̄ numeri. posteriores dependent a priori
qui est imperfectior q̄ est pars posterioritatis
totum autem dependet a parte. unde hic p̄
fectus dependet ab imperfectioribus
essentialiter ordinatis non sic. sed e conuerso
ens enim perfectius non est pars respectu en
tis imperfectioris. nec ens perfectus est totū
aggregatū ex entibus imperfectioribus. sed
totum uirtualiter cōtinens perfectiones en
tium imperfectorum ⁊ pre his cas ideo in
speciali non est simile: quāuis sit sile in gene
rali ⁊ sic un⁹ numerus dependet ab alio ita
intellectualiter ordinatis unumquodq̄ depē
det ab alio. Aliter potest dici q̄ in nume
ris est deuenire ad numerum perfectissimū
⁊ etiam ad numerum maximum qui in in
tellectu diuino in quo habet esse numerus in
finitus. secundum aug. t. de deo de trini

tate ca. xiiii. infinitus numerus quāuis infi
nitorum numerorum nullus sit numerus. n̄
est tamen in comprehensibilis ei cuius in
telligit non est numerus ⁊ forte numerus nō
habet esse nisi in cognoscibilitate illa ut q̄ hic
breuiter tanguntur sine probationibus que
re diffuse instantiam.
AD QUESTIONEM SECUN
dam est dicendum q̄ uidetur habere duos
tellectus unum cōparando primitatem ad
primitatem alterius essentie. Sed se
cundum istum intellectum non est possibile
ut primitas simpliciter competat essentie
pluribus alterius rationis. q̄ sicut patet e
rationibus positis i questione precedente cu
competit una primitas que non includit in
perfectionem ⁊ altera. unde cui cōpetit pri
mitas efficiente eidem inest ⁊ omnia alia
primitas non includens imperfectionem.
unde cui cōpetit primitas efficiētie ei inest
primitas eminentie ⁊ similiter finis ⁊ exem
plaris. Alius uero est intellectus questio
nis an omnes ille primitates squatuor cōpe
tant uel conuenire possint essentie alterius
rōis. ⁊ dico q̄ n̄ q̄ ostēdit p̄rio sic. ⁊ cā
bruitatis loquamur de una primitate ses effi
ciētie. si due eētie alteri⁹ rei possint eē sim
pliciter prime effectrices aut igitur res
pectu eorūdem effectū siue effectus aut re
spectu aliorū nō primo mō q̄ r. respectu eiu
dem causati: nō possunt eē cause totales eiu
dem generis ⁊ ordinis. aliter aut possibile
eēt. igitur multo magis: nec due cause effi
cienties prime. q̄ ille eēt eiusdem generis
⁊ ordinis ⁊ neutra dependet ab alia in cau
sando. Probatio antecedentis. sicut a ⁊ b.
due cause totales efficientes respectu eiusdē
effectus ex quo a ē tota cā efficiēs illū effe
ctū posito a potest effectus poni ab illo. igit
circumscripto b potest effectus ille poni. sed
per positum b est totalis causa illius effectus
a quo effectus nō est dependens q̄ nō depē
det ab eo eēntialiter siue quo pot eē. cōsequē
tū est manifestū impossibile. igitur oportet
dicere secundum membrum q̄ scilicet ille du
o ponantur q̄ sunt cause totales respectu di
uerforum effectuum sed hoc est impossibile
q̄ si sit aut respectu duorum effectuum ei⁹

dem speciei: aut diuersarum specierum pri
mo modo nō. q̄ illa que sunt eiusdem speciei
nō requirūt distinctas causas speciei: Nec secū
do modo. q̄ si illi effectus sint diuersi secun
dam speciem. ergo habent ordinem eēntia
lem. q̄ species in uniuerso se habet sicut nu
meri. ex viii. metha. Sed omnia que habent
ordinem essentialem reducuntur ad unum
primū unius q̄ru hci primitate predicta.
ut probatum est in prima questione igit ⁊ c
Item secundo hoc probatur per philo.
xii. metha. si sint duo prima entia alterius
rei habentia sub se proprias coordinationes
⁊ coadiata s̄p̄cū unius primi n̄ haberēt or
dinem ad coordinata alterius coordinationis
colletur ergo ab uniuerso natura boni que cō
stitit in ordine partium uniuersi ad inuicē
⁊ ad primum. unde ponentes plura princi
pia alterius coordinationis in cōnexam faci
unt uniuersi substantiam sicut dicit phi.
Tercio probatur hic specialiter de primita
te eminentie. nā sicut i oi genere est stare ad
aliquam unam naturam que est mēsurā om
nium posteriorum in illo genere ita in ge
nere totius entis necesse est stare ad unam
naturam simpliciter primam que est omni
um aliorum. sicut patet ex mensura metha
ex dictis sequitur alia correlatiua. primum
est q̄ primum efficiens non tantum ē pri
mum secundum quid respectu effectibilis
unius correlationis. sed etiam respectu om
nium effectibilium. ⁊ sic etiam de primo e
minente ⁊ sine: cui hic conueniant eidem ex
priori questione: unde sequitur q̄ sit ens uni
us rationis simpliciter primum. Et ex
his patet necessitas illius questionis. nam ex
rationibus questionis precedentis non est p
batum nisi aliquod primum unius correla
tionis. posset aliquis dicere aliam esse cōo
rdinationem habentem suum primum ⁊
suis effectibilia. unde cui in questione pre
cedente arguitur q̄ hoc productum produ
citur et non in infinitum. ergo est stare ad
aliquod primum. Diceret a iquis quē u
est ad primum illius coordinationis ut ad so
lem. sed preter ita forte diceret q̄ producibi
lia alterius rei que habent suum primū ut

pote lunam. ideo necesse fuit consequenter q̄
rere an possint esse duo prima entia alteri⁹
rei siue rationis. ⁊ probare quod tantū unū
ens simpliciter primum eiusdem rei. an tale
sit tantum unum numero uel plura pertinet
ad questionem sequentē de unitate dei.
Secundum correlatiua est q̄ cui ista pri
mitas tantum conuenit uni essentie. uidet
q̄ uel faciens unum per accidens cum illa ef
sentia requiratur ad primitatem illius ef
sentie. q̄ si requireretur. igitur illa nō tan
tum conueniret uni essentie. Ex hoc se
quitur q̄ nihil potest sibi accedere q̄ perti
net ad illam primitatem ⁊ alterius cū stel
lectio distincta distinctorum pertinet ad
primitatem exemplantis ⁊ efficientis per
cognitionem. sequitur q̄ intellectio illa non
potest esse accidens illi essentie. ergo illa in
tellectio est sua essentia. ⁊ e conuerso sua ef
sentia est illa intellectio actualis ⁊ hoc ē ne
cessarium ad questionem sequentem de infi
nitate primi entis. Ad rationem in con
trarium cum arguitur. sunt plura p̄steri
ora. igitur ⁊ prima plura. dicendum q̄ con
sequentiā non ualet. q̄ redeundo a postero
ribus ad primum. redditur a multitudine
ad unum. Ad probationem quando dicit
tur q̄ multitudo uno correatiuorum multi
plicatur ⁊ reliquum. dicendum q̄ hoc uerū
est secundum relationes non secundum ab
soluta ut quot sunt filiationes tot sunt pa
ternitates sed non tot absoluta supposita in
quib⁹ fundant ille paternitates ⁊ ideo tot
sunt primitates in prima ente quot posteri
ores. sed non tot essentie prime. in quibus
ille primitates.

Item deus simpliciter primū
respectu omnium posteriorum
sit actu infinitum intensiue.
quod non uidetur. Quia cū a ⁊
tūa uirtualiter infinite nihil repugnans si
bi compatitur secū i effectū. sed primum ef
ficiēs cōpatitur secū in effectū aliq̄ sibi re
pugnās ergo q̄. ma. patet si efficiēs aliq̄ sit
uirtutis actiue infinite. igitur destrueret

omne repugnans sibi. m. pbatur multa mala
fiut i effco. malicia aut repugnat boitati die
ad hoc posuit unam rationem qz excludit.
Contra in po magnus comi? 7 laudabi-
lis nimis 7 ma. eius non est si. igitur ic.
Item dnm. capitulo nono dicit q. est pelagus
infinisum continens. hic primo ponenda est
figre rationis finiti. q. uideretur esse ista. q. i
finitum est quod q. cunqz finitū datus ultra
omnem proportionem excedit. ut albedo est
infinis. aut excedit quodcunqz album
finitozum graduum ultra omnem proporti-
onem. sic aut intelligendo infinitum conue-
niunt omnes. tam omnes sancti qz phi. quod
primum ens simpliciter sit actu infinitum
q. patet per .p. tercio phi. qui ait omnes cō-
cedere primum principium esse infinitum. 7
omnia continere. hic autem licet sit conces-
sum ab omnibus aliqui ostendunt sic. mate-
ria quodammodo finit per formas 7 determi-
natur. forma etiam finitur per naturam.
sed dñter materia enim finit per formā
perficitur ex illa finitione. 7 ideo infinitas
materie imperfectionem includit. sed econ-
uerso. forma finita per materiam non perfici-
tur. sed cōtrahitur. 7 ideo sua infinitatō ē
perfectio. igitur eius esse di sit formalissi-
mum qd non receptuum materie nec recep-
tabile in materia erit infinitum infinite for-
malit. sed hec ratio non concludit. si quilibet
actus n̄ receptus in materia hēat infinita-
tem p̄cōis. 7 forma angelica ē h̄. ergo ange-
lus est formaliter infinitus. Sed dicunt ad
hoc q. infinitum dupliciter intelligitur. ad
superius 7 ad inferius. infinitum autem in-
ferius est cuius forma 7 actus non recipit
in materia. sed infinitum superius cuius es-
se non est ab alio participatū. vñqz angelus
recipit ee a superiori agente. ideo finitur ad
superius sed non ad inferius. Contra qz-
uis ea que sunt a causis sint finita non prop-
ter hoc tñ formalis ratio finitis alicuius
entis finiti est in respectu ad causam. qz fini-
tas rei inest sibi intrinsicē ut a se compara-
tur. qz finitas rei non dicit nisi certum gra-
dum sue essentie. 7 quantitatem uirtualem
sue essentie. sic econuerso infinitas in primo

ente dicit modum sue essentie illimitate.
ergo formalis ratio finitatis entis angeli n̄
ē i respectu ad aliud gen? nature p̄ respectū ad
esse receptum in essentia. qz secundum eos es-
se est accidens essentie. Confirmatur esse
ē quid posterius essentie. cum sit posterius
igitur essentia in illo priori nihil habebit de
infinitate. igitur tunc intelligitur in se fini-
ta. vnde quilibet essentia que ē limitata pri-
us est in se finita. qz ad aliud finitur. ut pa-
tet de corpore qz enim finitur suis terminis. id
finitur ad aliud non econuerso. ut patet d̄ ol-
timo celo. vnde faciunt s̄llam consequentia
sicut in illo sophi. phi tercio phi. quere in-
stantiam. Alia uero ratio ponitur a qui-
busdam talis. uirtus que potest super extre-
ma habentis infinitam distantiam est infi-
nita. sed uirtus diuina est huiusmodi. cum
in creatione possit de nihilo aliquid produ-
cere. igitur ic. 7 dicunt q. quamuis mi. credi-
ta fuerit de creatione qua esse duracione seq-
tur non esse. tū demonstrabilis ē de creatio-
ne. qua esse natura sequitur non esse. quomo-
do loquitur auicen. vi. methaphisic sue de cō-
tione. qz si ē primus efficiens qlibet alio ab
eo capit totum esse suum ab eo. 7 totaliter
est enim si non totaliter esset ab eo. non es-
set principium efficiens sed q. capit totum esse
suum. 7 totaliter ab illo datur sic. q. posteri-
us per naturam habet esse quam non esse
fm ymaginationem auicen. Uides mi-
hi q. nec ista ratio contradicit qz quando in-
ter aliqua extrema non est distantia media
sed tantum propter unum extremum exce-
dens tantum est distantia q̄tum extremum
excedens. sed inter aliquid 7 nihil non ē me-
dium igitur si sit aliq. 7 extremū positū sit fini-
tum etiam distantia erit finita. Exem-
plum tanta est distantia iter deū 7 creaturā
quantum est ipse deus sed inter contradic-
toria non est medium. primo posse. contra-
dictio est oppo. cuius secundum se non ē me-
dium. qz inter ens 7 nihil non est medium.
extremum aut est infinitum scilicet ens.
Confirmatur quod potest totaliter sup
terminum ad qz potest transitum a termi-
no s quo ad terminū ad qz aliter. n. n̄ possit

terminū ad qz. sed extremū hic est finitum
igitur posse super terminum non concludit
infinitem uirtutis. igitur nec posse super
transitum ad terminum ad quas non uideo
quod demonstrent rationes iste.

Ad probationem patet alibi. 7 quomodo
est intelligendus q. contradictoria maxie di-
stant negative 7 p̄uatiue. sed contrarietas
est maxima distantia positue ex. x. metha.
Ideo ostendo primientis infinitatem ex cō-
tra u. p. h. primitate. primo ex primitate
efficientis per rationem phi. viii. phi. pri-
mum efficiens mouet in tempore infinito.
igitur est uirtutis infinite. a. nec dēs q̄uis
sit falsum ut est de inesse. tamen uerum est
eius mō possibiliter. consequentia probatur
primo sic causa habens se in uirtute sua ac-
tua effectum infinitum est infinita. sed cā
talit que potest mouere tempore infinito h̄
in uirtute sua actiua effectus infinitos. igitur
ic. minor est plana probō ma. omnis ef-
fectus uel eque formaliter contietur i causa
sua uel eminētius. sed effectus finiti produ-
cibiles successiue nō continentur formaliter i
prima causa. qz tunc esset successiue talia ergo
eminētius cōtinet omnes illos sed hoc nō
cōtingeret nisi esset infinitum intensiue.
Secundo probatur illa cōsequentia sic. agens
q. potest in motum infinitum potest in ef-
fectus infinitos. sed agens pōt in infinitos ef-
fectus q. pōt in plures effectus ē ma. perfectiois qz
q. potest in pauciores. ergo agens q. potest
i infinitos effectus est infinito uirtutis.

Secundo sic. causa que potest simul ex se
i infinitos effectus est infinita intensiue. s̄
si primum mouens formaliter habet causali-
tates omnium causarum quantum est ex se
posset in infinitos effectus simul. sicut si ille
caus. litates essent simul. igitur primus mo-
uens si formaliter haberet causalitates om-
nium causarum ēēt infinitum. sed nūc per-
fectius continet causalitates omnium cau-
sarum qz si haberet simul causalitates omni-
um formaliter qz eminētius nūc eas contiet
igitur nō est uirtutis infinite 7 probō ma.
ubi qz pluralitas concludit maiore perfec-
tionem qz paucitas in infinitas concludit in

finitam perfectionem ut etiam. in plura-
litate aliquorum eiusdem speciei si s̄re x. sit
maioris perfectionis qz s̄re y. s̄re infinita
est infinite perfectionis qz posse in paucio-
res posse ens in infinitos simul est posse in i-
finitum igitur ic. Quarto probatur cō-
sequentia sic causa efficiens prior cui secun-
da nihil addit perfectionis in agendo est uir-
tutis intensiue p̄cōis mi. phi. intellectio ex
emplantis distincte. quia si esset uirtutis
finite in agendo. Secunda causa adderet sibi
aliquam perfectionem sicut sol nō potens in
mediate producere entia perfectiora nisi me-
diantebus sic agentibus que addunt perfec-
tionem sol est finite uirtutis. sed primum
efficientis est huiusmodi. cui nullum agens se-
cundarium aliquid perfectionis addit. pro-
bō. qz quando cā secunda addit perfectiones
in agendo quanto plures cause secunde con-
currunt tanto effectus eius est perfectior.
ergo si prima causa perfectius ageret cū se-
cunda qz per se quando plures cause concur-
rent tanto effectus eius esset perfectior qz ē
falsum. quia primus effectus qui in media-
tius causatur ab eo est perfectior qz effec-
tus remotior sic igitur quadrupliciter. ex
parte prime efficientis probatur infinitas
primi efficientis. Secunda in exprimi-
tate exemplantis qz probō sic intellectio actu-
alis infinitorum distincte est infinita. sed i-
tellectio primi exemplantis est infinitorum
distincte. igitur intellectio primi exemplan-
tis est infinita. sed sua intellectio est eadem
sue entie ut patet ex precedentis. q. corre.
igitur ic. maior patet qz maioris perfecti-
onis est intelligere distincte plura ut plura
quam pauciora. ergo intellectio que est plu-
rium distincte est maioris perfectionis qz
que est paucorum. igitur intellectio que est
infinitorum distincte ē infinite ois scilicet sibi
tez si eet primū exēplans. igitur est actu 7
distincte infinitorum. Probatio conse-
quentie quecunqz sunt infinita in potentia
i accipiendo alter p̄ alter. ubi sunt sibi actu
sunt actu infinita. qz si finita igitur accipi-
endo unum post alterum essent finita. s̄ fac-
tabilia sunt infinita in potentia. si accipian-
tur successiue alterū p̄ alterū igitur sūt actu

infinita ubi sunt simul sunt autem simul in cognitione diuina. igitur si intellectus primi existentis est distincte omnium factibilium est distincte et actualiter infinitorum. Secundo sic: non addit aliqd in cognoscibilitate nec in entitate ex secundo metha. obiectum exemplabile nihil addit essentie primi exemplatis in cognoscibilitate. ergo nec in entitate ex secundo metha. probō mi. sed obiectum aliqd extra esse addit essentie primi exemplatis in cognoscibilitate. illud obiectum non possit ita perfecte intuitiue cognosci per solam essentiam primi exemplatis sicut si illud obiectum se solo concurreret. sicut si nigredo addit in cognoscibilitate ad album nō pot ita perfecte cognosci nigredo per albedinem sicut si ipsa nigredo in se concurreret. Nunc autem per solam essentiam primi exemplatis et non per aliqd sibi faciens actualement cognosciones distincte cognoscit quicquid ab eo cognoscitur ex core. pri. q. ptece. Tercia uia ex primitate eminentie primi eminentis sic arguitur eminentissimo repugnat aliquid eminentius eē eo. igitur sic. probō mino. infinitum esse non repugnat enti. sed si non possit esse ens eminentius omni entitate finita infinitum enti repugnet. igitur finito nō repugnet aliquid eē eminentius. probō ma. uti pro filozimi. q. si infinitū per se repugnet enti. hoc nō eēt nisi nihil. q. eius oppositum per se includeretur in conceptu entis et entialiter q. nō conuenit q. tunc nō possit intelligi ens nisi intelligeretur finitum uel q. eius passio est conuertibilis cum ente q. non est uerum. q. cognitio subiecto statim notata intellectui eius passio. sed cognitio ente non statim occurrit intellectui finitas igitur sic. Confirmatur potentie sensitie que sunt minus cognitue q. intellectus statim percipiunt disconuenientia in obiecto. ut pater de auditu respectu soni. Igitur si infinitas repugnet enti statim intellectus hanc repugnantiam perciperet et tunc intellectus apprehenderet una apprehensione ens infinitum. nec duo contra: nec perciperetur ens infinitum nisi sicut homo irrationalis. hoc eēt p. b. f. p. rōm an. p. solo quon quo maius cogitari. nō pot eēt infini

tum quere instantiam. Quarta uia exprimitate finis probat idem. quere instantiam iste rationes predictae uel saltem aliqua non sunt demonstrationes. sed accipiuntur tanq. persuasiones probabiles. cetera uero que dixit. quere instantiam.

Ira secundam partes huius distinctionis. queritur utram entie diuine repugnet quecumq. predicto reali intrinseca q. sic. uidetur a si non idē necessarium et possibile probō consequentie. quicquid est in natura diuina est necessarium. omne uero productum est possibile. tum q. productum possibile fuit produci. q. potentia non est ad impossibile. tū q. o. q. produci le est terminus productionis. potentie producentis. omne tale est possibile ergo sic.

Item si non idem erit dependens et non dependens. Item idem erit necessarium ex se et ex quo. Item idem erit mutabile et immutabile. consequentiarum probationes quere instantiam.

CONTRA DOMINUS DIXIT
ad me filius meus es tu ego. h. genui te.

Hic primo posuit rationes aliorum quas ostendebat non concludere fideli. quere instantiam post rationes ipsas rationem pro positione sua sic formauit. Suppositum habens a se sufficiens principium producenti pot. producere suppositum adequatum illi pati pro. sed aliquid suppositum diuinū habet memoriam perfectam a se que est principium producenti noticiam genitā igitur sic. ma. ubi tū pro sciendū q. in maiori nō accipit produciibile adequatum in natura tūc enim eēt p. tere. sed producere adequatum uirtuti productiue et productioni sicut sol producere dicitur produciibile sibi adequatum nō in natura sed uirtuti sue productiue. cū producit aiat perfectissimū sic a intellecta ma. ipsa probat sic q. q. h. n. principium producenti nō possit producere hoc cōtingeret altero istorū mōrum. a q. ipse h. illud principium ut calidū h. n. calore. igitur q. nō sufficit ad calefacere aut q. habet productionem adequatā illi principio sicut ponimus de filio in diuinis qui licet habeat principium generandi nō tamen pot. generare.

q. illud principium h. productionē sibi adequatā ipse. Primū excludit si sit p. rōm sufficiens

Secundum excluditur per hoc q. habet illud principium ex se. minor probatur primo quantum ad primam partē. nam nisi aliquid suppositum in diuinis habeat a se memoriam perfectam eēt processus in infinitum. alia p. illius minoris sc. q. memoria perfecta in supposito diuino q. habet eam a se sic principium producenti. probatur sic. omnis memoria creata est principium gignendi noticiam genitā ut patet frequenter per aug. hoc autem competit sibi nō uide creatū est. q. agere nō conuenit alicui propter imperfectionem. s. ppter perfectionē igitur cōuenit sibi ratione memorie unde memoria ē igitur memorie perfectissimi me que est in supposito in creato. Sed huic rationi instatur quadrupliciter. primo sic q. uerum est q. memoria creata. unde creata nō est principium producenti noticiam genitā sed unde memoria habens tamen uniuocatiōis unitatem. memoria uero diuina non est uniuoca cum ista creata. sed analogia.

Contra ex hoc habetur propositum. q. cuiuslibet habenti unitatem analogie. si conuenit habere perfectionem agendi posteriori multo perfectius conueniet agere illi perfecto ad quod cetera habent attributionem: ut si calefacere conueniat igni et soli habentibus unitatem analogie in calore si ignis calefacit et hoc soli perfectius conueniet si uerbum sit delectum et hoc conueniat uerbo creato multo magis et uerbo increato. igitur memorie creature ad q. habet attributionem. Secunda instantia est ad rationem predictam q. memoria solum est productiua in intellectu potente recipere noticiam genitam qualis nō est in deo sed in nobis et hoc confirmatur per instantiam. quoniam nō debet poni superfluum nūc at in nobis ponit memoria gignere ut intellectus noster perficiat hoc autem nō conuenit de intellectu diuino. primum istorum excludit per ea que accidentaliter sunt conuenientia quere secundum sic probat in omni principio actiua q. nō includit imperfectionem oportet stare ad perfectum. sed nullum agens quod est perfectum ex sua actiuitate uel termino suo productionis perficitur. q. tale nō

ē agens liberaliter de quo loquitur auic. igitur sic. Quarta instantia que magis est secundum intentionem p. b. rōm est q. memoria in quocumq. uel est realiter productiua uel quasi productiua. primus in nobis secundum in deo. q. ubi intelligit. q. sua noticia actualis esset genita sed hanc excludit quere instantiam. Ad rationem in oppositum dicendum q. potentia multipliciter dicitur cuius multiplicitas multos decipit et hoc patet ex illis quibus opponitur iuxta considerationem. p. primo topi. n. s. potentia uno modo accipitur in possibilibus et sic potentia conuenit omni enti tam deo q. aliis tam habentibus esse essentie q. esse existentie tam habentibus conceptum simplicem in quo non est repugnantia ut in in conceptu hominis sicut in possibile in conceptu in compossibile ut irrationalis q. in conceptu completo. sicut impossibilitas sicut hoc est impossibilia homo nō ē aial. et suū oppositū possibile et ista potentia sic considerata cōcedit q. eēt productū est possibile et q. uerbum in diuinis. sit possibile esse. sicut et patrem q. non impossibile eēt et de isto possibili procedit probatio prima. Alio modo accipitur possibile pro ut opponitur necessario et illud est possibile ad utrumlibet. Alio modo et tertio accipitur potentia ut opponit actui. et sic illud q. nihil est: e possibile. et isto modo nō tenet consequentia si est productum. igitur possibile. Sed oppositum sequitur. Quarto modo accipitur possibile. siue potentia. ut dicitur ad potentem. ut sicut aliquis dicitur potens potentia actiua uel factiua siue productiua. sicut dicitur aliquid possibile productibile factibile uel agibile. et sic loquendo de possibili est dicendum q. philosophi nō communiter acceperunt potentiam productiuam quam potentiam causatiuam siue effectiuam quam dixerunt esse respectu alterius in essentia. q. est principium producenti aliud secundum q. aliud et sicut dicendum est q. uerbum in diuinis non ē possibile ut dicitur ad potentem artatus ad potentiam actiuam siue causatiuam. sed quia secundum ueritatem. potentia productiua est in plus q. effectiua id accipiēdo possibile ut dicitur ad potentem potentia productiua

bene sequitur, si est productum est possibile
i. terminus productionis 7 illo modo tenet
secunda probō circa que dixit q. r. imitariā

u. **¶** Item in natura diuina possunt esse
plures productiones intrinsece ad quod
arguebat 7 q. i. gaud. cuius eius pro
ductionibus, sicut ponitur, q. recitabat, sic q.
ad. q. tandem respondit q. q. ista potest du
pliciter intelligi, uno modo an tantum sunt
due productiones secundum suas rationes for
males diuersē in diuinis. Alio modo an in
diuinis sint due productiones secundum nume
rum eiusdem rei, 7 q. de secundo membro dice
tur de questione sequente, nūc secundum pri
mū intellectum est dicendū, q. tantum sunt
due productiones in diuinis alterius rationis
7 secundum suas rationes formales distincte
primo ostenditur q. sunt due, secundum q.
sunt tantum due, primum sic, ubi quod sunt
principia producendi alterius rationis eis
possunt competere principia rationis alterius
rationis, sed in diuinis manent duo princi
pia secundum suas rationes formales princi
piandi, igitur eis correspondēt distincte prin
cipia, siue productiones maiores, q. nō ē maior
unitas i productionibus q. i principijs produ
ctiuis, m. patet, q. sicut memoria perfecta i
aliquo supposito diuino est principium produ
cendi noticiam sibi adequatam ut probatur
est in questione precedente ita uoluntas amo
rem sibi adequatam 7 sic amorem infinitū
7 per consequens intrinsece in natura diuina
habentem esse, igitur uoluntas 7 memoria
principiandi rationibus suis sub primum al
terius rationis manent in deo ad itra. Se
cundum probatur, q. sint tantū due produc
tiones in diuinis, q. omnis pluralitas redu
cenda est ad unitatem uel ad tantā paucita
tem quantum possibile sibi, sed nō potest re
duci tantum ad uerā rationem producendi
i diuinis, q. ut probatū est in diuinis manēt
rationes producendi uoluntatis 7 memorie
igitur fiet reductio ad tantam paucita
tem, quantum possibile est, possibile uero ē ut
fiet reductio ad duas rationes producendi,
q. omnes rationes in alia coordinatione pro
ducendi reducuntur ad aliquod principium

est prima ratio in illa coordinatione, sed tan
tum sunt due coordinationes producendi, scilicet
per modum nature 7 uoluntatis ut patet ex
secundo phi. 7 per rationem, q. omne princi
pium producendi aliquid uel ex se determina
tur ad unū, 7 sic principiat per modum na
ture uel nō necessario determinans ad unū
7 sic principiat libere per modum uolunta
tis igitur sunt tantū due rationes formales
principiandi prime 7 alterius rationis 7 p
consequens concedemus tantū duas produc
tiones in diuinis alterius rationis, uel sic,
duo sunt principia producendi, scilicet natura 7
uoluntas ex secundo phi. 7 si plura istis cū
principium habeat oppositos modos produ
cendi alterius istorū, nec sunt pauciora istis
q. neutrum reducitur ad alterius cum habeat
oppositos modos principiandi, primo: ut patet
ad tertium, q. illud tertium haberet modū
principiandi alterius eorum, igitur sunt tā
tum due rationes principiandi, cuius hic igitur
sunt in deo ut patet probatur est, tātum erūt
in deo duo principia producendi, 7 per con
sequens tantum due productiones. Sed
contra hoc instatur, 7 primo q. nō reducun
tur rationes principiandi ad duas primas
rationes principiandi sed tantum ad unam,
q. omnes perfectiones in diuinis reducuntur ad
essentias ut ad fundamentum, q. secundum
dām, est pelagus infinitum omnem perfec
tionem continens, sed sicut aliquid se ha
bet ientitate sic in actualitate, 7 sicut in ac
tualitate sic i actiuitate, igitur omnes ra
tiones actiuitatis siue productiones reducun
tur ad rationem entitatis die ut sic ad primas
rationem producendi, Item secundo sic, i di
uinis nulla proprietates naturę principij coi
candi naturam, aliter imperfectius communi
catur perfectius, igitur similiter in diuinis nulla p
rietas essentie erit principium comunican
di essentiam, igitur essentia ut esse est princi
pium comunicandi 7 producendi, 7 per con
sequens proprietates si sint rationes produ
cendi 7 comunicandi hoc erit in quantum ad
essentiam reducuntur. Contra aliud q.
dicitur quod rationes principiandi per mo
dum nature reducuntur ad unum conce
datur. Sed illud unum non est memo

est memoria 7 intelligentia, sed essentia ipsa
essentia, q. essentia si principiat naturaliter prin
cipiat, potest autem principiare in quantum
essentia, q. sicut est principium determinabile, ita
est principium expressiuum sue declarationis, igitur
sic. Ad primū istorum dicendum ē, cō
cedo q. perfectiones sint distincte ab essen
tia 7 posteriores ea, 7 sic ad eam reducuntur
in entitate, sed ex hoc nō sequitur q. ad eam ut
ad aliquid prius reducuntur in ratione prin
cipiandi, q. 7 in creaturis si idem sit princi
pium eandem 7 agendi prius est principium ef
fendi q. agendi, q. ē precedit agere, igitur
illud ut principium agendi reducitur ad seip
sum ut principium eandem, sicut ad aliquid pri
us secundum rationem nō tam sequitur ex hoc
q. reducatur ad aliquid prius in ratione a
gendi, sic in proposito, essentia diuina dat esse
7 principiare, 7 ratio principiandi reducitur
ad essentiam, sicut ratio agendi, sed si sequitur
q. rationes principiandi que sunt propria
tes reducuntur ad essentiam in ratione princi
piandi, q. ut dictum ē, ille sunt prime ratio
nes principiandi. Ad secundū si accidens
in creaturis eēt immediatum principium agē
di 7 naturam comunicandi, sicut qui iam di
cunt tunc ma. eēt falsa, si autē nō est ita, dice
dum est q. in terminis creaturarum, ideo p
rietas nō est principium comunicandi natu
ram, q. est imperfectior natura ipsa que co
municatur, nec natura dat proprietati ratio
nem principiandi, scilicet si eandem natura daret
7 proprietatibus perfectam rationem operā
di 7 agendi, 7 tunc proprietates haberent
rationes principiandi, sicut est in proposito,
q. proprietates diuina eque perfecte habet eē
7 rationem principiandi sicut natura, 7 ita
perfecte comunicat sicut natura comunicat
seu comunicaret. Contra creaturis i
tellectus 7 uoluntas sunt idem cum essentie ai
me 7 nō ad accidentia absoluta superaddi
ta ponatur hoc secundum unam opi. 7 tam
nō sunt principia comunicandi naturam, igitur
si similiter in diuinis erit de proprietati
bus respectu essentie. Respondeo dico q.
supposito q. sic sunt idem cum essentia anime
in eandem nō tamen sunt eque perfecte cū es
sentia in operando 7 agendo, unde essentia

nō dat eius perfectam rationem principian
di, q. operatio 7 actio eorum est accidentia
lis, q. est operatio immanens, 7 ideo actio eo
rum nō terminatur ad naturam comunicatā
Sed oppositum huius accidit in proposito
nam proprietates in diuinis sunt eque per
fecte in eandem, 7 producendo, cum essentia 7 p
ductiones earum sunt eis cōsubstantiales, 7
ideo possunt terminum eque perfectū comu
nicare. Ad tertium dicendum q. essentia ut
essentia nō distinguitur a memoria i ratione prin
cipiandi, sed est aliquid inclusum in memo
ria, sicut illi de alia opi. dicunt de noticia si
plici, q. ē pars experimentis, 7 sicut formalis
ratio principiandi 7 exprimentis noticiam s
claratiuā ita essentia est aliquid memorie pñe
q. est primum declarabile, 7 ideo expressiua
noticie declarati, tamq. principium formale
exprimentis, unde essentia ut essentia uel est me
moriam aliquid memorie, q. memoria patebit
postea est intellectus habens obiectum uel ef
fentiam sibi pñens, 7 ideo essentia ut distin
guitur a memoria illam actionem habet, q.
primam actionem habet ut ē memoria 7 uni
uersaliter ois nature i. re. tualis pñe opera
tio est eius ut habet memoriam, q. prima o
peratio talis nature intelligere q. ē a memo
ria 7 q. essentia concurrat ad completam ra
tionem memorie 7 non solum intellectus in
finitus patet ex hoc, q. alias uerbum diui
num eēt uerbum lapidis sicut uerbum eē
tie, quia intellectus diuinus memorie intel
ligit lapidem sicut infinitus intelligit eē
tiam suam, 7 ideo si solus intellectus non in
cludendo formaliter eētiam secundum suā
rationem formalem eēt tota memoria uer
bum diuinum esse uerbum lapidis, sicut 7
essentie q. falsum est, q. uerbum diuinum ē
principium declaratiuū essentie diuine non
essentie lapidis. Ad unam rationem auer
rois que probat, viii. phi. comen. xxxviii.
uel. xxxviii. contra autē q. eadē natura scē
dū eētiam nō potest generari ex semine 7 si
ne semine, q. aut hoc eēt semper q. produ
ceretur sine semine, aut in pluri b. ut i mi
neri parte, 7 sic a casu. Dicendum quod
effectus producti secundum istas conditiones
in pñibus raro potest comparari ad duas cās uel

idem effectus cum suo opposito ad eandem causam
terribi gratia. mus generatus potest comparari ad mu-
rem a quo generatur per propagationem et ad
solem a quo potest generari per putrefactionem
uel potest cum suo opposito. ut cum sua non
generatione comparari ad eandem causam. ut ad
solem. Si primo modo competatur. et queratur
an mus generatus generetur necessario: uel
in pluribus uel in minori parte a mure gene-
rante uel a sole. dicendum quod a neutro neces-
sario necessitate absoluta. quod omne agens potest in
pediri respectu productionis sui effectus. sed
dico quod in pluribus producit per propaga-
tionem et in paucioribus per putrefactionem.
quod frequentius mus propagat murem. si ex hoc
non sequitur quod sola causa producat murem quod sicut
mus propagans presente materia debita: in ma-
iori parte producat murem. ita et sol in mate-
ria disposita respectu sue actionis. unde ex
hoc non debet concludi aliquid produci a casu ab
aliqua causa. quod rarius producit ab ista cau-
sa quam ab alia. nec etiam quod absolute raro pro-
ducitur tunc enim cum sol rarius eclipsatur
quam quod capud frangitur a lapide cadente
magis dicendum erit solem a cau eclipsari
quam capud frangi. Si autem comparatur. secun-
do modo. et queratur an mus frequentius a
sole producatur posita actione solis circa mate-
riam debitam quam suum oppositum. dico quod fre-
quentius posita actione solis circa materiam
debitam generatur mus quam non gene-
ratur: et homo sicut agens naturale per pro-
pagationem: si producat monstrum: a casu
monstrum illud producat. similiter si sol
in materia debita respectu forme muris non
producat murem: a casu est. unde dicitur ali-
quid a casu produci ab aliqua causa si frequen-
tius posita causa non sequitur talis effectus si-
cut frequentius fossionem terre raro sequi-
tur inuentio auri. patet igitur quod ratio non
concludit productum in creaturis posse esse
sufficiens respectu plurium productionum
eiusdem rationis patet hoc de calore respectu
plurium productionum et sic patet que dixit circa
istam questionem.

Etiam in deo possunt esse plures pro-
ductiones intrinsece eiusdem rationis
quod sic uidetur. quod illud principium

productiuum in creaturis potest esse sufficiens
respectu plurium productionum eiusdem ra-
tionis. patet hoc de calore qui respectu pluri-
um ignium potest habere plures productiones eius-
dem rationis. Contra. productio ad equa-
ta suo principio productiuo est tantum una nu-
mero. et per consequens non possunt ibi esse plu-
res unius rationis. Ista quod quis secundum
procehsum magistri habeat locum de. quod ubi
queritur an sint uel esse possunt plures filii in di-
uinis. tamen quod precedentia non esse sufficien-
ter declarata. sine ista. ideo hic opponitur.
Et dicunt omnes quod quando secunditas unius
rationis totaliter est exausta in alio principio
productiuo per unam productionem non potest ad ali-
am nec ad actum alium eiusdem rationis. sed sic est de
qualibet productione in diuinis ad intra. ubi
enim secunditas principii productiuum unius ra-
tionis per productionem unam infinitam est totaliter
exhausta. sed hec ratio non multum ualet.
quod omnes transferentes secundum aliquam simi-
litudinem se transferunt. illud autem uocabulum
exauriri transfertur accedentibus. ubi dicitur
aliquid exauriri quando extrahitur ab
alio. et non manet in illo. sicut aqua extrahitur
de puteo dicitur exauriri. sic autem non
potest intelligi in diuinis quod secunditas prin-
cipii productiuum est exausta ita quod non manet. quod
extracta est per productionem. igitur si secunditas
aliquam similitudinem dicatur quod secunditas prin-
cipii productiuum exaurit productionem aliquam
higerit. quod non manet respectu alterius actus
productiuum. sed tunc nihil concludit. quod sic con-
clusio petitur in premissa. Alia uero ratio
pro predicta conclusione assignatur talis. pro-
ductio habens terminum adequatum et semper
stans non comparatur secum aliam eiusdem rationis
quod maiorem. aut intelligunt de adaequatione
sed huius est quelibet productio in diuinis
ad intra igitur sic. sed nec ista ratio mouet.
extensiuam. aut intensiuam. si primo modo: tunc pe-
titur in minori scilicet quod productio quelibet diuina
sit ad totam extensionem per adaequationem quantum
potest extendi. quod principium productionis
habens terminum adequatum non potest in aliam
eiusdem rationis: hoc non est secundum ratio-
nem dictam nisi. quod illa productio semper stat
respectu termini adequati. si igitur illa pro-

ductio per impossibile cessaret posset in aliam
productionem eiusdem rationis. et per conse-
quens quantum est ex se potest in aliam produc-
tionem. et tunc arguitur principium productiuum
habens unam productionem. si quantum
est ex se. potest in aliam eiusdem rationis ne-
cessario exit in actum. respectu alterius pro-
ductionis. si illa alia sit ita necessaria sicut
illa ponitur exire. quod non est maior ratio. que
exit in unam quam in aliam. sed secundum pre-
dictam responsionem principii productiuum
in diuinis quantum est ex se potest in aliam pro-
ductionem ab illa in qua exit. ut probatum
est. et si quantum est ex se potest in aliam produc-
tionem. illa alia erit ita necessaria sicut in
qua exit. ergo uel in neutrum uel in utraque
productionem eiusdem rationis. Confir-
matur per exemplum. si enim sol semper stat
haberet unam illuminationem sibi adequa-
tam. et quod illa cessante potest in aliam produc-
tionem. ideo dum causat unam illuminatio-
nem quantum est ex se potest in aliam. et si illa
alia productio esset ita necessaria. sicut prima
igitur similiter in proposito. unde nec ade-
quatio intensiuam nec extensiuam. nec etiam per-
manencia eterna alicuius adaequationis. nec
secunditas principii exausta concludit quod in
diuinis non possunt esse plures productiones
quod non solum debet concludi quod stante una pro-
ductione non possit in aliam. sed debet conclu-
di quod quocumque posito uel remoto non posset in
aliam. ita quod si hoc non esset non posset in aliam
productionem. Ideo dico quod in diuinis est tan-
tam una productio unius rationis. sic quod
si ponatur per impossibile uel per in eopos-
sibile. quod hec productio non esset non posset in ali-
um idem principium productiuum et huius ratio
est. quod quicquid est in diuinis est de se hic. et
ideo nihil in diuinis unius rationis potest
plurificari. sed productio diuina que est unius
principii formalis est unius rationis. igitur
talisa productio non potest plurificari in diui-
nis. igitur in diuinis tantum est una pro-
ductio secundum numerum unius rationis. ma-
ior est euidentis. quod quod non potest ab alio determi-
nari. uel est de se unum. uel est de se ad infi-
nitum. minor probatur sic. quod si aliquid in di-
uinis non sit de se hoc sed potest esse in pluribus

non determinat sibi certum numerum in quo
sit. sed unum ratione quod est distinguibile in
plura non determinat sibi certum numerum
in quo sit. igitur aliquid in diuinis de se non
determinatur in quod sit secundum numerum
igitur nisi aliunde determinetur est in infini-
tis oportet igitur aliquid ponere quo de ter-
minetur ad plura unius rationis. et de illo
querendum est. aut est aliquid unius ratio-
nis aut alterius et alterius rationis. Si pri-
mo modo. aut illud est plurificabile. aut non
si non eadem ratione standum est in primo. et
hoc est propositum quod nihil unius rei in diui-
nis est plurificabile. Si autem est plurifi-
cabile. igitur non determinat sibi in quo sit se-
cundum numerum. et ita erit in infinitis nisi
si determinetur et procedatur in infinitum. oportet
igitur dicere quod determinetur ad plu-
ra unius rei per aliam alterius rationis. et tunc
quero de uno illorum. aut est de se hoc: aut non
si non. igitur non determinat sibi pluralita-
tem certam habere. et procedatur sicut prius
si est de se hoc pari ratione esset standum in
primo. Sic ergo dico quod causa uel ratio qua
re in diuinis non possunt esse plures produc-
tiones unius rationis. quod quelibet produc-
tio diuina est de se hoc sicut et alia omnia que
sunt in diuinis. Ad rationem in contrarium
dicendum quod in creaturis eiusdem principii potest
esse plures productiones unius rationis. quod
nullum productum creatum est de se hoc. et ideo
nec aliqua productio terminata a tale produ-
ctum siue principium est de se hoc. quod si principi-
atum est de se hoc et ad unum determinaretur
productio. etiam principium istius produc-
ti esset de se hoc. sed in diuinis productum est de
se hoc. ideo et principium est de se hoc. prop-
ter quod non potest plurificari sicut dictum est.

Etiam sunt tantum tres persone in
natura diuina. huius questionis ue-
ritatem primo probant. secundo ue-
ritatem probant declarant. probando. primo
quod sunt due persone producte. secundo quod sit
tantum due persone producte. quod probat quia
principium unius rationis productiuum non cor-
respondet nisi una productio unius rei et unius
rationis. sed in diuinis tantum sunt due
d

tus creature nō faciet conceptum proprium de deo. Item secūdo sic. intellectus habēs conceptū propriū de obiecto aliquo. pōt illū conceptū distinguere ab aliō conceptu alterius obiecti. sed pro conceptu entis q̄ intellectus noster habet de deo nō possumus distinguere ipsum ab aliō. ut etiā ipsi concedunt. igitur cōceptus entis deī de deo nō ē sibi proprius. sed communis unitate sibi ⁊ creature. ma. pbatur q̄ intellectus concipiēs aliquod obiectū secūdu conceptū sibi propriū concipit ipsum rōe propria illi obiecto. ⁊ cum illa rōe propria tali obiecto sit in cōponibilis alteri obiecto cōcipit ipm sub rōe in cōponibili alteri obiecto ⁊ per consequēs pōt ipsum distinguere ab aliō obiecto ergo ꝛc.

Tercio sic. id ad quod cōceptus determinat ⁊ attribuit ē perfectius ⁊ conceptū perfectiorē habet. ergo si propter attributionem conceptus creature ad deū pōt conceptū creature facere in intellectu nostro conceptum propriū de deo in quo intellectus in sse attributionis stat. Sequit̄ q̄ conceptus deī in intellectu nostro sic generatus sit perfectior conceptu creature. sed hoc ē possibile. ergo ꝛc. q̄ perfectius nō habet attributionē ad i perfectius. sed econtra. falsitas consequentie probat̄ quoniā impossibile ē quēcumq; obiectū facere in intellectu nostro conceptū perfectiorē suo proprio cōceptu quidditatiu. q̄ cā equiuoca naturaliter agens nō pōt effectū producere perfectiorē suo proprio effectū sibi similitudo ⁊ sibi in uirtute sua adequato. igit̄ cum obiectū sit cā equiuoca respectu sui conceptus proprii quidditatiu nō pōt cōceptum perfectiorē in intellectu nostro alteri obiecti gignere. Item sic. uisio deī secundum aliquē certū gradū distat a conceptu illo deī q̄ ponit̄ in intellectu uiatoris gigni ab obiecto creato. cū etiā uisio sit creatura finita ⁊ quidā actus finitus ⁊ limitatus si igit̄ albedo pōt facere in intellectu uiatoris cōceptū propriū de deo. fiat alis creatura naturaliter cognoscibilis a nobis. que tantum distat ab albedine sicut deī distat ab illo cōceptu uiatoris. ergo illud poterit creare uisionem in intellectu nostro. sed hoc ē impossibile

Ultimo hoc probatur p̄ auctoritates sanctorum aug. xv. de tri. ca. iiii. ⁊ v. ⁊ anfr. 8 lib. ar. ⁊ phi. xi. metha. hoc etiā magistri tractantes de deo ⁊ de his que cognoscunt̄ de deo obseruat unionē entis in modo dicendi. licet uoce hoc negent. Dico igit̄ ad. q. q̄ intellectu uiatoris absolute ē possibilis cōceptus deī proprius q̄ hoc posset deus creare in fundendo lumen proportionale ut dictum ē questione secūda hui⁹ primi talē tamen conceptum nō pōt intellectus noster acquirere sua cognitione naturali ⁊ ideo dico q̄ deus nō ē a uiatore cognoscibilis sed aliquē conceptus sibi propriū ut deitas ē. sed s̄m aliquē cōceptum comunē a creaturis abstractū. hoc aut̄ declaratur. Nam quādrupliciter pōt aliquid obiectus cognosci. Ut hō. vno mō secundum cōceptū suū quidditatiu ut secundum humanitatē. alio modo s̄m conceptū comunem sibi ⁊ aliis sp̄ibus. ut s̄m cōceptū stis substantie. Tercio modo per accidens ut in sua passione sicut cū cognoscit̄ in quatuor r̄sibilis. Quarto mō in respectu ad aliud. sicut cognoscit̄ q̄ ē nobilissimus animalium. sic quadrupliciter pōt deus cognosci. uno modo s̄m suū conceptū quidditatiu ut in quatuor deitas ē. alio modo s̄m conceptū comunē sibi creaturis ut p̄ rationem eternitatis. tercio modo querit̄ per accidens. ut cognoscit̄ sub ratione aliqui attributi bonitatis ⁊ ueritatis. que s̄m dān. nō dicunt cōntiam. sed q̄ ⁊ dispositiones circa cōntiam. q̄rto mō per respectū eminentie ⁊ cōlatis ad creaturam

Cognitio uero ista. que sic cognoscit̄ p̄ respectū nō pōt ēē prima cognitio de deo. q̄ prius necesse ē cognoscere absolutum. cui cōueniat talis respectus. ⁊ ideo prius oportet cognoscere deum ēē tale ens cui cōueniat respectus eminentie uel cōlatis. Similiter cognitio per accidens nō pōt ēē priā nobis naturaliter possibilis. q̄ talis cognitio presupponit cognitionem alicuius subiecti cui cōueniat talis dispositio quasi accidentalis. vnde oportet p̄cognoscere illud in quo fundatur tales perfectiones ⁊ utraq; istarū cognitionū ē nobis possibilis naturaliter de deo ut patet cognoscere uero deo s̄m conceptus suū propriū quidditatiu. ut per rationē deī

ratis nō ē nobis possibile naturaliter. q̄ licet deus possit causare in intellectu nostro representationē sui per rationē deitatis. ⁊ ideo cognitionē secūdu suū propriū conceptū. nullam tamē obiectum creatum tale representationē potest causare in intellectu nostro. q̄ sicut argutū est prius. Impossibile ē aliquid obiectum ēē representationē perfectius suo proprio representationē p̄pter q̄ solum possumus naturaliter hic cognoscere deū s̄m conceptū comunem sibi ⁊ creaturis ⁊ hoc si cognoscimus ipm cōceptu aliq̄ simplici. vñ in talibus cōceptibus comunib⁹ abstractis a creatura que sunt comunēs deo ⁊ creaturis ipsum deum cognoscimus. Dicit̄ q̄ tunc nullū conceptū propriū de deo habēs ⁊ sic nihil propriū sibi cognoscit̄ a nobis. s̄ secundū conceptum comunē sibi ⁊ creature q̄ vñ inueniēs. Respondeo q̄ loquendo de conceptu simpliciter simplici nullū conceptum propriū deo possum⁹ naturaliter cognoscere. sed solum talē conceptum comunem sibi ⁊ creaturis. in quo a creatura nō distinguitur. sed q̄ possumus multos tales conceptus comunēs deo ⁊ creaturis abstrahere a creaturis. ⁊ ipsos sic abstractos concipere. unū etiam illorū per aliū de terminare. ideo sic possumus cognoscere deū s̄m aliquē conceptū sibi propriū nō simpliciter simplicem: sed s̄m conceptū resoluibile in duos cōceptus simpliciter simplices uerbi gratia a creatura possumus abstrahere cōceptū bonitatis ⁊ similiter conceptū summi. cū nō sit processus in infinitū. ⁊ ita cōponēdo apprehendendo conceptū boni summi q̄ ē propriū. ⁊ cōuenit tātu deo. sic de ente infinito. quāuis enim utraq; conceptus simpliciter simplex sit comunior conceptu deī cōueniens uniuersale deo ⁊ creaturis. tamen post determinationem utraq; conceptus particularisatur ⁊ fit cōceptus proprius deo. sic q̄ solum illi cōuenit. ⁊ hoc ē possibile. q̄ s̄m. p. secundo poste. licet quelibet pars distinctionis sit in plus diffinito totū tamē in eque. hoc etiam patet in exēplo si cognoscā. pentagonū ⁊ s̄ figurā. nō tamen angulū: possum apentagono ⁊ ab aliis figuris cognitis abstrahere conceptum comunē figure qui s̄ sit

abstractus tantū a pentagono per intellēctū ⁊ nō a triangulo post abstractionē tamen ē comunis triangulo sicut pentagono. ex ordine etiam numerorū possum cognoscere primitatē ⁊ deinde cōiungendo possum cognoscere aliquam figurā ēē primā: cū nō sit perfectius in infinito cōiungendo igit̄ primitatē ipi figure cognosco aliquā figurā ēē primā. ⁊ sic cognosco conceptū aliquā qui t̄m cōuenit triangulo. licet nō cognosca triangulū per rationē trianguli. sic iproposito possum abstrahere conceptū a creatura. que comunis est deo ⁊ creature licet a conceptu proprio deī illum conceptū comunē nō abstracti. ⁊ sic uerum est q̄ in cōiungendo illos simi tantum cōiuit ille cōceptus totalis deo quo possum cognoscere licet nō cognosca hanc cōntiam. ut hō. c. c. cui cōuenit talis cōceptus. sic igit̄ patet qualē conceptū propriū possumus de deo naturaliter cognoscere ⁊ qualē nō. quia conceptū oīo simpliciter de deo ⁊ sibi propriū nō possumus cognoscere conceptū. tamē non simpliciter simplicem resoluibile in alios cōceptus qui nō t̄m cōuenit deo possumus de iplo cognoscere. rationē querere in responsiōe ad. q. illam. utrum theologia sit de deo sub aliqua ratione speciali. cetera uero que dixit̄ in hac. q. querere instantiā in questionib⁹ s̄. iii. Aliam questionē quesuit. an s̄z deum ēē sit per se notū quā querē. di. ii.

Trum uestigiū trinitatis diuine sit in qualib⁹ in creatura. q̄ nō uidet̄ effectus nō representat suū cōm: nisi s̄m q̄ est ab ea. omnis aut̄ creatura est a deo in quatuor unis. q̄ productio ad extra est cōntialis cōueniens tribus personis ratione cōntie igitur representat deū. s̄m q̄ unus. igit̄ creatura nō ducit in noticiam ei⁹ s̄m q̄ trinus igit̄ ꝛc. Contra aug. vi. d. tri. ca. ultimo.

DE VNI QUIDAM Q̄ VESTIGIUM ⁊ imago differūt q̄ uestigiū representat imperfectius imago uero perfecte. q̄ uestigiū representat cōfuse aliquid ut sub ratione sp̄ei imago uero distincte ut sub ratione sp̄ei indiuidui. sed contra. quāuis uestigiū ⁊ imago d̄ant̄ per hoc q̄ imago perfecte

d 3

que dicitur uestigium imperfecte. hoc tñ nō ē
fm rōem spēs 7 individui. sed penes hōc scz
fm rōem tot vs 7 ptie. qz qd uestigiu rō
tius ē imago ptis. pōd si eni totū ipimere
tur in aliq sup quod sit trāsitus eēt imago to
tius 7 nō tm ptis. 7 ideo qñ sel remanet i
pōio ptis ē qdā imago ptis 7 similitudo. s
uestigiu totius hōc arguit. si eēt possibile
nō eēt nisi unū s' hōc.

DE QUO IUSTITIA Q. QU Cumqz
inter minus creaturarū per modū similitudis
nel proportionis representat. tria apozia-
bilis tribz pōis includūt rōem uestigii p
modū similitudinis. ut ueritas ueritatē. unitas
unitatē. bonitas bonitatē. p. modū proportō
nis. ut litatū illitatū. 7 p tales sic dicentes
sunt plures rōes nō multipliciter a signat
rō uestigii. 7 intellectu: qz licet hōz represen
tent illa que sunt apozia bilis tribus pōis
nō tñ fm qz sunt apozia bilis. qz nō tñ duce
rent i cognitionē trinitatis. ita qz tūc prius
notitiā trinitatis os hōc. nō eni cognoscitur
apoziatū. ut apoziatū. nisi precognoscit
illud cui apoziat. 7 iō nō repñt apoziatū
ut apoziat. tribz pōis q. f. nata sūt apoziaz
PER HOC PAZET AD RAZI-
onē in opozitū qz nō sequitur creatura du
cit in cognitionē dei in quātū ē unū. igitur
nō ē uestigiu trinitatis. qz uestigiu nō du
cit p fēc i cognitionē uestigiaz. sed i cogni
tionē illi qz natū ē apoziaz i uestigiaz. ce
tera que dixi in ista questioe quere istā iam

Ira imaginem quero utrum i p
te intellectua proprie sumpta sit me
moriz hōis spēm intellectuale reali
ter distincta ab actu intellectū. Opi. duoz doc
torū negatiū spēs ipressas ponēdo tm actū i
telligēdi iprimi ab obō. qz fluz i fāramate
SED. CONTRA HOC ARBUZE
pōio sic. suppono eni siue singulare a nobis i
telligatur. siue nō qz uniuersale possit a no
bis intelligi per se intellectōe abstractiua. tūc
arguit sic. intellectus pōt hōc obm actu iule
p fēc pzi sibi p fens naturaliter qz intelligat
igit prius naturaliter spēm obi in intellec
tu nō sōlū i fāramate anteqz intelligat. aūs
patet. et obm fm p se cōditioe obi pcedit
actū. v'p uero ē per se cōditioe obi intellectus
cōceptiua p fēc sic. eadē spēs. 7 unū rōis nō

ē p se repñtatiū obi sub opozitōis rōibz cog
noscibilia. s' rō singlāis 7 rō nō sūt opozite
rōes cognos. igit eadē spēs 7 unū rōis nō ē
per se representatiua sicut obi sub rōne
plis 7 singularis. s' spēs i fāramate p fēn
tant singulare obm sub rōe singularis. igit
eadē spēs manēs eadē nō poterit representa
re idē obm sub rōe uite. ma. pbat sic species
sub eadē rōe qz repñtāt obm m fatur ab
obō. sed idē nō pōt p se m fatur duabus m
f. ris. tūc. n. bis dicitur. f. p. v. metha. igit
eadē spēs nō pōt per se repñtātare duo ob
iecta formaliter. nec idē obiectū sub opozitō
rōibus obiectiuis. Sed dicit qz ma. ē uera i
eadē lūie nō quādo idē representat in alio 7
alio lūie ut p d. nocte lucetibz. qz i alio talio
lūie reputat colorata. 7 ut lucida. sic i pōio
CONTRA. LUMEN NON REP
sentat. sed est illud i qz repñtatiū repñen
tat. igit lumen non est ratione representati
ui igitur nō distinguit rōem representatiui
7 p cōsequēs dist inctio lūis nō cāt distinctā
rōem repñtātē. sed manēt natura eadēs
repñtatiū sp repñtāt illud representabile
7 p cōsequēs obm eiusdē. Confirmat qm
representatiū i lūie p fēcōi nō repñtāt illud
repñtabile. sed idem clari qz i lūie ip fēcōi
ut patet de eodē repñtatiū i lūie sol 7 lūe.
igit qzuis spēs i orgāo fāramate i aliq alio lu
mine clari repñtēt singlāz. ut intellectū illō
singulare possit intelligere i nullo tñ alio lūie
repñtabit aliō obm ut ule sub rōe uite. exē
plū etiā nō ualet. pzi eni iduco illud ad oppo
sitū. quero eni an eodē repñtatiū illa repñ
tātē de die 7 de nocte. an alio 7 alio. si alio
7 alio. habet p pōitū. tam nō pbat qz i
alio 7 alio lumine diuersa obiecta eodē rep
sentatiū representēt. sed alio 7 alio repñen
tatiū. nō pōt sūt dici qz eodē representatiū
repñentur. qz tūc de die repñtātē illo re
presentatiū quo repñtātē de nocte qz fm ē
ad exemplū igit respōde qz i illis qz lucēt de
nocte. Uel sunt due qzitates ut lux 7 color
quarū una nata ē cāre suā representatiū i lu
mine diei 7 alia suū representatiū i lumine
de nocte etiā de die. licet non appareat p
ter maius lumē uel eadē qzitas uirtuali
ter tñ continēs duas. color eni qdā modo cō
tinet lucē cū sit in corpore terminato. 7 ideo

ut prius pōt care representatiū aliud siue sic
siue sic. sp. tñ sunt ibi duo representatiū. que
nō sunt unū nisi p accidēs sicut unū repñen
tabile formaliter. qz tamē duo uirtualiter 7
sic exēplū ē ad opozitū: uō ad pōitū. Se
cundo arguit sic ex pte agētis. intellectus a
gens ē potētia uere actiua fm. p. iii. de aia.
tamē qz dicit illud qd ē oia facere. tamen qz
dicit qz hōz ut ars ad materiā. igit pōt hōc
actionē realem. sed terminat actionē ē ali
quid reale. illud aut reale creatū per operati
onē intellectus agentis nō recipit i intellectu
agente. qz nō ē representatiū nec receptiuis
The in fāramate. qz illud ē fēc extēnsū 7
i p pōtionabile seu i p pōtionatā admouēdū
intellectū possibile sicut prius. Sicut intel
lectus agēs respectu possibilis adēquāt f
p. ut actiū passiuo. tercio qz qd cāt p pzi ef
fēc i adēqto passiuo. ergo ē repñtatiū in i
fēcū possibile. illō a si ē spēs hōz pōitū. si tñ
actus intelligēdi. igit ipossible ē itētm agen
tē facēt p potētia ule actu ule. qz ule ē cō di
tio obi pcedēs actū intelligēdi. 7 sic destruit
intellectus agēs cū fm cōntat. iii. d. aia. iō pōat
intellectus agēs. ut sciat p potētia ule actu ule.
si n. eētē reruz eēt abstracte sicut posuit
plō nō idigere fm ipz itellū agētē. Dicit
qz tercio actōis itellūs agētis est obiectū ule
spēdēs. Cōtra. obiectū ule ut obiectū nō hōz
ē nisi oimmutū ut i aliq r pñtātō qz admodū
hercules i statua hōz eē r pñtātū. cū igit ter
mi actōis talis debeat eē reale: aliqd ē tercio
actōis itellūs agētis. ergo nō erit obiectum
hōis eē dimutū l' eē r pñtātū. 7 ut aliqd og
nitū. s' qz rale. p qz obiectū ule hōz eē r pñta
tū. 7 d' illo reali qz i qz recipit sicut prius. vñ
os necessario qz p actōes itellūs agētis eāt
aliqd reale qz cōcōitat tercio itētiōalis. ut ob
iectū ule: fm suū eē r pñtātū. Tertio sic. ob
iectū ule fm totā idrias suā nō pōt intelligi
nec r pñtari i r pñtātō mōis ule. s' spēs fā
ramate ē p se 7 pzi representatiū idiuuati.
igit i illa spēs nō pōt intelligi. nec representari
obiectū ule. ut i dōis ad oia indidua sua. ma.
pbat qz nō gnoscit magis ule fm totā in
drias suā nisi qz gnoscit ut unū gnosibile
idē oibz feruoribz. s' ut hōz eē i uno singlāri
nō gnoscit ut idē oibz aliis singlāribz. igit
representatiū unius singularis nō potest

cognosci secundum indifferentiā suā totā.

Itē qzto sic. aut itellūs ut distingit r r i
p rē sensitiuā potest hōc obiectū sibi pñs. 7
tūc hōz p pōitū. qz hoc non potest hōc in se
pñs nisi p aliqz repñtatiū: qz uoco speciem
si nō pōt hōc: igit nō potest habere opozitōes
aliquam sibi propriam sine parte sensitiua.
igit nec esse. cōf. qz etiā ista p rē cōsequētiā
p. pzi de aia qui arguit. qz si intellectū nō
pōt habere opozitionem sibi propriam nō po
terit separi. vnde non diceret intellectum
posse separi nisi concederet eum habere ope
rationem sibi propriam in qua non depende
ret essentialiter a pte sensitiua.

DE QUO IUSTITIA Q. QU Operari
ponere intellectu ut habet rōem memorie
speciem intelligibile representantē uniuersa
le: ut ule: naturaliter pcedentem actum i
telligēdi 7 ab eodem actu realiter differē
tem 7 huiusmodi necessitas est duplex. vna
ex conditione uniuersali potētie 7 obiecti
quare arguit qz obiectum secundum propri
am rationem obiecti pcedat actum qz nō
conuenit: nisi esset species impōsa in intellectu
ut concludunt tres p rē rōes. alia est necessi
tas ex conditione 7 dignitate potētie supe
rioris: quā os saluare 7 nō uilificare. maxime
aut uilificare itellūs si nō possit hōc obiectū
sibi pñs: nisi opozitō: sua: s' depēderet eētia
liter a potētia sua. 7 hec concludit qz rō.
sic igit ponēda ē spēs i mōria itellūia.

SED DISPUTANDUM EST
d' mōria qz ipa tripl'r pōt accipi. vno mō ut
ipa ē potētia s' uatā spēs p rē rōz. ut p rē
rita sūt. 7 isto mō loqz. p. d' mōria i li. d' me
moriz 7 fm. alio mō ut ē s' uatā spēs r pñ
tatiū obiecta i se: siue sint siue nō sint. Tertio
mō put hōz aliqz p rē. elicidēti nōticiā actuales:
qz tñ nō manēs sine actu. ii. seu trāsēute actu
quo pōt auic. spēs i itellū nō. De mōria
pzi forte dicit i fēri i ista qz d' mōria. tertio
mō i qz eē sequēti. loqz at nō d' mōria. sed d'
mō ubi os pōt spēs r pñtatiū obiecti. tum
ppter uniuersalitātē obiecti qz necessario p
cedit actū: sup que sūdāt tres rōes p rē: tuz
p p rē dignitatē 7 nobilitatē itellūs saluā
das. hec aut uidet i tētiō. p. expōse. nam. iii.
de anima dicit qz intellectū est quodāmodo oia
intelligibilia qz non pōt intelligi ppter aliqz

habitus scientie ut aliqui dicunt. qz habitus scientie non est similitudo representatiua obiectorum: qz sicut in eis etiam sicut in ueritate habita scientia intellectus non intelligit nisi per conversionem ad fantasmatia. Confirmatur quoniam scientia per quam reducitur intellectus ad potentia essentiali ad actuali respectu actus intelligendi. qua loquitur per in. de. a. 7. viii. pbi. necesse est percedit actum intelligendi scientia autem que est habitus sequitur actum. et generatur ex actibus. unde illa scientia per quam reducitur intellectus de potentia essentiali ad accidentalē respectu actus intelligendi est species: que uere est habitus. qz de prima specie qualitatē. sed tamen non omnis habitus est species. ut patet. iii. de anima de se. Ites non esset aliquis habitus ponendus in intellectu. sed tantum habitus fantasticius. qz sicut in quocumque modo eandem obiectum in aliqua potentia sicut eundem modum eandem sunt ibi omnia que uirtualiter continentur in illo obiecto. igitur si obiectum uniuersale non esset in suo representatiuo in intellectu. sed in fantastica uirtute omnia explicabilia de illo obiecto essent ibidem. et ita non esset ibi nisi habitus fantasticius explicans ueritates scibiles de tali obiecto. Quibus etiam dicitur qz lapis non est in anima. sed species lapidis. hoc probat auctoritate in quibus dicitur qz in principio an et ea que dixit in hac. q. quere vi. iii.

Item memoria intellectiua sit conseruatiua speciei intellectuali celsante actu intelligendi. qz non uidetur quia ratione esset conseruatiua speciei unius obiecti eadem ratione et speciei alterius obiecti. et sic essent plures species in intellectu. sed hoc uidetur impossibile. qz species non est nisi conseruatiua intellectus ad intelligibile. sed corporalibus impossibile est idem corpus figurari diuersis figuris igitur similiter impossibile est intellectum sic configurari diuersis speciebus. et hoc non est algarzelis. Item omnis qualitas disponens intellectum ad operationem et mansua in eo est habitus intellectus sed species est quedam qualitas disponens intellectum ad operationem. igitur si mansua post actum intelligendi erit intellectus habitus

sed hoc uidetur falsum qz species intelligibilis naturaliter precedit actum intelligendi. habitus autem intellectus naturaliter sequitur actum intelligendi a quo derelinquitur.

CONTRA. INTELLECTUS potest esse in potentia actus. viii. pbi. igitur scilicet. hoc est una opinio que imponitur auct. vi. naturalium pte. v. ca. vi. q. species intelligibilis non habeat esse mansuum in anima post actum intelligendi. Et dicitur ipse in hoc probare. ex hoc qz in organo sensus. qz non est uirtus cognitiua: potest esse species reprehensiuua obiecti. hoc est qz organum non est natum cognoscere obiectum sensualiter. sed intellectus de se est potentia cognitiua. igitur in intellectu non erit aliqua species repr. sicut in obiectum: nisi ipsum obiectum sit ibi intelligibiliter ita qz cognoscit intelligibili hanc uero rationem dicit ipsum tiner. ca. supradicto post medium cum dicit. Impossibile est forma esse in anima in effectu perfecte. et non intelligi ab eis in effectu perfecte. sensus enim qz eam intelligit non est nisi qz forma. unde impossibile est corpus esse thesauri illius cuius impossibile est eandem aie esse thesaurum eius.

Et sequitur. formas autem esse memoratas. et firmas esse in aliquo non est illud eas apprehendere sicut formas sensibiles esse in aliquo sensu. non est sensus illas apprehendere. unde corpora in quibus sunt forme sensibiles. non sunt apprehendenda: apprehensione uero secundum qz est uirtutis apprehendens necesse est fieri ab eo in quo sibi ipsi ipsa forma aliquo modo impressio. hoc auct. quomodo igitur se habet ad species intelligibiles. Dicitur ipse uelle qz intellectus sicut per conversionem ad illam separatam qz post intellectum agere: huiusmodi actus intelligendi: ita et nouas species intelligibiles impressas reu. illorum actuum. ita qz sicut ad hoc qz nouum actum habeat intellectus: os eum conuertit ad illam intelligentiam a qua emanat species intelligibilis que informat intelligit. sicut plura: post scias fluere in intellectu non ab idea separata. qz si dicas qz tunc non uidetur possibile intellectum habere habitum scientie. qz habitus scientie est habitus mansuus qz habitus potest uti cum uoluerit. hoc autem non esset possibile si in omni intellectu operaretur ipse conuertit ad intelligentiam separatam a qua emanant

species intelligibiles ad hoc qz intelligat.

Ad hoc autem uidetur respondere qz ex frequenti conversione intellectus ad illam generatur in intellectu. Quidam habitus conuertendi se ad illam et hic habitus sit habitus scientie. quoniam illa habitate acquisita potest intelligere cum uoluerit. qz per talem habitatem potest intellectus cum uoluerit cum difficultate se ad illam intelligentiam conuertere. et sic ubi supra discere enim non est nisi acquirere perfectam aptitudinem coniungendi se intelligentie agenti quousque fiat ex ea intellectus qui est simplex qua etiam emanat forme ordinate in anima et sequitur: non auertitur a primo: sicut in ea forme in potentia proxima. ergo primum discere fit sicut cum oculus foris sanus aspicit aliquid unde sumat aliquam formam cum non auertit ab illo sit illud sibi in potentia proxima effectu et cum debet esse sciens intelligibilis hic indiget sensu ut cum uoluerit reuertat foras ad mentem suam: per cuius etiam sensus formas possit coniungi intelligentie agenti. ita ut ab ea in formetur intellectus. sed an hoc intellexerit scy speciem non manere in intellectu cessante actu intelligendi dubium est. qui ponit in anima species subsistere et ipsas met perficere. que tamen continentur in anima sicut in loco: unde ait sic ubi supra post principium capituli: conceptio formas rerum subsistere in anima decorantes et nobilitantes quarum quasi locus est anima media te intellectu materiali. Item postea in eodem capitulo uult dicere qz non habens responsione ordinata statim: eorum que presunt certus est de se posse respondere ordinatē et hoc non est nisi qz habet noticiam terminorum ex quibus potest formaliter responsione ordinata assignare. unde ait sic. cum aliquod dubium a te queritur de his que iam scisti si tu hesitas respondere in ipsa hora: certus tamen es uerissime te posse respondere postea. quoniam non sit apud te adhuc ordinata responsio aliquammodo nec incipis preordinare in anima tua responsus qz prouenit ex illa certitudine sciendi illud qz habes ante distinctionem et ordinationem eius.

Item ubi prius ca. v. circa medium dicit qz cum imaginatio aliqua formam representat in intellectu et intellectus excipit ex illa intentionem si postea representauerit ei aliam for-

mam eiusdem speciei que non est nisi numero aliam: iam non excipiet intellectus ex ea aliam quam aliam formam: preter illam que accipit nullo igitur modo concedit speciem abstracti intelligibiliter a specie intellectuali. et eam manere post illam primam abstractionem. propter hoc enim non potest abstracti ab alio individuo eiusdem speciei occurrente

Item parte quarta capitulo primo uult qz intellectus habent thesaurum specierum unde dicit qz thesaurus intellectus est memoria requirit intentionem siue speciem. potest igitur dictum auct. sic saluari. dicendo qz ipse posuit duplicem conversionem. unam ad ista sensibilia a quibus abstracti species intelligibiles que manent post actum intelligendi actuale: quarum quilibet licet sit singularis in comparatione ad animum in qua et tamen est uniuersalis respectu singularium in representando dicitur in quinto metha. uel etiam in parte est. vi. naturalium qz intellectus maxime per species receptas a sensibus potest procedere ab ignotis nobis ad nota. et ubi supra capitulo quinto uult qz ipse intellectus est respectus ad thesauros specierum. uidetur igitur ponere species manens in intellectu per comparationem ad sensibilia a quibus abstracti. et ideo non frustra unitur anima intellectus corpori. sicut quidam arguit contra auct. cum decoratur speciebus subsistentibus in ea abstractis a sensibus. Aliam uero conversionem ponit ipsius intellectus ad intelligentiam separata: ad quam conuersa fluunt species intelligibiles in ipso intellectu quas ponit non manere nisi dum conuertitur ad illam intelligentiam qz sicut in intentione illius. illa intelligentia est naturaliter actiua. ideo quando cum anima se conuertit ad ipsam ut possit species se recipere. causat in intellectu illa intelligentia necessitate naturalis huiusmodi species que non manent nisi ad presentiam intelligentie causantis que non causat nisi dum anima se conuertit ad ipsam. et ideo cum auertit ab ipsa: et cessat actus intelligendi desinunt esse huiusmodi species intelligibiles in intellectu: et tamen duplicem modum intelligendi ipsius intellectus ponit et ipse in intellectu nititur ipse

opinionem predictam aut. ponunt ei q. intellectus coniectus intelligit per conuersionem ad inferiora et sensibilia. a quibus recipit species. sed intelligit per conuersionem ad superiora aliquibus recipit species intelligibiles.

SED CONTRA CONCLUSIONEM predictam in se. siue sic intelligat autem. aliter. primo probatur sic. q. si species intelligibiles non maneat in intellectu cessante actu intelligendi. siue illa intelligentia sit naturaliter agens. siue non semper sequitur q. intellectus quando non intelligit sit in potentia essentiali ad intelligendum. q. semper intellectus est in potentia essentiali ad intelligendum nisi forma intelligibilis in intellectu imprimatur. sicut uniuersaliter unumquodque est in potentia essentiali ad actum secundum. quando caret actu primo. Item secundo sic. nihil prius actione magis requirit actum quam principium formale agendi. sed principium formale agendi non necessario requirit actionem sed potest in esse actio cessante actione. igitur nihil aliud requirit actionem in potentia actio igitur siue species sit principium formale respectu actus intelligendi siue non. poterit esse in intellectu siue actu intelligendi. ma. est evidens. q. omne aliud a principio actus formale ipsius actionis minus habet habitudinem ad actionem quam tale principium. mi. probatur q. omnia principia actus naturaliter sunt in potentia in agendo. et possunt stare sine actione quando impediuntur. ergo multo magis omne aliud q. non ita essentialiter respicit actionem in ipso agente. Item tertio sic. omne prius potest stare in actu sine posteriori nisi sit necessaria causa illius nihil includat necessarium causam illius posterioris. hoc enim addo propter necessarium forte causalitatem in subiecto respectu passionis. sed ista species non est necessaria causa respectu actus intelligendi. nec includens necessarium causam eius. licet ponatur causa eius naturalis. q. omnis causa naturaliter agens est impediibilis. cum igitur ista species ordinata sit naturaliter prior actu intelligendi tamen sequitur q. poterit esse in intellectu sine actione intelligente. Confirmatur. qm formale principium intelligendi liberum est per participationem. q. intelligimus cum uolumus scire. p.

sed principium liberum per participationem potest pediri a suo actione per principium agendi liberum per essentialitatem. aliter enim non esset liberum per participationem igitur sic. Item quarto sic. quod per perfectionem in operando ponitur potentia inferiori. attribuendum est potentie superioriori in operando. sed perfectionis est potentia sensitiva uel imaginativa q. potest habere suum obiectum sibi prius. in alio representatio quam non operatur. q. in quocumque non dependere est perfectionis habere aut obiectum prius quando non operatur est aliquid non pendere in cognoscendo. igitur intellectus quando non intelligit potest habere obiectum presens per speciem representatam. Rationem aliam aliqui assignant tale receptum est in recipere per naturam recipientis. quanto igitur receptiuum est nobilius et entitatis summius tanto firmiter recipiet. cum igitur potentie inferiores ut sensitiue que sunt ignobiliores quam intellectiua considerant species cessantibus actibus secundum. modo fortius hoc copetere poterit intellectiue. Secundum hoc ratio quoniam sit quedam conuenientia non tamen necessario concludit. q. intelligere non est firmiter manens in intellectu. nec uelle in uoluntate quam sentire in sensu quoniam sunt potentie nobiliores et perfectiones et simpliciores non habentes suos actus secundos. Concedendum igitur q. species intelligibilis manet in intellectu cessante oppositione intelligendi. q. sicut est prius naturaliter in intellectu quam actus intelligendi. ita potest in essendo esse. sine eo. cum nullam necessitatem habeat respectu ipsius.

Hoc etiam confirmatur. q. intellectus in quantum intellectus potest esse sapiens. sed esse sapientem includit obiectum sub ratione presentis sibi. q. non est sapiens qui non habet obiectum sibi prius. Sed si hoc conuenit in intellectu scilicet esse sapientem pro ut distinguitur contra fantasiam habebit obiectum sibi presens. et non solum in fantasia. sed et in se. Sed tunc occurrit difficultas que necessitas est intellectum in omni sua intelligentia conuerti ad fantasmatum. si enim habeat intellectus obiectum sibi presens in specie que maneat post actum intelligendi non uidetur necessaria conuersione intellectus ad fantasmatum ad hoc q. intelligat. cum prius actu

et passiuo potest sequi actio tamen sufficienter experimur nos conuerti ad fantasmatum ad hoc q. intelligamus. aliter enim posset q. intelligere organo fantasia in disposito. et sic nulla dispositio organi impediret intellectum ab intelligendo et oppositum uidetur in freneticis. Dicit et prius tertio de anima. speculamur quod quid est in fantasia. Item dicit q. nihil intelligimus sine fantasia et iterum ibidem fantasia se habet ad intellectum sicut sensibilia ad sensum. Hic dicit quidam q. ratio conuersionis intellectus ad fantasmatum est hoc. q. obiectum intellectus non est quod est rei sensibilibus. de ratione autem habet additatis est existere in alio individuo id non potest complere. talis quidditas cognosci nisi cognoscatur in particulari existere. hoc autem cognoscitur ut speculatur in fantasia. sed non uidetur mihi ista ratione necessario concludere. q. sicut intellectus noster prius intelligit uniuersale ut uniuersale. aut singulare non secundo modo cum est in eo obiectum prius intellectus non sit singulare. nec primo intelligat directe sine reflexione. ergo primo modo intelligit uniuersale in tota intentione sua ad omnia singularia sed impossibile est intelligere uniuersale in tota intentione ad omnia singularia pro ut intelligitur existere in aliquo singulari. uel prout intelligit ab aliquo representatio ipsius singularis. sic enim non habet intentionem ad omnia singularia ut arguitur in questione precedente igitur sic.

Item secundo sic. si de ratione talis in uniuersali sit existere in individuo ergo angelus non poterit intelligere quidditatem rei materialis nisi in aliquo singulari. q. impossibile est intelligere aliquid. nisi intelligat illud quod est de ratione eius. Item si de ratione quidditatis materialis sit existere in singulari eadem ratione de natura quidditatis angelice erit existere in supposito. q. omnis quidditas essentialis habitudinem habet ad suum suppositum. igitur angelus non poterit cognoscere essentialitatem suam sub ratione uniuersalis: nisi cognoscat existere in aliquo singulari. q. falsum est. unde mi. rationis corus fallax est: quoniam enim quidditas materialis non sit nisi in aliquo singulari tamen existere in aliquo singulari non est de ratione eius. ideo intellectus qui est abstractus potest intelligere quidditatem non intelligendo eam ut existit in alio

singulari.

DEO TERTIO. DE DUPLICE est conuersione intellectus ad fantasmatum. Nam uno modo conuersione intellectus ad fantasmatum est conformis operatio istarum. potentiarum scilicet intellectus et fantastice uirtutis circa idem obiectum. Alio modo conuersione ista est passiuo ad actiuum. prima igitur conuersione est earum conformis operatio quocumque enim uniuersale intelligimus per intellectum simul fantasiamur singulare illius uniuersalis. unde nihil intelligitur nisi dum eius singulare a nobis fantasmatum. propter quod aliqui distinguentes credunt se intelligere cum fantasiantur et propter istam conformitatem in operando impedita una potentia in operatione sua impeditur et alia: propter ordinem enim istarum potentiarum facta lesione in organo imaginatiue impeditur intellectus ab operatione intelligendi. sicut est de sensu communi et sensibus inferioribus. et non solum est ista conuersione intellectus ad fantasmatum. sed et non sit abstractio speciei intelligibilis a fantasia nisi fantasia fantasiantur. q. intellectus agens non abstractit species a fantasia nisi fantasia existente in actu suo. ideo intellectus conuertitur ad fantasmatum non sicut ad obiectum: nec sicut ad aliquid representatiuum sui obiecti sed conuertitur ad illud sicut passiuo ad actiuum a quo recipit suam perfectionem. si enim intellectus de nouo recipit speciem per abstractionem a fantasia tunc conuertitur ad fantasmatum. sicut passiuum ad actiuum. si uero intellectus habet speciem. tunc fantasia cogit ad intensionem. Et tunc intellectus conuertit se in intelligendo ad fantasmatum. non sicut ad actiuum siue de nouo. sed sicut ad intendens suam speciem.

Hoc enim possumus experiri in nobis. Nam uoluntate essentialiter copulata intellectum cum specie aut sensum cum obiecto. quantomagis fantasiamur singulare alicuius uniuersalis dummodo: uirtus fantastica non fatigetur tanto clarius speculamur quidditatem illius uniuersalis. Et quanto uirtus fantastica eo quod organica magis fatigatur in fantasmando tanto intellectus inspectius intelligit: sic igitur duobus modis

intellectus conuertitur ad fantasmatum, uno modo sicut ad illud cui conformiter operatur alio modo sicut passum conuertitur ad actum, et hoc quando non habet speciem, uel si habet speciem, tunc conuertitur sicut ad illud a quo recipit intensionem sue speciei. Non solum enim si frigidum quod patitur a calido conuertitur ad calidum. Sed etiam minus calidum conuertitur ad magis calidum a quo intenditur. Sed dicitur forte si intellectus intelligendo semper conuertatur se ad fantasmatum, species intelligibilis intenditur, igitur species intelligibilis in omni actu intelligendi oportet quod intendatur quod non oportet cum non imper perfectius intelligit idem obiectum. Respondetur si forma imperfectior adueniens perfectiori uel in equali gradu non augmentatur minus calidum maiori calido adueniens tunc non oportet ut species intelligibilis semper intendatur per conuersionem intellectus ad fantasmatum, tunc enim gradus adueniens non intendit nisi sit intentior in se quod gradus cui aduenit, ille enim gradus adueniens augmentat speciem intelligibilem qui uirtualliter continet habitum perfectiorum: et quod minus est per actum habitum perfectiorum generatur, et possibile est quod intellectus decies intelligat et ad fantasmatum se conuertat: licet species intelligibilis non intendatur.

AD PRIMAAM RATIONEM principalem dicendum est secundum aug. xiiii. d. tri. ca. vii. quod plures species simul possunt esse in intellectu ut patet ibi de perito litarum. Ad probationem dicendum quod aliqua repugnant in se nature que tamen non repugnant in se cognoscibilitatis, unde secundum phi. vii. et iiii. metha. species contrariorum non sunt contrarie in intellectu, et idem quantum repugnet eidem corpori pluralitas figurarum in eadem nature, non tamen repugnat intellectui secundum esse cognoscibile, et ideo potest pluribus speciebus in toto, uariis et pluribus obiectis per illas configurari. Ad secundum dicendum quod species intelligibilis uere potest dici habitus, si autem ad rationem habitus sufficiat: quod sit qualitas mansueta in intellectu non est scia, quod non omnis habitus in intellectu est scia, species enim reducitur in-

tellectum a potentia essentiali ad actum primum nata est dissonare intellectum ad operationem intelligendi, sed intellectio eicitur nata est habitus sic derelinquere, et ideo quibus species uere possit dici habitus non tamen est habitus scientialis.

TRIA in intellectu nec sit aliquid notitia actualis genita quod non uidetur, actio nis non actio nec passio nis passio nec ut subiecti nec ut termini ex v. phi. sed notitia actualis est actio uel passio, igitur ipsum non est actio uel passio, et per consequens non est genita, mi. probatur multipliciter, primo sic intellectus est actus, sed omnis actus secundus est actio uel passio, igitur sic. Secundo sic nullum ens consistit in fieri nisi sit actio uel passio quod omne aliud ab actione et passione potest habere esse mansueta, sed intellectio semper est in fieri ergo sic. Tercio sic primo ethi. ix. metha. distinguitur actio in actionem immanentem et transcurrentem, actio igitur immanens est species actionis, sed intellectus est actio immanens per phi. ubi supra igitur sic. Quarto sic aug. quarto sup. r. Beatus dicit quod ser non est factus lucidus, sed fit lucidus quod secundum cum si esset factus lucidus remaneret lucidus absente corpore luminoso illuminate. Sic arguitur in proposito quod intellectus non est factus noscens sed fit noscens, quod si factus esset noscens remaneret noscens absente illo agente a quo fit noscens quod est impossibile ergo notitia siue intellectio est in fieri, et non in facto esse et per consequens est actio uel passio. Item sic forma non fit ex vii. metha. quod tunc fieret ex parte sui preexistente, sed notitia est forma igitur notitia non fit et per consequens non est genita. Contra, aug. viiii. tri. ca. xii. lig. do tenendum est quod omnis res quam nouimus congenerat sui notitiam. A cognoscibilitate enim et cognito peritur notitia, et, multae auctoritates per hoc habentur ibi.

RESPONDEO TRIA SUNT hic uidenda, prime que entitas sit intellectio. Secundo si aliqua mutatio possit esse ad talem entitatem. Tercio si talis entitas possit

produci et hoc tertiū sequitur ex secundo. De primo patet per diuisionem quod non est substantia. Nulla enim opō in creatura est eius substantia, quod adesse et abesse manente substantia operantis, uel saltē potest sic adesse et abesse, nec est quantitas continua, quod nec non est nisi in corporibus si est et discreta quod nec non est nisi in pluribus que faciunt numerum, nec est habitus nec positio nec quando nec ubi, quia hec dicuntur habitudines ad corpora, uel sunt passiones corpora lū, nec relatio nec actio nec passio, quod sola operatio est ultia perfectio nature absolute operantis: ut patet ex x. ethi. et ix. metha. sed nulla relatio nec actio nec passio sola, est ultia perfectio operantis, licet forte includat relationem, non tamen sola relatio potest esse ultia perfectio operantis, nec etiā actio potest esse ultia perfectio operantis, quod non est ipsius agentis, nisi ad terminum unde agens non perficitur sua actōe in se: sed respectu alterius: nec etiā passio est ultima perfectio nature absolute, quod est ad recipiendum aliud, igitur nullū istōrum est opō. Itē hic simpliciter arguitur de relatione, quod secundum aug. vii. de tri. c. p. d. Omne quod relatiue dicitur est aliquid excepta relatione, sed intellectus et uirtualliter operatio est ad aliquid, et dicitur relatiue ad obiectum ut patet ex v. metha. obiectum enim est mensura operantis et scie, unde si scia dicitur ad aliquid que immediatus respectus obiecti hoc si erit nisi ratio actus, quo mediante tanquam effectu prior: cōtra ab obiecto ipsa referret ad idem obiectum quod est cā, ymo nec habitus respicit obiectum nisi mediante actu igitur operatio erit aliquid absolutum preter relationem, et per consequens non est sola relatio.

Item specialiter arguitur de actōe et passio. Nam actio et passio sunt alicuius termini acceptibilis per eam, quod non est intelligibile quod sit calefactio: et quod nihil accipiat calorem per eam: sed operatio est ultia terminus quod nihil accipitur ab aliquo, obiectum enim respectu cuius uidentur terminari non accipit esse per operatioem. Quāuis tamen operatioem uideatur respectu habituum esse et ad illos qui per eas accipiunt esse: ideo aliqui uoluerunt sic arguere illud est actio uel passio quod est respectu termini acceptibilis per ipsum sed per operatioem: habitus accipit esse tanquam terminus

illa, quod generatur ex operatioem, ergo uideatur esse terminus operatioem. Respondeo primo ducō hoc ad oppositū sic operatio est formale principium generandi habitum, quod uirtualliter habet perfectioem eius secundum aliquem gradum, primo et postea intendit ipsum quia ex eodem generatur habitus et intenditur ex secundo ethi. Sed impossibile est actionem uel passionem esse formale principium agendi: quod non sunt forme a tunc, igitur sequitur oppositū quod est propositum. Per hoc ad instantiam illam, quod impossibile est intelligere actioem nisi terminus intelligatur, et quod sit actio: et nihil agatur includit contradictionem concedo, sed intellectus potest esse et intelligi: sine hoc quod habitus generetur aut augmentetur. Posito enim in operante habitu intēsiuo potest operatio, et tamen non augmentatur habitus: nec generatur et hoc patet in beatis ubi est operatio sine generatioem habitus: aut augmentatioem, operatio igitur aliquando, et non semper habet habitum. Non per terminum ad quem terminetur sicut actio sed sicut ad terminum qui sequitur: sicut actio forma absoluta sequitur aliam, et non sicut terminus sequitur actioem et productioem.

SED CONTRA HOC OBJICITUR per p. iiii. ethi. et vii. ubi uult quod non est negatio delectatioem esse bonam, quod non est qualitas, quod operatioem uirtutis bone sunt, nec tamen sunt qualitates, ut ait ibidem sic, e. iii. nec si non qualitatū est dilectio, propterea hec, nec bonorum nec etiā uirtutis operatioem qualitates sunt: nec felicitas. Respondeo uno modo secundum comen. Quod ubi accipitur operatio promouente operatiua qua elicit actum uirtutis non autem pro actu uirtutis qui elicitur et terminat operationem actionem de genere actio nis. Unde dicit comen. ibidem operatioem qualitates non sunt siquidem operatioem: operatioem autem motio est operatiua, motio autem non qualitas. Sic igitur potest dici quod ubi accipitur operatioem pro actioem qua elicit actum uirtuosum qui tamen actus qualitas est et illa actio qua sic elicit actum uirtutis bona est, quod est bonum secundum se eius generatio est bona, igitur nihil prohibet operationem esse bonam si sit qualitas. Aliter potest dici quod p. non intendit ibi negare delectatioem

et qualitate. qd pbat postea qd delectatio si e motio. qd proprius e motioni uelocitas et tarditas. delectationi aut neutrum aliquid delectationi uel conuenit aliqui ut in ipso feratur potentia uelociter et tarde. delectari aut non est uelociter tarde. etiam non operari. Im ipse est relatio. aut tarde. non igitur delectatio e motio: siue ipsa passio de genere passionis. sed e terminus motionis: que e quedam qualitas. non igitur phisus asserit ante: sed negat consequentiam. qd non sequitur si delectatio non e qualitas qd non sit bona. Alterius autem quoniam hic phisus probat de operatione uirtutis: quam dicit non esse qualitate. dico qd intendit negare operationem uirtutis non esse qualitate absolute. sed in comparatione ad delectationem. qd operatio non est magis qualitas quam delectatio. Nam due sunt conditiones actionis de genere. ac una cito transit. et alia qd tendat in obiectum utrumque conditione habet operatio. sed delectatio non nisi unam. qd non respicit obiectum sicut operatio. et ideo operatio magis conuenit cum actione quam delectatio. et in hoc minus uideatur esse qualitas. Est igitur probatio. p. uera. isto modo. qd operatio ueritatis minus e qualitas permanentis uo tamen sequitur qd non sit bona. Comen. etiam supra in ethi. comen. x. operationes sub qualitate continentur. unde ait sic nec enim passionibus uel operationibus qualitates sunt qualitates quidem operationes. aut sub qualitate erunt. restat igitur qd operatio nes sunt qualitates. sed non de secunda specie. qd non sunt naturalis potentia uel potentia. nec de tertia specie. qd qualitates non conueniunt nisi corporalibus. ut passio et passibilis qualitas. nec de quarta specie ut passio. igitur qd sit de prima specie qualitatis. et uniuersaliter omni perfectio nature spiritualis. si non e substantia eius: siue sit in fieri siue permanens e in prima specie qualitatis. Quantum ad secundum articulum dico qd potest esse mutatio ad formam illam que e operatio. qd qd se habet aliter nunc quam prius mutatur per se ad illud secundum qd se habet arguit nunc quam prius. sed intellectus per actum intellectus et uoluntas per actum uolendi per se habet aliter quam prius. quoniam non fuerunt sub illis operationibus. igitur intellectus mutat ad actum intelligendi et uoluntas ad actum uolendi. et consequens mutatio per se e ad huius

operationes. **QUANTUM AD TERTIUM** articulum an sit operatio per se talis entitas que possit esse per se terminus productionis. Respondetur qd phisus. vii. metha. ex intentione probat qd totum compositum producit et generatur non solum in genere substantie. sed in alio genere. et ratio sua cois e: ad omne qd generatur cuiuscumque generis fuerit. qd generatur ex aliquo sui qd preexistit forma non habet aliqd sui qd existat: ex quo possit fieri. qd illud e materia ideo non forma nec substantia nec accidentia. et per consequens nec operatio potest esse terminus productionis aut generationis. Sed propter dictum. p. dicitur tamen compositum per se generari. tamen in generatione substantia quam accidentia dixerunt quodammodo forme aliorum generum a substantia. habent proprias potentias in suis generibus et si compositum in genere accidentis per se sit ex potentia sui uel illius generis preexistente. et qd generatur ibi ens per accidens sit aut non e in generatione substantia. Sed hoc non e uerum. nec in intentione phi. dicitur. n. phisus. viii. metha. qd accidentia non habent materiam ex qua fiant. sed solum in qua sunt. Item phisus. vii. metha. explicans de composito generatur generatione accidentali. dicit lignum album generatur. et non album tamen. Item ex xiii. metha. explicans de tribus principis scilicet potentia. priuatione. et formali. generis accidentis. ponit aerem: tenebram: et lucem. aer autem non e potentia intrinseca de genere accidentis. et tamen phisus ponit illum pro principio potentia. non igitur genero accipiuntur habet possibile de genere accidentis per se ex quo generetur. Item cum dicitur generatur generatur ex aliquo sui qd preexistit. tale autem potentiale de genere accidentis non preexistit generationi accidentali. nisi ponas illud potentiale materiae id e sub duobus formis contrariis: qd e conueniens. Si quis qd solum compositum qd e ens per accidens generatur generatione accidentali. et per consequens intellectus noscens: uel subiectum noscens generatur et producit ista productione accidentali. ita qd primus terminus illius productionis e hoc compositum uel subiectum noscens sicut loquamur. de formali termino productionis sic noticia siue intellectio producitur sicut

forma substantia que e terminus formalis generationis aliquo modo generatur. unde sicut generatur compositum existens per se. et primo generatur forma aut non existit per se et primo nec per se primo generatur. sed e formale principium generandi. sic compositum primo generatur et non forma. sed e formalis terminus generationis et non terminus primus. **SED CONTRA PREDICTA** arguitur quoniam cum productio terminetur ad ens. quod per se non est ens non est per se terminus productionis. sed totum compositum ex subiecto et accidente ut intellectus noscens. non e per se ens. sed ens per accidens. igitur nec totum tale per se producit: erit igitur compositum per se de genere accidentis. Item secundo sic mutatio accidentalis e per se in aliquo genere. non in genere subiecti que e substantia. igitur est in genere termini formalis scilicet forme accidentalis. igitur illa est per se terminus mutationis. igitur et productionis. Nam qd est per se terminus mutationis e per se terminus productionis. **AD PRIMUM** istorum dicitur qd qd est aliquid simpliciter est illud in quod. sicut homo mortuus simpliciter e homo in quibus. in generationibus uero accidentis est generatio in quod. et per consequens generatur tali generatione simpliciter est ens in quod et non simpliciter. ut patet ex. v. phi. ideo generatio forme accidentalis simpliciter e generatio in quod et ex hoc sequitur qd primum generabile huiusmodi generatione: non est ens simpliciter. Per hoc patet ad formam illius argumenti. qd totum tale qd e ens per accidens non per se producit. qd non e per se ens. et ideo cuius non e productum per se. tamen ista generatione per se producitur tale compositum in quod. sicut compositum qd e ens unum producit productione per se simpliciter. Ad in dicendum qd illa mutatio e per se in uno genere ut in genere forme accidentali. et concedo qd per se terminus illius mutationis sit forma. sed ex hoc non sequitur qd sit per se terminus productionis. qd mutatio e per se terminus ad illud in quod mutabile mutatur

et hoc est forma sed qd terminus productionis accipit esse. id e productio non terminatur per se: nisi ad ens per se tale et unum. Propter qd non sequitur est per se terminus mutationis. igitur est per se terminus productionis. Hoc apparet magis. d. v. ubi ponitur definitio in ter mutationem et productionem et quod in diuinitis per se est productio: licet non mutatio. Ex predictis sequitur correlarium de his que dicuntur de actibus essentialibus et accidentalibus qd. essentialibus non sunt actus productiui nec principia formalia productionis: ut intelligere et uelle. et in per huiusmodi actus non producitur per se in diuinitis. sed per actus notionales qui sunt dicere et spirare. que se habent in diuinitis sicut elicere in nobis. unde intelligere et uelle tamen sunt actus operatiui. **AD PRIMUM** rationem dicitur qd minor est falsum ut preostensum est propter solas tamen probationes: sciendum est qd tres sunt proprietates siue additiones actus de genere actus. Una est qd ipsa est in fieri tempore. Alia additio est qd ipsa tempore habet aliquid pro termino circa qd e ut subiectum uel obiectum. Tercia additio eius e qd habet terminum ad quem ipsa est qd forma: que accipit esse per se ad quem terminatur. In prima conditione conuenit forma aliqua absoluta cum actione de genere actus. ut lux que tamen habet esse in fieri ad potentiam corporis luminosi. et sic dicitur aug. qd aer sit lucidus et non e factus differt tamen ab ea in secunda et in tertia conditione. qd lux non habet terminum ut obiectum circa qd e nec terminum ad quem est. sicut actio de genere actus. In secunda autem et prima conditione conuenit operatio cum actio de genere actus. qd tamen intelligere quam uelle habet esse in fieri. et sunt circa aliquod obiectum. ut quasi circa terminum. sed differt ab actione de genere actus in tertia conditione. qd operatio non habet terminum ad quem e. et ad quem determinatur et ut uia ad terminum quem admodum actio de genere actus terminatur tamen in proprie ad terminum actus ipse. Habitus enim sequitur sed actum non sequitur ut terminus ad quem terminetur operatio. qd operatio e forma absoluta in se prius terminatur. Ut preostensum est. sed sequitur habitus

operatione: sicut forma sequitur formam: ut calor sequitur lucem calefactivam. Dicendum est igitur ad probationem primam illius minoris quod non est actus secundus est actio de genere actionis nec etiam passio de genere passionis. cuiusmodi sunt actus qui sunt perfectiores agentis ut operationes. intelligere et uelle. eo enim ipso quod sunt ultimate perfectiones agentis. sunt actus non primi. sed secundi. et eo ipso quod producunt non sunt actiones de genere actionis. sed termini actionum precedentium. Ad aliud cum dicitur quod non est in fieri nisi actio uel passio. Dicendum quod hoc falsum est. non enim hoc facit aliquid esse actionem quod est esse in fieri. ut patet de luce. et forte eius causa respectu primi agentis est in fieri. sed de hoc aliter quando dicitur quod aliquid ens ab actione est permanens. uel si operatio non sit actio nec passio. saltem non uidetur subtergere quin reducatur ad actionem uel passionem. quod non est permanens. sicut alia entia. ab actione et passione. Dicendum quod non est aliud ens ab actione et passione habens esse mansuuum nec est querenda causa aliqua. Quare entia sunt mansuua et illa successiua. quod hoc conuenit eis secundum naturas et entitates. quod enim linea sit permanens et tempus sit successiuum habens non est alia causa nisi. quod linea est linea. et tempus est tempus. sicut enim est inmediate consequitur entia ita modus eandem. talis uel talis inmediate sequitur talis uel talis entia. unde non oportet quod eis qualitas sit mansuua. Ad probationem quando dicitur: actio dicitur de actione manente et transeunte. Dicendum est quod hec dictio est uno modo equiuoca et equiuocata siue uocis significationes. Et alio modo superioris ad inferiora. Nam si intelligatur per actionem manentem actio que terminatur ad aliquem terminum. sicut actio in manens est actio de genere actionis que terminatur ad operationem. sicut dicitur deus et spirare et sic est deus superioris in inferiora. Ad probationem quartam. dicendum quod augustinus non negat aerem factum lucidum propter hoc quod non sit factus lucidus ab aliquo agente. sed quod lux habet esse in continua fluctuatione sue cause. et in continua dependentia. Ad secundum principalem patet responsio

per predicta quod forma non generat nec producit per se. et primo. nisi sicut formalis terminus productionis. non sicut primum productum.

VERBA IN MENTE NOSTRA
sit ymago trinitatis. Quere.

Ita distinctionem quartam. que pro duas questiones. Prima est utrum deus genuit alium deum. Secundo. utrum hec sit uera. deus est pater et filius et spiritus sanctus. Secundam questionem quere alibi. Ad primam arguitur quod sic. deus genuit deum. aut igitur se deum. aut alium deum. non se deus quod nihil est quod seipsum gignat uel genere. augustinus primo de trinitate capitulum primo. igitur deus genuit alium deum. Item secundo sic. generas distinguitur a genito. sed deus generat deum. igitur deus distinguitur a deo: igitur generat alium deum. Itaque ratio sic. hec est uera. deus generat alium aut alium non deum. aut alium deum non primum quod tunc genitum a deo esset non deus. igitur genuit alium deum. Item quarto sic. deus genuit alium habentem diuinitatem. quod aliam personam subsistentem inditate. igitur genuit alium deum. probet consequenter. dicitur. capitulum quinto. deus est habens ditatem. sicut homo est habens humanitatem. igitur si genuit alium habentem ditatem. ita genuit alium deum. quod multiplicata distinctione seu descriptione multiplicatur et diffinitur. quod conueniuntur et idem significant. Contra non est alius deus igitur non genuit alium deum. antequam probatur deus. vii.

AUDI ISRAEL. DOMINUS
deus tuus unus est. et hec probatum est supra distinctione secunda. Respondeo ad questionem quod non genuit alium deum. nam cuiuslibet entitati formali correspondet adequata aliquod ens quod est quod uel quis: ens tamen tali entitate formali. ista autem ditates est entitas formalissima. quod tota forma non habet aliquid sic sibi adequate correspondens. nisi deum. patet in ducendo. deitas autem est de se hec igitur deus est de hic. et aut quod

est de se hic. uel hoc repugnat non ydemptitatem. igitur et alietas que includit non ydemptitatem. igitur non potest esse alius deus. igitur deus non genuit alium deum. quod non genuit quod non potest esse hoc quantum ad rem

Quantum uero ad logicam dico quod hec tria differunt. a. est alius a deo. a. est alius a deo. a. est alius a deo. sicut et hec tria differunt sortes est alius ab homine. sortes est alius a humanitate. sortes est alius a humanitate. in prima cum dico sortes est alius ab homine terminus respectu illius alietatis negatur uniuersaliter. et illud includit non ydemptitatem. igitur respectus ibi negatur. sed non negatur nisi negetur respectu cuiuscumque terminus. et ideo terminus alietatis conueniuntur confuse et distributive. et ideo sequitur. sortes est alius ab homine. igitur est alius ab isto homine et ab isto et sic de omnibus aliis. et sic etiam sequitur. a est alius a deo. igitur est alius a qualibet persona dicitur. In secunda cum dicitur. sortes est alius a humanitate. humanitas significat esse formalis ratio differentie. sicut in prima homo significat esse terminus differentie. In hac autem notatur formalis ratio differentie uniuersaliter negatur quod in nullo individuo conueniunt aliqua per illam formam per quam hoc differt ab illo. unde ratio formalis alietatis stat uniuersaliter quantum ad negationem ibi includam. unde sequitur. sortes est humanitate alius a brunello. igitur in nullo individuo sunt idem nec conueniunt in humanitate. tamen ista ratio formalis differentie non stat uniuersaliter quantum ad illam affirmationem ibi includam. unde non sequitur sortes differt a brunello humanitate. igitur differt ab illo hac humanitate. sicut et plato nis antecedens enim est uerum et consequens falsum. quod in consequente significat quod humanitas platonis sit formalis ratio differentie qua sortes a brunello differt. In tertia cum dicitur. sortes est in humanitate alius a humanitate notat ibi suum determinabile commune utriusque differentie extremorum: et distinguitur et diuidi in ipsis extremis. Et ideo hec non est uera. sortes in humanitate est alius a brunello. quod determinabile alietatis non est

commune sortis et brunello. nec diuiditur in eis sed hec est uera. sortes in alietate est alius a brunello. quod alietas est eis. et distinguitur in eis. unde in hac tertia propositione alietas connotat aliquam conuenientiam extremorum in suo determinabili et tamen negat aliquam non ydemptitatem eorum in eodem. Ad propositum quare istarum trium significat hec locutio. filius est alius deus. dico quod nec primam: quod non sequitur. sortes est alius homo. igitur est alius ab homine. antequam dicitur uerum et consequens falsum. nec significat secundam. quod sortes est alius homo a platone. non tamen sortes est alius a humanitate a platone. quia humanitas non est formalis ratio differentie sortis a platone. sed significat tertiā. unde sequitur sortes est alius homo a platone. igitur sortes est alius in humanitate a platone. Et econuerso. et hoc ideo est. quia cum dicitur filius est alius deus a patre. uel filius genitus est deus alius a patre generante: alius ponit suum significatum per se circa significatum sui determinabilis denotans ipsum esse commune utriusque extremi alietatis. et tamen distinguitur in eis quod non conuenit deo. et hoc etiam significatur in tertia propositione predicta. quod nihil sunt. ex quo sequitur quod cum hoc sit falsum est alius deus genitus ut nunc declaratum est. hec erit etiam falsa deus genuit alium deum

AD PRIMAM RATIONEM dico quod antecedens est uerum. deus genuit deum. quod termini in concreto possunt supponere per se positus respectu predicatorum: rem quod non extraneantur suppositaliter. et ideo sicut hec est uera pater genuit deum filium. ita hec deus genuit deum si consequens non uerum. non non sequitur nec quod genuit se deum. nec alium deum. primum non sequitur. quod non est intelligibile quod idem producat se. nec sequitur. quod ut dicitur. cum dicitur deus genuit alium deum. alietas non notat suum determinabile distingui in extremis: quod non significat et ante non sic propositio est ubi alietas additur determinabili: quod non est commune suis extremis: sicut hec est falsum: solus est alius mus et idem non sequitur solus gignat murum aut igitur se aut alium murum si gignat alium quod est idem illa propositio est falsa

in qua alietas addatur determinabili q. non distinguitur in extremis. sicut hec est falsa pater in deitate est alius a filio. 7 ideo non sequitur deus pater genuit deum. aut igitur se deum. aut alium deum. sed sequitur q. genuit alium qui est deus sicut dicit magister in libro

Q. si iterum probetur illa consequentia sic. si generet deum. aut igitur eundem deum aut diuersum. q. idem 7 diuersus in mediate dicitur quodlibet ens ex quinto metha. 7 si eundem vel diuersum. igitur se deum vel alium deum. Respondetur potest concedi. q. genuit eundem deum. q. si cur alietas ponit sui significatum circa suum determinabile denotans ipsum disponi alietate. 7 distingui in suis extremis quibus est commune. ita per oppositum ydeitas ponit sui significatum circa sui determinabile eodem in extremis. denotans ipsum non distinguitur nec diuidi in eis. 7 ideo hec est uera. deus pater genuit eundem deum. q. filium qui est idem deus. sed non sequitur ex hoc. igitur genuit se. q. pronome recipitur notat actum terminari ad idem suppositum a quo procedit actus ille. antecedens autem non est recipiens. unde consequens non solum refert eundem in eadem. sed etiam in supposito non tamen illa que ponit a se sicut filium. genuit eundem in eadem dicitur 7 idem fallit consequentia 7 figure dictionis.

Ad secundum dicendum. illa deductio reducibilis est in duos syllogismos: quorum primus est iste. Generans distinguitur a genito. deus est generans. igitur deus distinguitur a genito. Alius syllogismus est iste: genitum est deus. deus distinguitur a genito. igitur deus a deo. in utroque syllogismo est falsa. accidentis. nam in primo maior est uera propter formalem oppositionem extremorum. sic autem extraneatur tertium in quo sunt idem. unde uniuersaliter est falsa. accidentis ubi maior extremus dicitur de medio secundum illam rationem. secundum quam medium 7 eius oppositum essentialiter se habent ad extremum reliquum ut patet. 7 si sic arguitur. album distinguitur a dulci. lac est album. igitur lac distinguitur a dulci. eodem modo peccat alius paralogus. Dum in utroque syllogismo ex distinctione personali seu formali que est inter opposita illa relatiua. generans 7 genitum concluditur distinctio essentialis 7 non sequitur conclusio illa. Ad ter-

cium cum arguitur. deus genuit alium deum. uel non deum. Dicendum est quod neutrum accipitur. 7 cum probatur per rationem contradictionis. Dicendum quod contradictio est tam in complexis quam in incomplexis 7 loquendo de contradictionis complexis uerum est semper: quod altera est uera: 7 altera est falsa. 7 sic est in proposito. hec. n. est falsa. deus genuit alium deum. 7 ens genuit alium deum que est eius contradictio. 7 non ista. deus genuit alium non deum. q. si arguitur: q. ad negatiuam de predicato finito sequitur affirmatiua de predicato infinito sicut sequitur homo non est iustus. ergo est non iustus. ergo sequitur deus non genuit alium deum. ergo deus genuit alium non deum. p. n. deo q. quauis illa regula sit uera sicut potest probari per naturam contradictionis: nunquam tamen in predicatis positum. non. n. sequitur lapis non est lignum album. igitur lapis est lignum non album. In secunda. n. affirmatur aliquid q. non affirmabatur in prima. Si uero arguatur in contradictionis incomplexis. dico. licet de quolibet dicatur altera illorum non tamen de quolibet dicitur quod cumque predicatum determinatum per alterum illorum. quia nec ipsum determinabile dicitur de quolibet. 7 ideo licet deus uel non deus dicatur de quolibet: non tamen aliud siue alium determinatum per deum: uel non deum. 7 ideo quauis deus genuit alium non tamen alium deum nec alium non deum: nec est hic contradictio. Quia non sequitur cum hoc contradictorio: uel illo. 7 hec in sensu compositionis. quia non ex omnibus diuisis sequitur coniectum. Concedo igitur q. sequitur: genuit alium. igitur deum uel non deus. sed non sequitur. ergo genuit alium deum propter variationes alienatis. Ad quartum dico q. non sequitur: genuit alium habentem naturam diuinam. ergo genuit alium deum: q. ante subintelligitur substantiam habentem hanc: q. substantiam idem sicut q. persona. 7 circa illud si alio potest sui sciatum. in consequente uero si alio potest sui sciatum circa sciatum de comutat igitur hoc aliquid in quod dicitur: 7 arguitur ab inferiori ad superius cum negone quam importat aliud

Ad probationem damasc. respondeo q. descriptio sua est quedam explicatio nominis aut per se expressio significatio. q. nomen

descriptum de per se signato non importat hoc q. est habens siue habet: sed tantum ex modo significandi in quo distinguitur ab abstracto. solum. n. compositum importat ipsam formam q. album solum qualiter significat. unde importat hoc q. est habens q. concernit suppositum habens. signatum tamen est abstractum per se. h. motus significandi sit alius 7 idem in huiusmodi ethymologiis 7 descriptioibus: non os q. q. potest iungi descriptioi q. uere possit iungi cum descriptio.

Inca. v. querebatur tria. primus si eentia generet. aut generetur in diuis. hac quere alibi secundum. ut per

filium dei sit genitus de substantia patris. ubi primo recitata fuit opinio. gaud. Q. sicut in substantia creata generabili est aliquod potentiale quod supponit generationi ut materia 7 aliquod inductum per generationem ut forma 7 ex eis est productum q. est genitum: ita correspondent tria proportionaliter in diuis personarum quippe est quasi productum compositum: 7 relatio quasi forma: 7 essentia quasi materia. igitur filius est genitus de substantia patris quasi de materia q. per quantum argumeta principaliter probantur. primo sic. essentia diuina est formalis terminus generationis filii. igitur non est materia. nec quasi materia que producit filium. alius probat per. v. argumeta primo sic. nulla entitas simplex habet per productionem nisi sit terminus formalis illius productionis uel contenta in termino formali. si eentia si non sit terminus formalis non est contenta in termino formali. q. relatio non dicitur per ydeitatem eentiam q. non est formaliter infinita. essentia uero diuina est formaliter infinita. igitur cum eentia non possit dieri in relatione ut in termino formali. sequitur q. ipsa sit formalis terminus. Item secundo sic. ut probatur. dicitur per. q. generatio dicitur natura. q. est uia in natura. ergo natura est formalis terminus generationis 7 non proprietates indiuidualis indiuiduas natura: cum natura non sit per terminus generationis. sed compositum. igitur multo magis in diuis eentia erit formalis terminus productionis siue generationis 7 non relatio. Item tertio sic. mutatio 7 ois per se productio potest in genere termini ad quod. 7 maxime in genere termini formalis. ergo in diuis non est generatio sed ad

liquo. si relatio est formalis terminus productio nis diuine. hac probatorem tertiam 7 duas alios que re alit. Consequentia fuit probata tripliciter: uno modo sic. eadem persona non potest habere eentiam illam duobus modis. sicut principium potentiale 7 materiale. uel quasi materiale. 7 ut terminum formalem. igitur si sit terminus formalis productio nis si poterit esse quasi principium materiale alius probat sic. quoniam si alius persona habet eentiam illam duobus modis prius haberet eam quam habet eam: quoniam productum ex principio materiali nihil ex quo principium materiale prius intelligit habet principium materiale quam terminum formalem q. dat esse principium materiale 7 qui recipitur in principio materiali: igitur si est principium materiale productionis 7 terminus formalis: idem habet ante seipsum. unde sequeretur q. persona duplici modo habere eentiam: bis et deus: q. quoniam habet essentiam toties est deus. Item consequentia illa secundo probat sic. Coicatio principii materialis siue quasi materialis preintelligit productionem termini formalis. ergo si eentia sit coicata in diuis per modum principii materialis ipsi filio ergo prius intelligit coicata quam filius producat: sicut materia generationis preintelligit aliquo modo ipsi termino: 7 sic ante productionem filii intelligit eentia coicari. Tertia probatio nem quere alibi alias tres rationes quas fecit contra primum predicam sunt alibi suo ordine tertia. iiii. 7. v. uide ibi.

AD QUESTIONEM 181IUR respondit duo declarando. primo q. filius non est de substantia patris. ut quasi de materia. ita q. eentia in diuis nullo modo habet conditiones materie ut de ea producat filius. Secundo q. uere concedendum est q. absolute q. filius est de substantia patris. primu probat tripliciter primo per duas iter productionis generationis 7 mutationis. Et quomodo generatio ut importat per ductionem uere sit in diuinis que non requirit principium materiale nec quasi materiale. exemplum tale si poneretur aliqua materia ordine quodam recipere diuersas formas. ita q. manens sub una: ut sub forma ignis reciperet formam aeris nihilominus mutaretur: licet non mutaretur mutatione corruptiua forme precedentis. mutaret tamen mutatione acquisita. unde alit se habet nunc q. prius

Ex alia parte si ponatur q. aia det esse cor-
di. 7 per hoc ordine quod manu 7 pedi. ita
tamen q. nō sunt partes unius totius. sed q.
sunt per se subsistentes idem esse habentes aia
nō mutaretur. q. nō se haberet aliter q. pri-
us. q. nullū eēt acquireret q. uis uni daret ef-
se cui nō prius. sic quodamō i proposito.
Si poneretur s. m. predictā opt. q. eētia eēt
quasi materia. 7 relationes supuenientes or-
dine quodā: eēt respectu eius ut actus. 7
formales termini productionis. eētia intelli-
geretur quasi mutata. ut patet de creatura
si ponatur ab eterno. licet realiter nūquam
mutata sit a nō esse ad esse. tamē intellectu
nostro intelligit ut mutata. 7 sic intelligen-
retur in proposito. sed hoc nō sequitur. si in-
telligat secundo mō. ita q. eētia coicetur. 7
ut terminis formalis qui det esse 7 subām
relationibus nō q. relatio perficiat eētiam
ut actus. tūc enī essentia nullo modo intelli-
gitur ut mutata. Secundo hoc probatur
sic. nihil cōuenit eētie diuine. ut essentia ē
qui in illud sit propriū forme. igitur nō debet
dici q. essentia habeat in generatione filii
quasi rationē materie. antecedēs pbatur sic
q. si aliquid propriū materie attribueretur
eētie i generatione filii. hoc maxime esset
q. maneret sub utroq. termino. sed hoc nō cō-
uenit sibi. q. impossibile est eādē materiā
numero manere sub forma generātis 7 ge-
niti. q. nō pōt eādē forma p̄fici sub dua-
bus formis ultimis que dat materie esse cō-
pletū. sed tām forma pōt dare eē duabus ma-
teriis simul. siue uni materie q. nō prius in
formabat ut in augmentatione ubi corrupta
forma alimentī de nouo aia p̄ficiat materiam
alimentī. igitur ex hoc q. eētia est sub for-
ma relatiua in patre. 7 in filio. sub forma f-
latiua filii nō sequitur q. sit sub utroq. ter-
mino. sed potius sequitur q. forma eādē det
esse duobus terminis. Tercio sic. genera-
cōrum nō se habēt imp̄fede ex equo. ymmo
causē intrinsece includūt aliq. ip̄fectionē. cau-
sē uero extrinsece nō. 7 q. omne imperfectum
reducitur ad p̄fectū. oportet ut cālitās cau-
sārum intrinsecarū reducatur ad cālitatem
nobiliore cāe extrinsece. illa igitur ex quo
omnes alie ad ipsam reducūt. nō requirit

ad sui causationē aliā cām concausantem.
Et hoc in causatione patet ubi solū produci-
tur aliquid sine mutatione. q. nō est ibi ali-
quid q. aliter se habeat nūc q. prius. igitur
similiter in ordine principiorū erit stat. ad
aliquid principii quod habet primitatē in-
principiādo. 7 q. nō requirit principiatiōē
alicuius alterius principii. 7 p̄ consequens
principiabit sine omni alio principiante. igitur
pater cuius est prima rō principiandi
nō requirit aliā principiatiōē in producen-
do filii si totū sibi coicabit 7 p̄ducet. Et
hec ē secūda rō principalis alibi cōtra rōem
gand. Secundo principaliter declarauit
q. absoluta ueritate cōcedendū sit filii esse
substantia patris. 7 quis eēt sensus propo-
sitionis ubi etiā duo declarauit

PRIMUM QUOMODO Ex du-
dit q. filius nō sit de nihilo. Et s. m. q. uere
sit productio filii. licet non producat de
aliquo quasi dem. uide alibi.
CONTRA PREDICIA ULTIMO
instabat sic. q. illud cui aliquid coicatur pre-
supponitur ei q. coicatur. sed relatio nō pre-
supponitur essentie. igitur essentia nō pote-
rit eē formalis terminus comunicatus. sed
econtra cum illud q. comunicatur presuppo-
nat aliquid cui comunicatur. 7 hec est quar-
ta difficultas que ponitur alibi scilicet i p̄o
ang. Respondeo. q. duplex est comunicatiō
una qua comunicatur aliquid existēti. 7 hec
est imperfectiōis ut scientia comunicatur
anime 7 uniuersaliter accidēs comunicatur
subiecto. alia uero est comunicatio qua aliqd
comunicatur: ut ipsum sit. de eo enim q. co-
municatur primo modo. uerum est q. p̄u
telligitur illud cui comunicatur. nō autem
de eo q. comunicatur secundo modo 7 sic est
improposito.

Ueritur tercio propter dicta i q.
stione precedente. utrum relatio in
diuinis sit actus essentie q. sic uide-
tur. nūq. ex duobus sit unum nisi alterū sit
actus 7 alterum sit potentia. q. ex duobus i
quātū sunt ambo in actu nō sit unū. ex vi-
metas. sed persona est una ex essentia 7 re-
latione. 7 relationis essentia non est actus

essentie. ergo relatio est actus essentie. Item
secundo sic. nūq. sit aliquid ex duobus ni-
si alterū illorū sit in alio. igitur cū persona
sit unū suppositum cōstitutum ex essentia 7
relatione: 7 eētia nō est in relatione oportet
q. relatio sit in eētia. igitur relatio ē actus es-
sentie. Item tercio sic. relatio ē in funda-
mento sed fundamentū uidet possibile eē re-
spectu illius quod fundat in illo igitur sic. Itē
sic. de ratione actus est quod seperat 7 disti-
nguit. igitur uel maxime habebit rationē ac-
tus quod maxime separatur 7 distinguit. hoc
autem in diuinis est relatio 7 non essentia.
igitur relatio est actus respectu essentie
Contra ubi est actus 7 potētia ibi cōmposi-
tio. igitur si relatio uere sit actus respectu
eētie persona uere erit cōposita quod falsū
est. hic dicerēt sequētes op̄ionē ganden. in
predicta questōe. quod cū filius generetur
de substantia patris quasi de materia q. rela-
tio respectu eētie se habet per modū actus
eētia per modum potētie. sed rationes que
sunt contra illā op̄ionē sunt cōtra istam.

Respondeo igitur ad questōē quod rela-
tio nō est actus nec eētia aliquo mō actu-
bilis. est per eam. s. ē actus cui sp̄ugnat ois
actuabilitas hoc declarat dupliciter. primo ex
contrario ordine generationis. 7 p̄fectionis
in terminis: 7 ex uniformi p̄fecto: siue ex
oio p̄fecto. Quā uero dicitur rationē quere alibi
in solutione tercię difficultatis. Item secūdo
sic. ubi relatio ē actus fundamēt i. ubi suppo-
situm hīs fundamentū dicitur referri s. m.
illud fundamentū. ut fortes dicitur similis se-
cundum albedinē. sed ista ē falsa secundam
ang. pater deitate ē pater. igitur relatio non
est actus sui fundamenti i patre. Sed restat
uidere quomodo ex eētia 7 relatione ē unū
p. se. 7 tū q. unū nō sit actus respectu alteri
AD HOC DICENDUM EST q.
tria inueniunt in considerādo speciei quiddi-
tate: 7 p̄prietatem indiuiduāle ipsius indiui-
dūi. Nam humanitas que ē quidditas hois
ē quiddam forma cuius ratio eētialis ē dare
esse: ut quo. 7 secundus hoc omnis quidditas
ē actus. sed nō est actus informationis. Sed
actus quo species h. eē. Similiter secundo
ex parte indiuidui ē considerare p̄prietatē

indiuiduālem que est quidam actus ut for-
teitas que constituit sortē: 7 distinguit: 7 ē
actus totius cōpositi. non ut inheret. Sed q.
sortes habet eē. Tercio potest cōporare pro-
prietatem indiuiduālem ad naturā: 7 sic p̄-
prietas indiuiduālis ipsam actuat: limitat
7 distinguit. 7 natura siue eētia specifica:
licet in se actus sit tamē respectu p̄prietatis
indiuiduālis determinabilis ē. 7 per conse-
quens potētialis. In proposito quo ad pri-
mū ē simile. q. deitas ē qua deus ē: 7 est
actus sed nō per inherentiā. ē etiā hic proprie-
tas personalis que ē actus persone ipsam cō-
stituens personam: 7 distinguit. 7 nō actus
sibi conueniēs per inherentiā. Sed quo ad
terciū est dissimile. q. p̄prietas personalis i
proposito nō limitat eētiam. nec distinguit
nec determinat. Quia s. m. dama. ca. v. p̄p̄i
etates personales characterizant p̄p̄ositas s. i
naturā. nō igitur p̄prietas relatiōis ē actus re-
spectu eētie. sed respectu persone. Et per-
sona nō ē aliquid quasi cōpositum ex poten-
tiali 7 actuali. unde ubi ē aliquid unū cōpo-
situm ibi ē actus 7 potētia. sed ubi ē unum
7 nō per modum cōpōnis. sed unū oio de sim-
plicitatis 7 ydemptitatis ibi nō ē unū per
unionem actus cum potentia.

PER HOC AD PRIMUM AR-
gumentū dicendū q. q. ex aliquibus duobus
realiter sit unū per unionē determinatiōis
ibi oportet alterum eē potētia 7 alterū eē
actum. sed quādo unū oio per ydemptitatē
transit in alterū. neutro corrupēt. alterum
sit unū simplex tanta simplicitate: sicut alte-
rum: 7 ideo nō est ibi alterū ut actus: aliter
ut potentia. Ad secundum cōcedo maiorē
q. p̄prietas sit in eētia ut puta paterni-
tas in deitate. q. aliter nō eēt per se subsi-
stens. sed nō sequit paternitas ē i deitate.
ergo paternitas ē actus deitatis. paterni-
tas nāq. ē in deitate: ut suppositū in natura
7 deitas in p̄e: ut natura: in supposito: 7 tū
nō sequit q. alterū sit potētia 7 alterum sit
actus. paternitas enī ē in deitate nō ut pro-
prietas personalis determinās naturā. sed ē
in deitate ut p̄prietas cōstitutiuā supposi-
ti q. suppositum ē in natura 7 eodem modo

essendi. in quo totum est in aliquo ps consequenter dicitur esse in eodem. ut patet ex quatuor pbi. ideo eodem modo quo suppositum est in natura: proprietatis erit in natura nisi quando proprietatis est determinata natura. Tunc enim proprietatis respectu nature est actus. et ideo non est mirum si tunc sit alio modo in natura quam suppositum in natura. Ad tertium. dicendum eodem modo quod non sequitur relatio est in natura siue essentia ut in fundamento. ergo est actus eius. quod sicut pululant secundum aliquos in ipsa essentia persone. non quasi quedam supposita in quibus recipiat esse sed quibus suppositum dat esse ita pululant ex ea relationes non quasi quedam forme dantes esse. sed ut nate esse de ipsa deitate. unde essentia est fundamentum respectu relationis pululantis sub ratione forme. et non sub ratione potentialis. Ad quartum dicendum quod sicut actus cuius est actus ipsum separat et distinguit illud cuius est. ita actus personalis ipsius persone ipsam separat et distinguit. Nam actus primus qui est deitas et actus quidditatis sepat et distinguit essentialiter in respectu ad extrinsecum. Secundus uero actus qui est personalis personalitatis sepat et distinguit personam in respectu ad intra. Concedo igitur quod uterque est actus tam deitas quod relatio. sed unus naturalis siue quidditarius et alius personalis. uterque etiam distinguit illud cuius est actus. sed relatio non est actus essentie ut dictum est ita ut ipsam distinguit nec determinat. ista enim impugnant imperfectionem.

Ita distinctionem sextam queritur primo. utrum deus pater genuit filium uoluntate. hic tria uidentur primo quod pater non genuit filium uoluntate tanquam principio productio propinqua. secundo quod nec ut principio productio remota. tertio quod nec ut principio applicatio memorie ad gignendum. Primum probatur sic. unius productionis contentus est unum sufficiens principium productiuum. aliter aliquid produceret sufficienter ab aliquo: quo non producente nihilominus produceret. sed ut ostensum est prius ipsa memoria patris perfecta que non includit uoluntatem est sufficiens principium productiuum uerbi. igitur non producit

uoluntate ut persone principaliter productiuo quo. Secundum probatur alibi in ista. quod in responsione ad secundam difficultatem. Tertium uideri habere dubium propter auctoritates Augustini quibus uult quod nobis uoluntas requiritur ut potentia superior copians memoriam cum obiecto ad productionem uerbi. igitur filius uideatur esse in trinitate in creatura. et ymago est in anima nostra. illas auctoritates et responsiones ad hunc articulum querere ubi prius.

Utrum deus pater uolens genuit filium. quod non uideri. quod si sic. igitur uoluit generare. consequens est si magis igitur et anima. probatio falsitas est. quod quibus nihil est uolens nisi bonus. sed relatio in diuinis non habet rationem boni. quod bonum secundum rationem boni ad se dicitur. relatio autem non generatio autem in diuinis relatio est. igitur non habet rationem uolens. et per consequens per non uoluit generare.

CONTRARIUM PATER PER magistram in littera. Respondetur si productio filii mere naturalis sit. sicut cuius generat ab igne: quoniam productio filii pater sibi coplacet in productione filii. non tamen dicitur pater uolens genuisse filium. nisi comitantem uoluntate coplacentem. sicut nec ignis uolens generasse. quoniam coplacet sibi productio siue generatio ignis producti. Quod autem ita sit arguo primo per propositionem quadam cuiusdam doctoris sic. actus intelligendi non perficitur nisi conceptu aliquid manente mediante illo actu. igitur intelligere patris non est perfectum sine uerbo producto cuius productione perficitur. sed intelligere naturaliter precedit uelle. igitur uerbum conceptum per actum intelligendi precedit uelle. igitur non uolens pater producit filium nisi comitantem. Item hoc secundo probatur sic. potentie distinguitur per actus secundo de anima. igitur unius potentie tamen est unus actus. igitur memorie gignatis: tamen est unus actus. ipsa autem habet intelligere pro actu suo. igitur dicitur quod est actus memorie erit intelligere. sed intelligere precedit naturaliter uelle in parte igitur dicitur et per consequens productio filii precedit uelle in parte. igitur productio uerbi a patre est mere naturalis sicut productio ignis ab igne. Contra hoc quod dicitur quod dicitur sit actus

intelligendi. Arguo dupliciter. Primo: quia actus intelligendi est perfectio simpliciter: quo actu pater est beatus intelligendo et uolendo non autem dicere est perfectio simpliciter: quia non conuenit aliis personis. Unde si per impossibile pater non dicitur: nec produceret filium: nec aliquam personam: adhuc esset beatus intelligendo et uolendo. non igitur actus intelligendi est actus productiuus. Item secundo sicut dicitur sine contradictione non potest intelligi nisi respectu alicuius producti: sicut nec actio de genere actiois. sed intelligere non necessarium est respectu alicuius producti. quia intelligere non requirit aliud nisi quod sit obiecti presuppositi igitur sic. Dicendum igitur ad questionem quod pater pater uolens genuit filium non tantum comitantem. ita quod productio filii sibi placet. sed uoluntate quodammodo ante. quia licet intelligere patris precedat uelle: uelle tamen precedat dicere sicut et intelligere. quod dicere non est intelligere ut probatum est simpliciter. tamen sequitur dicere: sicut spirare non est uelle.

Declaratorem habentis querere alibi. In prima difficultate. quod precedens. Ad rationes aliter opiniois dicendum quod productio est mere naturalis. ita quod principium est mere naturale: sed tamen non sic naturalis quod ipsa precedat uelle prius. sicut et intelligere. Et quod arguitur quod actus intelligendi perficitur mediante conceptu aliquid manifesto. Dico quod hoc falsum est. nunquam intelligere perficitur per aliquos productum quod non est actus productiuus ut postea sum est. uerum tamen est quod actio de genere actiois non perficitur nisi aliquid productio et ideo dicere non est perfectum nisi uerbo producto. Ad aliud per rationem ubi supra. Ad rationem principale dicendum quod per uult generationem filii: et quod dicitur quod nihil est uolubile nisi bonum quod dicitur ad se.

Dico quod relationes in diuinis sunt uolubiles eadem uoluntate qua illud quod dicitur ad se est uolubile per se odia realem uoluntatem cum bonitate essentialique dicitur ad se et aliud a re si est quod uis deitas dicitur aliud a re: tamen relationes in diuinis ut prius et cetera alie que sunt eadem essentie sunt realiter infinite. hanc non foras. Uerum tamen relatio non est primo uolens. et ideo per non est primo beatus uolendo generatorem filii ut dicitur tamen est. Si autem in quibus predicato sit proprium bonum et quod relatio habeat per propriam bonitatem sicut

uult comen. super 27. vii. ethico 2. c. i. tunc est concedendum quod relatio est per se uolubilis. non tamen habet formalem infinitam uolubilitatem sibi committente. Et probatur quod per uolendo producit filium ne dum uoluntate comitante siue coplacentem. sed etiam uoluntate antecedente quoniam pater precedit filium et generationem eius prioritate originis in illo priori est beatus. non tamen generatione filii est beatus. sed non est beatus nisi intelligendo et uolendo essentiam suam. sed non solum ut essentiam est. sed ut uolendo filio. aliter enim non omnimodo perfectionis est intelligeret. sed intelligere et uelle essentiam ut comunicandam filio est intelligere et uelle generationem filii. quia generatio filii non est nisi comunicatio essentie sue ipsi filio. igitur pater uult prius et intelligit generationem filii quam generet. et per consequens uolendo generat filium uoluntate antecedente.

Utrum deus pater genuit filium necessitate. arguitur per Augustinum ad osonum quod deus pater non necessitate genuit filium: quod in deo non est necessitas et habetur in littera. Contra si non est uolens genuit filium. ergo filius genitus est contingens. Respondetur quod quod ablatiuum coniunctum cum uerbo acti uo significat principium agendi: ut ignis calor calefacit. et necessitas non est in patre principium formale quod producit filium: sed memoria perfecta. ideo hec non est uera: pater necessitate ut principio actiuo genuit filium. si tamen possit illud ablatiuum coniungi cum tali uerbo aduerbi aliter tunc est uera: quod per necessitate genuit filium necessitate immutabilitatis. Si autem de uirtute sermonis non possit sic accipi: tunc exponebatur est per illud aduerbiu. Dicendum ergo quod pater necessario genuit filium et necessitate comitante genuit filium: et si non ut principio elicitiuo. hoc autem probatur dupliciter: primo sic in omni conditione entis necessitas est conditio nobilitatis et perfectio si sit ei possibilis: quod patet: quod quod ens diuinitatis per aliqua duo. semper alterum est perfectionis. ut cum diuidit per causam et causatus et actus et potentia. semper alterum est perfectionis et per consequens nobilitatis conditio est in ente cui est possibilis. igitur cum ens diuidat per necessarium et possibile: et possibilitas non sit conditio perfectionis

q. aliqua una forma esset in pluribus suppo-
sitis i creaturis. ita q. esset adequate coicata
uni ab alio eade numero: tunc esset falsa in
creaturis illa propositio secunda. ut si calor q. e
in igne eet coicatus ligno. adequate hoc est q.
calor determinaret ad hanc calefactione ipos-
sibile eet hoc lignu habens istum calere cale-
factione. qz no prima calefactione: cu ei9 sit
terminus 7 producat per illam calefactiones
nec alia calefactione: qz positum est q. illi ca-
lori adeqta sit hec calefactio. i. q. determine-
tur ex se ad hanc calefactione. sic eni intelli-
go principium produendi adequari alicui p-
ductioni quando determinat ad illa patz su-
pra di. ii. no qz potentia sua sit ex hausta per
illam. nec hnt terminu semper distante ut p-
batum est. Ex hoc igit patet q. quando aliq
forma e i diuersis suppositis ordine quodam
ita q. unum eorum comunicat ea adequate al-
teri. illud suppositu cui adequate coicatur.
sic no pot per illam forma agere nec produ-
cere. Sic aut e i proposito qz forma que e p-
cipium agendi comunicatur adequate filio a
pre. 7 ideo in filio no est principium genera-
di. vnde in filio illud quod e principiu gene-
randi est quasi impedimentu ab intra. qz eo
suppositi in quo e natura. no est conueniens
tali actioni. sed ei talis actio siue productio p-
pugnat ut iam delaratum e. Dubitatio
vero secunda est ista an filius habeat poten-
tiam generandi siue an in filio sit potetia ge-
nerandi. Et uidetur q. sic. qz in predica-
tione precisa cuiusqz repugnat predicatu 7
subiectum. sed hec e predica to precisa. eentia
est potentia generadi. qz ut dictu est in que-
stione precedenti. eentia precise est principi-
um produendi. no pro ut est determinatum
aliqua proprietate. si igit filio repugnet po-
tentia generandi sibi repugnabit habere es-
sentiam quod falsum est. Respondeo q. hec
absolute falsa e fili9 habet potestatem gene-
randi 7 no est distinguenda secundum com-
positionem 7 diuisionem. tunc enim nullus
sermo talis esset determinate uerus. ut al-
bum hz potentia disgregandi. 7 calidum po-
tentiam calefaciendi. Unde sciendu q. qm
aliqua forma nata est in esse alicui formali-
ter. si significetur sibi conuenire in abstrac-

to significatur formaliter haberi ab illo: 7
no solum per ydemptitatem siue per circus-
infectionem. aut aliquo tali modo ut patet cu
dicitur paries habet albedine siue albedo in
est parieti. igit cu potentia nata sit forma-
liter in ee potenti siue agenti 7 producenti.
7 significatur in abstracto ergo formaliter
significatur haberi a filio. si igitur denoret
conuenire 7 no solum per circumfectionem
sed quando gerundium coniungitur cum pi-
cipio actiuo q. formaliter denotatur ab aliq
haberi. notat actum ut egredientem ab eod
supposito. a quo talis in egredientem de-
notatur haberi. propter q. no eor ceditur fi-
lium habere sciam siue uoluntate generadi
sicut concedit scire generationem siue uelle
generatione. nec conceditur filiu habere scias
creandi. sicut concedit filium scire creatione
iungantur igit ista duo simul. sicut cu dicit
fili9 habet potentia generandi significatur
potetia formaliter conuenire filio. 7 formali-
ter haberi ab ipso per primum 7 secundum
gerundiuu contractu cum forma alicuius
suppositi cui formaliter inest. 7 significat se-
tum egredientem ab ipso. igit r si dicens
filius habet potentiam generandi signifi-
cat filium exercere actum generandi: 7 q.
hoc falsum est ut preostensum e: ideo absolute
falsa est hec. filius habet potentiam gene-
randi. Et hec uidet esse intentio unius anti-
qui doctoris pro dubitatione litterali ut pa-
tet intuenti ipsum 7 est intentio magistris i
i lra qua no habet filius potentiam genera-
di Ad rationes igitur illius dubitationis
dicendum e q. minor est falsa quando dicitur
q. hec est predicatio precisa essentia est potet-
tia generandi. Dico q. imo est curuata nisi
determinetur sic essentia est huic. scz patri
potentia generandi qz no est perfecta nisi ex-
plicetur suppositum a quo act9 significat9
per gerundium egreditur. Unde non est
pca nisi coparet gerundiu ad suppositu a q. si
gnificat actiu egredi. ps p. hec rñsio ad illud
sophisma eentia e i filio eentia e pna genera-
di. ergo pna generadi e in filio. qz ut copara-
tur eentia ad esse in filio sibi extraneatur
potentia generandi cum sit in filio sub illa
ratione sub qua repugnat sibi potentia

generandi ut preostensum e. Tercia uero
dubitatio est ista. quoniam in quocunqz e ge-
neratio actiua: illud potest generare. sed in
filio est generatio actiua. ergo sc. maior pa-
tet: qz i quo est aliqua forma: illud potest di-
ci tale secundum illam formam. ut in quo e
albedo potest dici album. minor probatur
quoniam generatio actiua non est actus in-
manens. quia quando aliquid est actus im-
manens tunc actio 7 terminus actionis sut
formaliter i eodem. filius autem sic non est i
patre. quia tunc non essent due persone. li-
cet tamen per circumfectiones sit in eodem
patre. ergo generatio actio est transiens ta-
lis autem est in eo in quo est terminus. igitur
in filio. ymmo per circumfectionem ge-
neratio actio non est in filio. qz probatur du-
pliciter. primo sic opposite relationes origi-
nis non sunt in eodem supposito. qz nihil gi-
gnit scilicet generatio passio siue passiuus est
in filio. igitur non generatio actiua. Itē
sic generatio actio uel est idem paternitati
quod uerius credo. uel si non est eadem sibi
saltem est proxima ratio fundandi relatione
quia quamuis relatio non sit fundamentum
relationis realis: potest tamen esse proxima
ratio fundandi relationem. Si primo modo
habetur propositum quod sit in patre 7 in
in filio: si secundo modo adhuc habetur pro-
positum aliter enim non est t proxima ratio
fundandi. Ad rationem igitur in contra-
rium dicendum est q. actio imanes in crea-
turis 7 eius terminus habent idem pro age-
te 7 recipiente. sed actio ibi transiens r ei9
terminus habent aliud ab agente: qz saltem
eius terminus est in recipiente: 7 non i age-
te. Nulla uero actio recipitur in suo ter-
mino. ita q. transit in suum terminum. qz
tenetur quod actio transiens secundum co-
munem opinionem sit eadem realiter motui
qui est in mobili. quicquid sit secundum ue-
ritatem. In generatione filii nulla poni-
tur materia de qua filius generetur. Nul-
lo igitur modo generatio actio in diuinis e
in aliquo extra agens. ideo generatio actio e
imanes i pre generate: sicut i diuis pot esse
aliq actio imanes s. n. seq. q. ei9 teri9 sit ima-
nes. Ita i creaturis actio imanes 7 teri9 ei9

sut i eodem qz termini actonū manentiū i crea-
turis sunt forme inherentes. 7 io necesse sunt
in eodem formaliter sed sic non est in deo.
Nam generatio actio est ad terminum
subsistēte: ideo no oportet ut hui9 moi termi-
nus sit formaliter in eodem cu sua actione:
nec sequitur eotra. si terminus actionis est
extra agentem. igit no est actio in manens
sed transiens. qz terminus actionis que e ex-
tra agēs creatū requirit secum in eodem actio-
ne qua producit hoc e. qz h9 modi actio requi-
rit naturā in qua recipit. qz no conuenit in
proposito. Unde generatio actio i diuinis co-
uenit cum actione imanete. qz e in supposito
generate. conuenit aut cum actione transeun-
te. qz terminus eius e extra agentē. ideo ge-
neratio actio in diuinis. nec est proprie actio
imanes. nec actio transiens: quo ad utraqz
conditionem ex parte actionis 7 termini in
utraqz actione. Ad rationem primā prin-
cipaliter. dicendū q. cum dicit q. filius non
genuit no qz no potuit ibi accipit negatio i
finitens. qz no est in usu nota finitadi. ut sic
diceret no qz i potuit. Unde ponitur ibi ne-
gatio. qz no habet ibi infinitu aptum natū
ad significandum. Si dicat ad negatiuam
de predicato priuato sequitur affirmatiua d
predicato finito. siue negatiua de predicato i
finito. ut si fortis no est iniustus. ergo fortis
no est no iustus. Dicendum q. no est uez
qz no sequitur lapis no est no cecus. uel si li-
cet dicere no est inuidens. ergo lapis non e
no uidens. qz sic sequeretur q. lapis esset ui-
dens. Ad tertium dicendum q. in filio ce-
ato est perfectio supplens iperfectionem si-
ne qua comunicatur iperfectio. qz enim na-
tura creata non potest no se sufficienter co-
municare in uno supposito. ideo supplens istā
iperfectionem comunicatam uni supposito.
in illo est principium comunicandi se alteri
supposito. sed perfectio qua comunicatur im-
perfectio non est ponenda qualis est ista que
ponitur in filio creato.

Item generatio diuina sit uniuo-
ca uel equiuoca argumenta proba-
tia q. sic equiuoca quere alibi in q
stione xix. distinctione septima. Contra

aug. vi. de trinitate mult. loquens de filio q
est ymago patris dicit q. ista ymago est o-
modo similis patri. igitur no est ibi aliqua
ratio equiuocationis. 7 per consequens est
uniuoca generatio. Respondeo q. est max-
ime uniuoca q. probatur dupliciter. pmo sic i
supposito generante 7 genito e natura 7 pro-
prietas individualis. aut ergo uniuocato ge-
nerationis debet attendi penes natura ut di-
stinguat contra proprietate individuali. aut
penes proprietates in diuinales in genera-
te 7 genito. si primo modo maxime: maxie
e uniuoca hec generatio. q. hec est maxime
unitas nature in generante 7 genito. si secu-
do modo nulla erit generatio uniuoca. q. pro-
prietates in diuinales sunt primo diuerse 7
uniuersaliter omnia distinguenda ultima sunt
primo diuerfa ut patet ex. viii. 7. v. metha.
q. si aliquo modo conuenirent per se tñ illo n̄
possent differre. igitur aliquibus aliis differē-
tiis differret. 7 sic no essent ultime differē-
tie. Unde impossibile e q. aliquid per se predi-
cetur de illis. oio enim in nullo conueniunt.
pnde no tñ conueniunt proprietates idiuidu-
ales ultimate distinguētes quantum conueni-
unt albedo 7 lapis. igitur si penes has attende-
tur generatio uniuoca oino nulla eet uniuo-
ca. sed omis talis maxime equiuoca. Ter-
cio sic generatio est assimilatiua 7 distincti-
ua. q. aut sit assimilatiua habet a forma ut e
hec habens proprietate individuali 7 singu-
larem sed rō forme e ratio perfectior ratioe
singularitatis. q. e p̄ncipius agendi. no au-
tem singularitas sed est conditio tantū agen-
tis. igitur in generatione ratio assimilatiua
est ratio nobilior distinctiua. igitur productio
est nobilior cui magis conuenit ratio assimu-
landi hec aut e productio uniuoca. igitur hec e
nobilior q̄ equiuoca. sed ratio perfectissime
productionis conuenit productioni diuine. igitur
ic. Hoc etiam arguitur ex parte ter-
mini. q. hec productio habet terminū eque
perfectum cum producente. q. conuenit gene-
rationi uniuoce non autē equiuoce. Si
tertius productus. hic diuersus est a producen-
te. q. no conuenit productioni equiuoce. sed
uniuoce. Si uero dicas q. phi. no diceret istā
generationē e equiuocam quod mirum nec

recte equiuocam. q. dicerent no esse genera-
tionem in diuinis. Sed si ipsi concederent no
biscum q. ibi est generatio per comunicatio-
nem eiusdem nature perfectissime. diceret
illam utiqz uerissime e equiuocā 7 non equi-
uocam. Intelligendum tamē e propter ra-
tiones que fiunt q. distinguētia ultima sit
primo diuersa sed distincta nūquā sunt prio
diuersa q. sunt aliquid idem entia. igitur n̄
est tanta distinctio 7 diuersitas in distinctis
quanta indistinguētibz. q. no tñ diuersa
sunt q̄ n̄ sit prio diuersa sic illa q̄ sit prio di-
uersa iō distincti quētia ultima no dant p̄tē cō-
stitutis per ea illam diuersitate siue distinc-
tionē quā absolute in se habent. sed illam dif-
ferentiam dant que potest confurere ex na-
tura illorum. 7 ex natura i qua sunt ille dif-
ferentie ultime. Et ideo illorum sic disti-
ctorum que constituitur. per huiusmodi dif-
ferentias erit differētia media. Aliud ue-
ro est sciendum q. no est idē aliqua distingi
7 habere repugnantiam. ymmo aliqua que
maxime distinguūt minozē habet repug-
nantiam q̄ illa que formaliter repugnant
hec quere 7 cetera que dixit. i. q. supradcā.

Ira distinctionē quartā ubi ma-
gister pertractat primo q. deus ue-
rissime est. Est sciendum q. ex dic-
tis in distinctione secunda patet q. deus ue-
rissime habet eē qm̄ primū in unoquoqz ge-
nere uerissime est tale. sed ut probatū est di-
secunda. deus e primū in entitate. 7 hec omi-
primitate. que no includit imperfectionē. igitur
deus uerissime e suū eē. Hoc confirmat
auctoritate dam. ca. vii. deus e qui uere est
totus in se comprehendens ut pelagus. ex
hoc sequit̄ correlatiuū q. intelligere no ē pri-
mum in deo nec primū dans esse diuinū. ta-
men q. operatio no pōt eē prima ratioe in-
di. tñ q. intelligere presupponit rationē en-
tis. ideo intelligere no est primū dans esse di-
uinum. Si dicas q. primū esse diuinū e uiuere:
hoc autem in deo: no ē nisi intelligere 7
uelle. Respondeo q. equiuocal̄ uiuere. nā
uno modo significat actum primū sicut uita
tamen uerbaliter sicut lux 7 lucere idē sig-
nificant 7 utrunqz significant actū primū
nisi q. luceat fecit actū primū uerbaliter. vū

secundū anselmū nouilogioz. idem significat
sicut calor 7 calor. Alio autem modo accipit̄
pro actu secūdo. ut poperatiōe uitali intelli-
gendi aut uolendi que no dicit̄ actū primū
formaliter. sed illum presupponunt.

De premiō: queritur. Utrū de-
sit mutabilis q. sic arguit̄. deus ha-
bet habitudinem ad mutabile. igitur
est mutabilis: antecedens patet q. habet ra-
tionē primi ad ista mutabilia comunia. patet
q. mutato uno correlatiuū mutat̄ illud qd
habet habitudine ad ipm̄ scilicet in quantum
habet habitudine ad ipsum. Item secundo
sic deus habet operationē proxime cause ef-
ficentis ad aliquid mutabile q. immediate e
ab ipso. igitur aliter se habet tunc q̄ prius
q. si eodem modo se haberet no sicut prius q̄
est ratio q. aliquid non pducitur: 7 no prius
illa no est ex parte mutabilitatis effectus:
q. huiusmodi causa queritur nunc producit̄
nec ex parte passi q. nullum requirit: igitur
causa erit ex parte agentis q. nūc producit
7 no prius 7 sic in ipso erit mutatio ut uide-
tur. Contrarium probat̄ in lra per aucto-
ritates in tra hoc querit̄ utrū deus sit p̄fec-
te simplex quere argumenta alibi. ista que-
stio secunda primo est soluenda: q. ex eius so-
lutione probabit̄ q. deus e oino simplex. pp-
ter tamen p̄ccellens magistri in lra alia p̄ti-
us queritur 7 solutionem uero illius secun-
de questionis quere alibi. nam eius simplici-
tatem ostendit primo per oppositum ad tri-
plicem cōpositionem. secundo ex eius infini-
tate. tercio ex eius necessitate. q. aut sit aliq̄
ens infinitum 7 necessitate e ut dicit̄. pbatum
est distinctione secunda quere ibi. Quomō-
dū aut ex simplicitate dei p̄betur eius imuta-
bilitas quere in questione priā illius distinc-
tionis. scz utruqz deus sit imutabilis. p̄ia rō
principalis soluitur. q. ut dicit̄ inferius: no
habet relationem realē ad extra. Solutionē
uero secunde questionis principalis quere ubi
prius quādo soluit rationē aristotilis 7 auer-
roya de quarto phi.

Cūm igitur in ista distinctione. no
determinat q. deus no sit mutabilis
sed solus deus sit imutabilis. id post

simplicitate 7 i mutabilitate dei: restat que-
re de simplicitate 7 imutabilitate creature
Querit̄ igitur utrū quodlibet aliud a deo
sic mutabile q. no uideat̄. q. phi. xii. metha.
p̄ q. pbauerat simplicitate primi etis 7 eadē
ipossibilitate. querit consequenter utrū sint
plures substantie talis uel una tñ 7 deter-
minat q. sunt plures talis substantie separate
Contra ad thomoteū ultimo. solus deus habet
immutabilitatem. 7 p̄ etia p̄ Augustinum
in lra. quia in hac questione est controuersia
inter theologos 7 philosophos. Ideo tra sit
in hac questione facienda. Prima inquiretur
intentio philosophorū in hac questione. scz aristotilis
7 auicenne. qui magis sūt famosi inter phi-
losofos. Secūdo ponit̄ alique ratios
eoz oppinionē Tertio contra opinionē eoz
adducet̄ alique rōes 7 ex hoc apparebit ueritas
questi. scz omnis creatura sit mutabilis

Circa primū sciendū. q. sandanensis pōt
quatuor modos eēndi. de quibus tres sūt ad
ppositū quorum primū e. q. aliquid sit for-
maliter necessariū 7 effectiua ab alio 7 istū
modū eēndi dicit philosophū no intellexisse
in substantiis separatis. tñ q. cōtradictorius
ipicat. tñ p̄ cōmentatorē. xii. metha. in que-
stioe de motu iohis gramatici. quare potest
ppetuari cū sit de se possibilis pōt quidē: ex
petuari ab alio q. habet eē ab alio. Lamē p̄
ratōz platōis 7 cōmentatoris contra platōez
primo celi 7 mūdi qui ponit etia sibi q. aut
no ipse senserit omnes species in corruptibi-
les 7 ex se necessarias in corruptibiliū tamē
spēs in vno indiuiduo. Species uero corrup-
tibiliū in pluribz indiuiduis. aut in pluri-
bz partibz sicut posuit elementū scdm se to-
tū in corruptibile 7 ex se necessariū. corrup-
tibile tñ scdm p̄tes. ut sic nihil sit a primo
mouente nisi mediāte motu celi. Sed q. ne-
cessaria ex se formaliter alia a deo ut substantie
separate sūt a primo effectiua. 7 q. h̄ be-
ant eam effectiua pbatur p̄ aristotelem scdm
methaphi. de principiis sempiternis quorū
primū ponit eē eam necessitatis in aliis 7 lo-
quit̄ de eā efficiente: tñ q. ppositio illa. prop-
ter qd unū quodqz tale ēc. Intelligitur de eā
efficiente: ut p̄ primo posteriorē de principio
7 cōclusioe: tñ quia dicit q. vnuquodqz sit

se habet ad esse sicut ad ueritatem. igitur uult
q. e. eorum sit ab ipsa necessario. tamen p.
comentatorem d. substantia orbis quam cre-
ditur penitus idem sensisse cum pho aristo.
excludendo responsionem ipsius ad illam au-
toritatem maius enim inconueniens est co-
mentatori. 7 per sequens aristo. q. pro eo-
dem habet explicitate dixisse opposita q. in-
plicitate cum tamen iste doctor dicit phm non
posuisse substantiam separari ex se necessariam
7 effectiue ab alio: q. hoc includit contradic-
tionem q. non est uerum. ut patebit. 7 si est
uerum non nisi explicitate. Item secundo de ce-
lo 7 mundo scilicet primo determinatum est
e. his quidem d. rursus his autem obscurius
sed illa auctoritas de s. cundo metha. uidet
ad oppositum. q. dicit q. principia semper ex
istentium oportet esse uerissima. q. non quan-
doq. sit uera nec illis causa quod est ut sunt
ab alio 7 ex s. formaliter necessaria. q. dicit
q. sunt uerissima. Propterea per ratione
ari. xii. metha. primum principium q. est de
mouet appetibile 7 intelligibile. 7 in ipsum
ibidem intellectus illius substantie separa-
te q. mouet a primo principio ut ab appetibili
7 intelligibili. Ex hoc arguitur sic. Omnia
intelligentia amat 7 intelligit primum prin-
cipium cum primum principium moueat. Ut
amat uel appetibile intelligibile intellectus
secunde intelligentie. patet 7 mouetur ab il-
lo intelligibili. igitur primum principium
habet causalitatem respectu intelligibilis
secunde intelligentie. Et hoc etiam pro-
batur ratione impossibile est obiectum i. per-
fectum causare intellectionem perfectam in
intellectu perfecto de obiecto perfectiori. q.
nullum obiectum potest causare perfectam
cognitionem de aliquo obiecto nisi contineat
ipsum in uirtute. igitur intelligentia secun-
da non potest perfecte intelligere prima. nisi
primo moueat intellectum eius ad sui noti-
cias. 7 si hoc igitur rei substantie scde. Intel-
ligibile primum mouens habebit causalitatem
q. in intentionem phi. ut iste doctor dicit
7 uerum in hoc intelligere est idem cu sub-
stantia 7 natura intelligentie. igitur patet
per rationem q. substantia separata secun-
dum intentionem phi. sit effectiue a primo pri-

cipio Propterea in intentionem phi. pri-
mum mouens habet uirtutem infinitam 7
agit necessitate naturali quamuis per intell.
tum 7 uoluntatem. ut patet ex. viii. phi. ta-
lis autem potentia que est uirtutis infinite. 7
agens necessario non potest mouere corpus ali-
quod immediate in tempore. q. tunc secundum
rationem eius in. viii. phi. Virtus finita 7 in-
finita mouerent in equali tempore ut ibi p.
bat. igitur primum mouens non potest circula-
re celum instanti. q. tunc in quolibet instan-
ti quilibet pars celi e. in situ in quo prius
fuit. igitur non circulant ipsum cum non aliter
se habeat nunc q. prius. patet igitur q. secun-
dum ipsum primum mouens non immediate fert
ipsum celum. fert autem ipsum localiter. q.
ex hoc concludit ipsum omne uirtutis infi-
nite. q. si mouet ipsum tempore infinito. igitur
sequitur in intentionem q. moueat celum
effectiue. sed mediate. q. mediante alia intel-
ligentia ut proximo mouente. igitur in ipsa
illa duo mouentia mouent idem corpus 7 hac
usq. nullus sciens mentem phi. debet dubita-
re. hoc ipsum sensisse. Sed tunc arguo duo
mouentia mouere idem corpus. non potest in-
telligere nisi tripliciter uel q. secundum mo-
uens moueat in uirtute primi. q. habet esse
ab ipso. 7 tunc habetur propositum. Uel q.
secundum mouens recipit a primo mouente i-
fluentiam 7 applicationem ad motum. que admo-
dum. Baculus mouet a manu a qua applica-
tur ad motum. 7 adhuc sequitur propositum:
q. in intentionem phi. nullius accidentis in-
telligentia e. de nouo receptiua. igitur non est
ibi aliqua influentia nisi illa que est e. eius 7
sic est propositum. Uel non est hoc dicendum
q. de se ad mouendum est appetitum natus deter-
minari per intellectum 7 uoluntatem. Uel
tercio modo q. ambo immediate moueat unum
mobile ordine tamen quodam. sicut tunc co-
rum eminentius: 7 reliquum imperfectius. que
admodum si mater habeat uirtutes actiuas
i. generatione. plus concurrunt immediate cu pa-
tre ad productionem plus ordine tamen quodam
q. pater ut causa eminentior. sed mater ut
causa effectiua imperfectior. Sed iste tercius
modus est impossibilis in phi. q. tunc uirtus
infinita immediate cauaret motum in corpore

in tempore q. probatur esse impossibile se-
cundum ipsum ergo sequitur propositum in primum
modum. q. s. q. in mouens moueat in uirtu-
te primi mouentis. q. capit omne ab eo. 7 p-
tento dicit prius mouens mediate mouere
propter quod cometarior. xii. metha. ponit celum
moueri a duplici motore. s. coniuncto 7 sepa-
rato. 7 sic potest saluari intentio aristote. q.
deus mouet in ratione cause efficientis media-
te tunc ita q. primum effectus sit substantia
eius effectibilis intelligentie 7 non tantum
motus 7 sic etiam saluat auerroys q. celum mo-
uetur in tempore hoc habet a motore coniun-
cto. s. q. mouet tempore infinito. habet a mo-
tore separato qui infinita duratioe dat e. mo-
tore coniuncto. Nec ualeat dicere q. primum pri-
cipium si per se solum moueret tunc sequeretur
in philo. q. moueret in non tempore. non aut
si moueat mediante. s. deo moueat cu alio. q.
est uirtutis finite q. uniuersaliter scda cu si
determinat modum agendi prime cause sed e-
contra. Semper e. primum agens siue mouens
tenet suum proprium modum mouendi siue agendi
igitur si proprius modus mouendi primi
mouentis est nihil. est immediate mouere.
nisi moueat in non tempore sequitur q. nullus
mouens secundarius potest determinari ad modum
in tpe. igitur arguitur primo. scdus istum
motore q. licet includit contradictioes q. aliquid
sit ex se formaliter necessarium: 7 tunc habeat
esse ab alio causaliter. Dicendum q. non
q. efficientia abstrahit a mouente 7 trans-
mutabilitate. methaphisicus e. considerat q.
tuor genera causarum. 7 naturalis s. s. sed non
eodem modo sicut methaphisicus: q. metha-
phisicus e. in considerando abstrahit a naturali.
Ita cause ut considerant a methaphisico ab-
strahit a seipsis ut considerantur a naturali.
phus e. naturalis considerat eam agentem ut e.
mouens 7 transmutans: materia ut subiectum
7 formas ut dat esse 7 per copationem ad opa-
tionem 7 motum e. proprium 7 fine ut e. termi-
nus motus 7 transmutatiois. Sed sic a causa
abstrahit methaphisicus. nam apud philoso-
phos hoc e. possibile q. aliquid habeat esse ab
alio sine transmutatioe 7 motu. ut apparet q.
anticena. ix. metha. Materia etiam considerat
ut subsistat forme a qua informatur. forma

etiam considerat ut precise est quietas rei siue
pars quidditatis. Fine uero ut est bonum rei
ad quod ordinat in sua essentia. Non ergo app-
phus est contradictio q. aliquid habeat esse
causaliter ab alio 7 tamen q. sit in se necessa-
rium formaliter. 7 hoc etiam apparet secundum istum
doctorem. qui ponit filium in diuino gene-
nerari de essentia patris quasi de materia. et
filium esse possibile obiectiue. hoc non absolu-
te ponit filium habere necesse esse eadem ne-
cessitate qua pater ergo si secundum phos intelli-
gentia scda sit a prima necessitate naturali non
est contradictio q. sit ab eo. 7 q. sit possibile
obiectiue. formaliter tamen necessarius. Plus
ei uidet concludere contradictionem q. aliquid
sit ab alio 7 tamen sit necesse e. eadem necita-
te quas q. alia. Ad hoc uero quod adducunt
iz. metha. 7 primo celi 7 mundi. Quidam
est primo ad illud de perpetuitate motus q.
non repugnat motui e. possibile formaliter
in suo esse actuali. 7 tamen non est necessarium ab
alio quia motus non habet totum suum esse simul
sed parte parte. Unde suum esse est semper
eum inuolutioe reali substantia uero habet esse
permanens totum simul. ideo quale e. acci-
pit a sua causa tale e. retinet. Arguit ergo
phus primo de celo 7 mundo contra platonem
sic. Si aliqua substantia accipit esse possibile
a primo 7 cuiuslibet potentie passive natura-
li correspondet potentia actiua naturalis igitur
in natura e. potentia actiua nata corrupe-
re possibile illud secundum illam potentiam passiuam
nisi impediat. sed secundum ipsum nullum uio-
lentum est necessarium igitur aliquando corru-
peret illud. Unde secundum ipsum omne possibi-
le corrumperetur 7 ideo tale possibile neces-
sario destruetur aliquando a tali potentia actiua
propter q. bene arguetur contra platonem. si
plato concederet assumptum. q. cuiuslibet po-
tentie actiue 7c. Si autem dicit sic sicut nos dicit
q. uoluntate diuina sit necessaria illa substan-
tia non habet euidentiā argumentū sicut nec
contra nos. Si dicatur q. ita possent poni plu-
res alie intelligentie que moueant mediate
mouendo alios orbes qui tamen immediate
mouentur a suis motoribus cum iunctis. 7
tunc illas intelligentias sic mediate mouentes
poneret phus necessarias ex se habentes esse
g z

ab alio. sed tamen uirtutes infinite. sicut et
oio primum mouens. hoc confirmatur
esse de intentione phi. dupliciter. primo quod iz
metha. postquam ostendit primum mouens esse
uirtutis infinite. quod mouet in tempore infi-
nito. querit utrum sit ponenda una talis sub-
stantia uel plures. et consequenter ostendit quod
huiusmodi substantie sunt plures. igitur uult quod
plures uirtutis infinite. Item ibidem con-
cludit quod plures sunt substantie necessarie et
nature sempiternae et immobiles secundum se
et sine magnitudine propter eandem causam.
causa autem propter quam ostendit primum mo-
uens esse tale est. quod est uirtutis infinite. igitur
uult quod haec causa conueniat aliis substan-
tiis separatis ergo sic. Sed contra arguitur
probando quod omnis substantia alia a prima
sit effectiue ab ea secundum intentionem phi.
Si omnes huiusmodi substantie immediate
mouentur habetur propositum ut ostensum
est: quod tunc non erunt uirtutis infinite. Si
autem dicant quod quilibet intelligit mouens
habet suum subiectum infinite uirtutis. cum
ille habeant ordinem aliquem respectu pri-
mi simpliciter ut ipsi concedunt phi. sensu-
ie. aliter substantiam uniuersam facerent inco-
nexam secundum phi. oportet quod aut sint eius-
dem speciei cum primo principio simpliciter
aut non: non ergo posuit plures omnes esse eius-
dem speciei cum primo simpliciter. quod iter illa
que sunt eiusdem speciei non est ordo essentialis
necessario. quo enim casu accidit quod in eadem
specie unum esse sit perfectius et reliquum in-
perfectius nunquam enim hoc accidit in eadem
specie nisi propter agens quod perfectius agit
ad productionem unius quam alterius. non posuit
etiam esse esse alterius speciei. quod intellectus non
capit quod sit ordo essentialis inter illa que sunt
infinite uirtutis in natura intellectuali. ut
essentialiter unum sit inferius in perfectione
et reliquum superius. quoniam enim hoc inclu-
dat contradictionem in illis que non sunt na-
ture intellectualis. que enim dicunt perfec-
tionem limitatam. licet essent illimitata et il-
la perfectio adhuc non essent perfecta simplici-
ter. sed solum in tali natura. Unde essent ad-
huc in genere terminato. In eis enim et si es-
set infinite intensiue in perfectione quantitas

is adhuc esset in genere. et hoc ideo est quod no-
bilissimum in natura inferiori. et tamen non
arguit omnimodam perfectionem. Unde licet
alius esset infinitus in natura a finitatis. ad-
huc non esset infinitus in natura animalitatis
sicut si esset homo infinitus. quod nobilissimum
animus non est nobilissimum animal. Sed ad
hoc dicitur quod sicut non sequitur est infinitus
in a finitate. ergo est infinitus in animalita-
te. Ita cum intelligentia differant secundum spe-
ciem si quilibet est infinita intellectualitate
cum una sit perfectior alia: non sequitur est i-
finita intellectualitate. ergo est infinita in-
entitate. Respondeo ad hoc quod hoc debet
sublimi. sed entitas intellectualis est supre-
ma entitas: ideo quod est superius intellectua-
litate est supremum in perfectione entitatis.
ergo impossibile est et contradictionem idu-
di aliqua plura esse infinite entitatis intel-
lectualitate. et secundum eos plures contradictionem
non posuit. igitur talia plura entia non posuit
Item potest argui sicut superius est ar-
gutum distinc. ii. Aut unum illorum intelli-
git aliud quantum est intelligibile aut non.
uidendum est aliter. Ex his concludo quod
quomlibet intelligentiam aliam a prima po-
tuerit finite uirtutis et nulla posuit nisi mo-
uentem celum aut orbem aliquam ut patet iz
methaphi. Non enim ponenda sunt sine
operatione sua. et quilibet mouens celum
est a primo principio ut ostensum est. sequit-
ur quod omnes alie intelligentie sunt a pri-
ma effectiue. Quando igitur dicunt quod
plures querit. an sit una et a. aut plures. Di-
cendum quod plures plures conclusiones cum mul-
tis conditionibus probat. et concludit a pri-
mo principio. Unde et postquam concludit pri-
mum esse uirtutis infinite. concludit sit ipso-
fibilis et alterabilis. et in tribus conditionibus
conuenit prima intelligentia cum aliis.

Querit igitur utrum ponenda sit una ta-
lis. non quantum ad infinitatem sed quantum
ad alias condiciones. Utrum una aut plures
Unde ipsi saluant unum paragraphum et non
bene scriptam eius continent. Quando enim i-
ducunt quod huiusmodi sunt plures propter
eandem causam. Dicendum quod illa causa
non est infinitas uirtutis ut ipsi concludunt.

Sed propter alias condiciones que sunt con-
munes omnibus intelligentiis sicut ipsam quod si
non habent materiam. et sunt etiam actus. quam
conditionem prius probauit eis competere: ideo
faciunt fallacia consequentis propter eandem
causam quam predictit. Non solum ei hoc ex illa ca-
sa infinite uirtutis: sed ex causa et conditi-
onibus aliis que eis conueniunt. Quod etiam
dicitur de speciebus corporalium. quod sunt ex se
necessarie non ab alio effectiue secundum intentio-
nem phi. Dicendum quod nona est uerum. quia
cum species non habeat esse reale nisi indiuidu-
is. nisi ponas esse platonium et secundum quod
habet indiuiduus est a primo effectiue etiam
secundum phi. quocumque alio modo. sequitur quod
species secundum suum esse reale sit a primo principio
effectiue. quod etiam dicitur phi. in sensu de elemē-
to non est uerum. quia cum totum sit eiusdem
rei cum parte et pars elementi sui ab alio
effectiue. Non potest poni totum elementum.
a nullo esse effectiue. Cum tamen totum sit
a partibus. Corruptum aut elementum in par-
tibus prout pars celi in uno tempore corru-
pit plures de uno elemento in una regione. et
generat plures de illo elemento in alio loco se-
cundum aliquam partem celi: sic posuit quod totum
elementum effectiue esset a celo sicut a prin-
cipio a quo in essendo conferuntur secundum totum
licet corrumpitur secundum partes. Sic ergo
quantum ad istum modum conuenit dico quod plures
posuit omnia alia a deo ex se necessaria forma-
liter esse effectiue ab eo. Non tamen noui-
ter accipiendo esse post non esse duratōe. sed na-
ture. Secundus modus conuenit est quo al-
quid intelligit necessarium ex se formaliter non
effectiue. sed dependenter esse ab alio: et docet
iste ipse phi. posuisse istum modum conueni-
endi in substantiis separatis. Cum enim posuerit
casus huius ordinem ad primam causam simplici-
ter. et non ordinem causalitatis ut prius ostē-
debatur igitur posuit alias substantias a deo ha-
bere ordinem dependentie respectu dei que
admodum in speciebus figurarum et numerorum
Sed dico quod plures istum modum non posu-
it. quia includit contradictionem. quia quod
nullo modo habet esse ab alio et est necesse esse
a se et formaliter infinitum nullo modo depē-
det ab illo. Dependens enim non potest sta-

re sine causalitate aliqua ergo hoc potest im-
plicat contradictionem. Ad exemplum quod
unus numerus sine figura non dependet ab al-
ia in actu. potest ei esse quadrangulus licet non
sit triangulus in actu: sic de numero. Eadem
non potest unum esse sine alio in potentia. et hoc
est quia sic est pars eius. quaternarius. non
potest esse sine ternario in ipso in potentia. sic
autem non licet. Nec sic potest creatura dependere
a deo. Sic etiam est de speciebus uniuersis. quia
licet una dependet ab alia in mensurando et in
cognoscendo. non tamen in essendo. nigredo ei
potest esse sine albedine. sicut e conuerso. Et
ideo contradictio est quod aliquid dependet
ab alio. sic quod non potest esse sine eo. et tamen
quod non causetur ab eo. Quartus modus con-
uenit est quod aliquid sit possibile ex se et necesse-
sarium ab alio. quia necessario causetur ab il-
lo. et istum modum conuenit posuit diuice. sexto
et nono metha. In separatis a materia aliis
a primo est necesse esse. Dicit autem predictus
doctor quod Aristo. istum modum non posuit
in separatis a materia. quia contradictionem
implicat. Probatio. Si ei sit possibile esse
ponatur in esse. sicut nunc sit et non habuit esse
Cum de suo conceptu formali non includat ex
se esse ergo tunc non necessario causetur a sua
causa. igitur non est necessarium ab alio.
Sed dico quod Aristo. istum modum conuenit po-
suit in omnibus intelligentiis circa primas
Nec diuice. contradicit phi. Aristo. Sed ipsam
in hoc exponit nec contradictionem includit.

hoc autem probatur. quia quod capit esse
ab alio in sua quidditate non includit esse.
Sed intelligere quidditatem precise non in-
cludentem esse est intelligere quidditates ut
impotentia ad esse quod non est de se habens
esse. ut intelligit humanitatem precise quantum hu-
manitas est intelligere ipsam. ut est impo-
tentia ad esse. quia est in potentia ad omne il-
lud quod nondum ex se habet possibile tamen
sibi competere. Et sic loquitur diuice. de quid-
ditate. v. metha. Ubi dicit omne tale esse acci-
dens essentie quod non est de formali concep-
tu eius et quidditatem ad omne huiusmodi esse
in potentia ut ad unum et multum. et. huius-
modi. Et sic dico quod Aristo. posuit omnem in-
telligentiam aliam a prima ex se possibile et

ita in potentia ad esse, quia nulla in formali intellectu suo includit ipsa esse. Concordant igitur Aristoteles et Averroes. Nec prius modus esse differt a tercio, quod igitur arguitur, quod si possibile ponatur in esse. Respondeo quod ubi est possibilitas realis ante actum ibi potest poni in esse realiter sed quando non est possibilitas realis, sed solum in forma naturam qua unum, naturaliter precedit aliud. Nec formaliter includit ipsum in suo conceptu, et tunc debet poni in esse, non in re sed in conceptu sic quod si non est tale. Exemplum de ente et uno, cum enim ens in conceptu suo formali non includat unum ex se esse in potentia ad esse unum ex hoc non sequitur quod impossibile sit ipsum non esse non unum. Nec sic debet poni in esse. Sed quod non de se seu quidditate suo est unum, et hoc verum est, nec sequitur impossibile. Sic igitur patet primum principale que scilicet sit intentio Aristoteles, et Averroes, circa entia sempiterna. Posuerunt enim quod sunt ex se formaliter necessaria et ab alio effectiue sine initio. Et quod eadem necessaria formaliter sunt possibilia ex se prescindendo quidditatem ab esse et necessaria ab alio, quod necessario causat. In habitu que sit intentio philosophi, circa immobilitatem entium, ponende sunt quedam rationes. Ad confirmationem opinionis, eorum quas querere alibi. Tercio ponende sunt quedam rationes contra philosophos, et quidam arguit contra eos. Primo per hoc quod omne agens naturaliter perficitur sui productione vel suo producto, deus non perficitur ergo Secundo si aqua non posset manere, in sua frigiditate nisi frigeret aliquid, frigerabile tunc aliquantulum dependeret ab illo. Deus a nullo dependet. Tercio potentia respiciens aliquid obiectum non necessario respicit aliquid aliud nisi habeat ordinem necessarium ad primum obiectum, sed velut a divina scilicet, quomodo ista non concludant, querere alibi. Principaliter hic adduco tres rationes: prima est, Omne ens absolutum summe necessarium, non potest non esse: quocumque alio non existente, sed deus est huiusmodi igitur scilicet. Sed si haberet necessariam causalitatem ad causandum alia a se: non posset esse illis non existentibus, aliter non esset inter illa

necessaria habitudo. Ponitur autem in maiori propositione ens absolutum et non tantum hoc sed etiam ponitur summe necessarium, propter primum complexum et conclusionem, ubi principium est magis quam conclusio, et tamen ex negatione conclusionis sequitur oppositum principii, et hec est, quod veritas conclusionis non est nisi quidam partialis veritas principii.

Tunc enim probatur maior sic. Quocumque enim aliud est minus necessarium deo in entitate sua, sed destructo tali, entitate minus necesse: non oportet aliquod ens magis necessarium destrui, sicut nec minus perfectum potest producere ens magis perfectum. Et per hoc tenet secunda ratio aliorum contra philosophos, quoniam omnis perfectio que habetur ab aliquo non summe habet ab illo nisi habeat absolute sine respectu ad aliud. Item secundo sic potentia respiciens aliquid obiectum non respicit aliud necessario nisi illud obiectum sit ratio tendendi in aliud, sed voluntas divina respicit bonitatem suam propriam pro obiecto, bonitas autem divina non est ratio necessarii uolendi alia uelitione efficacis, ergo scilicet.

Expono primo minorem, uocem uoluntatem efficacem: qua dat esse, et efficere non quod complacet. Verum enim est quod bonitas diuina est ratio qua deus uult, alia uoluntate contentie, si non neclo uoluntate efficacis. Sic autem intelligendo minorem probato eam obiectum, non est necesse ratio tendendi in aliud nisi in aliud sit necesse uel ad habendum uel ad consequendum, uel considerandum primum obiectum. Nihil istorum conuenit iproposito. Tercio sic, aliquid sit contingenter in uniuerso ergo primum non necesse causat. Expono autem quatuor deus necesse: uelaret omnia aliquid contingens posset fieri quod posset durare per annum et postea corrumpi a suo contrario.

Ergo dico quod aliquid contingenter sit ita quod quando sit potuit non fieri in se nisi diuino. Hoc autem non esse possibile si deus necessario causaret, ut probatur alibi, quod quilibet aliud a deo, sit ab ipso effectiue a quo non necesse causatur, sed contingenter. Et ideo nihil aliud ab ipso est formaliter necesse, sed possibile, et in nihil uertibile. Ad rationem principalem patet quid sit dicendum in maiori

phiquam non tenemus cetera que hic in perfectione habentur querere alibi diffuse et perfecte eodem primo

Uis magister precipue et finaliter simplicitatem dei determinat, per hoc quod deus est quicquid habet, sicut dicit Augustinus. Ideo quero utrum uera simplicitas dei consistat in hoc quod ipse est quicquid habet. Et uidetur quod non, quia aliqua creatura simplex est et tamen non est apud quicquid habet, quia in quo libet creatura differt quod et quo igitur

Contra Augustinum in littera. Respondendo quod illa propositio est uerissima deus enim est quicquid habet intrinsece in natura sua. Hoc propositio continet duos modos habendi, unum quo aliquid dicitur habere aliud formaliter, et alium quo relatiuum habet suum correlatiuum. Non autem dicit Augustinus deus est quicquid ad se habet preter hoc quod habet ad aliud quia ratio est propria exceptiua sicut nec hec omnis homo preter finem currit, quia quod excipitur non est pars preicantis.

Tec eodem modo dixit quod deus est quicquid ad aliud dicitur preter hoc quod ad se habet propter idem. Ideo conclusionem ad utrumque posuit sic declaratur creatura dei dicitur habere aliquid intrinsece, uel sicut totum habet partem sui, uel sicut materia habet formam in deo non est pars, et totum nec materia et forma: ut patet ex questione una precedenti, igitur quod habetur intrinsece a deo non est forma sua nec materia, nec pars et tamen intrinsece habetur, igitur est ipsemet igitur deus est quicquid habet intrinsece.

Sed hic occurrit una dubitatio uidetur enim ex hoc quod omnis predicatio in diuinis sit uera, et quod ibi predicabitur quodlibet de quolibet nisi obuiat relatiua oppositio, quia si deus est quicquid habet et per conuersionem quicquid habetur a deo est deus, igitur quicquid habetur ab ipso est quicquid habetur ab eo, et ita quodlibet in deo predicabitur de alio quod non est uerum, quia hec non est uera essentia generat. Respondeo quod non quodlibet predicatur de quolibet in diuinis quia adiectiuum non predicant uere in deo nisi si predicant formaliter, et ideo non predicant uere

in quidditate ueritate abstracta, ut predictum est, ideo non est hec uera essentia generat, nec etiam in abstracto predicatur unum de alio nisi utrumque sit formaliter infinitum, uel alterum quando autem neutrum formaliter non est uera predicatio. Ideo hec est uera sapientia et puritas est bonitas, in prius utrumque est formaliter infinitum, in se alterum, sed hec est falsa innascibilitas est paternitas, quia neutrum est formaliter infinitum, et ratio est in eternis. Unum accidens in concreto predicatur de alio propter unitatem subiecti in quo sit unum, sed quia in abstracto non retinet modum illius unitatis ideo abstracto neutrum uere predicatur, quasi illam unitatem retinerent uere unum de alio predicaretur in diuinis relatiuum predicaretur in concreto de attributo, ut deus sapiens est bonum et relatiuum de relatiuo cui non opponitur, ut patet est ingenitus propter infinitatem essentie cui sunt idem, quia igitur istam infinitatem tenet attributum in abstracto et non relatiuum ideo etc. De hac responsione querere in fine questionis de attributis in responsione ad auctoritatem Augustini. Ad argumentum principale patet quod simplicitas creature non est immensa, sicut est simplicitas diuina, ideo ibi non est quod et quo sicut in deo.

Etum simplicitati diuine repugnet quod aliquid dictum de deo formaliter sit in genere et additur formaliter de deo propter productiones in abstracto argumenta ponunt alibi. Hic primo recitauit opinionem que ponit deum esse in genere, cum auctoritatibus et rationibus eius. Secundo dicit opinionem aliam que tenet, quod deus non est in genere quod triplici uia probauit. Primo ex simplicitate dei, Secundo ex eius infinitate, Tertio ex parte necesse esse sine eius necessitate secundum primam uiam arguitur duplici ratione, quarum primam moderauit secundam et dixit esse probabilem.

PRIMO ARBITRARIU SIC quicquid est in genere habet aliquam realitatem
g iiii

in se que fm se est in potentia ad aliam realitatem que est ipsius differentie. Sed i deo nulla est talis realitas que sic est in potentia ad aliam realitatem ergo sc. ad id probat per auctoritatem et rationem. auctoritas est phi. vii. metha. ubi uult q. ydea si ponatur no diffinit. q. oportet diffinitionem esse rationem longam habentem quid et quale materiam et formam. hoc autem intelligo sic no q. intelligat. omne diffinibile proprie habet materiam et formam. q. secundum aliquos angelus no habet materiam. Nec forme accidentales. sed intelligit quod in una re sit aliqua realitas a qua accipitur genus. que e pncipium convenientie realis cum alia specie et in eadem alia realitas a qua accipitur ratio de qua est principium differentie realis. cu enim eadem realitas no possit esse principium convenientie realis. et realis differentie. oportet aliam ad minus esse realitatem a qua accipitur genus et a qua accipitur differentia. hoc etiam patet ex auctoritate in vii. metha. ubi uult q. sicut ratio. i. diffinitio ad rem ita partes diffinitionis uel rationis ad partes rei. Uult igitur q. sicut in diffinitione scilicet partes ita diffinitio sunt partes reales q. n. q. s. q. e materia et forma sed in eadem re duas realitates quarum una sit in potentia ad aliam. Hoc probatur per rationem in intellectus concipiendo. q. uere concipit genus. igitur habet conceptum de aliquo quod est in re et no loquitur de secunda intentione generis. sed de eo quod concipitur obiectiue. sic propositio est uera. Aliter enim concipiendo scilicet quod est genus no conciperetur aliquid quod in q. diceretur sic etiam concipiendo differentiam obiectiue concipitur aliquid quod est in re. Si igitur genus importat totam realitatem diffinitio impossibile est concipere differentiam: nisi ut significant eandem realitatem. Quocumq. enim concipiendo genus et differentiam siue obiectiue concipiant diuersis modis. tota enim realitas concipitur per utrumq. si totam realitatem speciei importarent seorsum et tunc sequerentur duoinconuenientia. Primum q. solum genus diffineret et tunc totam realitatem exprimeret. Et aliud inconueniens q. diffinitio non sit.

primo eadem diffinitio. q. quidditas cuiuslibet est semel. Ad id patet. tanta enim est simplicitas in deo quod nulla realitas in ipso est in potentia ad aliam q. quelibet in ipso est infinita. et nulla finita. et per consequens nulla est ibi partialis realitas que ibi sit in potentia ad aliam. Sed dicitur quod per istam rationem no excluditur quin proprietates personales sint in genere. immo hoc uidetur concludi per hanc rationem. quoniam si omne q. est finitum et no infinitum. sit in genere et proprietates personales non est infinita. et inter infinitam et finitum no est medium. ergo proprietates personales est in genere. Respondeo q. proprie proprietates personales. nec sunt finite nec infinite. no eis sit infinite q. no sunt perfectiones simpliciter. tunc enim aliqua persona haberet aliquam perfectionem quam no haberet alia. Nec etiam sunt infinite q. nihil est formaliter finitum est idem realiter cum eo quod est formaliter infinitum. proprietates omnino personales est eadem cum essentia. Ideo dico q. est medium q. nec finitum nec infinitum formaliter. q. patet sic. qm sicut finitum et infinitum proprie accepta non conueniunt nisi quantitati molis. ex pncipio finitum et infinitum: magnum et paruum intenfine dicta no conueniunt nisi quantitati uirtutis. Ideo q. habet aptitudinem uirtutis diuiditur per finitum et infinitum. huiusmodi no est entitas additativa. cuius gradum intrinsecum entitatis dicunt finitum et infinitum. et no ratio ypotatica. siue personalis uel individualis. que tamen sit illa. que non est entitas quidditativa. Item secundo arguitur probabiliter sic. iuxta eandem uiam. Nam perfecta simplicitas dei consistit in hoc q. e quodlibet ad se natura aut eius entitatis q. e in genere huius perfectionis generis et ore. Nec est perfectio generis continet perfectionem spei. igitur q. e in genere no est quodlibet quod habet ad se. Sed dicitur q. licet formaliter rationalitas no sit animalitas. tunc potest dici q. hec est illa per ydemptitatem: et sic per ydemptitatem illud q. est in genere. est quicquid habet ad se. licet non formaliter. quia nec sic indiuisis. quia sapientia non est formaliter bonitas licet per ydemptitatem.

Respondeo q. predicatio per ydemptitatem no habet locum in creaturis. Unde et philosophus no determinauit de huiusmodi predicatione sed tantum habet locum in diuinis. et ratio huius patet ex precedenti questione. quoniam in diuinis facta abstractione remanet ueritas propositionis in predicando abstractus de abstracto. Dicendo sic. sapientia est bonitas. si autem quando abstrahuntur genus et differentia. no enim habent per ydemptitatem nisi ratione rei cui insunt realitates eorum. Ideo quando abstrahuntur: abstrahitur aliquid quod requiritur ad predicationem formalem ueram. Quantum ad secundam uiam ex parte infinitatis arguitur sic. Conceptus speciei non est tunc conceptus realitatis cum modo siue gradu eius intrinsecum. tunc enim albedo habens gradum potest esse genus et gradus eius differentia. et ideo conceptus rei cum modo intrinsecum realitatis sue e conceptus simplicior. quia conceptus speciei. sed in deo infinitas siue quicquid aliud ponatur determinare realitatem eius no dicit nisi modum et gradum intrinsecum siue quantitatis uirtutis alie siue siue quidditatis igitur conceptus dei no potest esse conceptus speciei habentis genus et differentiam. Dicitur forte q. quoniam infinitus non sit differentia extrahens conceptum communem deo. tunc alia intentio potest esse. ut dicta contrahens sicut ipsum necesse est uel aliquid huiusmodi. Contra. si illud determinas in re uere. A. quero tunc aut intelligit. a. prius determinate illa realitates a qua accipit genus in deo quam infinitas aut infinitum prius quam a. Si primo modo. cum illud sit extrinsecum realitati generis sequitur q. liquid extrinsecum prius conueniret realitati diuine quam suum modum intrinsecum qui est modus infinitatis. quem habet a se. Si secundo modo q. prius determinetur illa realitas per infinitatem. igitur ulterius non e in potentia. ad aliquid aliud determinatum. cum ratio infinite perfectionis. sit omnino in ulcra actualitate nullam determinationem expectans. Istud uero patet in exemplo. si enim animalitas habeat plures gradus intelligendo ipsum sub quocumq. gradu non intelligitur rationalitas uel irrationalitas esse modus intrinsecus.

animalitatis. Sed adhuc intelligitur animalitas si quocumq. gradu. ut perfectibilis et rationalitate uel irrationalitate. Ita in proposito. si deitas habens infinitatem ut gradum sibi intrinsecum haberet differentiam uel ligeret. etiam sub diuinitate ut perfectibilis per differentiam quod non est intelligibile. Tertia uia arguitur ex necessitate efficiendi siue ex necessitate. et hoc est ratio antequam octauo metha. Ubi arguit. si necesse est habere genus. aut igitur intentio generis istius est formaliter necesse est. aut possibile. Si prima igitur non cessabit quousque perueniat ad differentiam hoc sic intelligo. tunc illud genus includeret omnia. quia necesse est importare formaliter ultimam actualitatem. Sed finitum arguitur. ut alibi habet. Preterea uiam istam potest sic argui probabiliter quod quid est in genere abstrahit ab actuali existentia quia illa tota coordinatio potest saluari intelligendo illa coordinata intellectione abstracta que non includit existentiam obiecti quia sic est et intellectio intuitiua necesse est uero includit existentiam ex ratione quod est necesse est se immo forte nihil ita per se conuenit necesse est sicut ipsum esse aut existeret sic igitur probatum est per tria metha. que pondero quod deus non est in genere nec aliquid formaliter dictum de deo et etiam per aliam in dia alia probabilia. Ex istis uero rationibus alique alie rationes antiquorum habent euentiam. sicut ratio augusti. quam magister adducit in littera septimo de trinitate. c. ii. et c. vi. que est ista substantia ut est genus generalissimum substantie. deus autem non. Ita ratio tenet ex infinitate dei qua uia processit. sed ratio. Expono autem sic ratio augusti. Intellexit autem augustinus quod ratio formalis substantie que est genus. sit substantia accidentibus quia hec e ratio respectiua que no includitur in formalis intellectu absoluto. ratio tamen substantie accidentibus necessario comitatur substantie que e genus generalissimum que substantie non potest substantiare accidentibus quia quod aliquid non possit substantiare accidentibus non conuenit nisi duplici de causa aut propter imperfectam entitatem suam que non potest actuari alia actualitate superueniente manifestum est aliis quod substantia que est genus potest

tenere minere dependentis accidentis. et ad hoc
habet sufficientem perfectionem. igitur quod ali
qua substantia non sit capax accidentis substantia
de ei. hoc. quod est infinita. igitur quod deus non
possit accidere tibus hoc est ex infinita perfec
tione sua quod existens in ultima actualitate si
potest ulterius aliquo accidente actuari. Et
ideo tenet ratio sua ex ratione infinitatis.

Alia etiam ratio aucten. viii. metha. c. iiii
cus arguit quod genus est pars ut deus cum sit
omnio simplex ex ratione sue simplicitatis di
vine non habet partem quomodo tenet pars
ratio iuxta partem uiuas. Alia uero ratio
ponitur ab aliquibus talis. Quod est in aliq
est in illo per modum illius. sed deus continet
perfectiones omnium generum. ergo sunt in
eo per modum eius. ergo non est in aliquo ge
nere illo. patet sibi quod illa ratio non claudit. quod
dicitur quod non est in primo genere scilicet
substantie que tamen continet perfectio
nes aliorum generum uirtualiter ut proba
tur sibi.

SECUNDA DUBIA EST
duplex dubium. vnum contra infinitatem
quod non repugnet infinito esse in genere. quod ar. p.
phi. vi. thepi. de linea infinita quoniam non
est aliqua diffinitio increpanda. que non con
uenit illi cui impossibile est esse in genere. in
crepatur autem ibi diffinitio linee recte. quod
medium non exit ab extremis. quod non conue
nit linee infinite. igitur linea infinita si esse
esset in genere. igitur sic. Respondeo primo
ad intentionem phi. quod non intendit ibi dif
finire ens per accedens. sed sicut est unum per
accidens linea recta ita intendit quod sibi assign
anda est duplex diffinitio que est una per ac
cidens. Non autem increpat predictam diffi
nitionem quod non ponitur ibi ratio recti quo
niam aliquid potest formaliter repugnare
subiecto quod non formaliter repugnat passio
ni. licet uirtualiter ei repugnet infinitas igitur
licet repugnet linee non tamen recto ut
rectum est. Ideo quantum ad rationem rec
ti. non bene diffinitur linea recta per hoc quod
medium exit ab extr. mis. quod rectum. Unde
rectum non excludit medium nec extr. quod
sibi ut sic non repugnat infinitas. Alio modo

est dubitatio in re. an linea si esset infinita
posset esse in genere. ut patet responso sibi
quod sic. quod ad nobilissimum in t. serion magis
secutur nobilissimum in superiori nisi illud
inferius sit nobilissimum contentus sub supe
riori. huiusmodi autem est sola natura intel
ligibilis. et non alia. si hinc naturam intelli
gibilem esse infinitum. non esse in genere non
autem si aliqua alia natura esset infinita.

SECUNDA DUBIA EST
lia predicta sunt quod dicuntur de deo. cum non sint
genera. nec in genere. Respondeo quod sunt
predicta transcendenta. quicquid enim dicitur de
deo est formaliter transcendens. proba quicquid
conuenit enti antequam descendat in genera est
transcendens. Sed quicquid conuenit deo conue
nit in enti. antequam descendat in genera. igitur
sic. ad nos probat. quod ens prius diuiditur per
finitum et infinitum. quod diuidat in genera
quod tantum ens finitum diuidit in genera ut per
ostensum est. sic de necesse est. et per se sibi. et de aliis
que conueniunt deo prius enim conueniunt enti.
ita quod ens per illa et per illa et per sua op
portet prius diuiditur quam descendat in ge
nera. quod solum ens contractum per alterum illo
rum quod remouet a deo et ab ente infini
to descendit in genera. Sed dicitur quod sapien
tia et paternitas que uidentur species specia
lissime sunt transcendenta. ad hoc quere du
plex responsum sibi. Dicitur etiam
quod per hoc destruitur logica aristoteli. qui non
ponit nisi quatuor predicta. quorum unum finitum
predictum est ipsum ens. et et aliquid dictum de
deo. Itē per phirius non potest nisi. v. uniuersa
lia nullum istorum est ens uel aliquid formaliter di
ctum de deo et creatura finitum predicta respon
nem si deus non sit in genere. Ad primum pa
tet sibi. ad phirius. dicitur quod ens dictum de
deo essentialiter et creatura. dicitur predicari
per modum uniuersalis non quod sit unum quod ultra
si quod predicat per aliquem modum simile al cui mo
do uniuersalis predicatur enim in quod si genus
vni dicit phi. iiii. ethi. quod si aliquid predicatur in
quod et si conuertitur. difficile est prohibere quod
sit genus et utendum est et hoc uerum est oppo
nenti sed non respondet. Et ideo licet possit diffi
cile prohibere quod huiusmodi sit genus et non impossibile

Ad auctoritatem uero boetii. qui uult quod
duo genera maneat in diuinis. Dicen
dum quod nullum genus nec. modus predicandi
sive ratio alicuius generis manet in diuinis
manet tamen duplex modus predicandi si
milis duobus modis predicandi aliorum gene
rum scilicet substantie et relationis. Probatio pri
mi fundamento existente finito impossibile est
qui quicquid intelligitur fundari in illo sit for
maliter finitum et non infinitum. igitur si enti
tas que est predicamentum sit finita. et per
consequens non manet formaliter in diuinis
ratio alicuius predicamenti. Secundum de
claratur in diuinis manet modus predican
di a se qui similis est modo predicandi substantia
te manet. et etiam ibi manet modus predi
candi ad alterum qui est similis modo predica
di relationi. ideo in diuinis manet duo modi
predicandi. similes duobus modis predican
di quorum generum. Dicitur forte quod si ratione
uideretur quod in diuinis maneat modus predican
di qualitatis et quantitatis. quia deus dicitur
bonus et magnus simili modo predicandi
in creaturis. Respondeo. primo infinitas
in diuinis est in essentia. que est primum quod
infinitum aut in quantum tale habet quod est sibi
possibile. Ideo tam modus predicandi quan
titatis quam qualitatis que ad se dicuntur tran
seunt in modum predicandi essentialem sive
in modum predicandi. eius quod est quid et pro
pter hanc primitate. oia que in diuinis dicuntur
perfectiorem simpliciter dicuntur predicari modo
essentie. Unde quia modus ille predicandi de
nominatiue est propter modum predicandi in
quod. Ideo duo illi modi continentur sub modo
predicandi in quod. Sunt igitur in diuinis
duo modi predicandi alter tamen istorum co
tinet sub se modos predicandi quorum alio
rum generum. scilicet qualitatis et quantitatis.

EX PREDICATIS PATET Quod ens
contrahitur ad deum et creaturam per infini
tum et finitum non tamen sequitur quod ens sit
genus. quia minus distat hoc contrahens a
contrahibili. quam differentia in genere quia
contrahens. ut infinitum sive finitum non dicit
nisi intrinsecum gradum sive modum entitatis
differentia autem in sic. sed dicit aliis reali

tatem a realitate generis ad quam realitas ge
neris est in potentia ut actuetur. Cetera de
hac questione quere alibi.

Intra distinctionem. ix. queritur
Utrum generatio filii dei sit e
terna. primo probabitur possibili
tas huiusmodi. et secundo quod ita sit de facto.

primum sic. In diuinis non manet genera
tio sub ratione mutationis. sed tantum producti
onis ut predictum est distinctione scilicet. sed gene
rationi non repugnat eternitas nisi ratione muta
tionis cuius terminus non sunt simul. igitur re
pugnat nihil generationi. ut est in diuinis quin
sit eterna. et per consequens possibile est quod
sit eterna. Secundo probatur quod sit de facto
quod effectus non sit coeui sive esse uel hoc ex
cedit de esse uel est que producit effectum. uel quod
est agit uoluntarie. et non potest agere et non agere
Uel si est naturale agens potest impediri per
dispositionem materie. uel per actionem contra
riam agentis fortioris. Uel quia dependet a su
periori agente ex parte conditionis ipsius a
ctionis. ut si actio agentis sit per motum. et
non potest habere effectum sibi coeuum. Non
est possibile cogitare aliquam aliam uiam
quare effectus non sit sue cause. sed nullum
istorum inuenitur in generatione filii in di
uinis. Non primum quia filius non produci
tur in diuinis per uoluntatem ut per prin
cipium: licet uolens producat. ut dictum est
et probatum distinctione. vi. Nec etiam patet
produci filium ut agens naturale impedibile
quia non habet contrarium agens perfectum
Non etiam propter indispositionem mate
rie. quia ibi non est materia. Nec habet su
perius agens cum sit primum agens. ut pro
batum est prius. Nec ex parte conditionis a
ctionis que est per motum quia natura diuina non
est mutabilis. igitur relinquitur quod de facto gene
ratio filii in diuinis sit eterna. Per hanc rationem
tenet exemplum augustinus. si ignis esset eternus ha
beret splendorem sibi coeuum. ex hoc apparet
quomodo non includit contradictiones secun
dum mentem philosophi quod aliquid sit for
maliter necessarium et tamen effectum ab alio.
non in ratione productionis includit con
tradictionem quia in diuinis est productio

eterna. Nec ratione producti, quia si non repugnet producto quod sit necesse esse. Et hoc eadem necessitate qua producens, multo minus videtur repugnans quod productum sit necessario communi cum producente alia necessitate. Et hoc magis apparet in eadem ratione exempli aug. quod habetur sibi. Sed hic considerandum est cum verba omnia temporum dicantur de deo, et quantum ad necessabilia, et quantum ad essentialia, ut patet per aug. quod necesse magis dicitur de deo. Et dicendum quod si in appropriationem verus dicitur de deo verba de presenti, tamen quantum ad maiorem expressionem veritatis verba de preterito dicuntur de deo magis. Primum patet: quia apud nos preteritum non est; vel ipsum commemoratur non esse ideo appropriata predicata in diuinis magis dicuntur de deo verba de presenti quam verba de futuro. Et sic exponendum est dictum Jo. xvi. maior tamen expressio veritatis sit per verbum de preterito in diuinis. Dicendo filius semper est natus quia per verbum de presenti, filius semper nascitur, quia verbum de presenti apud nos consistit in fieri, sed verbum de preterito plenam perfectionem sine fieri exprimit. Argumenta et alia que dixit in hac questione quere alibi.

Intra distinctionem decimam querit.
Primo, utrum voluntas diuina possit esse per se principium communicandi essentiam diuinam. Quod non arguitur pro eo quod natura non communicatur nisi uno modo communicandi per comm. Item per descriptionem nature arguitur. Natura si utriusque sita rebus etc. ergo natura est principium et non voluntas. Item voluntas non est nisi principium artificialium, quoniam apud philosophum pro eodem habetur ars et voluntas et propositum, sed habens eandem naturam cum producente non est artificiale, igitur non potest natura diuina que eadem est cum concomitante communicari per voluntatem. Contra voluntas si est minus principium communicandi nature diuinam quam intellectus, cum non sit minus actiua sine productiua, sed intellectus potest esse principium communicandi naturam diuinam

ergo.
AD PROPOSITIONEM DECIMAM quod quasi o. posito modo est de intellectu et voluntate, quod quantum naturalitatem contrahant a natura diuina aliter tamen et aliter, quod respectu actus neccionalis generandi natura est principalis ratio elicitiva, intellectus vero quasi concomitans, ut sic magis proprie dicatur pater generare natura intelligibili quam intellectu intellectuali. Ideo productio per generationem patris dicitur filius quia verbum. Unde ibi intelligitur natura determinari per intellectum et non e converso. Sed voluntas est principium, scilicet quia, scilicet in natura diuina contrahat quandam naturalitatem, ymmo voluntas sua libertate est principium producendi, natura tamen diuina intelligitur ut assistens, et ideo ut habet quandam vim sibi assistentem producit, scilicet contra verbum illud quod producitur quod natura ut determinatum per intellectum est principium producendi, argumentum est supra distinctione vii.
Sed contra hoc quod dicitur de assistentia respectu voluntatis in productione, scilicet arguitur principium producendi quo perfectum et in supposito perfecto conuenire actioni, sufficit precise ad agendum siue producendum et adatur in supposito conueniente actioni, propter filium in quo licet ponatur illud quod est principium agendi, tamen suppositum si licet non est conueniens huic actioni, ideo non potest generare, sed voluntas diuina est sufficiens principium et perfectum in supposito perfecto conueniente actioni reu productionis, ut illi eodem et patebit in soluendo, quod igitur talis assistentia non facit si non concurrat in re principii productiui. Preterea quando aliqua sunt que se habent secundum prius et posterius concurrunt ad aliquam actionem, illud quod est prius principalius concurrat ad illam actionem si sit actiuum, sed natura siue essentia pro ut accipit naturam primo modo in qua tres persone diuine consulant est prior igitur si natura isto modo concurrat ad actionem ut assistens voluntati necessario erit principalius in ista productione agitur contradictionem includit quod concurrat ut assistens concomitans voluntatem, et non puenies ut ipi

dicunt. Respondeo igitur ad questionem quod voluntas perfecta, scilicet habens obiectum diligibile sibi prius nullo alio intellectu est principium sufficiens conueniens nature, non propter assistentiam essentie. Verum tamen istud dupliciter potest intelligi essentia assistere voluntati. Uno modo, ut fundamētum et sic verum est quod essentia assistit in ratione fundamētum, quia nisi sic assisteret voluntas non esset principium productiui. Alio modo potest intelligi assistere voluntati in ratione obiecti ad potentiam et etiam isto modo verum est quod essentia assistit voluntati in producendo, quod voluntas non potest producere nisi obiecto diligibili presente. Sed neutrum modum assistendi ponit isti in proposito, quia utroque modo ponitur vere essentia assistere intellectui in productione filii. Sed ponunt essentiam assistere voluntati in ratione producendi quasi concomitans principium producendi. Et sic dico quod non assistit tunc in illo statu in quo intelligitur voluntas in suo ordine habens suum diligibile actu sibi presentatum etiam tollendo omnem assistentiam ut comparatur ad productionem hoc autem probatur sic. Quocumque voluntas perfecta habens obiectum diligibile sibi presentatum, est principium producendi amorem adequatum sibi et obiecto et intelligo per amorem adequatum amorem in quantum potest habere respectu talis obiecti, igitur voluntas diuina habens essentiam diuinam summe sibi presentatam et diligibile est principium producendi amorem adequatum sibi et illi obiecto potest autem amorem illud obiectum amorem infinito, quia obiectum est infinitum et voluntas similiter est infinita, est igitur principium comunicandi amorem infinitum et per consequens essentiam diuinam quod nihil est formaliter infinitum nisi illud quod est idem essentie diuine formaliter. **SED CONTRA HANC RATIONEM** Jones obicit primo quod ratio infinitatis non sit principium quo voluntas comunicat essentiam sicut uidetur ista ratio procedere quod formale principium producendi est determinatum et non conuenit diuersis productiuis. Infinitas vero est eiusdem rationis in intellectu diuino et voluntate igitur infinitas non potest esse formalis ratio voluntati ad comunicandum essentiam. Non igitur quod no-

luntas est infinita habens obiectum diligibile infinitum. Ideo potest producere amorem infinitum. Item si eadem sic potest repugnans alibi et si sit infinita. Exemplum quod repugnat albedini in se congregare, ideo hoc sit infinita non congregaret, et ratio propositionis est quia infinitas non dat principium productio alium modum producendi et dicitur sum alterius rationis quantum intendat modum producendi tanquam gradus perfectior in principio productiui, sed voluntati in quantum voluntas est repugnans communicare essentiam essentia est principium producendi naturale aliter enim si non repugnaret voluntati ut noluntas est potest conuenire voluntati create, quod falsum est, igitur voluntas quantum ponatur in deo infinita non est principium comunicandi naturam. Preterea uidetur quod ratio dicta concedat propositum alterius opinio scilicet assistentiam essentie respectu voluntatis quia quero a quo voluntas contrahit istam infinitatem non potest dici quod ea habeat nisi ab essentia que est radix et pelagus infinitum, igitur voluntati ut habet infinitatem assistit essentia infinita. Si igitur voluntas ut infinita comunicat essentiam igitur comunicat eam et sibi assistit essentia. Ad primam istorum dicendum quod infinitas non est formale principium alicuius siue formalis ratio producendi quod non dicitur talem passionem nec modum passionis que est extra formalem rationem eius cuius est. Non enim dicit nisi modum intrinsecum quantitatis cuius est ut per oppositum de finito. Si queratur quanta est ista albedo non queritur nisi certus gradus albedinis, et non alia passio extra rationem albedinis, in infinitas voluntatis diuine non est formalis ratio producendi, sed solum modus qui producitur. Unde voluntas diuina sub tali modo producendi est principium comunicandi. Et hoc probatur sic comparando actionem ad obiectum: quoniam sicut in actione sunt due rationes videlicet ratio specifica actus in tali genere, et modus determinatiuus, actus ut quod sit talis vel talis: ita in obiecto. Exemplum de obiecto beatifico est ibi considerare actum illum secundum se ut

est in se vel dilectio, et in speciali, ut est talis actus seu quidditativus, sic et in obiecto ut est bonum, vel tale bonum, scilicet potentia. Et sicut est in actu et in obiecto, sic est in principio et in fine, quod potest assimilari ut principium in tali genere sub tali modo. Unde sicut in isto communicato est considerari amorem ut amicus est absolute, et amorem sub tali modo scilicet infinito, sic in potentia voluntaria sunt duo proportionabilia, his correspondentia, scilicet voluntas correspondens amori, et voluntas sub tali modo scilicet infinito, infinitas ergo non est principium formale producendi, sed est modus sub quo producit, sicut nec gradus qualitatis actus est principium producendi, sed modus sub quo sic vel sic producit et agit, nec potest esse ita simplex principium quia habet suum modum agendi, sive producendi. Sed nunquid per aliquid aut sub aliquo alio modo, ita quod non solum per infinitatem voluntas est principium communicandi naturam. Dico quod non solum sub modo infinitatis, sed sub modo simplicitatis, quod voluntas dicitur principium producendi amorem ad eum, tum sibi et obiecto, igitur voluntas perfecte simplex que in se non est composita, nec alteri componibilis voluntati, igitur est subsistens in eorum, cum nulli sit componibilis, igitur si voluntas esse simplex sit principium productivum amoris erit principium communicandi eorum. Ad secundum dico quod ad unum partem est falsum, non enim voluntas in quantum voluntas repugnat communicare naturam hoc enim non repugnat sibi non est limitata alteri componibilis. Unde licet non conveniat in comuni voluntati communicare naturam propter imperfectionem eius in aliquo, potest tamen convenire huic voluntati infinite et simpliciter. Ad tertium dico quod inter illa que sunt in divinis istum ordinem intelligo. Nam primo est eorum que est fundamentum omnium perfectiorum in divinis, hanc sequitur secundum rationem naturales proprietates que sunt in eorum que sunt in divinis, quilibet est perfectio simpliciter, et ideo sufficiens quilibet earum capax est infinitatis ab eorum, que primo est infinita, secundo vero sequitur proprietates que non sunt in finite formaliter, quod nec capaces infinitatis.

ULTERIUS SEQUUNTUR entitates finite creaturarum, loquendo de perfectionibus in divina essentia, quilibet earum est infinita formaliter. Quod probatur tripliciter, quod est necessarium ad sequentia. Primo sic, natura que materie est intellectualis et que nihil habet de non intelligibilitate est infinita intelligibilitate et nobilitate, sed natura que est materie intellectualis est intellectiva et volitiva, ergo est infinite intelligibilitatis et nobilitatis, alter enim non beatificaret igitur est infinita intelligibilitate et nobilitate, et per consequens intellectus eius et voluntas sunt infinita in perfectione. Item secundo sic, obiectum infinitum non apprehenditur nisi a potentia infinita, ut patet per aug. xii. d. ci. ca. xviii. sed essentia divina que est formaliter infinita comprehenditur ab intellectu suo in quantum intellectus suus, igitur intellectus est formaliter infinitus, sicut etiam potest argui de voluntate. Item tertio sic, infinita non intelliguntur actu et distincte nisi a potentia infinita, sed intellectus divinus intelligit infinita simul et actu, ut patet per aug. ubi supra, igitur intellectus divinus est formaliter infinitus, et ita etiam voluntas propter idem. Dico igitur ad formam rationis, quando queritur a quo voluntas habet suam infinitatem. Dico quod fundamentaliter habet suam infinitatem ab eorum, formaliter vero a se, quod sic hec voluntas. Unde si per impossibile desineret eorum in suo ordine, maneret intellectus et voluntas in suo ordine, ad hoc est infinita, ita quod in illo instanti, in quo primo voluntas est principium colendi sufficienter. Ad prima duo argumenta patet alibi. Ad tertium dicendum quod sicut per intellectum duplex principium potest esse operandi et producendi, sic et voluntas. Nam respectu proprii actus sunt principia operantia et activa, scilicet respectu eorum que sunt a potentia inferioribus sunt directiva et regulativa, sicut factiva et precipue respectu potentie motus per producunt artificialia. Voluntas igitur non est principium rei artificialis nisi movendo aliquam potentiam inferioris actus et tunc non potest immediate ponere in esse. Hinc autem actus operantius voluntatis correspondet actui productivus voluntatis in deo

respectu per se sicut actus factivus correspondet actui voluntatis divine respectu creaturarum respectu quarum deus est artifex et habere potentiam factivam.

Ter voluntas possit esse principium necessario producendi aliquid quod non videtur potentia totalis est ad opposita ex nono metha. sed voluntas est potentia totalis, igitur potest agere et non agere, propterea oppositi modi principandi non possunt competere uni principio formali, sed modo principandi contingenter convenit voluntati divine ut patet respectu productionis creaturarum igitur sibi non convenit respectu alicuius modus principandi necessarii. Contra quod est perfectio in productione non repugnat productioni principii productivi perfecti, sed necessitas est perfectio in productione, quia in omni conditione entis est perfectio cui est possibilis, cum sit membrum nobilissimum dividens ens quia sui oppositum. Voluntas autem est per se principium productivum et perfectum, igitur non repugnat sibi producere necessarium. Opinio Bandiniana, ponentis actum voluntatis habere unam necessitatem in volitione scilicet boni sive ultimi finis dare nisi, duplicem vero necessitatem in actu notionali spiritus distinctus recitatur alibi in questione ista distinctionis. Sed contra impossibile est esse aliquam necessitatem in fundato quoniam maior sit in fundamento, nec est possibile quod sit duplex necessitas in fundato, et tamen una in fundamento quia circumscribitur illa quam habet a fundamento adhuc remanet alia, et tunc non remansit necessitas fundamenti si non sit maior in fundamento quam illa una, igitur fundatum remanet necessarium et fundamentum non necessarium quod est impossibile, igitur cum actus quo voluntas tendit in finem et summum bonum sit fundamentum et ratio quare tendit in amorem intentum quod non tendit in amorem intentum, nisi quod tendit prius in amorem infinitum et summum clarum usum, igitur non potest esse duplex necessitas in actu quo tendit in amorem intentum productum et tamen una necessitas in actu volendi quo tendit in summum bonum dare usum. Alia est opinio que ponit quod voluntas respectu finis est

ut natura, et sic necessario vult respectu vero eorum que sunt ad finem libere vult. **CONTRA HOC ARBITRATUR** per auctoritatem Augustini in eudbi. Nos enim culpanda est voluntas aut voluntas non est, aut libera dicenda non est, qui beati esse volumus, ut esse miseri non solum volumus sed nos quantumcumque profus velle possumus. Hec ille et per rationem. Ille rationes que primo distinguunt potentias activas ab inutem non possunt esse in eodem principio activo. Huiusmodi sunt natura et libertas ex seculo philosophorum igitur non est eadem potentia respectu finis et eorum que sunt ad finem, igitur natura primo eligit ens ad finem, quia potentia que habet operari circa unum extremum in ordine ad alterum, habet operari circa utrumque quare ubi prius. **DICO** **ARBITRATUR** **QUOD** **DUO** **VOLUNTAS** divina est principium necessario producendi amorem, hoc probatur primo sic. Voluntas divina est principium communicandi entitatem necessariam, ut patet ex questione precedente, sed entitas necessaria non potest contingenter communicari, quia tunc non esset productio si communicatio esset contingens et per consequens communis non esset ex se necessarium igitur voluntas divina est principium necessario communicandi entitatem necessariam. Dicitur quod hec probatio est a posteriori, et eludis ex necessitate producti sive communicati necessitate in principio ad communicandum et producendum. Sed que est ratio a priori quare voluntas communicat eorum in divinis et quare est principium necessario producendi. Respondeo quod sit a priori declaratur. Voluntas infinita est necesse in actu sedo quod potest esse in actu sedo et non potest mutari, igitur necesse est in actu sedo. Itaque semper necesse est in actu circa primum obiectum quod non est in actu volendi circa secundum obiectum nisi, quia est in actu volendi circa primum. Si ei posset esse in actu volendi circa secundum et non circa primum ulesaceret voluntas eius, sicut arguit philosophus, scilicet metha. Itaque voluntas infinita spiritus est in actu volendi recte quia si posset esse in actu volendi non recto, igitur de necessitate est in actu volendi non recto cum non posset mutari et cum omnis actus non ractus habet regulari per actum rectum

si periculis potētie. 7 sup̄ma potentia ē infini-
ta. sequitur a primo ad ultimū. q̄ si uolūtas
isita possit ēē i actu nō recto. q̄ necessario sit
in actu uolendi recto. uolūtas igitur infini-
ta necessarie est in actu uolendi recto. Circa
primum obiectum uolendi. primum autem
bonum siue primum uolibile est de necessita-
te uolendi. 7 ex rōne sui. aliter sua uolūtas
deperderet a uolūtatē q̄ nō ē ipossibile de
obiecto infinite uolūtatē. Primo eo q̄ est pri-
mū 7 adequatū obiectū acceptante suam dili-
gibilitatem. sicut uolūtas creature depen-
det a uolūtatē prima acceptatē uolūtatē
eius. patet igitur quod uolūtas infinita de
necessitate est in actu uolendi primum uoli-
bile scilicet essentiam diuinam. Tunc ar-
guitur sic. Nec sitas uolūtatē ad uolendū
aliquod obiectum diligibile sibi presentatus
est eadem necessitas uolūtatē in suppo-
sito conueniente actioni ad producendū amo-
rem adequatum illi obiecto. sed ut probatur
est uolūtas infinita necessario est i actu uo-
lendi recto ref. actu primi obiecti. quod ex
ratione sui necessario est diligendum. igitur
in supposito conuenientē actioni ut in patre
in filio. siue in utroq̄ est principium neces-
sario producendū amorem adequatum primo
obiecto diligibili. Ista igitur est ratio a
priori. quare uolūtas necessario spirat amo-
rem essentialē summo diligibili. q̄ uolū-
tas infinita habens obiectum diligibile sibi
presens. Et ideo sicut ex necessitate ē pri-
cipium uolendi bonum infinitum ita ex ne-
cessitate est principium spirandi amorem il-
lus boni. Ad primum rationem. dicendū
quod potentia totalis respectu eorum q̄ sunt
circa finem ubi nō est tota ratio oppositi ē
ad opposita. Uolūtas etiam creata circa fi-
nem. quia nō ex se necessario recta ex se pōt
i. sine uolendo 7 nō uolendo. sed uolūtas infi-
nita necessario ē recta. 7 nō uolūtas in finita
i supposito conueniente actioni respectu ob-
iecti infini sibi presens. necessario spirat a-
morem illi obiecti infini sibi presens. q̄ amor
dī. s. l. Ad aliud dicendū q̄ modi oppositi
q̄ distinguunt principia nō conueniunt principia
sed hōi sunt isti. necessario 7 contingenter
circa actionē. Nunq̄. n. uolūtas i uno p̄ci-

pio acto que p̄cio disti. ḡ i genere potētie
actiē. q̄ aliqd ē agens q̄ necessario agit. 7 ali-
quod q̄ contingenter agit. sicut i agente libe-
ro. siue a p̄posito.

Arum in uolūtatē respectu eius-
dem p̄ductionis cōparat̄ se necessi-
tas 7 libertas. Q̄ nō uidet̄. Quia
principium in quo est necessitas ad agendū
ex se determinat̄ ad principandū. sed prin-
cipiū q̄ ex se determinat̄ ad agendū ē prin-
cipiū actiū naturale. sed necessitas natura-
lis repugnat libertati que est libera igitur.
7c. Contra perfectio in principio produ-
ctiui non repugnat primo principio produ-
ctiui. sed cōditio necessitatis est cōditio per-
fectionis in principio p̄ductiui cū sit differe-
tia nobilior diuidens. igitur nō repugnat uo-
lūtatē que est principium p̄ductiui. Di-
cūt quidam q̄ nō repugnant in uolūtatē ne-
cessitatis 7 libertatis respectu eiusdem p̄-
ductionis. q̄a quolibet cōditio agendi pōt stare cū
libertate uolūtatē que cōditio nō ponit op-
positū modū agendi. N. q̄ primo disti. ḡ
tur cōtra uolūtatē. Necessitas uero nō pō-
nit cōditionē siue modū agendi nature. Na-
tura. n. agit s̄m in p̄sione. Ideo modū
agendi nature est modus in p̄sione. Uolūtas uero
agit modo cōtrario p̄ expressionem. siue
modus agendi uolūtatē est expressiui. Ad
duo uero agendi necessario nec sibi determi-
nat̄ istū modū. nec s̄m. Ideo licet uolūtas p̄-
ducatur necessario. nō t̄n p̄ modū nature. q̄a nō
p̄ducit per impressionem. Contra q̄ dicitur
de actione per impressionem respectu ali-
cuius. quod si materialis in diuinit. improba-
tū est prius. Sed specialiter ad p̄positū ar-
guitur sic. Si agens naturale de nihilo ageret
per impossibile adhuc querendū esset de mo-
do agendi eius quō ageret per modū uolū-
tatē 7 per modū liberi. igitur modus agen-
di nature nō disti. ḡ a modo agendi uo-
lūtatē. q̄ agens naturale agit per impressio-
nē uolūtas nō. Nō ei querit̄ de principio ac-
tio cōparatōe ad passum. sed per cōparatōe
ad suam actionē. igitur dato q̄ natura ageret
per impressionē. uel nō adhuc restat querere
modū suū agendi propriū quo disti. ḡ
a agente libero. Respondeo igitur q̄ necessitas

agendi stat cū libertate uolūtatē. Hoc
primo ostendendum est. Et scdo quō possi-
bilis possibilis. Dico ergo primo q̄ liber-
tas est aliqua cōditio siue intrinseca uolū-
tatē ut comparatur ad actionem. q̄ igitur
non repugnat potētie uolūtatē ut compar-
atum non repugnat libertati eius sed ne-
cessitas non repugnat uolūtatē comperate
ad p̄ductionem. Primo uolūtas est prin-
cipiū producendū necessario amorem. ut proba-
tū est in questione precedente igitur necessitas
non repugnat libertati uolūtatē cōp̄tōe
ad eandem p̄ductionem. Sed quō hoc est
possibile cum liberū ex hoc quod liberū ui-
det̄ posse determinare ad hoc producendū
7 suū oppositum. 7 producens necessario
determinat̄ ex se ad unū. Respondeo q̄ si
cū quolibet formam que est actiua conse-
quit̄ immediate q̄ sit principium agendi. si-
ue q̄ agat ita immediate cōsequit̄ eam. mo-
dus agendi. Et ideo sicut nō est aliqua cō-
ditiō talis forma agat. nisi quia est talis for-
ma. ita non est alia causa. quare habet t̄lem
modum agendi. nisi q̄ est talis forma. Cū si-
cut non est causa quare calor est calefactiuius
nisi quia calor est calor. ita non est alia causa
quare calor agit. siue est principium agendi
per modum nature. nisi quia calor est calor.
sicut enī non est medium inter formā 7 pri-
cipium actiuius ita nō est medium inter pri-
cipium agendi 7 modū agendi. ut sicut quā
libet entitatem consequitur modus est nō
eius proprius. ita 7 quolibet formam actiuius
consequitur immediate suus modus agendi
Propterea sicut non est alia causa. quare uo-
lūtas uult. nisi quia uolūtas est uolūtas.
ita nō est alia causa quare uolūtas uult sic
necessario uel contingenter nisi quia uolū-
tas est uolūtas. Nam hec est immediata uo-
lūtas uult. sicut enim i propositionibus ne-
cessariis. est stare ad aliquam immediatam
ita i propositionibus contingentibus oportet
stare ad aliquā immediatam contingentem
que non potest esse necessaria causa. Nam ex
necessario non sequitur contingens. 7 quia ē
immediata ideo eius uon est querenda alia
causa quia indisciplinatus est querere causam
illius. Nō est causa. Et ideo etiam quia hec

est sine causa. Uolūtas contingenter pro-
ducit. ideo non est huius aliqua querenda.
Unde sicut natura ex se determinatur ad p̄-
ducendum unū ad determinate. ita 7 uolūtas
ad uolendum necessario. uel contingenter.
Nec iste cōditiones actiōis necessitas uel cō-
tingentia sunt differentie essentielles actiui
principii. sed accidentales uō cōuertibiles cū
principio actiui naturali. nec in libro.
Ad argumenta in contrarium est dicendum
q̄ uolūtas que necessario p̄ducit ex se de-
terminatur ad producendum. 7 q̄ dicitur
q̄ si ex se determinat̄ ad producendum tunc
ex natura sua determinat̄ 7 sic erit principi-
um naturale. Dicendum q̄ natura accipi-
tur vno modo communiter p̄ essentia 7 sic
unumquodq̄ sicut habet entitatem. sicut hō
natura. Unde sic dicimus q̄ natura negatio-
nis est talis uel talis. Et similiter natura
quātitatis est talis. licet quātitas s̄m se con-
siderata non sit naturalis. Alio modo na-
tura p̄ principio naturali ut est uis quēdā p̄-
ductiua similis ex simili ex ui productionis
Ideo uolūtas si necessario determinatur ad
producendū ex natura sua determinatur ad
producendū. Primo modo accipiendo natu-
rā hoc est per essentiam uolūtatē sic deter-
minatur ad producendum. nō tamen deter-
minatur ex natura prout natura est princi-
pium naturale quāuis necessario determi-
natur ad producendum quia sicut necessitas
nō est p̄pria cōditio principii actiui natura-
lis. isto modo accipiendo naturam ut patet
per predicta.

Arū uolūtas sit principium p̄ducendi
s. l. q̄ non uidetur quicquid produ-
citur per uolūtatē est p̄co-
gnitum. sed. s. l. non p̄cognoscit̄
a patre 7 filio antequam producat̄. q̄ hoc
non esset. nisi cognitione intuitiua que t̄rū
est respectu existentis igitur 7c. Contrari-
um p̄ per maḡm in lra adducentem Jero-
nimū super ps. xiiii. ps. lbi. Responso ad
hanc ps ex precedentibus. Dico enim. quod
per uolūtatē ut per principium quod. s. l.
producit a patre 7 filio. non tamen pro-
p̄t̄ dicitur quod uolūtas sit principium
b

producendi. s. f. quia hoc non dicitur tñ principium quo. sed etiā ea que concurrant cum principio quo. ut patet ex dictis i distinctione vii gerandiū etiā significat actū. ut egredientem a supposito. Ubique tamen voluntas est principium quo pater et filius producat. s. f. hoc aut probat sic ex precedentibus quoniam voluntas infinita hñs obiectum diuisibile infinitum sibi presens in supposito perfecto conueniente actioni ē principium comunicandi naturam. ut supra. igitur sic est principium producenti per naturā in eēntia. pbat̄ consequētie. qz nō pōt comunicari natura diuina nisi persona. qz in illa eēntia nullum est accidēs quod possit in illa produci ut p̄ostensum ē. igitur per voluntatē comunicat natura diuina in supposito existente. Non aut in supposito quod p̄cessit istam actionē ut in supposito patris. qz nihil producit se. Nec in supposito filii. qz filius producit alio principio principiante ut prius patet. igitur est principium quo producit. s. f. Ad argumentū dicēdum. quod hoc est falsa absolute. q̄quid producit per voluntatem est p̄cognitū. Nam nō oportet actum voluntatis antequā a uolūtate producat q̄ p̄cognoscāt. ut quilibet ex peritur in seipso. tñ uerum est q̄ antequā aliquid producat a uoluntate obiectū uoluntatis. ses ip̄m amabile oportet eē p̄cognitū. et sic est i proposito de eēntia diuina diligibili.

Ira distinctionem. xi. querit̄. ut p̄. s. f. procedat a patre et filio. Respondeo q̄ sic dicit̄ p̄o sic. Quodcumq̄ suppositum perfectū habet principium productiuū aliquo ordine priusquā p̄ducto. p̄o natur in eē. pōt illo producere uel aliud requiratur ad productionē. sed filius habet principium productiuū. s. f. aliquo mō prius quā s. f. producat igitur etc. Maior probatur sic principium productiuū. s. f. ē uoluntas infinita habens obiectum diligibile infinitū sibi p̄sens ut patet p̄i in distinctione. x. sed illud habet filius prius aliquo modo quā producat. s. f. probat̄. qz sic intellectus et uoluntas hñt ordinē in operando. quod nihil est amari nisi p̄cognitū. ita oportet quod intellectus in producendo p̄cedat aliquo modo uo-

luntatem in producendo. ergo filius qui producit per actum intellectus p̄cedit aliq̄ modo p̄ductionem. s. f. qui est per actū uoluntatis. sed in illo priori habet uoluntatē infinitam habentē obiectū diligibile infinitū sibi p̄sens. igitur filius prius aliquo modo hñt principium. s. f. quā. s. f. producat igitur etc. Sed contra istam rationē instat̄. qz nō uidet̄ qz intellectus et uoluntas sicut habent ordinē in operando quod sic habent ordinē in producendo. In operando enī habent ordinē. qz obiectum nō pōt eē presens uoluntati nisi fuerit p̄cognitū. Non sicut de actu dicēdi et spirandi ut patet alibi. Respondeo qz in ter intellectum et uoluntatē ē ordo operando p̄pter duo. scilicet p̄pter p̄sentiam obiecti. et p̄pter naturalem ordinē potentia. sicut ē pater in potentia aliis inferioribus. hic autem primus nō manet inter intellectū et uoluntatē ut sunt principia. p̄ductiua. manet tamen secundus ordo. et sic tenet illa rō. de hoc quere alibi. Secundo arguit̄ sic. In quocumq̄ sunt principia actiua ordinata in eēndo. hunc habent ordinē in agendo. sed utriusq̄ est p̄fecte actiuū. quod addat̄ p̄pter substantiam et accidens quocumq̄ substantia nō est p̄fecte actiua. sed in patre est fecunditas ad generandum et spirandū. et habent in patre ordinem in eēndo. Nam fecunditas in generando prior ē fecunditate in spirando. qz illa constituitur pater. potentia uero spiratiua ē quasi aduenticia patri constituto. ergo similem ordinem habebunt in operando. et tunc arguitur sicut prius per potentiam generandi. igitur habent principium quo producit. s. f. antequā. s. f. producat igitur etc. Aliam questionem querit. utrus. s. f. si nō p̄cedat a filio pōt distingui ab eo quere alibi.

Ira distinctionem. xii. querit̄ ut p̄. pater et filius sp̄rent. s. f. in quibus unus sunt. Opinio San. ē quod sp̄rant amore cōcordi quo pater diligit filium: et cōuerso. et sic aliquo modo distincti. Contra in quocumq̄ signo ē principium productiuū in supposito conueniente productioni i illo pōt eē p̄ductio per tale principium. Uoluntatis infinita. hñs obiectū diligibile infinitū

sibi p̄s quod ē principium productionis. s. f. ē aliq̄ modo prius in patre quā pater diligit filium et cōuerso et est in supposito conueniente huic productioni. igitur prius aliquo modo. s. f. producit quā pater et filius concorditer diligant igitur etc. Maior probatur dupliciter primo sic habitu lo poterit ad subiectum primum prior est habitudine ad secundarium. Maxime qñ potentia non habet habitudinem ad obiectum fm nisi primum primum uero obiectum uoluntatis diuine est essentialē igitur uoluntas diuina prius respicit obiectū illud quā habeat habitudines ad patrem et filium in diligendo: quod sunt obiecta secundaria. Secundo probat̄ illa minor sic pater non gignit uerbum ut actu intelligens. sed ut memoria. quia non gignit intellectū formaliter. igitur simpliciter pater et filius non sp̄rant uoluntate ut uolens est formaliter. sed uoluntate absolute. sic autem pater est prior quam amor mutuus igitur etc. quere eodem.

Trū pater et filius sunt duo spiratores. Q̄ sic uidetur. Pater et filius sp̄rant. s. f. igitur sunt spirantes. s. f. quia a uerbo ad participium tenet cōsequētia. et ulterius sequit̄ igitur sunt spiratores. s. f. Non igitur unus spirator. sed duo spiratores. Contra Augu. v. de tri. c. xiiii. pater et filius sunt unū principium ad s. f. sicut pater et filius. s. f. sunt unum principium ad creaturā. res. tu autem creature nullo modo sunt plures. igitur etc.

Respondeo qz non sunt duo spiratores et si oppositum aliquando inueniatur ab aucto-ribus gloriandum est et exponendum fm sciētiam magistri et distinctione. xii. Hoc autem tripliciter ostenditur. Primo sic substantiuum non dicit̄ de aliquibus pluraliter cum termino numerali nisi significatum ei plurificatur eis s̄ significatū sp̄rās non pluralificatur in patre et filio. igitur non uere dicitur qz pater et filius sunt duo spiratores. Maior ps. quia terminus numeralis additus alicui substantiuo quod pōt terminare dependentiam eius ponit suum significatū circa ipsam et ideo denotat ipsam numerari. Non sic autem quando additur adiectiuo q̄

nō pōt terminare eius dependentiā propter quod non concedit̄ qz pater et filius sunt duo dii sed unus deus. quāuis conceditur. qd sunt duo habentes deitatem quare etc. Maior probatur. quia sicut actio significat actum per modum habitus et quietis quem idmodum enim lectio significat actū per modum habitus et quietis: ita nomen uerbalē illius actionis importat principium talis actus per modū habitus et quietis: igitur spirator dicit uim spiratiuam que est principium actus spirandi. Hoc autē uis nō pluralificatur in patre et filio ut patet ex questione precedente igitur etc. Ex his apparet unū correlariū quare concedit̄ in diuinis adiectiuū pluralificari non autem substantiuū. Conceditur enim qd pater et filius sunt duo spirantes licet nō duo spiratores. Huiusmodi autem rationem assignant aliqui. quia adiectiuum significat in adiacentia ad suppositū. Quā rationem quere alibi in questione precedente. Aliam tamen rationem assigno que mihi magis placet quam quere ubi prius. Secundo probatur propositum sic pater et filius sunt unum principium. s. f. sicut dicit Augu. Non autem sunt unū principium quo quia suppositum non est principium quo. sed quia agit. p̄ igitur et filius sunt unū quod respectu. s. f. Spiritus sanctus igitur poterit conuenienter dici spirari de patre et filio. Si uno nomine conuenienter exprimat̄. Non autem potest exponi uno nisi dicendo quod sunt unū spirator qz falsum est dicere quod sunt unū spirans igitur etc.

SED CONTRARIETA AD RATIONEM INSTANTIS FORTE SIC SI PATER ET FILIUS SUNT UNUM QUOD SPIRAT Igitur sunt unum principium quod spirat igitur sequitur ultra quod sunt unum principium spirans et ita uidet̄ quod pater et filius sunt unum spirans. sed non sequitur quod sunt unum spirans quod pater ex dictis in precedenti questione quia adiectiuum signat independentiam a substantiuo: Et ideo quia plures sunt substantiuū in masculino ad quos terminatur dependentia huius adiectiuū et ideo nō est hec uera sunt unum spirans sicut nec sunt unum creans

sed plures creates. Ita tamen concedit
quod sunt unū principium spirans. qd hoc ex
primitur substantiū terminas dependenti
am sufficienter adiecti. quod idē ē i pte 7
i filio. Et si uno noie significet pōt uere di-
ci de patre 7 filio 7 hoc cōuenit per nomen
spiratoris. Item tercio sic omni entitati for-
mali correspondet adequate aliq. ens uel ali-
quis qd illa entitate. igitur ut spirare core-
spondet aliq. ens. uel aliquis quis adequate il-
la entitate formali. hoc aut nō est nisi spira-
tor. igitur sunt unus spirator 7 nō duo. Sed
contra hanc rationē instat sicut contra prece-
dentē qd tunc sequit qd pater 7 filius sūt unū
in spiratione. 7 concedit etiā qd si unū nomē
ēēt impositum illud diceret de eis. hoc aut ē
nomē spiratoris. Ad rationē patet ubi pri-
us questione quita scz ut pater 7 filius uni
formiter spirent quere eodem.

Ira distinctionē. xiii. querit utrū
processio s. s. sit generatio. Q. sic ui-
detur. Omnia sunt eadē in diuinis.
ubi nō obuia relatiua oppositio s. m. an. de pro-
cessione. s. s. 7 s. m. boetii in libro de tri. Sed
hic nō ē oppositio relatiua quare sc. Pre-
terea generatio nō est distincta productio a
processione igitur sc. Antecedens probat qm
lationis nō est relatio sed distinctio ipoztat
lationē. igitur processio nō habet distinctionē
a generatione igitur sc. Dicitur forte qd distic-
tio nō est alia rō quā processio. s. ista alietas
nō est alia relatio. Contra alietas est relatio
eiusdē rationis. extrēis sicut ydēptitas s. ge-
neratio nō nec processio quare sc. Contra
aug. s. s. processio nō quō natus. sed quō dat.
Opinio una ponit quod distinguuntur qd ter-
minos scz per personas. qd motus distingui-
tur per terminos. v. phi.

CONTRA PRODUCTIONS
iste distinguit formaliter personas ut pba-
tum est di. xi. quoniam unūquodqz eo quo con-
stituit ab oī nō tali distinguit. Ideo ut ibi de-
ductū est filius distinguit per generationē
passiua 7 per generationē actiua pater. 7 nō
per spirationē actiua que ē eius cōstitutis qd
si aduenticia. igitur si productiones econtra di-
stinguuntur per psonas erit circulus. pte

terea illud dicit. v. phi. deduco ad oppositum
quonia cum dicitur motū distingui per termi-
nos. loquitur de terminis formalibus nō de termi-
nis primis. quonia terminus primus ipso mo-
tus est aliquid ens per accidēs. ut lignū albū
ut ibidem. ut patet. uult igitur qd motus sit i
genere termini formalis. 7 id distinguit p
ipm. s. hoc nō ē nisi qd forma fluēs ē eiusdēs
rationis cū forma terminatē motū sicut ip-
fectū cū perfecto. 7 qd motus ē forma fluens
s. m. ueritate opi. ut uult cōmen. v. phi. si aut
altera istarū conditionū deficit nō sequit mo-
tū ēē in genere termini ad quē. nec distingui
ut patet de motu circulari: 7 recto respectu
eiusdē: ubi qd nō sunt eiusdē rationis. 7 tercio
quonia nō sunt eiusdē rōis s. m. sc. qd nō sunt
compatibiles 7 impossibile ē aliq. qd non sunt
eiusdē rōis s. m. se esse eiusdem rationis cō-
tercio. sed qd sunt alterius rationis. 7 Ideo
motus rectus nō distinguit a motu circula-
ri per terminū motus: qd sunt alterius rōis
Sed qd sunt sup aliā magnitudinē. igitur
cū i pposito illud quod proportionat motū
ut pductio. sit relatio nō eiusdē rationis cū
termino formali qui ē essentia. sequitur qd p-
ductiones nō distinguuntur p terminos. Alia
opinio pōt ipas distingui. qd una ē a duobus
personis 7 alia ab una. Contra hoc nō suffi-
cit qd si idē sit formale principū pductionis
licet ponat in diuersis suppositis nō ppter hoc
uariat pductio. Item cōtra utraqz opi.
prima distiguentia ēē pmo diuersa. ali-
ter nō primo distiguerēt. nō aut sic distigui-
tur. nec termini nec psona a quibus sunt iste
pductiones. Tercia opi. ponit quod distin-
guūt qd una stat cū alia. 7 cū suo oppoito. alia
uero nō stat cū oppoito sed sibi repugnat.
Contra nihil alicui repugnat nisi qd ipm ē
ipm. ppter aliq. enī affirmatiuū. repugnat
alteri. qd uegatiua ē uera ppter affirmatio-
nē. igitur aliā cām pūozē dare quā repugnā-
tiā: uel nō stare simul. Opi. quarto pōt
quod distinguitur qd una ē ab alia. tñ non est
originaliter. sed qd una ē prima alteri. 7 sic
una ē ab alia p suppositiue 7 propter tale or-
dinē distinguit. Contra ordo nūquā potest
esse prima rō distiguidi. ē. n. ordo distigui-
7 p supponit distinctionē huius ab hoc igitur

7c. Item ordo cōuenit generationi respe-
ctu processiois ex alia causa priori. igitur illa
erit potius causa distinguendi. Contra om-
nes istas quattuor opiniones arguo. Ita di-
stinctio generationis a processioe est uera 7
precise. sed nulla predictarū opinionū assignat
cām precisas. quare precise iste 7 nō plu-
res. imo per illas opiniones dicitur qd quar-
ta persona dicitur a tribus 7. v. a quattuor
7 sic infinitum quere alibi. Unus doctor
ponit qd proprietates personarū pductionis
sunt principia elicitiua emanationū. 7 sic po-
neret cū emanationes distinguat per pri-
cipia formalia eaz que distinguunt p prie-
tates personarū producentis. Contra i cō-
ueniens est responsio ubi assignat causā disti-
ctionis magis manifeste per min⁹ manife-
stā. Nā magis notū est spirationē passiua
7 generationem passiua distinguunt per pri-
cipia actiua 7 spirationem actiua
quia hac cōpatiunt se in eodem supposito il-
lūero non igitur 7c. Item tunc utraqz e-
manatio esset per modū nature. quia omnis
relatio eque naturaliter respicit suū obser-
ctum igitur distinguuntur per proprietates
in personis a quibus emanant. utraqz ema-
natio est simul una tñ dicitur per modum
nature. 7 alia per modum uolūtatis. quia si
militudinē habent iste emanationes cū illis.
quia una presupponit aliam sicut uoluntas i-
tellectum. Contra hoc nō uidetur esse ad-
intentionē sanctorū qd dicit uerbu produci per
actum memorie 7. s. s. per actū uolūtatis.
Preterea si propter talem similitudinē
dicitur filius produci p modum intellectus
7. s. s. per modum uolūtatis. non esset ratō
quare filius ex ui productionis diceret per
uerbū 7. s. s. donū: quia nihil dicitur uerbus
ex ui productionis nisi producat per actū
memorie. nec ex ui productionis aliquid dici-
tur donū nisi liberaliter per actum uolunta-
tis producat. Respondeo ad questionē
qd processio est generatio. circa cuius ueri-
tatem ostendam. Primo uidentia est distin-
ctio. generatiois a processioe: Et secūdo
si distinctio eorum possit reduci ad aliquam
cām priorem. Quāto ad priorem quā-
tū ad primū dico qd formaliter seipsis disti-

gnit. Quod probat per duplicē auctori-
tatem augustini quere alibi. 7 confirmat
p rōem forme. hic distinguentes constituta
Primo distinguunt seipsis 7 non per aliquā
aliam cū igitur per se distinguant per istas
emanationes ut probatū est distinctione. xi.
oportet istas emanationes se ipsis formaliter
distingui. Sed contra rationē hanc i-
stat: qd emanationes non sunt a se ipsis igitur
non distinguuntur a se ipsis. patet respon-
sio alibi. Ex hoc descendo ad s. m. si distin-
ctio ipsarū reducat ad aliquid prius. Ubi
dicunt quidam qd necesse est hanc distinctio-
nes ad aliquid prius reducere ad aliquid om-
nino idem uel re uel ratione quod est ipsa
essentia diuina. Quod probatur ex parte
illimitationis essentie 7 existentie. Cū
ex parte primitatis essentie respectu omni-
um perfectionum ut patet alibi in questione
hac opinione ultima. Contra quicquid uni-
us rationis in diuinis est ad plura ex se non
determinat ad quēcūqz talia hoc patet tam
de specie respectu indiuiduoz. quam de cau-
sa respectu effectus. sed essentia potest esse
in pluribus suppositis 7 est unus rationis
7 parte est principium productiuum. ergo
non determinatur ad produendum hoc uel
idem sed idem secundum rem 7 rationem
est principium emanationum igitur non deter-
minatus in quod suppositis surgit si nihil
aliud ponatur determinatum poterit in i-
finita: Preterea actus uolūtatis ut po-
sit in esse nō est liber. sed tantum ut pre-
telligitur p uoluntate precedente: naturali-
ter igitur productio. s. s. ut preintelligitur
postea in esse non est libera. sed in principio
ut preintelligitur spirari: sed in essentia ut
est oī re 7 ratione idem: non intelligitur
libertas igitur si esset ut sit immediatum
principium emanationum sequeretur qd pro-
ductio. s. s. non esset per modum libertatis:
Adior probatur dupliciter. s. qd actus uolū-
tatis formaliter non est liber quia uelle po-
situm in esse: est accidens ita naturaliter p-
ficiens uoluntatem. sicut albedo parietem
igitur in se nō plus participat rationem libe-
tatis quā albedo igitur solum dicitur libe-
quatenus uoluntas ut preintelligitur scōm

fm natura libera e. unde libertas conuenit
potentie uitali q̄lis nō est actus. Item secu
do sic q̄ de se libeꝝ cui⁹ e p̄cipiu erit p̄
cipiu p̄ modū libertatis. sed cui⁹ uelle e
p̄cipiu mere per modū nature: ut ps d̄ bi
tibus qui generatur p̄ actū uoluntatis. ita. n
naturaliter generat̄ hitus ex actibus appe
titus sicut ex actibus intellectus. unde quā
nis a p̄cipio sit in p̄tate n̄ra habituari. nō
ē in p̄tate n̄ra qui ex elitione poita i eē delin
quat hitus igit̄ ic. Preterea arguit̄ q̄ tūc
eēt quiq̄ p̄one. q̄ memoria p̄fecta 7 uolū
tas p̄fecta sunt p̄cipia coicandi natura ut
postesum e quere ratione ubi p̄ius. iō di
to q̄ distinctio istaꝝ emanationū reducitur ad
aliqua distincta p̄iora. quoz distinctio sit ad
distinctiois istoz. 7 tñ nō ad unū p̄cipiū
re 7 rōe. q̄ ip̄sibile e p̄ductionis diuersaꝝ
rationū reduci ad unū p̄cipiū re 7 rōe.
Reducunt̄ ergo ad duo p̄cipia. ut ad mēo
riā p̄fectā 7 uoluntate p̄fectā. ita q̄ eētia
dine ut in intellectu 7 uoluntate e p̄cipium
istaz emanationū. 7 nō eētia fm se. Et rō
b⁹ e p̄ima actio q̄ cōpetit nature itelligibili
cōpetit sibi ut itelligibilis e. 7 iō forte hec e
eā q̄ angelus nō p̄ducere formas reales ut al̄s
dicet̄.

AD PRIMA RATIONE di
cendū q̄ oia sunt eadē in dinis ubi nō obui
st oppositio relatiua uel stricte accepta. ul di
spata q̄ includūt icōpossibilitatē. 7 tales ra
tiones sunt generatio 7 p̄cessio. Ad fm
dicendū q̄ quāuis relatio originis nō funde
tur sup̄ aliā relationē. q̄ illud sup̄ q̄ fundat̄
relatio originis oꝝ q̄ dicat p̄fectionē simpli
citer. tñ aliq̄ relationes alie possunt fundari
sup̄ relationē ut p̄rietates sup̄ p̄portionem
ut ps p̄ euclidē. v. geo. nō tñ erit p̄cessus i
infinitū. q̄ ultio stabit̄ ad aliquā relationē
que immediate fundatur super absolutum.

Ira distinctionē. xiiii. 7 xv. in qb⁹
mḡ agit de missioe t̄pali. f. f. 7 si
lii. Querit̄ ut rōes p̄one dine mit
tēt filiu 7. f. f. Q̄ nō uidet̄. q̄ si sic igit̄ fi
lius mittit se. s̄ n̄s uidet̄ fm. q̄ fm bedā l
omelia uoce p̄ime p̄ passionē. 7 pot̄ i lra
f. f. p̄cedit a se. q̄ nō generat se. 7 ita nec. f. f.
p̄cedit a se q̄re ic. Secūdo sic. si fili⁹ mit

tat. f. f. mittat se. igit̄ fili⁹ p̄ferat se 7. f. f.
s̄l̄ ralatōe mittētis 7 missi. s̄ hoc uidetur
fm. q̄ relatōes iste sunt p̄ modū actionis 7
passiois q̄ sunt icōpossibiles i eadē respectu eꝝ
dē. Itē tercio sic. ois actus q̄ p̄one aliq̄ re
flectit̄ sup̄ k e eētialis. 7 iō pater nō dicit̄
de se dicere. igit̄ si filius 7. f. f. actu mittēdi
reflecteret se supra se. 7 actus mittēdi eēt ef
fentialis. 7 tūc cōueiret patri q̄ fm e. q̄ p̄
nō mittit se. In cōtrariū e magister i lra.

Utra hoc q̄rit̄ ut p̄ q̄libz p̄sona dīa
mittat̄. Q̄ sic uidet̄ tū q̄ e act⁹ ef
fentialis. Aū q̄ de p̄re 7 filio d̄ ad
eū uēim⁹ ic. q̄re alibi ista argumēta. Con
tra aug. iiii. de tri. ca. xviii. 7 ultio. Re
spōdeo s̄ ad istas. q̄. p̄ opt. magistri uidet̄
eē mittere coicāt oibus p̄sonis tanq̄ eētia
le. 7 p̄ hoc soluit̄ p̄ima. q̄. s̄ mitti nō cōueit̄
oibus p̄sōis. s̄ tñ p̄sōis p̄cedētib⁹ aib⁹. 7 sic
soluit̄ scōa. q̄. negat̄. Quō aut̄ cōtra ista opi
arguit̄ d̄ alia opt. ant. iō p̄ doctoꝝ. q̄ nec mit
tere nec mitti cōueniat omnibus. sed ut p̄p̄
cōnotet notionale 7 quomō tandē exponitur
opinio magistri quere alibi. Ad p̄imā ra
tionē p̄cipiale p̄t̄ dici. vno mō q̄ fili⁹ mit
tit se. similiter. f. f. sed nō sequit̄ filius mit
tit se. igit̄ p̄cedit a se. nisi tēporaliter de qua
p̄cessione tēporali loquit̄ beda. Aliter co
test̄ dici q̄ missio filii 7. f. f. nō e eius p̄cessio
nisi fm quid. 7 tūc dicendū e q̄ diuisio p̄ces
sionis in eētā 7 tēporale quā ponit̄ magi
ster di. xiiii. nō e uniuocati i uniuocata. Nec
equiuoci in equiuocata. sed diuisio aliquid i
illud quod est simpliciter tale. Ad secūda
dico quod mittere 7 mitti quantum ad p̄ci
piale significatum tantum dicunt relatio
nem r̄tionis. 7 huiusmodi relationes quā
uis sunt oppositē. possunt tamen eidem con
uenire. ut patet de intelligere 7 intelligi.

Ad tercium dicendū q̄ secundum actū
mittendū quantum ad p̄cipiale significa
tum quod est manifestari potest eē reflexio
Et ideo est essentialis ut sic. 7 hoc e secūda
eius per se significatum. non autem quan
tum ad connotatum.

Ira distinctionē. xvi. querit̄ Utra
f. f. cōueniat missio uisibilis Q̄ nō
v̄ Aug. iiii. de tri. c. xix. 7 ponit̄

ilra fateamur minorē filiu factū 7 it̄m mi
norē inq̄ntū factū 7 int̄m factū inquantū
missi. igit̄ fili⁹ in eo q̄ e missus uisibiliter
de q̄ uisione loq̄ Aug. e maior igit̄ si. f. f. mit
tet̄ a p̄re 7 filio. eēt mior p̄re 7 filio. q̄ n̄ e ueꝝ
Item scdo sic si. f. f. mitteret̄ uisibiliter. Aut
cōcurrit reuelatio interior aut non. si nō con
currat reuelatio interior siue missio. frustra
fieret missio uisibilis in aliquo signo exteri
ori. q̄ tunc ad nihil esset utilis. Si aut̄ cōcur
rat reuelatio interior. ergo frustra fieret mis
sio siue apparitio sensibilis exterior q̄ tale
signum exterioris sensibilis sensibiliter distra
heret a reuelationi interiori sicut occupatio
sensūs circa exteriora distrahit̄ intellectū ab
interiori consideratione. Cōtrariū osten
dit magister in lra p̄ August. 7 Johan. xiiii.
cū uenerit ille sp̄s uirtutis 7c. 7 itez. si el
abiero mittā eū ad uos ubi loquitur demissi
one tēporali.

RESPONDEO CUM PERSO
nā mitti sit manifestari eā uolucere ut ps al
bi ex questioe p̄cedētē. missio passiuā uisibi
lit̄ signo sensibili cognosci p̄sonā p̄cedere
q̄ q̄dē signū op̄tet cōueniens eē ad manife
standū suā p̄fectionē. cū ergo. f. f. p̄t̄ maife
stari p̄cedere signo sensibili cōueniēte sue p̄
fectioni. seq̄ q̄. f. f. poterit uisibiliter mitti.
De missione uero sensibili filii q̄ sit p̄ incar
nationē dicit̄ libro tertio. Ad p̄imā rōz
dicēdū q̄. f. f. nō uniuocati sibi naturā signū se
bilis q̄ ip̄i p̄cessio manifestabat̄. 7 iō nō oꝝ
q̄ ea que cōueniūt nature talis signū. q̄ con
ueniatur. f. f. sed fili⁹ uniuocati sibi naturā hu
manā in unitate p̄sone. iō illa que dicunt̄ de
natura dicūt uere de supposito subsistente i
natura illa 7 iō fili⁹ p̄t̄ dici mior p̄re rōe na
ture unire. Nō sic aut̄. f. f. q̄ nō habet eē spe
tiali mō i tali natura. nisi sicut in signo.
Ad aliud concedo q̄ frustra esset illa apparitio
exterior nisi cōcurreret illustratio interior
quia talis apparitio exterior sensibilis nō est
signum representans nisi ex institutione.
S̄t̄ si nō esset reuelatio interior nihil cog
nosceretur q̄ significaret̄ p̄ talē apparitiones
exteriorem non enim potest cognosci signū
ex institutione. sub ratione representatiui
nisi p̄cognoscat̄ representatiuū. Ad p̄batōs

dicendū q̄ quāuis intellect⁹ distrahitur ab
itelligendo p̄ occupatōs sensūs. circa sensibi
le aliud a suo itelligibili q̄ itelligitur. q̄
sic potentie circa diuersa obiecta se impedi
unt cū tñ sp̄s occupatur circa sensibile alicu
ius obiecti q̄ intellectus et iā cognoscit tunc
intellectus nō distrahitur. sed cōformatur.
Uñ potentie occupate circa idem obiectū se n̄
impediunt. sed confortant. Uñ 7 intellectus for
tius itelligit obiectum q̄n̄ sensibile illius p̄
sens est sensui ut patz q̄n̄ uolumus collere cri
stum 7 passionem eius. fortius contempla
mur passionē eius intuendo imaginē crucifi
xi. prophete uero erāt distracti. nec sensibi
lia eos inuauunt. q̄ non erant cōueniētia sue
prophetie: sed in sagie erat aliquod sensibile
presens. quia prophetic. ut uniuociter erant
imaginatiue sicut patet per augustinum. 7
super genesis.

Ira distinctōe. xvii. queritur ut p̄
in aia uiatoris sit necesse ponere ca
ritatē creatā formaliter inherētē

Q̄ nō n̄ ois creatura si est bona
p̄t̄ itelligi nō bona. quia tūc sola est bona p̄
p̄cipationē 7 participans p̄t̄ itelligi sine
participato caritas aut̄ non p̄t̄ itelligi non
bona igitur 7c. Itē scdo sic per caritatem
diligitur deus sicut diligēdus est. est autem
a nobis in infinitum diligendus igitur per
caritatem diligendus e deus in infinitū. sed ad
hoc nō sufficit aliqua forma creatā igitur 7c
Ad inoz probatur illud est diligendum in in
finitum a nobis cui nihil equaliter est dili
gendū q̄ ex opposito sequitur oppositū. quia
si aliquid posset sibi adequari i dilectione au
gendo illud per finitū nō esset aliud in ifini
tū diligēdū. ad cuius delectationē fm certā p̄
portionē posset alis diligibile p̄tingere. sed
deus e diligibilis a nobis super oēm p̄portioz
cū n̄slibet alterius diligibilis igitur e a nobis
in finitū diligibilis. Itē tertio sic natura p̄
fectior p̄fectior tēdit i suā op̄atōz sed natura
rōnal e p̄fectior irrōnalit̄ facta q̄ cū gene
rali assistētia vi p̄sūs op̄atōes. igitur uolūtas
rōnalis cū sp̄ali assistētia. f. f. sine oī habitu
iformate poterit i actū suū. Cōtrariū ps p̄
augu. de moribus ecclie. iiii. c. Caritas iōd
dei hec dicta e uirtus q̄ animi nostri rectitudo

In imaginatiue.

ma est affectio. **Hic primo recitabat** opi. que inponitur magistro. pro cuius confirmacione duplici arguebat. primo negatiue ex parte habitus. **Sum** qz eo no conuenit uti cu quis habens uoluit. ut patet de illo qui no e in peccato mortali. no tamen semper potest equali conatu elicere actum diligendi deum eque deuotum. **Sum** quia non tribuit delectabiliter operari. patet de penitente habente habitum uiciosum qui no statim aufertur. **Alia** etia uia confirmatur affirmatiue ex parte. s. s. tum qz est causa prima. tum qz filius dei operabatur opationes nature suppositoate cui tamen nihil derogabatur patet alibi. **Contra** hanc opi. arguitur duplici uia supponedo iustificacione peccatoris. ezechie. xii. r. xviii. r actione meritoria posse elici a nobis. **Iuxta** utraqz uia arguo quattuor rōibus. **Primo** sic. uolicio diuina in se e una no habet in se rōnes uolicionum oppoitarum. nisi sit aliqua distinctio ex parte obiectoꝝ. aliter eni cōtradictoria eēt simul uera nulla disposita. Nam uelle istū saluari r nolle ipm saluari includūt cōtradictionē. **Et** sunt unus actus ex pte uolūtatis diue. **Uolicio** aut diuina qua uult istū saluari cū iustificatur ex acceptare ipm ad uitam eternam i nolle autem ipsum saluari cum est in peccato. est no acceptare ipsum ad uitam eternam. si igitur hoc possit sine aliq̄ mutatiōe ex parte iustificati cōtradictoria eēt uera. **Non** eni e necē uariationē eē iustificato ex pte naturalium. nec in actibus secūdis. patet de puulo baptizato r iustificato nec quātum ad fides r spem. qz hęc possunt manere etiam cum peccato. igitur oportet qz ista uariatio ex pte obiecti sit per habitum quo nunc acceptetur. prius nō. hunc uero uoco caritatem. **Tercio** hoc arguitur ex parte priuationis q̄ no aufertur nisi per habitum. **Quarto** qz nisi sic esset non aliter se haberent extrema nunc quā prius. qz ex parte dei. **Non** aliter si nō ex parte anime. anima iustificata nō se haberet aliter ad deum quam prius. quod negant sancti. **Ex** secunda etiam uia arguitur quadrupliciter. **Primo** qz actio e alicuius suppositi formaliter. nihil autem dicitur agere formaliter aliquis actione nisi p̄

cipium illius actus sit forma eius. **Secūdo** qz nulla actio est in potestate agentis. nisi principium formale eius sit in potestate ipsius. ut illo possit uti. uel nō uti. actio meritoria est in potestate nostra. qz naturalibus nō meremur. qz illi nō sunt in potestate nostra. **Tercio** si. s. s. moneat ad actum diligendi quero quis sit terminus illius monitionis. aut dilectio aut aliquid precedens disponens ad dilectionē. si primo modo. igitur anima se habebit passiuē ad eam. igitur nō erit in potestate diligentiis. **Si** secūdo modo hoc uocō habitum caritatis qui causatur a. s. s. **Quarto** potentia habitualis nō potest eque comparari sine habitu r cum habitu. qz habitus tribuit aliquam perfectionem cum perficiat habentem. sed potentia uoluntatis habitualis respectu diligibili. igitur in uoluntate respectu ad eam potest eē habitus. **Ad** hoc probat. qz q̄ aliqua potētia nō habitualis sit respectu obiecti determinati. hoc conuenit aut qz est determinata ad idinacionē oppositū aut qz eē determinata ad idinandi in oppositū sed sic nō se habet uolūtās nostra s̄m se. id est. sed sic eni est ad diligendum deū uel nō diligendum. igitur respectu talis obiecti eē indeterminata. r p̄ cōsequēs habitualis. **Respondet** ergo ad q. primo ad rē in se. r **Secūdo** quātū ad intentionē maḡi. **Quātū** ad primū dico. qz sic i deo ponit duplex potētia ordinata. r absoluta. ita r duplex necitas cōrriūdens. de aut de potētia absoluta nō necitatur ut i fundat caritatem informantē aiam ad hoc ut iustificat ipsū r acceptet ipm ad uitā eternā. qz potentiam suā nō allegauit sacramētis nec forte alicui creature qm i mediate possit p se quod potest eē p̄ aq̄ nō eē eētia rei. potētia tñ sua ordinata nō iustificat aliquē nisi s̄ferēdo sibi caritatem qua acceptat ab ipō. q̄ potētia d̄ ordinata. nō s̄ p̄a p̄cipia practica. qz illa sūt necesse s̄m suas leges q̄s statuit. extra q̄s potest p̄ potētia absoluta qz si alio statueret. r ille eēt recte. **QUANTUM UERO AD INTENTIONEM** maḡi. dico qz tripliciter potest intelligi ipm sensisse circa caritatem. vno qz non sit alius habitus caritatis i forans aias s̄ qz tñ. s. s. assistens immediate moneat eam ad omnē

actum meritorium. sicut communiter inponitur sibi sensisse. **Alio** modo qz possit esse caritatem in anima quātū ad actū primū ut sic. s. s. in habitus mediate caritate in illo habitu moueat uoluntate ad actū s̄m immediate. **Tercio** modo qz possit caritate quātū ad actū primū r s̄m. ita tñ qz. s. s. in isto habitu est habitans animam ut tēplū r ut sic moueat uoluntate ad actū meritorii mediate habitu quo inhabitat. ut sic diuersimode moueat ad actum diligendi r credendi. sperandi. quia ad actū sperandi r credendi non mouet mediantē habitu quo inhabitat aiam: qz habitum conseruat. r in quā continue in finit. r sic forte potest saluari intentio maḡi. **Ad** primū argumētū dico qz creaturā bonā intelligi non bonam. potest intelligi dū licet. aut abstractiue aut circumscriptiue. **Non** ei idem eē abstractiue r circumscriptiue. **Primo** modo uerū est qz creatura bona potest intelligi non bona intelligendo bonitatem eius. r sic potest intelligi abstractiue ratiōnis ipsius. **Non** aut potest intelligi non bona creaturā bonā intelligendo bonitatem eius ita qz intelligat quod positum sit bonitatis sibi in eē. **Ad** p̄ba tñs dicēdi qz caritas nō potest participare bonitatem quādamadmodū subiectū participat formā sine qua potest esse. **Sed** dicitur potius esse participatio bonitatis per essentiam. sicut radius dicitur lux per participationē quia est participatio lucis solis. **Et** qz sic est participatio non potest eē sine participato imo est ipm participatum. **Ad** scdm cū dicitur est infinitum a nobis diligibili. aut ista infinitas refertur ad intentionem actū diligendi. aut ad apprehensibilitatē obiecti. r eodē mō cū dicitur qz per caritatem deus eē diligendus quātū est diligibilis. ista quantitas eodē mō potest intelligi referri. **Primo** mō nō est uerum imo peccator aliqui habet actum diligendi i ordinatū quem si haberet eque intensum respectu dei sufficeret ad salutem. eē tamen uera quantū ad apprehensibilitatē obiecti: r sic procedit probatio. **Ad** tertium qz ex perfectione nature rationalis est qz non possit ad omnem actum aī quā ordinatū nisi sit habitata. quia enim operatio rei naturalis imperfecta est. sufficit sibi potentia in operando. sed operatio natu-

re rationalis est respectu omnium entium. r finaliter respectu obiecti supremi. **Ideo** requirit etiam speciale motū quo moueat uitale obiectum. **Ad** primū pro alia opinione dicendum qz conuenit illo habitu uti r cū equali conatu conuenit equaliter eo uti ceteris paribus. ut passionibus se datis. r appetitu non aliter inclinante r intellectu existente i equali dispositione. **Et** si dicas quod deuoti experiant contrarium. quia cum maiori conatu non possunt semper equalem deuotionem habere. **Respondet** qz licet nō equaliter habeant deuotionem suē dilectionem. quia est ab obiecto: tamen equalē actū diligendi possunt habere ceteris paribus r qz nō semper hnt eque dilectōs hoc forte contingit uel propter fatigationem potentie. quia semper non magis delectant. **Unde** apprehensio obiecti p̄ naturā est causare in principio magnam delectationē propter fatigationem potentie si actus continueat nō tanta est delectatō. uel forte non semper i deuotis delectatio eē ab obiecto apprehensio: sed a deo imprimēte r tribuente alitue deuotos. **Ad** secundum dico qz habitus infusus non habet rationem delectationis inclinandi potentiam. sicut habitus acquisitus quia non acquiritur ex actibus: sicut habitus acquisitus. **Iō** potentia i acqrendo habitū habitatur per exercitium actū: sed habitus infusus est ab alio r non per exercitium. **Ad** tertium patet per dicta qz. s. s. o potentia absoluta potest causare actū in uolūtate. **Ad** quartū qz quia uerbum assumpsit naturā. ideo opa nature dicuntur de deo per cōmunicacionē p̄comatū let etiā opa p̄pria p̄sone diue. p̄nt dici de natura. **Unde** uere potuit dici de illo hoīe x̄p̄o qz creauit aias: nō tñ per huiusmodi actū meruit: qz nō erit i p̄tate sua ut hō: sic in p̄positio: si seheret in uoluntate actū diligendi esset quidā actū uoluntatis sed nō meritorium qz nō i p̄tate eius r si assumpsisset uoluntatē opera eius uere dicerentur de eo. **Uia** i questōe p̄cedēte. ponit caritas i uoluntate p̄pter iustificatōs r actōs meritoria qua quis acceptat ut dignus uita eterna. **Ideo** consequenter queritur. **Utrum** habens caritatem creatam.

pro ipa sit acceptus deo. tanquam dignus
uita eterna. Quod non uidetur primo ex p-
te dei acceptantis. quod nihil aliud est persona
eius acceptam deo: quia deum persona acceptat
sed nihil potest esse ratio quod deus acceptet ali-
quam personam. quod acceptare dicitur actum in-
trinsecum in deo. sed nihil creatum potest esse
ratio formalis actus intrinseci in deo. igitur
scilicet. Item secundo arguitur ex parte per se
acceptate. quoniam illud non est formalis ratio ac-
ceptandi persona quod sequitur acceptationem
personae. sed persona prius acceptat quam cari-
tas conferatur. quod enim hanc personam accep-
tat. et illam. Ideo huic confert caritatem. et illi
non. Unde unam acceptat ad gratiam et aliam non.
Item tercio arguitur ex parte actus me-
ritorii uoluntatis et caritatis. actus debet esse
acceptus. Num si caritas sit formalis ratio.
quare actus uoluntatis sit acceptus a deo. igitur
non potest esse actus a caritate: et non accep-
tus deo. consequentia patet. quod posita ratio
formali alicui ponitur ipsum. sed consequens
uidetur falsum. quod non est necesse deo ut pro
minori bono maius bonum detur. quod est premium
igitur non est necesse ante actum caritatis ac-
ceptare. ut dignum uita eterna. Contra pro
unumquodque aliquid est tale. per quod distin-
guitur ab omni non tali. sed per sola carita-
tem distinguitur acceptus deo a non accepto. di-
cere aug. tercio de tri. ca. xiiii. loquens de ca-
ritate scilicet. hoc donum est quod diuidit inter
filios regni eterni. et filios perditionis eter-
ne igitur scilicet. Hic sunt aliqua permittenda
et deinde ad propositum applicanda. Scien-
dum ergo primo quod uoluntas diuina habet ali-
quod obiectum primum ut essentiam diuinam. quod
est sibi perfectio intrinsecum. quoniam omnis
potentia operatiua exigit suum obiectum primum
sed uoluntas diuina non necessario exigit ali-
quid aliud a deo. sicut nec alia perfectio eius
intrinsecum. Ideo oportet ut primum obiectum
uoluntatis diuinae. sicut et intellectus eius sit
aliquid sibi intrinsecum. et tamen sicut intellectus dei
intelligit omnia alia a se ita uoluntas eius uult omnia
alia a se. Ex hoc sequitur triplex ratio uolunta-
tis diuinae in comparatione ad primum obiectum et ad
alia. Primo enim sequitur quod cum uoluntas dei
non necio uult alia et necio coexistat suum primum

obiectum. et ratio uolendi alia et quod alia non sint nisi se-
cundario uolita. Sequitur secundo quod suum pri-
mum obiectum est necio uolida ab ipso. sic in actu uolun-
tatis. Non enim quicquam sic uult ut quicquam non. non tamen
necio uult alia a se. igitur oportet quod necio uelit primum
obiectum. et sibi intrinsecum. et hoc est et ostensus di-
ximus. Sequitur tercio ratio quod obiectum primum uolun-
tatis diuinae sit in effectu ex natura rei. quod non
est ficticiu non potest esse obiectum primum operationis re-
alis. sed nihil pertinet ad obiectum quod sit existens
ad hoc quod sit obiectum uoluntatis. Ad propositum igitur
dico quod acceptatio respectu est obiecti potest intelli-
gi tripliciter. uero modo simplex coplacencia. et
haec est necia respectu cuiuslibet possibilis esse. sic
enim intellectus diuinae necio uidet omnem entitatem pos-
sibilem. ita uult eam: et propter se coplacet sibi in uolun-
tate illi simpliciter coplacencia. et de ista quod potest esse
respectu eorum quod nunquam erunt non intelligitur. quod.
Secunda acceptatio potest intelligi quod uolun-
tas diuina uult aliquid esse uolitione efficaci. quod di-
stinguitur a uolitione diuina simplici sicut in nobis
uoluntas enim nostra potest uelle bene alicui uoluntate
beniuolentiae. quod uolitione simplici. sed non cooperatur
ad bonum eius. et tunc non uult bonum sibi uoluntate
efficaci. uoluntas igitur dei efficaciter tamen respectu
respectu eorum quod aliquando erunt et ad quorum esse cooperatur
haec nec de ista acceptatione quod re acceptat intelli-
gitur. quod quod sic acceptat actus subiectus malicie
in obiecto. quia talem actum secundum se habet actus uult
de se uoluntati efficaci. quod ad eius esse cooperatur si
cut ad esse liber positum. Tercia est accepta-
tio diuina quod non solum uult re. sed acceptat eam reu
maioris boni et talis est uolitione diuina quod acceptat
aliquid bonum ordinando ad maius bonum. ut ad bonum
copletiuum suae perfectionis ut ad beatitudinem. et ta-
lis acceptatio diuina est reu creature rationalis quod
intelligitur. quod. Dico ergo quod caritas non est formalis
ratio acceptationis ex parte elicitoris actus accepta-
tionis quod non est formalis ratio quod de elicitorum aliquid ac-
tus uoluntatis. sed ipsa uoluntas diuina. et in religione
quod caritas sit ratio acceptandi obiecta. ratio acceptabi-
litatis in obiecto acceptabili. non tamen est prior ratio ob-
iectiua acceptandi. sed neque ratio obiectiua solum
habens esse in apprehensione diuina. sicut pos-
sibilia. que nunquam erunt. Sed sicut ratio ob-
iectiua alicuius quod aliquando erit. non tamen
ut existens actualiter. quia deus ab eterno
uoluit aliquem actum meritorium futurum

acceptare non est uoluntatum fore necessaria. quod
ut predictum est uoluntas diuina. sic solum
necessario uult obiectum primum. Nec
etiam caritas est ratio obiectiua acceptandi
aliquem actum secundum legem uniuersalem. quod
deus statuit quod omnis finaliter iustus sal-
uabitur. sed est ratio obiectiua acceptandi ali-
quem actum in particulari. ut est quasi ex-
plicatio legis uniuersalis. et se habens ad il-
lum sicut iudicium ad iustitiam. Iudicium
enim est explicatio iustitiae in aliquo singulari
actu. Ideo dicitur de deo feci iustitiam et iudici-
um. Recolligendum igitur dico quod caritas est
ratio acceptandi opposita non prima. sed se-
cunda. non necessaria sed contingentia cum
sit actus obiecti. ut per se non habentis esse
in se oportet in sola apprehensione. Nec
in effectu solum. sed habentis esse possibile
ab eterno. quod aliquando erit secundum legem uni-
uersalem. sed secundum quam in particulari or-
dinatur ad bonum in perfectum: sicut ad suum
sectionis complementum. Unde ille actus di-
citur esse a deo acceptus acceptatio et eterna quod
deus preuidens ab eterno. ex talibus princi-
piis elicendi uoluit ab eterno ipsum ordina-
tum esse ad premium. et sic caritas est ratio ob-
iectiua tribuens habitatem acceptationis
passiue per se et actui. Hoc autem declara-
tur et per exempla et per rationem. sic sicut
habitus intellectus includit quodammodo
obiectum sub ratione appetibilis. igitur sicut
intellectus per habitum intelligibilem incli-
natur ad obiectum uidentium. ita habitus
appetitus inclinatur appetitum ad appetitum
se diligendum. sed diligens aliquid propter se
amore liberalitatis non amore seipsum di-
ligit omnia diligenti illud primum diligi-
bile et omnia que sunt ratio diligendi illud
uel inclinandi in amorem eius deus autem sic
diligit obiectum suum primum igitur
deus diligit omnia potentie diligere suum
primum diligibile et omnia que inclinant in
amorem. Cum igitur habitus caritatis
sit inclinatus uoluntatis in amorem pri-
mi diligibilis a deo. ut iam ostensum est sequitur
quod habitus caritatis potest esse ratio di-

ligibilitatis. et per consequens acceptationis
dilectionis in isto diligere deum. Exem-
plum si centus haberet uoluntatem qua pos-
set diligere utique diligeret omnia que pos-
sent ad ipsum tendere. et motus eorum qui
bus illa omnia tendunt. et hoc per graui-
tatem per quam tendunt ad ipsum ita quod gra-
uitas cum esset ratio acceptabilitatis alicuius
tendentie ipsorum. Leuia autem aut
alia indifferenter que grauitatem non ha-
bent non diligerent. Sic specialiter in pro-
posito. essentia diuina est centrum quod est
ubique et circumferentia nusquam que di-
ligit uoluntatem. qua per caritatem et per
amorem. ut per pondus quod de alienis
quia amor meus pondus meum tendit in ip-
sam et ratio uoluntatem qua actum eius acceptat
pro quanto habet caritatem quia tendit in
ipsum. ut sic caritatis sit ratio obiectiua ac-
ceptationis in obiecto sine qua nec persona
nec actus eius esset acceptatum. Aliud ex-
emplum est de pulchritudine. Num secundum au-
gu. viii. de tri. ca. x. Iustitia est quedam pulchri-
tudo ad quam pulchri sunt homines. sicut ergo pul-
chritudo corporalis est ratio acceptandi illud pul-
chrum acceptat a diligente pulchrum corpus et nihil
alio. quod non diligit quod melius propter. aut aliquid
alio operatur sic est intelligendum de iustitia ad pro quam
intelligo caritatem operari propter ut per quedam de
corde et pulchritudine acceptat a deo sicut di-
ctum est quod caritas est ratio acceptandi personam sic
etiam et actum qui elicitorum caritate. non tamen sit
et eodem modo est principium acceptandi actum et personam
quod caritas non est principium formale acceptandi a-
ctum quod non est forma eius. sed est principium acceptandi
actum diligendi quatenus actus elicitorum. cooperatur miter
inclinatur caritatis. Ideo caritas est ratio acceptandi
solum extrinsecum actum diligendi quod acceptat elicitorum
cooperatur inclinatur caritatis. Ad prius ratio
non concedo quod personam acceptari a uoluntate diuina
nihil aliud sit quam uoluntate diuina: et tamen accep-
tare. nisi quod in prima sit cooperatur obiecti ad
potentiam. et in secunda potentie ad actum. sed quod
tamen in minori quia nihil creatum potest esse ratio for-
malis uoluntati diuinae acceptandi concedo quod nec
elicitorum nec obiectiue primo nec ut habens esse
apprehensum ab eterno. Aliquando futurum

potest esse ratio obiectiva secundaris tribu-
ens habilitate acceptationi post et postea de
condigno. Ad hanc quod arguitur quod accepta-
tio precedit gratiam. Dicendum quod duplex
est gratia in modo acceptandi. una est accep-
tatio precedens gratiam. que est acceptatio secundum
quid. quia deus acceptat ad gratiam aliquam per
sonam uel propter motum aliquem bonum. uel propter
gratiam gratis datam. uel alio modo secundum diuersas
opiniones. Alia uero est acceptatio ad uitam
eternam. et hoc sequitur gratiam de qua querit quod
scio. Alia que sequitur patet responsio per
predicta. quoniam natura est ratio formalis acceptationis
actus sed prioratio aut dispositio. quod actus eli-
citur concorditer secundum inclinationem talis prin-
cipii.

Opposita augmentatione caritatis
secundum aug. vi. de tri. ca. vii. In his quod
non sunt mole magna. hoc est maius
quod est melius. Querit utrum in augmen-
tatione caritatis. Caritas preexistens corrup-
tatur et noua inducta quod sic uidetur. aliter
forma mutaretur de minori ad minus et es-
set subiectum transformationis. Contra ratio
de generatione actum oportet manere. Dici-
tur quod corrumpitur. quod termini motus in co-
possibilibus. Huic opinioni addo duas confir-
mationes. Prima est consimiliter modo se habent ma-
ius et minus in eadem specie quo se habent propor-
tionabiliter maius et minus in diuersis speciebus
sed in ordine specierum quare una est maioris per-
fectionis quam alia species perfectior et existens per-
fectioni modo non habet minorem cum quodam addito
ymmo quanto species est perfectior tanto est simpli-
cior. igitur cum simplicitas sit perfectionis in omnibus
formis. Uidetur quod in eadem specie forma perfec-
tior sit simplicior non habens formam precedentem
cum addito. Secundo confirmatur sic consi-
mili modo uidentur se habere maius et minus
in formis accidentibus quando se habent in for-
malibus substantialibus si ibi ponatur maius
et minus. Nunc autem secundum omnes po-
nentes in substantia maius et minus. substan-
tia perfectior in eadem specie est simplicior. non
continet alia cum addito ut ponitur de anima
christi. igitur similiter erit de forma accidentali
Contra primo sic arguitur. supponendo quod
deus possit augmentare caritatem in instanti

quo elicitur actus meritorius et tunc argui-
tur sic. Iste actus qui meretur augmentum
caritatis est meritorius. ergo presupponit cari-
tatem in illo instanti in quo elicitur. Que-
ro quare non illam nouam que acquiritur illa
sequitur actum sicut primum meritum. ergo pre-
supponet illam que existabat etc. quere alibi.
Si dicas quod non in eadem instanti dat primum
cum merito. Arguitur contra in uirtutum mo-
ralium augmentatione. Quasi apparet hanc
responsionem inprobabilem. quod uirtus moralis
augetur per actum elicitum et non quando actus ille non
est. ergo si tunc generet nouum individuum per
existens corrumpitur tunc quod generet de uir-
tute. a sola potentia generabitur et non ab habi-
tu. Item uoluntas potest remittere actum in-
telligendi quod patet. quod potest omnem actum intel-
lectus corrumpere auertendo ipsum a conside-
ratione talis obiecti. sed omnem actum uolunta-
tis naturaliter precedit actus intellectus.
igitur in illo instanti in quo uoluntas per actum
suum remittit actum. intellectus oportet intel-
lectum esse in actu suo non in actu intellectus pre-
cedenti. quod ille non manet sub illa intentione. nec
in actu remisso. quod ille naturaliter sequitur
actum. igitur si actus remissus non sit ali-
quid realitatis actus intensi se quod in instanti in quo
uoluntas est in actu suo nullus sit actus in
intellectu naturaliter precedens. Secunda
uia arguitur sic. supponendo quod actus aliquis po-
terior possit augmentare formam precedentem
licet non sit eque intensus cum intensiori pre-
cedente quero tunc si augmentet. et habitus
prior corrumpatur aut forma sequens sit per-
fectior cum forma precedente aut non. si non.
igitur non est augmentatio. si sic. igitur per-
fectius producat ab imperfectiori. nam ille
habitus excedit uirtutem actus precedentis.
cum habitus precedens imperfectior fuerit
adequatus actibus perfectioribus preceden-
tibus. Unde si forma precedentis non maneret
actus tantum produceret habitum imperfe-
ctiorem sibi adequatum. Tercia uia est ca-
lidum corrumpens frigidum. prius enim
mittit ipsum. currunt enim ibi duo motus
simul. igitur secundum hanc opinionem generatur
aliud suppositum frigidum. quero a quo per ali-
bi. Quarto si semper corrumpitur forma

precedens sequitur quod non possit esse motus
secundum gradum forme qualitatis. quia si statim
quando igitur receditur a termino a quo gene-
ratur alia forma. igitur tantum erit motus in
forma qualitatis. secundum partes molis sed hoc est
falsum. quia tunc esset motus cuius partes non
copularentur ad terminum eodem. quia mutatio
copulans. quero in quo subiecto est aut indi-
uisibili. aut in diuisibili. Non in parte diui-
sibili. quia nulla pars tota simul alteratur. sed pars
ante partem. secundum istam uiam. igitur illa mutatio
erit in diuisibili et ita punctus fieret cali-
dus Item sequitur tunc quod omne calefactibile
dum calefit in finitibus caloribus calefieret. quod
cum sint infinite partes incalefactibile. saltem
in potentia et nulla pars eodem gradu calori-
s calefieret cum alia. sed alia calore et in alio
gradu. sequitur quod totum fieret calidum infi-
nitibus caloribus sine gradu caloris. Prete-
rea ratio eorum non concludit ut patet in quanti-
tate et rarefactione quantitatibus post consecra-
tionem. sed hoc argumentum pertractatur in quar-
to. Concedo ergo quod illa realitas secundum se ma-
net in augmentatione cum alio gradu et quod
non corrumpitur nisi quantum ad esse in se et non
in alio ut pars in toto ut patet in quantitate
molis quando augmentatur

AD RATIONEM PRINCIPALEM
pilla opinione. dicendum quod termini per
se motus sunt in compossibilibus scilicet forma
et priuatio terminus ad quem est forma sub
tali gradu sed terminus a quo est forma sub
priuatione illius gradus. Unde non oportet
ut quicquid comitatur terminum a quo se
per corrumpitur. Ad primam confirmatio-
nem. dicendum quod est ad oppositum. quia or-
do specierum est secundum essentias. et ideo una conti-
net essentiam alterius. sed ordo secundum gradus
eiusdem forme est secundum partes materiales que
possunt esse simul. Ideo opposito modo est hic
et ibi. Ad aliam confirmationem dicendum
quod est ad oppositum quia philosophus eo modo
quo negat maius et minus in substantia. con-
cedit in accidentibus. hoc autem non est secundum
partes molis ymmo sic conuenit illi. igitur se-
cundum gradus forme negat ibi. sic igitur con-
cedit in accidentibus. Unde quia concedit
formam substantialem in se inuisibilibus. ideo

nullum gradum esse compossibile cum alio. sic oppo-
sito modo in forma accidentali sunt gradus qui
rum unus potest esse cum alio. Ad rationem prin-
cipalem dicendum quod non est subiectum muta-
tionis secundum se illa realitas sed se habet si-
cut species ad duo individua. quia nunc est in
uno individuo et prius in alio. Unde non est
motus secundum istos gradus. quia non sunt ac-
cidentia. superaddita nature forme. sed sunt
modi inherentes qui sunt circa gradum quan-
titaris uirtutis talis forme. Alia que
stionis que sunt de augmentatione caritatis
propter aliam opinionem. Utrum in aug-
mentatione caritatis illud positius preexistens
et manens sit essentia caritatis quam quere.

Utrum caritas augetur per ex-
tractionem partis ipsius de poten-
tia ad actum. Sic uidetur quoni-
am ubique est mutatio est extractio pote-
tie ad actum. sed cum caritas augetur oportet
supponere mutationem. igitur et extractionem
potentie ad actum sed non est extractio de po-
tentia ad actum nisi actus educatur. ergo edu-
citur caritas. sed caritas non tota de potentia
ad actum. igitur secundum partem. Item caritas
intenditur ergo mutatur. igitur ut prius ex-
trahitur. de potentia ad actum. consequentia
probatur quia intendi includit mutari. Item
si caritas augetur igitur est ibi generatio
alicuius totius quod omnem mutationem comi-
tatur generatio aliqua. sed omnis generatio
est composita. igitur in illa augmentatione ca-
ritatis generatur aliquod compositum. non co-
positum ex anima et caritate. quia tunc caritas
non crearetur. quia creatio non requirit ali-
quod subiectum. igitur generatur compositum
ex parte preexistente et cum alia superuenie-
te et per consequens illa extrahitur de pote-
tia ad actum. igitur etc. Contra si cari-
tas augetur per extractionem de potentia
ad actum. Aut igitur de potentia subiecti
aut caritatis preexistentis. Non primo
modo quia tunc esset forma naturaliter edu-
cta. et ita forma naturalis. Nec secundo
modo quia sunt forme unius rationis ergo
una non est principium materiale respectu
alterius de quo educatur. Confirmatur

qz fm Boetium forma simplex subiectu eē
nō pōt. Opinio San. qz possibilitas ad
augmentacionem i forma infusa. r nō est ac-
cipienda ex parte subiecti. siue materie cū nō
sit educta de potentia materie. sed est accipie-
da ex parte ipsius forme in se. qz in sua essen-
tia habet pres que cum est sub mi ori quan-
titate ē in potentia ut educat ad actum r fi-
at maior. Secundum dictum hoc non est
per alicuius eiusdē nature appositōne. qz ap-
positio in formis nō est per prium appositio-
nem in substantia uel in eētia eaz. sed i uir-
tute per que pōt augmentū efficacius in p-
priam operationē. qz nō faceret si simile appo-
neret simili. qz tepide opponendum equali-
ter tepido in equali gradu nō facit magica-
lidum. Tercium dictū sit igitur augmen-
tatio extractione in actū prium uirtutium
in substantia habitus quaz quilibet educta
nō solum in substantia ponit augmentū. sed
etiam in uirtute. qz substantia r uirtus i for-
ma idem sunt. Contra istā opi. uidet qz cō-
tradicat sibi. Nam coniungendo tertiū p-
sequit oppositū secundū. qz fiat augmentatio
in caritate per extractionē prium uirtutis
am. Aut igitur per istam extractionē habetur
aliqua eētias noua. Aut nō. Si nō igitur il-
la extractio. nulla actio erit. r sic nō augmē-
tabitur caritas. qz per nullā actionē diuinam.
Si autē est aliqua realitas ad quā terminat
ista extractio. r nō est precise realitas prior
qz sic in eētia sua nō haberet latitudinē. si-
cut opi. ponit. Nec prior realitas corrupit
fm sic opinantē. igitur terminat ad realitatē
aliā a priori. cum ergo faciat unū cū priori.
oportet ponere augmentacionē fieri per ap-
positioē unius realitatis ad aliā. igitur po-
nere augmentacionē fieri p talē extractionē
ē pōere eā fieri p appositioē. Itē uidet
qz sic opinās minus rationabiliter dicit quā
ponens augmentacionē fieri per appositio-
nem. qz ab eodē habitus augmentat a quo
generatur. generatur autē habitus caritatis
a deo. ergo augmentat ab ipso. Hoc autē
nō est secundum eē in subiecto solum. nec qz
prior corrupit. fm sic opinantē. igitur ē qz
appositio aliā realitatem. Unde cum ista aug-
mentatio fiat nō per extractionem a subiec-

to. sed per agens super naturale aliquid cre-
ando. sequit qz in gis proprie dicit ista aug-
mentatio fieri per appositioē quā extracti-
onē. Ad primā rationē dico qz nō sequit
subiectum exit de potentia ad actū. igitur for-
ma educitur. qz siue forma educatur siue in
fundatur. semper uniformiter exit de poten-
tia in actum r in illa cōsequētia est. fallit
consequētis. qz dō omnis mutatio subiecti
est per actionē naturāle educētē formā. ym-
mo subiectum uniformiter mutat a priuati-
one forme ad formam. licet forma infunde-
retur. Secundū hic patet ad argumentū
qz si fiat argumentū sub hac forma in omni
mutatione subiectum quod mittit exit de po-
tentia ad actū. sed augmentatio caritatis est
mutatio. igitur fm augmentacionē caritatis
subiectū qz est in anima exit de potētia ad ac-
tum. sed si subiectum exit de potentia ad ac-
tum forma extrahit de potentia in actū igitur
caritas sic extrahit. patet responsio per
dicta. Ad secundū dicendū qz nō sequitur
caritas intendit. ergo caritas mutatur. si-
cut nō sequitur quātitas molis auget. ergo
mouetur certe solutio subiectum dicitur p-
prie moueri nō formā. Nam metaphorie
r inpprie intēdi siue augeri attribuit fore
Tū. n. pprie quātitas augetur. sed si substantia
quāta augetur. Unde quātitas est secundus
quā aliquid augetur. habens enī formā scū
dum eam mutat. Caritatē igitur intēdi
nō est aliud quā subiectū ut aiām secundū for-
mam caritatis intēdi. sed tū caritas pprie
nō intenditur. vnde dicit aug. r habetur i
lra. quod caritas nō crescit. sed hō habens ca-
ritatē crescit. nomē tū mutationis diuersi-
mode attribuit diuersis. aliqñ uni ut termino
sicut cū dicitur cōpositū generari. aliqñ ali-
cui ut subiecto. cū dicitur materia generari
Sic i pposito aliqñ mutare siue i tēdi. aut
augeri attribuitur forme secundū quā est
mutatio. r sic pprie dicitur caritatē intēdi
aut augeri. Ad tertiū concedo quod cōpo-
sitū ibi primo generat qz includit subiectus
r terminū. r quādo dicitur qz tūc non esset
creatio caritatis. Dicendum qz in eodē instā-
ti tēporis in quo creatio gratie est infusio
gratie. in secūdo tamē instāti nature. r sic

in creatione gratie gratia habet esse post nō
esse. ita est in infusione gratie. mutatur ani-
ma a non esse caro. ad esse carum. r sic com-
positum generatur. secundum quid unde li-
cet quantum ad primum sit creatio. tamen
quantum ad infusionem gratie est mutatio
questionem uero quāta quēsit utrum cari-
tas augetur per appositioē gradus in esse
na caritatis ad gradum preexistentē quam
quere eodē m.

Item caritas possit diminui. Q-
sic uidetur primo in generali ar-
guendo. Contraria nata sunt fieri
circa idem. sed caritas potest augeri ergo r
diminui. Item secundo arguitur specia-
liter quod possit diminui per peccū ueniale
quia omne malum in quātum malum aliqd
adimit. sed nihil potest poni in anima cōtra-
rium sibi quod per peccū possit adimi nisi
caritas igitur r. Tercio sic maius r min-
uidentur esse in eodē genere r fm uirtu-
tem. ut si unū possit corripere r reliquū di-
minuere. sed peccū mortale r ueniale sic ui-
dentur se habere ut maius r minus in ge-
nere. igitur cum per peccū mortale caritas
corumpatur. sequitur qz p peccū ueniale di-
minuatur. Quarto qz per peccatū mor-
tale caritas diminuat. quia in diligendo
deum ultra creaturam quācumqz auget cari-
tas. in diligendo autem deum minus quam
creaturam corrupit caritas ergo in dilu-
gendo deum equaliter cum creatura nō cor-
rumpitur caritas nec augetur ideo dimini-
uit. sed sic diligere deum est peccatū mor-
tale igitur r. Contra aug. lxxxiij. q. q.
xvi. probat quod deus non est causa deficiē-
di quia non est cā mali. Nec non essendi sed
malum est deficere r ad non esse tendere. igitur
cum caritatem diminui. sit ipam defi-
cere caritas nō poterit a deo diminui igitur
r. Hic opinati sunt aliqui quod cari-
tas diminuat per peccatū ueniale. Qz p-
bitur primo sic. profect caritatis est dimi-
natio cupiditatis. loquendo de cupiditate
ueniali igitur e conuerso profectus siue aug-
mentatio cupiditatis erit diminutio carita-
tis. Antecedens probatur per aug. lxxxiij
q. xxxvi. caritatis uenetus est spes adipis-

centorum aut recipiendorum equalium. nu-
trimentum eius est diminutio cupiditatis
consequētia probatur quia contraria intē-
sa nata sunt se inuicem igitur si caritas in-
trusa remittit cupiditate. contra cupiditas
intensa remittet caritatem. Item sedo sic
deus acceptat equaliter equales in caritate
quero aut equaliter diligantur a deo aut nō
si non igitur non sunt equales in caritate igitur
caritas diminuitur p peccatū ueniale
Si dicatur qz sic.

CONTRA. UEN. UAL. pun-
nire alium non. Non autē diligit equaliter
illum quem uult punire cum illo quā nō uult
punire igitur r. Item tercio peccatū ue-
niale impedit infusiones caritatis igitur cō-
seruationem eius. Uel si non impedit con-
seruationem eius. nec impedit infusionem.
Adus autem ponendi earum est iste. Di-
cūt. n. qz nō cupiditas augmentatur per pecca-
ta uenalia generatur habitus malus. r in-
tantum remittitur caritas r si tandem cō-
tinnet peccata uenalia generat habitus ma-
lus in summo ita qz si eliciat actum aut eū
actus caritatis r tunc per istum remittet
habitus uiciosus aut si seruit habitum istus
uiciosus in summo eliciatur actus erit pec-
catum mortale r tūc corrumpitur caritas
Contra. habens illum habitum cupiditatis
malum non oportet qz eliciat actum. secun-
dū totā inclinationē illius habitus quia tūc
ille habitus non esset in potestate eius igitur
potest elicere citra inclinationem illius ha-
bitus aliquem actum. Ille autē actus erit pec-
catum ueniale non mortale. Tum quia nō
est necesse ipm peccare mortaliter nec agere
secundum caritatē. Tum quia ille actus nō
est secundū totā inclinationem habitus igitur
sicut prius fuit peccatū ueniale secū-
dū habitum sibi pporcionatum. ita r nō
secundum inclinationem illius habitus sibi p-
porcionatum ille igitur actus non corrupit
caritatē aut igitur diminuit aut nō si nō ha-
betur pporcionatus si sic igitur ulterius pōt illa
caritas diminui. Preterea accipitur ali-
quis habens caritatem minimā r peccet ue-
nialiter si caritas eius diminuitur igitur est
minor minima si non habetur pporcionatum

Respondeo q. cum queritur an caritas possit
diminui potest queri de potentia uel ex pre
causalitatis in se. uel fm eius subiectum uel
in compatione ad suam causam principalem
sc. deum. uel ad cam demeritoriam. si primo
modo. sicut potest quatum est ex se diminui
sicut 7 quantitas extensiva. Sicut enis
una pars quantitatis potest ab alia auferri.
7 ita tota quantitas diminui. sic per pote
tiam diuinam. pot unius gradus ab alio auf
ferri in caritate. Nam quicqd est diuisibile
fm gradus intensiois. pot unius gradus ab
alio auferri. 7 tota illa quantitas diminui.
quatum est ex pte talis forme. Similiter
secundo modo diminuibis quatu est ex pre
sui. 7 qz quecuqz forma est diuisibilis in se
potest dare ee subiecto diuisibiliter. 7 p con
sequens est diuisibilis fm esse eius in subie
cto. Si aut comparatur ad causam agentem
sic caritas. per nullus agens creatum pot ef
fectiue diminui. qz quecuqz forme de nibi
lo producant eorum corruptio est uersio i ni
bil. sed nulla uirtus creata pot est aliquid ani
hilare. qz presupponit aliquid quod relquat
post actionem. Idem nulla uirtus creata po
test corrumpere aliquid quod de nibilo pdu
citur. 7 per consequens nec diminuire.
Solum igitur deus pot caritatem corrumpere.
no per actionem aliquam. sed subtrahendo
influentia suam. Si aut competur ad cam
demeritoriam. ut ad pctm. Dicit q.
quauis deus de potentia sua absoluta possit
corrumpere aut diminuire caritatem pp
ter demeritum pcti uenialis sicut actualis
Non tamen de potentia sua ordinata. qz sta
tuit pro lege hoc ut pro minori malo nunqz
auferre maius bonum qz sicut ex liberalita
te bonitatis sue dat maius bonum pro mino
ri bono. qz premiatur ultra condignu. ita etia
pro maiori malo punit minori malo. Unde 7
punit citra condignu. Nunc aut omne dme
ritum ueniale est minus malum qua cari
tas sit bona. Et ideo de potentia sua ordi
nata no corrumpit nec diminuit caritatem
propter peccatu ueniale. sed propter demeri
tum peccati mortalis totaliter corrumpit
Sed hic est dubiu an feruor caritatis di
minuatur per uenialia. Et dicit quidam q.

caritas habet suum feruorem essentiali qui
no pot diminui per uenialia. sicut nec ipa ca
ritas. sed tamen qz caritas causat alium fer
uorem in aia illu feruore qz causatum pot pec
catum ueni le diminuire Sed hoc nibi e.
Nam forme perfectentes sua subiecta sub ee
queto no causant alias formas in subiectis a
scipsis. sicut albedo no causat aliud ee in pie
te. sed suu ee ppiu comunicat. 7 ideo no p
causat caritas in aia qua albedo in pietate ni
si actum caritatis in qua inclinatur. sed no ali
am formam mansuam. Respondeo igit ad
hoc qz feruor caritatis dupliciter pot dimi
nui. uno modo positue per actione positam
Alio modo priuatiue siue negatiue per omissi
one. primo modo sic. na sicut supra dictu est.
caritas sit pondus uoluntatis inclinans i cam.
uoluntas tamen no e necessario sequit inclinati
onem eius. sicut ipais inclinationem grauita
tis. 7 io pot egere ppter inclinatione eius 7
contra inclinatione eius. agendo aut 7 eligen
do actus ppter inclinatione pot sibi p hmoi
actus hitum generare qui licet no sit eio co
trarius caritati nec dampnans meli. cu incli
nat in alios actus quantitatis 7 quasi in act
contrarios actibus caritatis. 7 sic uoluntas di
sposta p hmoi hitum redditur min⁹ hitua
lis ad eligendu actus caritatis. sed hic igitur
feruor caritatis diminuit. qz habitus uo
luntatis. sed caritatis hitum diminuit p he
bitu generatu ex peccatis uenialibus. Alia
et modo diminuit feruor caritatis negatiue
omittendo elicere actus caritatis eliciti qd
nata e generari i uoluntate quoda caritas acq
sita. siue quida hitus amoris. quod pbat nas
actiuo 7 passiuo appropinquat sequitur actio
7 effectus actionis. s. actus eliciti ex caritate si
sunt in actui qua si elicentur a sola uoluntate
siue caritate. igitur sicut illi actus nati eent
generare quoda hitum. ita et qd eliciti me
diante hitu caritatis. ille aut hitus disponit
uoluntate ut faciliter 7 delectabiliter opat.
7 p consequens cu maiore feruore qua si sola
caritate ifusa. 7 iste et feruor manet alionu
do i uoluntate existenti in peccato mortali le
ui Et ideo omittendo elicere actus carita
tis no generat talis hitus quo uoluntas ee
magis habitata inclinata ad actus caritatis

magis feruor oparet. Et io sic negatiue
diminuitur feruor caritatis. per omissione
actuum caritatis. Ad rationem. alterius
opinionis. prima dicendum. qz consequentia
non ualet. quod una forma si intendat ergo
sequitur qz remittat aliam. tenet tamen in
contrariis formaliter. tenet etiam consequen
tia augustinus per hoc augmentum caritatis
sequitur actus bonos 7 meritorios. per qz
diminuitur cupiditas 7 actus eius. Non sic
autem potest actus cupiditatis super cari
tatem. Ad secundum dico qz quamuis u
nus peccet uenialiter. 7 alius non. 7 si sint le
uales in caritate eque diliguntur a deo 7
ad eque premium. nec obstat qz unum uult
punire quia non omnis qui citius euolat ad
celum magis diligitur tunc enim paruuli ba
ptisati qui citius euolant magis diligenter
tur 7 plus de premio haberent. quod tamen
regularitatis non est uerum. Unde uult illu
uapulari ut purgatus premium suum reci
piat Ad tertium dicendum qz per se pecca
tum ueniale in fusionem non impedit carita
tis immo duobus elicentibus equelem actu
meritorius equaliter infunditur caritas qua
uis unus peccet uenialiter 7 alius non qd
autem impediatur. hoc est per accidens ut qz
cum actu ueniali non habet ita meritorium
actum uel si habet non tamen eque intensu
meritorie sicut si non peccaret uenialiter.
Ad primum principale concedo qz contra
ria habent fieri circa idem quantum ad na
turam eorum. 7 ideo sicut caritas in se est
augmentabilis. sic 7 diminuibis non tamen
sequitur ex statuto diuino qz si augetur per
actum meritorium qz diminuitur per deme
ritorium ut patet ex dictis. Ad secundum
dico quod peccatum non admittit de bono se
cundum actum primum quia ei non opponi
tur. 7 ideo non tollit habitum. sed admittit d
bono in actu secundo. 7 non de bono qz recte
Sed secundum qz natus est in esse. unde tol
lit rectitudinem actus que nata esset in esse
si illa difformitas non iesset. Ad tertium
dicendum quod peccatum mortale 7 ueniale
non sunt in eodem genere mali propinquo
7 ideo non sequitur quod habeant eandem ra
tionem in agendo Item peccatum mor

tale. secundum suam formalitatem non cor
rumpit caritatem. sed deus subtrahendo in
fluentiam suam. Ad quantum dico qz cari
tas non solum corrumpitur quando deus mi
nus diligitur quam creatura. sed quando e
qualiter. quia semper debet diligi plus qua
creatura 7 hoc quantum ad appreciabilitate
obiecti. licet no oporteat quatu ad intensio
nem actus.

Ira distinctionem. xviii. Ubi ma
gister querit. v. questiones quaru
una est que comprehendit in uirtu
te illas. v. Utrum donum dicat proprie
tatem personalem spūs sancti. Q. non ui
detur augu. xv. de trini. c. xviii. spūs san
ctus instantam donum dei est. in quantum
datur eis quibus datur. apud se autem deus
e. 7 nemini datur. 7 no ex hoc habet proprie
tatem personalem quia datur eius quibus.
datur quia hoc habet ex tpe. ergo non habet
qz sit donum ex proprietate personali. Hoc
sit quantum ad illam questionem qua mag
querit. an. s. eadem ratione dicatur donus
7 datum. Preterea secundo sic si. s. dicitur
ex proprietate personali cum. s. s. diuidantur
dona igitur per donu diuidantur dona. sed
hoc non uidetur possibile quia donum indu
dit rationem donabilis igitur si includeret
rationem donantis includeret oppositas re
lationes scilicet dantis 7 dati. Hoc sit qua
tum ad questionem primam magi an scilicet
per donum donantur dona Item tertio sic
si. s. ex proprietate personali sit donum. igitur
est donabile ex proprietate sua quia om
ne donum est donabile quero cui sit donabile
non patri 7 filio certum est igitur creature
sed hoc est falsum quod dicatur donum ab e
terno ex proprietate personali. quia dona
bilis creature quia filius eadem ratione do
num diceretur. quia filius ab eterno a pre
decessit donabilis nobis in tempore. Unde
yidorus. viii. c. filius est datus nobis igitur
7 c. hoc quantum ad tertiam questionem qua
magi querit an. s. sit donabilis patri 7 filio
tantum uel nobis Item quarto sic si pro
prietate per se procedentis dicit processionem
quam accipit essentialiam igitur si donu sit pro
prietate as personalis. s. s. donum dicit processio

rem qua. s. f. accipit essentiam. sed donum n̄ dicit nisi donationes que nō competit. s. f. ab eterno. cum nō prius daretur. quam eēt cui daretur ergo. s. f. nō haberet processionem ab eterno q̄ saluz ē. Item quinto sic qua aliqua persona accipit essentiam habet eētiam. sed processionem. s. f. accipit eandem essentiam. 7 si hoc. igitur. s. f. processionem est eētiam. q̄ si. s. f. habet essentiam est essentia. ergo eodem addito utrobique ad hoc sequitur. cohabet essentiam. igitur eo est essentia. igitur si donus sit proprietate. s. f. qua. procedit. sequitur q̄. s. f. dono sit essentia. quod falsum ē quia pater. non eo pater quo deus. nec eo filius quo deus nec. s. f. eo donum quo deus. dicente augustino septimo de tri. ca. ii. his nominibus plura eorum ostenduntur nō eētiam igitur &c. Item sexto sic donum habet relationem ad illud cui datur igitur spiritus sanctus ex processionem sua haberet quod sit donus creature 7 per consequens q̄ sit ipse itus creature. sed hoc dicitur falsum. q̄ eius filius sit datus nobis eadem ratione tunc diceretur filius creature 7 hec ratio innuitur in quarta questione magistri. utrum filius cum sit datus nobis possit dici noster sicut. s. f. dicitur noster Item septimo sic introducentem 7 datum est relatio. sed. s. f. dat donus. ergo spiritus sanctus ex proprietate sua esset donum. q̄ spiritus sanctus referatur ad se s̄m rationem donantis 7 doni. sed nulla relatio personalis est alicuius per se ad se ipm igitur &c. Hec quantum ad ultimam questionem magistri qua querit utrum spiritus sanctus ad se ipm referatur Contra aug. quarto de tri. ca. xx. 7 ponit in lra sicut natū est esse. filio a patre eē. ita spiritus sanctus donum dei eē est a patre 7 filio procedere ita mitti est cognosci quod ab illo procedit. igitur spiritus sanctus eo donum quo a patre 7 filio procedit 7 per consequens donum est proprietate s. f. personalis Item aug. quinto de tri. c. ix. 7 ponit in lra spiritus sanctus qui nō trinitas. sed in trinitate intelligitur in eo quod proprie dicitur spiritus sanctus relative dicitur cum ad patrem 7 filium referat. q̄ spiritus sanctus pater 7 filius spūs ē. si ipsa relatio n̄ appetit in hoc noie. appetit autē eū dicitur donū dei. donū enī ē

pater 7 filius. q̄ a patre 7 a filio procedit. igitur proprietate. s. f. s̄m quā a patre 7 a filio procedit donū est Oportet gan. positū donū 7 donabile ipotans relationē appetitinales ad creaturā eē proprietate constitutū. s. f. 7 eīd i p̄bationē quere eē de Respondeo primo ad rē in se 7 secūdo ad intentionē aug. Dico enim primo q̄ per nullum respectū ad creaturam aliqua p̄sona constituitur nec aliqua p̄sona diuina ex proprietate sua qua constituitur dicitur respectum ad creaturā. imo tota trinitas ē absolute ab omni respectu ad posterius in quocumque eē siue reali siue in intellectu. ita q̄ si p̄ impossibile nihil aliud aliud possit eē in aliis esse nihil nisi dō eēt quod eētiale siue notiale 7 p̄ a le q̄ prius itellit tota trinitas in eē p̄nali que creatura intelligit s̄m alij. eē q̄ q̄ eīd eē attribuit creature siue reale siue diminitū. illud ē a tota trinitate. 7 ideo nihil in trinitate in diuinis icluat respectū ad posterius Quantum igitur ad intrinsecā p̄sona nullius respectus intelligitur p̄ donū cū illi sit respectu creature q̄ nō est donū nisi respectu illi cui datur. 7 nō datur patri 7 filio nec datur in proprietate per se. s. f. Sed dico q̄ proprietate eius per se est spirationis. sua qua accipit essentiam a patre 7 filio. 7 signatur proprie nomine. s. f. in sensu compositionis quāuis aug. v. de tri. ca. xii. uideat dicere quod relatio quam imponat magis a perat in nomine doni. Quam in nomine spiritus sancti ut pater in auctoritate superioris allegata. Dico tamē quod proprietate constitutū illius per se tercie proprie signatur nomine spiritus sanctus nō intelligendo per spiritum tantum naturam intellectualem uel spiritualem. q̄ sic comune est romē s. f. tribus personis sed accipiendo. s. f. eo spirato. uolūtate casta 7 sancta patris 7 filii habente obiectum infinitum diligibile sibi presentens ut superius dictum est de principio quo producit spiritus sanctus. Propter tamen auctoritatem augustini est sciendum q̄ donum potest multipliciter accipi vno modo donum potest dici quocumque liberaliter productum 7 si dare non est nisi liberaliter producat 7 est datum est esse liberaliter productum 7 si spiritus sanctus ab eterno pot

dici donum 7 datum quia ab eterno spirat 7 sic donum non diceret nisi proprietatem eternam ab eterno. n. s. f. est spiratus in se. non alteri. Unde sic dare 7 dari non sunt aliud quam spirare 7 spirari. sed sic de dono non loquuntur sancti quia concedunt. s. f. esse donum ab eterno. sed non datum ab eterno quia ipsum dari ab eterno includit ipm creaturam cui datur formaliter ab eterno. Alio modo potest intelligi per donum amor concors patris 7 filii. quo pater pendit 7 filius rependit quomodo loquitur richardus Tertio de trinitate de amore nec sic intelligit hic augustinus. loquendo de dono deo.

IDEO DICO. QUOD. DONUM unum per se significat 7 aliud connotat. donum. n. non per se significat proprietatem alicuius p̄sone. sed eē connotat. p̄ se autē significat respectum rationis ad creaturam. 7 iō non per se significat essentiale. sed connotat essentiale. ut superius dictum est de hoc quod est dari. Uel si dicitur q̄ donum utriusque per se. tunc est equiuocatio. non significans unum per se. Sed supponendo q̄ significat aliquid per se. Dico q̄ primo significat respectum donabilitatis ad creaturam. uel donatiui uel donati. ut tripliciter potest accipi respectu creature ut dicit prima opinio. 7 in hoc bene. sed tamen connotat proprietatem tercie persone procedentis a patre 7 filio quia inter omnia dona. primum donū est amor. quem dans possit dare amato. quoniam nihil habet rationem doni nisi in quantum cadat sub actu amoris uoluntatis. Nec. n. cutellus. nec aliquid aliud doni meretur nomen doni nisi quia comunicatus p̄ actum uoluntatis. Et ideo omnia dona dicuntur talia rōne amoris Spiritus autē scūs ex ui productionis sue est primus amor procedens per actum liberalitatis. Et iō donum importans respectum ad creaturam connotabit proprietatem illius persone que amor est procedens liberaliter. 7 sic intelligende sunt auctoritates augustini. per connotationem. non secundum principalem significationem doni. Hoc autem per exemplum declaratur nomen datus non signifi

cat primo. respectu uirtutis spirationis patris 7 filii s̄ primo significat respectu dōis ad creaturā connotando respectu in uirtutis spirationis quam producit primus amor qui est primum donum. Ita eonuerso donum non primo significat processionem passiuam spiritus sancti seu proprietatem personalem. sed primo respectum rationis ad creaturam proprietatem primi amoris qui est. s. f.

AD RATIONEM PRIMA principalem patet responsio. Quod donum non primo significat proprietatem personalem. quia tantum est donum in quantum datur eis quibus datur. 7 sic accipitur donum ut dicit respectum ad creaturam. eundem unam significationem qua aliquid dicitur habere uis in quando uidet. Ad secundum concedo q̄ per donum dona dantur 7 ad probationes dico q̄ non est opinio in re latius. nisi accipitur respectu eiusdem Non enī opponitur pater unius 7 filius alterius. quia idem sic potest esse pater 7 filius Spūs sanctus uero est donum a patre 7 filio. sed est donum quo dantur dona respectu creature. Unde est creator respectu creature. Ad tertium q̄ donabile uno modo dicitur quod est aptum natum dari uel donari. Et alio modo q̄ est possibile dari. 7 ista non sunt idem. aliquid enim est possibile ali quale q̄ non est aptum natum esse tale. lapis enim potest ferri sursum. 7 tamen non habet aptitudinem. ut feratur sursum. Uel si acciperetur corpus neutrum. Nunc autem nulla alia persona a. s. f. ex processione sua. 7 proprietate personali. habet aptitudinem. ut detur. sed tamen possibile est dari sed filius dicitur donabilis. licet non ui processionis sue. Ad quartam concedo q̄ s. f. prestat essentia sine nullo temporis initio de patre 7 filio. 7 processio sicut dicit augustinus. xv. de trinitate 7 quia processio includitur in nomine doni non ut principale significatum sed ut connotatum Ad. v. dicens q̄ hec est falsa. quo persona habet essentia. eo est deus. quoniam filius natiuitate habet essentia. nec tamen filius natiuitate est deus. sic de spū scō. Et quando dicitur

habere essentiam est esse deus igitur eo habere essentiam. est eo esse deus. Dicedū q̄ est fallacia figure dictionis. Nam ablatiuus quando constructur cum uerbo. constructur uel ratione principii actiui uel i ratione actionis. et fieri ut cum dico hoc calidum ut lignum habet esse calidum calore ignis qui calfacit ibi constructur in ratione principii effectiui. Cum uero dicitur quod lignus habet esse calidum calfactione. ibi ablatiuus constructur in ratione actionis et fieri. Sed quando ablatiuus constructur cū uerbo substantiui. constructur in ratione principii formalis essendi. Ut cum dico lignum est calidum calore. Ita i proposito spiritus sanctus habet essentiam procedendo processione ut quasi quedā uia et quasi i fieri. Sed cū dicitur igitur processione est essentia significatur ibi quod proprietates sit formalis ratio qua est deus. quod nō est uerum. ideo est fallacia figure dictionis penes primum modum ex simili terminatione. non q̄ habet similes in uoce q̄ hoc nihil est. sed q̄ cum tali simili terminatione alio et alio modo constructur.

Ad sextum quod dicitur conum creaturam. et spiritus noster propter illum respectum quem importat ad creaturam. non sic autem filius nec quantum ad eius principale significatum. nec quantum ad cognōtā. q̄ ex modo suo procedendi procedit quo modo natus n̄ tam n̄ notat respectum ad creaturam. sic spiritus sanctus connotat respectum doni qui ē reū creature. Ad septimū patet responsio q̄ spiritus sanctus est datiuus sui quantum ad extra. nec ille respectus doni est proprietates personalis ut dictum est sed t̄m conotatum.

Intra distinctionem decimanonam queritur primo. utrum per sonne diuine sint equales s̄m magnitudinem. Q̄ nō. In deo n̄ est quantitas. v. de tri. ca. vii. et viii. deus ē magnus sine quantitate. sed equalitas est p̄ proprietates quantitates. Item equalitas nō est perfectio ut probatur per august. lxxxiii q̄ q. xxxi. Si omnia essent equalia non eēt omnia. Item qualitas est relatio mutua bic n̄ ē mutua ut patet per aug. vi. d. tri. c.

ultimo ymago coequatur ei cuius est ymago. non illud sive ymagini. Contra anastasiaus et magister in lra.

Utrahoc queritur. utrum equalitas personarum diuinarum precise attendatur s̄m magnitudines et potentiam. Q̄ nō uidetur. equalitas est proprietates propria quantitates. ut patet in predicamentis potentia nō est quantitas. igitur s̄m potentiam nō attenditur equalitas aliq̄

Preterea persone diuine. sicut habent eādem magnitudinem potentiam et eternitatem ita habent eandem sapientiam uirtutē et alias perfectiones simpliciter. igitur sicut sunt equales in illis tribus perfectionibus. ita sunt equales in sapientia uirtute aliis perfectionibus. igitur nō precise consistit equalitas diuinarum personarum in illis tribus

Contrarium patet per aug. de fide ad per trum ca. ii. et ponitur in littera. Nullus horum alium. aut p̄ recedit eternitate. aut excedit magnitudine aut superat potestate ic

Utrahoc queritur utrum in diuinis personis relatio equalitatis distinguitur a relatione similitudinis et ydemptitatis. Q̄ n̄ uidetur Augustinus quinto de tri. ca. viii. Non est aliud deo esse aliud mat̄ri esse. s̄ hoc idē ē illi esse illi magnum. s̄. propter quod sicut non dicimus tres essentias. sicut nec dicim⁹ tres magnitudines. igitur. nō distinguitur in diuinis ab essentia. ergo nec relatio equalitatis fundata super magnitudinē distinguitur a relatione ydemptitatis fundata super essentia et substantiam. Item pot̄ argui de similitudine. q̄ nō est aliud deo sapientem esse et deum esse. igitur nō distinguitur iste relatio nes in diuinis. Contra per phi. v. m. th. patet q̄ sunt distincte relationes. nec sunt distincte realiter. igitur in diuinis nō erit oīe eādē relatio. h̄c primo premitenda sunt aliq̄ i generali circa relationes comunes. et demū applicanda sunt ad solutiones predictarum questionum. Primo igitur sciendū q̄ s̄m phi. v. metha. iste relationes habet tria fundamenta diuersa s̄s trium generū. ydemptitatis

enī fundat̄ super unū in substantia. equalitas super unum in quantitate. similitudo super unū in qualitate. et sic habet tria fundamenta realiter cum quibus concurrat unitas. sicut ut ratio fundandi. siue non. nihil ad presens de hoc. quolibet autem fundamentum istarum relationum. potest accipi dupliciter. scilicet stricte. et proprie. ut tantū pro re de genere substantie. quantitates uel qualitates uel extense ad alia. que non sunt de istis generibus. Et q̄ substantia sic possit extensue accipi patet per philosophum primo posteriorum. Ubi accipit substantiam pro essentia subiecti. dicit q̄ substantia linee ex his est scilicet ex punctis. et quod quantitates et passiones quantitates. ut magnum et paruum transferantur ad alia. patet per philosophū v. metaphisice. c. de quantitate. Ubi dicit q̄ magnum et paruum secundum se quidam sunt quantitates passiones transferuntur autem ad alia hoc nomina. hoc etiam patet per augustinum. vi. de trinitate ubi supra. In his que non sunt mole magna. et quantitate magna. hoc etiam patet de qualitate. q̄ trāsfertur ad alia. per philosophum. v. metaphisice. c. de qualitate. Ubi uult q̄ differentia substantialis cuiuslibet rei uno modo dicitur qualitas. certum autem est q̄ unum dicitur de aliis. quam de rebus de genere quantitates. quia conuertitur cum ente. igitur fundamenta istarum relationum possunt esse cōmuniā aliis quam rebus trium generum predictorum. igitur similitudo relationes fundate super fundamenta talia possunt eē cōmunes. Unde sciendum est q̄ quolibet res potest considerari ut quid est. et sic potest esse fundamentum relationis cōmuniis ydemptitatis uel diuersitatis uel potest considerari ut habet certam gradum perfectionis. et sic quantitates quasi uirtutes et sic fundat relationes communes equalitatis et inequalitatis. Uel potest considerari ut habet formam aliquam seu aliquam perfectionem forme informantis. secundū quā dicitur qualis. et sic fundat relationes similitudinis dissimilitudinis. et sicut fundamenta sunt transcendentia. sic et iste relationes sunt transcendentia. ideo cōmunes. h̄c aut

patet per philosophum. x. metaphisice q̄ licet ens cōparatum ad quodcūq̄ uel est idē sibi uel diuersum. et sicut dicit de ydemptitate et diuersitate. ita possumus dicere de equalitate et inequalitate similitudine et dissimilitudine quod sunt transcendentia sicut subiecta et fundamenta earum. Dicendū est secundum predicta in isto libro superius q̄ non tantum passio simplex conuertibilis cum ente est transcendens. sed etiam passio disuncta et utraq̄ pars illius passionis. ut actus uel potentia. sicut superius probatum est et ideo cum quolibet ens comparatum alteri sit idem uel diuersum simile uel dissimile quale uel inuale ut declaratus est oīa ista erunt transcendentia prius conuenientia enti quam diuidatur in predicta

SECUNDO APPLICANDO AD PROPOSITUM secundum singulas questiones. Dico ad primam q̄ in diuinis nullum est genus nec ratio generis propter rationem limitationis quam importat genus ut superius estensum est nec eadem ratione in diuinis ē aliqua passio generis. quia passio generis limitata est. sicut ipsum genus. Ideo predictae relationes. ut fundantur super fundamenta. que sunt res trium generum. nullo modo sunt in diuinis. sed quanto fundamenta eorum sunt transcendentia. et per consequens prout iste relationes sunt transcendentia predicto modo. ponende sunt in diuinis. quod primo patet ex hoc q̄ quando ens diuiditur per aliqua semper alterum illorum dicit imperfectionem et alterum perfectionem. uel saltem non imperfectionem ut patet discurrendo tale autem quod dicit perfectionem. uel non perfectionem potest poni in diuinis cum igitur inequalitas. dissimilitudo et diuersitas in natura dicant imperfectionem. opposita eorum dicit perfectionem uel saltem non imperfectionem. igitur cū sint transcendentia ut declaratum est possumus poni in diuinis. Ideo hoc probat sic. Habita ratione fundamenti ut fundamentum est. et extremis relatis. habet relatio igitur habita magnitudinis cū unitate et extremis distinctis habet relatio equalitatis. sed in diuinis effectus

correspondet magnitudini habens omnem gradum perfectionis simpliciter ut pelegus in finitum in damascenum. et ista magnitudo communis est tribus personis cum summa unitate. quia non est diuersa in suppositis et supposita habent distincta ut supponimus per fidem. igitur supposita in diuinis maximas et uerissimas habent equalitatem in magnitudine. et sic patet ad questionem primam. Ad secundam questionem dicendum quod est ut sit et est ut non quia equalitas precise attenditur in illa tria in predicamentis. Nam inter terminis est duplex quantitas continua scilicet et discretas. et quomodo ponenda sit in diuinis nihil ad presens. quantitas uero continua est duplex est permanens. et est successiua. quantitati uero successiue in creaturis non correspondet eternitas in diuinis. omnibus uero quantitatibus continuis in terminis permanentibus correspondet magnitudo in diuinis. quia omnes quantitates continue permanentes important magnitudinem. patet de linea superficie corpori de loco. quauis non dicat aliam magnitudinem a superficie. Sed quomodo tunc in diuinis poneretur equalitas in potentiam cum potentia intrinseca non dicitur quantitas. Respondeo quod magnitudo uirtutalis in diuinis non tantum habet intelligi ut comparatur ad intrinseca. sed ut comparatur ad obiecta extrinseca respectu quorum debet habere uigorem et unum sequitur ex alio. quia uirtus in se magna est. Ideo comparata ad obiectum producibile debet esse potens et uigurosa. et ideo potentia non importat fundamentum alterius equalitatis quam magnitudo. Unde potentia apponitur ad exprimendum quantitatem magnitudinis in diuinis et non aliam quantitatem a magnitudine. sed eandem alio modo comparatam. Sed hic est dubium quod cum magnitudo transeat in essentiam ut uidetur quod relatio fundata super magnitudinem sit alia a relatione fundata super essentiam. Similiter cum magnitudine dicat illimitatam perfectionis et hoc includit quilibet perfectio in diuinis. Non enim uidetur quod sit alia relatio fundata super magnitudinem a similitudine que fundatur super alias perfectiones. Respondeo quod magnitudo in

diuinis non dicitur attributum distinctum ab aliis. Sed gradus intrinsecus siue modum intrinsecum cuiuslibet. si enim non esset in diuinis nisi unum attributum. ut sapientia. ad hoc conuenit quere de gradu perfectionis eius. Unde si quelibet esse et sine alia adhuc haberet certam magnitudinem intrinsecam formaliter infinitam. Ideo magnitudo in diuinis non est unum fundamentum tantum. sed est fundamentum unum indifferens quod saluatur in quelibet fundamento similitudinis quod in qualitate perfectionis. simpliciter inducitur. Et ideo quot sunt perfectiones tot sunt magnitudines. sua magnitudine correspondente. Et ideo tot sunt qualitates quot perfectiones simpliciter. ergo si infinite erunt ibi magnitudines infinite erunt qualitates. An autem sint relationes reales. uel non dicitur post. Patet igitur quantum ad istam questionem secundam. quod equalitas sufficienter in diuinis consistit in duobus. magnitudine et eternitate colligendi tertium. scilicet potentiam modo quo dictum est. Sed hic occurrit aliud dubium. si enim tot sunt magnitudines et qualitates in diuinis quot sit ibi perfectiones et est unius rationis in diuinis magnitudo equalitas. Ideo sequitur quod ad unius rationis in diuinis non sit de se hoc. Sed quod plurificetur et tunc destruetur ratio superius posita distinctione secundam. quare in diuinis non possunt esse plura supposita unius rationis. quod quilibet in diuinis est unius rationis. Huius enim contrarium nunc uidetur esse dictam de magnitudine et equalitate in diuinis. Ad hoc dupliciter potest dici uno modo scilicet quod nihil unius rationis potest plurificari in diuinis nisi preexistat alia plura alterius rationis. per quorum pluralitatem determinetur illa que sunt unius rationis ad certam pluralitatem. hoc autem conuenit de diuinis personis. ut patet et sic tenet illa ratio ibi. Sed in proposito equalitas requirit distinctionem personarum et perfectionum. siue magnitudinum que sunt alterius rationis sicut sapientia a bonitate. Alio modo potest dici et forte melius et uerius quod licet unitas concurrat cum fundamento equalitatis non tamen est fundamentum ita

remotum. quin ex eius diuersitate diuersi fuerit equalitas. quod patet in relatione similitudinis. sicut enim scientia distinguitur a calore ita similitudo que fundatur super unitatem in calore non est unius rationis ymmo alterius a similitudine fundata. super unitatem in sapientia. Et tunc dicitur in proposito quod equalitates non sunt unius rationis. sicut nec illa super que fundatur ut sicut magnitudo in sapientia. est alterius rationis a magnitudine in bonitate et unitate. siue simplicitate ita et equalitas ab equalitate est alterius rationis et tunc non sequitur quod aliquid unius rationis plurificetur in deo. **AD QUESTIONEM SECUNDAM** predictam est dicendum. quod est ut sit. et est ut non. equalitas in diuinis distinguitur a similitudine et ydemptitate. si enim tantum distinguitur inter se quia nec fundamentum et terminus distinguitur a fundamentis illarum. sicut fundamenta illarum distinguuntur inter se ut patet ex predictis. quia magnitudo super quam fundatur equalitas non dicit nisi intrinsecum gradum siue modum fundamentorum ydemptitatis et similitudinis. ut essentie. scientie. et aliarum perfectionum simpliciter. Unde equalitas non uidetur simpliciter relationem aliam importare in diuinis a similitudine et ydemptitate sed solum dicere perfectum modum utriusque relationis. quod potest declarari in terminis si sunt duo alba. quorum unum est albius alio. non tamen erunt perfecte similia. nisi sint equalia et tunc equalitas non dicit aliam relationem a similitudine illorum: sed dicit perfectum modum utriusque relationis et dicit albedinem que est fundamentum est perfectum. Ita si in patre et filio in patre esset maior deitas et minor in filio filius esset similis patri sed non equalis. ponendo secundam fidem quod deitas equaliter sit in utroque filius perfecte est similis patri quia sibi oio equalis. Ideo sicut magnitudo dicit modum intrinsecum fundamentorum similitudinis. ydemptitatis. sic equalitas dicit modum huius relationis et illius. quia utraque esse perfecta et ideo non dicit omnino aliam relationem. Ad

primam rationem principalem. dicitur quod species transferretur ad diuina. et non genus quia species dicit perfectionem et genus importat perfectionem. et ideo magnitudo transferretur ad diuina sed non quantitas. **SED. HOC NON VALET.** Quia ponere quod aliquid manet alicubi secundum suam rationem. et non illud quod est de essentia eius maneat ibi est ponere ipsum et non ponere ipsum. Nec ualet dicere quod species ponitur manere in diuinis in ratione differentie que dicit perfectionem et hoc potest esse licet genus non ponatur ibi quia non est de ratione differentie. sed hoc minus uidetur ualere quam prius. quia sicut genus est limitatum ita et differentie est ratio limitata. et ideo ad differentie non ponitur in diuinis. sicut nec ratio generis. Ideo dico ad rationem. quod magnitudo ut ponitur in deo non est species nec passio alicuius generis. sed est transcendens et habens rationem infiniti ut patet ex dictis. Ad secundam dicendum quod equalitas dicit perfectionem ut presupponit perfectionem in natura uel saltem non dicit formaliter imperfectionem. Inequalitas uero dicit imperfectionem. si enim aliqua unequaliter participat aliquam naturam alterum illorum de se ab habendo perfectionem illius nature. sed nulla diminutio est in natura per hoc quod essentialiter habet ab omni alia et hoc uult augustinus in libro de quantitate anime. Et ad probandum onem augustinus dico quod in equalitas in entibus uniuersis est perfectio super plens imperfectionem. et ideo sibi imperfectionem sibi annexam habet unde est perfectio supponens imperfectionem. quia creatura non est capax tante perfectionis cum equalitate naturarum in uniuerso sicut cum in equalitate quod si non esset nisi una natura non esset nisi una species. et tunc non esset tanta perfectio quante creatura est capax. Ideo propter imperfectionem creature suppleda requirit equalitas in essentia uniuersis. Quia nisi esset perfectio sui limitatorem non esset capax tante perfectionis equate ois sibi est tota perfectio in uniuersis ibi excludit omnis unequalitas sic autem est in deo. Ad aliud quod coequari dicit duas reles. una egpantie et alia disqui perantie. que importat per uerbu passiuu

7 actuum si i correspondens. exēplū dī pī
assimilat sibi filium. sic est de ymagine.

Ad primam rationem secunde questionis
patet per dictā q equalitas fm potentiam
nō est tertia equalitas. alia ab equalitate fm
magnitudinem. sed explicat potentia uirtu-
tem magnitudinis in comparatione ad obiecta
ut patet per supradicta. Aliud patet per p̄
dicta quod equalitas in magnitudine nō est
ita una relatio sicut similitudo. nec fundamē-
tum simpliciter distinguitur a fundamen-
to nec fundamētū eius quod est magnitudo
est ita unum. sicut scientia uel sapientia aut
alie perfectiones. Ad rationem questiois
terte patet etiam per dicta q equalitas nō
est oīo alia relatio ab ydemptita 7 similitu-
dine. sicut nec fundamentum a fundamēto.

Etum persone diuine sint in sinu
eē. quantū ad modū quo ponit̄ ans
persona in alia. Sciendū ē fm hila-
rium. vii. de tri. uersus finem quod una p-
sona est i alia. nō ut aliud in alio ut corpus in
corpore. sed ita esse ac subsistere in subsisten-
te. insit ergo fm ipsum una persona ita ē i
alia ut subsistens in subsistente. subsistere u-
ro primo cōpetit persone ut generare 7 ge-
nerari. primo cōpetit supposito 7 toti. 7 non
q̄ alicui parti primo cōpetit. igit̄ eē in ex p-
te utriusq̄ extremi primo cōuenit persōne
7 nō r̄zime cōuenit alicui quod est in psona.

Dico igit̄ q̄ una persona ē in alia nō per
isofat̄ onē. sed per mutūā presentia spūalem
q̄ subsistēs ē i subsistere distincto. Pro soluti-
one tñ prime rōis gan. ē sciendū quod predi-
catum quod primo cōuenit toti aliquādo cō-
uenit toti homogeneo 7 tunc tale predicatū
conuenit cuilibet parti. 7 quelibet ps ē ei-
dem nature cū toto. sicut loquit̄ sibi. d. mo-
ueri primo. vii. phi. Aliquando uero p̄di-
catum q̄ primo inest licet nō est homoge-
neo. 7 hoc. uel q̄ nō habet pres illud cui p̄lo
conuenit. Uel est totū etherogeneum 7 tale
predicatū quod cōuenit tali toti. uel nō con-
uenit alicui parti u. l. si aliquo modo conue-
nit uni pti. 7 nō alteri. hoc ē. q̄ una ps ma-
gis est ratio quare tale predicatum conuenit
toti quā pars alia. Exemplum primi tri-

angulus primo habet tres uel homo ē risibi-
lis. Exemplum secundi quando predica-
tum magis ē unius partis quā alterius. ut
patet de actione que conuenit toti. primo ē
causa magis est forma quā materia. Simili-
ter de intelligere quod primo cōuenit homi-
ni magis per animam quā per corpus. per
hoc patet. q̄ tripliciter ratio illa gandanen.
deficit. maior enim est simpliciter falsa 7 da-
to q̄ uera esset non sequeretur conclusio ut
patet alibi. Nec ualet dicere quod ratio
quare sunt inseuicem sic. quia simul sunt.
quia sunt relatiua. que simul sunt. quia
si unum relatiuum esset hic 7 aliud romē. si
mul essent similitate relatiuorum. nō tamen
unum esset in alia. Item nec ualet dicere
q̄ ideo filius est i patre. q̄ pater generat fili-
um 7 iste actus nō est transiens. sed imma-
nens. igitur terminus est imanēs. igitur fi-
lius est in patre. Uec in quam ratio non
includit. primo quamuis concludere filium
esse in patre. nō tñ patrē eē i filio. cum non
sit terminus actionis immanens. Secun-
do. ratio in se nō cōcludit. dictum est enim si
bi quomodo actus quo producit̄ur filius. ha-
bet unam rationem actionis immanens. q̄
nō recipitur in passio aliquo mobili. sed nō
h̄z aliam rationem actionis imanens. q̄ tū
ad terminum ut ibi patet. cetera de ista que
stione quere.

Etum in deo sit aliqua ratio maio-
ritatis aut minoritatis. Q̄ sic uis
tur dam. ca. l. Confitemur omnē
deitatem zc. sed non accepit ibi omnem sin-
chathegoromatice. quia non sunt plures dei-
tates igitur kategorie. ut sit sensus
totam deitatem. igitur in deo est ratio toti-
us. Item in simbolo athenasi tote tres p-
sone coeterne. sibi sunt zc. Item Ambrosi-
us in ymo in patre totus filius 7 totus i uer-
bo pater. Item q̄ sit in diuinis maioritas
arguitur per hiliarium. q̄ in deo est maiori-
tas intrinseca. 7 habetur in littera. Item
omne infinitum est maius non infinito. ef-
fentia dei est infinita relatio non infinita.
igitur i deo est aliquid mai-
or alio. Itē q̄ i deo
sit totū uel arguit̄. tū q̄ de p̄dicatō pluri

bus 7 est ratio uniuersalis. Tum quia per
damascenus. c. l. cōmūe substantia est parti-
culare uero ypostasis similiter idem nume-
ro 7 non natura dicuntur differre ypostasis
7 ponitur in littera. Item q̄ ibi sit mate-
riale principium siue totalitas essentialis.
arguitur quia distinctum quod producit̄ur
de aliquo quod est indistinctum producit̄ur
de eo quasi de principio materiali. sed fili-
us producit̄ur de substantia patris que est in-
distincta in patre 7 filio igitur zc. Cōtra
primum. omne totum est maius sua pte sed
in diuinis nec maius. nec minus fm athena-
nassium in simbolo igitur zc. Contra fm
q̄ ibi non sit maioritas augustinus. viii. li-
bro de trinitate. c. primo 7 ponitur in lra nō
soluta pater non est maior quā filius. s̄ nec
pater 7 filius simul aliquid maius sunt quā
s̄. Contra tertium q̄ ibi non sit totum
uniuersale augu. vii. de trini. 7 ponitur in
lra essentia diuina non est materia. trium p-
sonarum tanquam fm cōm eandem natu-
ram. Tertie persone dicantur esse una esse-
tia. Respondeo q̄ hic sunt quatuor decla-
randa sicut quatuor proponuntur in questio-
ne. Quantum igitur ad articulum primum
de totalitati in generali. dico q̄ secundū phi-
losofum tercio physicozum. totum 7 perfe-
ctum sunt. uel consequantur se differant ta-
men. quia res dicitur perfecta cum non ca-
ret aliquo particularitate ad suam perfectio-
nem. sed habet terminum siue perfectionis
Unde dicitur perfectum q̄ p̄prie finem. s̄
totum non dicitur habere finem. sed q̄ cōti-
nuat alia respectu quorum est totum. stri-
cte autem accipiēdo totum. illa que in to-
to continent̄ dicunt̄ ptes 7 sic totū proprie
siue stricte accipiēdo ipm ē totum pti. Ue-
rum tamē quia totum includens rationes p-
fecti non dicit de se imperfectionē. sicut ps.
Ideo generalius accipiēdo totū quam ut ha-
bet ptem pro correlatio dicit̄ totum non so-
lum accipiēdo aliquam ut ps. sed concipiēdo
aliquam alia quecumq̄ sint aliquid eius. Un-
de totus dicitur respectu quorūcūq̄ que sūt
in ipō siue sint ptes que non sunt ipm. siue
non sint partes non tamen sunt ipsus 7 sic
totum transferretur ad diuina.

GENERALIUS ACCIPIENDO
totum quam ut habet ptem pro correlatio
Nam correlatiua que in terminis dicunt p-
fectionē possunt transferri ad diuina licet nō
eorum opposita. Exemplum ratio prioris
transferretur ad diuina. Unde dicitur pater
prior esse origine filio sed non ita passim
trāfferret̄ posterius ad diuina. Nō enī ita passim
conceditur q̄ filius sit posterius patre origi-
ne. sicut 7 hiliarius concedit patrem esse ma-
iorem filio licet non concedat filius esse mi-
nozem patre. Sed totum primo modo p̄o
ut habet partem pro correlatio dicit̄ limi-
tationem compositionem 7 dependentiam
respectu partium quas continet quarum
nulla est ipsum. Non sic autem conceden-
dum est rationem totius esse in diuinis. sed
totum quod non dicit continentiam ptiū
sed aliquorum quorum quodlibet est ipsum
ut pelagus infinitum sic conceditur esse in
diuinis. 7 ratio est deus enim non est sim-
plex simplicitate punctali. sed inmensa 7 qz
deus simplex est: Ideo quicquid est in ipō est
ipm. Et quis est quoddā inmensum. sicut
pelagus infinitum omnia capiens ideo plu-
ra continet. Ideo deus est tale totum cui nō
repugnat simplicitas. quia omnia que con-
tinet sunt ipsum totum. ut sic correlatiuum
eius non sit ps sed aliquid totius. Unde om-
ne totum qualitercumq̄ acceptum referetur
ad aliquid sui. non tamē sicut ad ptem. Si
uero querat̄ cuiusmodi ē totū illud. Dico q̄
non inueniē oīo simile totū in creaturis. qz
in creatura. si inueniat simplicitas. nō ē ibi
inmensitas quia si in creatura sit aliquo mo-
do inmensitas uel pluralitas illa includit cōpo-
sitionem 7 nō oīodā simplicitatē. assimilatur
tamē toti uirtuali in creaturis: quale totū
ē in anima respectu suarū potentiarum. hoc ut
mibi uidef̄ uult dicere quidā doctor in ista
questione distinctōis. Ubi querit si ē ponere
in deo totalitatē integritatis. dicit. n. in p̄-
dicā questione quod totū uno mō dicit̄ absolu-
te 7 sic totū idē q̄ perfectū. Alio modo dicit̄
totum per comparationem ad partes pri-
mo mō est ponere totalitatē in diuinis secu-
do modo non. Non autem intelligat quod
intelligat totū dici absolute ita qd nō referet̄

q̄ hoc nō ē cō totū, sed dicit̄ absolute ita q̄ n̄
referatur, q̄ hoc nō est esse totum, sed dicit̄
absolute absoluendo ip̄m a respectu ad
p̄tem, 7 sic uere dicit̄ quod non ponit̄ in deo
Quantum ad s̄m articulum, dico q̄ d̄
diuinis nulla persona est maior alia, quoniam
s̄m bilarium tercio de tri. i. p̄cipio. Pater
dat totam cōntiam filio, igitur omnem per
fectionem que fundatur in essentia, igitur
nulla persona est maior alia in perfectione
nec ratio ē relationis, q̄ habere aliā relatio
nem, nō est habere aliam perfectionem, q̄ re
latio nō est in se perfectior, quod probatur
primo ex perfectione. Nam s̄m an s̄m. mono
is perfectio simpliciter est que in quolibet
melius est ipsum quā nō ipsum, quod ē sic ue
rum, sicut alias dictum ē, q̄ in quolibet sup
posito nō determinato ad naturam melius
est ipsum quā quocunq̄ alio sibi impossibili, q̄
nō conuenit in aliquo diuino supposito, quia
tunc aliqua perfectio esset in una persona q̄
si esset in alia. Dicitur forte q̄ hoc nō seq̄
tur, q̄ persona alia habet uel habere potest
aliam relationem equalem relationi alteri
personae. Et ideo nō sequitur unam personam
esse perfectiorem, alia quā alia relationē ha
beat que est perfectio simpliciter. Contra
sicut arguit dam̄, si essent duo d̄i neuter es
set perfectus, q̄ unus haberet perfectiones
quā nō haberet alius, nunc autem hoc nō con
cluditur s̄m responsum predictam q̄ dicit̄
sibi quod alius deus habet perfectionē
equivalentem perfectioni alterius d̄i, quā
uis nō eandem. Uult igitur q̄ ex hoc
alia perfectio est in alio quod neuter sit per
fectus, sicut arguitur in proposito de relatio
nibus personarum, si sint perfectiones. Aut
saltem si relatio sit perfectio, una persona ali
quā perfectionē habet quā nō habet alia.
Et arguit sic, quod habet omnia p̄a cū alio
7 cum hoc habet infinitam perfectionem ul
tra est perfectus, sed pater habet relatiōes
equales cum f̄, 7 habet aliam relationē ut
spirationem actiuam que nonitur perfectio
simpliciter, igitur pater esset perfectior sim
pliciter. Confirmatur pater habet secun
dum omnes quatuor relationes, nō est autem
filius 7 .s. f. igitur si relatio esset perfectior

pater esset perfectior aliis personis. Itē
facta abstractione i diuinis unū n̄ predicat̄
de alio per yd̄mptitate nisi utrunq̄ uel
perfectio uel alterum, 7 si utrunq̄ uel alter
sit perfectio infinita unum predicabitur de
alio. Unde hoc est uera sapientia est ueritas
q̄ utraq̄ est perfectio, 7 similiter sapientia
est paternitas, q̄ altera est perfectio infini
ta. Sed hoc est falsū. Generatio est spiratio,
igitur neutra importat de se perfectio
nem. Ideo relatio in deo non dicit forma
liter perfectionem, tamen propter yd̄mpti
tatem relationis ad essentiam quilibet ē p̄
yd̄mptitatem infinita. Nec credo aliquē
doctorem dixisse contrarium quin isto mo
do possit ex poni. Sic igitur nulla est maio
ritas uirtutis in una persona que nō sit in
alia. Quantum ad tercium articulum,
Dico quod in diuinis nec est totum uniuersale,
q̄ quod est commune realiter non est uni
uersale. Sed deus est communis realiter tri
bus personis, q̄ idem realiter cum illis, igitur
ic̄ maior probat̄, addit̄ enī primo ibi co
mune realiter, pro qua si sit communis secun
dum rationem uel non habet locum distin
ctione uigesima tercia. Uniuersale enim ha
bet duas conditiones perfectionis, 7 alia ip̄sōis
Uniuersale enim importat eius esse coicabi
le, 7 esse illimitatum, sicut per oppositum
est in communicabile 7 limitatum. Alio
modo conditiones imperfectionis importat
scilicet quod sit diuisibile 7 potentiale si
ue determinabile, quia in isto supposito de
terminatur ad hoc, 7 utraq̄ est de se per se
ratione uniuersalis. Tunc arguitur sic,
Nullum uniuersale est de se hoc quodlibet ef
fentiale in deo est de se hoc ergo nullum ef
fentiale in deo est uniuersale. Maior est ma
nifesta, quia quando aliquid est de se hoc, ita
est determinatum quod non potest determi
nari, tale autem non est uniuersale, quia uni
uersale ex hoc quod uniuersale natum est de
terminari ad suppositum. Minor est ma
nifesta, quia non est purificabile aliquod ef
fentiale in diuinis. Et probatum est supra
propter quod dicit dam̄, quod propri
etates non determinant naturam. Sed yd̄
steses. Uñ relationes aduenientes nō faciunt

turam esse eōdem, sicut si albedo adueniens so
ri constitueret ipsum in genere qualitatis,
sares tamen nō esset cōmuniō, ita relatio
nes aduenientes essentiae non faciunt essen
tiam esse cōmuniorem nec aliquā cōmuni
tatem sibi tribuit sed est de se hoc ante aduen
tum illarum, 7 est proprius quis huiusmo
di entitatis formalis que est deitas. Nec ta
men ponam suppositum absolutum in diu
quia non omnis quis correspondens entitati
formali est suppositum, hoc enim est propri
um quid aut proprius quis humanitatis 7
tamen non est suppositum, plus enim refer
tur ad rationem suppositi ut alias patebit.
Quantum ad quartum articulum, Dico q̄
non est ibi totum essentialē: ex p̄tibus essen
tialibus ex materia 7 forma quia essentia n̄
est in potentia, nec formabilis, nec forma al
terius. Hoc enim poneret in deo cōpositio
nem 7 limitationem. Unde non est mate
ria nec ratio materie siue potentie ad respi
ciendum. Sed hic est unum dubium. Nā
omne absolutum, secundum se conceptus q̄
est aptum natum habere relationem. Uide
tur in potentia secundum se conceptum ad il
lam sed essentia pro ut secundum se concipit̄
est apta secundum se, 7 nata habere relationes
7 non de se habet, igitur est in potentia ad il
lam. Dico ad hoc secundum q̄ in quinta
distinctione dictum est q̄ in deo non est ma
teria nec quasi materia uel ratio materie
transferatur ad diuina. Unde quidam doc
in hac distinctione in questione qua querit̄,
An in p̄sonis sit materiale, principius, dicit
in pede questionis in deo nullo modo, nec ue
re nec transumptiue reperit̄ materiale p̄
cipium 7 concedit in sequenti questione q̄ i
deo sit proprie quid, siue quis 7 quo. Ad
questionem igitur dicendum q̄ si intelligas
aliquid aptum natum recipere relationem
tunc uerum est quod est in potentia ad rela
tionem, sed essentia diuina non recipit rela
tionem, nec est in potentia receptiua aliquis
sed dat relationi esse etiam 7 subsistere in p̄
sona. Exemplum est de anima in primo
stanti quo intelligitur infundi non intelli
gitur recipere aliquid a corpore ut a p̄tibus
corporis, sed ut daret esse p̄tibus corporis

unde non debet intelligi essentia sub relatio
nibus, ut superficies subtracta albedini sed
ut anima infinita dans esse cuilibet p̄ti siue
in formatione. Et quod dicunt innocen
tes priori rationi quod essentia non est i po
tentia sibi obiectiua nec sibi obiectiua sed in poten
tia receptiua. Hoc nihil est quia si rela
tio sit actus, q̄ est in potentia ad relationes
ut eam habent est in potentia receptiua uel
sibi obiectiua. Unde potentia receptiua non est
aliqua tercia potentia a potentia sibi obiectiua
7 obiectiua. Ad argumenta patet per di
cta quod enim dicitur q̄ omne infinitum ē
maius finito uerum est, sed relatio nō est fi
nita nec infinita, omne enim finitum ipor
tat imperfectionem 7 limitationem 7 non
sequitur si non est infinitum ergo est finitū
ut superius dictum est. Si tamen accipia
tur quod omne infinitum est maius non fi
nito uerum est 7 nullum sequitur in conue
niens quia non est compositio secundum ma
ioritatem nisi interquāta uirtutis uel molis,
relatio uero nullam uirtutem perfectionis
importat. Quod autem dicit̄ quod illud
q̄ dicitur de pluribus est uniuersale uel est
si sit unum s̄m rationem in eis quia uni
uersale est aptum natum determinari quod n̄
conuenit inposito ut dictū est. Quod ue
ro arguit q̄ filius est de essentia, Dico
quod s̄m Augustinum non reperitur
quod persona sit de substantia quia non dici
mus tres personas ex eadem essentia licet cō
ceditur q̄ filius sit de substantia patris.
Ubi non notatur materia sed origis cōsub
stantialitas, ut superius in isto libro fuit di
ctum. Ad alia patet responsio per dicta.
Itē distinctio, xx. q̄ro ut x̄ p̄one di
uine sint eōles i potentia. Nō ar
guit̄ p̄ rōes richardi p̄rio de titulo
cautio qua p̄bat q̄ non possint eē p̄s d̄i q̄
unū faceret aliū nulli potēte sic arguit̄ de p̄
sonis ut p̄s alibi. Confirmat rō p̄ prius ordi
ne origis h̄s actū uolēt quā filiū igitur p̄ h̄s
uelle ad p̄ductionē creaturaz, si igitur filiū eo
des uelle possit p̄ducere creaturas seq̄ q̄ pa
ter ut uult aliqd̄ extra determinat filius ad
uolētū illū eē igitur filiū n̄ habet uult illū con
tra rōem patet

Uta hoc queritur .vtrum poten-
tia generandi filium per se pertine
at ad omnipotentiam. Q sic argu
it per aug. iiii. libro. contra maximā. Si pa
ter ē omnipotens potest generare filiū patz
alibi. Item ad omniscientiam pertinet scire
generacionem filii. igit ad omnipotentiam
pertinebit posse generare filiū. sequētia ps
per simile. sicut hoc ab hoc. Contra atha
nāsius in simbolo. oipotens pater. oipotens fi
lius. sed filius nō potest generare ergo. 2c.
Respondeo ad qu. stionē primam quod po
tentia q ponitur in deo nō est passiva sed acti
ua. equalitas aut in potentia actius pōt intel
ligi fm extensionem uel fm intentionem.
vtrunq; enim pōt esse sine alio. Exēplus
primi de caritate magna 7 parua qua sunt e
quales fm extensionē. qz ad omnia diligibila
ex caritate. nō tñ fm intensionē. Ex
ēplū secundi de calore generato que ē cōpfe
ctiois cum calore generatē nō ē extēsiō; qz
si pōt calor generatē generatōne sui ne i ge
neratōne caloris prioris a quo generabatur
Ad ppositum dico quod persone diuine sūt
equales in potentia fm intensionē illius po
tentie. qz quicqd ponit in illa potentia acti
ua aliquid pōtētiā fm pziām magnitudi
nem eque ponit in omnibus tribus perso
is ut patet di. x. Sunt etiam equales in po
tentia fm extensionem. qz illa ad que est ex
tensio huius potentie sunt effectibilis respe
ctu quorū principii productiuū ē equaliter i
tribus personis. Probatio principii agendi
in quolibet supposito. pziā ē quā terminū ei
pducatur pōt ēē principium agendi illi sup
posito ut sic suppositum tale pōt agere illo
principio. sed potentia qua pducitur aliq. ef
fectibile prius est in tribus personis quā in
telligat aliqua creatura produci. ergo queli
bet persona eam pōt producere illo principio
actiuo. Ad hoc habet probari in illa questi
one. An productio extra necessario presuppo
nat productionē ista. Breuiter tam nūc pro
bat sic. Necessarium ex se prius est nō neces
sario ex se. sed quicqd ē idiuis est necessari
um ex se. quod aut pducitur ex natura ē ne
cessarium ex se. tale enim est. effectibile 7 pos
sibile capere ēē post nō esse. igit principium

quo producitur aliqua creatura prius habe
tur a tribus personis quā aliquid producat
extra igit. Ad rationē in cōtrarium di
cendum est quod uelle prius habetur in tri
bus personis quā transeat super quodcūq;
obiectum ut iam probatū ē. ideo quilibz per
sonā eque libere producat nō aliunde determi
ta quā ex sua libertate ppria. Et quando
dicitur quod pater prius habet uelle. uerū
est de illo uelle quod est respectu eētētie sue.
Nec est aliquid contingenter productū illo
actu. sed uelle respectu obiectorum secūda
rioz prius habet a qualibet persona ante qz
transeat super aliq. obiectum extra produci
bile. qz prius persone diuine producat quā
intelligat aliquis actus intellectus aut uolū
tatis respectu obi creati. Posterius eni pā
citur creatura fm qz quā persona diuina
Ad secundam questionem dicit q. potētia
generandi ut est in patre pertinet ad omni
potentiam nō ut in filio. rationes illius opi
nionis 7 argumta eā ipōtētia pōtētiā alibi. Cū
breuiter dico q. ad istum actum siue ad illū
terminum est potētia per se pertinet ad
omnipotentiam qui secundū se ē possibilis. qz
aut in hoc 7 nō in illo hoc accidit. sicut ad ac
tum currendi cū sandū regit potētia. Et
ideo illa potētia que nō pōtētia causare actū
currendi nō esset omnipotentia. nō tñ si nō
pōt causare actum currendi in eo qz nō ē na
tum currere ē ipotens. Ideo deus nō est in
potens si nō pōt causare in se cursum. Si
militer nō dicitur impotens si nō pōt causa
re. intelligere in quolibet intellectu. nec cur
sum in quolibet animali. omnipotentia igit
est respectu cuiuslibet actus. siue ter
mini possibilis produci. si nō ē esse per se
omnipotentia ē respectu illius in se. Si ne
ro natus est esse in alio omnipotentia est re
spectu illius in alio. Et ideo si filius sit ter
minus possibilis 7 potētia generandi sit im
plex potētia. illud siue ille qui nō potest i ac
tum generandi nō esset omnipotens.

RESPONDEO 1612UR AD q
stionem tria declarando. Primo q. gene
rare filium deum nō sit actus omnipotentie
Nec filius terminus omnipotentie. Sed

q. ad istum actum seu terminum est aliqua
potentia. Tercio si illa potentia sit in pa
tre 7 non in filio tamen equalis potētie.

Quantum ad primum dico. q. potētia
generandi non pertinet ad omnipotentiam
quia omnipotentia est respectu omnium pos
sibilium. Non enī cū dicit omnipotentia sit
distributio potētie uniuersalis. tunc enim
distribuitur pro potētia bouis 7 asini q.
bus tamen formaliter nō esset omnipotens
sed distribuitur obiectum potētie ut sit sen
sus omnipotentia. i. potētia omnium possibi
lium. unde oipotētia est una potētia singu
laris. Cum igit filius dei nō sit tale possi
bile. sed ex se necesse esse sequitur quod fi
lius dei non sit terminus oipotētie. nec p.
consequens generare filiū deū est actus oipo
tentie. Quantum ad secundū est ne ad ac
tum generandi filiū. 7 ad istum terminum
aliqua potētia. Respondeo q. sic. Nam po
tētia actiua stricte sumpta est potētia trā
sitiua. ut patet per phi. v. 7. viii. metha. ē
enim principium transeundi alterū. ab ista
uero potētia actiua transitua abstrahim
potētia actiuam in quātum actiua ē qua po
nitur res inesse fm totum sui. ut in creatio
ne de qua potētia loquitur auicē. vi. metha.

Uterius nos ponentes productionem in
diuinis ad intra. oportet nos ulterius abstra
here ab utraq; potētia predicta potētia p
ductiua 7 hec potētia ē ad hunc terminum
7 ad actū generandi filiū. Non tamen ista
potētia productiua includitur in oipotētia
ut patet ex predictis. qz per omnipotentiam
nō distribuitur potētia sed obiectum potē
tie. Unde oipotētia est una potētia singu
laris respectu omnium possibilium. alia a poten
tia productiua. sicut precise loquendo. poten
tia actiua est alia a productiua. Non igit po
tētia ista productiua includitur in oipotētia
ad omne impossibile. Et si dicas si potē
tia actiua sic transferretur ad diuina. igit sūt
suis correlatiua qz ē possibile 7 p. cōsequē
illa potētia actiua productiua includitur in
omnipotentia que est potētia ad eē possibi
le. cum illa sit respectu possibilis.
Respondeo uno modo sic secundū q. dictum
est in questione precedenti. quando in crea

tois alterum relatiuum dicit perfectionem
7 suum correlatiuum imperfectionem. illud
quod dicit perfectionem potest transferri
ad diuina prout perfectionem dicit. non aut
suum correlatiuum. sed aliquid cōmuni
eo ut patet de toto q. sic transferretur 7 non ps
sed aliquid cōmunius parte. ut esse aliqd
totius. Similiter de priori 7 posteriori
7 maioriore 7 minoriore. ut patet in pro
posito quia potētia actiua dicit perfectio
nem. ideo potest trāferri ad diuina. sub rōe
potētie productiue. non autem possibile qz
imperfectionem dicit. Aliter pōt dici q.
cum duplex sit possibile subiectiuum scilicet
7 obiectiuum quamuis in deo non ponatur
potētia subiectiua. potest tamen poni potē
tia. obiectiua qua potest produci rei aliquid
in diuinis 7 sic potest concedi ibi esse possi
bile ut dicit possibilitatem obiectiuam 7 sic
filius est possibilis. quia nihil aliud est sic fi
lius esse p. obiectiue quā esse producibile
7 generatum. 7 illud possibile non repug
nat necessario ex se quia illud possibile non ē
creabile. sed repugnat necessario se. quia q.
est necessarium a se non potest esse terminus
potētie aliquo modo. Quantum ad ter
cium si est aliqua potētia in patre que non
includitur in filio ut iam dictum est quā
modo tunc pater 7 filius sunt equalis potē
tie. Respondeo q. si potētia accipitur
pro illo quod formaliter importatur nomi
ne potētie. cum illud sit relatiō quedam secū
dum illud non attenditur equalitas nec ine
qualitas quia non dicit perfectionem. nec ma
gnitudinem uirtualem ut probatum est in
questione precedentis distinctionis. Si au
tem accipitur pro fundamento. quomodo
potētia accipitur cōiter. sicut cum dicitur
potētia est principium transtutandi aliud
uel ab alio. Quod non est uerum de relati
one. sed de fundamento. sic potētia est aliq.
magnitudo uirtualis. que tanta est in filio
7. s. s. quanta est in patre. 7 sic non obstante
quod potētia generandi que est relatiō nō
sit in filio. nec in. s. s. tamen omnino sunt e
quales in potētia accipiendo potēcias. pro
ut secundum eas nata est attendi equalitas
Unde sic tanta est potētia in filio qua equalis
k

est patri quanta in patre, qua adequat sibi filium. Sed etiam possunt faciliter solui et intelligi dicta magistri, qui dicit distinctione, vii. patet enim quomodo uerum est eadem est potentia qua pater potest generare filium et qua filius potest generare a patre. Alia etiam dicta eius et sanctorum ibidem faciliter possunt intelligi, sic igitur pater ad formam questionis quod potentia generandi filium dei non pertinet ad omnipotentiam, et hoc dicerent philosophi, si in diuinis ponerent generationem sicut potest patere ex dictis. Ad primam rationem dupliciter potest dici, uno modo quod hoc consequentia tenet gratia materie, pater est omnipotens, igitur potest generare tenet enim gratia materie, propter perfectionem denotata per predicatum, et propter convenientem modum, suppositi quod ponitur in subiecto respectu actionis. Nam omnipotentia consequitur habentem omnem perfectionem. Unde supponit et dat intelligere omnem perfectionem simpliciter in omnipotente, suppositum uero patris est convenienter generationi actiue. Nunc autem suppositum habens omnem perfectionem convenienter generationi actioni potest communicare perfecte suam naturam reducendo sibi simile, quod quod suppositum non possit producere sibi simile. Aut hoc est, quod non includit omnem perfectionem. Aut quod non est suppositus convenienter tali actioni ut filius. Et ideo sequitur simpliciter est omnipotens igitur potest generare sibi simile, non tamen tenet per locum a toto in quantitate, ut quod generare filium sit terminus omnipotentie, quod eodem modo sequitur si pater est omnipotens, igitur pater potest intelligere, non quod intelligere patris sit terminus omnipotentie, sed quod est perfectio simpliciter quam presupponit omnipotentia in omnipotente, ita in proposito tenet consequentia propter omnem perfectionem simpliciter, quam requirit omnipotentia in predicato, et propter subiectum convenienter actioni generationis quod ponitur in subiecto. Aliter potest dici quod Augustinus probans contra maximam quod pater possit generare filium sibi equaliter supponit ab eo concessum quod pater genuit filium, quod hoc dixit Maximinus, sed filium minorem se. Non sequitur quod si pater generat et non potest generare sibi, uidetur quod sit impotens. Et ideo ex opposito consequentia

cum eodem addito, sequitur oppositum antecedentis. Unde sequitur si pater generat et est omnipotens igitur generat filium sibi equaliter, et ita sequeretur de filio, sed assumptum est falsum scilicet filium posse generare

Ita distinctione, xxi. queritur utrum hec sit uera solus pater est deus. Quod sic uidetur ad negatiuam uniuersalem exceptiuam sequitur exclusiua affirmatiua de parte excepta, sequitur enim nullus animal praeter hominem currit, ergo solus homo currit, et patet consequentia per exponetes igitur sequitur. Nemo nouit filium nisi pater, ergo solus pater nouit filium, antequam dens est uerum mathei, xi. igitur et consequens in quo predicatum est essentiale, ergo dictio exclusiua addita termino personaliter respectu predicatae essentialis. Uera est, et per consequens hec est uera, solus pater est deus. Item Augustinus, vi. de tri. ca. viii. et ix. solus pater est tantus quantus pater et filius, et sic. Sed secundum ipsum eo magnus qui deus, ergo solus pater est deus. Contra filius est deus, igitur alius a patre, est deus, non igitur tantum pater est deus. Dicitur quod hec absolute uera est solus pater est deus, quod si esset falsum, hoc non esset nisi quod excludit respectu talis predicati filius, et sic, sed hoc non est uerum, quia unum relatiuum includit, quod est de intellectu eius. Dictio uero exclusiua non excludit illud quod includitur in se intellectu inclusi, igitur sic. Item sequitur solus pater est, igitur pater est et ulterius igitur filius est igitur a primo ad ultimum solus pater est ergo filius est igitur respectu esse non excludit filium per additionem exclusiuam additam patri, sed idem est patrem esse et deum esse, igitur in hac solus pater est deus non excludit filium. Ita tereō sic, dictio exclusiua addita accenti non excludit subiectum, sed includit. Unde non sequitur tamen aliter est, ergo solus non est, sed sequitur oppositum, ut patet per philosophum, primo philosophum, sed non essentialiorem habitudinem habet a cecidens. Ad subiectum quam unum relatiuum ad suum correlatiuum, igitur dictio exclusiua addita uni non excludit reliquum. Contra primo philosophum, si tamen principium est principiatum non est.

Item unum oppositorum quod non predicatur de alio excluditur per dictionem exclusiuam, immo uniuersaliter excluditur omne illud, quod non dicitur de inclusio, hoc enim importat per negatiuam exponentem exclusiuam affirmatiuam, igitur cum filius non sit pater per hanc tantum patet est deus excluditur filius. Item contingit significare quicquid contingit non intelligere, sed si contingit unum relatiuum in alia aut aliquid uere et precise in esse uno correlatiuorum hoc erit in sua differentia propria uel passio, sed data a responsione hoc esset in possibile signare, quia denominaretur aliud respectum includi igitur aliquid posset uere intelligi quod non potest uere signari per aliquam positionem quod est inconueniens. Unde quantum ad istum articulum dico quod tanta est impossibilitas inter opposita relatiua respectu eiusdem sicut inter alia. Et ideo sicut et ratio addita uni oppositorum secundum aliam opinionem, excludit suum oppositum. Ita etiam addita uni relatiuorum, excludit suum relatiuum oppositum. Ad primum pro alia opinione dicendum quod sicut unus relatiuorum includitur in alio, ita non excluditur uniuersaliter ab eo per dictionem exclusiuam sicut est de intellectu eius. Non autem est de intellectu eius ut hoc sed ut hoc uerum uel secundum aliam habitudinem casualem et se non excluditur. Unde hec solus pater generat includit, quod pater filii generat. Ad aliud dicunt quidam quod in hoc solus pater est, pater distribuitur, et diminuitur quod pater includit a sociatione filii, quod excludit et priuat dictio exclusiua solus, et ideo non sequitur tantum pater est igitur pater est, sed est fallacia secundum quid et simpliciter, quia dictio exclusiua repugnat intellectui patris, et ideo diminuit ab eius significato. Contra dictio sine barbarematica nunquam diminuita significato sui disponibilis, sed presupponit significatum eius eo quod dicitur modum determinandi ipsum respectu alterius extremi et modus presupponit significatum modificandi, aliter enim ipsum non modificaret, sed destrueret. Unde si diminueris non diceret modum circa significatum de-

terminabilia, sed circa aliud significatum, sed cathegorema quod importat distinctionem realem potest diminueri ut mortuum quamuis igitur non sequitur, homo mortuus ergo homo sequitur tamen solus pater ergo pater est. Ita si solus diminueret a significato patris in hac solus pater est igitur in hac solus pater est pater, pater in subiecto diminuitur et per consequens non esset uera solus pater est pater sicut nec homo mortuus est homo probatio hinc comparatio patris ad predicatum non auferit computationem igitur si ista solus pater est pater diminueret ubi cumque solus adderet ad patrem et pater diminueret et cum semper inter se possit comparari erit diminutio. Ideo dico ad rationem ergo in se comparatis quod formaliter sequitur solus pater est ergo filius est quia gratia materie pater ad suum esse requirit esse filii unde de respectu alterius predicati in quo respectuum non dependet ab alio, non tenet consequentia non enim sequitur solus pater est albus ergo filius est albus. Concedo igitur quod in hac solus pater est filius formaliter excluditur et ideo includit opposita proprie quod utrumque sequitur. Ad aliud dicendum quod si accipitur accidens in abstracto sub quo modo non dicitur de subiecto excludit subiectum, unde sequitur tamen albedo est, ergo substantia non est, et etiam sequitur oppositum quod accidens non potest esse sine subiecto, ideo includit opposita. Si tamen accipitur accidens in concreto, non excludit subiectum, quia dictio exclusiua non excludit aliquid quod uere dicitur de subiecto scilicet autem non est de oppositis relatiuorum quorum neutrum de alio dicitur ideo non est simile. Aliter dicitur quod cumque solus significet idem quod non cum alio nota aliterate inclusiui in solo potest summi neutraliter uel masculinae primo modo uera secundo modo falsa. Contra adiectiuum habet suos modos significandi a substantiuo igitur si substantiuum est masculinum et adiectiuum sic sumitur igitur similiter in suo equipotentie.

AL. 37. DISEJNSUANE. HANC solus pater est deus secundum compositiones et diuisiones quia inter adiectiuum et substan-

tium cadit qui est medius iuxta illud prius. secundo constructionum it. r. exigens r. exactum cadit qui est medium. r. tunc cadit hic solus ille qui est pater est quoniam dicunt esse u. ram in sensu diuisionis r. falsam in sensu compositionis. Contra si uita est non est possibile exprimere conceptum determinatum nec aliqua propositio talis ubi adheret adiectiuum substantiuo ipotaret determinatus conceptum. q. si semper inter adiectiuum r. substantiuum caderet: q. e. modum r. tunc foret distinguenda secundum compositionem r. diuisionem. tunc idem e. dicere. omnis homo currit r. omnis ille qui est currit r. esset querendum de ueritate eius in sensu compositionis r. diuisionis. r. ulterius inter adiectiuum distributiuum r. substantiuum ulterius caderet: qui est medium ut sit sensus omnis ille. qui e. ille q. est homo currit. r. sic in finitum de hac op. quere plus alibi. Respond. o. igitur ad questionem q. plus importat priuatiuam associationis quod contingit dupliciter. vno modo pro ut intelligit determinare illud cui ad dicitur in se absolute ponens rem suam circa suum substantiuum. r. sic est cathegoremata res ut sic est significari p. solum aut solitarie sic autem non recipitur in diuisionis. q. secundum bularium deus non est solitarius consistendus.

Alio modo intelligitur determinare suum determinabile in coparatione ad aliud. r. sic est sin cathegre uma dicitur modus circa extremum. sed hic mihi uidetur ulterius distinguendum p. cum solus pro ut sin cath. g. una dicitur. precisionem circa subiectum hoc contingit dupliciter. vno modo denotando subiectum precise subiecti respectu predicati. Alio modo subiectum in se esse precisum r. sic dicitur modum precisum cui sub tali modo significat predicatum inesse. r. q. hec distinctio sit conueniens potest apparere in alia dictione sin cathegrematica ut in dictione reduplicatiua que uno modo denotat habitudinem subiecti ad predicatum ut quod in subiecto sit e. inherencie predicati. r. sic importat habitudinem causalitatis. ut cum dicitur homo in quantum homo est rationabilis r. risibilis. r. sic tenet reduplicatiue. Alio modo specificatiue ut quomodo disponit subiectum specificandouus ratione

eius sub qua inest sibi predicatum. nec tunc tenet reduplicatiue. uerbi gratia si dicitur materia in quantum in potentia ad formam mouetur non enim tenet hic reduplicatiue. tunc enim ipotata r. et uniuersalitate. tunc sequitur quod materia s. m. omne potentia mouet sicut sequitur s. m. p. b. i. Justicia e. bonum in quantum bonum igitur iusticia est omne bonum. sed tenet specificatiue specificando unam rationem tantum s. m. q. m. mouet ad formam r. non secundum aliam. sic igitur intelligitur illud p. b. i. quarto metha. e. autem scientia que speculat ens in quantum ens non enim intelligitur reduplicatiue tunc enim sequitur q. specularet quocumque ens particulare. sed tenet ibi specificatiue ratione entis. secundum quem de illo est scia. q. non sub ratione mobilis nec quanti sed sub ratione entis sine quantitate absolute. sic i. proposito solus. vno modo dicitur modum precisum omnis cuiuslibet alterius a subiecto respectu predicati. r. tunc denotat subiectum subiecti respectu predicati. Alio modo dicitur precisionem subiecti in se s. m. ut a ratione prescindendo alias. r. sic denotat subiectus esse in se precisum cui s. m. illum modum precise inest predicatum. r. hoc apparet in nostro modo loquendi q. ista distinctio sic habet. Dicimus enim q. homo precise est grammaticus r. tunc est idem q. solus homo e. grammaticus ut excludit respectu predicati. r. tunc homo precise consideratus s. m. ratione hominis non est grammaticus. r. sic accipitur solus ut dicitur rationem precisam in subiecto sub qua predicatum sibi inest r. isto secundo modo est hec uera solus pater est deus quia pater precise s. m. ratione sua qui pater est deus. sic etiam illa autoritas augustini est uera solus pater e. r. tunc quatus est filius r. spiritus sanctus id est pater precise acceptus ut pater. est tantum quatus e. filius r. spiritus sanctus. r. sic uidetur accipi cum dicitur de dauid tu solus pro mille coputaberis. non enim tenet ibi cathegrematice ut dicitur similitudine. q. quauis fuisset i. meo e. x. mille uera fuisset. nec tenet exclusiue respectu predicati. q. alius etiam si fuisset talis forte coputaret. igitur tenet modo deo. ut dicitur modum personis circa subiectum absolute ut dictum e. Si uero accipiat exclusiue respectu predicati sic e. falsa solus pater e. deus. q.

ex ipa sequitur q. omnis deus sit pater quia ad exclusiua affirmatiua legitur uniuersalis affirmatiua de terminis transpositis q. probatur dupliciter uno modo a priori ex hoc quod dicitur exclusiua d. notat ad equationes predicati ad subiecta ita q. non excedat ipse. Alio modo a posteriori probatur per consequentias medias nam hec nullus non pater est deus sufficienter exponit predictas excluditur ex qua arguitur ulterius per conuersionem r. ulterius a negatiua de predicato finito ad negatiua de predicato infinito que rationes patent alibi Sed contra istud dictum ultimum arguitur sic. Nihil aliud ab homine uel non homine est homo igitur aliquid ab homine est homo quia antecedens uerum r. consequens igitur ad negatiua de predicato finito non sequitur affirmatiua de predicato infinito igitur non e. contra ex opposito R. ideo slet dicitur ad negatiua de predicato finito sequitur affirmatiua de predicato infinito cum constantia subiecti. Hanc constantiam subiecti non intelligo esse constantiam actualis entitatis subiecti quia subiectum sit siue non alterum e. contradictorium dicitur de eo r. nec consequens ad negatiua de predicato finito sequitur affirmatiua de predicato infinito ideo intelligo constantiam subiecti consistenciam siue conuenientiam requisitam ad hoc q. aliquid sit subiectum. Hec autem est q. oratio non sit in se falsi includens contradictionem de tali enim oratione nihil est affirmare uerum quia oratio q. non est in se uera de nullo est uera nec aliquid de ea ut patet v. metaphisice. c. de falso sic autem est i. ror. et o. quia contradictiones includit aliquid aliud e. ab utroque contradictorium r. ideo cum in tali subiecto non tenet consequentia ideo requiritur talis constantia subiecti ad hoc q. consequentia teneat. Ad rationem r. v. imam dico q. nemo ibi non solum distribuit pro natura humana sed ex usu distributio illa extendit ad naturam intelligibilem habentem uim cognitiuam sed tunc loquor exceptionis ponatur nota alienatis appet q. uera est hec enim uera est nullus in natura intelligibili alius a patre nouit filium r. hoc non falsificatur p. filio r. s. s. quia non sit

alii in natura intelligibili r. sic uera est ista girum celi circuii sola r. similiter ista hec est uita eterna ut cognoscant te solum deus r. c. ad aliu. per dicta patet in positione cetera que dixi quere alibi

Ira distinctio. xxiii. queritur utrum deus sit nominabilis a uia-tore aliquo nomine significante suam essentiam in se q. non uidet p. ratione argu. de uerbis d. n. sermone. xxxiii. qui sic arguit quicquid potest dari r. effabile: sed deus e. ineffabilis igitur deus non potest dari r. per consequens nec nominari. ad idem probat per dictum a. o. b. o. l. i. si illa que paulus au diuit sunt in effabilia quanto magis ille est ineffabilis qui tanta facit. It. aug. sup. iohanne sermone. xviii. sup. illud iohannis. xviii. filius nihil facit nisi que uiderit patrem faciem uult p. quid sit uideri uerbi non potest nobis exprimi. It. i. de trini. uult q. uirtus generatōis excedat omnem sermonem. Hoc etiam arguitur per ambrosium primo de trinitate sicut non solum uox mea sed angelorum. Item p. eadem q. non potest intelligi non potest significari ut habet a p. b. i. r. comitatore quarto metha. r. p. b. i. p. aug. li. septimo de trinitate ubi dicit q. deus uerus cogitat quam dicit sed essentia diuina non e. q. osce in se sub propria ratione ab intellectu uia-toris quia tunc cognosceret ueritates n. cessarias de e. Tria diuina que sibi conuenit sub propria ratione r. sic potest naturaliter cognoscere trinitatem personarum r. omnia que fide creduntur p. falsum est. Contra aug. contra demodianum hereticum. c. xiii. uult q. habita uere significanda sunt que essentie diuine in se conueniunt. Preterea per rationem q. potest intelligi potest significari sed uia-tor cognoscat de essentia diuina que hec und. r. hoc si uerius probatum est ratione naturali distinctio secunda igitur cognoscat essentiam diuinam sub ratione qua est hec igitur hoc potest uia-tor aliquo nomine exprimere.

OPTIMO BANDANENSIS Dicentis q. nomen uocale debet esse symbolum inter illum qui loquitur r. illi cui loquitur ita q. res significata per nomen sit nota utriusque r. q. nomen sit significatum talis rei ut sic p.

Si vero questio intelligit quantum ad illum
cui utroque nomen. Dico quod sicut per nomen ego
intendo exprimerentur centum divina, ita ille
tenet illud nomen concipere illam entiam
quod illud quavis neuter potest distincte illam entiam
concipere. sed patet tota die in nostro modo lo-
quendi. si distinguimus entiam contra rela-
tiones et perfectiones attributales intendimus
entiam exprimerentur promerit ut in se
SED FORTE QUERERETUR
aliquis est ne possibile unatori habere concep-
tum distinctum de deo non solum ut intendat per
nomen distinctum conceptum dei exprimere
Respondetur quod non quod nihil movet intellectum
ad distinctum conceptum alicui nisi fantasma et in-
tellectus agens. et ideo si de illis potest intel-
lectus habere conceptum quod fantasmatum cum
intellectu agente movet intellectum possibilem
de aliis vero que non habent fantasma solum
cognoscuntur ab intellectu in generibus concep-
tibus et sic cognoscitur deus et cognitio natu-
rali a unitate. et ideo etiam probatur alia ratio
Et etiam nos habere aliquem conceptum sim-
pliciter simpliciter de deo quo distinguimus non
deo quod si habere aliquem tale conceptum de
deo totaliter a nobis cognoscere. quod ut patet
ex fine noni methaphisicorum. simpliciter aut totaliter
cognoscuntur aut nihil. et si talis conceptum de
deo haberemus non cognoscere a nobis secun-
dum aliquas determinationes nec terminari
posset ut sic cognoscere. quod ut dictum est sim-
plex vel totaliter cognoscitur vel nihil. et ideo
nulli conceptum simpliciter simpliciter habemus
de deo sed tantum cum determinatione que
quolibet est reflexibilis in prius ut patet de
ente primo principio et ceteris huiusmodi. Unde
de non est de conceptu. sicut de lapide iacete in
terra quod nihil reperitur conceptus enim est actus
intellectus vel obiectum ut presens est intellectui
et ideo quod aliquis habeat conceptum distinctum
et proprium de deo. et tamen quod non distincte ipse
cognoscatur est oppositum in adiecto.
AD PRIMUM RATIONEM
dicendum quod deus est ineffabilis quantum ad il-
lum cui fitur. et per signum sibi factum non potest
devenire in noticiam dei in se. et sic etiam cuius
est ineffabilis quantum ad actum comprehendentem
ipsum. non tamen quantum ad signum represen-

tationum ipsius. Ad aliud quod illud videtur
solum nasci a patre. filius enim quicquid habet
actu generationis accipit sicut audire est. scilicet
procedere cum dicitur quocumque audiet loquens. et
quocumque accipit loquens. et hoc verbum a no-
bis non exprimitur ut intelligatur. Ad aliud
quod virtus generationis excedit sermonem. ita
quod sufficit per sermones nostros non potest ex-
primi et patet per hoc ad ambrosium. Ad ra-
tionem dicendum quod nihil potest significari per
voces nisi aliquis cognoscatur et hoc sufficit ad
intentionem prophetam et comen. tamen distinctum po-
test per nomen significari quod cogitari. et tunc
ad augustinum dicendum quod deus verius cogitur quam
dicitur comprehendendo cognitionem ut est signum re-
presentativum ad vocem. sic enim verius est quia
cognitio est naturale signum representantem
deum non sit autem vox sed ad placitum.

Ita distinctionem viginti octo
tam queritur. utrum in personis
divinis est alia pluralitas numeri-
lis. Quod sic videtur Johanne in canonica
prima capitulo quinto. tria sunt que testio-
nium sunt sed trinitas est numerus ergo sic.

Item secundo sic quinto methaphisicorum. multitu-
do alia genere alia specie alia numero et sic
per ea que sunt in superiori infertur ea que sunt
in inferiori ut diversa genere. ergo diverso
numero. sed in personis divinis est aliqua plu-
ralitas. aut igitur numeralis et sequitur per
positum aut alia pluralitas secundum gen-
tium secundum speciem et sic etiam sequitur per
positum. Item damascenus capitulo xvii. nume-
ro et natura dicuntur esse impossibiles igitur sic

Contra hoc tunc in libro de trinitate. Al-
liud est vere unum in quo nullus est nume-
rus sed per seone divine sunt verissime unum
igitur sic. Item omnis numerus est quan-
titas. in deo non est quantitas secundum au-
gustinum. intelligimus deum sine quantitate ma-
gnam igitur sic. Item ubi est numerus ibi
est totum et pars. sed in deo non est totum et
pars ut prius declaratum est igitur sic. Item si in
deo esset numerus. aut diceretur secundum substantiam
aut secundum relationem non secundum substantiam
quia tunc conveniret et cois esset oibus
personis quod non convenit. et nec pater dici-
tur trinus. nec filius. nec secundum relationes

potest dici. quod non haberet aliquem correlativum
ad quod posset dici non autem due persone in-
quantum due non referuntur ad correlativum nec
tres inquantum tres sunt referuntur ad al-
quem terminum igitur sic.

DE PRIMO VIDENTUR EN
de ratione numeri in his in quibus est et se-
cundo ex hoc ad propositum quod in deo po-
nendus est numerus et quod non.

CIRCA PRIMUM SCIENTUR
est per hoc omnes concordant quod numerus
est species quam ita et alia a quantitate con-
tinua ut habet ab aristotele. et sequentibus ipsum
ex hoc sequitur quod numerus sit ens absolutum
quod quantitas est predicamentum absolutum
tria scilicet sunt predicamenta absoluta et ul-
terius sequitur quod sit ens reale quia ens ab-
solutum aliud est continuo intellectus enim licet
se causat actu suum circa tamen obiectum non
causat realitatem absolutam. sed tantum ens ra-
tionis et per consequens speciem alicuius gene-
ris et predicari realis. sed difficultas in quod di-
scordant dicitur est de unitate et forma spe-
cifica numeri. Item omnis species habet
aliquam formam per quam specificata est una.
hoc autem difficile est invenire in numero
quia secundum autem. x. methaphisicorum. multitu-
do inquantum multitudo non est una. nume-
rus autem essentialiter est multitudo ex
methaphisicorum. ideo difficile est videre a quo nume-
rus habet unitatem specificam et ideo circa
hoc sunt opiniones diverse.

QUIDAM DICUNT QUOD NUNQUE
est suam unitatem specificam ab ultima unitate
non autem absolute ab ultima unitate. in
quantum unitas sed secundum quod habet determinatam
ad primam unitatem et secundum tale distantiam
ad primam unitatem distinguuntur numeri specificate
secundum diversas distantias. unde talis distantia di-
stinguuntur specificate numeros

SED CONTRA ULTIMAM UNITATEM
alicuius numeri si det formam et specie illi aut
igitur inquantum hec unitas est aut inquantum di-
stans a prima non inquantum hec unitas quis
illud quod est forma et species alicuius totius
portet perficere totam materiam totius sicut alia
quod est forma hominis perficit totam materiam et ois
partes corporis hominis sed ultima unitas non for-

mat omnes unitates precedentes in numero igitur
non potest esse forma totius numeri in quantum
unitas talis est preterea hec unitas que est ultima
est materialis sicut et alie unitates aliter ter-
narius esset hic ternarius si ultima unitas que
ternarius non esset pars totius materialis sed tan-
tum forma precedentium non igitur inquantum hec
unitas est magis forma totius numeri quo-
niam alia unitas nec potest dici quod sit forma
totius numeri secundo modo quia distantia unius
unitatis ab alia formaliter est relatio igitur
si numerus formaliter sua unitate specificata ab
unitate per illam distantiam a prima unitate se-
quitur quod numerus non sit quantitas sed relatio si
ne respectum preterea contra hoc cum illa distantia
ultime a prima tantum sit in ultima unitate ut
in illis duabus unitatibus ultimate distan-
tibus et non in mediis sicut distantia qua di-
sto a pariete tantum est in me vel in me et in
pierre et non in aere medio sequitur quod illa di-
stantia non potest esse forma totius numeri cum
non sit forma cuiuslibet partis numeri et per con-
sequens ab illa distantia non poterit numerus
hec unitates sua specificata cum illa distantia sit in
uno distante vel solus in duobus et non potest esse
in oibus unitatibus ut forma

QUA NUNQUE AD UNAM OPINIO
non videtur mihi quod ultima unitas magis possit esse
forma numeri quam prima nec est secunda talis
ordine et distantia quod talis ordo aut est ex na-
tura rei aut est ex compositione aut non primo modo
quod ex natura rei non plus habet una quam sit in
tota quoniam alia ut patet si simul omnes crea-
rentur si secundo modo anima in differet potest
scipere numeratorem ad quocumque unitatem et
tunc sequitur quod numerus ex natura rei non habet
terminatam unitatem et secundum philosophum. v. methaphisicorum.
c. de toto in quibuslibet positio non facit dif-
ferentiam in substantia rei nec in figura ibi di-
citur ois non torquetur huiusmodi et numeris igitur si prima
unitas fiat ultima et ultima prima: nulla fiet dif-
ferentia in substantia numeri quod non stare si
ultima unitas esset forma completiva et specifi-
fica numeri

ALIA OPINIO EST QUE VIDETUR
secundum intentionem aristotelis magis qua-
niam prior quod sicut continuus est forma et
per se unitas continuus et partium eius

quod habent suam unitatem in toto, ita in numero forma a qua numerus sortitur suam unitatem et partes est discretio ut sicut unitas est unitas continui ita discretio est unitas discreti et sic per aliam et aliam unitatem est alia et alia species continui, ut patet in linea superficie et corpore, ita et aliam et aliam discretio est alia et alia species numeri, et sicut partes continui sunt materiales respectu unitatis quae omni unitas est forma, sic unitas hoc et illa sunt partes in materiales numeri quae discretio est forma, et per talem discretioem habet numerus esse in determinata specie, et sic aliam et aliam discretioem unitatum est alia et alia species numeri, sic hoc etiam per quod numerus non componitur ex numeris, quia una species completa non est pars potentialis alterius speciei, cum igitur numerus ex hoc quod habet certam discretioem et unitatum sit completa species in unitate sua specifica sponte sua discretioem que est opposita discretioem alterius speciei numeri non poterit esse pars eius ideo habeat oppositam discretioem et in eadem specie numeri non possunt completi et actu esse opposite discretioem, sic tantum unitates sunt partes numeri, ut sic numerus componitur ex unitatibus et non ex numeris, et huic concordat dictum philosophi, dicitur quod semel sunt semel sex et non bis tria, sic hoc igitur videtur quod numerus sit ex unitatibus, ut ex partibus materialibus, sed ex discretioem per se unitates sicut ex forma, et hoc videtur magis consonare sententia philosophi, ponentis numerum esse quantitatem discretam.

SED CONTRA PARTES Que non habent maiorem unitatem in toto quam haberent si non essent in toto non sunt partes alicuius totum quod est per se unum, subiectum enim includit predicatum, nam si de oppositum quod aliqua sunt partes alicuius quod est per se unum, igitur habent unitatem in illo quoniam non habent seorsum, sed unitates non habent maiorem unitatem per hoc quod habent discretioem in numero quam si per se esset quilibet sine alia, igitur unitates per ut habent discretioem non sunt partes alicuius unum per se igitur sequitur quod numerus non sit aliquid per se unum sed tantum aggregatione, contra philosophum quod si unitates non essent in alio numero quod esset distincta ab alia, eodem est unitates ut faciunt numerum aliquid sunt discrete ab invicem, quod ut di-

crete numerabiles faciunt numerum, sic autem quod quilibet est discretus ab alia est distinctus, ab eis, non igitur maiorem unitatem habent quando sunt in toto, quoniam quando sunt seorsum componentes numerum. Item secundo sic, impossibile est forma absolutam advenire alicui sine sui mutatione, quantum hoc dicitur esse possibile si forma respectiva sit si ex lapidibus facientibus senarium numerum addatur unus lapis per generationem sive creationem, lapides priores desinunt esse sub forma senarii, et incipiunt esse sub forma septenarii ab illa forma habent unitatem aliam specificam, si igitur forma numeri septenarii sit alia forma absoluta, et illi sex lapides in nullo mutatur per hoc quod de novo generatur alius lapis, sequitur quod forma numeri septenarii non sit alia forma absoluta extra animam in illis septem lapidibus, et hoc patet ex alio quod si dividens nihil causet in parte quoniam dividit ab alia, nec etiam in parte a qua aliam separat et dividit, et multum minus causabitur in aliquo a quo, ubi nec aliam partem dividit nec ipsum ab alio dividit, igitur in illo existente rome non causabitur aliquid absolute ex hoc quod currit cum istis unitatibus que sunt hec ad faciendum numerum. Item tertio sic, unum accidens numero tantum est in uno subiecto numero igitur numerus senarius erit in uno subiecto numero, ergo sex numero in quantum sunt sex numero erunt in uno subiecto numero, hanc tamen non tantum pondero, quod hoc forte potest esse aliqua evasio, quoniam non pertinet, Item quarto sic, si forma numeri sit aliquid extra animam in ipsis unitatibus discretis sequitur infinitos esse numeros actu si tantum sint duo binarii, Probatio consequentis, accipiat hic binarius lapidis, et ille binarius lignorum binarius lapidis est unius binarius singularis, binarius lignorum est alius quorum unus non est alius, igitur istorum duorum binariorum est unus numerus binarius, quia numerum binarium habet pro unitate, et alium pro alia unitate, igitur illi duo binarii tamquam due unitates faciunt unum binarium, igitur ille est alius ab utroque istorum et sic infinitus, si dicas ad hoc quod non potest esse duo binarii

distincti in genere quantitatis tunc recedit a principali proposito qui possibile est quaternarium dividi in duas medietates per potentiam dividendi creatam, vel incrementam sed forma quaternarii sit forma realis in unitatibus igitur potest realiter dividi in hunc binarium et in illum et sic erunt duo binarii in actu et tunc sequitur ut prius quod erunt infiniti numeri in actu, Unde si quilibet numerus habeat suam propriam formam per quam est hic numerus realiter sequitur necessario quod erunt infiniti numeri in actu si sunt tantum duo numeri eiusdem speciei.

ALIA EST OPTIMO SANDANENSIS ponentis quod solus numerus accidentaliter est de genere quantitatis qui numerus accidentalis non est nisi multitudo ex unitate per se per divisionem continui et hoc vel eius quod aliquando existit sub una forma vel quod natum erat existere de natura materie et forme continuitatis licet forme alie differentes specie prius alia dividerent que sub forma continui consistunt, numerum formam essentialium differentium non autem numerum simpliciter de predicamento quantitatis quod est eorum que accidentaliter differunt, secundum igitur hic omnes numeri de genere quantitatis vel profluunt ab uno continuo vel nati sunt profluere ab uno continuo quantum est ex parte materie et forme continuitatis hoc quantum ad unum numerum in se sed quomodo se habet illa unitas continuitatis ad numeros dicitur quod unum sive unitatum eius non est alia forma essentialis quam sit forma continuitatis in ipsa unitate a qua descendunt sive nate sunt descendunt, Ad hoc autem pariter ibidem due probationes ponuntur prima est quia sic philosophi x. metha. unum se habet ad multa ut albu ad alba et ut unus ad una non est autem alia forma simpliciter albi et alborum nec alia ratio formalis unius ab uno igitur nec exit alia forma unius continuitatis a numero qui est multitudo profluens ab ipso, Secunda probatio sua est quia secundum philosophum eodem decimo omnia mensurantur aliquo eodem eiusdem generis unum autem est mensura multitudinis et

numeri ut ibidem patet igitur unum erit eiusdem generis cum numero et non differunt secundum formam absolutam hoc quantum ad unitatem specificam numeri sed si non sit alia forma absoluta in numero a forma continuitatis quod ergo differt numerus a continuo videtur quod non est distantia inter continuum et discretum nisi secundum respectum quendam et ordinem primum inter se alie se habent inter se in continuo et aliter discreto quia in continuo copulantur partes ad terminum eodem in discreto autem non et hoc non convenit discreti ex natura alie cuius positum quod super continuum addatur si potest ex natura primum in quo deficit a continuo numerus dicitur non habet esse intelligi nisi ex privatione continui secundum philosophum, et sic numerus sive discretus quantitas nihil addit super continuum nisi rationem negatam aut respectum primum ad invicem ex quibus habet aliam rationem mensurandi quam habet quantitas continua.

OBJECIA UERO CONTRA SE, quia secundum philosophum, viii. metha. definitiones et essentie rerum se habent sicut numeri ut quodammodo ab aliquo numero si diminuitur aliquid vel additur non remanet idem numerus sed fiet alius simul tamen non remanebit definitio nec idem quod est per essentiam postquam subiecto diminuitur aliquid vel additur igitur secundum intentionem philosophi numerus denarius in quantum denarius differt a novenario in quantum huius et per consequens non solum forma continuitatis est forma denarii cum per illam non differant nec per additionem aut per diminutionem ab illo continuo variat.

AD HOC UERO RESPONDET quod non est alia forma essentialis numeri a forma continuitatis prime unitatis sed tantum a forma accidentaliter quod probat primo per hoc quod species unius numeri non differt nisi per aliam distantiam ad primam unitatem quod ens ternarius aliter distat a prima unitate quoniam binarius ideo ternarius differt a binario sicut distantia ad primam unitatem est accidentalis numero quod non ex natura unitatum quod si unitas fieri secula non variaret et hoc idem probat secundo sicut si cut magnam et parvam se habent in continuo ita multum et paucum in quantitate discreta sicut magnam et parvam cum non distinguunt species quantitatis eorum.

igitur nec multum et parum quantitatem di-
scerni igitur sicut aliqua magnitudo parua
crederet secundum additionem et fieret continue
maior et non esset alia magnitudo specie ita cum
numeri crescunt secundum unam distantiam. numerus
paucus secundum se non differt specie a magno nisi
accidentaliter ad primam unitatem. et sic nume-
rus non habet aliam formam essentialem a continuitate
prime unitatis. Ad illud igitur de. viii. me-
tha. videtur quod quo ad hoc est simile quod sicut nu-
merus non est diuisibilis in infinitum. sed diui-
sio eius stat ad unitatem indiuisibile ultimam
ita diffinitio non est diuisibilis in infinitum. sed
stat eius diuisio ad ultimam differentiam. que est
indiuisibilis sed non est simile quo ad hoc quod si-
cut diffinitio et essentia rei essentialiter varia-
tur ad diuisionem noue. differentie quod ita forma
essentialis numeri uarietur per additionem et
subtractionem unitatis cum ibidem subdit philosophus
in numero non contingit assignari quod sit unus
cum sit ex pluribus unitatibus nisi quod sit unus
sicut coactuatio sic non contingit de diffinitio-
ne. nec sicut diffinitio. una est propter differen-
tiam ultimam. ita numerus propter ultimam uni-
tatem indifferenter in quolibet unitatum in nume-
ro potest esse prima media et ultima cuiusque tamen con-
uenit esse ultimam unitatem conuenit esse formales
et hec propter determinatam distantiam quam habet
ad illam que accipitur a prima. De hac etiam ma-
teria scilicet generatione numeri et eius unitate
specifica et de differentia eius a quantitate conti-
nua habetur ab ipso in multis locis. Contra
hec quod primo dicitur quod solus numerus accidenta-
lis est de genere quantitatis. nam secundum philosophum in. x. me-
tha. numerus est multitudo mensurata per unum
sicut autem nos distinguimus numerum a numero per
unitatem aliam et aliam ita et numerus mensuratur per
unitatem et sui replicationem. illud autem non est unum
continuitatis. primum quod sibi replicatione consti-
tuit numerum et mensuras. sed unum quod est per numerum
ri. et talem unitatem est dare in aliis quoniam
in continuis quod hic lapis prius est hic lapis quam
continuis et similiter hec aqua prius est hec
quia non per continuitatem uel quantitates. et
illa aqua similiter est hec non per quantita-
tem. ut patebit aliis quando erit sermo
de indiuiduatione ergo hec aqua et illa aqua
prius faciunt multitudinem quam intelliguntur

tur habere continuitatem et sunt partes uni-
us rationis siue multitudinis unius rei quare
una per sui replicationem potest mensurare to-
tam multitudinem discretam ergo faciunt
uere numerum. Similiter hec albedo et
hec albedo differunt numero non per subie-
cta sua et quod hec albedo et sunt in suo ordine predic-
mentali non per suum subiectum nihil enim per-
tinens ad aliquod genus est in illo genere per
aliquod alterius generis igitur hec albedo et
illa que sunt unius rationis faciunt multitudine
nem propriam multitudinem autem talis que
est partium unius rei per quarum unam re-
plicando mensuratur tota multitudo est nu-
merus de genere quantitatis licet multitu-
do essentialium differentium specie sit nu-
merus formalis non de genere quantitatis
non igitur uidetur quod solus numerus accidenta-
lis qui causatur ex diuisione continui sit in
genere quantitatis quin indiuidua de gene-
re substantia que precedunt quantitate et in
diuidua qualitate uere numerum faciunt
secundum proprietates numeri quas ponit
philosophus in. x. methaphisice

QUANTITAS AD SECUNDUM.
quod dicitur quod non est alia forma numeri essentia-
lis quam sit forma continuitatis prime uni-
tatis uidetur esse contradictio sicut uerba
uidentur sonare quia forma continuitatis non
constituitur aliquid nisi inesse continuum
sicut albedine non constituitur aliquid nisi inesse
albo si igitur numerus sit alia species substantie
na a quantitate continua sequitur quod nume-
rus ut essentialiter numerus per continui-
tatem distinguatur a continuo et ita numerus
ut continuus distinguitur a continuo quod in-
cludit contradictionem. Quantus ad hoc
quod dicitur tertio quod numerus differt a continuo
penes ordinem partium et priuationem continui-
tatis non uidetur uerum tunc enim sequitur
quod non sit per se species quantitatis quia quod-
libet species eo constituitur quo ab alia spe-
cie sibi opposita cum qua eidem genere subi-
citur per se distinguitur sed numerus solu
distinguitur a continuo per respectum siue
ordinem et per priuationem sequitur quod per
respectu aut per priuationem uel per utrumque

per se constituitur et per consequens numerus
non est per se species quantitatis que est gen-
eratio absolutum. Quod etiam dicitur propter alium ordinem
partium in discreto quam in continuo et propter
priuationem continuitatis numerus habet aliam
rationem mensurandi quam continuum hoc non uidetur
ue quod tunc non haberet alium modum mensurandi
nisi in respectu et priuatione. Ideo non capio
bene quomodo numerus habeat formam essentialem ex conti-
nuitate prime unitatis precipue cum illa unitas conti-
nuitatis non moueat et etiam numeri secun-
darios habet esse et esse quidditatum et tales
non possunt habere nisi per aliquid in actu et
positum ideo oportet potest aliquid aliud a quo
numerus habet suam unitatem specificam.

AD RATIONES IBIATUR illius
opinionis. ad primam quando arguitur sic quod unus
et multa differunt sicut unum et unum album et al-
ba. Dicendum quod hoc non est quoad aliquid
multum et quoad aliquid non. Nam uno modo dicitur
materiale multitudinis sicut unum. alio modo aliam
formam in illis a forma unitatis. unum et multum
non differunt quantum ad materialia nisi sicut
unum et una et album et alba. tamen quantum ad
formale rationem utriusque secundum que opponun-
tur differunt formaliter. unde sicut per ex. x.
methaphisice. multitudo secundum suam rationem formalem
opponitur uni. Ad aliud quando arguitur quod
multitudo mensuratur uno igitur sunt eiusdem
nature siue eiusdem formalitatis. Dicendum
quod non sequitur. non omnia enim que sunt eiusdem
rationis habent eandem formam. non enim oportet
quod principium quo mensuratur natura speciei sit
econtra natura specifica. Ad tertium quod
arguitur quod numeri distinguuntur per alias et
aliam distantiam. ad primam unitatem. dicendum
quod licet illa distantia diuersa necessario con-
comitetur numeros distinctos non tamen est pri-
ma ratio diuersi in quod eos ut probatum est. unde
non potest esse forma primi numeri sed conco-
mitatur certam discretionem numeri. Ad quod
tertium quando arguitur de magno et paruo mul-
to et pauco. Dicendum secundum quod patet quibus
methaphisice. illa predicta possunt accipi dupliciter
uno modo secundum magnitudinem et multitudo
sunt species quantitatis. et alio modo secundum
quod sunt passionis. primo modo uerum est quod

sicut magnum et paruum se habent in continuo
ita multum et paruum in discretis. et ideo sicut
magnitudo est alterius rationis in continuo
ut in linea et in superficie. ita multitudo in
uumeris uariatur secundum species diuersas. Si ue-
ro accipiantur secundo modo prout sunt passionis
sic accipiuntur ut magnum opponitur paruo et
multum pauco. et sic uerum est quod sicut isto mo-
do magnum et paruum sunt passionis continui
ita multum et pauco sunt passionis discreti si tamen
ex hoc concludatur quod sicut magnum et paruum sunt
passiones magnitudinis eiusdem speciei quod ita
multum et pauco erunt passionis eiusdem numeri
secundum speciem. Dicendum quod non est simile
quod continuum non uariatur. nisi penes aliam rationem
diuisibilitatis: magnum uero et paruum non
uariatur penes rationem diuisibilitatis. numerus
uero uariatur penes aliam et aliam rationem discre-
tionem. multum uero et pauco uariatur discreti-
onem prout opponuntur. unde forma numeri est
magis precisa quam oio indiuisibilis ut patet
ex quarto methaphisice. non quod sit forma continui-
tatis ideo quantumcumque augmetur magnitudo non
uariatur eius species propter magnitudinem: sed
addita unitate uariatur eius species essentialiter
Ideo non stant multum et paucus in eadem
specie numeri.

ALIA OPTIMO EST QUOD DE QUANTITATE
discreta nihil est extra animam nisi
quantitas continua cuius partes sunt diuise
extra animam non possunt habere unitatem numeris
nec unum numerum constitutere. sed tantum sunt hec
hec hec non habent aliquam unam formam nu-
meralem: nec propter distantiam ultime uni-
tatis a prima. nec propter discretionem quam
partes habent: nec propter unitatem continuum
tatis prime unitatis a qua sunt diuise sicut
posuerunt tres opiniones. et ideo solum numerus
habet suam unitatem ab anima. Nam anima
potest accipere aliquam multitudinem extra et ne-
gociari circa eam per actum suum: tota enim
multitudo extra animam potest accipi ab intel-
lectu: et ut unum intelligibile et intellectus per
actum suum accipiens unam partem illius magnitudinis
potest mensurare totam multitudinem intellectus illa
unitate illius intellectus. et sic cognoscere totam
quantitatem illius magnitudinis. Ita autem mensura-
tionem intelligibilem sic cognoscit et men-

furatas pot applicare ad multitudinē que ē extra: que tātū est hec hec 7 hec. per illā mltitudinē intellectū mēsurare illam extra q̄ sit mēsurā extracta potest denominari a multitudinē intellectu que multitudo intellecta ab illa unitate sic compata ē mēsurata. 7 sic dicit numerus denotatiue a numero in aia hoc potest per exemplū patere de geometria qui nō per usum mēsurat aliq̄s certas quantitatē. sed p̄ aliquā quantitatē ut aliquā uirgā uel perticā mēsurat aliā. sic in pposito intellectus primo mēsurat intellectiones aliquā itellectā quā postea applicādo ad alia discretā que sunt extra mēsurat illa multitudinē intellectu a qua ut sit quantitas nūeri habet suā unitatē sicut ens formaliter i aia sic forte intellexit aug. de tēpore quod est solū i anima. pot enī aia concipere totū fluxū motus 7 illū totū aliq̄ parte eius mēsurare 7 sic causare tēpus q̄ applicādo ad motū exteriorē potest eos mēsurare. sed an hec sit uerum forte dicitur in secundo libro. Secundū hoc igit pot saluari intentio Aristo. q̄ sicut duplex ē relatio una realis 7 una rationis sicut duplex ē quantitas. una realis que ē cōtinua extra aiam alia rationis que ē discretā in aia quā aia mēsurat p̄ aliquid sui 7 illi potest aia nomē ipōere q̄ primo significabit illā quantitatē i aia ut denotatiue p̄dicari potest de quantitate extra animam cuius ptes sūt hec hec hec 7 aia pot uti in quantitate intelligibili ad mēsurandū aliā extra aiam sicut si eēt oīo realis 7 sic quantū ad actū mēsurandi tāte efficacitē ē ut maioris. sicut si eēt extra aiam 7 fm hec illa q̄ sunt extra aiam realiter possunt mēsurari.

SECUNDA QUAESTIO OPTIMA
ones diuersas de numero in his in quibus proprie inuenit. respondendū ē ad ppositū. questionis ducendo eas ad ppositū 7 q̄ secundū primā opi. cū in deo nō sit distātia unitatis ad unitatē cū oēs tres p̄sone sunt indistātes una eētia in diuinis p̄sonis sic nō erit proprie numerus. Secundū etiā opi. secundā ponentē unitatē in numero ut ptes materiales. 7 ipsam discretione formā numeri cū i diuinis nō sic ē aliqd̄ potentiale 7 actuale 7 p̄cipue p̄sona nō pot intelligi in diuinis ut

potentiale. ergo nō erit p̄sonarū diuinarum proprie numerus. **Secunda. v. iii. opi.** respondit 7 dicit q̄ de ratione numeri sunt due conditiones quarū una ē q̄ illa que numerantur sunt plura diuisa. Secunda ē q̄ nota sunt in unitate cōtinui unius eēt cōtenta. prima non inuenit in diuinis q̄ quantitas in diuinis sunt plura fm attributorū differentiā 7 p̄sonarum distinctiōne. nō tñ sunt diuersa ad inueniēcem sed in eētia una 7 oīo unū simplex. nec est etiā secunda conditio numeri ibi q̄ 7 si eēt eētia p̄ticio illa tamē que diuisa eēt nō eēt nata facere unū i continuo. q̄ nō est ibi materia. 7 p̄ consequēs nec quantitas accidentalis que tantū ē in materialibus 7 nō in naturalibus fm ipm secundo quāuis i diuinis sint plura aliqua non tñ sub eadē spē cōtenta. q̄ nō sunt ibi aliqua plura unū rei que possunt facere numerū ut sapia ut cū sapientia. uel pater cū patre. q̄ nō sunt ibi p̄s sapie nec plures patres imo quelibet illorum est quasi una spēs. 7 ideo q̄ cū de terminatiōne ponit ibi magis cōuenit cū numero formalis qui ē diuersus fm spēm quā cū numero materiali seu accidentali seu in aliquo q̄ pluri mū est unius rei.

SED HOC NON UIDEATUR
mibi uerū. q̄ p̄sone diuine nō habēt differentiā fm spēm nec quasi fm spēm q̄ terminus formalis p̄sone p̄ducte ē eētia aliter eēt generatio magis equiuoca q̄ unius ea. ideo numerus eo mō quo ponit in diuinis magis cōuenit cū numero in aliquo q̄ aliq̄ unū rei q̄ mō dr̄ sit qm̄ cū numero formalis q̄ aliq̄ que magis differūt. Ad questōnē uero fm ultimā opi. ē dicendū sicut magister dicit q̄ numero in diuinis magis utimur ad remouendū quā ad ponendū aliquid Nam numerus non dicit i rebus nisi p̄tione maioritatis 7 minoritatis. itellectus. n. aliqua multa 7 diuersa mēsurat ea aliq̄ mō 7 iponens illis unū nomē numerale illud p̄dicatur de rebus exterioribus denotatiue que nō faciūt aliq̄ totā extra aiam 7 q̄ nomē sit ipositū significat p̄tione maioritatis 7 minoritatis 7 p̄dicat hoc de rebus exterioribus. ut cū dico tres lapides nō dico aliq̄ unā formā i istis. sed tñ hūc lapidē 7 illū cū

p̄tione maioris 7 minoris aggregationis. sic in diuinis terminus numeralis connotat p̄tione m alterius ab illis ad quos addit ut cum dicitur tres p̄sone non significat aliquid nisi patrem 7 filium 7 spiritū sanctum connotando p̄tione m maioris pluralitatis aut minoris denotando q̄ in diuinis sunt p̄tice pater 7 filius 7 spiritū sanctus 7 non alia p̄sone nec plures nec pauciores 7 quia conceditur sic in diuinis secundū illas p̄tione m. ideo magis terminus numeralibus utimur in diuinis ad remouendū ea que non insunt q̄ ad aliquid ponendū magis tamen utimur in diuinis nomine trinitatis 7 dualitatis q̄ nominibus triplicitatis 7 duplicitatis 7 magis nomine trini q̄ triplici aut duplici quia nomē trinitatis magis abstrahit a diuersitate q̄ triplicitatis. uel quam nomen ternarii denotat enim triplicitas pluralitatem in unitate forme. 7 q̄ in diuinis est pluralitas suppositorum 7 distinctio in unitate eētie ideo.

Inca distinctiōnem. xv. queritur utrum p̄sone dicatur fm substantiam. uel secundum relationem q̄ nō fm substantiā. uidetur primo per augustinū. v. de tri. cap. viii. teneam quicquid ad se dicitur p̄stantissimā illa 7 diuisa sublimitas substantia iter dicit. q̄ autem ad aliquid dicitur non substantia iter sed relatiue. sed constans est q̄ p̄sone non dicitur ad se tunc enim diceretur essentialiter. ergo non dicitur consubstantialiter. Itē boetius i fine vii. d. tri. si p̄sone diuine sunt. necesse est uocabulum quod ex p̄sonis trahit originem ad substantiam non pertinere. ergo multo fortius nec p̄sone. Itē tertio Richard. iii. de tri. cap. vii. nomine p̄sone non tā quicquam aliquis designatur 7 in fine. xix. epist. dicit sic. Nominē autem p̄sone nūq̄ intelligitur nisi unus aliquis solus ab oibus aliis significari proprietate discretus. Non igitur dicitur fm substantiam. Contra augustinū. vii. de tri. cap. ultimo. Ad se quippe dicitur p̄sone non ad filium uel spiritū sanctum. Sicut dicitur ad se. Deus magnus 7 bonus. 7 siquid aliud huiusmodi. Item Omne nomen per quid respondetur. conue-

nienter ad questionem factam per quid indicat substantiam quia quid querit de substantia. sed per nomē p̄sone responsum ē ab ecclesiasticis querentibus q̄ tres p̄sone. quāz de hoc est opinio. **OPINIO QUAE Dicit** q̄ p̄sone nomē in singulari significat substantiam in plurali uero relatione 7 hec opi. uidet eēt magis qui potest p̄sone cū dicit i singulari. p̄ ē p̄sone 7 filius ē p̄sone significet substantiam siue eētia. i. plurali uero cū dicitur p̄ 7 filius 7. s. s. sunt p̄sone significat p̄sones siue substantias actiones. Et contra hanc opi. magis uidet richard. de tri. ca. viii. ex intentione impbare. q̄ ut dicit ibi fm idē significatū quo accipimus p̄sonā in singulari accipimus eā i plurali. unde ait sic quādo tres p̄sone dicimur ad aliqd̄ quā tres aliq̄ significamus iuxta intelligentiā fm quā accipimus eam in singulari nisi q̄ hic p̄sone illic unus solus datur itelligi cū dicit p̄sona p̄ certo itelligit aliquis unus cū noiant tres p̄sone absq̄ dubio noiant aliqui hec ille. Hoc et arguit p̄ rōem. nā cuiuslibet plurali correspondet singulare eiusdē significati. sed si p̄sona in p̄sone ipōtat relationē siue p̄sontis correspondet et nomē i singulari significans. igitur hoc nomē q̄ est p̄sone idem significat hic q̄ significabit in pli. Itē aug. de fide ad petrum 7 ponit i lra. aliq̄ ē p̄ p̄sone aliq̄ ē filius i p̄sone. igitur si i pli significet p̄sontis 7 relationē p̄ter eēt significatiōne eodē mō i singulari p̄ter eius distinctiōne q̄ nō eadē i eētia q̄ eadē ē i tribus sine eēt distinctiōne. **RESPONDEO AD QUESTI**
onē q̄ fm q̄ itelligit ex dictis richardi. iii. de tri. ca. vi. vii. 7 viii. nomē p̄sone secundū tria tpa tres habuit significaciones q̄ inuit. ca. v. cū dicit cū oī diligētis gram nō. iā sub qua acceptione. primo hūanis sit i positum nec ex qua ueritate sit postea ad dicit i sumptū. s. i qua ueritate per spiritū ueritatis sit trāslatorib⁹ inspiratū 7 a latina ecclesia uel frequētatur. Nā sicut patet per boetium de duobus naturalis nomē p̄sone primo significabit eos qui i comediis seu tragediis. q̄ ludorū theatrorū illos representabāt locorū quorū catus p̄ferabāt p̄ter q̄ histriones representātes dignos 7 honorabiles uiros p̄sone

uocabantur qz fm boetium persona secundus
rōnem uocabat dicta ē a personādo hoc ē per
fecte et expressa uoce sonando, qz illi distinc-
tiones per quēdā larā facies de stanno uel d
cupro factā que representabat illū cui? uice
cantabāt magis resonabant, sed tpe aug. nō
men persone fuit translātū ad diuina ad re-
presentandū aliquid dignitatis in deo. unde
a tēpore aug. tantū habuit nomen persone
quantū substantiā intellectualis. et ideo sicut
substantiā intellectualis ē mere eētiale ita nōmē
personē apud aug. mere fuit eētiale. sig-
nificabat autē apd ipm substantiā intellectu-
alem nō sicut priam substantiā ut aliqui estī-
mant, sed sicut substantiā secūda ut patet per
ipm expresse. vii. de tri. ca. ultimo diffuse, sed
substantiā aliquādo accipitur in abstracto. et
sic ē idē qz eētia iuxta illō pbi. primo poste
substantiā linee ex his eētia linee ex his.
Alio modo accipitur substantiā in concreto
quomodo dicitur qz ignis est substantiā: sub-
stantiā autē in abstracto in diuinis ē idē qz ef-
fentia. et sic nō dicitur pluraliter sicut con-
corditer uolunt sancti et doctores. cum autē
accipitur in concreto, substantiā cū concre-
tum magis concernat suppositū quā abstrac-
tū magis pōt numerari fm numerationem
suppositōz. unde sicut persona significat idē
qz habens naturā intellectuāle, hoc tamē no-
mē. concretū significat eētiam scs de? non
numerat, qz scriptura hoc prohibet deutro
nomii. vii. Audi israhel dominus deus tuus
unus est. sed qz nō fuit primitus aliqz nomē
per qz possit conuenienter responderi ad que-
stionē hereticōz quid tres nisi nomē, perso-
ne, ideo tēporē aug. dicitur pluraliter quā
uis substantiā intellectuāle significabāt hec
ē intentio aug. vii. de tri. ca. iiii. et v. et vi.
et qui aliud ipōit sug. nō habet mentē aug.
sed post tempus aug. qn̄ uis nois pōne ma-
gis innotuit frequentatū ē a catholicis ad si-
gnificandū substantiā incommunicabiliter i
natura intellectuāli, sicut p3 per rich. ubi p3
ue ca. sexto. ubi uult qz multū ē inter signi-
ficationē substantiā et significationem perso-
ne sicut multū distat inter significationē ho-
minis et alius. Cū fm ipz ibidē cū noiam?
per sonā nōquā intelligimus nisi unā solam

substantiā et singularē aliquā sub eiqz noie
intelligitur quedam proprietates que nō con-
uenit nisi uni soli nulla eāz determinare sicut
in proprio nomine ex quo concludit qz ad no-
men persone subintelligitur proprietates indi-
uiduans singularis incommunicabilis. igitur
fm ipsum de ui uocis pōne significat sub-
stantiā nō secundā sed primā ut qd secūda
quēdā sicut dicit ibidē ca. v. nulla sentētia
certior redditur quā que ex comuni accepti-
one animi format et noie persone nūquā itel-
ligimus nisi unā solam substantiā pro ut sig-
nificat substantiā primam. Unde utendū ē
noie persone isto mō. qz loquendū est ut plu-
res ex primo thopicōz.

ISLQ JSJUR AODO AC Ci-
piendo personam secundū eius propriam si-
gnificationē significat ne substantiā uel re-
lationem. certum est enī qz nō significat ali-
quod proprium alicui persone. qz numerat i
eis et cōe est eis hoc quod ē persona fm au-
gust. et nō communitate equiuocationis qz qui
uocum nō numeratur nisi secundum uocem
qz enim numeratur in aliquibus comune ē
eis fm suam significatū qz numerat i eis
igit ē cōe uniuoce. patet et ex dictis in di-
stinctione. xxiii. qz persona dicit negationē
dupliem comunicabilitatis. qz negatio ē uni-
us rationis. qz opposita affirmationi unius
rationis. p3 et qz illa negatio nō est intentio se-
cūda. sed nomē persone an hoc p3eise signi-
ficat. Respondeo qz hec negatio incommuni-
cabilitatis si cōuenit pluribus fm unā rōez nisi p
aliquā affirmationē subtractā siue priorem
nihil ei ē icōicabile nisi per affirmationem
cui repugnat comunicatio. illud autē affirma-
tiō nō est eētia. qz illa cōicabilis est. igit
ē eētia alia que nō ē formaliter eētia cui
repugnat comunicari. si igitur ab illa enti-
tate i patre et filio et spiritus sancto possit ab-
strahi unus conceptus positius ille concep-
tus significabit positium prime intentionis
quam consequitur illa negatio unius ratio-
nis. si autem nō potest abstrahi talis cōcep-
tus positius. tunc persona nō significabit
aliquem conceptum positium prime inten-
tionis. ideo ut uidet an hoc sit ue? ut nō

Veritur utrum aliquis conceptus
positius prime intentionis possit
esse communis sola communicatione
ratione in diuinis personis additur sola co-
municatione rationis propter comunem tem-
huius nominis deus quem constat esse co-
munem tribus personis comunitate reali.
sicut essentia arguitur ad questionem qz nō
possit esse sic. qz omnis conceptus positius
prime intentionis comunis comunitate ra-
tionis est conceptus pluralis. qz habet qzqd
pertinet ad rationem uniuersalis ut dicit de
pluribus et numerari in eis. sed uniuersale
nō ponitur in diuinis. qz tunc ibi esset totū
et pars et potentialitas etc. Item secūdo sic
Ab eisdem in diuinis nō abstrahuntur duo
conceptus in ordinati siue nō ordinati. sed ta-
lis conceptus comunis si abstrahatur a per-
sonis non includit conceptum dei nec econ-
tra ergo etc. Maior probatur si ab eisdem
in diuinis abstrahuntur duo conceptus ime-
diate nō habentes ordinem uterqz est quasi cō-
ceptus speciei specialissime. qz unus nō erit
sub alio sed impossibilis est alius indiuiduus ea-
dem habere plures specialissimas comunes
quasi plures species specialissimas. igitur i
possibile est ab eisdem indiuiduus abstrahi
duos conceptus immediate ordinatos. p3atio mio-
ri. nam tale comune si abstrahatur nō in-
cludit conceptum dei. qz numeratur ille con-
ceptus in personis et secundum anq. vii. de
trinitate. ca. ultimo. si numeret inferius nu-
meratur et superius. sed conceptus dei non
numeratur. ergo nō includit conceptum dei
nec econtra. qz quādo nō numerat inferius
non numeratur superius: conceptus autem dei
non numeratur. cōceptus autē ille numeratur
ergo cōceptus dei nō includit illū nec icludit
igitur nō sunt ordinati. Item tercio. sic.
Ab ultimis distinctiuis aliquoz distinctiuis
nō pōt abstrahi conceptus comunis. sed pro-
prietates sunt utimate distinctiuis perso-
nas ut supponitur et patebit post. ergo a pro-
prietatibus realitiuis nō pōt abstrahi patet
igit etc. Maior probatur sic. qz a quibus
unus conceptus comunis abstrahitur cōue-
niūt i illo conceptu comuni. ultima autē disti-
guentia nō possunt conuenire in uno cōcep-

tu comuni unico. qz tunc nō essent ul imare
distinctiuis nec seipsis essent primo diuer-
si cum haberent in quo conueniret ergo.
Contra aug. primo de doctrina xpiana ca.
primo. res quibus siuendū est sunt pater et
filius et spūsanctus sed constat qz res ē pri-
me intentionis ergo etc. Similiter in ista
distinctione xxv. exponit quomodo pater et
filius sunt plures pōne per hoc qz sunt tres
subsistentes tres entitates. talia dicunt pri-
mā intentionē et si secūdam nec negationem
solum. qz sunt coia aliter nō numerarentur.
igit ē aliqz cōceptus comunis pōnis diuinis
cōitate rōis prime intētiōis positius.
RESPONDEO AD HANC Que-
stionē. primo qz est aliquis conceptus cōis p-
sonis diuinis comunitate rōnis qui est posi-
tius et prime intētiōis aliter nō uidet quo
modo possint saluari dicta aug. ut est argu-
tum ad oppositum questionis. Hoc cōfir-
matur duplici ratione. primo sic. relatio pre-
dicatur in quid de paternitate et filiatione.
sed per hoc qz relatio est idē eētia est talis
eius rō formalis. igit nō imedit quin iclu-
dat eētialiter relationē. ut sic relatio p3eice-
tur in quid de paternitate et filiatione. igitur
cum secūda intentio nō predicet aliquid
de prime intentionis sequit qz relatio in di-
uinis nō sit secūda intentio. Est autē con-
ceptus relationis qui unū conuenit pater i
rati et filiationi aliter hec nō esset f. l. d. d. d.
relatio est paternitas. qz si equiuoce diceret-
tur relatio de paternitate et filiatione et equi-
uocum nō distribuitur unius distributione
pro omnibus suis signatis nisi pro uno nō ef-
fet simpliciter falsa qz omnis relatio in diuis
sit paternitas. est autē simpliciter falsa. igit
relatio ipostat conceptum comunē inquit
dictum de paternitate et filiatione tale non
pōt esse comune nisi fm rationem. qz nume-
ratur i inferioribus. igit filiationi et pat
et filio est alius conceptus comunis cōitate
rationis et prime intentionis positius. Ul-
terius tunc arguitur magis potest abstrahi
conceptus comunis a constitutis quas a
constituentibus siue constitutiuis. igitur a
personis distinctis et constitutis p3 relationes
pōt abstrahi talis conceptus cōis fm rōnem

Item secundo sic, aliquis potest esse certus relatiōem esse in diuini, et dubitare de hac relatione uel illa si est ibi, igitur conceptus relationis est alius a conceptu huius uel illius ut communis illis. Consequenter patet, quod de eodem conceptu non potest esse aliquis dubius et certus, antecedens probatur, quoniam aliquis potest esse certus relationem esse in diuini, et tamen dubitare de hac relatione esse certum uel processionis si est ibi aliter, enim non potest esse de relationibus in comuni in diuini nisi etiam esset de relatione in speciali et tunc quicquid magister in theologia studens tradere noticiam de relationibus, primo in generali, et postea in speciali suam scientiam destrueret, et etiam recessum suum. Non enim esset alia questio in generali et in speciali nisi tantum in nomine, et ideo cum per rationes communes ostenditur ea que pertinet in comuni, et de his que pertinent ad relationem in speciali, per alia media et specialiora sequitur quod aliquis potest esse certus de relatione in comuni, et de his que pertinent ad relationem in speciali, et ideo a relatione in diuini ut a paternitate et filiatione potest abstrahi aliquis conceptus communis. Sed que modo est possibile quod ab ultimis constitutis personarum diuinarum abstrahatur conceptus communis prime intentionis et non sic in creaturis. Respondetur quod distinctio naturae diuine a natura creata est ratio huius.

Nam natura creata de se non est ultimate determinata, ideo est determinabilis per aliquod determinatum eiusdem generis respectu cuius est in potentia et comparatur ad illud ut potentiale ad actum illud aut determinatiuus naturae est create non habet uniuersalitate, quia tunc non determinaret quidditatem ad rationem singularitatis, sed habet unitatem maiorem quam unitatem quidditatis, quia unitatem individualitatis et singularitatis, et ideo ad huiusmodi determinatiuum nature quauis forte abstrahi possit aliquis conceptus communis, non tamen quidditatiuus, quia conceptus quidditatiuus tantum a natura et quidditate abstrahitur. Sed omnino opposito modo est in

diuini, nam ibi natura est determinatissima et singularissima, et ideo non determinandum per aliquid eiusdem generis scilicet de genere substantie ut est potentiale ad tale determinatiuum. Unde per nihil pertinens ad aliquod genus substantie determinatur, et ideo si sint ibi aliqua determinata que pertinent ad aliquod genus scilicet relationis eo modo quo ponitur ibi genus, et ideo huiusmodi determinata habet unitatem quidditatis ac si naturas non determinarent, quia non habet unitatem aliam a natura in eodem genere si in alio genere propter quod retinet unitatem quidditatis alterius generis, et ideo ab huiusmodi determinatiuis potest abstrahi conceptus communis quidditatiuus sicut si natura non determinaret, quia ex huius determinatione nature non tollitur eorum unitas quidditatiua, exemplum si esset una albedo singularis que determinaretur per hominem et asinum ad diuersas substantias illa determinata non tribuerent albedini aliquam singularitatem, nec conditorum individualitatis sed solum tribuerent sibi unitates suorum generum, et ideo ab illis determinatiuis que sunt alterius generis potest abstrahi conceptus communis quidditatiuus sicut si illam albedinem non determinaret sicut est in proposito de essentia respectu relationum que sunt determinatiua alterius generis non tribuentia singularitatem essentie, sed ad certum suppositum retinentia suas quidditatiuas rationes ac si non determinarent, et ideo ab illis potest abstrahi conceptus communis.

AD RATIONES AD PRIMA
respondet unus doctor quod relatio infra genus suum non distinguitur in species nisi per fundamenta super que fundatur relatio. Et ideo quando fundamentum est uniuersale distinguitur tunc relatio fundata est uniuersalis habens species uel individualia, sic autem non est in proposito, quia essentia que est fundamentum est singularissima. Contra omnis distributio in genere in suas species est aliquid dicti inquit de illis, igitur illud in quo fit distinctio includit distinguibile, fundamentum autem non includit relationem nec est fundamentum cum relatione includit relati-

onem, quia fundamentum cum relatione non facit unum per se ideo nihil in quo potest predicari de ipso sicut nec de homine albedo, quia enim non est per se unum nullius predicationes per se recipit igitur sic. Item omnis distinctio generis in species est per aliquas differentias illius generis quare igitur non est ita in genere relationis cum sit unum genus. Item in eadem albedine possunt fundari plures si militudines respectu diuersorum que licet non habeant fundamentum eiusdem speciei, potest tamen esse similitudo secundum analogiam, igitur falsum est quod relatio non potest esse uniuersalis nisi fundamentum sit uniuersale, quia hoc casu posito similitudo est uniuersalis et tamen fundamentum est singularis.

RESPONDEO TERTIO AD RATIONEM, quia maior est falsa absolute plene enim requiritur ad rationem uniuersalis quas quod sit commune et quod pluralificetur in inferioribus requiritur enim quod diuidatur in eis et distinguatur non solum secundum diuersos conceptus sed distinctio et diuisione reali, quod sicut dictum est alias conceptus uniuersalis accipitur ab alia realitate quam ab illa a qua accipitur conceptus differentie et non tantum genus contrahitur per conceptum, sed etiam alia realitas ab illa a qua accipitur genus, et ab illa a qua accipitur ratio differentie sicut de uniuersalitate speciei respectu individuali quoniam etiam alia est realitas formaliter a qua accipitur differentia individualis ab illa a qua accipitur species que est extra naturam uniuersalis ut patebit alias, sic est de aliis uniuersalibus quoniam omne uniuersale reducitur ad genus uel ad speciem quam illud quod est proprium uel differentia respectu speciei respectu suorum inferiorum se habet ut genus uel ut species, et ideo ad hoc quod aliquis conceptus sit uniuersalis non sufficit quod contrahatur per conceptum, sed requiritur ad rationem uniuersalis quod res concepta contrahatur per aliam rem contentam. Ad hoc igitur quod persona esset uniuersalis oportet quod haberet realitatem sibi correspondentem que sit in potentia ad realitatem determinatam. Ad secundum quando arguitur quod ab eodem non possunt abstrahi plures con-

ceptus nisi sint ordinati. Dicendum quod licet conceditur hoc esse uerum in suppositis nature create in quibus proprietas individualis naturam facit unum cum natura illius generis, et ideo tantum a natura abstrahitur conceptus quidditatiuus et non a proprietate ut predictum est, tamen a supposito nature increate ubi determinans est alterius generis habens propriam quidditatem potest abstrahi conceptus quidditatiuus alius a conceptu quidditatiuus uere et sic improposito, sed dicitur quod ille conceptus qui abstrahitur a proprietate determinante erit quasi species specialissima et tunc sequitur ut per se et per se dem individuali erunt quasi due species specialissime. Respondetur quod ille conceptus non erit ut conceptus speciei specialissime, quia conceptus speciei specialissime semper est abstractus a natura individuali et nunquam a proprietate individuante, et ideo secundum damianum conceptus dei est quasi conceptus speciei, quia abstrahitur a natura, conceptus autem qui abstrahitur a proprietate in comuni licet sit communis non tamen sit speciei, quia non est conceptus nature. Ad tertium dicendum quod nullus conceptus communis uniuersalis potest abstrahi ab ultimis constitutis, quia tunc haberet realitatem determinabilem per aliam potest tamen abstrahi conceptus communis et precipue ab illis determinatiuis qui retinent proprias unitates quidditatiuas sicut sunt de determinatiue indiuisis suppositis. Et ad probationem dicendum est quod tantum ille proprietates determinantes conueniunt in conceptu et non in alia realitate. Si dicitur quod tunc non se totis distinguuntur. Dicendum quod non sequitur, quia quidditas simpliciter simplex potest causare conceptum in quo conuenit cum alio et alium in quo differt siue distinguitur ab alio non tamen conceptum uniuersalem, quia non est ibi aliquid realitas potentialis alterius determinabilis.

REDEO NUNC AD SOLUTIONEM prioris questionis, et dico quod illa negatio unius rationis duplicis incommunicabilitatis significat quendam modum rationis qui potest abstrahi a proprietatibus incommunicabilibus siue a personis habentibus esse in

colabile per illas proprietates ut prius declaratum est. ergo potest significare modum quendam positivum abstractum a modis propriis personarum communem ad illos modos priores ad quos communem reducitur illa duplex negatio ut sicut res relativa communis est. et nomen ipsorum commune est et nomen hoc significans commune est persona. igitur non dicitur letior est et sic sicut per Augustinum de trinitate libro primo. et probatur sic per rationem. Quando aliquid dicitur relative ad illud dicitur ad ipsum relative secundum omne superius relatum ut si hoc est dupli respectu illius est multiplex respectu illius. et sic usque ad genus generalissimum sed pater dicitur relative ad filium. igitur si persona diceretur relative et esset communis patri et filio pater diceretur persona filii quod falsum est et negaretur augustinus supra. persona dicitur non significat relationem sub ratione relationis. sed sub aliqua ratione communiori puta mediis vel proprietatis incommunicabilis. unde de ratione significat aliquid communius quam esse ad se vel ad alium. et ita quod determinate conceptus non sit persona nisi que est ad alterum. Sed per de conceptu entis quod si sit communis ad substantiam et accidens nec conceptus eius erit conceptus substantie nec conceptus accidentis sicut persona dicitur natura intelligibile per modum habendi et incommunicabiliter et secundum hoc persona significans rem habentem modum suae proprietatem incommunicabilem in natura intellectuali dicitur aliquid communius quam relatum. Ad questionem igitur istam dicendum quod persona si significat substantiam quod nullo modo conceditur quod sunt tres substantie in divinis sicut conceditur quod sunt ibi tres persone. nec etiam importat in suo significato relationem communem nec proprietatem sed aliquid communius et generalius et illud est aliquis conceptus abstractus a relatione et proprietate incommunicabilibus et est conceptus prime intentionis ut dictum est.

AD PRIMA DUM RATIONEM dicitur secundum predicta quod Augustinus per nomen persone intellexit substantiam in concreto ut concernit suppositum. sed ut videtur secundum quod cadit in usum loquendi. significat ut dicitur Richardus substantiam rationalem incommunicabiliter subsistentem. sed ut dicitur Richardus non est certius quam illa que ex communi animi conceptione formatur. Ad illud quod adductum fuit distinctione xxiii quod persona est nomen secunde intentionis sicut individuum dicendum est quod individuum accipitur uno modo absolute ut dicitur in divisione rei in se et divisionem eius ab omni alio et sic est prime intentionis. alio modo accipitur ut est relatum in individuo primo modo in denotando et sic dicitur in respectu ad speciem et est secunde intentionis. Persona vero accipitur tantum primo modo de isto patet per Richardum libro iii de trinitate ca. xxiii. Ad aliud quando arguitur quod respondetur ad questionem factam per quid per personam patet responsio alibi quomodo dicitur uocatio. quod aliquando dicitur de subiecto aliquo uero de medio et diffinitione.

tra distinctionem vigesimam sextam queritur utrum persona divina constituitur essentialiter in esse personali per relationem originis quod non requiritur per illud salomonis quod est nomen filii eius si noster. Secundo per auctoritates Augustini de trinitate ca. iii et iii. et per Richardum et Beatum quod in diffinitione persone quam ponitur uterque non apparet relatio. Tercio per rationem persona est incommunicabilis subsistentia ut patet per Richardum quarto de trinitate ca. xxii. Sed relatio originis non est formaliter comunicabilis igitur etc. Dico probatur quod modis. tum quod quidditas quilibet est incommunicabilis. tum quod quilibet relatio originis est eque eadem essentie. ergo si una contrahit incommunicabilitatem et alia. tum tertio. quod opposite relationes sunt eque incommunicabiles. Quarto si de ratione formali relationis originis est incommunicabilitas stante sua ratione formali quacumque positione facta impossibili non posset communicari. quod quando aliquid est de formali ratione alicuius manente sua formali ratione quacumque positione impossibili posita adhuc sibi conveniet. patet in exemplo de rationali. Contra primum perfecte nominans et tradens nomina personarum nominavit eas nominibus relativis eisque

baptizate eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Confirmatur. quod per invocationem trinitatis sacramenta debent habere efficaciam suam. sed non videtur habere efficaciam suam nisi sub primis nonibus trinitatis personarum igitur etc. Similiter Johannes in canonica sua ca. quinto tres sunt etc. et breviter in novo testamento ubi canonizant per nomina relativa exprimitur. similiter per auctores patet totum alibi.

RECLAMATIO OPTIMORUM post istas causas probant sicut habet alibi. Deinde recitavit opinionem aliam que ponit personam constitui per relationes quod probant aliquam quod absolute cum absolute facit compositionem quod absolute aut oio manet et tunc facit compositionem aut oio transit. et tunc non distinguitur non sic de relatione etc. tum quod eadem natura non potest esse in diversis absolutis nisi distinguatur in eis. tum quod aliter relationes eorum aduenticie personis has rationes tanquam non sufficientes excludit ad eas. respondeo ut patet alibi. et deinde pro illa eadem optulit rationes sibi probabiles adduxit quare prima est. supponitur quod repugnet patri ne persone in divinis ex secunditate sua esse sine secunda quam relatum ut relatum repugnet esse in ex. remo. et prima persona constitueret per absolute non repugnet sibi esse sine quodammodo persona alia pater enim sine persona patris nihil acquirit sibi per actum generationis filii se totum debet originis. sed si pater esset persona absolute ita acquireret paternitatem per actum generationis et faceret se patrem ex consequenti. quod si esset persona absolute prius origine esset quis et secundo per actum generationis consequeret paternitatem et faceret patrem ex consequenti quemadmodum per alium faciens alium alium faceret ex consequenti se similem sed pater per generationem nihil habet. igitur relatio originis non est aduenticia persone patris. et consequens est constitutum eius. Tercio sic. omne contrahibile per aliquid eiusdem generis est potentiale respectu illius quod non sit potentiale respectu contrahentis alterius generis patet ex precedenti. quod si suppositum constitueretur per aliquid absolute natura divina determinaretur per aliquid eiusdem generis scilicet de genere substantie. igitur esset potentiale respectu illius quod

alium est. constituitur igitur per aliquid alterius generis.

MODUS PONENDI EST ubique natura est per se divisibilis non per se habet esse nisi in supposito. et ideo quod natura creata non est de se determinata. sed determinabilis et divisibilis. ideo non habet esse nisi in supposito. et ideo cum proprietates individualis aduenticie nature dat sibi per se esse et opposito modo est in deo quia natura ibi non est divisibilis. et ideo accipit esse proprietatem in supposito sed est quo per se habet esse sicut patet per Augustinum de trinitate ca. ultio. et ideo ultra naturam non requiritur ad rationem suppositi nisi incommunicabilitas. Tunc autem relationes originis sunt incommunicabiles quod patet de relationibus originis passivis quam impossibile est eandem personam bis produci sive bis accipere esse et ita cum non possit esse in divinis nisi unus filius et unus spiritus sanctus non poterit in divinis nisi una generatio passiva et una spiratio passiva. hoc etiam de generatione activa aliter enim convenit filio. et ita cum non possit generare alium generaret se quod est impossibile. et ideo ultra naturam non requiritur aliquid constitutum nisi tantam proprietatem relatiuam.

AD RATIONEM PRINCIPALEM primam dicendum quod filius est primum nomen secunde persone in divinis. salomon enim cum querit nomen filii non querit ut est persona in divinis absolute sed nomen filii. Ad illud Augustinus septimo de trinitate ca. iii. pater si non est aliquid ad se non est omnino quod alterum dicitur quod si pater non haberet in se naturam absolutam non ad alterum diceretur. ideo habet in se aliquid quod est ad se. sed non sequitur quod prius sit aliquid absolute. Ad illud Augustinus omni substantia subsistit quanto magis deus. ubi loquitur de substantia ut concernit personam. Respondet secundum predicta in questione precedenti quod non dicitur quod substantie conveniat persone. sicut modo accipitur persona ut est substantia ad se quomodo greci accipiebant substantiam sed pro ut persona accipiebatur tempore Augustini. apud quem tantum

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
CREDO USAL

significabit in eorum naturam intellectum
alem ut dictum est: qd etiam dicitur in dif-
finitione persone non ponitur relatiuum. Dico qd
nec est ponitur absolute. ideo diffinitio perso-
ne comunitatis est ut abstrahit ab absoluto et res-
pectu ut dictum est in questione precedenti.
Ad rationem quod dicitur qd relatio originis non est coicabi-
lis. dicendum qd hoc non est ut probatum est.
Ad probationem primam quod dicitur qd paternitas
quod entitas quidditativa est incommunicabilis
dicitur qd paternitas non est incommunicabilis ab-
solute. sed in quantum diuina sic est incommuni-
cabilis. sed hoc nihil est dicere quod duo conueni-
unt ad constitutionem alterius tertiū neutrum habet
ab alio ratione constituendi in suo genere ut
patet in materia et forma. sic relatio et entitas
constituunt personam. igitur relatio non habet ab-
solutam in suo ordine illam rationem formalem quod
personam constituat: eius autem est incoicabili-
tas in quantum constituit. igitur hoc habet in se
formaliter et non in quantum est solum diuina.
Ideo dico quod quicquid pullulant in entia di-
uina eodem in stanti in quo pullulant et huius
ibi est formaliter tale et habet ibi quicquid
sibi conuenit ut sibi est coicabile. tunc huius ex se
est incommunicabile. si communicabile communi-
cabile ut patet de triangulo a quocumque ponitur
ori et de sapientia in diuinis. quia in eodem ista
est in quo ori habet quod sit coicabilis quia non potest
ori incommunicabilis. quando igitur dicitur quod
quelibet quidditas est coicabilis uerum est si sit
perfecta et diuisibilis neutro modo est pro-
prietas relatiua in diuinis. Ad aliam pro-
bationem quod illa bene concludit contra illos qui
dicunt quod relatio contrahat incommunicabi-
litatem ab essentia. Sed dico quod paternitas est
incommunicabilis et spiratio actiua est in-
communicabilis nec est alia ratio nisi quod hoc est
paternitas et illa spiratio. Ad aliam pro-
bationem dicendum est quod quilibet re-
latio originis passiva est incommunicabilis.
quia non potest eadem persona produci duabus
productionibus nec produci bis. sed hec ratio non
tenet in productione actiua et ideo sic. Ad
probationem dicendum quod propositio assumpta
est uera nisi ratio sua formalis ita ponatur
quod destruat nunc autem cum ponitur quod
spiritus sanctus primo producit et quod patet

unitas siue generatio actiua comunicet si
tulan. to. ita ponitur paternitas. sed in predicato eum
ponitur paternitatem comunicari destruitur
quia est de se hec ut prius dictum est licet spi-
ratio actiua est de se comunis.

Item rationi formali relationis quod
pugnat formaliter constituere sup-
positum substantie quod sic uidetur con-
ceptus includens absolutum et respectuum
non est per se unus conceptus quod sicut in rebus
res diuersorum generum non faciunt unum nisi
si unitate per accidens. ita uidetur in concep-
tibus quod conceptus diuersorum quidditatum et in ge-
neris non possunt facere per se unum conceptum
sed unum conceptum per accidens. et ita ta-
lis conceptus non erit per se unus sed conceptus
per se suppositi quod non est per se unum respectu
nullius potest esse per se unum et ita nec respectu
alicuius inferioris. sed si relatio constitueret
formaliter suppositum: suppositum include-
ret conceptum absolutum et respectum. igitur
non haberet conceptum per se suppositi.
igitur si relatio constitueret formaliter suppo-
situm: suppositum includeret conceptum ab-
solutum et respectum. igitur non haberet conceptum
per se suppositi. igitur si relatio constitueret
suppositum de genere substantie suppositum
est non suppositum. Confirmatur hec ra-
tio primo sic. quoniam primum suppositum non po-
test esse unum per accidens. quia nullus per ac-
cidens est primum ex secundo philosophi. sed rela-
tio cum substantia siue essentia de genere sub-
stantie non faciunt nisi per accidens unum. igitur
conceptus includens relationem et sub-
stantiam non potest esse conceptus primi sup-
positi. Confirmatur secundo quoniam prima
ydemptitas est prime nature ad primum
suppositum. sed ad unum per accidens non po-
test esse prima ydemptitas. Confirmatur
tercio quoniam suppositum nature et substantie
create est per se unum ultimata unitate il-
lius generis et hoc est perfectionis in eo. quia
in hoc distinguitur ab eorum lentibus. igitur
similiter suppositum substantie create erit
per se unum unitate aliqua indiuisibilis illi-
us generis. Item secundo sic per se suppositus

alieni nature non induit nisi quidditatem il-
lius nature: quod aliter non esset magis suppo-
situm illius nature quam alterius quidditatis
quam ponitur includere: sed si relatio constitueret
per se suppositum substantie: non tantum illud
suppositum includeret naturam substantie: sed
relatiua. igitur sic. Item tercius sic substan-
tia prima in quantum prima est maxime sub-
stantia. igitur ut sic maxime substantat. igitur illud
quod est substantia maxime substantat sed non
relatione maxime substantat. igitur relatio non
potest esse illud quo aliquid est suppositum
substantie. Confirmatur substantia secun-
da non importat relationem que minus est
substantia quam substantia prima. igitur nec pri-
ma substantia erit suppositum secunde sub-
stantie per relationem. Item quarto sic.
non substantia interempta non interimitur
substantia quia posteriori interempto non
necessario interimitur prius sed interempto
formali constitutio prime substantie interi-
mitur prima substantia. ergo relatio non po-
test esse formale constitutum prime sub-
stantie cum sit posterior substantia. Item
omne constitutum presupponit partes et
unionem earum. ergo si relatio cum entia
constitueret suppositum prius operaret in
teligere unionem istarum quam suppo-
situm constitutum esse. igitur essentia refe-
reretur. quia in illo priori denominatur a re-
latione. hanc rationem diffuse habes alibi in
questione istius in prima uia contra opinio.
Contra damascen. ca. v. unaqueque ypostasis se-
cundum se ipsam subsistit id est perfecta y-
postasis secundum proprium modum existen-
tie que est in proprietate personali filiali et
processibili igitur sic.
RESPONDEO AD QUESTIONEM
ne ista per quod dicitur sit ex questione prece-
denti. si enim persona constituitur in eo persona-
li per relationem originis ut dictum est in que-
stione precedente. per quod non repugnat relationem
constituere suppositum substantie quod est persona
aliqui tamen hoc probant sic. quia si persona di-
uina non constituitur per relationem sed per
absolutam tunc arguitur sic. Omne absolu-
tum comparatum ad absolutum aliud compara-
tur id ipsum ut actus ad potentiam et eon-

uerso. illa autem proprietas absoluta que po-
nitur constituere personam non potest esse ut
potentia respectu essentie. quia tunc non daret
ultimatum et incommunicabilem actualitates
supposito. et sic suppositum constitueretur per
ipsum. nec etiam potest comparari ut actus ad
entiam. quia tunc daret esse. et sic essentia non
per se daret esse totum. sed essentia plura esse
quod est contra aug. vii. de tri. c. viii. eo pater
quo deus. Item tercius arguitur sic. quia
quid est in deo exceptis relatiuis. melius est
ipsum quam non ipsum. et hoc est perfectionis
simpliciter sicut uult anselm. monologio. vii.
capitulo. si igitur persona constitueretur in eo
personali per absolutum et non relatiuum. sequi-
tur quod aliqua perfectio sit una persona que
non est alia et sic nulli persona esset perfecta. sed qua-
uis iste ratio sit probabilis non tamen uidetur necesse
estcludere. vii. ad primum dicitur quod quod abso-
lutum est alia res ab alio absoluto faciens co-
positionem cum eo. et tunc uerum est quod unum
comparabitur ut actus ad potentiam si con-
currant ad constitutionem unius. sed non est
uerum si non sit res alia nec faciens compo-
sitionem sicut dictum est distinctione quin-
ta de essentia et relatione quod faciunt unum.
non tamen relatio est actus essentie nec eon-
uerso sic poneretur in proposito quod illa pro-
prietas absoluta. ita cum essentia facit unum
quod non est actus informans essentiam. quia
non est aliud ab essentia. sed idem simpliciter.
Unde neutrum informat aliud. hoc
etiam patet in supposito creato in quo qua-
uis proprietas individualis sit aliquid abso-
lutum. non tamen est res alia a natura quam indi-
uiduatur. Alterius etiam quando argui-
tur quod si illa proprietas esset actus quod tunc
daret esse. Dicendum quod non sequitur sicut
patet in creaturis. ubi proprietas individu-
alis non dat esse simpliciter nature. sed esse
hoc. natura enim dat esse absolute et non pro-
prietas individualis aliter enim natura as-
sumpta a christo non daret aliquid esse si
proprietas daret que nullo modo est assumpta
non est uerum ut patebit in tertio libro.
Similiter secundum damascenum cap. vii.
operari sequitur naturam et si proprietate ypostaticas
sic esse est ab eodem a quo et operari. igitur esse

tantum est a natura absolute. 7 no a propri-
etate individuali. 7 ideo quauis poneretur
suppositum diuinum constitui per absolutu
7 q illud absolutum eet actus. no tamen se-
queretur q daret esse. Ad tertium quan-
do arguitur omne absolutum excepto rela-
tione est melius ipsum. diceretur q illa excep-
tio est ab uniuersitate quidditatum siue en-
titate. quelibet enim quidditas. 7 quodlibet
absolutum quidditatum melius e ipm qua
no ipsum sed hoc no est uerum in pprietati-
bus ypostaticis que non dicunt entitate qd-
ditatiua. qz quelibet uniformiter pprietatis
ypostaticis in quelibet pot quid melior no ip-
sam qua ipsa. qz e tantu in uno supposito 7
pugnatur sibi esse in alio. 7 io in nullo alio re-
pugnatur sibi esse in alio. 7 ideo in nullo prin-
cipaliter qua in uno melior e ipsa qua no ip-
sa. Dico igit q no repugnatur pprietati rela-
tione constitutere suppositum substantie pp-
ter rationes in questione precedenti.

SED CIRCA MODUM QUO
suppositum constituitur per relationem sunt due
difficultates. prima e quomodo possibile est
q in uno supposito sint due entitates quiddi-
tatiue siue due quidditates cu no uideamus
in supposito creato nisi natura que imortat
quidditatem 7 proprietate indiuisibile que
no dicit quidditate. Secunda difficultas e
q cum relatio sit alterius generis a quiddi-
tate entitie pro ut in deo ponunt duo gene-
ra manere quomodo ex talibus possit fieri
unum suppositum per se habens unum con-
ceptum. Ad prima dicit q possibile e unum
suppositum includere duas quidditates qua-
do una transit in alia sicut e in proposito. qz
relatio transit in entitiam. Contra aut intel-
ligis relationem transire in entitiam. qz no
habet aliam rationem formaliter. aut qz ide
est realiter entitie no pot intelligi relatione
transire. qz est idem formaliter entitie. qz ro
formalis relationis manet. tunc enim relatio
eet absolutu. qz qd constituit per aliqd sub ra-
tione qua est absolutum ipsum est absolutus
relinquit igit q relatio transit in entitiam.
qz est idem cum essentia: sed cum hoc stat
q alia sit ratio formalis essentie ut entia.

7 relationis ut relatio. sed stantibus rationi-
bus formalibus essentie ut entia 7 relatio-
nis ut relatio no uidetur quo possit facere
unum conceptum per se. igit adhuc stat dif-
ficultas ut uerum 7 bonum sint idem cum
ente 7 sic transeant in naturam entis. tam
lapis qui est suppositum entis no est supposi-
tum ueri. aut etiam boni: nec cum ente pot
unum suppositum constituere sicut enim
accidentia transeunt in entitas: nec constitu-
unt unum suppositum. igit q relatio transe-
at in entitiam substantie no sufficit ad hoc q
sit suppositum utriusq. Aliter ponitur q
relatio in diuinis habet quedam uim constitu-
endi primu suppositu. qz q sparsa sunt in in-
ferioribus unita sunt in superioribus qua uia
7 eius improbationem quere alibi in questi-
one xviij. distinctionis in pede solutionis. io
pono alium modu. Suppositam substantie
creaturis habet tres conditiones. Nam sup-
positum creatu habet per se esse ex ultima
eius actualitate. natura aut que diuisibilis e
no habet per se ee. sed tm habet ee in supposi-
to q indiuisibiliter est. Secundo supposi-
tum creatum ex ultima sui actualitate habet
ultimu unitate que no habet natura que est
de se hoc eo q no habet ultimam actualitatem
Tercio suppositum creatu i comunicabi-
liter est. unde habet esse incommunicabile qz
incommunicabilitate no habet natura. qz e li-
mitata. 7 io no pot comunicare sine sui diui-
sione. prime aut due conditiones conueniunt
essentie diuine. ipsa enim est actualissima ul-
tima habens actualitate. ipsa etia est singu-
larissima ultima habens unitate. sed ultima
conditio scz incommunicabilitas no conuenit
essentie diuine. talis aut in comunicabilitas
sine diuisione conuenit essentie create ppter
sui limitatione. qz enim natura creata limi-
tata est: ideo no est comunicabilis sine sui di-
uisione. qz igit in comunicabilitas in creatu-
ra no est ex perfectione. ideo non conuenit ef-
sentie diuine. quantum ergo ad illud q pfectio-
nis est i substantia prima conuenit sup-
posito i creato ratione essentie. Sed tertia
conditio. qz repugnat essentie no conuenit
supposito diuino roe essentie. 7 qz consequit
suppositum creatu no ratione perfectionis.

Ideo potest poni in deo per aliquid q no di-
cit perfectione formaliter. licet no dicat ip-
satione. 7 ideo persona diuina habebit inco-
municatum esse ratione relationis que non
dicit perfectione simpliciter. sed habet esse
7 diuisibiliter esse ratione entie. 7 sic en-
tia habebit conditione una secunde substan-
tie. qz scz comunicabilis est sed duas conditio-
nes prime substantie non tm omnes conditi-
ones unius nec alteri. sic igit patet quo re-
latio pot constitutere suppositum prime sub-
stantie. licet no dicat perfectione simplici-
ter. nam suppositu diuinu habet conditioes
perfectionis suppositi ex entia sed conditio
nem que no est perfectionis: licet non imp-
fectionis habeat a relatioe. Si querat. qua
re non potest illa essentia diuina in suo ge-
nere habere suppositum quantum ad omnes
conditioes sui generis sicut suppositu creatum
eius hoc sit perfectio in supposito creato. qz
si conuenit sibi ut distinguit ab accidentibus ita
sicut suppositum creatum constituitur p ali-
quid de genere substantie ita uidet q suppo-
situm increatum constituitur per aliquid huius
roem generis substantie 7 non relationis.
Respondeo q in supposito creato pfectionis
est per se indiuisibiliter esse. sed esse icocia-
biliter roe est sibi 7 accidentibus. 7 io no est
perfectio: sed etia in supposito i creato q ha-
beat esse p se. 7 e te indiuisibiliter conuenit
per essentiam. 7 sic per aliquid sui generis
conuenit sibi q est pfectio in diuinis est icoca-
bile. io no pot ibi suppositu habere ee inco-
municabile per aliquid sui generis. io oportet
q sit icocabile per aliquid alterius ge-
neris q non est perfectio simpliciter q si-
cut illud habeat per se esse. ex his si omnia
que sunt in genere substantie essent per sei-
onis simpliciter 7 per consequens comunica-
bilia non possent ibi indiuisio fieri per
aliquid illius generis substantie q habet ee
incommunicabile. sed per aliquid alterius ge-
neris. ut per quidditatem 7 aliquid huius-
modi. ita in proposito. qz essentia diuina est
perfectio 7 ois que secuntur essentiam ut
essentia sunt icocabilia. io ois suppositum in
diuinum constitui icocabiliter per rem al-
terius generis.

AD PRIMAM RATIONEM qd
arguit sic q absolutum 7 respectiu no fa-
ciunt unum. Dicendum q aliter loquitur
methaphisicus de per se 7 per accidens 7 al-
liter logicus. Nam methaphisicus dicit
illa facere unum per se que sunt quidditates
unius generis quaz una est in potentia ad
aliam. 7 illa esse unu per accidens que inclu-
dunt quidditates diuersorum generum quaz
una est aliquo in potentia ad aliam. sicut pte
ex v. meth. e. de uno. in diuinis autem sic.
nihil est per accidens qz ibi non e res aliquid
generis per se 7 etiam ut sunt ibi res diuer-
sorum generum neutra est in potentia ad aliam.
7 io uel deficit utraq conditio unius per se
accidens uel altera. 7 io non est in diuinis uni-
tas per accidens put methaphisicus loquitur
uno. sed dices ne ibi est unitas per accidens.
Respondeo q ibi non est unitas per accidens.
sicut dictum est. nec etia unitas per se 7 for-
malis in qua unum est idem alteri formaliter
sed est unitas media inter unitatem formale
7 per accidens qua unitate una quidditas e
eadem alteri realiter: licet no formaliter qua
unitatem non inuenit in rebus aristotelis.
7 ideo non posuit eam tertiā unitatem a p
dictis qz nuq inuenit in creaturis una quid-
ditatem esse eandem alteri alterius generis
nisi per accidens. unde relatio ad essentiam
est uera idemptitas: io uere faciunt unum.
sed non unam quidditatem: quia non sunt
una quidditas tamen est uera idemptitas.
Sicut si essent quidditatus 7 unius quid-
ditatis. qz est idemptitas simpliciter. unde
ista unitas media potest dici unitas simpli-
citer.
APUD UERO LOGICUM dupli-
citer accipit per se unum 7 per accidens.
uno mo in copo 7 disione intellectus copo-
nentis 7 diuidentis. 7 fm istum modu dicitur
q illi copo est per se quando in subie-
cto includit ea predicati ut homo est animal
siue roale 7 per accidens uero quando subie-
ctum no includit causam predicati ut homo
est albus. Juxta hanc copositionem simili-
ter in intellectu simplici dicit esse per se 7
per accidens. Et fm hoc dicit illu conceptus
esse per se unum quando unum natum est

determinare aliud in suo genere. ut hō alb⁹
7 ideo quādo determinans ipōtat quiddita-
tē aliā a quidditate determinabilis nō faciūt
cōceptū per se. Ad pōpositū dico q̄ cū re-
latō sit aliā quidditas ab essentia sicut in di-
uinis manet relationis quidditas nō uideo q̄
relatio cū essentia possit facere conceptū unū
per se unius suppositi. q̄ conceptus qui non
est per se unus nō uideo quō est per se unus
respectu alicuius. 7 ideo licet res relationis
simpliciter sit eadem cū essentia nō tamē apō
logicum facit unū conceptū per se unū sup-
positi 7 ita nō sit per se subiectū pater. ut so-
tes ut secundū hoc nō sit ista. pater est deus.
ita per se. sicut hic sores ē homo licet uerius
sit. Ad primā confirmatiōne dicit q̄ primū
suppositum nō pōt esse per accidens unum.
Respondet q̄ propter perfectiōne istius sup-
positi. suppositum nō pōt constitui per aliqd
eiusdē generis cū essentia. q̄ ce tale cōicabi-
le. 7 ideo ad hoc q̄ constituat in eē in cōicabi-
bili oportet q̄ hoc fiat per quidditatē alteri-
us generis. unde nihil poterit eē in cōicabi-
le nisi relatio. Conceptus igit̄ primū sup-
positi propter pfectionē suā nō est per se un⁹
sed per accidens. ubi aut̄ ex iperfectione est
conceptus unus per accidens ibi nō pōt acci-
dens eē primū. Sed oppositum ut declara-
tum est accipitur in pposito. Ad aliā con-
firmatiōne quādo dicit q̄ prima ydempti-
tas ē nature ad suppositum. Dicendū q̄ non
ē uerum imo in predicationibus prima ydē-
pitas est eiusdem ad se in pposito non ē ita
realiter eadem 7 uerius eadē suo supposito.
q̄ in creatura suo supposito. nō tamē ē prima
ita per se sicut dictum est. Ad aliā confir-
matiōne quādo arguit q̄ natura diuina nō
ē ita uno supposito suo 7 ita per se sibi uesti-
cut natura creata suo supposito. Dico q̄ ē ita
una 7 uera natura diuina suo supposito sicut
natura creata suo 7 res ē perfectius idem I
diuinis qm̄ in creatura cū in substantia crea-
ta suppositum eius habet conceptū unū q̄ tñ
habet eē incommunicabile ppteratem indi-
ualem eiusdē generis. sed conceptus suppo-
siti substantie in create nō ē sic per se un⁹. q̄
includit quidditates diuersorum generū 7 ibi
nō est determinatio eiusdē generis sicut ē in

supposito creato. Dices igitur predicatō
nature diuine de suo supposito ē uerius quam
nature create de suo supposito. ergo maior ue-
ritas de suo q̄ nature diuine de suo. sed non
sequit̄ q̄ sit uerius p̄dicatio. q̄ ueritas in p-
positione est ex ydemptitate reali extremo-
rum 7 maior est ydemptitas nature ad sup-
positum in diuinis quā in creatura. 7 ita ma-
ior ueritas nō tamē formalis p̄dicatio q̄ ar-
tenditur secundū unitatē conceptū illius q̄
predicat̄ 7 subicitur.

**AD ALIUD QUANDO AR-
BUTUR** q̄ suppositum nō includit nisi quidditatē
nature. Dicendū q̄ uerum ē quādo natura
nō determinatur nisi per aliquid eiusdē ge-
neris. Unde uerū est i creaturis. sed hoc non
pōt fieri in diuinis ppter causam frequē. r
predictam. 7 ideo oportet ibi ut suppositū cō-
stituatur in esse incommunicabili per aliā qd
ditatem: 7 quando dicitur q̄ tunc nō magis
esset suppositum unius quidditatis quā alte-
rius. Dicendū q̄ nō sequitur q̄ tantum ē
suppositum nature que comunicabilis est 7
perfectiōne ipōtans suppositum enim dicit̄
suppositum illius q̄ comunicabile est 7 sit in
comunicabile per determinatōne. 7 ideo nō leg-
tur q̄ sit suppositum determinatōne sicut nec
incommunicabilis. Ad terciū quando di-
citur eo subsistat quo est prima substantia.
Dicendū q̄ uerum est in creatura. q̄ ibi
subsistat proprietatem que est eiusdem ge-
neris cum natura in diuinis uero ē prima sub-
stantia 7 suppositum in esse incommunicabili
per relationem alias conditiones habet ab eēn-
tia. Ad confirmatiōne patet q̄ nec p̄ria
nec secūda icludit relationē i creatura. i diuis
tamē prima substantia icludit relationē ppter
eius cōicabilitatē q̄ nō cōuenit secūde substā-
tie. Ad quartū dicendū q̄ interempta nō
substantia nō interimūt substantia quantū ad
illud q̄ pfectionis ē i substantia. Unde inter-
empta relatione nō interimūt prima substā-
tia nec quantū ad eē per se nec quantū ad sui
unitatem. sed tñ quantū ad sui incoicabilita-
tem que nō dicit pfectionē simpliciter
Ad quintū bene cōcludit contra eos q̄ ponūt
relationē facere unū cū eēntia ut actus cum

potentia. 7 sic per insecutionem. tunc enī
sequitur eēntiam refertur ut argutū est. sed
nō cōcludit secundū predicta. q̄ nō sicut ibi
partes nec quasi unum informat altere ut ac-
tus suppositum. igitur includit eēntiam 7 r
lationem. sed rō includit unione eoz. q̄ non
habent unione. q̄ est simplex 7 unū est alte-
rū r̄ re. liter uel sim. licet r. Dices sicut si r
latio eēt actus respectu eēntie sequeretur eēn-
tiam prius denominari quā tota constitui.
ita si ponatur relatio eēt eadem eēntie pri-
us. intelligitur eēntia recipere predicationē r
lationis q̄ suppositum cōstitui sicut eius q̄ ē
idem sibi. Dicendū q̄ ydemptitas nō indu-
dit formale predicationem. unde nō sequit̄
q̄ intelligitur prius relationē esse idem eēn-
tie qm̄ suppositum constitui quasi prius eēn-
tia denominetur a relatione. q̄ illa ydemp-
titas nō infert predicationē formalem.

Item circumscriptis relationibus
possunt intelligi in natura diuina q̄
sone distincte q̄ sic uidetur. relatio-
nes reales p̄exigunt extrema distincta
quā quere alibi cum sui replicatione ad rati-
onem ibi p̄itam. Item in eodē fundamē-
te nō possunt fundari oppoite relationes.
q̄ tu. cōpōita dicerent de eodē secundū
idem. ergo in eēntia non possunt fundari op-
poite relationes producentis 7 p̄ducti. ergo
ante relationē oportet promittere aliqua si-
ue aliquos distinctos. igit̄ illoz distinctio p̄
supponit relationibus. Item boetius de tri.
ca. vi. relatio patris ad filium 7 utriusq̄ ad
s. s. est sicut relatio eiusdem ad idem. sed re-
latio ydemptitatis nō distinguit igitur zc.
Item boetius ibi de tri. ca. iiii. cū dicitur de
us pater deus filius deus. s. s. est replicatio
eiusdem. 7 nō alicuius diuersi nisi secundum
uocem quā admodum cū dicitur sol sol. sed
replicatio tñ secundum uocem igit̄ zc. Itē
si persone si distingueret̄ circumscriptis rela-
tionibus. igit̄ ut relationes eēt prima distic-
tina. sed q̄libet relatio est infinita iuxta illū
i. y. generationē eius quis enarrabit. igit̄
tū eēt tres distincti infiniti q̄ salum ē.
7 in probatū supra di. l. in. i. c. secunda.
CONTRA AUB. IX. DE TRI.

si. ca. Credamus patrem 7 filium unum deus
nec patrem eē filiū nec. s. s. uel patrē eē filiū
sed trinitate relaturum adinuicē personarū
igitur distinguuntur per relationes igitur
zc. Dicitur q̄ persone nō possunt distinguī
circumscriptis relationibus. q̄ quicquid est
in diuinis est mere eēntiale 7 nō notionale
7 ita quicquid est in diuinis uel pertinet ad
eēntiam uel relationem in eēntia aut perso-
ne nō possunt distinguī. q̄ eēntia nō diuidi-
tur in eis. nec per consequens per aliquā di-
stinctionē in eēntia. q̄ illa esset tñ ratiōis
7 sic persone tñ distinguuntur secundum
rationē. igitur q̄ ortet q̄ distinguatur per
relationes nō di. paratas. q̄ compacunt se i
eodem. ergo distinguuntur per relationes op-
positas. relationes uero oppoite originis sūt
impossibiles in eodem illis igit̄ circumscriptis
nō remanent persone distincte. ex hoc cōclu-
dit sic. opinans q̄ ponētēs relationes oppo-
tas de secundo modo cōuenire eadē supposito
nō uidet pō se saluare distinctionē personarū
in diuinis. q̄ tunc ad suppositū ad se refert̄
retur opoitis relationibus 7 tunc non est
ratio aliq̄ ad cōcludendū distinctionē perso-
narum in diuinis.

SED HEC OPTIMO NON ē
sufficiens q̄ enī dicit̄ omne q̄ ē mere eēnti-
ale uel notionale hoc nō est per se notū q̄ p̄
p̄mo per dictū unius doctōris antiqui disti-
guētis aliquid di. s. m̄ substantiā aut enim
sic q̄ intelligendū s. m̄ richar. de sancto uie-
toze q̄ dicit s. m̄ substantiā ē dupliciter. aut
indicādo substantiā s. m̄ naturā cōem 7 sic
dicit̄ hō s. m̄ substantiā aut indicādo substā-
tiam ut suppositum creatū. ut quidā hō. p̄-
mo modo dicere substantiā ē dicere quid.
Secundo mō ē dicere aliqui. dico igit̄ q̄ no-
men eēntie uel substantie. dicit̄ s. m̄ substantiā
q̄ indicat naturā cōem sed persona dicit̄ s. m̄
substantiā. q̄ indicat suppositum certū 7 di-
stinctū. natura aut̄ cōis nō multiplicat̄ nisi
referatur. 7 ideo q̄ dicit substantiā s. m̄
naturā cōem ita dicit̄ a se q̄ nullo modo pōt
dici s. m̄ relationē 7 hoc qdē mō dicit̄ ex op-
posito. suppositum aut̄ siue ypostasis natū est
plurificari. 7 ad aliud compari 7 ita refert̄
7 q̄ dicit̄ sic s. m̄ substantiā nihil impedire

ratione relationis super addite secundo re-
lationem et hoc vult dicere richardus de se-
uicore libro. iiii. ca. vi. et vii. hoc ille doctor
sed per hoc verum sit pater et filium. quod non
omne quod est in diuinis est mere centrale uel no-
tionale ita quod sit relatio. quod persona non dicitur
mere secundum substantiam siue entiam. secundum istum
doctorem. nec etiam mere secundum relationem. Unde
si accipit quod omne quod est in diuinis est mere cen-
trale uel mere relatiuum perit. Si autem accipi-
at quod omne quod est in diuinis dicitur secundum substantiam
siue secundum relationem coeeditur sed non sequitur de se-
cundo substantiam ergo dicitur centraliter. sicut
enim dicitur secundum substantiam secundum est dicitur
centraliter. Unde sola substantia secunda est me-
re centrale et quiddam inui. substantia autem pri-
ma secundum doctorem priorem habet substantiam
ante relationem non tamen dicitur centraliter nec
actu secundum relationem. sed ut referribilis
Confirmatur hoc per simile in supposito cre-
ato. quod ut nunc suppono constituitur per dif-
ferentiam in diuinis generis substantiam et non
per aliquid alterius generis supposito illius differe-
tie non dicitur secundum rem alterius generis a
substantia. nec tamen dicitur secundum substantiam
ut substantia accipitur pro substantia antea se-
cunda. et ita non dicitur centraliter dicitur tamen se-
cundum substantiam primam. que nata est recipere
rem alterius generis. sic diceretur in pro-
posito et illi qui concludunt correlarietate quod si per
idem suppositum referri et terminare relati-
onem non videtur posse saluare distinctionem
personarum in diuinis dicendum quod hoc non est ue-
rum. licet aliquae relationes opposite ut rela-
tiones originis non possunt esse in eodem supposi-
to sed distinguantur. non tamen sequitur quod omnes
relationes opposite non compariantur se in eodem
supposito scilicet relatio mouentis et moti et si
arguatur quod ratione alie relationes opposite
de secundo modo operantur se in eodem scilicet relatio
producentis et producti. Dicendum quod non est sicut
quod simpliciter esse et non esse repugnat eadem. Si
autem idem esset simpliciter prius se quantus
ad suum esse idem simul esset et non esset. hoc
autem sequeretur si idem esset producentis se. sed
mouens non est prius moto secundum esse simplici-
ter. sed secundum esse tale. et quod idem sit prius se
ipso secundum quid. non est inconueniens. Sed

dices qua ratione iste relationes de secundo modo
opposite compariantur. Dico quod hoc est. quod illud
mouere est ad actum secundum non ad partem sed ad
esse graue sed est ad moueri ut pars de graui
respectu moueri. deorsum in eum autem iconueniens
si graue faceret se graue et non faciat se deor-
sum mouendo. Unde non potest concludi ex op-
positione relationum in secundo modo quod idem non pos-
sit referri ad se oppositis relationibus. sed ex
prioritate et posterioritate simpliciter non au-
tem ex prioritate et posterioritate secundum quid

RESPONDEO IBI TUR AD
questionem in qua aliud est circumscribere et aliud
abstrahere ut patet per philosophum. a quo habemus
hoc notia. nam de circumscriptione patet per
philosophum in predicamentis ubi docet cognoscere
correlatiuum alicuius relatiui ut patet quod domus
sit primum et deus sit correlatiuum secundum per
hoc quod est circumscribitio a domo omni alio
ut quod sit diues uel substantia manente hoc so-
lo quod sit dominus adhuc seruus ad ipsum dicitur.
Unde circumscribitio est positio in intellec-
tu unius esse sine alio ut uidetur quid sequitur et
sic ponit boetius de ebdomadibus de deo quod
sit ens circumscribendo quod sit ens et quod sit bo-
nus. Abstrahitio uero est consideratio unius
sine alio non dicens unum esse sine alio sed unum
considerari non considerando aliud. et sic loquitur
philosophus. scilicet philosophus. cum dicit quod abstrahentium etc.

AD PROPOSITUM DICO
si exponatur questio primo modo sic relationes
ponantur non esse apud intellectum et querat an
personae possint intelligi et distinguuntur. dico quod
non est hoc intelligibilis. sicut nec aliquid inclu-
dens contradictionem. quod quod aliqua distincta in-
telligantur distinguuntur. et tamen non formaliter
per aliqua distincta est intelligere contra-
dictoria. quod contradictio est intelligere aliquid esse
distincta sine distinctiuis. persone uero disti-
guuntur per relationes ut dictum est prius ex-
ponendo questionem secundo modo sic an abstrahendo
relationes possunt intelligi persone di-
stinguuntur. dico quod sic. quod sicut a paternitate et fi-
liatione possunt abstrahi relationes et a re-
lationibus modis incommunicabiliter substat
di in natura intellectuali ita a patre et filio

potest abstrahi res relatiua et a relatiuis po-
test abstrahi subsistentia incommunicabiliter in na-
tura intellectuali quod importat noie persone
que abstrahit a modo existendi ad se uel ad
alterum sicut dictum est prius. sic igitur intel-
ligendo. uerum est quod abstractis per intel-
lectum relationibus possunt intelligi perso-
ne distinguuntur. quod considerando patrem et filium
abstrahendo ab eis rebus possunt intelligi per-
sone distinguuntur. quod licet in re non sint persone
distincte nisi per relationes. tamen persona
non includit relationem. ideo potest intelligi disti-
ctio aliquorum in esse per sonali. licet abstrahatur
tur relationes et non considerentur.

AD PRIMUM PRINCIPALE
est dicendum quod relatio realis requirit extre-
ma distincta uel ea distinguit realiter sicut
est in proposito. Ad istud contra hanc responsionem
patet alibi in responsione ad argumentum v. pri-
ma via. Ad secundum quando arguitur quod re-
lationes opposite non possunt fundari in eodem funda-
mento. Dicendum secundum predicta quod cum in eodem
fundamento limitato possint fundari oppo-
site relationes multo magis in fundamento illi
limitato nec sequitur opposita predicari formali-
ter de eodem. sed opposita incomplexa in eodem
quod non est inconueniens ut musica et non musica in
sunt eadem sic paternitas et non paterni-
tas. uel filiationis in sunt eadem diuine non tamen
nominatiue et formali predicatiue. Item
si diceretur quod iste relationes non immediate fun-
dantur super eandem entiam. sed mediatis
bus aliis ut generatione actiua et passiuam ut
dicuntur esse argumenta soluta sed de hoc po-
stea. Item quauis sit inconueniens formas
contrarias informare. id tamen non est incon-
ueniens eandem formam informare duos ha-
bentes contrarias formas ut patet de anima intel-
lectiua informate plures partes organicas quod
ut estimo habet formas diuersas. quauis igitur
secundum illos qui ponunt relationem in-
formare entiam et esse actum eius uideatur
difficile quomodo relationes possint fundari in eadem
dem natura ut informantes et quod in actuan-
tes non tamen uidetur difficile ponendo secun-
dum predicta quod essentia non informatur nec
est in potentia nec quasi in potentia ad rela-

tionem sed magis competur ad relationem
ut forma et actus dans relationibus subsisten-
tiam quam conuerfo. Ad boetium cum dicitur quod
patris ad filium est relatio eiusdem ad se. Di-
cendum quod ibi accipitur idem neutraliter. et sic
ueque est quod pater et filius sunt idem non tamen sunt
unus idem et idem non est relatio eiusdem ad se. ut
supponit per supposito masculinae et sic potest sal-
uari dicta boetii ad istam nec oportet distra-
here eam. sic etiam ueque est deus pater deus fi-
lius et deus. scilicet sunt idem. sic enim neutraliter non
est nisi replicatio eiusdem sic dicendo sol sol sol
sed dicere patrem et filium. scilicet esse idem neu-
traliter et replicatio eiusdem. Ad aliud dico
quod non sequitur tres esse infinitos. tamen quod relatio non
est formaliter infinita ut predictum est. tamen quod re-
latio non constituit personam quantum ad per se
esse nec quantum ad unitatem suam que sunt perfec-
tionis sed constituit in hoc quod est inconueniabiliter
esse quod non dicit perfectionem ut prius prius.
Et quando dicitur generationem eius quis enar-
rabit. Dicendum quod generatio filii est memiar-
rabilis. et quantum ad principium producti et qua-
tum ad terminum productum et quantum ad ge-
nerationem. quod eadem est cum entia que est for-
maliter infinita. et sic relatio est infinita per
ideptitatem et generatio filii licet formaliter non

Item persona producentis constitu-
atur formaliter in esse personalis per rela-
tionem ad personam productam quod non uide-
tur primo ex ree primitiue simpliciter quoniam
primum in ordine est absolutum quod patet in ordi-
ne entiarum. ergo primum sine prima in or-
dine personarum est absolutissima ergo etc. Se-
cundo sic ex prioritate ad secundam personam
illa persona non est producta que posita persona in-
scabili et circumscribita productione habet esse
personale. sed si persona prima constituat in
esse per relationem ad secundam personam. scilicet habet esse
personale posita. prima persona et circumscribita
productione. igitur secunda persona non esset producta
igitur a primo ad ultimum. si prima persona con-
stituat in esse per relationem. ad secundam personam pro-
ducta. secunda persona non erit producta. probato
moris posita relatione circumscribita quoniam
alio ponit suum terminum. quod relatiuum non potest
esse nec concipi sine suo correlatiuo. igitur posita
3 m

relatiuū 7 circumscripto quocumq; alio pōe
tur suū correlatiuū. igitur si prima persona
constituitur in eē per relationem ad secūda
secūda persona habebit eē posita prima 7 cir
cumscripto omni actu secūdo. Tercio sic
ex comparatione prime persone ad productio
nem quoniam prius est suppositū qua agat siue
producat. qz nihil agit nisi inquantū est i. e.
tu. igitur persona originans prius est quam
producat. sed si persona originans prius ē qz
producat ergo nō constituitur p relationē. qz si
persona originans constituitur per relationē
ad secūdam sunt simul natura. igitur secūda
per prius est qm prima persona agat siue p
ducat. igitur prima persona nō constituitur
in esse p relationē ad secūda productū. Quar
to sic comparando suppositus ad formā suā soza
pior ē supposito ut ps. vii. metha. igitur pater
nitās est prior patrie. igitur filiatio erit prior
patre. igitur filiatio erit prior patrie. 7 sic fili
erit prior patrie. igitur pater nō constituitur
per relationē ad filiu pductū. igitur paterni
tas ut forma patris qua pater constituitur nō
erit forma eius. Contra aug. de fide ad pe
trum ca. ii. propriū ē patris genuisse filium
igitur pater constituitur ex proprio constitu
tuo suo per relationē ad filium productū.
IDEO HYLARJUS. XIII. DE tri.
ca. iii. 7 ponitur in lra. Respondeo conclusio
concedi communiter 7 deducitur ex preceden
tibus. nam persona constituitur p aliquid i
communicabile cū sit incommunicabilis. igitur nō per ef
fectū que coicā nature p aliquid absolutū
qz est ad se. qz dē qz est ad se commune ē oibus
personis fm dictū aug. vii. de tri. ergo con
stituitur relationē nō per relationē negati
uam cū sit persona positius 7 patebit inferi
nec etiam per relationē ad extra. qz illa est
tantum rationis. ergo per relationē ad intra
7 sic per relationem ad personā productam
ad hoc aut opponit alia ratio talis qua rōe
prima persona nō constituitur per relationem
sed per absolutū. aut igitur illa absoluta cō
stitutiva sunt eiusdē ra ionis. tunc sequeretur
primo qz persone essent alterius rationis se
quitur etiā aliud inconueniens. qz tunc oport
eret per quid illud absolutum sit hoc cū ha
beat alia quidditatem. igitur si sunt prima cō

stitutiva. nec possunt esse eiusdē rationis.
ergo nō compatiuntur se in eodem ut patet
ex. v. metha. sed hec ratio nō concludit. pzo
qz posset dici qz nō sequitur si prima perso
na constituitur per absolutum qz secūda cō
stituitur. qz primum in quolibet ordine dicere
tur esse absolutum. sed secūda persona cum
producat a prima naturali exigentia exi
git primā 7 refertur realiter ad ipam 7 sic
poneretur constitui per relationem licet nō
persona prima. Alterius posset dici qz illa ab
soluta quibus constituitur persone sunt uni
us rationis. 7 cū dicitur qz talia nō plurificā
tur in eodem si sint absoluta posset dici qz si
illud dictū sit uerū qz habet intelligi de plur
bus absolutis informatibus eiusdē rationis.
ille aut proprietates absolute nō informat eē
entiam sicut nec modo relationes informat
eam. sed sicut supposita sunt in natura ut su
perius dictū est qz nō est eē per informatio
nem. fm hoc igitur nihil aliud est pzieta
tes plures unius rationis eē in eentia quam
plura supposita i eades natura que sunt un
rationis nō possunt eē in eadē natura. igitur
nec supposita unius rationis possunt eē i
eadem eentia qz est contra fidē. Alterius etiā
tercio deficit. qz detur qz sint alterius ratio
nis nō oportet querere p quid sunt hec. qz nō
habent alia rationē quidditatiuā. sicut modo
supposita creati eiusdē nature indiuiduatur
per differentias indiuiduales qz quelibz
ē alterius rationis ab alia cuiusmodi sunt dif
ferentie ultime 7 per cōsequēs primo diuer
se nec tamē sunt habentia diuersas ratios
quidditatis imo quelibz de se ē hec 7 una ul
tra unitate multo magis. dicere sic eē i pposito
IDEO PONO ALIAM RATIO
onem quā supra posui. sed eā declaro cōclude
re sic. Illud est magis necessariū qz qntū
ē ex se pōt eē sine alio. qm qz nō pōt eē sine
alio. qnantū ē de se. sed si primā psona sit ab
soluta quantū est ex se pōt eē sine secūda p
sona. sed secūda quantū ē ex se nō pōt eē sine
prima persona. igitur psona prima eēt magis
necessaria quā secūda qz impossibile ē de illis
que subsistunt eadē natura a qua habēt ne
cessitate subsistendi. Minor probatur ab
solutum prius alio nō includit contradictio

nem esse sine illo. quia ex quo prius alio 7
absolutum per nihil extrinsecum in ipso re
pugnat sibi esse sine illo alio. posito enī qz ni
hil aliud sit nihil intrinsecum sibi deperit si
igitur prima persona sit absoluta cū sit pri
or secūda persona quantum est ex se possit
esse sine secūda persona. sed secūda persona
nō potest eē quātū ē ex se sine prima qz con
tradictō ē qz aliquid habeat eē acceptū ab alio
7 qz habeat eē sine eo a qz accepit eē. nō ergo
eēt tanta necessitas in secūda persona quāta
in prima. Unde nullas pbi. poneret tanta
necessitatem in secūda intelligentia pduc
ta a prima quantum poneret in prima. quā
nis poneret primā necessario producere se
eundam. sed difficultas est in hac questio re
comperando primam personam ad secūda
Item cōperando primam personam ad actum se
cundum scilicet ad productionē. similiter cō
perando formā ad suppositum que difficulta
tes tacte sunt in argumētis
ET PROPTER ILLAS ILLI
das. dicitur uno modo qz paternitas pōt con
siderari ut proprietās uel ut relatio primo
modo constituitur 7 sic precedit generationē
secūda mō nō sed sequit generationē sup qz
fundatur. Alius doctor dicit qz relatio il
la que est constitutiva prime persone multi
pliciter pōt intelligi sicut 7 actio super qz
fundat nā illa actio pparata ad passionē. uno
mō pōt ppari sub mō tpiis pntis ut pntis ad
pōns uel ut preteritū ad preteritū uel ut fu
turi ad futurū uel ut in aptitudine ut cale
factiuū ad cal factibile ut patet ex. v. meth.
Essentia igitur ut habet actū quasi trāsump
tine preteritū ut generasse fundat relatio
nem paternitatis ut aut intelligat iud rōe
prekntis se expunit. relatio per generat
sue per hoc qz eē generans. ut aut intelli
gatur sub rōe futuri sic dicitur pater genera
turus nunc aut intellectus sub aptitudine
sicut dicitur generatiuus sue gignitiuus sic eē
pnt intellectū in abstracto ut generatiuus
dictiuitas sue uis dictiua. 7 sic de aliis. Di
cit igitur qz flatō illa nō constituit primā psonā
sub rōe qua requirit filium actu. sed ut pōt
habere filium prius ante generationē 7 hoc
sicut exprimitur nomine generatiuitatis. ut

habet generabile tamē correlatiuū. qz gene
rabilis est filiusante actum generationis.
hoc autem modo constituitur qz illa relatio de
bet constituere primā personam sub ei⁹ ra
ti. n. propria hec aut est ratio generatiuita
tis. qz sequitur ad has rationes. si enim ge
nerat est generatiuus sic de futuro. igitur de
bet constituere primam personam.
CONTRA UERBAQUE OPI
nionē simul relatio nō constituit personam
in actu nisi sub ratione sub qua est i actu ef
fectū diuina 7 sub ratione qua est hec rela
tio qz impossibile est constitutum esse 7
nō esse in actu. similiter impossibile est con
stitutum esse hoc 7 incommunicabile. nisi con
stitutum sit in hoc i comunicabile. sed hec
relatio que est ad secūdam personā tantus
ē in actu secundum unam rationem. igitur sic
constituit personam primam. sed ut consti
tuit personam primam habet unam sibi cō
respondentem. igitur illa relatio eodem
modo ut in actu 7 fm unam rationem cōsti
tuet 7 reddit difficultas prior. Minor p
batur qm quicquid habet prima persona ē
actu in ea 7 hoc singulariter. nam communis
conceptus noster nō habet ibi aliqz realitatē
aliā. nā realitatis distincti. tūc enī
esset ibi realitas potentialis 7 in potētia ut
determinetur qz est falsum. igitur nulla est
ibi realitas indifferens. igitur 7 si conceptū
paternitatis ut relatio uel ut proprietās.
uel alio modo secundum aliam opinionem.
omnes isti conceptus nō habent nisi tantū
unam realitatem 7 actualitatem. igitur dū qz
quid sit ibi est ex natura rei igitur tantum
sub illo modo constituit ut est ibi realiter 7
eodem modo relatio oppōita sub una ratioe
ut est actu constituit. 7 tunc arguitur sicut
prius relatiua sunt simul natura. igitur qz ē
prioritas persone prime respectu producti
onis. est etiam prioritas secunde persone re
spectu eiusdem productionis. Item contra
utramqz opinionem pater nihil accipit per
generationem. Sed pater habet relationem
paternitatis ut proprietās 7 ut relatio est
igitur necessario modo habet eam per ge
nerationē. sicut pater habet proprietatē ut so
nat in aptitudine 7 i actualitatem. s; si possit

generatione haberet eam sicut aliquem modum secundum quem non haberet pater sicut aliquem actualitatem haberet eam per generationem et sic pater faceret se patre. sicut sors facit se similem producendo alium cui assimilatur. **CONTRA OPINIONEM PRIMAM** in speciali arguitur sic. Entitas hec que constituit non potest se recipi nisi ut. vel e ad se aliud. licet possit concipi in conceptu communi qui nec est ad se nec ad alterum ut prius dictum est de conceptu persone. igitur hec entitas ut in se constituit sic fit ad se. igitur constituit personam absolute si ut in se recipit si fit ad aliud. igitur sic habet correlativum. et tunc redit difficultas prior. Contra secundam opinionem in speciali. relatio sub ratione potentiali ut distinguitur ab actuali non est in diuinis. quia tunc ibi est potentia distincta contra actualitatem. ergo ut sic non constituit. Item si sic ergo filius constituitur in esse personali perfectiori modo quem pater. quia filius non constituitur per generalitatem. tunc ante generationem esset acta constitutus. igitur constituit filiatione que est actualitas ultimata. si ergo pater constituitur per generalitatem que non importat proprietatem constitutivam sub ultima actualitate. igitur sub ratione perfectiori constituitur filius quam pater. Unde mihi aliud querit illa quam in difficultate. Item quod adducitur ad confirmationem illius opinionis. secunde non concludit. nam ex hoc quod generatus sequitur ad alias rationes. non sequitur sit prius nisi sicut in consequentiam et non secundum naturam et actualitatem. primum autem sicut in consequentiam non constituit. quia illud est commune quod non constituit esse incommunicabile. primum autem generatione non est ibi. Si autem accipitur prius secundum actualitatem. sic illud quod constituit est proprietas secundum ultimam eius rationem que est actualissima et non secundum rationem eius potentialem et habetur propositum. Respondet igitur quantum ad modum quo constituitur persona prima. et dico quod non repugnat quod pater sit prior filio origine et tamen simul natura cum eo ita quod non possunt esse sine sibi inuicem quod probatur sic. aliquid esse prius alio et simul cum eo non

sunt opposita nisi intelligatur de prioritate nature et similitate eiusdem rationis. sed similitas correlatiuorum et prioritas originis non sunt eiusdem rationis. igitur quod pater sit prior illo origine. et tamen simul cum eo secundum naturam correlationis scilicet secundum non posse esse sine inuicem. et hoc ideo est quia relatio non est nec concipi potest sine suo termino. eodem modo impossibile est relationem esse sine suo termino. et ideo correlatiua non possunt esse sibi sibi inuicem. prioritas vero originis non est posse esse sine sibi inuicem. sed est a quo alius. hec autem non sunt opposita non enim opponitur quod aliquid sit sit ita quod unus non possit esse sine alio. et tamen quod unus sit ab alio. hoc autem primo declaratur sic. sors pater est prior origine filio non solum in quantum sors. sed etiam in quantum pater. quia sic est a quo alius. Unde et paternitas est relatio originis. et ideo sors pater in quantum pater et filius eius simul sunt. natura illa similitate predicta hoc etiam patet per auicem. vi. m. t. ubi dicitur quod causa in quantum causa est prior causa. quia in quantum sic est perfectior causato. igitur in quantum causa est prior causato et tamen cum sint relatiua sunt simul similitate non posse sine sibi inuicem. ergo multo magis stant simul quod aliqua sunt simul illa similitate. et tamen quod unum sit prius alio origine. hoc etiam tercio declaratur per augustinum. in de quidditate anime. ubi loquens ad discipulum suum dicens equalitatem in equalitate iure proponitur. et non intendit istam propositionem ratione fundamenti. quia ibidem dicitur quod circulus secundum suam equalitatem proponitur aliis figuris et non oportet quantum ad fundamentum. igitur quantum ad relationem intelligitur quod equalitas proponatur equalitati. igitur relatio habet propriam nobilitatem et perfectionem. sed due species non sunt equales in perfectione ut patet ex viis methaphisicis. ergo una relatio est prior sibi alii opposita secundum perfectionem que est alterius speciei. et tamen una dicitur ad aliam correlatiue et ita est sicut ea quod non potest esse sine ea. igitur stant sicut quod unum correlatiuum est prius alio natura et perfectione et tamen sit similitas quod non potest esse sine eo. ergo

multo magis ista similitas stabit cum prioritate originis patris ad filium in diuinis. Et si arguatur in quocumque instanti originis in quo intelligitur unum correlatiuum intelligitur et relatiuum. quia in quocumque instanti originis intelligitur unum illorum intelligitur quod sit alteri igitur tunc intelligitur illud. alterum dicendum est quod maior est falsa ut probatum est et ad probationem dicendum quod in quocumque instanti intelligitur unum correlatiuum intelligitur et igitur esse alterius in secundo in se in se. quia non est alterius nec simul cum eo. ideo in secundo instanti intelligitur alterum correlatiuum.

AD PRIMAM RATIONEM patris quod quod arguitur quod in omni ordine primum est absolutum. Dicendum quod verus est in ordine essentiali ibi in primum in essentia est absolutum. quia illud primum habet necessitatem sibi intrinsecam absolutam cui non repugnat quantum est ex se esse sine posteriori. sed oportet modo est in ordine personalis quod ibi est eadem necessitas in utriusque persona scilicet prima et secunda. et ideo necessario prima persona coexistit secundum a se in se et conuerso. Si autem esset absoluta non necessario quantum est ex se coexistit secundum personam ut deductum est. ideo non oportet primum in ordine personalis esse absolutum sicut primum in ordine essentiali. Ad secundum dicendum quod maior est veritas absolute nisi addatur se illa persona non est producta que posita persona in se sibi circumscripta per impossibile omni productione habet esse personale. sed tunc est minor falsa quod posita persona prima circumscripta per impossibile productione actiua secunda persona habeat esse quod contradictio est circumscribere a prima persona productionem actiua cum nihil aliud sit patrem esse et esse producentes sicut dicit augustinus. Unde prima persona inducit productionem sicut formam eius constitutum. et ideo ab ipsa non potest circumscribi. Ad tercium quando arguitur quod prima persona prius est antequam producat. Respondet quod qui concedere uellet quod esset prior origine non sequeretur illud inconueniens. quia tunc cum accipitur quod secunda persona est simul cum prima non accipitur similitas eiusdem rationis

cum primitate precedente sed similitas quod una non potest esse sine alia et sic non sequitur quod secunda persona sit prior productione generatione. quia medium equiuocatur. Unde ista propositio in uirtute cuius tenet illud argumentum scilicet quod quando aliquid est prior alio quod est simul cum priore est simul cum posteriore uera est de prioritate et similitate eiusdem rationis aliter uero non. non enim sequitur quod si aliquid est prius alio natura et tunc est simul cum illo primo secundum productionem quod illud tunc sit prior alio ita in proposito non sequitur si prima persona sit prior origine productione detur hoc et filius sit simul cum prima persona natura et non possit esse sine sibi inuicem quod secunda persona sit prior in productione. et ideo non sequitur quod secunda persona sit prior se. **ALTER TAMEN DICO** hoc est falsa prima persona prior est et possibile quomodo producat. quia constituitur in esse personali per actionem suam naturalem. unde generatio non est nisi ea que prius est et tunc est ueritate quocumque enim modo a nobis accipitur abstractiones non est in re nisi una singularissima proprietas. et ideo persona nec est prior nec posterior generatione actiua sicut illi constituitur. In aliis uero superioribus creatis sit ueritas deinde actio est quod est absolutum. et ideo prior est prior non sic de prima persona in diuinis quod relatiua. et ideo tamen deinde actio est notioale sicut modum nostrum accipit. Ad istum autem arguitur quod paternitas est prior prius coexistit sicut forma constitutiva est prior sicut nonem ideo constituto sicut dicitur quod filiatione est sicut natura cum terminata. neque est alia similitate alterius rationis a priori prioritate ut patet ex de identibus quod non sequitur quod filiatione sine filius sit prior patre quod pater constituitur per paternitatem in respectu ad filium in productionem.

Et in diuinis sit alia persona absoluta quod sic uidetur non aliter esse substantia incohabitabilis et aliter esse aliter esse sicut si sit quod est prior cum filio sit simpliciter substantia incohabitabilis esse substantia incohabitabilis id est absolute soluta et non includit respectum in se et in alio quod substantia incohabitabilis non est substantia in se absolute et per se ponere personam absolutam. Item

Secundo sic, si nulla relatio esset in essentia diuina esset persona per absoluta, ut patet per definitionem persone, quod esset essentie incommunicabilis in natura intellectuali. Sed quid posset esse in essentia diuina ex securitate sua est modo ibi, igitur in essentia diuina est persona absoluta quae possunt sequi relationes constituentes personas relationes. Item tertio aug. vii. de tri. ca. viii. omnis res ad se subsistit quantum magis deus, et loquitur ibi de subsistentia pro ut graeci accipiunt subsistentiam quam accipiunt pro persona, igitur deus est persona quaedam et non nisi absoluta ergo.

Item quarto sic, omnis actio est suppositi, primo igitur intelligere et uelle sunt alicuius suppositi quod non est tamen pater nec tamen filius nec tamen, s. l. et per consequens sunt alicuius communis omnibus suppositis relatiuis quod non potest esse nisi suppositum absolutum. Confirmatur sicut actio notionalis se habet ad personam relatiuam ita actio essentialis se habebit ad suppositum absolutum, et centrale commune tribus igitur etc. Contra aug. viii. de tri. ca. xx. Credamus patrem et filium, s. l. u. deum et trinitatem personarum relatiuam si igitur esset aliquid absolute esset quatuor personae in diuinis. Respondeo quod non est posset persona absoluta in diuinis, circa hoc tamen sunt due difficultates, prima est ex ratione subsistentie, quod secunda aug. vii. de tri. substantia patris siue essentie non est quo pater sed quo pater est sed omni entitati formali correspondet aliquid ens uel aliquid quod, igitur entitati formali essentie diuine correspondet quid quod, et sicut illa entitas formalis est de se hec ita ille aliquid est de se hic sed omnis quis de se hec in natura intellectuali uideat esse personam igitur etc.

Secunda difficultas est ex parte actionis essentialis, nam per rationem naturalem concluditur effectum primum esse huiusmodi esse agere actiones essentielles et per rationem naturalem scitur quod iste actiones naturales conueniunt alicui supposito in natura intellectuali, quod non potest sciri quod aliqua actio sit alicui nature nisi in sit nature alicuius suppositi, quod per rationem naturalem scitur quod actio

non est nature nisi in supposito, sed non scitur actionem illam esse suppositi relatiui, quia tunc per rationem naturalem cognosceret suppositum relatiuum esse, igitur omnis intellectus naturalis etc. in statu innocencie esset falsus uel oportet suppositum absolutum ponere in diuinis cuius sit agere actiones essentielles. Sciendum hic primo ad solutionem istarum difficultatum quod persona non est tantum substantia, sed est incommunicabilis duplici incommunicabilitate ut predictum est.

Nam uno modo aliquid dicitur incommunicabile ut forma, alio modo est aliquid communicabile ut idem alicui sicut uniuersale dicitur communicabile per predicationem eis quibus est idem, siue autem uno modo siue alio sit, communicabile non est persona, et ideo nec anima que est comunicabilis primo modo, nec uniuersale aliquid est persona, persona ergo est comunicabilis duplici incommunicabilitate, et illa que opponuntur communicationi predicabilis, et communicationi forme impossibile est autem essentiam diuinam esse incommunicabilem et sicut essentia diuina est necessario comunicabilis, ita ens siue ille aliquid correspondens adaequate illi entitati formali necessario est comunicabilis, id nec essentia diuina nec aliquid illa entitate formali adaequate est persona.

PER HOC AD PRIMA Q. illi entitati formali aliquid correspondens est hic et hic subsistens in natura intellectuali non tamen est persona, quia est comunicabilis, et si dicas quod est per se ens in natura intellectuali, igitur est suppositum dico si intelligas in antecedente quod sit ens per se incommunicabiliter falsum est si autem intelligatur quod sit per se ens correspondens entitati formali essentie diuine uel etc. si tunc non sequitur quod sit persona nisi habeat rationem incommunicabilitatis. Ad secundam difficultatem dicendum quod non solum suppositum denotat sub actioe sed et forma primum primum primum actiois, si enim in forma per se esset in supposito per se ageret, uerum actio primo est suppositi sicut eius quod ultimo denotatur ab actione quod enim ultimo ab actioe denotatur est suppositum per hunc modum suppositi quod dico per formam separatam cuius est agere non habet modum suppositi. Unde nihil ultimate

denotat ab actione nisi habet modum suppositi uel sit suppositum, quod suppositum nulli est ratio eundem, igitur actio que est eius non potest per ipsum ulterius aliquid denominare non sic est de forma que denominat aliud, et ideo actio attributa sibi ulterius per ipsam potest aliquid denotare ut si anima intelligat et ipsa sit forma hominis homo per ipsam dicitur intelligere. Tunc ad primum positi concedo quod intellectus per rationem naturalem cognoscit primum efficiens esse et agere actiones essentielles et intrinsecas cuiusmodi sunt intelligere et uelle quoniam actiones extrinsecas ut creare et huiusmodi. Et quando dicitur quod iste intellectus naturalis ratione dicit huiusmodi actiones esse alicuius suppositi dico quod falsum est. Nam intellectus naturalis ratione potest cognoscere huiusmodi actionem esse alicuius habentis esse unum et indivisibilem correspondens adaequate nature intellectuali primum efficientis, licet non intelligatur illam aliquid esse suppositum, exemplum patris in rapto sciuit se intelligere non sciuit an ille actus esset alicuius suppositi uel tamen anima, quod nesciuit se esse in corpore uel extra corpus sicut intellectus alicuius philosophi, ratione naturali potest concipere illam actionem essentialem esse alicuius habentis esse per se, licet non intelligat an sit suppositum uel non suppositum, uerum potest intellectus naturaliter intelligere quod ille actus essentialis esset alicuius singularis habentis esse per se licet non intelligat eum esse alicuius suppositi nec absoluti nec relatiui illa tamen actio non est illius singularis ut ultimi denominati sed tantum suppositi uel filii uel, s. l.

Ad primam rationem procedente, dicendum quod solum in conceptu est diuersitas, quod est pater et est subsistens eadem tamen est realitas quod diuersimode intelligitur ab intellectu nostro uerum conceptus illi subsistens non est alius alia realitate ut realitate absoluta, et quando dicitur quod esse non includit relationem, dicendum quod uerum est, nec etiam includit absolutum, sed conceptus ille indifferens qui est conceptus persone que ut supra dictum est se habet indifferenter ad absolutum et respectiuum nec est conceptus ad se nec ad alterum, ut superius patet, sed est communis utriusque sicut conceptus entis quod ponitur unus qui non est conceptus

substantie nec accidentis. Ad secundam quando arguitur quod si non esset relatio in essentia diuina esset suppositum absolutum, dicendum quod uerum est sicut ex impossibilitate sequitur impossibile, sed quando dicitur in noui quod quicquid est in essentia diuina si non esset ibi relatio est modo in essentia diuina, dicendum quod falsum est, quod quicquid esset tunc in essentia diuina esset repugnans modo essentie diuine. Unde tunc essentie conueniret quod modo sibi repugnat, et ideo quando sibi tunc conueniret per impossibile sibi modo non conuenit posita relatione in essentia diuina. Ad tertium dicendum sicut superius dictum est de persona quod aug. intelligit quod persona ad se subsistat et quod dicatur ad se substantia et predicatur secundum grecos tres substantie ex usu loquenti. Ad quartam est dicendum quod actio est suppositi ut ultimate denominati, et ideo actio essentialis conuenit patri et filio et spiritui sancto et ultimate denominato. Est tamen dei adaequate, unde si intelligatur quod actio essentialis sit dei, primo id est adaequate uerum est. Si autem intelligatur quod sit dei ut ultimate denominati non est uerum. Nam possibile primo inest homini id est adaequate, non tamen sicut ultimate denominato, sed sic est in proposito. Ad confirmationem dicendum quod differentia est inter actionem essentialem et notionalem non quidem per suppositum absolutum et respectiuum, sed quia actio essentialis est a supposito absoluto et actio notionalis a supposito relatiuo, sed differunt quantum ad principium elicitorium, quod principium elicitorium actionis essentialis est mere absolutum et essentialis principium uero actionis notionalis, licet sit absolutum non tamen nisi ut determinetur aliquo modo proprietatem relatiuam in supposito conueniente actioni ut dictum est supra.

Tria distinctionem uiginti septimam queritur utrum eadem proprietatem siue relatio sit paternitas et generatio actio quod non uideatur, quia paternitas fundatur super generationem ex quito metba, ergo non sunt ides

Confirmatur paternitas in creaturis reali-
ter differt a generatione suo fundamento.
sed quecumque differunt realiter in creaturis
translata ad divina differunt secundum suas
formales rationes igitur paternitas et gene-
ratio formaliter differunt in patre cum rea-
liter differunt in patre creato actione sup-
positi. sed paternitas constituit patrem. igitur
prior est generatione activa in patre.
Item sicut actio essentialis se habet ad relatio-
nem. consequente illa actione. ita actio notio-
nalis videtur se habere ad relationem notio-
nalem. sed actio essentialis non est realiter eadem
cum relatione essentiali. quia actio essentialis est
actio realis. relatio vero essentialis est ratio-
nis. igitur non sunt idem realiter. igitur nec
actio notionalis cum relatione notionalis
Contrarium patet per magistrum in littera
qui vult quod iste proprietates sint idem. et ar-
guitur per rationem unius suppositi non est nisi
si una proprietates constituitur. sed paternitas
constituit patrem secundum hilariu. et gene-
ratio constituit patrem secundum aug. dicente pro-
prium esse patri genuisse filium et ponitur
in littera etc. Item relationes diuine non
dicuntur de se ipsis. hec enim falsa est genera-
tio est spiritatio. sed hec est uera paternitas et ge-
neratio. quia hec est uera formaliter et per se pa-
ter generat. igitur hec est uera paternitas
est generatio quia in per se dictis si concretus
de concreto et abstractum de abstracto.

OPTIMO SANDENSIS Quod
proprietatem una esse aliam ab alia dupliciter potest
intelligi secundum rem vel secundum rationem. primo
modo sunt eadem proprietates siue relatio gene-
rare. et paternitas secundo modo non. pri-
mum declarat quod relatio importat comparatio-
nem ad fundamentum siue ad subiectum et ad
obiectum. primo modo non differunt realiter
quia ut sit essentia est realitas omnium relationum
ideo secundum huiusmodi comparationem proprie-
tates nec eiusdem persone nec diuersa differunt
realiter. et ideo quod una sit realiter alia
ab alia. hoc est ex ordine et comparisone ad ob-
iectum ut secundum hoc ex alio habeant relati-
ones quod sunt reales. et quod una sit distincta ab
alia realiter. quia a fundamento habet relatio-

ne sit realis. quia fundamentum est tota realitas
relationis. sed ex ordine reali ad obiectum di-
stinguitur una realiter ab alia. sed sic non po-
test generare realiter distinguere a paternita-
te. quia ordo in patre non intelligitur nisi ad tri-
plex obiectum unum quasi negatiuum scilicet igitur
et ad non genitorem de quo erit sermo distin-
ctione. xxviii. alius ad spiritatum qui est cois
patri et filio. et tertius ad filium genitum. et
cum tamen paternitas quoniam generare importat
originem patris ad filium genitum. sequitur
quod non dicantur nisi ad unum ordinem realiter in
patre. et ideo non distinguuntur realiter.
Secundum declarat scilicet quod differunt secundum
rationem. nam ordo generantis ad generatum
dupliciter potest intelligi. uno modo prior ut ge-
nerans habet secum genitum iam productum. et
iste ordo exprimitur nomine paternitatis di-
cente aug. vii. de tri. ca. ii. ideo est pater. quia
est ei filius. et hilariu. iiii. de tri. c. xix. pater non est
pater nisi per filium. ideo iste ordo gignentis
ad genitum ut intellectus secum habere ge-
nitum iam productum exprimitur per pa-
ternitatem que potius fundatur per paternita-
tem que potius fundatur super generantem pat-
ter generat quod super ipsum prior generat vel
super actum vel super potentiam generandi.

Alius est ordo gignentis ad genitum me-
diante actu generationis qui tripliciter dici-
tur mediare inter generantem et genitum.
Uno modo in quantum generans est spiritus
generare. Alio modo ut est potentis generare
Tercio modo ut est in actu generans. primo
modo significatur nomine generatiui. se-
cundo modo potentie generandi. tercio modo
nomine generantis et sic est eadem proprietates
ex ordine ad fundamentum et ad obiectum. di-
uersa solum secundum rationem ex diuerso
modo respiciendi obiectum et sic sortitur qua-
tuor nomina. Quanta autem sit ista diuer-
sitas secundum rationem ipse explicat alibi in
summa in alia ratione quomodo secundum
unam rationem procedit se ipsam. quia secun-
dum aptitudinem que est prima ratio que co-
sequitur alias. et ideo secundum illam ratio-
nem constituit primam personam. Alia dif-
ferentiam rationis ponit de ingenito que est
eum in summa.

Contra hoc quod dicitur primo in hac opinio-
ne quod ex alio habet relatio quod sit realis et quod disti-
guatur realiter hoc non est uerum quocumque ge-
nere cause sumatur circumstantia importata per
hanc quoniam in quocumque genere cause est alia
quod principium relationis in actu in eodem ge-
nere cause est principium huius relationis cum
relatio realis non sit in actu nisi per hanc ra-
tionem singularem et hoc etiam patet de fundame-
to quod in quocumque genere cause fundamentus
est causa relationis in actu est causa huius rela-
tionis si in quocumque genere est alia primus huius rela-
tionis in eodem genere cause est principium di-
stinctionis eius ab alia. quia quocumque est relatio
eo est distincta ab alia. Confirmatur ratio
quoniam quod dicitur ens eo modo quo est ens eo
modo est unum ut patet ex quarto merba. sed
secundum quod res est una est in se indiuisibilis et ab alio
diuisibilis et distincta igitur est quocumque relatio huius
sua entitate ex eodem habebit suam unitatem et per
consequens distinctionem. nec uideo quomodo rela-
tio habeat plus priuilegium in hoc quam aliqua
alia res. Contra aliud quod dicitur quod com-
parando relationes ad fundamentum scilicet ad
essentiam sic non differunt realiter arguitur sic
comparationum relationum ad fundamentum non est
aliam nisi secundum quod sunt in fundamento. Unde
ista comparatio est eorum esse in igitur si non differunt
relationes ut comparantur ad essentiam non
differunt ut sunt in essentia igitur persone uel
nullo modo differunt aut sola ratione differunt
probatio consequenter omnia relationes constituunt
personas ut sunt in essentia quia secundum eos
constituuntur ut quasi intelliguntur pres et infor-
mantes essentiam igitur si relationes non differunt
realiter ut sunt in essentia persone consti-
tute non differunt realiter. Item ipse po-
nit essentiam diuinam esse principium procedendi
ut a terminat per proprietatem tunc arguo. Om-
ne agens siue reducens oportet habere princi-
pium quo agat non solum indeterminatum sed ut
determinatum sed nihil determinatur propter
idem quod est omnino idem sibi quia nihil
istis modo determinatur per se igitur si relatio co-
parata ad essentiam non sit realis nec maneat re-
alis nec maneat relatio sequitur quod essentia
ut omnino indeterminata sit principium om-
nium actionum notionalium. Itaque genuisse non

est formaliter essentia igitur si paternitas
immediate fundatur super genuisse et alie relatio-
nes non sequitur quod distinguatur non solum per com-
parationem ad opposita sed per comparisonem ad
fundamentum quia tunc aliud erit fundamētum
paternitatis et aliarum relationum. Item quare
ratio prior concipiat generationem quam paterni-
tatem hoc solum est quia concipit ipsam ut origi-
nem. sed concipit ipsam sub ratione originis et
concepit sub opposita ratione fundandi relatio-
nem originis quia fundamentum concipit non ut
erit ab alio sed ut ab ipso originis aliud igitur
intellectus concipit generationem non concipit
eam ut fundat relationem paternitatis. et sic
paternitas non fundatur ibi ut intelligitur
ergo. Item contra hoc quod dicitur de actu
generantis ut mediat secundum spirituali-
tatem inter generantem et genitum quod ipse
si sic constituit. nam aptitudo de se non est in-
communicabilis sed hoc habet a termino uel a sup-
posito uel a forma suppositi quia consequitur
ut patet de se si igitur ponatur ubi talis aptitu-
do oportet quod sit incommunicabilis aliter enim non
constitueret primam personam uel ergo hanc in-
communicabilitatem habet a termino scilicet a ge-
neratione et sic non constituit incommunicabiliter
nisi a generatione si autem habet incommunicabilitatem
ab alio prior ut a supposito forma igitur non
dat primum esse communicabile. Item contra il-
lud quod dicitur de oratione in comparatione
ad ingenitum ubi supra scilicet primo est apti-
tudo ad generandum et secundo est proprietas
ingeniti et tercio generandi quod ingenitum sit
aliam proprietatem a paternitate et aptitudine
generandi. Ex hoc arguitur quod extrema plus
differunt quam medium ab extremis si igitur
ingenitum quod ponit sicut medium inter apti-
tudinem et potentiam generandi sit aliam notio ab
illis igitur et illa inter se realiter differunt quod
negat. Respondetur igitur ad questionem quod
paternitas et generatio actiua in parte non est aliam
paternitas secundum rem sed tamen secundum rationem.
Primum ostenditur sic secundum Damascenum. c. xv.
quelibet ypostasis differentem modum possidet
et proprium sibi iste autem modus est modus in-
communicabilitatis sicut patet per Richardum
quarto de tri. c. xv. Tunc arguitur sic que-
libet persona unum modum existendi incommunicabile

habet sed generatio est talis modus incoi-
bilis ut prius patet. In Aug. dicentem de
fide ad petrum ca. ii. proprius est patris ge-
nuitate. et paternitas est talis modus. incoi-
bilis ut patet per hylarium et habetur in
questione precedente et iste proprietates que
runtur ita quod cuiusque supposito conuenit una
et alia. igitur cum persona tantum habeat unum
modum incommunicabiliter existenti. sequitur
quod non sit alius modus incommunicabilis pater-
nitas quam generatio in patre. Item secun-
do sic illud non est relatio siue habitudo origi-
nis quo circumscripto nihil minus intelli-
gitur persona producat et producta. sed si pa-
ternitas et generatio in patre essent diuersae
proprietates originis utralibet circumscrip-
ta. nihil minus pater esset persona producat
et filius persona producta. igitur neutra es-
set relatio originis. Probatio assumpti. nos
intelligendo generationem actiuam in aliqua
persona et generatio passiuam necessario intel-
ligitur in alia igitur et persona producat et
persona producta erant posita generatione ac-
tiua et circumscripta paternitate. et simili-
ter conuerso ponit persona a qua alius. igitur
persona producat et producta erunt posita pa-
ternitate circumscripta generatione que cir-
cumscriptio unius ab alia est possibilis in
intellectu si essent diuersae proprietates. Item
tercio sic una persona in uno modo incoi-
bili accipit esse personale. aliter enim si duobus
modis esse personale uel esset imperfectus uterque
uel eadem persona bis acciperet esse. igitur
si filius in uno modo accipit esse personale
sed per generationem passiuam accipit filius esse
personale similiter per filiationem accipit esse
personale. igitur idem sunt realiter in filio
generatio passiuam et filiationem. ergo conuerso
in patre sunt realiter una proprietates gene-
ratio actiuam et paternitas. Sed de modo
quomodo sunt una proprietates realiter. uide-
tur difficultas ex hoc quod generatio uidetur esse
in patre ut actio et paternitas ut relatio con-
sequens actionem. et ita uidentur esse secundum con-
ditiones rerum diuersorum generum. Et
tunc sicut attributa ut magnitudo et boni-
tas sunt in diuinis secundum rationes diuersorum
generum et ut formaliter differentes. ita

etiam uidetur quod generatio et paternitas in
diuinis sint diuersi respectus corresponden-
tes diuersis relationibus diuersorum gene-
rum in creaturis ut actionis et relationis.
Sed ad hoc respondeo quod generatio nullo mo-
do manet in diuinis sub ratione actionis sed
tantum ut relatio quod declaratur sic. Actio in
creaturis uel est forma absoluta uel est res-
pectus extrinsecus adueniens et non intrinsecus
adueniens. quod si esset respectus intrinsecus ad-
ueniens esset de genere relationis nec essent
decem predicamenta distincta. sed respectus
intrinsecus adueniens non consequitur neces-
sario. naturam extremorum. quod respectus qui
consequitur necessario naturam extremorum est
intrinsecus adueniens quod non potest aliquis re-
spectus magis esse intrinsecus adueniens quam
quod sequatur fundamentum posito termino.
ille igitur respectus qui est extrinsecus ad-
ueniens. non sequitur fundamentum necessa-
rio posito termino. ille igitur respectus ex-
trinsecus adueniens. et per consequens non ne-
cessario. consequitur naturam extremorum.
Uterius actio comparatur ad tria. scilicet
ad terminum productum ut ad ipsum com-
positum et ad terminum formalem produc-
tionis que est forma producti. et ad passum
in quo recipitur talis forma. ut autem com-
paratur. ad primum uel secundum non est ac-
tio respectus extrinsecus adueniens. quod non
potest esse terminus productus nec potest aliquid
forma termini producti acquiri quia necessa-
rio consequatur respectus ad producentem.
ideo non est ille respectus qui est actio de ge-
nere actionis. sed est respectus producentis
ad productum siue ad formam producti. qui
est respectus intrinsecus adueniens per tunc
ad secundum modum relationis. requiritur
igitur quod actio ut importat respectum extri-
secus aduenientem competat ad passum. et
ad potentiale. non obiectiuum sed subiectiuum
actio igitur ut predictum est importans re-
spectum extrinsecus aduenientem compara-
tionem dicit agentis ad passum in quo agit. et
in quo ducit formam et hoc apparet per aucto-
ritatem sex principiorum qui dicit quod actio est se-
cundum quam in his quod subicitur agere dicitur
mur. Et similiter subdit. dico actionem non

quid sed inquit actionem expectere. Item.
hec uult postea ut ibidem expresse apparet.
uult enim omnem actionem inferre passionem.
Hec etiam uidetur per exempla philosophi in
predicamentis actionis per que exemplificat
de predicamentis actionis et passionis quod ca-
lescere dicitur ad illud quod calefit. Co-
firmatur etiam quoniam actio et passio dicitur res-
pectus mutuos. passio autem non dicitur respectus
termini producti ad agentem sed ipsius passio
ad agentem igitur conuerso actio non dicitur re-
spectus ipsius agentis ad actum siue produ-
ctum sed ad ipsum passum de quo producit.
sic igitur patet quod actio que est predicamentum
importat respectum extrinsecus aduenientem
qui est ipsius agentis non de productum sed
ad subiectum siue passum de quo producit age-
do et transmutando illud. Sciendum tamen quod
passio de genere passionis non semper fundatur
in motu uel mutatione probatur quia mate-
ria est naturaliter prior forma. igitur potest
com deus prius causare naturaliter licet
simul duratione. igitur uere in materia im-
primis formam. Sed omnis habitudo al-
cuius receptiuum ad illud quod recipit et res-
pectus illius a quo formam recipit est passio
de genere passionis hoc tamen non est muta-
tio. quia mutatio est inter opposita ut inter
priuationem forme et formam. hec autem sunt si-
mul duratione scilicet recipiens et receptum.
nec prius duratione fuit priuata forma quam
sub forma. igitur priuatio non est terminus
a quo sine priuatione uero non est mutatio
igitur etc. Ex quo patet quod dicentes quod pas-
sio que abstrahit a mutatione pertinet ad pre-
dicamentum relationis non dicunt uerum. et
de hoc queritur in quarto distinctio. alium.
Ad propositum igitur dico quod actio si sit forma
absoluta manifestum est quod sic potest poni in
diuinis secundum suam propriam rationem ut notional-
le. quia sicut dictum est prius in questione de
constitutiuis personarum. non enim aliquid abso-
lutum in diuinis notionale nisi tantum quod commune
est tribus. Si autem actio in creaturis importat
respectum adhuc non manet in deo secundum ratio-
nem sui generis quia sicut prius probatum est
ratio uere est predicamentum ita secundum propriam ra-
tionem suam predicabilem importat respectum

agentis ad passum sed in diuinis non est ali-
quod passum nec materia nec quasi materia
de qua pater producat filium ut ostensum
est distinctio quinta ergo nihil plus manet
in diuinis de actio quam de quolibet alio predi-
camento. Unde solum sub ratione respectus ma-
net in diuinis que est relatio. Ex hoc se-
quitur correlari uero quod ille qui ponit filium in
diuinis producat de essentia patris ut de quasi
materia habet ibi ponere generationem acti-
uam et paternitatem ut duo predicamenta secundum
rationes formales diuersorum predicamentorum
et cum generatio uere est respectus passio ut prius
ostensum est oportet ipsum ponere relationem
realem in patre antequam filius constituitur in esse
personali quia sicut argutum est contra
eandem distinctionem quinta producat producat
aliquid de materia. Prius est respectus pro-
ducentis ad materiam de qua producat aliquid
quod utriusque ad terminum productum. sed hoc est in-
conueniens. ideo dico quod actio secundum formalem ratio-
nem actiois illius nullo modo manet in diu-
inis sed solum secundum rationem relationis. et ideo
sequitur quod generatio tantum sit relatio. et per
consequens ut prius deductum est eadem proprie-
tas realiter cum paternitate.

QUANTUM AD SECUNDUM
principale dico quod differunt secundum rationem ge-
neratio actiuam et paternitas et hoc dupliciter
dupliciter enim possunt aliqua differre se-
cundum rationem. Uno modo secundum suos conceptus
proprios. Alio modo secundum conceptus comunio-
ris et specialis. et utroque modo differunt secundum
rationem paternitas et generatio. Primo modo
scilicet. Nam quantum utriusque conceptus sit eorum
prius adhuc differunt ratione. et hoc stando
in conceptu singulari utriusque. nam forma
que libet perficiens passum potest considerari.
Uno modo sub esse quieto ut dans esse que-
rit passio quam passus sibi assimilare sicut assimi-
lat productum suo producenti huius alio modo equiuoco et
virtuali. Unde et istum modum dandi esse signi-
ficamus per uerba ac si forma ageret cum di-
cimus albus dat esse albedi siue albificat su-
perfici siue cum dicimus albedo informat pa-
rietem et hoc conuenit sibi ut intelligitur ha-
bere esse suum quietum. Alio modo intelligitur
forma quasi dans esse in fieri siue sicut agens

quo modo subiecto. ut cum dicitur ignis ca-
let. siue calidum calet. significat enim ac si
forma daret continue esse substantie. Si igitur
primo modo intelligitur forma ut dans
esse quietum. ut significat per nomen. si au-
tem intelligitur secundo modo sic significa-
tur per uerbum neutrum et in abstracto per
nomen uerbale quibus omnino eandem rem
significent. idem enim significant calere et
esse calidum et idem etiam significant. cum
dicitur sol lucet et est lucidus. homo uiuit et
est uiuus. Unde uiuere ut est actus primus non
significat aliud quam uiuere. nisi per unum modo si-
gnificat per modum quietis. alio modo per
modum fieri et sic potest esse de qualibet for-
ma quod potest intelligi ut quod si dans est. in si-
eri iuxta suum modum significandi. et sic per
uerbum et per nomen uerbale in abstracto
potest intelligi per modum esse quieti. et sic e-
dem omnibus si nomina essent imposita. Ad pro-
positum igitur dicendum quod si illa pro-
prietas que est constitutiva patris intelligitur
in esse quieto sic est per nomen paternitatis
si intelligitur ut in fieri sic significatur per
uerbum in concreto. et per uerbal nomen in
abstracto ut per generare et generationem.
paternitas igitur et generatio actiua siue ge-
nerare tantum differunt penes modos con-
cipiendi. correspondentes modis signifi-
candi grammaticalibus ut quibus est omnino
una realitas et relatio realis. secundum etiam
aliam differentiam rationis que est secundum
conceptus magis communes et minus communes
differunt. et secundum rationem paternitas
et generare. Nam sicut a subsistente per pa-
ternitatem potest abstrahi subsistens relatum
ita a subsistente relatum potest abstrahi subsi-
stens incommunicabiliter ut prius dictum est
de persona. igitur a primo ad ultimum a sub-
sistente per paternitatem potest abstrahi sub-
sistens incommunicabiliter. Similiter a patre
ut habet filium potest abstrahi subsistens ha-
bens correlatum et isti tres conceptus scilicet
subsistens incommunicabiliter et produciens
habens secum correlatum omnino accipiuntur
ab eadem re simplici. nam in primo con-
ceptu conuenit proprietas illa singularis cuius
forma absoluta constituitur suppositum ab-

solutum incommunicabile. et in secundo concep-
tu conuenit cum illis productionibus crea-
tis. que producunt per suas formas. et inter-
tio conceptu conuenit prima persona cum pa-
tre creato habente secum filium productum
et accipiuntur isti conceptus in prima perso-
na iuxta diuersos conceptus in re. qui acci-
piuntur a diuersis rebus et secundum hoc
conceptus qui accipitur a patre subsistente per
paternitatem communior est quam concep-
tus acceptus a patre generante. sicut con-
ceptus subsistentis prior est quam conceptus
ducentis et conceptus abstractus a patre pri-
orem quam conceptus abstractus a subsi-
stente habente secum correlatum subsistens
sicut prius est subsistens quam subsistens ha-
bens correlatum. et ita etiam differunt pa-
ter subsistens et pater generans et pater ha-
bens secum filium. et secundum hoc conceptus
diuersos logice quibus correspondet omnino
idem a parte rei.

EX DIJIS SECUNDA Duo
correlaria. Primum est quod nullo modo ex
parte rei generatio actiua precedit paternitatem
quod non precederet nisi sub ratione fundandi.
paternitatem non autem fundaret paterni-
tatem nisi sub ratione actionis. probatum est
autem quod non manet in diuina sub actione.
Sed sub ratione relationis una non precedit
altam in re quare nullo modo in re una pre-
cedit aliam. Ex quo sequitur secundum
correlarium quod nulla est questio querens an pa-
ter sit pater sicut non est querere an ignis.
quod calidus calet an quia calet ideo sit calidus.
quia ex parte rei nulla est differentia. ideo neu-
trum intelligitur ut causa respectu alterius.
nec et fundamentum fundans aliam. So-
lum enim differunt secundum modos gra-
maticales ut dictum est. Nec obstat dictum
augustini septimo de trinitate capitulo se-
cundo. Ubi dicitur quod pater non est pa-
ter nisi. quia ei est filius non est autem fili-
us nisi per generationem. Hoc inquit non ob-
stat quia etiam dicit septimo de trinitate.
capitulo sexto quod non dicitur filius nisi.
quia habet patrem. nunc autem non potest in-
ordinatis per se unum intelligi ut cum altero

et e converso. quia tunc esset circulus in se
habentibus ordinem. ideo non ponit illud quod
intelligi per causalitatem sed quia mutuo se ha-
bent ad inuicem. Unde debet intelligi per mu-
tuationem relationum sicut statim se exponit
augustinus de trinitate. c. ii. statim post predicta
uerba dicens. pater non est pater nisi quia est
ei filius. Manifestum est enim non ad semet-
ipsum sed ad filium relatum dici. unde solum
uult ibi ostendere quod pater non ad se dicitur
sicut dicitur bonus magnus et huiusmodi. sic
igitur paternitas et generatio differunt secundum
rationem secundum primam differentiam rationis pre-
dictam. et hoc ideo quod qualiter ordinem habent aliqua
ubi sunt distincta secundum rem tale ordinem ha-
bent aliqua ubi sunt distincta secundum ra-
tionem. et ideo sicut generatio et paternitas
ordinem habent ubi sunt distincta re: liter-
aliter sic ordinem secundum rationem habent ubi sunt
distincta secundum rationem. et ideo generatio hoc et
paternitas hunc ordinem habet secundum rationes
in patre quibus solum uisuntur secundum rationem
iste tamen ordo non sufficit ut unum intelligatur
ut fundamentum respectu alterius. quod nec ubi
sunt distincta realiter generatio actiua est
fundamentum paternitatis ut dicitur in respon-
dendo ad primum argumentum sed sicut ibi ubi
sunt distincta realiter generatio intelligitur
ut dispositio prima respectu paternitatis ut
ibi dicitur sic antecedit secundum rationem intelle-
ctus generatio prima respectu paternitatis
sed nullo modo in ratione fundamenti. Et per hoc
soluit illud illius in de trinitate. c. xv.
ideo est absoluta natiuitas quam patrum nomi-
nis consecuta est consessio. Ista autem consessio
non intelligitur sicut relatio consessio causam
sed concomitantem sicut aliqua forma se uir di-
spostio prima ut dictum est et patet respon-
dendo ad primum argumentum. Differunt etiam
secundum rationem secundum ordinem conceptuum abstracto-
rum ab ipsis. Nam prior est conceptus sub-
sistentis quod conceptus producentis et conceptus
producentis prioris conceptus producentis habet
tunc productum secum ut correlatum sic igitur
patet quod sunt una proprietas secundum rem pater-
nitas et generatio et quomodo dupliciter dif-
ferunt secundum rationem. Ad rationes ad primam
etiam arguitur sic quod idem non fundatur super

se paternitas autem fundatur. Dicendum quod
assumptum est falsum quoniam hec paternitas non
fundatur super generationem non plus quam esse
calidum super calere quia solum differunt secundum
modos grammaticales et non secundum rationem fun-
damenti et relationis ut predictum est. Et ad
probationem eadem dicitur quod relatio fundatur super
actionem et passionem dicendum quod non est verum
quia si aliquis respectus fundaretur super
actionem diceretur ad illam ad que dicitur actio.
Actio enim ut probatum est prius dicitur respectu
ad passum igitur ille respectus fundatur
super actionem diceretur ad passum. ergo iste
respectus non est respectus nisi extrinsecus
adueniens ut patet ex precedentibus. et per
consequens ille respectus sic fundatur non est
relatio de genere relationis et habetur pro-
positum. Unde dico quod actio non est fundamē-
tum relationis nec ratio fundandi ratio-
nem. Ad probationem quando dicitur hoc esse
dictum philosophi. ait enim philosophus quod
actiua et passiva dicuntur secundum potentiam acti-
uam et passiuam et secundum actiones earum cuius
dicitur secundum potentiam actiuam et passiuam
verum est prout in secundo notat causalitas
tenetur ratione fundandi quia relatio secun-
do modo fundatur super formam absolutam que
est primum agendi. non intelligendo per po-
tentiam aliquid respectiuum. sic enim non fun-
dat illam relationem sed intelligendo per po-
tentiam primum fundamentum quod est forma abso-
luta habens potentiam actiuam super hanc au-
tem potentiam et formam absolutam et super for-
mam termini producti fundantur relationes
de secundo modo. Quod autem dicit philosophus
et secundum actiones earum non no-
tat ibi causalitatem nec est nota fundamē-
tum siue cause relationis sed notat aliquid quod
se habet antecedenter ad relationem. ut dispo-
sicio quam consequitur nam illa relatio conse-
quitur actionem aliquando tempore siue du-
ratione aliquando uero natura. precedit enim
aliquando actio tempore relationem. sicut pa-
ter prius tempore generat antequam filius pro-
ducatur. et per consequens prius tempore an-
te paternitatem ubi etiam non precedit tem-
pore precedit natura. ut dispositio quedam
ad relationem. quemadmodum curus est

dispositio prima ad sanitatem. quam consequitur
sanitas tempore vel natura. sed non precedit
actio ut causa vel fundamentum. quia actio transi-
sit in praeteritum et definit esse quando relatio
est ut patet in paternitate quando enim inci-
pit esse pater actio generatiois transiit in
praeteritum. impossibile est autem relationem rea-
lem fundari super non ens. et ideo paternitas non
fundatur super generasse. sed super potentiam acti-
uam generandi patris cuius fuit actus ge-
nerandi praeteritus ut dispositio ad istam re-
lationem sed nullo modo ut fundamentum.
Ad confirmationem quando arguitur quod quod
do aliqua differunt realiter in terminis trans-
lata ad diuina differunt secundum suas rationes
formales. conceditur. et quando dicitur in mi-
noribus. quod in terminis paternitas et generatio
differunt. Dicendum quod verum est duplici-
ter. tum propter proximitatem durationis. tum
propter proximitatem naturae quia generatio actio
precedit paternitatem ut dispositio prima
in eodem susceptiuo. sed quando dicitur quod
transferuntur ad diuina. Dicendum quod ra-
tio actionis non manet in diuinis. sicut nec
ratio qualitatis nec quantitatis. sed sicut si-
ne qualitate est bonus et sine quantitate ma-
gnus. ita pater deus producit siue generat
personam sine actione. unde tantum manet ibi
sub ratione relationis ut praedictum est.
Ad secundum quando dicitur quod forma consti-
tutiva suppositi prior est actione suppositi
ad hoc dictum est prius. quod hoc uerum est de
supposito absoluto quod non est sua productio
actiua. sed non est uera de supposito relati-
uo quod est productio actiua. Sed non est
uera de supposito relativo quod est productio
actiua subsistens. quoniam alio modo po-
test concipi ab intellectu nostro. ut produ-
ctio et ut relatio. in re tamen eadem realitas
est omnino. Ad tertium quando arguitur quod
actio essentialis que est ad extra non est re-
latio igitur nec actio notionalis ad intra non
est formaliter relatio posset uno modo dici
negando consequentiam quia per actionem ad
extra potest transmutare transmutabile. et
ideo ibi est actio respectu passivi respectu cui-
us est proprius respectus actionis et sic pos-
set dici quod creatio qua creatur gratia in ani-

ma actio est differens a relatione. sed pro-
ductio ad intra non manet sub ratione actionis
quia non est respectu passivi. ideo tantum ma-
net sub ratione relationis. et sic posset dici
simile. Aliter tamen dico quod antecedens est fal-
sum quia creatio non est actio sed tantum re-
latio. unde tantum importat habitudinem
inter producens et productum quia non est
respectu passivi de quo educitur sed de hoc di-
cetur in secundo. Et ad probationem qua-
do arguitur quod deus dicitur realiter agens
et causa. Dicendum quod distinguenda est pro ut
li realiter potest determinare compositiones
uel predicatum. primo modo uera est quia
tunc notat assertionem veritatis in copo-
sitione et est sensus quod haec realiter uera est et
agens si intelligitur. Secundo modo uerum
est distinguenda eo quod potest determinare pre-
dicatum ratione realitatis in predicato et sic
est falsa. uel ratione realitatis alterius ex-
tremi et sic uera est quia deus producit ter-
minum realiter extra cuius relationem realem
deus determinat et sic potest dici causa rea-
lis effectus.

Tria secundam partem istius di-
stinctionis querebat secundum. Utrum
uerbum sit noticia actualis quam
quere alibi. Secundo querebatur utrum
quolibet intellectio actualis in intellectu cre-
ato sit uerbum quod sic uidetur quolibet intel-
lectio actualis est perfectio intelligentie. et
illa est uerbum quia partes trinitatis quas
ponit Augustinus. viii. de trinitate. capitulo
ultimo scilicet mens noticia et amor corre-
spondet partibus trinitatis quas ponit in
xvii. de tri. cap. v. scilicet memoria intelli-
gentia et uoluntate sicut igitur amor est
ad uoluntatem sic noticia quam dicit esse uer-
bum pertinet ad intelligentiam igitur om-
nis perfectio intelligentie est uerbum igitur
et. Contra Augustinus. ix. de tri. cap. x.
diffinitio in temporantiam et hoc est uerbum
eius. uerbum ergo est noticia diffinitiva si
non omnis actus est diffinitio igitur et.
Hic comuniter tenet pars negatiua quod non
intellectio actualis est uerbum et dicit qui-
dam quod oportet addere quod sit noticia declara-
tiua. Contra de ratione uerbi quod sit noticia

genis secundum Augustinum. ix. de trinitate. cap. ultimo igitur
uerbum includit rationem producti sed esse
declaratiuum non dicit rationem producti. non
enim dicit nisi relationem rationis quia secundum
Augustinum. vii. de tri. cap. primo uerbum dicit se et
declarat se et similiter ibidem cap. ii. pater
dicit se et idem dicit. v. cap. xiii. Relatio autem
eiusdem persone ad se non est relatio realis
igitur esse declaratiuum non dicit relationem
proprium uerbo. Praeterea quolibet intel-
lectio actualis declarat quia quilibet est ima-
go. si enim est perfecta intellectio actualis
perfecte declarat. et si est imperfecta imper-
fecte declarat. sicut est de ymagine siue specie
exteriori. igitur adhuc sequitur quod quilibet
intellectio actualis sit uerbum. Aliter di-
citur quod uerbum est noticia non quocumque sed
que sequitur inquisitionem quod opinionem et est
improbationem quere alibi.

Respondeo igitur quod noticia actualis intelli-
gentie non dicit sufficientem rationem uerbi
Dico tamen secundo quod omnis noticia actualis
est uerbum ita quod conuertuntur noticia actu-
alis et uerbum. Tercio dico quod non omnis
noticia actualis est perfectum uerbum.
Primo patet quia quoniam omnis noticia actu-
alis in intellectu creato sit genita et producta
non tamen formaliter importat rationem producti. Un-
de non dicit se esse productam. uerbum autem
dicit rationem producti quia includit ratio-
nem proliis que est a parente sicut patet per
Augustinum in multis locis et ideo non dicit perfe-
ctam rationem uerbi noticia actualis.
Secundum patet quia nihil oportet addere ad
noticiam actualem ad hoc quod sit uerbum nisi
quod sit producta sed quolibet noticia actualis
in intellectu creato est producta quia nulla talis
est in intellectu creato nisi sit accidens ei. ideo
conuertuntur in intellectu creato. quod sit no-
ticia actualis et quod sit producta ut si. Hec alia
noticia addita quoniam aliqui ponunt quia mens
notat se. sed hoc non est uerum ut alias dice-
tur. Tercium patet quod non omnis noticia
actualis est uerbum perfectum quod Augusti-
nus inquit quia uerbum perfectum gigni-
tur uirtute perfecte siue inquisitione. non
autem omnis actualis noticia sic gignitur
in nobis quia innata est nobis uia a consu-

sis ad propria cognoscenda. unde primo habe-
tur in nobis cognitio confusa que est uer-
bum imperfectum. ideo non reputatur eternum
et de isto modo quere multa alibi. Et sicut
dictum est in uerbo incompleto sic dicendum
est de uerbo complexo quod habetur per de-
monstrationem a priori cuius medium est dif-
finitio que est uerbum perfectum simplex
et sicut dicit Augustinus diffinitio intempe-
rantiam et hoc est uerbum eius. Sed dices
si uerbum sit diffinitio non uidetur quod sit
noticia actualis quia diffinitio et diffinitum
conuertuntur et predicatur de diffinito non
autem noticia actualis igitur sic. Respon-
deo quod secundum philosophum quarto methaphi-
sice diffinitio est ratio quam significat no-
men et ideo nomen est signum cum signato.
Tercio diffinitio rationem conceptus predicat
de diffinito. per hoc patet ad argumenta
utriusque partis.

Consequenter querebat circa uer-
bum diuinum. Primo utrum uer-
bum in diuinis dicit formaliter
proprietatem personalem quod non uidetur. quia
uerbum est terminus intellectiuis siue ope-
rationis intelligibilis siue intelligere in diui-
nis est essentialis et non tantum notionalis.
igitur est uerbum alia argumenta pro et con-
tra. quere alibi.

Utraque queritur. Utrum intel-
lectus sequens iudicium rationis na-
turalis necessario poneret in deo
uerbum essentialis quod sic uidetur quia po-
neret ibi uerbum aliquod cum poneret ibi
intellectionem perfectam cuius terminus est
uerbum. sed non poneret ibi uerbum notionalis
quia tunc per rationem naturalem cogno-
sceret ibi trinitatem personarum igitur
poneret ibi uerbum essentialis. Contra
uerbum essentialis esse in diuinis est impos-
sibile sed iudicium rationis naturalis non
necessario includitur ad assentiendum im-
possibili quia tunc nihil contingeret. scire
igitur et.

Uterque tertio Utrum uerbum di-
uinum dicit respectum ad creaturas
quere argumenta alibi. Contra ope-
ra trinitatis sunt indiuisa secundum Augustinum

ubi uerbum diceret respectu ad creaturam
alio p[er]one similiter dicerent sed hoc e[st] falsus
ad prima[m] questionem diceret Sanden. ut o[mn]i-
tium est supra de couersioe intellectus nudi
sup[er] intellectum informatu[m] cuius opinio pri-
us est improbata. Alius doctor ponit uer-
bum dici quasi notionaliter p[er] hanc rationem
nam sicut capit intellectus non p[er]ficatur nisi
ab intelligente procedat siue manet aliquis
conceptus mediante actu intelligendi quod
probat per Augustinu[m] xv. de trinitate. Uerbum
nascitur de nostra scientia 7c. igitur intelle-
ctus paternus non p[er]ficatur nisi ab ipso emanat
nisi notionale. Igitur uerbu[m] quod emanat
quasi aliquis conceptus ut uerbum medi-
ante actu intelligendi sed in deo nihil ema-
nat est notionale. quare uerbum tunc non
erit essentiale cum intelligere sit essentiale
Respondet q[uo]d actio est suppositi igitur per
intelligere non potest produci aliquid uer-
bum nisi ut est suppositi alicuius sed ut est
suppositi alicuius est determinate persone.

CONTRA JLLA D. MAJORE Em-
si mediante actu intelligendi emanat uer-
bum aut ut principio quo aut ut actioe qua
formaliter producit uerbum sicut calor
vno modo dicitur produci per calorem 7 alio
modo mediante calefactione nec secundum
aliam rationem potest mediare ut patet de
se sed neutro modo potest actus intellectus
mediare. quia intellectio est actus intellige-
tie sed nihil in intelligentia est formale p[ri]-
ncipium producedi uerbum nec productio uer-
bi est ipsius quia est memorie tantum. ut
patet per Augustinu[m] quinto de trinitate
ergo nullo modo mediante actu intelligendi
producit uerbu[m]. Confirmatur actio
intelligendi non est productiua ut patet ex
primo ethico[rum] 7. ix. metaphisice quia
sunt ultimus finis intelligentis. 7 patet si-
militer per rationem quia aliter non posset
intelligi sine termino producto si esset actio
productiua. Arguatur igitur sic productio
uel forma productiua nullo modo sequitur
actum intelligendi uel aliquid perfectionis
q[uo]d sit in anima quoniam impossibile est actio
productiua esse ultima[m] perfectione[m]
quia ex hoc q[uo]d est productiua suus terminus
est perfectior illo. sed intelligere 7 uelle 7

butu[m] mo[d]o operationes immanentes sunt
ultimate perfectiones potentiarum 7 secun-
dum Augustinu[m] quia consistit in eis beati-
tudo creature rationalis 7 secundu[m] A. ino-
tilem primo ethico[rum]. igitur actum intel-
ligendi perfectum non sequitur in anima
aliquid aliud perfectius quod sit genitum
uel productum ut uerbum. Confirmatur
in illis operationibus consistit beatitudo de i
patris sed pater in primo instanti nature
uel originis habet quicquid requiritur ad
hoc q[uo]d sit beatus 7 hoc a se 7 per consequens
in primo signo originis uerbo non producto
habet a se intelligere perfectum. sed in pri-
mo instanti originis non est ei uerbum pro-
ductum. igitur non gignitur uerbum per
aliquam operationem intelligibilem per se
ctam. Item Augustinus. xv. de trinitate
cap. xiiii. sicut esse non est patri a filio ita
nec nosse. Unde dicit ibidem nouit deus
pater omnia in uerbo nouit omnia i[n] se ipso
igitur non habet pater nosse perfectum uel
intelligere perfectum per hoc quod produ-
cit igitur non est de ratione intellectio[n]is
perfecte q[uo]d sit productiua alicuius termini
Item pater omnem perfectione[m] in essentia-
lem 7 simpliciter habet equaliter si q[uo]d im-
possibile non gigneret filium quia sicut fi-
lius nihil habet nisi quod nascendo accepit a
patre ita pater nihil habet nisi a se. Unde
pater non producit filium ut eius produ-
ctione perficiatur sed ex plenitudine sue p[er]-
fectionis producit. Cum igitur intelligere
sit perfectio simpliciter 7 essentialis igitur
illam perfectione[m] haberet pater 7 tamen
per hoc non gigneret filium igitur non p[er]-
ficatur intellectus patris per intelligere p[er]
hoc emanat aliquis terminus mediante
actu intelligendi. Contra ipsum etiam po-
test argui quia ipse ponit q[uo]d produciuntur
per se in esse personali ante omnem respe-
ctum ad extra. sed intelligere non est sine
respectu ad extra igitur per intelligere non
accipit uerbum esse personale. Respon-
det igitur q[uo]d uerbum significat proprie-
tate[m] secunde persone significatum autem no-
minis non potest probari nisi ex u[er]bo 7 au-
toritate. Patet autem per Augustinu[m]
vii. 7 tri. quarto q[uo]d uerbu[m] significat proprie-

scie[n]te p[er]one s[ed] ut hoc aliquid possim intelligere
Et sciendum q[uo]d abstractum 7 concretus
idem significant nisi q[uo]d concretum signifi-
cat per concretionem ad suppositum. Filius
igitur 7 filiatio idem significant. filiatio au-
tem significat relationem. igitur similiter
7 filius nisi per modum concretionis. eo-
dem modo uerbum 7 abstractum suum idem
significant ut si suum abstractum esset. dice-
retur uerbatio. sicut dictum et dictio. s[ed] uer-
tutum 7 spiratio sic igitur dictio passiuam 7 di-
ctum idem significant. ita uerbum 7 uerba-
tio. q[uo]d idem sunt dictio 7 uerbatio. sed dictio
passiuam dicit expressionem passiuam de me-
moria. igitur similiter uerbatio. sed expres-
sio passiuam de memoria importat relatione[m]
originis que non est nisi proprie[tate] persone
igitur uerbum dicit proprium alicuius per-
sone sicut illius que gignitur. per actum
dicendi siue exprimentis de memoria illa est
secunda persona. Unde sicut gigni in na-
tura intellectuali constituit filium sic expri-
mi in natura intellectuali constituit ratione[m]
uerbi. Ideo unam personam exprimit filius
7 uerbum: solum autem differunt per con-
notata. quia filius connotat naturam uita-
lem. uerbus uero naturam intellectualem.
Sed dubium est quomodo uerbum sit tan-
tum notionale. 7 tamen intelligere uerbum
uidetur esse tertius eius. Dico ad hoc q[uo]d intel-
ligere non est productiua uerbi. Unde p[er]
nullum intelligere nec essentiale nec notio-
le producit uerbum quia pater non est be-
atus productione uerbi. Est autem beatus
actu intelligendi. 7 ideo per actum intelli-
gendi non producit uerbum. Unde nulla i[n]-
tellectio est productio uerbi. Sed diceretur
q[uo]d memoria est perfectio essentialis in pa-
tre 7 filio sicut intelligere. quare igitur ma-
gis per memoriam producit uerbu[m] qua[m] p[er]
intelligere cum memoria sit in patre 7 filio
sicut intelligere. Ad hoc dictum q[uo]d su-
pra distinctione secunda 7 sexta Nam ratio
huius est. quia memoria nec in filio nec i[n] spi-
ritu sancto potest esse principium producen-
di quoniam omne principium productus co-
municatum alicui per productionem adequa-
tam illi principio uel productionem posterio-

rem quo ad spiritum sanctum non est ampli-
us illi principium ut si ignis communicaret eundem
calorem alteri per calefactionem adequatam
ignis genitus non posset illo principio produ-
cere. Probatio q[uo]d si posset aut eadem calefa-
ctione aut alia non alia. q[uo]d tunc non esset adeq[ue]
ta huius principio. quia ut supra declaratum
est principium dicitur adequari alicui p[er]duc-
tioni quando determinata est ex se ad illam
non q[uo]d exhausta est per illam ut ibi declara-
tum est nec eadem q[uo]d tunc prece[de]ret sua p[er]
ductione[m] quous memoria sit comunicata fi-
lio 7. s. s. tu q[uo]d productione adequata illi p[ri]-
ncipio uel p[er]ductione posteriori. non erit p[ri]-
ncipium p[er]ducendi. Ad rationem dicendum
q[uo]d uerbum non est terminus intellectio[n]is
nec habitus nec uerbu[m] sequit intellectio[n]em
q[uo]d per illa p[er]ducit sed sicut forma sequit for-
mam ut dictu[m] e[st] prius. Dicendum e[st] enim q[uo]d quatu[m]
ad proprie[tate] utriusq[ue] personale neutrum e[st]
prius alio. q[uo]d eadem proprie[tate] dicunt t[ame]n quan-
tu[m] ad connotata filius 7 ratione[m] e[st] prior uer-
bo q[uo]d filius connotat connotatam patris uerbu[m]
uero d. memoria patris exprimit.

AD SECUNDA[M] QUESTIONEM
nem dicendum q[uo]d intellectus sequens ratione[m]
naturalem non erronea[m] non poneret in deo nec
uerbu[m] notionale nec connotat. q[uo]d non connotat
p[er] q[uo]d talis sequendo solu[m] ratione[m] naturalem
potest accipere rationes terminos q[uo]d quousq[ue]
si et explicet aliter non possit contradicere eis ad
que ratio naturalis non se extendit. Potest
igitur concipere conceptum uerbi si sibi dica-
tur q[uo]d uerbum significat noticia[m] genita[m] siue
sit apud ipsum conceptus uerus siue falsus
includens conpossibilitatem in re. Mani-
festum e[st] autem q[uo]d sic erit concipiens uerbus
connotat i[n] diuinis. q[uo]d eo ipso q[uo]d e[st] noticia geita
non conuenit p[er]one prime 7 p[er] consequens non est
connotat. nec e[st] poneret uerbu[m] notionale q[uo]d
p[er] rationem naturalem non posset ad hoc deuenire
ut i[n] diuinis sit aliqua persona p[er]ducta. Unde
nec phi. i. aliq[ui]s s[ed] se[par]ata poneret uerbu[m] aut
noticia[m] geita[m] cu[m] ponat i[n] o[mn]i tali intelligere e[st]
ide[m] cu[m] substantia 7 non e[st] accides substantie.
AD RATIONE[M] IN CON-
trarium dicendum est q[uo]d sequens indicium ro-
nis non poneret i[n] deo aliq[ui]d uerbum. quia nec

noticiam genitā: nec. n. haberet. unde probaret ibi esse uerbum nec haberet. Unde probaret ibi non esse uerbum nec ratio naturalis adheret obiecto scilicet quod uerbum non est in diuinis ut aliquid productum ad intra ut per se noto. nec etiam hinc quod eadem essentia non potest esse in pluribus suppositis. quia tunc ita firmiter intelligeret intellectus secundum iudicium naturale ad asserendum falso ut principio et tunc nunquam contingeret scire sicut supra in obiectione prima questione secunda est declaratum et ostensum. Unde si falso tali assentiat hoc non est per euidentiā terminorum tamquam per se noto. sed propter aliquod pallogismum ut quod uidet in omnibus singularibus nature create ut quod natura lapidis una numero non potest esse in pluribus suppositis simul. et sic de aliis. sed ratio naturalis potest similiter percipere defectum illius argumenti quod non inducit uniuersaliter in omnibus. quod potest percipere qualiter ita sic in natura finita et limitata non propter hoc legitur ita esse in natura illimitata. et ibi dicitur viii. theophrastorum quod non est istandum in proposito nisi unum tale sit. Unde ratio naturalis stabit ut neutra quod nec haberet. Unde probaret cum magis esset inclinata ad ponendum ibi uerbum non esse propter pluralitates singularium habentium ueritate quod una natura numero non est in pluribus suppositis sine sui diuisione. Et quando dicitur quod uerbum est terminus intellectus perfecte. patet quod nec perducitur propter intellectum perfectum nec imperfectum.

AD TERCIAM QUESTIONEM
Dicendum est quod si intelligatur de re significata per uerbum ut de secunda persona, dicendum quod non importat in se respectum ad creaturam. quia ut probatum est distinctione xviii. impossibile est aliquam personam in diuinis intelligere respectum ad creaturas. quia quilibet persona ex se est necessaria. creatura uero secundum nullum esse est ex se necessaria. Unum enim correlatiuorum dependet ad aliud impossibile aut est illud quod est ex se necessarium dependere ex illo quod non est ex se necessarium. ergo nulla persona induit respectum ad creaturam. si autem queratur de

nomine uerbo an in significato nominis includitur respectus ad extra. Dicendum quod respectus expressiui a memoria paterna. et respectus declaratiui duo sunt. et primus est realis et secundus est rationalis et tamen unum nomen non sit uniuocum ad ens reale et ens rationis. Si dicatur quod uterque respectus significatur per nomen uerbi. tunc nomen non est equiuocum nec sic tunc concedendum. esset de nomine cum res sit nota. Si autem alter significatur per nomen et alius respectus connotet et hoc quia abstractus uerbi ut prius dictum est significat illum respectum realem. et tunc respectus rationalis connotatur scilicet respectus declaratiui. ad primum declaratum et secundario et remotius connotatur respectus declaratiui ad secunda declarata ut ad creaturas hoc autem magis diffuse. quare alibi.

Ira di. xviii. queratur. Utrum ingenuum sit proprietas ipsius patris quam questionem querere alibi. Secundo queritur utram innascibilitatem sit proprietas constitutiva prime persone quod sit per Damascenum capitulo quatuor. Omnia diuina sunt unum de. quare alibi.

Item secundo sic tam simplex est persona sicut essentia. sed propter simplicitatem essentie quelibet proprietates essentialis predicatur de alia in abstracto. igitur similiter propter simplicitatem persone quelibet proprietates personalis predicabitur de alia. igitur hoc est uera paternitas est innascibilitas. ergo si paternitas constituit primam personam et innascibilitas constituit. Item per rationem sophi quod patet per hoc est hec persona sed quod est hec persona. eo est innascibilis igitur patet per hoc in innascibilitate igitur. Item quod ratio sic dignitas habet aliquid a se quod coiccare alteri quod habet aliquid a se importat libertatem formaliter non sic autem coiccare alteri quod potest coiccare aliquid quod non est formaliter libertas sed ingenuum dicitur habere essentiam habet alio generari aut dicitur modum habendi essentiam coiccati one ad alterum igitur maiore dignitate formaliter importat ingenuum quam generare siue paternitas.

CONTRA IAM SE HABERE
Persona patris in ratione proprietatis positue ad secundam sicut coiccare secunda ad primam habet secundam personam constituit proprietate positua ad primam et in

relatione negatiua. igitur similiter coiccare hoc uidetur posse dici quod innascibilitas sit proprietas constitutiva prime persone. quod probatur primo sic per aug. v. de trinitate ca. vi. pater si non genuisset nihil prohiberet cum esse ingenuum. igitur prima persona potest dici ingenua. licet non genuisset et si hoc igitur ingenuum precedit paternitatem. quia repugnans est esse posterius et non prius. nec ingenuum et paternitas possunt se habere ex quo quia tunc non essent due proprietates. habet igitur ponere ut uidetur quod ingenuum precedat. sed innascibilitas ut precedit est incommunicabilis. quia non potest pluribus communicari. tunc enim essent plures ingenui. igitur innascibilitas est prima proprietatis incommunicabilis in natura diuina. talis autem proprietates constituit primam personam. quia persona nihil est nisi essentia cum proprietate incommunicabili. Item secundo sic. in omni ordine negatio ordinis ad precedens precedit positionem ordinis ad sequens sine ad secundum. igitur simpliciter personam negatio relationis in prima persona sed ad non genitatem precedit respectum eius posituum ad secundam personam. igitur innascibilitas precedit paternitatem. et tunc sicut prius ipsa constituit primam personam quod est prima proprietates in prima persona. prima propositio. patet primo per hoc quod ita uidetur esse in omnibus entibus inter que est ordo ut patet in ordine essentiarum.

Nam prima essentiam prius consequitur negatio ordinis ad aliquid prius quam respectus aliquis posituus ad aliquid realitatem aliam sequentem. Etiam quod est absolutissima non includit respectum reale ad sequens. Secundo hoc probatur de habente ordinem ad precedens. et consequens ut patet de filio qui patris ordine refertur ad patrem quod ad. s. q. refertur ad patrem proprietate qua constituit. Ad. s. uero proprietate quasi aduenticia. sed contradictoria debent intelligi simul opposita pro eodem instanti. igitur si negatur ordo ad precedens negatio illius ordinis debet precedere ordinem ad sequens. quia pro illo instanti pro quo precedit ordo ad precedens sibi correspondet negatio illius ordinis contradictorie. igitur ne-

gatio ordinis alicuius ad precedens precedat ordinem ad sequens. Item tercio sic. Absolutum precedit respectum per aug. vii. d. tri. ca. ii. igitur magis accedit ad rationem absoluti in diuinis prius est respectio. sed negatio ordinis ad precedens magis accedit ad rationem absoluti in diuinis. igitur prius est respectio. Unde et secundum imaginationem gentium ponentium deum ut quoddam absolutum subsistens tantum in deo est negatio ordinis ad precedens. et dicitur non genitus siue innascibilis non tamen ponit ordinem ad sequens. uel si ponit respectu creaturarum. ille respectus sequitur igitur proprietates innascibilis prior est quacumque positua relatiua igitur ut prius illi constitueret.

MODUS PONENDI POTEST
esse iste. Essentia diuina prius intelligitur in aliquo non communicata quam communicata. quia non potest intelligi communicari alicui passiuè nisi patre intelligatur incommunicata quam aliquam communicans quia aliquis comunicans et aliquis cui comunicatur sunt relatiua que simul sunt. igitur quod precedit unam et alterum. Sed in illo priori in quo intelligitur non communicata prius quam intelligitur incommunicante non est in omnibus suppositis. ergo in illo priori est in aliquo uno supposito et sic ut subsistens in natura diuina non communicata. igitur uere persona. et sic uidetur quod prima persona constituitur proprietatem ingenui.

Sed hoc est primo est auctoritas aug. de fide ad petrum ca. ii. ubi uult quod proprietates patris est non quod sit genitus sed quod genuit sicut patris est filii non quod non genuit sed quod genuit sit. et quibus aliquis possit hoc distrahare non tamen sic distrahare qui uerba aug. et ipse hoc sonat quod sicut apparet ibidem eo modo quod negaret non generare eum per ipsum filium ita negaret non genitum esse per ipsum patrem si non negat quod sit notio proprietates patris. Item per rationem arguitur sic persona patris non potest constitui esse personali per negationem. si ingenuum ut distinguit a paternitate et generare non dicit nisi negationem. igitur ut sic non constituit primam personam. Ad idem per hoc quod negatio est in entitate non est aliquid. licet illud in quo est sit aliquid cecitas enim non est magis in oculo quam in pede quod enim nihil est in se nihil est in alio. igitur

si prima persona constituitur in esse personali per negationem constitueretur in esse personaliter non entitatem. et sic persona ut prima non est ens. Secundo hoc probatur ex alio. quod secunda personali constituitur in esse personali aliqua proprietate positiva. igitur si prima persona constituitur per negationem sequitur quod persone non sunt equales in entitate personali quod est inconueniens. Ad hoc probatur per aug. v. de tri. ca. vii. infirmitate cum ingentus dicitur pater non quid sit. sed quod non est. et in eodem. c. xiii. sicut genitus non ad seipsum dicitur sed quod ad genitorem refertur sic non genitus non ad seipsum dicitur. sed quod ex genitore non sic ostenditur. et etiam per totum ca. viii. ostendit quod ad idem genus pertinet affirmatio et negatio. et quod similiter relatio et sua negatio ad idem genus pertinet et quod ingentium sit negatio relationis geniti et pertinet ad genus relationis. Unde dicit ibidem quod negatiua particula cum dicitur non genitus tantum negat quantum sine illa agebatur. Item ingentium ut est alia notio a paternitate non includit eam. igitur habet formaliter incommunicabilitatem aliam ab incommunicabilitate paternitatis. illa autem non est essentie. quod essentia comunicabilis est. nec a paternitate ut iam patet. igitur secundum quod est distincta notio non nisi negationem importat. quod si affirmationem. hoc non esset nisi entitas uel paternitatem. cum in patre non sit alia entitas positua. sic igitur cum ingentium tantum importat negationem non potest prima personam constituere. Sed huic rationi instat quidam dicentes quod hec ratio non solum uidetur probare quid ingentium non constituat personam aliam sed essentialiter probat quod non sit notio uel proprietatem cum sit negatio et proprietatem uidetur aliquam positionem importare. Similiter cum negatio non dicat aliquam dignitatem et proprietatem siue notio uidetur dignitatem importare equaliter uidetur probatum quod ingentium non sit notio nec proprietatem sicut quod non sit proprietatem constitutiuam persone. Obicit igitur ut dicunt ad rationem illam respondere. Ideo dicunt quod ingentium non importat negationem solum sed affirmatiuum et posituum. et ideo ratione affirmationis quod dat intelligere hoc

quod dico est esse a se ut dicunt. et ratione illius precedit proprietatem paternitatis ut patet per richard. v. de tri. ca. est enim a se prima persona. ideo est a quo est alius. Vnde autem instantiam sic excludo primo quantum ad illud quod dicitur quod ingentium non poterit dici notio ratione negationis sicut nec proprietatem constitutiuam hoc non est uerum. quod notio dicitur quicquid est ratio innotescendi personam quantum ad originem non solum autem affirmatiuum est ratio sit innotescendi personam primam. sed etiam negatiue dicitur. quod in ordine personarum est status ad aliquem sic orientem quod non sit ab alio et illa notio sit personarum notificans debet esse negatiua. Quod etiam dicitur quod si ingentium diceret solus negationem non importaret dignitatem et sic non esset notio potest dici uno modo dicitur fuit in precedenti questione et patet sibi quod negatio debet esse dignitatis in aliquo quando affirmatio si in ipso importaret dignitatem. Unde negatio modi inconueniens prime persone est dignitatis in ipsa. ideo negatio productionis qua significatur prima persona non produci est dignitatis in ipsa.

ALITER AD HOC DICUNT

quod ingentium ratione negationis notio est ratione uero essentie in qua fundatur dignitatem importat. ingentium enim dicitur habere essentiam non ab alio. et hoc quidem dignitatis est quod sic habere essentiam est habere eam libere non aliunde accipiendo. Sed uidetur mihi prior responsio melior. tum quod notio ut notio dignitatem importat et sic ingentium ut notio dignitatem importabit. tum quod si solum ratione essentie dignitatem importaret. igitur non dicit propriam dignitatem prime persone sed communem omnibus. etiam sicut non uidetur notio propria patri. Quod uero dicunt quod illud affirmatiuum importat quod ingentium est esse a se. quod non est quod significet esse a se essentialiter tantum. ergo esse erit. non autem proprietatem absolutam tunc entem constitueret personam absolutam igitur significabit relationem positiuam. negationem relationis. sed rationem positiuam non. quia in patre non est relatio positua nisi generatio. siue paternitas et spiratio que est

que est communis patri et filio. si igitur paternitate dicat tunc dicere quod ingentium ratione affirmatiuis constituitur prima personam si dicere quod ratione paternitatis constituitur personam et est posituum. si non dicat relationem positiuam nec absolutam ergo solum dicit negationem scilicet non ab alio esse igitur si ingentium constituit personam sequitur quod ratione negatiuis constituit. Unde una persona dicitur esse a se non quia positua habeat esse a se principiatue. hoc enim impossibile est in qualibet persona quod nihil principiat seipsum sed quia negatiue principiat ab alio ut sic accipiat ab alio quasi accipiat negationem esse a se quod non ab alio non dico formaliter sed principiatue non habet esse ab alio formaliter uero a se.

SECUNDO PER RATIONEM.

arguitur sic ad principalem conclusionem. negatio non est propria nec incommunicabilis nisi quia consequitur affirmationem incommunicabilem et propria sed essentia non est talis affirmatio incommunicabilis et propria alicui persone ergo negatio importata per ingentium scilicet non est ab alio non potest esse incommunicabilis et propria persone prime nisi ratione alicuius affirmatiui alterius quod consequitur igitur incommunicabilis est ab ente priori igitur si ingentium constituit personam non constituit eam si entitas prior. Maior probatur quod sicut negatio non habet entitatem nisi quia fundatur in entitate ita nec unitatem et per consequens nec esse proprium et incommunicabile habet nisi ratione positui in quo fundatur et hoc quidem patet sic quoniam negatio si circumscribitur dicitur sed omnibus tam de ente quod de non ente et non dicitur de non ente plus quod de affirmatiuo opposito et omnibus illis comunicatur quod sit proprium et incommunicabile hoc est ratione affirmatiuis in qua fundatur ut patet de isto negatiuo. non tantum quod conuenit uni soli ut quia essentia prima in qua fundatur est singularis et tantum una et ideo hec negatio uni soli conuenit igitur quod negatio ingenti sit incommunicabilis hoc habet ab entitate priori incommunicabili igitur illa entitas primo constituit et non ingentium. Item secundo sic. Quandoque in eodem affirmatiuo et negatio sunt simul secundum consequentiam affir-

matio est prior in essendo quod negatio quod non negatio non potest esse prior in essendo affirmatione nec etiam simul quia tunc non haberent ordinem igitur negatio erit posterior in essendo et affirmatio prior. ista autem in diuinis sunt simul secundum consequentiam non esse ab alio et esse a quo alius. quia enim ille a quo est alius habet primam secunditatem ideo uno est ab alio et quia ille qui non est ab alio est secundus ideo est a quo alius igitur prius in essendo erit esse a quo alius hoc autem importat proprietatem positiuam originis in prima persona igitur est illa prior proprietatem et per consequens prima persona constituitur proprie re positua priore proprietate negatiua ingenti. Respondeo igitur ad questionem secundam quod dictum est dist. xxvi. questione ultima. prima persona constituitur in esse personali per relationem originis positua a prima secundam personam alteram enim ut ibi dictum est prima persona esset magis necessaria quod secunda. Ad idem uero ponendum est iste. essentia enim ut intellecta a se est omnino prima et sicut intelligitur ut apta natura fundare relationes per modum informationis ut ipsam informando sed per modum que secundum fundare dicitur proprietates ypotheticas que in creaturis non informant qualitates sed solum dant ei esse incommunicabile. Primus autem quod fundatur in illa essentia non potest esse negatio incommunicabilis propter secundam rationem prius dictam quod negatio non est incommunicabilis nisi propter affirmationem incommunicabilem quam consequitur igitur primus quod ibi pullulat est relatio positua que cum essentia constituit personam que quod ab alio non producit ideo est ingentia ita quod quod pater est prioritate ideo est ingentus. ille enim est uere prior qui non habet patrem sicut ille uere est dominus qui non habet dominum. Unde Damascenus c. v. in uultu nomine patris non est tractatum a creaturis ad diuina sed primo conuenit patri deo sicut allegat apostolus dicentem factio genua mea ad patrem dei nostri iesu christi ex quo prius in celo et in terra noluit. Unde christus alia uoluntate nobis dereliquit que uere exprimit personam diuinam et que prior erat eis ideo sita et sic personam ista pater et filius uere illas personas exprimit ut alias dictum est

Ad primam rationem pro alia opinione
citatur un⁹ doctor rationem prepositiui. dicitur
q³ cum dicitur q³ pater esset ingenuus licet
no genuisset. si proprietatem uerbi attedas
falsa est locutio. dictum est autem hoc contra
hereticos. Aliam rationem fratris alex³.
recitat qui dixit q³ illud debet intelligi non
quantum ad naturam essendi. sed quantum
ad rationem intelligendi. Licet enim ingenuus
tunc connotet personam primam subsistentem
in diuinitate. no tamen connotat illud ratioe cu
ius inest sed abstrahit ab illo. licet no inest
nisi mediante illo. Exemplum eccitas no in
est ocio nisi mediante tali complexione cum
qua no stat uisio 7 tam n connotat illa com
plexionem. sed abstrahit ab illa tantum. aut
connotat oculum. Tercio iste respondet. q³
hoc dictum est per impossibile no per in
compossibile 7 ita redditur in idem cum re
sponso. ne prepositiui.

ALIER UERO POIESI di
ci q³ tria dicit aug. de ingenito. unum est i
ca. vi. xviii. y. Unde sumptum est argu
mentum. ubi dicit no hoc ee dicere ingenu
tum q³ est patrem dicere. q³ 7 si filium non
genuisset filium nihil prohiberet eum dice
re ingenuum. Secundum q³ dicit de eo e
in ca. vii. ibidem. ubi dicit no ideo quis p
ater q³ ingenuus nec ingenuus. ideo q³ pater
Tercium est q³ dicit in eodem ca. q³ alia no
tio est que intelligitur genitor alia qua in
telligitur ingenuus. hoc autem est indubi
tante uerum ut patet in precedentibus 7
aug. ibidem in capitulis sequentibus inten
dit hoc probare. q³ ingenuum importat re
spectum negatiuum ad no genitorem geni
tor uero siue pater ad genitum siue filium.
Sed de primo dicto q³ dicit ante finem ca. vi
uidetur dicendum q³ hoc no dicit secundum
sententiam propriam. sed recitando dictum
hereticorum 7 arrianorum dicentium filius
no esse equalis patri propter hoc q³ pater di
citur esse ingenuus 7 ingenuus. dicitur no
ad aliud secundum substantiam. 7 filius non
dicitur ingenuus ex quo concludebat aliam
esse substantiam patris q³ filii contra qm
arguit in se. Unde est dicendum q³ illa li

tera tota usq³ septimum capitulum debet le
gi totum suspensiu q³ patet tam ex fine il
lius se xxi. capitulo q³ ex principio. xix. ca. nas
postquam dixit in capitulo. vi. q³ no est diuer
sa substantia patris 7 filii subdit dictum he
reticorum. Si autem putant catholici huic f
sistendum esse sermoni q³ pater quide ad fi
lium dicitur filius ad patrem ingenuus. ta
men 7 genitus ad seipso dicuntur no ad al
terum. no enim hoc est dicere ingenuum q³
est patrem dicere. alibi etiam sequitur ic.
Suspensiu sequitur ca. vii. Hic si dicunt
catholici no intelligit de ingenito ic. Unde
ex precedentibus 7 sequentibus satis patet
q³ no est dictum aug. nisi refrendo uerfu
cia hereticorum aug. xiii. ca. xviii. libu
de paruis usq³ ad septimum de magna no sig
nificatur capitulum de paruis propter suspe
siuum modum loquendi. Si uero omnino
propter uias q³ per illud dictum intelligit au
guit. ut proprium asserendo potest dici q³ si
pater no genuisset mihi prohiberet eum di
ci ingenuum uerum est nihil prohiberet eu
dicere ex parte ingenui. q³ ingenuum di
cit solam negationes 7 nihil positum dicit qn
tum ex se. sed tantum ex ratione affirmatis
nis qua consequitur nec relatiuum nec abso
lutum nec etia est de se incommunicabile. sed
tantum per affirmationem qua consequitur
prohibetur dici no genitus si no genuisset.
q³ ex hoc dicitur ingenuus quia habet pro
prietatem positiuam qm consequitur ut di
ctum est. sed quomodo tunc dicitur esse ue
r⁹ fm aug. q³ no iose p³. q³ ingenuu pot dici p
7 illud dicit suppositiue 7 recitatio sicut p
litteram sequentem. sequitur enim propte
rea no ad aliud sed ad se dici putat ingenuus
uel si concedas q³ illud sit asseriue dictum.
dico q³ uerum est q³ ideo est pater. q³ ingenu
us ita q³ negatur in ingenito ca p³ etatis.
ea primo qua secundo mo per se respectu p³
etatis. sed hoc no ideo genitus. q³ pater e ue
ra prout negatur pericitas. primo mo i p³
respectu h⁹ notionis ingenui. q³ ingenuu no e
de formali 7 p se intellectu paternitatis. sed
sunt diuerse notiones distincte formaliter 7
pnt abinimice separari i creaturis. 7 i o gela
tus no pdicatur primo modo p se de p³. nec

pater est causa inherenti. huic pdicati pri
mo modo sicut homo respectu animalis 7 i o
negatio peritatis primo mo in patre re
spectu ingenui est. hoc tamen non ideo inge
nitus quia pater est falsa. scundo modo per
se itatis sicut non ideo risibilis quia homo
quia negatio illa importata p ingenuu cose
quitur notione illa affirmatiua in patre ut
falso suu subiectu ut dictu est prius.
Ad secundu dicendu cu arguit q³ negatio or
dine ad prius precedit ordine ad posterius
Dicendu q³ uerum est in ordine entiu absolu
toru quia primu in ordine prius est ad se
q³ competur ad secundu sed in ordine rela
tiuoru ubi primu consequitur in esse pprio
eius relatione ad suu correlatiu. 7 ex or
dine ad secundu sicut est in ordine persona
non est uerum quia negatio ordinis ad prece
dens sit prius ordine eius ad secundu quia
tunc illa negatio esset prior primo fm esse
suu ppriu quod habet in suo ordine. Per hoc
patet responsio ad prima probatione de or
dine essentialiu in quo prima essentia e om
nino absoluta 7 ideo in tali ordine concedo
q³ prius conuenit sibi negatio ad precedens
q³ ordo eius ad sequens non sic autem in ordi
ne personaru. Ad secunda probatione di
co q³ contradictoria habent intelligi simul
pro eodem tempore 7 eodem instanti dura
tionis quia in eode i stanti durationis ho
mo est animal 7 non est animal: 7 hoc e ue
ra homo est animal. 7 hoc est falsa homo non
est animal sed non pro eode instanti nature
quia semper est prior affirmatio q³ negatio
natura fm philosophu quarto methaphi
sice 7 negatio p³ supponit semp affirmati
one qua consequitur si sit propria patet co
parando ad filiu spirare 7 a simili compan
ro ad patrem generare 7 non generare.
Ad aliud cum dicitur q³ magis accedit ad
rationem absoluti est prius uerum est cete
ris paribus. sed negatio ingenui in hoc quod
dicit formaliter respectu scilicet q³ negatio
non habet propriam entitatem nisi ppriam
entitatem affirmationis 7 ideo est posteri
er affirmatione. Q³ etiam dicitur in modo
ponendi q³ prius est essentia no comunicata
in aliquo q³ comunicata. Dicendu q³ no

intelligit esse prius non comunicata q³ co
municata nisi in aliquo suspeso ut in per
sona patris que habens essentia prius ori
gine constituitur in esse personali aliqua p
prietate positua q³ proprietate negatiua.
quia pprietas non potest esse propria nec
incomunicabilis ut prius patuit nisi per ra
tione alicuius proprietatis affirmatiue qua
consequitur ita hic de ingenito. Sed cu ar
guit. si essentia intelligitur prius non com
municata q³ comunicata igitur ut prius in
telligitur non comunicata q³ aliquis eas co
municans. quia comunicans 7 non comuni
catus sunt simul natura. Dico q³ non sequi
tur quia essentia ut non comunicata no est
prius persona cui comunicatur nisi priori
tat originis. persona autem cui comunicatur
est simul natura cum persona comunicante
quia sunt relatiua 7 per consequens sunt si
mul natura ita q³ non possunt esse sine in
uicem sed ex hoc no sequitur q³ sit prior na
tura comunicante quia non arguitur de si
multate 7 prioritate eiusde rationis de quo
dictu est dis. xvi. no oportet autem q³ illud
quod e prius origine alio correlatiuo sit pri
er natura ut pater filio comunicans comu
nicato causa causato ut ibi dictum est licet
sint simul natura. sed quod est prius natu
ra no correlatiuo est prius natura alio qa
sic sunt simul relatiua. relatiua enim sunt
simul natura 7 intellectu.
AD ARBU-DENTIA PRINC
falia. Ad Damascenum dico quod ipse scilicet
si sum non intendes omnes alias ppri
etates excludere sed tm essentialia que sunt
communio obuequia statim post uerba allegata
subdit i illis pprietatibus p³ nitate filiatoe
7 p³ est de attendit distinctio personaru. Idem
uult cap. primo 7 fm hoc oportet dicere q³
exprimedo una pprietate alicui⁹ p³ one idu
sit oes alias pprietates eiusde p³ one ut p in
generatione intellexit ta p³ nitate q³ spira
toes actiu q³ magis expressit sequeter. ali
ter eni contradiceret sibi ipse quod no e coe
dendu sed excludit communia 7 essentialia
illius persone ut dictum est. Ad secun
dum dico quod simplicitas non est tota causa
quare una proprietate predicatur de alia

in abstracto, sed simplicitas cum infinitate
quar do eni utrumque extremum est infinitum. uel
alterum quatumcumque abstractum propter infi
nitatem unius uel amboꝝ predicantur de se in
uice in abstracto, nam in diuina bonitas est
simplicitas, quia utraq; est formaliter infinita. hec
uera bonitas est paternitas propter infinitatem
unius extremi, scilicet bonitatis, sed quando neu
trum est formaliter infinitum predicatio unius de
altero in abstracto est simpliciter falsa, quia hec est
falsa cum non sit simpliciter quod ydeitate paterni
tas est filiatio, in concreto autem possunt esse idem
ydeitate propter tertium infinitum quod con
cernunt cuius sunt idem que ibi sunt ut es
sentia, et sic unum potest predicari de alio in co
creto, sed non in abstracto, quia tunc auferretur
ab eis in finitas quod concernebat in concreto, et
per consequens auferretur ydeitate eorum
ut sic, non igitur propter simplicitatem istam
sed propter simplicitatem infinitam predicatur ef
fentialiter de aliis in abstracto. Ad tertium
cum erigitur quod quod pater est pater eo est persona
uex est si recipit eo uniformiter in maiore
et conclusioe, sed tunc est secunda consequentia
falsa, quia enim pater est pater eo est persona,
et primo modo dicendi per se et non primo quod
nascibilitas que est propria notio sequitur
propria affirmatione per se, ut passio sequi
tur subiectum sicut quod est homo est animal, sed quan
do dicitur ultra quod est hec persona est inascri
bilis, uerum est secundum modo dicendi per se et
non primo, quia inascribibilis que est propria no
tio, sequitur propria affirmatione per se ut pas
sio sequitur subiectum, sicut quod homo est animal, est ri
sibilis, primo modo dicendi per se, quia conclusio
semper sequitur conditione premisse debilis ut
patet, quia ex altera affirmatiua et altera ne
gatiua semper sequitur conclusio negatiua, ite
ex altera uera et altera falsis sequitur conclu
sio falsa, ite ex altera necessaria et altera con
tingentiua semper sequitur conclusio contingens. Si
igitur altera premissa in proposito sit per se
primo modo et altera per se, secundo modo, con
clusio semper debet sequi ex uirtute sigifi
ficacionis per se secundo modo et non primo modo
licet gratia materie, aliquando sequitur nobilior
conditio premissa. Ad quartum quod quando
dicans dicit ad se et suppositum absolutum

si habeat aliquid a se et possit illud colere,
alteri nobilior est illud habere a se, quam colere
re illud alteri, sed si constituat in esse ad alte
rum cui quod habet colat non est uex, quia tunc
est illud quod est per coactionem ad alterum quod
consequitur proprietatem habendi eentia sic est in
proposito, quia pater constituit in esse personali,
per coactionem esse eius ad alterum, quod ex plenitu
dine perfectionis sue quod necessario se alteri col
et sicut dicitur per philosophum quod prima intelligit ex
plenitudine perfectionis sue se alteri neces
sario colere, et necessario producat alia a se

Secundo quod suppositum est una per
sonam non esse ab alia, sed omne aliam
ordine originis precedere. Quero
utrum eentia diuina ex seipsa determinet si
bi primam subsistentiam et personam primam quod non
quod determinat sibi aliquid ex se forma
liter, illud habet in quocumque fuerit, ut si homo
determinat sibi ex se risibilitatem, in quocumque
fuerit illud sibi determinat ut pater uisio
miter de subiecto et passione sua, igitur simili
ter si eentia determinat se formaliter ad sub
sistentiam primam per one determinat sibi illam
in qualibet, ita in quocumque supposito esse pri
mam personam, et per consequens quelibet per
sona est pater. Item si determinaret sibi
subsistentiam et relationem quia persona prima con
stituit in esse personali tunc non posset esse
cum ratione opposita quia tunc opposita essent
simul non posset et ita stare eentia diuina, cuius
generatione passiva, quia generatione actiua
ibi oppositam ex se sibi determinat. Item
relationes opposite eque primo fundantur in ef
fentia diuina propter sui infinitatem, et illius il
limitationem ad illas, non igitur ex se magis
determinat ad unam ut ad generationem acti
uam quam ad aliam ut ad generationem passiuam.
Contra eentia diuina habet primam subsistē
tiam, et non determinat ad illam per proprietatem
tem absolutam, quia tunc esset suppositum ab
solutum nec per proprietatem aliquam relationem
posteriores proprietate considerari illi subsistē
tencie, quia per nullum posterius determi
nantur ad constituendum prius, igitur essentia
diuina ex se determinat ad subsistentiam primam
perone.

AD SOLUCTIONEM QUESTIONIS.

nihil inuenitur communiter nisi quia proprie
tas constitutiva persone pullulat in essentia per
modum nature quod non declarat propositum.
Ideo ad solutionem huius questionis ponit
duas distinctiones, unam de determinate
et indeterminata sibi opposita, aliam de
primaria que suo tanguntur in proponendo
questione. Est igitur duplex indetermina
tio, una contradictionis, que est ad unam par
tem uel ad aliam indeterminate quia neu
tram partem sibi ex se determinat quia tunc
posset esse sub altera, et isto modo si unum est
indeterminatio ad contraria accidentia et
eorum opposita et hec indeterminatio est im
perfectionis propter contingentiam, alia est
indeterminatio illimitationis que non est ad
opposita contradictione produci da hoc uel hoc
sed est ad opposita disparta que ita est inde
terminata illimitate ad produendum hunc effectum
uel illum ut uermem uel plantas que sunt
disparte opposita sicut si esset tantum determi
nate uirtutis ad produendum hunc effectum
et hec indeterminatio est perfectionis quia quanto
indeterminatio tanto superior et nobilior
patet in agentibus equiuoce respectu plu
rium effectuum, patet in sole respectu omnium
que possunt generari per putrefactionem, et
de deo respectu creature, prima autem inde
terminatio est cum contingentia quia est ad
unam partem contradictionis uel ad aliam
quia neutrum sibi ex necessitate determi
nat, secunda indeterminatio bene potest sta
re cum necessitate sicut patet in sole qui ne
cessario agit equiuoce disposita materia si
cut agens uniuoce necessario ageret, isti du
plici indeterminati correspondet duplex
determinatio per oppositum. Una determi
natio que est ad alteram partem contradic
tionis determinate et non ad aliam, secunda
determinatio est limitationis que tantum est
ad unum effectum produendum et sicut ali
quid est determinatum dupliciter sic cotin
git determinari ad aliud dupliciter. Uno
modo determinatione opposita contingente
et non determinatur ad contradictoria, alio
modo determinatione limitationis ad unum
tantum, essentia diuina igitur primo modo

determinat sibi omnes proprietates in diuina
ad intra tam essentialis quam personalem. Se
cundo modo nihil sibi determinat limitate
quia si sic determinaret se ad unam proprietatem
uel ad aliquid extra non posset etiam esse
cum alia et sic est essentia diuina indetermi
nata indeterminatione opposita determi
nati limitationis quia non solum determi
natur ut qua subsistat prima persona sed ad
secundam et tertiam quibus subsistunt alie
perone, et loquendo de ista indeterminatione
est questio rationalis quomodo et quo prius
det. rimietur ad primam personam quam ad secundam
uel ad tertiam quia quocumque sunt aliqua di
stincta impossibile est quod ex equo se habeat
inquantum sic sunt distincta, essentia igitur
et proprietatem prime persone que aliquo mo
do distinguuntur re uel ratione non eque mo
do non ex equo se habent igitur unum est pri
us altero aliquo saltem secundum rationem non pro
prietatem est prior essentia quia essentia est
fundamentum eius et uniuersaliter fundamē
tum aliquo modo est prius eoque fundat igitur
eque essentia aliquo modo prior est, et ali
quam primatem habet respectu proprietatis
prime persone, quomodo igitur ad illam de
terminatur non per proprietatem aliquam po
steriorem quia posterius sicut non est causa
prioris ut sit sic nec est determinatio eius,
nec per aliqua proprietatem priorem quia
illa ponitur prima, et tunc esset querendum
quo determinaretur ad illam sicut prius et
sic in infinitum, nec determinatur essentia
ad proprietatem prime persone per ipsam
met proprietatem prime persone quia illa
proprietatem non est determinata in essentia
nisi quia pullulat in essentia a qua habet ut
subsistat igitur ex se formaliter est deter
minata ad proprietatem prime persone que
primo fundatur in essentia ut sibi conueniat
prius in subsistentia in prima persona quam in
secunda uel tertia, determinata tamen est
ad proprietatem cuiuslibet persone deter
minatione opposita indeterminationi continge
ntie et contradictionis et etiam indeterminatione in
determinatione opposita determinationi limita
tionis ad omnes proprietates intrinsecas
essentiales notionales et etiam ad omnia extrin
9

secunda producenda. Ad cuius declarationem facio secundam distinctionem de primitate quae quedam est primitas adequationis. Quo uniuersale dicitur primum. quod est in subiecto suo primo. et ens obiectum primum intellectus. et risibile prima passio homini adequata et non facti ut platonem. et habere tres conuenit triangulo primo. Alia est primitas immediationis ut quod aliquis primo inest alicui. quod in eitate inest sibi et sine medio. isto modo dicitur mus quod sol illuminat totum medium. et primo respicit primitate adequationis. sed pro primitate immediationis illuminat partem sibi participatam prius quam remotam. licet primo id est adequate respiciat totum medium pro passio. igitur adequate sibi correspondente. Similiter aliud exemplum est de anima intellectiua respiciete totum corpus organum. unum in genere cause formalis pro primo perfecti. unum adequato: sed primitate immediationis. primo respicit cor quod alias partes corporis quod primo et immediate incipit ibi uita. et corpus uita. primitas autem adequationis est duplex. una extensiuam et alia intensiuam. Ad propositum ergo dico quod si queratur an eentia diuina primo primitate adequationis intensiue determinet. primo ad primam personam dico quod sic. quod prima persona est intensiue eque perfectior sicut omnes simul et ita perfecta subsistentiam habet eentia in una persona sicut in orbibus. sicut species in creaturis ita perfecte subsistit in uno individuo sicut in omnibus. licet non ita sit perfecta in uno individuo sicut in pluribus propter sui diuisionem ut dicit augustinus. vii. de tri. et ita primitate adequationis intensiue respicit ita secundam personam et tertiam sicut primam. Si uero queritur an eentia diuina primo primitate adequationis extensiue determinet sibi primam personam. Dico quod non. quia natura secunda nata subsistere in pluribus subsistentiis non determinatur extensiue ad unam illarum. patet et alia respectu partium corporis. eentia autem secunda duplici secunditate intellectus scilicet et uoluntatis habet subsistere in duabus personis productis et una non producta. et ita primitate adequationis extensiue determinat ad oes tres personas et non tantum ad primam. Si uero

fiat questio de primitate immediationis. dico quod sic. determinat enim sibi primo primitate immediationis subsistentiam prime persone et non secunde uel tercię. cuius ratio est. quod quod aliquid indifferenter se habet ad plura quod tamen primo respicit primitate adequationis. inter que etiam est ordo inter se. primo primitate immediationis determinat primum in illo ordine quod alia patet de sole respiciente totum medium pro passio. qui primo illuminat partem sibi uiciniorum quam distantem primitate immediationis. Eodem modo de anima respiciete adequate totum corpus organum. tunc pro proprio factibili tamen primo immediatus animat cor quod manum et alia membra. eentia autem diuina primo primitate adequationis extensiue determinat sibi subsistentiam trium personarum inter quas est ordo originis. uel primitate immediationis determinat sibi primo primum in illo ordine originis. et alia posterius origine. nec intelligitur sicut quidam intelligunt. quod ex eentia primo surgit et pullulat tres relationes ex quibus sic subtracta ad modum subiecti suis accidentibus. sed quod ex se ut dictus est determinat immediate subsistere in prima persona relatiua pro prima proprietate que sibi primo determinat que est prima persona per illam proprietatem et eentia determinata ad illam. primo ita uere est et subsistit sicut seorsum persona absoluta. Nam habens eentia in primo signo originis: in prima subsistentia: comunicatur secundo de substantie in secundo signo originis: et ut habet eentia in duobus comunicat tercio substantie. in tercio signo originis: et ita est ordo in personis in modo habendi eentiam: ex quo patet eentia non bene dicitur qui dicitur istos modos quasi ex equo perficere eentiam in actu secundo sicut tres anguli ex equo perficiunt triangulum. Verum est enim quod proprietates trium personarum sic ex equo sunt eentia quod nulla precedit alteram secundum naturam quod omnes simul sunt secundum naturam. una tamen precedit aliam origine. quod una ut prima producit secundam. et prima et secunda producit terciam. producent autem in quantum producent eentia prius origine quam productum.

DE ALIENIS DICUNT Eentia perfici illis tribus modis habendi eentiam

in tribus personis falsum est quia non maiorem perfectionem habet eentia in se pro hoc quod habetur illis tribus modis a tribus personis quam si tantum ostenderetur secunditas productionis eius in uno modo est quod dicunt tercio scilicet quod eentia perficitur in esse secundo istis modis habendi eam quia ut dictum est supra generare spirare non dicunt perfectiones simpliciter nec aliqua relatio in diuinis nec in creaturis dicitur perfectione formaliter. determinat igitur sibi eentia primitate immediationis subsistentiam prime persone. Sed tunc est dubium. sub ratione cuius principii determinat eam sibi. Hic diceret unus doctor primo quod determinat eam sibi sub ratione principii materialis. uel quasi materialis. quia ponit eentiam materiam respectu paternitatis sed hoc improbatum est. vii. et viii. Posset igitur dici quod aliquos quod determinat sibi proprietatem in ratione principii productiui et quasi effectiui quia hic deus ut dictum est. vii. est habens eentiam diuinam quasi principium formale et actiuum ad omnia principandum. et per se existens ante omnem proprietatem relatiuam. quod omni eentia formalis qua uel quo correspondet. quis uel quid existens illa eentia formalis. Omne autem pro se existens habens formam actiuam potest agere secundum existentiam illius forme. igitur hic deus respectu illius in quibus subsistit per communicationem potest agere secundum actionem illius forme. suam autem agere est sua comunicare. igitur comunicando paternitati tanquam proprietati conuenienti prime persone sub qua existit comunicat sibi facere se patrem ut sic ipsa nata esse singularis precedens aliam faciat primo suppositum patris. et mediante hoc supposito patris mediatione originis faciat se suppositum filii. et tercio illis mediantibus faciat se suppositum spiritus sancti.

SED TUNC QUAE DE UR MAIOR difficultas quam prior. quia ex hoc sequeretur primam personam produci quod est contra sanatos quia non est producta. Item sequeretur quatuor persone in diuinis. Nam hic deus distingueretur a patre ut producat a producto. quia uel producit se et multa talia sequeretur que forte possent solui sic ponente quia tamen isti uidentur nimis abstrahere eentiam quia secundum esse et agere que abstractio uidetur esse mendax. ideo dico aliter. quod scilicet eentia in ratione principii formalis determinat sibi proprietatem prime persone non principii formalis informantis. quia uicquam tale principium in suo genere primum principiat. nisi principium productiuum preintelligatur principiare in suo genere scilicet effectiue. ueniens formam materie informabilis. et ita si eentia diuina esset forma informans. oporteret eare aliquid in diuinis prius eentia quod informaret effectiue quod est impossibile. determinat igitur sibi eentia proprietatem prime persone quasi in ratione principii formalis non informantis sed uantis esse eo modo quo quiditas dicitur forma respectu sui suppositi quia eo modo se habet eentia ad proprietates personales. quod quiditas se habet respectu proprietatis individualis. et sicut quiditas in creaturis primitate immediationis. determinat se ad unum suppositum primum in quo primo existit et cui prius dat esse sic eentia diuina primitate immediationis determinat sibi proprietatem prime persone cum qua facit primum suppositum in diuinis. Sed si queratur quomodo natura comunicabilis pluribus suppositis comunicet et determinet sibi primum eorum. Respondeo. omnis quiditas comunicabilis est. sed si quiditas sit creata non omnino primo sed per aliquid aliud a se determinatur ad esse in supposito primo secundo et tercio quia realiter diuidit in eis et secundum aliud esse est in uno. sed quiditas in creata omnino inproducta comunicabit pluribus sine sui diuisione determinat se prius ad primam subsistentiam. et mediante illa ad secundam subsistentiam et tertiam. nec determinatur per aliquam proprietatem personalem quia non est materia nec quasi materia. sed ut actus infinitus determinando sibi primam proprietatem dat sibi esse et subsistere. uel subsistentiam prime persone. et sic quodam ordine originis determinat sibi proprietatem secunde persone et tercię et etiam subsistit in eis ut dictum est. Ad pri-

rentur que forte possent solui sic ponente quia tamen isti uidentur nimis abstrahere eentiam quia secundum esse et agere que abstractio uidetur esse mendax. ideo dico aliter. quod scilicet eentia in ratione principii formalis determinat sibi proprietatem prime persone non principii formalis informantis. quia uicquam tale principium in suo genere primum principiat. nisi principium productiuum preintelligatur principiare in suo genere scilicet effectiue. ueniens formam materie informabilis. et ita si eentia diuina esset forma informans. oporteret eare aliquid in diuinis prius eentia quod informaret effectiue quod est impossibile. determinat igitur sibi eentia proprietatem prime persone quasi in ratione principii formalis non informantis sed uantis esse eo modo quo quiditas dicitur forma respectu sui suppositi quia eo modo se habet eentia ad proprietates personales. quod quiditas se habet respectu proprietatis individualis. et sicut quiditas in creaturis primitate immediationis. determinat se ad unum suppositum primum in quo primo existit et cui prius dat esse sic eentia diuina primitate immediationis determinat sibi proprietatem prime persone cum qua facit primum suppositum in diuinis. Sed si queratur quomodo natura comunicabilis pluribus suppositis comunicet et determinet sibi primum eorum. Respondeo. omnis quiditas comunicabilis est. sed si quiditas sit creata non omnino primo sed per aliquid aliud a se determinatur ad esse in supposito primo secundo et tercio quia realiter diuidit in eis et secundum aliud esse est in uno. sed quiditas in creata omnino inproducta comunicabit pluribus sine sui diuisione determinat se prius ad primam subsistentiam. et mediante illa ad secundam subsistentiam et tertiam. nec determinatur per aliquam proprietatem personalem quia non est materia nec quasi materia. sed ut actus infinitus determinando sibi primam proprietatem dat sibi esse et subsistere. uel subsistentiam prime persone. et sic quodam ordine originis determinat sibi proprietatem secunde persone et tercię et etiam subsistit in eis ut dictum est. Ad pri-

num principale dico q̄ essentia diuina de-
terminat sibi determinatione opposita in
determinationem contingētie 7 contradic-
tionis omne proprietate ad intra siue sit es-
sentialis siue p̄sonalis, sed determinatione
immediatus tantum determinat sibi pro-
prietatem p̄sonę prime, sed quādo aliquid
isto modo sibi determinat non oportet q̄ in
quocunq̄ fuerit in illo illud sibi determinet
ut quasi formaliter sit in illo. Exemplus
si sibi immediatus sibi determinet in agen-
do productione plante, quoniam alicuius alte-
rius effectus non oportet q̄ in quocunq̄ p̄-
ducto ab eo mediate producat plantas igitur
a simili si essentia determinat sibi prop̄rieta-
tem prime p̄sonę non oportet q̄ in quolibet
supposito eas sibi sic determinet sicut est in
prima p̄sona quia tamen illam proprietatem
prima sibi necessario determinat ideo oportet
q̄ in quocunq̄ fuerit q̄ in illo habeat il-
lam proprietatem licet non habeat illam ut cō-
stitutiuam illius 7 ita in filio esse. tia habet
pateritatem eo modo quo quilibet p̄sona in
alia est per cōmunionem. Ad secundū
dico q̄ essentia determinat sibi vnā relati-
onem vel vnā proprietatem suppositi unius
non potest stare cum opposita relatione in
eodem supposito, quia determinat sibi eam
dat sibi esse 7 subsistere 7 determinat sibi
oppositam proprietate dat sibi aliam subsiste-
tiam 7 alia ratione suppositi ex se, unditate
sua, stans tamē cum illa relatione cōmpatiē-
disparatam relationē in eodem supposito ali-
quā sed non omnem sicut dictum est d. xiii.
nec tamen ille plures proprietates quibus
quodam ordine originis se cōmunicat sunt
actus informantes essentiam sed potest cō-
uerso, quia sicut una forma quodammodo illi-
mitata informaret plures materias uel plu-
res partes alterius rationis ut anima intel-
lectus manum 7 pedem quibus dat esse ui-
tale, sic essentia diuina ex illimitatione sua
se habet ad plures proprietates que subsistūt
in ea, sed non eque primo primitate originis
fundat tales relationes, quia sic destrueret
origo, quoniam si p̄sona producta originetur a
prima necessario ponitur q̄ una ē prior alia
quia nō originatur a se de hoc dictum ē alias.

Exco 7 ultima queritur sine ar-
gumentis, utrum tantū sint quicq̄
notiones. Argumenta pro 7 contra
queri alibi. Respondeo ex quo notio ex rati-
one sua significat per modum innotescendi
aliud s̄m q̄ diuersimode aliquid facit inno-
tescere aliud s̄m hoc potest diuersimode notio
accipi. Accipit enī vno modo p̄ actuali noticia
obiecti intelligibilis, ut pro conceptu for-
mato quem habemus de deo in intellectu no-
stro, 7 de isto modo innotescendi non que-
ritur. Alio modo accipitur pro ratione in-
notescendi aliud q̄ proprie significat q̄ ali-
qua p̄sona est cognoscibilis ex parte sua, 7 sic
est persona aliqua nescibilis dupliciter. Vno
modo quantum ad ea que sibi cōueniunt ex p̄-
te essentie, 7 sic omnes proprietates essentia-
les ut perfectiones simpliciter possunt dici
notiones sicut patet per Damascenum cap.
quarto, ubi inquit noticiam d. i per huius
modi proprietates. Alio modo p̄sona est nosci-
bilis s̄m illa que sibi cōueniunt ex parte p̄-
prietatis p̄sonalis 7 hoc adhuc contingit du-
pliciter. Vno modo formaliter 7 intrinsece
sicut suppositum in creaturis cognoscitur
per quiditatem specificam, 7 alio modo acci-
dentiter 7 quasi extrinsece sicut cognosci-
tur per accidentia que consequuntur quidi-
tatem specificam. Primo modo si accipiat
notio pro ratione formali 7 intrinseca inno-
tescendi personam in diuinis sunt tantum
tres notiones sicut sunt tres proprietates per-
sonales quia quilibet persona tantum una
proprietate formali constituitur intrinsece
7 formaliter in esse personali. Si autem ac-
cipiatur notio secundo modo pro eo quod est
ratio innotescendi aliquid quasi accidentali-
ter 7 quasi extrinsece, hoc erit dupliciter.
Vno modo quasi ratio innotescendi prima
constitutioni persone. Alio modo quasi ratio
innotescendi sicut sequens constitutionem
per persone. Si primo modo sic essentia ex cō-
fuitate oriuntur proprietates constituti-
ue personarum potest dici notio quia es-
sentia diuina quasi in ratione cause est in-
tellectui diuino ratio innotescendi personam
7 etiam aliquo modo intellectui nostro quia
ex duplici secunditate essentie ad cōicandū

se scilicet p̄ modum intellectus 7 voluntatis
cognoscimus filium 7 spiritū sanctū. Si au-
tem accipiatur notio pro ratione innotescendi
p̄sonam p̄ modum proprietate consequentem
constitutionem eius sic non ponit nisi due
notiones cōmuniter vna sequens constitu-
tionem patris, quia pater cognoscitur non
esse ab alio, ut innascibilitas, 7 alia cōmu-
nis patri 7 filio, quasi eis aduenticia ut spi-
ratio actio, patet igitur q̄ distinguendo no-
tiones tanquam proprietates p̄sonales ab essen-
tialibus, 7 essentia, q̄ tantū sunt quinque vi-
delicet tres constitutiue 7 due quasi aduenti-
cie. Sed hic est dubium quare inspira-
tuitas non ē cōmunis notio patri 7 filio si-
cut innascibilitas est cōmunis notio patri 7
spiritui sancto.

AD HOC ETIAM RESPON-
deo sicut responsum est de ista ad tercium ar-
ticulū prime questionis qua queritur vtrū
ingenitū sit proprietate patris, tenendo igitur
s̄m cōmune opinionē q̄ tantū sunt qui-
que notiones potest dici q̄ in p̄sona non
est notio. Ad quod intelligendū est sciendū
q̄ differenter se habet innascibilitas
ad patrem 7 ad eius esse personale, 7 inspi-
ratiuitas ad patrem 7 filium, quo viso vide-
bitur in proposito quare inspiratiuitas si
sit notio patris 7 filii sicut innascibilitas ē
proprietate 7 notio patris. Innascibilitas
enim in patre sequitur eius proprietate po-
sitiuam qua pater est pater in esse personali,
sed inspiratiuitas in patre 7 filio precedit
spirationem actiuam in eis q̄ sicut in prima
persona constituta per relationē eius ad secū-
dam prius est ordo eius ad secundā, q̄ nega-
tio originis eius ad prius ut supra dictum ē
sic in personis relatio nō constituit eas i or-
dine ad personā ab eis procedentē prius dicit
negationē originis consequentē suas prop̄ri-
etates constitutiuas quā dicat ordinē ad per-
sonam ab eis procedentē, q̄ sic unumquodq̄
prius est illud q̄ est positū per alia, positi-
uum quā negatio alicuius sibi cōueniat, q̄
negatio propria nō conuenit sibi per affir-
mationem ut dictum, sic unumquodq̄ prius ha-
bet negationem propriam consequentē suas
prop̄riam quidditatem quā aliquem respectu

tum cōmunē qui consequitur suā proprietatem
quidditatem sicut patet in exemplo in ordi-
ne cōntiarum, q̄ sicut essentia prius est hec
cōntia sic negatio originis ad precedens pri-
or est in illa essentia quā respectus eius ad
sequens, licet ingenitum sequatur prop̄rieta-
tem constitutiua patris qua pater ē pater.
7 ita conceditur eius notio negatiua, inspira-
tuitas tamen prius consequitur patrem 7 fi-
lium in esse personali constitutos, quoniam
in eis conueniat spiratio actio respectus, s.
sicut pater paternitatem constituit. Et
ideo prius intelligitur pater quam ingeni-
tus ita pater 7 filius prius intelliguntur
pater 7 filius quam spirant, q̄ spiratio acti-
ua, nō constituitur in esse personali, 7 ita
prius intelliguntur nō spirabiles uel inspi-
rabiles quā spirantes. Nam si per impossi-
bile spiritus sanctus nō procederet a filio, esset
utiq̄ inspirabilis 7 nullo modo spirans. Si
muliter si nec pater nec filius spirarent per
impossibile essent inspirabiles 7 tamen spi-
ratio actiua nō conueniret eis. Est igitur
i eis prius inspiratiuitas q̄ spiratio actiua q̄
si postea duceret eis inspiratiuitas q̄ spiratio
actiua, cū posterius nō possit manere destruc-
to primo, sequitur q̄ nō essent inspirabiles
nisi spirarent q̄ est impossibile, sicut igitur
prima essentia que nō constituitur i eis
per relationem ad sequens prius habet
respectum negatiuum ad precedens quā po-
sitiuum ad sequens, sic persona constituta in
eis nō per relationem ad personam prece-
dentem ab eis sed per alias quibus essent su-
ficiēter constitute sine illa ut patuit disti-
ctione, xiii. prius habent respectum negati-
uum ad illam ut ad inspiratiuitatem quam res-
pectum affirmatiuum ad eam ut spiratiuam
actiuam. Ex hoc sequitur propositum q̄
inspiratiuitas nō est notio, q̄ uniuersaliter
quando unum oppositorum est proprietate
pertinens ad dignitatem oppositam, nō per-
tinet ad dignitatem 7 e conuerso quādo unū
est pertinens ad dignitatem, suum opposi-
tum nō pertinet ad dignitatem, nō ita ē
quod pcedere ab alio in cōmuni sumptū nō
est dignitas immo indignitas in creaturis
ergo suum oppositum nullo modo scilicet p-

cedere ab alio sed esse a se q. importatur per ingentium et innascibilitatem in patre erit dignitatis. et ratione dignitatis qua importat potest esse notio ipsius. Econtrario autem q. procedere per modum uoluntatis. et filio e dignitatis in spiritu sancto. et q. conse quens oppositum no sic procedere per q. significatur per insparabilitatem no dignitatis sed indignitatis. ideo no potest esse notio in patre et filio. Sed dices sicut procedere p modum uoluntatis est dignitatis et est notio. et suum oppositum ut no sic procedere est indignitatis et no notio. igitur procedere p modum intellectus q. significatur per nascibilitatem erit notio pertinens ad dignitatem. et suum oppositum q. significatur per innascibilitatem. nullo modo erit pertinens ad dignitatem nec notio e q. tra predicta. Dicendum q. innascibilitas pro ut opponit processioni filii per nascibilitatem no e notio ut condusum est. nec importat dignitatem q. sic conuenit spiritu sancto. et non est notio patris. sed si accipitur no solum ut negat filium nasci per generationem. sed pro ut negat omnem modum essendi ab alio. sic est notio patris et importat dignitatem. Unde in nascibilitas uno opponitur omni processioni ab alio. et sic est notio patris ad dignitatem eius pertinens. et suum oppositum no est notio nec dignitatis scilicet esse ab alio in comuni. Alio modo opponitur tali ut processionem per generationem solum habendo aliam processionem. et sic conuenit spiritu sancto. et ideo sic no est notio nec aliqd dignitatis. qz suum oppositum est notio et dignitatis in filio. pater igitur ad illam dubitationem q. in spiritalitas non est notio etc.

Ira distinctionem. xxviii. querit utrum principium uniformiter accipiat in diuinitate pro principio essentialiter et notionaliter siue personaliter. Dico q. no. Magister in littera qui dicit q. nullum principium multitudinem facit ad sensuum intelligentiam. Item principium essentialiter ut creare et ad extra et ad intra personaliter. ut generare et notionaliter ut spirare no est eiusdem rationis ut patet ex

terminis. principiari etiam ad extra q. e causare est tantum respectus rationis principiari uero personaliter ut generare siue notionaliter ut spirare est relatio realis. ens aut reale et ens rationis no sunt eiusdem relationis igitur nec principium est eiusdem rationis in illis. Antecedens patet. Consequenter patet. qz si actus no sunt eiusdem rationis nec potentia uel principium eorum e eiusdem rationis. Item relatiua rationis multiplicatur. si igitur unum relationis sit multiplex. et reliqua. sed principium eenti aliter personaliter et notionaliter est multiplex patet ex terminis ut causa filius et. h. nec unius rationis in eis igitur etc.

CONTRA ILLA DELETERA Ina tia que no impediunt unitatem conceptus communis no impediunt unitatem conceptus magis communis. h. ista determinata principiari scilicet in eadem natura uel in alia. si impediunt naturam conceptus cause. q. est i ferius ad principium. v. metha. qz principium sequitur ad causam. et no econtrario. igitur ista determinata ut principiari in eadem natura q. est principiari ad intra. personaliter uel notionaliter. et in alia natura ad extra q. est principiari essentialiter no impediunt unitatem conceptus principii. ad idem patet na a causa uniuoca cuius e causale in eadem natura. et a causa equiuoca cuius est causare uel principiari in alia natura abstrahitur unus conceptus cause et uniuocitatis in utroq. Hic posset distingui de principio principiari mediante formali ratione principiari et formali principio principiari. Quomodo principium cadit in ratione potentie uel dispositione. Est enim potentia principium quo potens. sed sic no intendit querere questio. nec sic loquitur magister in littera hic. qz de principio personaliter dicto et notionaliter quo producitur filius et spiritus sanctus dictum e prius de principio essentialiter dicto respectu creature dicitur infra libro secundo. Est igitur intentio huius questionis. an principium ut dicitur de principio essentialiter dicto et notionaliter sit unius rationis et uniuoce dicatur

de principio sic diuersimode accepto. Circa quod declarandum sunt duo uidentia sicut duo ponuntur in titulo questionis. Primum utrum sit eiusdem rationis pro ut dicitur de principio personaliter et notionaliter dicto. **QUANTUM AD PRIMUM** dicendum est consequenter ad ea que supra dicta sunt de. xxv. q. a principio personaliter et notionaliter dicto potest abstrahi communis conceptus principii essentialiter de principio utroq. et est communis no solum comunitate rei ut conceptus dei. sed etiam comunitate rationis et prime intentionis ut persona. nec propter hoc est uariabile ut ibi declaratum est. sicut enim a proprietatibus personalibus potest abstrahi conceptus communis relationis et productionibus per modum nature et uoluntatis. conceptus communis productionis de quo potest esse aliquis certus ignorans de hac productionem et illam. qz postum e certus unam personam esse ab alia nesciendo tamen qua productione speciali sit ab ea. **Ut**rum generatione uel spiratione et a propriis productionibus potest abstrahi communis conceptus producentis uel principii e producere unius quidem rationis principii personaliter et notionaliter accepto. scio enim aliquam personam esse principium alterius ut primam personam. nec tamen scio eum principium personale uel notionale. et ideo hoc nomen unius rationis est in utroq. **QUANTUM AD SECUNDUM** membrum magis dubito an principium dicatur in unam rationem de principio essentialiter et ad extra. et de principio personaliter et notionaliter ad intra. qz principium sic et sic dictum no uidetur uariari nisi penes producere in eadem natura et alia natura que terminantia no uidentur uariare unitatem conceptus ut supra argutum est. Sed ex alia parte cum nihil sit commune uniuocum prime intentionis eiusdem rationis. enti reali. et enti rationis q. distrahatur rationem entis. qz est ens diminutum. vi. metha. et cum principia re ad intra personaliter et notionaliter dicatur respectum realem. qz est ad terminos realiter distinctos et principiari ad extra. ut creare tantum dicatur respectum rationis no

uidetur principium sic et sic dictum e unius rationis. Ideo si dicatur q. relatio rationis no est in genere relationis. Posset dici consequenter q. ei et relationi reali no est aliqd conceptus communis eis prime intentionis. nisi sit conceptus generis generalissimi. et si iste conceptus no sit communis relationi rationis et relationi reali. qz illud q. est secundum quid tale no habet eandem rationem euz eo q. est simpliciter tale. et hoc in quantum illud est secundum quid tale et no simpliciter tale q. addo propter rationem sanitatis que dicitur de uina et animali de uno secundum quid et alio simpliciter. tamen secundum aliquam rationem potest aliquid unius rationis dici de eis patet utrumq. est qualitas. nam color in urina licet secundum quid sit sanitas. quia tantum respicit sanitatem. simpliciter tamen est qualitas. sed in quantum color in urina est sanitas secundum quid. non est eiusdem rationis additus de ea et sanitate in animali. quia illud est simpliciter tale. relatio enim relationis cum sit secundum quid tale et relatio. qz per actum intellectus referentia q. est diminutum. Uidetur q. nullus sit conceptus communis principii essentialiter dicto et personaliter siue notionaliter dicto.

Si uero dicatur q. relatio rationis sit simpliciter in genere. quia respectus non habet esse simpliciter in genere nisi secundum esse essentie. quia tunc predicaciones essentielles in genere non essent uere nisi si predicata actualiter existerent in re extra. et tunc bec eēt falsa. si no esset actualiter existens. homo est animal quod est falsum qz significatum nominis no cadit re eadē humanitas enim tantum est humanitas. Nec enim est uera. et tamen secundum eum sexto methaphisice abstrahit ab omni modo esse etc. demonstrationes etiam no essent nisi de rebus existentibus nec scientie. et tunc destruetur et re uel non existente in re ut rosa. impossibile esset habere scientiam uel demonstrationem de ea que omnia sunt falsa. **Coordinatio** igitur rerum in genere est. secundum quod de eis potest haberi aliquis conceptus illius generis. siue in re existat siue no igitur cum relatio rationis possit habere

conceptam quidditativam relationis. sicut relatio realis nec differunt in conceptu. sed tantum in re et existentia. Videtur quod conceptus principii essentialiter et personaliter ut notionaliter sine eiusdem rationis. Quod autem relatio rationis sit simpliciter in genere patet si illa opinio de numero ultimo posita est supra distinctione vigesimaquarta est vera. scilicet quod numerus secundum rationem eius formalem sit ab anima et unitas eius. quod extra animam non habet aliam unitatem quam aggregationis ut hoc hoc sicut dicit philosophus octavo methaphisicorum. et de numero extra animam. et constat quod numerus est vera species quantitatis. ut sit generis quantitatis. descendat igitur in magnitudine ut speciem ens reale et in multitudinem ut speciem et ens rationis. igitur non repugnat enti rationis quod sit in genere. sed hoc tamquam dubium dimittit.

AD PRIMUM RATIONEM In oppositum dico quod si suscipitur principium esse unius rationis secundum quod dicitur de principio essentialiter et personaliter potest dici quod magister propter multiplicem intelligentiam principii. intelligit speciales modos principii. contentos sub principio in comuni quod non est inconueniens hoc dimittit sicut dubium. Assero tamen quod principio notionaliter et personaliter dicto est hoc nomen commune. et eiusdem rationis in eis. licet principium notionale sit alterius rationis. a principio personaliter. quia sicut in creaturis a duabus speciebus alterius rationis. ut homine et asino potest abstrahi communis conceptus generis et eiusdem rationis sicut a generatione et specie ratione. que sunt alterius rationis secundum proprias rationes eorum potest aliquid commune eiusdem rationis abstrahi et uniuoce de eis dici ita est de hoc nomine principium quod potest abstrahi a principio notionali personaliter et esse unius rationis. licet illa a quibus abstrahitur sint alterius rationis secundum eorum proprias rationes. Per hoc patet ad secundum quando dicitur quod principium non est unius rationis in diuinis. ut generare et spirare. Verum est secundum rationes earum speciales principaliter. tamen in co-

muni quod abstrahitur ab utroque est unius rationis. Et cum dicitur relationem rationis et reali nihil est commune uniuocum. concedo secundum unam opinionem predictam Et ideo principium non dicitur uniuoce de principio essentialiter et notionaliter dicto. dicitur tamen uniuoce de principio personaliter et notionaliter dicto quod utroque dicit relationem realem.

SECUNDUM ALIAM OPINIONEM potest dici quod dicitur secundum eandem rationem de principio essentialiter. et notionaliter. et quod relationi rationis et reali conuenit uniuoce conceptus generis generalissimi ut dictum est Ad tertium dico quod principium in comuni non est multiplex. sed simpliciter unius rationis dicte de omnibus principiiatis. sicut producere dicitur de generare et spirare. Ad probationem dico quod licet absoluta super que fundantur relationes principiiati sint alterius rationis. tamen ab ipsis relationibus sic fundatis potest abstrahi conceptus communis unius rationis sicut licet res diuersorum generum sint sicut primo diuersorum in entitate. potest tamen abstrahi ab eis uel a relationibus fundatis in eis conceptus unus realis unius rationis. sic in proposito.

ALIAM PROLESI DICIT SECUNDUM ALIAM OPINIONEM. quod licet principia illa sint diuersa rationis quantum ad rationes eorum proprias. conueniunt tamen in ratione comuni abstracta ab eis. Si autem teneatur quod relatio rationis non sit per se in genere potest dici ad primum in oppositum quod non est consequentia ab inferiori ad superius secundum aliquem unum conceptum. quod principium est equiuocum. secundum quod dicitur de principio essentialiter et notionaliter. et non dicitur conceptum aliquem communem. uerumptamen hoc primo dicitur per se. sicut hoc nomen causae

Ad secundum dico quod sicut causare producere uel principiare in eadem natura. Uel alia que sunt diuersa determinantia. quantum est ex parte illorum non uariat conceptum causae ad causatum. et ideo illa determinantia non impediunt unitatem conceptus eiusdem rationis. In proposito tamen licet ista de-

terminantia in eadem uel alia natura non impediunt unitatem conceptus illa tamen quod dantur intelligi per determinantia in eadem natura. ut relatio realis quod est ad productum ut principiatum in eadem natura et relatio rationis quod est ad principiatum in alia natura bene impediunt unitatem conceptus. quod relationi reali scilicet non est aliquis conceptus unius eiusdem rationis communis. quod licet possit abstrahi uniuoce conceptus a deo et creatura non tamen a re rationis et reali. quod conceptus abstractus a deo et creatura est ex utraque parte realis. et sic eiusdem rationis. Non sic ab re reali et rationis. quod ex una parte est realis et ex alia rationis tantum. Ad idem enim et prior est diuisio entis in ens reale scilicet. quod in ens creatum et increatum. quod ens reale ut uniuoce membrum alterius diuisionis est commune utriusque membro secunde diuisionis. ut enti creato et increato. quod utroque est ens reale. et sic patet.

Ita distinctione xxx. queritur utrum relatio noua creature ad deum necessario coexigat nouam relationem in deo ad ipsam. Quod sic. aug. v. de trinitate. ca. xvi. uult. sicut non potest esse seruus qui habeat dominium. ita nec dominus quin habeat seruum. Sed si nulla relatio noua esset in deo ad seruitutem nouam in creatura potest esse seruus sine quod est inconueniens. Item illius nouitas non repugnat deo cuius nouitas non ponit mutationem in eo. quod non negat nouitas in eo nisi propter mutationem in eo cui aduenit de nouo secundum aug. ubi primum numerus autem qui relative dicitur cum de nouo incipit esse precium alicuius appiati quod totiens dicitur precium appiati diuersi non tamen propter hoc in se mutatus est. Igitur quotiens dicitur illa substantia incommutabilis ad creaturam relatiue et temporaliter inchoat relatiue dici non propter substantie eius aliquid accidisse dicitur hoc ille. Item relatiue sunt simul natura. igitur si relatio noua in creatura. non arguat nouam in deo. relatio creature erit eterna. uel non erit simul quia nouam et eternum non sunt simul.

Contra quod de nouo inest alicui potest dici fieri illud. Sed si de nouo inest deo alicuius relatio potest de nouo dici fieri illud. hoc est inconueniens. quod non fit aliquid de nouo

quod prius non fuit nisi abstracto efficiente et mutante illud nulla mutatio in deo. igitur etc.

RESPONDEO. DICIT AD questionem tria declarando circa ipsam.

Primo quod in creatura ad deum est aliqua relatio noua. Secundo quod hoc non exigit aliquam relationem nouam in deo ad ipsam.

Tercio sub qua ratione deus terminat relationem nouam creature ad ipsum. Primum probatur sic. quod quoddecim fundamētum est nouum. Si secundum illud fundamētum sit relatio ad terminum necessario relatio est noua. quod posito fundamētum nouo dependente ad terminum necessario positum relatio noua. sed cum aliquid creatur fundamētum est nouum. aliter nihil esset nouum in rebus et manifestum est creaturam secundum rem fundamētum referri ad terminum producentem. quod necessario ad terminum dependet. Igitur illa relatio qua referatur est noua. Item creatio passiva est noua. sed creatio passiva non dicit nisi relatio nem uel formam quam necessario consequitur relatio. Nec potest intelligi creatio passiva noua nisi in respectu ad creatorem. igitur creatura ad deum est aliqua relatio noua in creatura. Quod autem non necessario coexigat nouam relationem ex parte dei probatur. quia si sic. Aut igitur realez. aut rationis. Non realem ut probabitur in sequenti questione ne fiat circulus. Probatur etiam statim sic. impossibile est relationem talem aduenire de nouo alicui omnino simplici. nisi illud nouum sit. quia simplex est illud quod habet. igitur impossibile est relationem nouam realiter aduenire deo. nisi in ipso esset aliqua nouitas. et per consequens mutatio. Nec relatio noua in creaturis necessario coexigat relationem rationis nouam ex parte dei. quia aut illa relatio rationis causaretur in deo per actum intellectus increati. aut creati. Non increati. quia impossibile est esse uel intelligere transitum a contradictorio in contradictorium sine mutatione. sed si intellectus diuini comparando se ad creaturam nouam causaret in se relationem rationis nouam intelligeret se sub contradictorio illius quod prius intellexit. igitur esset mutatus. Nec ista

relatio noua est causata in deo per actum intellectus creati ut patet. si primo creasset aliquid non habens intellectum ut angelum uel animam. tale enim prius refertur ad deum uel potuit referri. quia compauit se ad ipsum causando in deo relationem. Dices si in deo nulla posset esse relatio noua causata per actum intellectus sui. nec aliquis intellectus creatus posset esse qui causaret. Item non posset deus intelligere se creatorem. sed tamen intelligeret creatum. Hanc objectionem cum sua solutione querere ubi prius.

QUANTUM AD TERTIUM articulum dico quod deus sub ratione mere absoluta terminat relationem nouam creature ad ipsum. Quod probatur dupliciter. Primo scilicet relatio creature ad deum est secundum tertium modum relationis. quod est per modum mensuræ et mensurati. et hoc modo terminat mensuram relationem mensurati ad ipsam sub ratione mere absoluta. quod secundum philosophum. vii. methaphisicorum. In hoc differre iste modus ab aliis duobus primis. quod est ibi relatio mutua in utroque extremorum. In hoc autem tertio modo unum non dicitur ad alterum nisi quod alterum est eius. ut scibile non fertur ad scientiam. nisi quod scitum refertur ad scibile. in scibili igitur secundum quod terminat relationem scientie. non est relatio rei nec rationis. quod secundum non mutuitatem dei ad suum correlatum distinguitur a duobus primis modis relationum et non secundum relationem rationis. ut post patebit. hoc etiam probatur aliter in pede questionis alibi de actu et potentia. Ad primum in oppositum dico quod non potest esse noua relatio in uno extremo nisi sit noua in alio quando sunt relationes mutue in secundo modo uel primo modo relationum. causa autem refertur ad deum relatione de tertio modo tantum. Sed quando relationes non sunt mutue non potest esse appellatio noue relationis nisi si relatio noua in creatura. et ideo non potest deus noua appellatione denominari dominus. nisi incipiat relatio seruitutis noua in creatura. Ad secundum dico quod nulla noua relatio nec realis nec rationis aduenit numero cum de nouo sit precius alicuius apprehensum. sed tamen est nouitas istius relationis que importatur per precium et apprehensum uoluntatibus commu-

tabilibus et uolentibus numero pro precio. igitur terminat relationem precii sub ratione sua absoluta appellatione. tamen relatio denominatur unum. et aliud a uoluntate. et intellectu uolente hoc pro precio et illo pro apprehensio. sed in deo non est aliqua relatio noua ad creaturam nouam ut rei nec rationis. sed tantum noua relationis appellatio per intellectum creatum componentem ipsum ad creaturam. et licet deus non terminet relationem nouam creature ad ipsum per aliquam relationem nouam in ipso ad creaturam. In ipso tamen est duplex relatio eterna respectu creature. Una relatio respectu creature ut intelligitur productibilis ab eterno et possibilis. Alia ut intelligitur iam producta in esse actuali. et sicut ratione potentie et ratione actus sunt duo obiecta. ita et duo actus intelligendi idem sub diuersa ratione. et ita due relationes secundum rationem de hoc que re alibi arguendo contra primam opinionem.

Intra di. xxxi. queruntur ydemptitas. equalitas. et similitudo dicantur secundum substantiam uel secundum relationem. **Q**uod secundum substantiam. quod augustinus. v. de trinitate. iii. et vii. querimus secundum quod sit pater filius et qualis natura. non secundum hoc quod ad patrem dicitur filius. est equalitas. restat igitur ut secundum illud quod se dicitur sit ei equalis et infertur. igitur secundum substantiam est ei equalis. Item. v. de trinitate. xi. eo magnus quod deus. et vii. de trinitate. c. iii. eo sapiens quod deus. ubi ergo manet in deo magnitudo et sapientia ut sic possint fundare relationes similitudinis et equalitatis. et sic equalitas et similitudo in diuinis non dicitur secundum relationem sed secundum substantiam. Contra quod dicitur secundum substantiam in diuinis de singulis dicitur secundum substantiam in singulari tantum. et non pluraliter in eis secundum augustinum. v. de trinitate. ca. x. sed tres persone sunt tres equales tres similes. igitur non secundum substantiam sed secundum relationem. Sed dicas quod non dicitur tres equales. sed tres coequales. sicut dicitur in simbolo athanasio. hoc nihil est quod equalitas aut dicitur secundum substantiam aut secundum relationem. Si secundum substantiam igitur non pluraliter in diuinis ut prius. si secundum relationem aut ergo secundum rationem ad intra. et secundum relationem ad extra.

quod non conuenit. quod persone diuine non sunt coequales ad extra. quia tunc essent tantum et quales ad extra. quia sequitur sunt coequales ad extra. ergo equales ad extra. Si dicitur secundum relationem ad intra. igitur sunt equales ad intra inter se. et habetur positum. Unde interiectio etiam appositum cum dicitur coequales denotat affectionem extremorum in equalitate et relationem equalitatis terminari ad extrema intrinsece inter se. Simili modo distinguitur in hoc philosophate. Omne uerum et deum esse differunt ex hoc quod relatio differentie potest terminari ad extrinseca. uel intrinseca.

Secundo quero iuxta hoc. **Utrum** ydemptitas similitudo et equalitas sint relationes reales. **Q**uod non. quod inter eadem extrema secundum idem fundamentum non possunt esse distincte relationes reales. quod relationes non dependent realiter ab aliis ut causis quam ab istis. et ideo non uidentur distingui realiter nisi uel a fundamentis uel extremis uel utriusque simili. sed relationes reales originis fundantur in mediata super essentialiam et relationes communes in equalitas et similitudo et sunt iste. et ille. inter eadem extrema. quod intrinseca. igitur iste et ille non distinguuntur realiter. et constat quod aliquo modo distinguuntur. quod relationes communes sunt comunicabiles. igitur tantum distinguuntur ratione. Item si essent reales quilibet haberet aliam realem sibi oppositam sed plures reales essent in eodem supposito est impossibile. quod qua ratione una relatio realis cum essentia constitueret inpositum patri ratione et alia. Item. x. methaphisicorum. dicit philosophus. quod equale opponitur magno et paruo sicut negatio utriusque quod quod nec est magnum nec paruum respectu alicuius illud est sibi equale. igitur non dicit relationem posituam. sed tantum priuatiuam. igitur non relationem realem. sed tantum rationis. Contra Augustinus contra maximum li. tercio ca. xiii. Pater non est maior filio. quia equalem filium sibi genuit. igitur equalitas est inter patrem et filium ex natura rei. que eodem modo est in eis. Et secundum hi-

lariu tertio de tri. similitudo et equalitas sibi ipsi non est sibi alicuius ad se. igitur similitudo et equalitas sunt relationes reales. et iter extrema distantia realiter.

Quod iuxta hoc quero. **Utrum** sit alia equalitas in patre et filio. **Q**uod non. quod forma eadem spes non pluraliter fit nisi per materiam. quod secundum philosophum. vii. methaphisicorum. In seipatis a materia idem est quod quid est cum eo cuius est. idem est igitur quid dicitur et habens quid dicitur hoc est in seipatis a materia. omnis forma et quidditas est de se hoc. et in pluraliter. quodlibet autem in diuina est sine materia. igitur pluraliter est pluraliter. igitur equalitas non potest ibi esse pluraliter. quare etc. Item quando efficiens est unius rationis et unum numero et materia siue susceptiuum uel receptiuum. similiter effectus causatus erit necessario unum numero et unius rationis. hoc patet per philosophum. vii. methaphisicorum. qui uult quod effectus nunquam uarietur nisi propter uel etc. Illud autem quod in proposito habet rationem efficientis est de se unius rationis et unum numero ut essentia que est fundamentum a quo originantur iste relationes communes. sicut quod habet rationem receptiuum relationis communium est unius rationis et de se hoc ut magnitudo uel uirtus et perfectio. Nam similitudo et equalitas attenditur in personis secundum magnitudinem. igitur tantum erit una equalitas et una similitudo in personis. Item tantum una est paternitas in diuinis. igitur tamen erit ibi una equalitas. Antecedens patet consequentia probatur. paternitas est tamen una. quod adequat suum fundamentum. igitur similiter si equalitas sit relatio realis sibi equaliter suo fundamento. igitur tantum una erit equalitas.

CONTRA QUIDAM RELATIO respicit terminum seu correlatum distinctum ut distinctum. patet eius diffinitione. **Q**uod esse est ad aliud distinctum se habere. sed in omnibus relationibus mutuis unum relationum respicit suum correlatum sub ratione relationis ad ipsum aliter non refertur mutuo. igitur respicit ipsum ut distinctum relatione ab ipso. Non est autem distinctum ab eo relatione per relationem qua refertur ad illud. igitur per relati-

enem aliam equalitas et similitudo sunt relationes mutue. quia sicut pater est equalis filio et sic filius et spiritus sanctus sunt equales patri non eadem qualitate. igitur alia quare etc. Item omnis relatio mutua habet distinctam relationem in relato ab illa in qua refertur ad ipsum. tum quia ipse est distinctus ad quod refertur. tum quia omnis talis relatio siue rei siue rationis. habet oppositum ad illud ad quod refertur. nihil enim distinguitur a seipso nec opponitur sibi. si primo igitur est alia equalitas patris ad filium et conuerso. Item relatio sufficienter intelligitur habere esse in unico supposito. ergo per eam non refertur aliud suppositum ad ipsum. quia impossibile est aliquid denominare aliud formaliter nisi sit formaliter. igitur cum pater sit equalis filio et conuerso alia erit equalitas que refertur pater ad filium. et alia que refertur filius ad patrem.

AD PRIMAM QUESTIONEM dico quod circa eam non sunt optime secundum substantiam potest intelligi dupliciter. Nam secundum philosophum. v. methaphisicorum. secundum quod toties dicitur quotiens causa. secundum quam. igitur potest esse nota causalitatis et perfectitatis in propositione respectu inherenti. predicati dupliciter. uel perfectitatis. Primo modo ut cum dicitur homo secundum quod homo est animal. uel rationalis. Uel sic secundum quod sic dicitur secundum relationem est enim per se. primo modo. quia in sua ratione quidditativa dicitur substantiam uel relationem. Et sic distinguunt augustinus. v. de trinitate. in. quod quedam nomina dicta de deo dicuntur secundum substantiam et quedam secundum relationem. quia isto modo omnis relatio. siue cuius siue propria. siue rei. siue rationis. in hoc quod non potest intelligi sine respectu et habitudine ad alterum statim exprimit suo nomine et essentialiter habitudine relationis. Si autem secundum quod noret perfectitatem propositionis. secundo modo. ut homo secundum quod homo est risibilis. Ubi notandum in subiecto causalitas inherenti predicati. sic concedendum est patrem esse equalis filio secundum substantiam. et contra similitudinem. quia tunc nota causalitatis denotat suum determinabile ut substantiam esse causam inherenti passionis

siue. uel essentialitatis ad subiectum et hoc est uerum. quia essentialis substantia indiuisa est et si fundamentum relationum communium est qualitas eorum. quia oriuntur ab ipsa. Et ideo sic quod est essentialis in patre fundatur relatio equalitatis ad filium. et conuerso in filio relatio equalitatis ad patrem uere. ergo potest uterque dici equalis alteri secundum substantiam. Essentia autem ut ois una in patre et filio et sic. est fundamentum equalitatis unius persone ad aliam. et ideo quilibet dicitur equalis alteri secundum substantiam. Istud patet in exemplo in creaturis ubi denotatur in esse supposito et denotare ipsum per fundamentum et est denominat ipsum per formalem rationem relationis. Dicimus enim quandoque quod fortis est similis platonem secundum albedinem que est fundamentum relationis similitudinis. et hec est uera secundo modo per se. quia albedo que est fundamentum similitudinis est causa. quia similitudo in esse suppositis. nisi enim essent albi. uel aliquo modo equales non essent similes. Dicimus et quod fortis est secundum similitudinem similis platonem. Et hec est uera per se. primo modo. quia ibi denominat suppositum tale non fundamentum sed formaliter secundum formalem rationem eius. **SIC IN PROPOSITO EX** dicitur pater quod possent deum magistri saluari. in ista distinctioe que ponit equalitatem et similitudinem dicitur secundum relationem. et tamen secundum substantiam. ut pater sit equalis filio. non tantum secundum relationem et formaliter. sed et secundum substantiam et fundamentum. et quod dicitur ista equalitatem et similitudinem relative dicitur. uerum est formaliter. et primo modo per se. et sic primo modo pater est equalis filio secundum equalitatem. et similitudinem pater secundum substantiam est equalis filio secundo modo per se et fundamentaliter. et sic hoc etiam est uerum dicitur magistri in fine primi capituli distinctionis. quod equalitas patris et filii non est uocio et relatio et fundamentaliter sed uere unitas et ydempritas. non enim est una equalitas in filio nisi ratione unitatis essentialis que est fundamentum equalitatis in oibus.

PER HOC PATEL AD PRIMAM auctoritate augustinus. quod filius non est equalis patri secundum quod ad patrem id est secundum illam relationem originis que refertur ad patrem. uel secundum si-

liationem. nec primo modo. nec secundo. quia sic tantum secundum similitudinem est et filius est tamen sibi equalis secundum equalitatem primo modo et est sibi equalis secundum substantiam secundo modo. quia substantia uel essentia est fundamentum illius equalitatis in eis. Ad secundum cum dicitur quod magnitudo et equalitas non manent in diuinis sed transeunt. Et ideo ut sic non possunt esse fundamentum equalitatis et similitudinis. Dico quod manent ibi ut transcendentia sunt secundum suas rationes formales. et tamen transeunt secundum unam ydempritatem in substantiam siue essentialitatem. et sic quod manent possunt fundare relationes reales Sed hec est dubium. cum enim essentialis sit fundamentum relationis originis ut paternitatis: filiationis: et processionis. sicut et relationis communis. quare non potest dici quod pater deitate est pater. uel secundum deitatem est pater sicut dicitur secundum deitatem: uel substantiam est equalis filio. Si enim hec sit concedenda. pater secundum essentiam est equalis filio. quia essentialis est fundamentum equalitatis et similitudinis et talium relationum communium. cum autem essentialis eque immediate. et primo fundet relationes originis. Uidetur patri ratione concedendum. quod pater secundum essentialitatem uel deitatem est pater filii. sed sicut secundum deitatem est equalis filio. quod est contra augustinum. vii. de trinitate. Non est pater quod dicitur. Respondetur in creaturis suppositum potest referri secundum rationem fundamenti relationis. ut homo dicitur similis secundum albedinem. albedo que est fundamentum similitudinis. et hoc ideo. quia relatio in creaturis est forma actuans et informans ipsum. ut sic immediate ratio supposito receptiuam relationis. et ideo denotat suppositum a relatione per naturam fundamenti actu sci fundamentum. et quia est immediatum receptiuam relationis. et non ipsum suppositum est fundamentum est superficies respectu albedinis et albedo respectu similitudinis. Sed relatio originis non comparatur ad essentialitatem ut actus uel forma informans uel perficiens ipsum: potentia immediate receptiuam alicuius processionis. quia est infinita. et ideo suppositum non denominatur a tali relatione. nec per se primo modo. nec secundo modo per naturam fundamenti quod nullum actum recipere potest quo sit

perfectius. uel immediate fundamentum talium relationum. Uerumptamen aliqua ratio specialis subest quare suppositum denominet a relatione siue per naturam fundamenti. ut dicitur quod sit pater filii. quia essentialis secundum rationem unitatis precise inquantum scilicet est una in tribus est fundamentum omnium relationum equalitatis: similitudinis: et ydempritatis. Non sic inquantum una. uel secundum rationem unitatis precise fundat relationes originis. sed secundum rationem absolutam et precisissimam deitatis. dicitur enim esse equalis pater filio secundum essentialitatem per hoc quod essentialis ut una est proximum fundamentum relationis equalitatis in eis. Non autem dicitur esse pater secundum deitatem quia deitas ut una non est ratio fundandi propria. ita quod unitas sit relatio fundandi. Et ideo non est similis huic.

AD SECUNDAM QUESTIONEM dicitur quod iste relationes communes non sunt quia ad hoc quod aliqua equalitas sit realis relatio requirit distinctas magnitudines super quas fundatur et commensuratur in eis ita ut in eis sint realiter bis accepte Non est autem nisi una magnitudo in diuinis personis. Et ideo secundum illam non potest esse relatio realis inter illas. Contra relationes originis fundantur in ea et non ut bis accipitur. ergo eodem modo in proposito. Assidens patet quia aliter relationes originis pluralificarentur et esset pluralitas eiusdem rationis. quod est falsum. quia essentialis realis ibi tantum unica. et non potest ex se bis accipi realiter. quia una est realiter. Sed si bis accipitur ad fundandum relationes originis. hoc erit per intellectum urentem uno ut duobus et talis relatio necessario est relatio rationis cuius extrema sunt tantum ex actu intellectus ut patet ex quinto methaphisice. de relatione ydempritatis. Consequentiam proba dupliciter. Primo sic. que fundantur in uno. secundum quod unum non requirunt maiorem distinctionem inter se. quam que fundantur in uno. et tamen non secundum quod unum subiectum uidetur includere predicatum. Relationes fundantur in essentialitatem diuina inquantum est una. ita quod unitas

est ratio proxima fundandi eas. relationes autem originis fundantur in essentia diuina que est una. ita quod unitas sit ratio proxima fundandi eas sicut est respectu relationum communium ergo non maiorem difficultatem requirunt in fundamento suo relationes communes. quam relationis originis. Si ergo relationis originis non obstante quod sunt reales fundantur in eadem essentia semel et non bis accepta. multo magis relationes communes. et si sunt reales fundantur in essentia una semel et non bis accepta. Aliter probatur ista consequentia sic secundum eundem doctorem. oppositae relationes originis. Ideo fundantur in eadem essentia simpliciter seu semel. et non bis accepta. quia est finita. sed relationes communes magis fundantur in ea sub propria ratione infinitatis quam relationes oppositae originis. ergo relationes originis maiorem difficultatem requirant a parte eius. Probatio assumpti. Nam essentia ut est quid et pelagus infinite substantie est fundamentum relationis ydemptitatis. Item sub ratione magnitudinis uel quantitatis uirtutis. que est finitas est fundamentum relationis equalitatis. non sic autem fundantur in ea relationes originis. Item relationes distincte secundum speciem fundantur super quantitatem non requirunt in fundamento distinctionem oppositam unitati. patet de relationibus excessi et excessantis. que fundantur super unum fundamentum in quantitate. et de toto et parte. ergo non multo fortius in proposito. quia relationes eiusdem speciei cuiusmodi sunt relationes communes et equiparantie non requirunt in fundamento distinctionem oppositam unitati cum sint relationes de modo unius. Item hoc simpliciter patet de relatione ydemptitatis. Nam perfecta ydemptitas potest esse in entibus ex natura rei. igitur ydemptitas personarum diuinarum cum sit perfecta si forma est ratio realis ex natura rei. sed perfecta ydemptitas non est sine unitate fundamenti. Maior probatur. quia quandoque extremum imperfectionis. et ignobilius. potest esse in entibus. patet. x. metha. inaequalitas autem potest esse in entibus ex natura rei quod est quid minus perfectum equalitate. quia

secundum Augustinum de quantitate anime equalitas. etiam in quantum ratio in equalitati in re preponitur. ergo multo magis perfecta equalitas inuenitur in rebus ex natura rei non nisi inter personas diuinas. quia est realis et in eodem fundamento. In creaturis autem nihil est sibi idem nisi diminute per actum scilicet intellectus et non relatione reali. quia non est sufficiens distinctio extremorum. quia non realis. Nec ipsum ad aliud est reale propter defectum unitatis fundamenti. Et ideo in creaturis nunquam est perfecta ydemptitas nisi secundum quid quia altera istarum conditionum perfecte ydemptitatis que est in deo deficit ibi. quia uel non est unitas fundamenti. sicut est in diuinitatis diuersis eiusdem speciei. uel eiusdem generis. Uel non est distinctio realis extremorum sed tantum per actum rationis utentis uno per duobus. Perfecta ergo. et uera ydemptitas est in personis diuinis ex natura extremorum. Item quarto sic si posset esse unum et idem fundamentum numero in duobus subpositis creatis. Uerum esset dicere quod inter ea esset uera et realis ydemptitas. Nam si due substantie uel duo colores essent in eadem quantitate. licet una post aliam uere et realiter esset una equalis alteri et sine opere intellectus quod patet. Nam si quantitati subtrahatur a substantia panis in sacramento. statim post efficeretur alia substantia panis uere et realiter esset substantia equalis alteri que presuit. Similiter si albedo esset in duabus superficies uere essent realiter similes. Uel si colores in eadem quantitate uere essent realiter equales. Si uero alia est alans de extra manu et sinistra. ergo hoc magis est simile illi in quantum aiata et oppositum dicitur includere contradictionem. ergo cum in personis diuinis sit eadem essentia ex natura rei et eadem quantitas uirtutis. et eadem perfectio ex natura rei erit perfecta ydemptitas. perfecta est equalitas et similitudo in eis ex natura rei.

ITEM QUOD DICITUR Opinio ista. quia due magnitudines inter quas est equalitas in diuinis non possunt esse equaliter nisi preintelligantur commensurate.

NON INTELLIGITUR. Nam quero quod intelligat per istam commensurationem aut aliquid dictum a se aut aliud. Non aliquid ad se. quia tunc illa commensuratio nihil esset formaliter nisi ille magnitudines. et ita diceret quod oportet illas magnitudines commensurari prius quam habeatur ratio equalitatis est dicere magnitudines prius esse magnitudines quam inter illas sit equalitas. Item si ista commensuratio dicat relationem. aut prius. aut secundum. aut tertium modi. Non tertium modum. quia dicit relationem mutuum inter commensurata. Nec secundum modi per modum actiui et passiuus quia una magnitudo non agit in alia cum qua commensuratur. nec etiam patitur ab alia. Si autem commensuratio dicat relationem primi modi. aut ergo per modum numeri excedentis et excessi et ita destruet equalitatem quia extrema sunt formaliter inaequalia. aut per modum unius et tunc est ipsa equalitas. Et si hoc. aut ergo eadem ratio cum equalitate aut alia et per modum unius. Si primo modo ergo equalitatis in infinitum. aut ipsa commensuratio inter magnitudines non est nisi equalitas earum. Et si tunc accipias quod ipsi requiritur distinctas magnitudines. petis principium. nec est tunc aliud dicere equalitatem requirere distinctas magnitudines sed tunc petitur conclusio in premissa.

ALITER DICITUR ANTIQVOR. doctor quod equalitas non est ratio realis. quia equalitas secundum ipsum dicit essentiam et relationem. cum ergo quodlibet in diuinis sit essentia uel ratio realis. si equalitas sit ibi ratio realis. aut ratione relationis. aut ratione essentie. Non ratione essentie quia equalitas imponit distinctionem. et si esset ratio realis propter essentiam essentia distingueret in personis. nec ratio relationis. quia ratio non est realis ut comparatur ad essentiam si transit in eam. ergo sequitur quod tunc sit ratio realis. et ita de relationibus comparatis aliis. Sed ista deductio fallit secundum fallaciam consequentis. tacet enim una propositio quod si fuerit ductio bona. sed illa assumpta et expressa est simpliciter falsa. licet enim in diuinis

non sit nisi essentia et ratio. ibi tamen est suppositum habens utrumque quod precise neutrum eorum est. Et ideo licet essentia non referatur nec ratio. ipsum tamen ex ipsis constitutum realiter referatur relationis communi ad aliud suppositum. Unde peccat ratio ab insufficienti.

RESPONDEO ERGO AD questionem. ydemptitas. similitudo et equalitas. sunt uerissime relationes in deo. Et ne hoc uideatur nouum est opinio que dicit quod equalis et inaequalis sunt quedam passiones quantitatis. et sic quantitas est duplex scilicet motus et uirtutis. quantitas autem uirtutis summe reperitur in deo. quia infinitas ideo secundum illam potest esse in eo equalitas et sicut infinitas uirtutis est in deo. et non tantum per actum intellectus. sic et equalitas que est passio consequens ex natura rei illam quiditatem est ibi realiter. et non tantum per actum rationis. Item in eadem questione. Respondendo ad ultimum argumentum esse fundamentum equalitatis quod uidetur includere diuersitatem. dicit quod ad inaequalitatem requiritur distinctio forme et distinctio suppositorum et unitas forme. quod autem in terminis ad equalitatem et huiusmodi cum distinctione suppositorum requiritur distinctio forme in eis hoc est ex imperfectione et limitatione illius forme. et ideo sequitur quod in inferioribus non est perfecta equalitas. nec similitudo. nec ydemptitas. sed tantum in deo. ubi fundamentum istorum est infinitum. Item distinctione. xxxi. in pede questionis dicit idem doctor quod cum in omnibus sit unitas et pluralitas positue et duo faciant similitudinem et equalitatem necesse est hoc positue accipi in diuinis. Item in pede questionis et eiusdem distinctionis quod hanc nomina similitudo et equalitas dicit respectus. propositorum conuenientium in aliquo uno. ita quod ratio uel respectus dicit formaliter rationem cause. dicuntur enim proprie secundum relationes. causaliter autem uel fundamentaliter secundum substantiam. Uult ergo iste doctor quod relationes communes sint reales cum oriuntur secundum eum quasi causaliter ex unitate fundamenti et distinctione suppositorum et non causant per actum intellectus.

Nec intelligitur quod

ista nomina dicant tantum relationem rationis quod distinctione xxxiii. q. iii. in pede. q. 7 in responsione ad fm argumentum. Ubi querit qualis sit relatio dei ad creaturam ex tempore dicitur quod dei ad creaturam non est relatio ex tempore nisi secundum modum intelligendi. 7 ita ista nomina non dicunt relationem absolute. sed secundum modum intelligendi. omnem autem relationem quam conceditur simpliciter esse in deo. 7 non secundum istam determinationem secundum modum intelligendi potest reale esse. Quare cum equalitas 7 huiusmodi relationes communes sunt ibi secundum eum 7 non secundum istam determinationem sed secundum modum intelligendi seu per modum intellectus. Videtur quod secundum intentionem eius sunt reales. Nam ibi distinguitur relationem realem contra relationem secundum modum.

Hanc opinionem tenendo declaro quedam circa eam. Primo que requiruntur ad relationem realem. Ubi sciendum quod tria necessario requiruntur ad hoc quod relatio sit realis. Primum ad hoc quod sit relatio realis. requiritur quod suppositum sit realiter 7 sit illud in quo habeat rationem quam consequitur ex fundamento. Secundum quod requiritur est. quod in termino requiritur terminum formaliter que referatur

Tercium quod requiritur formaliter rationem terminandam. 7 ibi tria sunt ex natura rei ibi necessaria est relatio realis. Requiritur ergo quod tria sint. distinctio. scilicet suppositorum relatorum. realitas rationis fundandi 7 terminandi. 7 quod oriatur habitudo 7 relatio ipsius extremis ex natura rei. Illa ergo relatio est realis que habet extrema distincta ex natura rei. 7 ideo relatio ydemprimitatis non est relatio realis. Item rationem terminandi realem. 7 ideo deus ad non ens non est relatio realis. 7 ideo contradictio non est relatio realis.

Tercium oritur ex natura extremorum ex natura rei non ex consideratione intellectus 7 ideo dei ad creaturam non est relatio realis ex parte dei. ex parte uero creature sic. quod ex natura rei dependet ad deum. omnes iste conditiones inveniuntur in relationibus communibus in diuinis ergo etc. Assumptum per

batur. Nam relata secundum equalitatem sunt supposita distincta 7 prius constituta secundum relationes originis quam referantur secundum istas relationes communes. Relationes uero communes non constituit personas distinctas. Unde mirabile uidetur quod relationes originis concedantur ab aliquibus reales propter distinctionem suppositoꝝ. 7 non relationes communes cum ille magis supponat distincta quam relationes originis.

SECUNDA ETIAM CONDITIO

relacionis realis est. quod essentia sub ratione magnitudinis 7 fundamenti realis est fundamentum equalitatis in personis. Unde unitas infinitatis 7 magnitudinis fundat 7 terminant istam relationem ex natura rei. ergo 7 infinitas. Antecedens patet de se. quod aliter persone non essent distincta tamen per actus intellectus considerantis. quod cum talis consideratio communis sit omnibus. quod est essentia le. filius non est magis filius quam pater. Nec conuertitur in se. Consequentia patet. quod ex hoc dicitur essentia esse infinita per se. quia ipsa existens fundat tres relationes subsistentes 7 tres personas. Secundo probatur illa consequentia sic. deus est beatus ex natura rei 7 non per negationem intellectus. est autem beatus uidendo 7 diligendo illam essentiam intente sicut est in se ex natura rei. Non autem beatificat illa essentia intellectum uel uoluntatem dei nisi sub ratione infinitatis. ut probatur de deo sicut ergo 7 sub ratione qua existit ibi realiter ex natura rei. quod aliter ut per actum intellectus non habet esse nisi diminutum ergo etc. Tercio sic esse competit essentie ex natura rei. ergo 7 infinitas. Consequentia probatur per damianum. ca. ix. essentia dei pelagus est infinitum omnium perfectionum in diuinis. Antecedens patet. quod si esse quod pertinet ad actum primum non est ibi ex natura rei. nihil est ibi. nec essentia nec natura. Quarto sic. nam absoluta essentia creata non potest intelligi nisi sub certo gradu aliquo entitatis 7 perfectionis. ergo deus intelligendo essentiam diuinam. aut intelligit sub gradu entitatis 7 perfectionis finito aut infinito. Non finito patet. quod tunc non esset deus ergo infinito. ergo infinitas magnitudinis

que est fundamentum 7 terminus relationis equalitatis 7 aliam communem est ibi ex natura rei. Dices quod magnitudo secundum suam formalem rationem transit in essentiam 7 non manet sic. 7 ideo non potest secundum suam rationem formalem ut distinguitur ab essentia fundare istam relationem realem. Respondeo. dico quod magnitudo illa que fundat equalitatem manet 7 transit in ydemprimitatem realem cum essentia 7 non facit compositionem cum ea. manet autem secundum rationem formalem qua formaliter distinguitur ab essentia ex natura rei. quod si diffinitur non caderet quantitas uirtutis in eius diffinitione. multo magis magnitudo uirtutis diuine. que est fundamentum equalitatis 7 aliam relationum communium transit 7 manet ut dictum est. Sic ergo patet quod fundamentum equalitatis relationis realis est reale. terminus etiam est realis. quod persona diuina est ratio terminandi. quod unitas magnitudinis est inter terminos 7 persona est ex natura rei ut prius dictum est. extrema etiam alterius relationis equalitatis ut persone diuine sunt distincta ex natura rei ipsa 7 fundamento realiter positus. sequitur relatio equalitatis ex natura rei. Per idem patet quod relatio ydemprimitatis sit ibi ex natura rei relatio inquam ydemprimitatis unius persone ad aliam. Nam ibi extrema sunt supposita realiter distincta. 7 fundamentum scilicet unitas essentie est ibi realiter in pluribus suppositis. similiter ratio terminandi est realis. quod existens in utroque extremo ergo etc. Si dicas quod unitas est in mediaturum fundamentum ydemprimitatis non essentia adhuc habetur propositum. quod secundum damianum in logica sua ca. xi. unitas distincte suppositorum in creaturis est unitas secundum rationem quod ex consideratione intellectus. sed unitas in diuinis est communis 7 realis. fundamentus ergo equalitatis. siue sit ipsa essentia. siue unitas eius semper erit reale.

TERCIA CONDITIO

scilicet quod ista relatio oritur ex natura extremorum patet per augustinum contra faustum li. iii. c. xxxiii. 7 ponitur xxxiii. di. viii. arguendo ad oppositam partem questionis de fundamento relationis similitudinis si sit reale pate-

bit in distinctione attributorum. Ad rationem cum arguitur quod iter eadem extrema secundum idem fundamentum non possunt esse relationes plures reales falsum est in creaturis. quia ignis generans ignem refertur ad illum relatione de secundo modo in quantum iste est generans 7 ille genitus. refertur et ad illam relationem de primo modo unius. quod si ibi similis uel equalis 7 tamen fundamentum utriusque est unum 7 idem. ut calor qui est principium agendi 7 assimilandi. Dices quod fundamentum non in se. sed sub ratione unitatis est fundamentum similitudinis. sed non sic est fundamentum relationis generantis 7 geniti. sed sub ratione potentie actiue. Hoc non affert propositum. quod si fundamentum absolutum est unum. Hoc eodem modo posset dici quod relationis essentie diuine est fundamentum sub una ratione realiter. 7 sic de aliis 7 multo magis potest hoc dici in diuinis. quod ibi est essentia inimita infinitas habens perfectiones sub quibus posset fundare diuersas relationes quam de essentia creatis formaliter limitatis.

AD SECUNDAAM RATIONEM

dico quod nec opposite relationes originis possunt fundari in eodem fundamento. sed cum inferat quod quilibet terminus cum essentia constitueret personam cum sit incoicabilis. Nego consequentiam. quod relatio originis primo adueniens essentie imperfecte constituit personam incoicabilem quod quicquid sibi secundo adueniens siue sit coicabilis siue incoicabilis nihil facit ad constitutionem ipsius persone. quod si faceret idem bis constitueret 7 perduceret. 7 simul esset 7 simul non esset 7 utroque altero eorum destructo nihilominus esset.

In patre enim licet ingenitum sit relatio realis 7 spiratio actiua in patre. posito quod non coicatur filio simpliciter esset relatio realis. 7 forte incoicabilis. 7 tamen neutra constitueret quod adueniant supposito iam in esse personali constituto per relationem originis prioris. Super hoc tamen est dubium quare relationes originis sunt prioris quam communes. cum eorum fundentur in essentia in quantum una 7 sunt magis abstracte. ut dicitur quam alie originis que non sic fundantur. Ad auctoritatem patris dico quod equale interpretat istam duplicem negationem aliquid maius

medium 7 aliquid minus, sicut dicit phi. sed
no p. r. scilicet, sed tñ dicit aliquid positiu meo
um u. ter illa cui cõpetit illa duplex negatio
Ideo phi. x. metha. postquã descripsit eã per
illã duplicẽ negationẽ ad maius 7 ad minus. di
cit. e aut mediu p negationẽ illoꝝ ut fuscũ i
ter album 7 nigru. Unde relationes cões ut
sic describũt per duplicẽ negationẽ. sunt tñ
relationes rõnis. qz no tñ sunt negationes
eã que sunt entia rationis. Et sic põt con
cedi qz pater e equalis sibi. qz nec maior nec
minor se 7 sic põt saluari magister in lra. q
uidetur dicere, quod equale uel inequale tñ
dicit p. uationẽ. Ut autẽ stricte accipit
pro medio positiu cui accidit ista duplex ne
gatio ad maius 7 minus, sicut habitus virtu
tis moralis accidit negatio extremo. scilicet e
relatio realis. fm qua una persona in diuis
e equalis alteri realiter.

AD QUESTIONEM TERTIAM
dico qz siue equalitas 7 alie relationes cões
sunt reales siue rationis quod plurificatur i
personis diuinis. 7 etiã in creaturis. ita qz si
sit relatio. alia est equalitas qua pater refer
tur ad filiũ. 7 alia qz filius referet ad patrem
qz sunt relationes mutue. relatio aut mutua
coexigit aliquã relationẽ in extremo suo cor
respondentẽ nõ eandẽ qua refertur ad aliud
qz unũ refertur ad aliud. 7 qd aliud nõ refertur
ad ipm p. r. tñ ad terciũ modũ relatiuorum
Ubi nõ est relatio mutua. relatio em mutua
necessario est ad terminũ relatiuũ. nihil at
terminat seipsum relatiue. ergo necessario
erũt due relationes in duobus extremis.
Eodẽ etiã modo si sunt relationes rationis.
tñ ad huc distinguũtur in extremis. qz licet
ut sic nihil habeat esse nisi fm quid. tñ sicut
habent entitatẽ ita 7 oppositionẽ relatiuã f
lationis mutue. sed impossibile est in quacũs
entitate qz eadẽ res sibi ipsi opponat fm for
malem rationem entitatis eius. quia idẽ
fm quid idẽ sibi ipsi nõ opponit. ergo oportet
necessario in extremis mutuo relatis esse.
aliam relationẽ fm quã adinuicẽ dicũt talia

SED TUNC EST DIFFICUL
tas qre relatioẽs origis nõ plurificant fm
unã rationẽ ut sint p. r. paternitates uel fi

liationes. 7 tñ reles cões unũ rõnis pluri
ficant. qz iã dictũ e p. r. esse equalitates. ubi
dictũ etiã supius qz in diuinis quocũd e unũ
rõnis e de se hoc. Respondeo nihil in diuinis
põt plurificari ad certã pluralitatẽ nisi p. r.
igat aliqua alterius rõnis p. qz plurificet. qz
nihil plurificat ad certã pluralitatẽ. nisi p.
deteriat ad certã pluralitatẽ. ergo nihil
unũ rõnis qz e plurificabile deteriat sibi
ex se certũ numẽ qz sicut e in tot. ita 7 in
p. r. bus. 7 in infinitis quãtũ e ex se. p. r. de sp. i
e qz p. r. e in infinitis indiuiduis. quãtũ e
de se. si ergo plurificabile unius rõnis deter
minat ad certã pluralitatẽ. hoc erit p. r. aliq
alteri rõnis. nõ p. aliqua posteriora. qz sicut
posteriora nõ requirunt ad eẽta nec ad uni
tatẽ uel ad diueritatẽ prioris. ergo p. r. priora
nõ unũ rõnis. qz plurificabilia unius rõnis
nõ determinant ex se ad certã pluralitatem
ut prius argutũ e. ergo si p. qz deteriant ad
certũ numẽ. hoc ergo erit p. r. priora alteri rõ
nis. 7 nõ unius rõnis. qz illa sunt plurifi. abi
lia in infinitũ. quãtũ e ex se uel ergo p. r. e
f in infinitũ. uel oportet dicere qz uel plurifi
cabile unius rõnis determinet ad certã plu
ralitatẽ per aliqua priora alteri rõnis 7 hõ
mõ r. r. cões. si determinarent ad certã plu
ralitatẽ. hoc erit per aliqua priora in diuinis
qz sunt alterius rõnis. talia priora in diuinis
sunt relationes originis. qz nõ plurificat. s. s.
em e unũ unius rõnis. 7 aliud alteri rõnis
ut una paternitas 7 una filiatio qz em talia
relatio se; origis p. r. aduicẽ eẽtie. nõ e de se
hoc. Nec p. r. gũt tales relatioẽs aliqua prio
ra alterius fm naturã idest cõditionẽ indi
uidualem contrahentẽ quidditatẽ. nam esset
eiusdẽ rõnis 7 eẽt eiusdẽ sp. i. qz hẽret eadẽ
quidditatẽ p. r. primã separationẽ em a ma
teria nõ p. r. phi. qz i substantis nõ possit eẽ
nisi unũ i una sp. i. s. p. r. p. r. separationẽ ab aliõ
cõditionibus indiuiduãtibus quã eẽcõitat
g. r. a materie. p. r. a materia. p. r. a materia. p. r.
em quilibz substantiã sep. tã eẽ de se hãc. s. s.
fm rei ueritatẽ nulla qdãtas creata sit de se
hoc nec sine materia sero nõ sumpta. Et
iõ solõ deus e utroqz nõ sepatus a materia
que est altera pars cõpositi. 7 ab oĩ cõditione
determinãte. qz illa essentia est determina

AD SECUNDUM CUM ARGUI
tur qz si efficiens sit idem 7 materia sit ea
dem effectus esset idẽ. Dico qz hec est uni
uersaliter falsa in formis relatiuis i creatu
ris. Idem eni pater generãt plures filios ac
quirit 7 quare recipit denoiationẽ multã p.
paternitatẽ ad plures filios ut dicit i ter
tio. 7 per cõsequens idẽ esset efficiens 7 idẽ
receptiuũ 7 nõ idẽ effectus. 7 si p. r. o. r. o. s. t. i. o. n. e. s. t.
falsa in creaturis. multo magis est falsa i di
uinis de relationibus coibus que fundantur
super idẽ fundamentũ infinitũ. p. r. o. s. t. i. o. n. e. s. t.
phi. si sit uera. hoc erit in formis absolutis.
7 ubi nõ e uera uniuersaliter. p. r. de uoluntate ea
dem agente 7 paciẽte 7 multitudine uoluntio
nũ. de hoc alias. Si ergo alicubi tẽt hec
propositio hoc est g. r. a materie in rebus ma
terialibus absolutis ad rationẽ terciũ du
bitationis. nego consequentiã si paternitas
est tñ una relatio ad quã se determinat eẽ
tia nec p. r. e. x. i. g. a. t. a. l. i. a. p. r. i. o. r. e. m. a. q. u. a. p. o. s. s. i. t. u. r.
terminari nõ tolleret tñ si plurificetur
determinãt qui esset in infinitis suppositis.
qz quãtũ est de se possit eẽ in infinitis suppo
sitis. Non sic equalitas est prima relatio. ut
p. r. i. u. s. Et cũ p. r. a. qz relatio realis adequat
sũ fundamentũ. qz nulla alia relatio eiusdẽ
rõnis p. r. t. i. b. e. s. s. e. Dico qz ad eã se determi
nat eẽtia diuina primitate imediationis qz
p. r. e. s. s. e. ad plura si fuerint aliquo m. o. d. o. o. r. d. i. n. a.
ta ordine originis constitutis personã. nõ
sic de relationibus cõmunitibus ut prius dẽm e
Ira distinctionẽ. xxxii. quero. ii. q.
stiones. Prima est ut pater 7 fi
lius diliget se. s. s. qz nõ uidet. qz
diligere aut sumitur notionaliter aut eẽti
aliter. Non essentialiter. qz q. l. i. b. e. t. e. s. s. e. n. t. i. a.
le est cõe tribus in diuinis imediate igitur. 7 c.
Secũda questio est utrius pater sit sapiens sa
pientia genita. D. sic. pater dicit uerbo p. r. s.
e. u. g. v. de tri. ca. ii. sed fm an. monologio
v. c. iii. pater eo est qz sapiens. qz idẽ e s. a. p. i. e. n. t.
e. s. s. e. ergo si pater dicit uerbo. 7 per cõsequens
est uerbo. de his duabus questionibus quere
alibi eadem distinctione.

Ira di. xxxiii. quero n. r. u. p. r. o. p. r. i. e. t. a. s. i. n. d. i. u. i. n. i. s. s. i. t. e. e. n. t. i. a. D. nõ u. i. d. e. t. u. r. qz fm aug. de tri. ca. v. Nõ

q. l. i. b. e. t. i. n. d. i. u. i. n. i. s. d. i. c. i. t. f. m. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. q. u. o. d. e. n. t. d. i. c. i. t. f. m. r. e. l. a. t. i. o. n. e. m. nõ d. i. c. i. t. u. r. f. m. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. e. r. g. o. u. i. d. e. t. qz p. r. o. p. r. i. e. t. a. s. u. o. s. i. t. e. e. n. t. i. a. I. t. e. m. i. d. e. nõ e. s. t. r. e. a. l. i. t. e. r. u. n. u. s. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. 7 m. u. l. t. a. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. r. e. o. r. u. o. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. e. s. s. e. n. t. i. a. d. i. u. i. n. a. e. s. t. r. e. a. l. i. t. e. r. u. n. a. p. r. o. p. r. i. e. t. a. s. s. u. n. t. r. e. a. l. i. t. e. r. p. l. u. r. e. s. u. e. l. m. u. l. t. e. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. e. r. g. o. z. c. I. t. e. m. t. e. r. t. i. o. s. i. c. n. i. l. i. b. e. t. i. n. s. e. i. p. s. o. e. x. m. i. p. h. i. p. r. o. p. r. i. e. t. a. s. e. s. t. i. n. e. s. s. e. n. t. i. a. qz a. l. i. t. e. r. c. u. e. s. s. e. n. t. i. a. n. c. o. s. t. i. t. u. e. r. e. t. p. e. r. s. o. n. a. p. h. a. t. i. o. qz n. u. n. q. e. x. d. u. o. b. u. s. p. o. t. u. n. u. c. o. s. t. i. t. u. i. n. i. s. i. u. n. u. s. s. i. t. i. n. a. l. i. t. e. r. o. q. u. a. r. e. z. c. Q. u. a. r. t. o. s. i. c. N. i. l. i. b. e. t. u. n. u. s. 7 idẽ e. s. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. f. i. n. i. t. u. qz c. o. n. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. a. n. o. d. i. c. u. n. t. s. i. l. d. e. e. o. d. e. e. e. n. t. i. a. d. i. u. i. n. a. e. s. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. f. i. n. i. t. a. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. s. n. o. n. s. u. n. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. f. i. n. i. t. e. qz c. u. i. i. n. d. i. u. i. n. i. s. s. i. n. t. t. r. e. s. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. s. s. i. e. s. s. e. n. t. i. e. i. n. f. i. n. i. t. e. e. s. s. e. n. t. i. e. t. r. e. s. r. e. s. u. e. l. t. r. i. a. r. e. l. a. t. i. u. s. i. n. f. i. n. i. t. a. qz e. s. t. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. r. g. o. z. c. I. t. e. m. v. n. i. l. i. b. e. t. i. d. e. m. e. s. t. p. e. r. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. 7 n. o. p. e. r. f. e. c. t. i. o. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. e. s. s. e. n. t. i. a. e. s. t. p. e. r. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. s. n. o. qz t. u. n. c. a. l. i. q. u. a. p. e. r. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. d. e. e. s. t. u. n. i. p. e. r. s. o. n. e. q. u. e. h. a. b. e. r. e. t. a. l. i. a. e. t. t. u. c. n. e. e. t. d. e. u. s. I. t. e. m. s. i. p. a. t. e. r. n. i. t. a. t. e. e. e. n. t. i. a. e. r. g. o. e. e. n. t. i. a. e. p. r. i. m. i. t. a. t. e. h. e. c. e. s. t. u. e. r. a. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. n. o. qz a. c. c. i. d. e. n. s. s. e. d. q. u. e. l. i. b. e. t. p. e. r. s. e. u. n. i. u. e. r. s. a. l. i. s. qz q. u. e. p. e. r. s. e. i. n. s. u. n. t. u. n. i. u. e. r. s. a. l. i. t. e. r. i. n. s. u. n. t. e. r. g. o. o. i. s. q. u. i. e. s. t. e. s. s. e. n. t. i. a. e. s. t. p. a. t. e. r. n. i. t. a. t. e. 7 i. t. a. s. u. i. a. a. t. i. o. e. s. s. e. t. p. a. t. e. r. n. i. t. a. t. e. qz f. a. l. s. u. m. e. s. t. I. t. e. m. a. u. g. v. i. i. d. e. t. r. i. c. a. t. e. r. t. i. o. 7 q. u. a. r. t. o. N. o. n. c. o. u. e. r. b. u. q. u. o. s. a. p. i. e. n. s. s. e. d. e. o. e. s. t. qz s. a. p. i. e. n. t. 7 i. t. a. n. o. e. o. p. a. t. e. r. q. u. o. s. a. p. i. a. T. u. n. c. a. r. g. u. o. s. i. c. e. x. o. b. l. i. g. a. s. i. n. p. r. i. m. o. s. e. d. s. i. c. u. t. a. r. g. u. i. t. a. r. i. s. t. o. t. e. r. t. i. o. p. r. i. o. r. u. m. p. a. t. e. r. d. e. i. t. t. e. n. o. e. s. t. p. a. t. e. r. s. i. p. a. t. e. r. p. a. t. e. r. n. i. t. a. t. e. e. s. t. p. a. t. e. r. e. r. g. o. p. a. t. e. r. n. i. t. a. t. e. n. o. e. s. t. d. e. i. t. a. s. I. t. e. m. q. u. a. r. t. o. s. i. c. p. e. r. s. o. n. a. c. o. s. t. i. t. u. i. t. p. e. r. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. 7 n. o. c. o. s. t. i. t. u. i. t. n. e. c. d. i. s. t. i. g. u. i. t. u. r. p. e. r. e. s. s. e. n. t. i. a. e. r. g. o. p. r. o. p. r. i. e. t. a. s. n. o. e. s. t. e. s. s. e. n. t. i. a. C. o. n. t. r. a. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. a. u. t. e. s. t. a. l. i. q. u. d. a. u. t. n. i. l. i. b. e. t. i. n. i. l. i. b. e. t. e. r. g. o. p. e. r. s. o. n. a. d. i. u. i. n. a. c. o. s. t. i. t. u. i. t. u. r. p. e. r. n. i. l. i. b. e. t. a. l. i. q. u. i. d. a. u. t. e. r. g. o. e. s. s. e. n. t. i. a. 7 h. a. b. e. t. u. r. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. a. u. t. a. l. i. q. u. i. d. a. l. i. u. d. a. b. e. e. n. t. i. a. 7 c. u. m. d. e. a. l. i. u. d. a. b. i. l. l. a. s. i. t. c. r. e. a. t. u. m. s. e. q. u. i. t. u. r. qz p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. s. e. r. u. n. t. c. r. e. a. t. e. e. r. g. o. n. o. n. a. d. o. r. a. n. d. e. q. u. o. d. e. s. t. c. i. r. c. a. p. r. e. f. a. t. i. o. n. e. m. i. n. p. e. r. s. o. n. i. s. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. 7 i. m. a. i. e. s. t. a. t. e. a. d. o. r. e. t. e. q. u. a. l. i. t. a. s. I. t. e. m. s. e. c. u. n. d. o. s. i. c. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. s. e. s. t. i. n. e. s. s. e. n. t. i. a. 7 h. a. b. e. t. u. r. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. e. a. u. t. u. t. d. i. f. f. e. r. e. t. o.

ab eentia. 7 tunc persona constituta ex ea. 7 eentia est coposita. qz omne q. est in aliq. dif ferens ab alio facit copositione cum eo. hoc salum est i diuinis. Tercio sic. si pprie tas no sit idem cu eentia. sed differens ab ea. ergo realiter differt ab ea. sed tres sunt p prietates distincte in eentia pter eentia ergo quatuor res in diuinis. quod est damp natum extra de summa tri. 7. fide ca. dāp namus.

HIC DICITUR QUOD RELATIO realiter existens in deo e idem fm rem differt tm ab ea fm intelligentie roem. qua differētia specificat. Respondendo ad unū argu mentū. dicens ipam differre ab eentia. p ut ipotat respectū ad oppo. tum qui respectus no ipotat noie eentie. Et fm hoc dicit q. in deo no est aliud esse rōnis 7 esse eentie

In responsione uero ad terciū argumentū dicit. q. si no plus contineret quā significat nomen relationis. sequitur q. nomen eius eēt imperfectū utpote ad aliud se hās. sicut si non ppteret ibi q. significat cōtineri noie sapie tie no esse aliq. subsistens. ex quo uidet q. no posuerit ibi maiore distinctione pprietatū ab eentia quā sapie ab eentia quāz neutra pfecte exprimit diuinā pfectione nec eentia ei. Contra ista 7 primo uident uerba eētradicere sibiipsis. cū enī primo dicit q. relatio differt ab eentia fm intelligentie ra tionē. secūdo q. relatio dicit respectū ad op po. situm no sic eentia ex uno sequit oppo situm alterius. Probatio. Nam relatio ex na tura relationis 7 no tm per actū intellectus est respectus ad oppo. situm ex natura rei. ef sentia uero est ad se. ergo ex natura rei si sit ibi relatio est distinctio eius ab eentia pter intelligentie rōem. Maior pbat. qz nisi relatio ex natura rei esset respectus ad op po. situm 7 no tm fm intelligentie rōem si es set psona ibi ex natura rei. qz tunc non eēt ibi quo cōstitueretur inesse personali ex na tura rei. cōstituitur enī relatione in esse per sonali quare. Sed relatio no ē nisi respectus ad oppo. situm ex natura rei. Item no uide tur esse uerū q. addit. qz eo mō quo itelligit aug. patrē uel uerbū eo eē sapia quo de ne gat ipm esse uerbū quo deus. ergo sicut ne

gat ydemptitatem quidditates relationis ab eentia. ita cōcedit ydemptitatem quiddita tem attributi cū eentia. Non ergo uidetur tanta distinctio attributi ab eentia. quanta rōis ab eentia. Et iō pfectius pot signifi cari pfectio eentie diuine p attributū. quā per relationē. salum est ergo q. si no contine tur ibi plus de ratione eentie quā noie sa pientie exprimit. q. nihil esset ibi subsistēs

Alie est opinio gauden. in summa. q. rela tio ut respicit eentia differt ab ea sola rōe 7 ideo no est simplicior relatio quā persona. ut aut cōpatur ad oppo. situs se realiter dif ferunt ab ea. ut res respectiua a re absoluta 7 fm hoc licet ut cōpantur inter se no disti guantur realiter. ut tm relatio cōpatur ad oppo. situs distinguuntur realiter. realitate sua relatiua ab eentia. Et ita cōcedū ē eentia 7 relationem distinguunt realiter non absolu te ut due res. sed cū determinatione. 7 modo suarū relationū. ut res absoluta 7 relatiua. 7 secundum istam realitatem relatio in diuis cōstituit personā 7 distinguit eā. Nec ista distinctio realitatis eentie 7 relationis pro ut ponit facit cōpositionem in persona. quia nūquā facit cōpositionem reale nisi compa ta inter se ad inuicē habeat distinctione rea lem. Tunc aut relatio cōpatā ad eentia no distinguit ab ea realitate sua. sed ut cōpa ratur ad oppo. situm. sic distinguitur ab ea se cundū rationē. 7 per consequens no facit cō positionem.

HIC OPTIMO CONVENI cū priori opinione i secūdo meo. qz hec po nit relatione reale realitate sua distingui ab eentia. alia scz q. no tm intellectione ra tione ut cōpatur ad oppo. situm. Contra ista opi. 7 priorē sistr. quantū ad primā partē arguo sic. relatio ut respicit eentias. aut con patur ad oppo. situm. aut no. si sic. 7 ut compa tur ad oppo. situm distinguit realiter ab es sentia. ut aut cōpatur ad eentiam differt ab ea sola ratione. igitur ut distinguit rea liter ab eentia. no distinguitur realiter ab eentia. Et sistr. sequit q. ut respicit eentia si respicit eentia. qz ipossibile. 7 ipossibile ē relatione eē 7 no i respectu alicuius termini cōpositi. Si enī relatio ut cōpatur ad

essentiam no manet relatio tunc no compa tur relatio ad eentia. Item secundo sic relatio no respicit eentia nisi ut fundamē tum. qz no constituit personā nisi fm relati onem suā quā fm istā habet a fundamento ut aut constituit personā respicit oppositū qz aliter no cōstitueret suppositū respectiū ergo ut respicit cōpatur ad oppositum 7 distinguitur realiter sua realitate ab ea si cut ab oppo. sito. ergo oportet aliter euadere quā dicere q. eentia 7 relatio cōpatā in ter se no distinguuntur realiter. qz tanta est distinctio relationis 7 eentie quanta est ei 7 ut cōpatur ad oppo. situm.

RESPONDEO ERGO ISTE ad questionē in qua certum est q. eentia 7 p prietates sint idē 7 eōuerfo. qz deus ē sim plex. 7 est q. quid habet excepto ad quod di citur relatiue. qz fm aug. v. de tri. deus iō simplex dicit. qz est hoc q. habet excepto q. quecuq. persona dicitur relatiua ad alterā Nam pater habet filiū. 7 tñ no est filiū nec eōuerfo. eentia etiā diuina habet p p rietates relatiuas cū omnes fundet. non tm dicit relatiue ad eas. p. enī q. dicit formaliter ad se. est ergo eentia diuina paternitas. 7 quāq. alia p p rietas 7 eōuerfo. licet no formalit est etiā inter eā 7 p p rietate alia differen tia. qz eentia est una realiter. p p rietates sūt plures realiter realitate relatiua. Ad ostē stendum autem aliqua differre sufficienter probatur per aliquid dici de uno quod non de alio fm phi. vii. thopi. Ideo restat in quirere differentia inter eentia 7 p p rietatem. 7 probō q. no differunt tm per actū in tellectus creati. uel icreati. negociatis circa ea. sicut dicit prima opi. qz pater ex natura rei an oim actū itellectus i primo signo eū ginis habet rē cōicabile ut eentiam. qz alit eā no cōicaret. habet etiā ex natura rei i pri mo signo eūginis ante actū itellectus rem in cōicabilem. qz aliter no eēt persona ex na tura rei. 7 no est eadē realitas illa que ē cō icabilis ex natura rei. 7 illa que ē in cōicabi lis ex natura rei. imo hoc includit contradi ctionem. ergo in patre. non est idem ex na tura rei eentia. que est cōicabilis de se 7 p p rietas que ē in cōicabilis.

SI ERGO DICAS Q. ISTE tum distinctione fabricat pater per actū in tellectus sui. Contra. ex hoc sequit istud i conueniens quod pater in primo signo eūgi nis ante actū itellectus ita cōicat paterni tate sicut eentia. qz tunc sunt oia idistincta fm istā responsione. Item secūdo sic. q. se cundū aliquid sui conuenit realiter cū aliquo 7 per aliquid sui differri realiter ab illo. hz i se aliqua disticta realiter ex natura rei. sed pater realiter cōuenit cum filio 7 realiter. distinguitur sub eodem p p rietatem rela tiuā. ergo in patre eentia 7 relatio disti guuntur ex natura rei. Item beatus itue do deum uidet deitate 7 p p rietate. Aut er go uidet illa ut distincta obiecta ante omnes actum itellectus. Aut tm uidet illa ut disti cta fm diuersos modos concipiendi idem ob iectum. s. gramaticales 7 logicales. Si pri mo modo. ergo sūt ibi ex natura rei. qz cogni tio intuitiua ē rei ut existit in se ante omne actū itellectus. Si secūdo mō. ergo no ē ma ior differentia in se concipiendo deitatem 7 deū abstractū scz 7 concretū. 7 per cōsequēs sicut pater est beatus in eentia. ita in pa ternitate 7 filiatione 7 p p rietate. s. s. 7 cum ista distinguantur formaliter sicut p se q. constituit eēt beatus 7 no beatus. q. ē ipos sibile. Et istud cōfirmat auctoritate pri mo aug. v. uel. vii. de tri. ca. viii. ubi argu it quod si aliud ē deo ē. Auctoritates 7 ra tiones plures p ista materia qre ibide.

IN SOLUZIONE TERCIE q. stionis. Lico ergo ad questionē beniter q. eentia distinguit a p p rietate realiter ut natura absoluta a relatiua. no tm ut cōpat ad oppo. situm. sed ut cōpatur ad eentias 7 subiectū. qz nūquam pot itelligi relatio cui cuiq. cōpatur si se respectu ad oppo. situm manente ratione relationis. nec tamen ē cō positio propter hoc. qz alterum eorum inclu dit infinitatem propter quā ē idem cuiusly quod est in diuinis. qz cum infinito nihil fa cit compositionem. qz transit in ueram ydē p rietatem eius. Uel potest dici fm docto rem alium antiquū quod nec differunt tm ratione nec oio realiter. sed quasi modis mō

qz dicunt eandem rem fm diversum modū hñdi eam. patet. n. h. e. di. ista i qde etiā qua qrit utrū ppietas sit psona. Ubi dicit q tenendū est mediū inter opinionē ppositiū dicentis ppropi. tate nullo mō differre a psonis. Unde dicit qz qz una persona habz plures ppietas. patet de patre. 7 plures psonone eandē ppietate. patet de inspiratione actua. 7 una psona fm rē alio 7 alio mō se habet ad filiū. 7. i. l. necessariū est concedere ppietate aliquo mō differre a persona 7 aliter 7 multo magis ab essentia. 7 nō tm q actū intellectus. sed ex natura rei. Et ex hac distinctione soluit multa argumenta q probant ppietatem nō eē essentiā patet ibi. Et ista distinctio quā posuit inter eēntias 7 ppietate pot dicit modalis que ē ex natura rei ppter actū intellectus. Nec ista distinctio modalis arguit cōpositionem in psona. qz fm eū modus transit in eēntiam que in finita ē 7 per consequens oīs que sibi nō repugnant. De ista materia patebit apud in sequentibus questionibus si hic aliquid sit omisum.

AD ARBUDENIA EST RESPONDENDUM fm opi. istas qz relatio ipoztat respectū ad oppositū 7 nō eēntia. 7 ideo uez est qz alio ē pater 7 alio est deus. Secundum ultimā opinionē esset dicendū qz nō oī modo nec precise 7 eodē est deus 7 pater sed alio. ita qz alietas signata per ablatiū attendetur quantū ad modū. non quantū ad rem simpliciter uel essentiā. Ad fm eū arguitur qz idē nō pot esse multa realiter 7 unū uez est adequate. qñ enī aliqua adequate sūt eadē unū nō plurificat sine alio. Exēplū de diffinito 7 diffinitione. subiecto primo 7 ppietate passione. h. nō adequate idē alteri pot plurificari sine illo. potētie enī aīe 7 si sint eodē cū essentia aīe. nulla tñ per se ē pōtē 7 adequate tota aīe essentia. qz tūc sicut una potentia fundatur in eē aīe ita fundaret in ea potentia. ergo dicit perfectionē aīe uirtualem 7 ē eadē cū aīa uirtuālī h. nō adequate 7 pōtē.

EODEM MODO DE PARTIBUS ppositi respectu totū cōpositi. pñt ergo potētie 7 partes plurificari manēte eēntia

nie una 7 uno toto. Ita in pposito de ppietate respectu essentia. qz nulla ē adequate nec precise eadē cū nulla sit formalis infinita. est tñ quelibet realiter eadē sibi. 7 qz nō adequate eadē. sed tm ypostatice. ideo tm sunt eadē inter se. Per hoc patet ad terciū 7 quartū 7 quintū argumentū. Ad sextū dico qz hoc non est per se apud logicum essentia ē ppietas uel paternitas. qz nec est pñtias de se primo intellectu eēntie. Nec cōuenit sibi sicut passio 7 predicatio unī de alio est accēntialis. dicendo paternitas est deitas uel ecōuerso. nec tñ ppter hoc sequit qz est accēntis in diuinis. qz genus per accidēs p dicitur de differentia. Dicendo rōale est inferioris de superiori. alī est hō. nō tñ genū est accēntis differentie nec inferioris superioris. licet ergo i diuinis nō sit accidens qz omnia sunt per se loquendo metha. ē tñ ibi p dicitō per accidēs logice loquēdo. qz predicatio communis est illis que sunt idē per se 7 p accūs idem.

AD SEPTIMUM UIDEATUR difficile respōdere fm artē phi. primo pzi. arguēdo ex obliquis i secūda figura quin se quatur cōclusio. sicut arguo sic albedine nō ē corpus nigz. nigredine est corpus nigz. ergo albedo nō est nigredo. Sic in pposito deitate nō ē pater. paternitate est pater. ergo paternitas nō ē deitas. Pot tñ dici qz ad hoc qz sequitur cōclusio opoztet maiorem supponere tm personaliter. 7 habere suppositionē personalem ut uegetur uniuersalitē s; per dici de nullo sub hoc sensu. Non deitate est pater idē nō ē pater deitas. ut ibi cōclusio est. deitas est pater. Si autem supponat non person. liter. sed habeat simplicem uppositionē. tunc maior ē uera. sed nō sequitur conclusio. Non colore est corpus album. albedine est corpus album. ergo albedo est color. maior est uera ut totum illud s; nō colore habet suppositionē simplicem utpote forme corpus in cōi nō ut habet suppositionem personalem. qz hoc est falsa. nullo colore est corpus albū. fm aut suppositionē simplicem uera est. qz p foras corpus inquantū color in cōi nō est corpus albū. sed per hunc colorem s; albediēs. Aliter pot

maior distingui pro ut pot esse negatio eēntiatis. uel causalitas negationis. nā p altez i portat causalitas. Si uero sit negatio causalitatis sic maior est uera. sub hoc sensu. nō eo quasi causaliter est pater quo deus. 7 sic intelligit aug. qz nō eo pater quo deus. 7 sic nō sequit cōclusio patet i exēplo. nō enī sequitur nō alī causaliter hō est hō. fortes est hō. ergo fortes nō est alī. Si autē accipit maior ut deitas causalitate negationis sic maior est falsa qz deitate ut cā nō est pater. Nō enī deitas est cā quare aliqua psona sit p nec cā qz aliq psona nō sit pater. Et hoc distinctio est s; qz dicit qz pot esse affirmatio negationis. ut negatio affirmatiois. Et etiā cū illa que dicit qz negatio pot icludere affirmationem uel affirmationem negationē. Ad octauū dico scōm opi. p dicitas qz ppietas distinguit realiter ab essentia realitate relatiua secundū primam opi. uel secundū modū se hñdi ad oppositū scōm secundā 7 nō tm per actū intellectus. 7 uterqz modū sufficienter dicit quo ppietas realiter pot cōstituet personā 7 nō essentia hoc enī sufficit ad distinctionē licet nō ad cōpositionem cauandam.

Arum simplicitati diuine repugnet qualiscūqz distinctio realis cōstituentiū personā. Uidet qz nō qz nō repugnat simplicitati persone qz habeat essentia 7 relationē que hñt distinctionem realē qz nec essentia est relatio nec ecōuerso. Dicit enī aug. q. de tri. ca. v. qz quedā dicuntur secundū substantiā 7 illa nō dicuntur secundū relationem 7 vii. de tri. ca. iiii. qz relatiue dicit nō secundū substantiā dicit quare re. Contra. vi. de tri. ca. iiii. de iō simplex est. qz est quicqd h; excepto ad qz relatiue dicit essentia habet relationem que est i ea 7 nō refert secundū eā. ergo essentia est ppietas relatiua. 7 per cōsequēs inter essentia 7 relationem 7 erit distinctio realis in persona. Itē diuersimode dicit a diuersis opinantibus. quidā dicit qz essentia 7 relatio distinguit i secundum intelligentie rōem. 7 nullo mō realiter. cōtra quos argutū est in pcedēti questione. Et etiā arguo cōtra eos hic quēcūqz distinguunt rōem. aut utrunqz aut altez est tm ens rōnis. sed nec essentia.

Nec relatio originis est tm ens rōnis fabricatus per actū intellectus. ergo re. Ad iōz patz quantū ad utrunqz mēbz. qz si essentia i diuinis a qua oriunt oēs relatiōes originis esset tm ens rōnis. 7 quicquid est ad itra nihil i diuinis esset ens reale. sed tm ens diminutū relatio aut originis nō est ens rōnis in diuinis. qz si sic cū persone cōstituant i esse personaliter per relatiōes originis: sequerēt qz persone nō distinguerent i realiter. qz sic constituta sunt entia rōnis. 7 cōstituta qz est error sabelli. Ad iōz pbat qz si aliqua distinguitur tm rōem. ergo unitas ppietate cuiuslibet secundū quā distinguitur aliquid ab eo ē tm unitas rōnis. qz unigz per hoc qz est unū est indiuisum a se 7 diuisum ab oī alio. ergo 7 entitas quā cōsequit unitas erit tm entitas rōnis.

ALIA EST OPINIO QUADA ponit qz essentia 7 relatio distinguit realiter nō simpliciter. sed re absoluta 7 re relatiua 7 secundū hāc opi. esset dicendū qz simplicitati diuine per se nō repugnat talis distinctio realis. Opinio etiā ponens relationem distinguit ab essentia secundū aliū modū se habendi reales pōeret simplicitatem diuine persone hñ posse cōpati talē distinctio nem modalem realē ab essentia qz p tātō pot dicit realis. qz nō est per operationem intellectus. Cōtra utraqz opi. arguo qz nō est tal distinctio realis iter ppietatem 7 essentiam qz ex quibuscūqz qz iter cūqz distinctis ex natura rei est aliqd unū. alterū illorū est actū altez potentia. si ergo essentia 7 relatio distinguitur qz iter cūqz ex natura rei. 7 ex eis est psona. ergo altez erit actū altez erit potētia 7 per cōsequēs persona ex natura rei erit cōposita cōpositione qz destruit simpliciter eius simplicitatem ergo re. Ad iōz pbat qz si ex quibuscūqz distinctis est aliquid unū ut aliq unū. aut i illo uno tercio qz cōstituit est pōtē se. hoc 7 hoc 7 nulla habitudo eorū adiuuēt ergo tūc nō est aliquid unū ex eis. 7 ita persona nō erit unitatem hñs. Aut i illo tercio nec tm est hoc 7 hoc sed bitudo eorū adiuuēt. 7 tūc cū nō possit esse uera hitudo eorū adiuuēt qua ex eis fiat uerū unū. quā hitudo actū 7 potentie. qz quicūqz alia habitudo

ponat et non habet, non erit unum ex eis, ergo eius
persona diuina sit uerissime una sequitur quod unum
constituentium ipsius sit actus alterius potentia
Item omnia sunt accipiendo re generalissime habens di-
stinctionem ab alia re qualitercumque. Aut est ens
informans aut informatum, aut per se existens, nec in-
formans nec informatum, ergo si relatio sit res
distincta ab eis: aut ergo sic uel sic. Non pri-
mo modo nec secundo modo, quia sic esset actus uel pote-
tia respectu essentie, et per consequens faceret com-
positionem in persona, si sit res tercio modo scilicet per
se subsistens, sequitur quod proprietates per se subsistat
sicut persona, et sic persona non includit essentiam
ut aliquid sui, sed tamen relationem quod est impossibile.
DICES AD HAS RATIONES
Sed opus habet quod relatio suo modo est res, id
suo modo actuat et informat essentiam, non tamen facit
ad compositionem essentie in persona, quia actus quod tamen
est alicui respectu alterius, non in se absolu-
te non facit compositionem. Contra maiorem opo-
ponere simplicitatem in persona diuina, et minus
compositionem et distinctionem relationis ab essentia
quam sit iter fundamentum et quicquid relatio-
nem in creatura ponendo quod in creaturis distinguitur
realiter relatio a fundamento, si in creatu-
ris relatio non ponit actus absolutus fundamti
sed tamen actus respectiuus, ut actus fundamti
respectu alterius, ergo non stat cum simplicitate,
persona diuina quod relatio sit actus et respec-
tiuus informans essentiam in respectu ad alterum.
Item opus sic saluare simplicitatem diuinam ut ratio
que est cum simplicitatis in persona ponat habens
esse id quod habet vi. de tri. c. vi. iii. et extra de su-
tri. et sic ca. firmiter credimus, et ca. dampna
et sic est simplicitas proprie ut habens sit illud quod habet
tur, sed potere relationem esse actum respectu fun-
damenti quocumque informantem illi non est potere
fundamentum esse proprietatem uel relationem quod ha-
bet, ergo potere maiorem ydepritate relatio-
nis ad essentiam quam quod sit actus essentie ipsam in
formans relatiue uel respectiue. Item tercio sic
relatio transit in essentiam secundum eodem opus magistro
ru quod et uerum est, tunc arguo sic, illud quod manet
manet ac si nullo modo transiret, sed includit per
dicatum, si relatio sit realiter realitate sua
distincta ab essentia manet ac si nullo modo transi-
ret, ergo si nullo modo transiret essentiam sequitur quod non
transit in eam admodum probatur, quod si relatio non tra-

siret in essentiam, non distingueretur ab ea realiter nisi
si realitate relatiue, ergo si modo ex natura rei
sic distinguitur ab ea, sequitur quod modo sic manet, ac
si non transiret in eam. Quarto potest argui per
rationem sciam in priori, quia non uideo quomodo possit
solui secundum istas opiniones, quia si relatio sit disti-
cta a realitate a realitate essentie, aut ut sic est
essentia creata, aut increata, si increata, ergo ut
est realitas distincta ab essentia diuina est tamen essentia
a dia quod sola est increata, si creata igitur est creatura
RESPONDEO ERGO AD
rationem, et dico quod cum simplicitate diuine persone
stat quod relatio non tamen per actum intellectum dis-
tinguitur ab essentia quasi quod relatio sit nihil. Nec
tamen distinguitur ex natura rei quasi ex natura rei,
quod relatio sit alia realitas a realitate essentie
sed tunc uidetur quod relatio sit nihil, quod ex quo nec
sola ratio distinguitur ab essentia, nec est alia rea-
litas ab illa, uidetur quod nullo modo distinguitur ab
ea, quia iter ens rei et rationis nihil. **Dico** quod
essentia et relatio sic distinguitur quod ante omnem
actum intellectus, hoc proprietates distinguitur ab es-
sentia secundum quid, sed distinctio realis, aliquorum
secundum quid potest intelligi dupliciter, uno modo ut hoc
determinatio secundum quid referat ad realitatem
et sic opus, priores uoluerunt essentiam et relatio-
nem distingui secundum quid, quia realitas relatiue
non dicit realitatem simpliciter, sed cum determi-
natione realitatis relatiue, ut dicit opus, prius.
Secunda etiam opus, dicit quod relatio dicit alium mo-
dum super essentiam, modus non est ipsi sed modo rei
SED NON SIC PONO Ego
essentiam et relationem distingui realiter scilicet quod
quod tunc esset sensus quod distinctio essentie et re-
lationis esset distinctio realitatum secundum quid, quod
est inconueniens, quia essentia est res simplici-
ter, cum sit formaliter infinita.
ALIO MODO POZZE hoc
determinatio secundum quid referri ad distinctio-
nem ut sit sensus quod essentia et relatio ex na-
tura rei distinguitur secundum quid, et sic est
uerum quod distinctio essentie et relationis est rei super
ET DISTINCTIO SECUNDA
quid, quomodo autem hoc possit intelligi dedaro sic,
ad hoc quod aliqua simpliciter distinguitur re-
quiruntur quatuor conditiones. Prima est quod
sit aliquorum in actu et non in potentia tamen, quia non
distinguitur ea quod sunt in potentia in materia in

simpliciter, quia non sunt facta. Secunda est
quod sit eorum quod habent esse formale non tamen virtuale,
ut effectus sunt in ea virtualiter et non forma-
liter. Tercia est quod sit eorum que non habent
esse consummum, ut extrema in medio et miscibi-
lia in mixto, sed eorum quod habent esse distinctum propriis
actualitatibus. Quarta que sola est comple-
tione distinctionis perfecte est non ydepritate
patet per philosophum, v. et x. methaphisicorum, ubi dicit di-
uersum et distinctum esse idem. Illa ergo distin-
guuntur perfecte que secundum esse eorum actuale pro-
prium et determinatum non sunt eadem simpliciter
Et illa distinguitur secundum quid que non habent non
ydepritate simpliciter, sed non ydepritates
secundum quid, diuersitas autem in omnibus tribus primis
conditionibus saluata ydepritate est diuersitas secundum quid.
Essentia autem et ratio habent tres primas conditio-
nes, nam non habent esse potentiale, virtuale nec consu-
sum, sed actuale formale et proprium et determinatum
quod ita perfecte essentia scilicet omnes tres predicatas addi-
tiones in propria ac si nihil aliud esset ibi nisi primas
est ita perfecte ibi, ac si nihil aliud esset ibi preter ea
eis tamen non uenit contra conditionem quod est completio di-
scriminis ydepritas, quia non habent non ydepritate simpliciter
sed tamen non ydepritate secundum quid quod est secundum tres
conditiones priores, quia quantum ad illas tres con-
ditiones distinguitur sunt, nam idem simpliciter, quia alterum il-
lorum est infinitum formale scilicet essentia, infinitum autem est
cuiuslibet entis sibi compossibile, idem cuius entis proprium
gnat, et aliquid modo proficiet in actuari, quia si possit
sibi alia perfecte supradicta alterius esset compossibile
cuius est per se non esset simpliciter infinitum, re-
latio autem originis est sibi compossibile cum oriatur
ex secunditate eius ut patuit supra. Et ideo ratio
est sibi eadem perfecte ydepritate ac si nullo
modo distinguitur et ab ea, et ideo non ydepritas eorum
est tantum secundum quid quod per se distinctio
eorum non ydepritas secundum quid. Patet, nam essentie
et relationis distinctio uocari, distinctio ex natu-
ra rei, quia ita est non ydepritas eorum secundum quid,
ac si utrunque ex natura rei actualiter pro-
prie et determinate existeret sine alio. Si quis
est essentie et relationis non ydepritas secundum quid,
Respondeo ibi est duplex non ydepritas, non yde-
pritas formalis et non ydepritas adiecta et utra-
que est non ydepritas, secundum quid, quia sit tamen cum
ydepritate simpliciter habent non essentia et ratio prius
non ydepritate, scilicet formalis, non ydepritate quod re-

latio formaliter non est essentia nec e converso.
Dicunt autem alii non habere ydepritate formale
quod unum non est de per se et primo in intel-
lectu alterius, ut distinctio uel pres distinctio-
tionis de intellectu distinctio, sed quia neutra in
cluditur in formali ratione alterius, licet tamen sint
eadem saliter, sicut ens et unum dicitur eadem, mi-
methaphisicorum, formalis enim ratio essentie non est de per se intel-
lectu unius, cum unum sit passio, et passio non sit
de formali intellectu subiecti, et tamen sunt eadem re-
aliter, ut probat ibidem philosophus, et comen. Nunc
autem si essentia et relatio in diuinitate diffinirentur
neutrum eaderet in diffinitione alterius
nisi ut additum, ergo essentia non est de forma
in intellectu paternitatis nec e converso, sed
differunt formaliter et habent non ydepritate
formale et quidditatis et formalis et
essentie est esse ad se, et formalis ratio rela-
tionis est esse ad aliud que differunt quiddi-
tatis et tamen propter non ydepritate forma-
lem non sequitur quod unum simpliciter sit idem
alteri, patet de ente et passionibus, hoc est
in proposito propter infinitatem alterius extremi
Item essentia et proprietates non sunt eadem yde-
pritate adiecta cuius sunt illa quorum neutrum
excedit alterum, sed est perfecte illud et nec minus
minus, ut distinctio et diffinitio, non adiecta
ydepritate, dicunt illa quorum unum exce-
dit alterum, uel unitas unius excedit unitatem
alterius, ut se habet animal ad hominem, essentia
autem et proprietates non sunt eadem adiecte, quia unum
excedit aliud et e converso, Excessus autem unius
respectu alterius et non adiecte potest intelligi
dupliciter, uel secundum predicationem et non co-
uertibilitatem, et sic se habent animal et homo in a-
dequate, quia animal predicatur de pluribus quam homo.
Alio modo secundum uirtutem et perfectionem et
sic homo excedit animal et forma materia, primo
modo proprietates transcedit essentiam, quia de pluribus
predicatur quam essentia formaliter, essentia enim
secundum damascenum, c. iii. tamen est eorum tribus pro-
prietate reali, proprietates autem ut prius ostensum
est putat abstrahit ab hac uel illa et tercia pater-
nitatis filiatione, et perfectio est eorum eorum conitate
rois, et predicatur de eis formaliter et igitur sic pro-
prietates non est eadem essentie adiecte sed predicatur
e converso autem essentia excedit proprietatem
secundum uirtutem et perfectionem patet ergo quod

entia excedit proprietate. qz ipsa e formaliter infinita proprietate no. qz no est sibi eade ydemp-
tate adequata. Nec tñ hoc ipedit qui pos-
sunt ee simpliciter 7 absolute eade. Sic icre-
aturis sunt aliqua simpliciter eade. 7 tñ no
ydempitate adequata. quāvis eni potentia
nie sit simpliciter eade cū ipsa ania in qua e
no tñ adequate eade illi. qz no e tota aia fm
suas potentias. qz tunc fundaret una poten-
tia in alia potentia. ut intellectus in uolūta-
te. sicut fundat in eentia aie nisi etiā multa
eent eade simpliciter. que no sunt eade ade-
quate. sequitur qz forma accidentalis ut albe-
do eet cōposita realiter. Nā si rō coloris a q
accipit rō generis eet alia realitas ab illa a
qua accipit rō differētie specificē albedinis
tunc albedo eet cōposita ex duabus realitati-
bus quod negat coiter. sunt ergo una reali-
tas hec duo in albedine 7 tñ neutz adequa-
te est realitas albedinis per se. qz tunc unū l
altez superflueret. Unde hic color i albedi-
ne 7 nigredine e eūsdē rōis nec e adequate
albedo nec nigredo 7 pcedit differentiam
utranqz fm eandē rōem. qz in diuidia gene-
ris no sunt alterius rōis. differētie tñ spe-
ciez. ut albedinis 7 nigredinis sunt alteri
rōis. Ex dictis sequitur corollaria. qz
eni pprietas manet in persona fm suā soāle
rōnem. 7 eentia fm rōnem formale eentia.
7 eōuerlo. Sequitur qz ut xps bz qz sequit suā
rōnem formale. ut eentia e se ad se. 7 rela-
tio ee ad aliud. Item qz no e ydempitas for-
malis eentia ad relationē nec eōuerlo. Ideo
no oportet qz quicquid eōuenit soāliter uni cō-
ueniat alteri ut simpliciter si pater referat
ad filiū no o: qz fm eentia referat. Item qz
eentia 7 pprietas no sunt eade adequate. no
oportet qz una pprietas sit eade alteri. licet
sint idē eentia. qz quādo aliqua duo cōpanē
ad aliquid fm esse illimitatū ad ipsa. qz tam
illa compata no sunt adequate ipm. ideo no
oportet illa esse eade iter se. licet sint eadem
tercio. Exemplū deus e hic 7 deus e rome.
cū illo qui est ibi. no tñ ille qui est hic. 7 ille
qui e rome sunt sil. similiter deus e nūc cum
forte qui est nūc 7 erit sil cū an xpo futuro
ergo sequit qz futurū 7 pteritū erunt idē i-
ter se. nec pteritū 7 futurū sunt sil inter se

qz est terciū illimitatū ad ea. Ita e l pposita
eentia diuina est infinita formaliter. 7 nul-
la pprietas e infinita soāliter. 7 iō no o: po-
tet qz si aliqua pprietas sit eade eentia 7
alia similiter qz ppter hoc sint eadem iter se
qz absolute a terciū aufertur eā ydempitatis
eoz. huic dicto concordat aug. vii. de tri. ca.
iii. in fine. ois natura que relatiue dicitur est
aliquid ex cepto relatiuo. 7 ppter hoc con-
cludit in principio terciū ca. ppter qz si pa-
ter no e aliquid ad se no est oio qui relatiue
dicatur ad alterū. 7 hoc est no tñ secundū
actū intelligendi. ergo pter omne opationē
intellectus aliqd ad se e pter relationē qz bz.
Ideo ibidē. no eo uerbu q sapia. sed eo uerbu q
deus ydempitate. ergo no e uerbu q deus ut
sapia soāliter. qz distinguuntur fm suas rōes
formales. scdm ist i uia. Ite eni e ordo uni-
tati in diuinis. primo e unitas eentia. p hāc
unitate seqz distinctio soālis eentia 7 pprieta-
tis q e unitas ydempitatis. 7 ista distinctio
est talis qz ea pōt pcedere aliq distinctio rōis
sed no necessario pexigit ad illorū distinctio-
nē. qz nunqz distinctio que est ex natura rei
uel realis. necessario pexigit distinctionem
rōis. sicut nec unitas realis unitatē rōis.
post distinctionē eentia 7 relationis scdm
qd seu formale seqz distinctio psonarū que ne-
cessario pexigit distinctio eentia 7 pprieta-
tis ex natura rei. qz cū eentia 7 pprietas
cōstituat psonā realē nisi illa distinguat ali-
q mō realiter ut dictū e. psona no esset nisi
ens rōis. Nec aut distinctio pprietas ab es-
sentia e scdm qd ex natura rei ut dictū est.
No qz li fm qd dicat aliqz ipfectionē h ne-
gatōne ipfectionis. qz dicit illa hē distinctioez ul
non ydempitatē scdm qd pp ifinitatē alteri
extremi. si eni unū simpliciter distingue-
ret ab alio. neutz eet simpliciter ifinitum
qz ifinitas unius tollit no ydempitatē 7 disti-
ctionē eoz simpliciter. 7 hoc iō e. qz no e a-
dequata. nec scdm p dicationē nec secundū p-
fectionē ut prius patuit.

AD PRJACIA PRINCIPALE
ps rñsio p iā deā cū dī. qz dī scdm subām nō
dī scdm relatiōes. dico qz li scdm qz notat pferi-
tatē prio mō. qz qz fm se e mē absoltū. nā
rō. s dicit ex sua rōe soāli 7 sic capie ab au.

qz fm substantiā nō dicit relationē uerū est
ut dicit non esse de formali intellectu alte-
rius primo mō. 7 iō distinguē formaliter
7 fm quid. sed nō simpliciter ppter ifinita-
tē alterius. extremi qz est idē cū quelibet si-
bi cōpossibili. Ad auctoritatē aug. i opposi-
tum patet responsio qz licet deus ppter sui
simplicitatē sit quicquid habet excepto relatio-
uerissima ydempitate nō tñ soāliter 7 ade-
quate ut prius patuit. h eni hō 7 aial iunt e-
adē uerissima ydempitate non ad qte 7 for-
maliter. qz rō hō accipit a differētia specifi-
ca scz a rōnalitate. rō aia ab aia sensitua.
patet et hēc idē de ente 7 uno albdine 7
colore ubi cū dī. formali stat uera ydempti-
tas. licet nō adequate idest fm cōuertibilita-
tē nec fm ueritatē 7 perfectionem.

Item pprietas sit persona. uide-
tur qz no. qz pprietas e deteriorans
psonā. sed nihil deteriorat se ergo sc.
Ite pprietas e in psonis iuxta illud puaio-
nis in psonis pprietas. sed nihil e i se ut qz
tophi. ergo sc. Item pprietas si eet in p-
sona una pprietas eet alia. cōsequēs e fal-
sum ergo 7 antecedēs. probatio cōsequētie
una pprietas eentialis ut sapia. iō e boni-
tas. qz utraqz est eentia ergo a fili una pro-
prietatis psonalis erit alia. si alia sit persona
qz quā hitudinē 7 compatiōne habet pro-
prietates eentiales ad eentiam eandē habet
proportionaliter pprietas psonales ad p-
sonā. Ite si pprietas eet persona. tūc qz
qd diceret de uno 7 de alio. ergo sicut dicit
qz psona itelligit. uult generat. 7 spirat. ita
possemus dicere qz pprietas causaret. itel-
ligeret 7 uellet 7 generaret. qz e incōueni-
ens. Contra idē boetius de ebdomatibus
in diuinis idē est quo. 7 qz e. sed quo est per-
sona est pprietas qz est persona. ergo qz e p-
sona e pprietas. Item quādo forma di-
stinguat a cōposito nec est ipsum sed e prior
cōposito vii. metha. pprietas aut nō e prior
persona. ergo e ipsi. Item aug. xv. de tri
si aliqua mgnitudo eet in deo que nō esset
deus iam esset prior eo qz est falsum.
HIC NON RECTO DICTI.
aliquas qz omnes moderni dicit qz sunt idē
licet iponatur. aliquibus antiquis co. toribz

qui hoc noluerunt dicere. sicut porretanus
qui dixit pprietas reali. qz differre a psona
qz pprietas eit sicut aliquid affixum perso-
ne 7 nō e ipsa ut sibi iponitur s; inquantus
hōc itellexit ut iponitur sibi 7 ut uerba so-
nant falsum dixit. Si aut itellexit pro-
prietates affigi persone ut boetius dicit eas
affigi ut persona nō sit fm eā aliquid soāli-
ter ad se. sed ad oppositum quasi extrinsecus
si. bene possunt dici affigi quasi ad aliud ha-
bens 7 denotari uel denotans relatiuum. 7
sic bene dixit. In ponitur etiā ppositiuo
qz uoluit pprietas esse persona. 7 nullo
modo differre ab ea sicut patet per opinionē
suā distinctione. xxvi. 7 sibi iprobat. Cōtra
quā opi. pono hic rationem specialem talem
una persona pōt habere 7 habet plures pro-
prietates patet de paternitate 7 i nascibili-
tate in patre. plures persone hōc possunt
unā 7 eandē proprietatē ut pater 7 fili
ratione actiūs. sed hoc est impossibile. si nulla
esset distinctio inter proprietatem 7 per-
sonā. cū nā pprietas sit tñ psona pna. nec
tñ una in se dare prime persone quare 7c.
hic etiā sunt opinionēs superius posite de
distinctione proprietatis 7 eentia 7 ibidē
in probate. 7 sic eadē mō possunt iprobati.
secundū dicta in questione pcedenti.

RESPONDEO AD QUESTIO-
nem qz pprietas 7 persona sunt idē sim-
pliciter 7 tñ distinguuntur ex natura rei s;
quid. qz no sunt formaliter eades. primū ps
omne totū habet aliquā ydempitatē ad suam
psem quā cōtinet. igit ubi nō est totum 7
pars nec aliqua i e se tōio formaliter. h ali-
quid cōmuniū istis quo unū est. liquid al-
terius licet nō pars i ter ista e aliqua ydē-
pitas. sed persona e quasi quodā tōū qz h
bz eentia 7 pprietas. ergo iter illa e ydē-
pitas uera. nō ydempitas secundū qd uel
ptialis. qz unū eoz e infinitum. 7 infinitū
nec est ps nec habens partem. quia tūc eet
cōponibile cū aliquo uel aliquid sibi ergo eo-
rum est ydempitas uera 7 perfecta. Se-
cundū ps. s. qz pprietas 7 psona distinguūt.
scdm qd ex natura rei nō qz aliz distinctioez
sit res uel ens secundum quid. sed qz distinctio
eorū est secundum quid. patet quia eorum

ē nō ydemptitas secundū quid. que attendi
 tur per nō ydemptitatem formalem. 7 nō ydemp-
 titate adequatā. Primum patet si. secundū
 enim qd ydemptitas fundat in persona. 7 ter-
 minat ad proprietatem. secundū hoc persona 7
 proprietates sunt formaliter idē. qz persona ut
 qdā totū includit in sua formali rō: ipam p-
 prietate ut aliqd sui. ut hō includit al. vel rō-
 nale formaliter. nō tñ ecōueris. sed ecōueris
 ut ydemptitas fundat in proprietate 7 ter-
 minat ad personā. sic enī nō est proprietates
 cū personā idē formaliter. sicut nec pars est
 formaliter cū toto. nisi quatenus totū inclu-
 dit partem. cui scdm parte est idē. persona enī
 ut quoddam totū includit essentiam que nō
 est de formali ratione proprietatis. Et tōz
 p̄ sit formali idē sue proprietati ut alicui sui
 nō tñ ecōueris. Dices it pater ē formaliter
 idē paternitati. hec erit predicatio p se 7
 formalis. pater ē paternitas. qz pater inclu-
 dit formaliter paternitatem ut hō rōnabilita-
 tem. Respondeo. dico qz si seqz pater est
 paternitas. nisi paternitas signaret sub mō
 cōtrahendi aliquo. sed si accipiatur mō cōue-
 nienti ad subiectū tūc uere 7 formaliter po-
 test p̄dicari de subiecto. Exemplū hō forma-
 liter includit animam. hec tñ nō est uera. hō est
 anima. sed hec hō ē animus. Ita in pposito. licet
 hec nō sit uera. pater ē paternitas. hec tñ ē
 uera 7 formalis. pater ē pater. uel pater est
 idē qz pat. ruitas. pro ut si pater in subiecto
 stat substantiue 7 in predicato adiectiue. Sic
 ergo patet quōd proprietates 7 persona nō sunt
 eadē formaliter. nec etiā sunt eadē adequate
 nec scdm perfectionē nec secundū predicatio-
 nem sicut dictū est prius de eētia 7 proprie-
 tate. persona enī includit formaliter essentiam
 ut aliquid sui 7 proprietatē. ergo persona ex-
 cedit proprietatē scdm perfectionē. qz magis
 accedit ad infinitatē. proprietates autē excedit p
 sonā scdm proprietatē. qz p̄dicatur per se 7
 formaliter de omnibus notionalibus que sunt
 quicqz. persona uero de tribus tm. ut de p̄
 7 filio 7. f. f.

AD PRIMUM RATIONEM in
 oppositum. Dico qz illud. p̄ ē idem formaliter
 7 adequate alicui. nō determinat ipsum. qz
 tunc idē determinaret se qz uero nō est idē

alteri formaliter nec adequate dūmodo sit si-
 bi idē realiter p̄t dici ipsum determinare
 formaliter ut patet de anima respectu hoīs. Di-
 cit enī hō animus. Ad scdm p̄ per idē. qz p̄
 est idē alicui. oī mō formaliter 7 adequate
 nō est in eo. sed qm nō est sic sibi idē nō ē itē
 ueniens qz dicit in eo ēē formaliter. p̄ ē ex-
 plo priori tā dicto. Ad aliud diceret unus
 doctor qui nō potest aliqua distingui realiter
 nisi per oppositas relationes 7 nō disparatas p
 proprietates in persona eadē nō distinguitur
 nisi sola rōe. Alius doctor. ponēs. f. f. disti-
 gui realiter a filio 7 it nō haberet oppositas
 relationē ad ipsum ut si nō pcederet qz i ea-
 dem persona distinguerent tales proprietates
 realiter relatiue. Sed quōd prior opinio
 respondeat ad argumentū nō uideo qui neces-
 sario sequat una proprietate de alia predicari

Dicit tñ in uno loco qz una nō predicat de
 alia ppter distinctionē eoz secundū rem.
 sicut licet attributa nō distinguantur reali-
 ter. sed tm rōe. ut sapia 7 bonitas. una tñ
 p̄dicat de altero. qz attributū sapie nō ē at-
 tributū bonitatis. sed istud nihil ē. hō enī se-
 cundū rōem nomē attributi sapie nō sit co-
 nitas qd ad nomē secūde intentionis. qz hoc at-
 tributū nō ē illō. tñ res p̄t itētiois p̄dicat
 de re prime itētiois. 7 nō p̄dicat de re secū-
 de itētiois ut uere dicit p̄ sapia est boni-
 tas. 7 hoc ipi cōcedūt. i creaturis enī hoc ē
 per se: hō ē animus i nobis prime itētiois. cū se-
 cundū noia secūde itētiois neutz p̄t a de
 alio. Nō enī dicit p̄ spēs ē genz. ut qz hō ē
 spēs ul genz hō aial. Ita in pposito dicit qz nō
 tio paternitatis qz ē nomē itētiois secūde.
 nō ē notio spiratiois actiue. hō una sit alia. cū
 sint idē re differentes secundū quid. uel soli
 rōe secūdu illā op̄.

IDEO DICO ALIUD qz in
 proprietatibz eētialibz una p̄dicat d alia. qz
 qzlibz ē forāte infinita. 7 ita scā abstractōe qz
 libz 7 a subō l a fūdāto sp̄ remz sufficiēs
 rō ydemptitatis eoz 7 qre unā p̄dicat de alio
 relatiue. proprietates uero relatiue sūt forāte
 finite hō tñ ydemptitate rōe subiecti l fūdāto
 ti. 7 ideo licet sint idem cum essentia uel p
 sona 7 tamē quādo abstrahūt ab istis au-
 fertur ratio ydemptitatis eoz. 7 p̄ cōsequēs

quens neutz p̄t predicari de alio. Simili-
 ter attributa ut sapia 7 bonitas nō dicunt
 relationes oppositas nec disparatas reales.
 7 ideo unū p̄t predicari de alio. sed relatiue
 eiusdem persone licet non sint realiter op-
 posite. tñ sunt realiter disparte. 7 ideo neu-
 tra dicitur de alia. Ad ultimum cum dicit
 si paternitas 7 pater sint idē. ergo paterni-
 tas dicitur generare sicut pater. dico qz nō se-
 quitur. qz quando predicationes uariant. 7
 si mediū nō uarietur nō sequitur cōclusio p̄
 ter fallacia. cōtū 7 ppter quatuor terminos
 positos in tali relatione ut dictū est supra. ma-
 iore enī existente de necessario. 7 minore de
 contingenti nō sequitur cōclusio de necessa-
 rio patet alibi. Tunc autē hec est uera pater
 generat. qz sicut dictū ē alias. omne uerbus
 7 participiū 7 gerundiū sunt adiectiua. 7 si
 significat idē. 7 sunt in cōditione ad supposi-
 tū. Et ideo de quocūqz predicatur forma-
 liter. predicant tanqz forma sibi adiacēs 7 i-
 berens. sed in minori cū dicitur pater ē pa-
 ternitas. hec ē uera per ydemptitatē 7 nō
 formaliter sicut maior. 7 ideo nō seqz cōclusio
 illata. ergo p̄uitas generat. qz tūc denotat
 tur in se formaliter generatio paternitati.
 ut supposito quod falsum ē. Unde ex altera
 uera formaliter 7 ex altera p̄ ydemptitatē
 nūquā sequeretur cōclusio uera formaliter.
 Sicut nec ex altera affirmatiua 7 altera
 negatiua sequitur cōclusio affirmatiua. sed
 tm negatiua. qz cōclusio sequitur conditio-
 nem debilitatis premisse.

Item persona sit idem cum eētia
 qz nō uidet bilarius de tri. vii.
 nō est idē natura 7 res nature. sicut
 nec hō 7 qz hoīs. ergo nō ē idē deus 7 qz dei
 per rem nature intelligit personā 7 per na-
 turā deū ergo re. Quecūqz unū uide sunt
 eadē iter se sunt eadē. si ergo due p̄sone sint
 eadē eētie. erūt eadē inter se qz ē ipōssibile

Contra aug. de tri. vii. c. iiii. pater 7 fi-
 lius simul una sapiētia. una qz essentia ergo
 re. Respondeo qz sic qz sicut in creaturis to-
 tū est idē aliquo mō sue parti. sic persona in
 diuinis. licet sit quoddā cōpositū ex partibz
 ut ex proprietate 7 eētia. hō ē quoddā totum
 uirtuale sumptū aliqd ē ipsa essentia.

est ergo idem quod habens aliquā ydempti-
 tatē. 7 habetur. 7 cū persona perfectissime
 habeat eētiam. qz nō habet eā ydemptitatem
 participatā. qz tūc nō ēē ipsa perfectissima
 persona. ergo est perfectissima persona ydē-
 ptitate eadē sibi 7 simpliciter. 7 tñ aliquo
 mō distinguit. qz aliter 7 alterum qd ex na-
 tura rei. 7 qz nō formaliter eadē 7 adequate
 sicut dictū ē prius de distingui. nō sunt autē
 formaliter pro ut ydemptitas fundat in es-
 sentia. 7 terminat ad personā. 7 ideo ē unū
 nō est autē eētia formaliter ipsa persona. qz
 absolutū in rōe sua formali nō includit respec-
 tum. sed pro ut ydemptitas intelligit fundari
 in persona 7 terminari ad eētiam. sic sunt
 formaliter. qz persona i sua rōe includit eētiam
 ut aliquid sui ut hō rōale. nec sunt eē
 eadē adequate eētia 7 persona ut fm p̄di-
 cationē 7 cōuertibilitatē. nec fm perfectio-
 nem 7 uirtutem.

AD RATIONEM RESPONDI
 magister i lra qz hoc nō dixit bill. fm inias
 p̄p̄iam. sed fm hoc itulit icōueniēs contra
 hereticū cōcludēs. ergo nō sunt idē qz dei 7
 deus. Aliter p̄t dici cōsequenter ad p̄dic-
 ta qz nō precise sunt eadē eētia 7 p̄sona nec
 ydemptitate formali adequate. Ad fm patz
 re p̄ponio supra. qz scōa in fine hō distinctionis
 que sicut enī persone sunt eadē i es-
 sentia ydemptitate absoluta. 7 ad f. sic 7 ta-
 li ydemptitate inter se sunt eadē. qz sunt una
 eētia. Si autē cōcludas ergo erūt una per-
 sona. uarias mediū. qz sic nō erūt eadē eētie.
 nec erit eadē eētia eis. 7 iō mutat acci-
 dens 7 figura dictionis. Per hoc patet re-
 sponso si probet p̄ silogismū expositoriū sic
 hec eētia est pater. hec eētia ē filius. ergo
 filius ē p̄f. est enī in oibus talibus figura di-
 ctionis 7 falsum cōsequēs. qz mediū ē exce-
 dens fm ydemptitate suā 7 ex ydemptitate
 aliquoz i tercio qz ē illimitatū ad ipsa nō seqz
 tur eozū ydemptitas iter se. qz nō potest con-
 cludi maior ydemptitas eoz inter se quā su-
 erit eozū ad mediū est etiā fallacia figure di-
 ctionis. qz mediū habet modum uel ratio-
 nē qualis quid respectu minoris extremita-
 tis. idmīssa autē 7 i cōclusiōe accipit ac si rēt
 hoc aliqd. 7 iō sit mutatio qz qd i hoc aliqd

nec etiā multū a posteriori. 7 ita nō probat i
tellectualitatē in deo. qz nō uideo quod aliqua
forma prohibeatur. per hoc esse perfecte in
telligibilis. qz dat ee materie. sicut accipiūt
iste rōes. 7 tamen aia intellectua m re ē in
telligibilis. licet dat ee materie. Dices qz
ē in me itellectualitas. inter oia intellectua
lia 7 naturas intellectuales. Contra. quā
do aliquid fm totā spēm suā est. inferius 7
iperfectius alio qz libet indiuiduū illius i in
perfectius quolibet indiuiduo alterius. aliter
nō eēt ordo eētialis i spēbus. sed tm accidē
tatis. Si ergo aia intellectua fm totā suā
spēm sit in fine itellectualitatis. quelibet
aia eēt imperfecior itellectualitate. quelibet
alio intelligibili. 7 tunc cū capacitas in
tellectus attēdat in cōpatōe ad summū itel
ligibile. 7 ad itellectuōe optimā 7 nobilif
imā illius intelligibilis. sequit qz nulla aia
eēt capax ita pfecte itellectōis sicut minus
angelus. hoc ē falsum. patet de aia xpi que p
fectiore itellectuōe habet de eēt a diuina.
quā qūqz age. 7 illā habuit iquātū aia cre
ata 7 nō inquantū deus. Sed dicas qz hoc
erat propter unōe quā habuit ad uerbū 7
nō ex se. Contra unio ad uerbū non facit
aiam nō eēt aiam. ergo si aia manens aia pōt
habere perfectiore cognitōe quā aliqua alia
natura creata itellectualis. ergo dare esse
materie. uel materialitas nō ipediat cog
nitōe itellectualē uel eēt itellectuū. Cō
tra hoc qz dicit ratio itellectualis in actu ē
immaterialitas. arguo sic. si ens inquantus
ens 7 fm se acceptum ē per se intelligibile
7 primū obiectū itellectus. ipossibile est qz
sic aliqua conditio entis per se quin habēs il
lam sit fm illā per se itelligibile quātū ē ex
se. materialitas aut ē una dditio istius entis
aliter. ens materiale erit per se cognoscibile
quantū est ex se 7 per se intelligibile. Unde
materialia 7 singularia sensibilia ab intel
lectu diuino sicutur propria itelligibili
tate fm gradu suaz entitatū ita cognoscun
tur perfecte. sicut in natura sunt. 7 hoc quā
tū ē de pfectione actus. sed non ab itellectu
nostro habetur hoc nisi per abstractionem a
fantasmatis. sed hoc nō ē ex incognoscibili
tate eoz. sed ex iperfectione itellectus nostri

qui nec suprema cognoscit nec infima secun
dum modū cognoscibilitatis eoz. Item
illa imaterialitas que ponit cā itellectuali
tatis nō ē sola priuatio uel sola carētia mate
rie. qz sic non eēt cā altius positiui. ē er
go illa actualitas positiua quā consequit pri
uatio 7 carētia materie. sed ista actualitas
positiua nō pōt esse per se causa uel ratio in
telligibilitatis per se primo mō uel secundo
modo. ergo nullo mō imaterialitas pōt eēt
cā eius. Assumptū probō quantū ad utras
psem. Primo pbo quod nō sit causa p se pri
mo mō itelligibilitatis. qz nihil ē itelligi
bile primo mō p se nisi quod i sua rōe forma
li includit per se itelligibilitatē. sed actua
litas illa quā consequit priuatio 7 carētia
materie. sic ē in deo prior itelligibilitate qz
nō includit in sua rōe formali mō itelligitē.
ergo non est p se primo modo itelligibilitas
Nec includit per se secundo mō itelligibilita
tem. qz itelligibilitas in nullo ente creato
cui competit ē passio sue nature. sed est ipsa
natura eius ppria per quā distinguit ab oi
natura ppria nō itelligibilis.
ALTIUS DOCTOR apponit
aliā rationē scz qz in deo sit itellectus 7 itel
ligere. qz ois pfectio simpliciter ē in deo ne
cessario. itellectus 7 itelligere sunt hōmōi
ergo 2c. Sed hec rō cōcedat a priori. qz
primū ē ens perfectissimū 7 optimū. ergo
quicqd repugnat sibi nō est pfectio sim
pliciter. Ad hoc ergo qz concludat sibi in eēt itel
lectū 7 itelligere. sicut pfectiones sibi cō
possibiles. Accipit enī conclusionē in notiorē
premissa. Ideo dico sicut prius qz a poste
riori pōt probari tm deū eēt itelligentē 7 itel
ligere 7 qz ita ē ostendunt necessario ef
fectus in uniuerso qui sunt ab eo mediate l
mediate. 7 nō pōt a priori probari. qz sicut
hō ul hūanitas ē prima rō constitutia hoīs
ul entitatis specificē talis. Nec pōt ostendi
sibi ipse per aliquid conceptum sibi imedi
atiorē ul priorem. qz tunc nō eēt prima
rō constitutia eius. Nā qre hūanitate hō
est homo nō est aliq cā. sed est prima secūdu
phi. vii. metaph. ita etiam qz itellectuali
tas sit prima ratio entis itelligibilis cōsti
tuēs ipsum i esse itel. 7 nihil exigit re prius

essentialiter ea quo hoc posset de eo ostendi.
Unum est querē quare deus sit itelligibi
lis tanquā inquirens aliquā rōem priorem i
ente itelligibili ipsa itelligibilitate. Et
ideo ad nihil laborat tanquā indisciplinari q
querunt rōnem ipsius cuius nō est rō uel q
nitunt probare aliquid a priori quo nō est rō
prior.

QUANTUM AD SECUNDUM
articulū an itellectus 7 itelliger sint i deo
ex natura rei. Dicit quidā doctor qz non
sed tm per actū itellectus negotiantis cir
ca eētā. ut primū obiectū eius. pōt. n. eēt
tia tripliciter cōsiderari. vno mō ut natura
7 essentia tm. Alio mō ut est obiectum in
telligentie simplicitatis. Tercio mō ut ē
obiectū itellectus cōponentis 7 diuidentis
de hoc quere distinctione. viii de attributis

Sed contra istam rōem arguo per rōes qz
facit cōtra aliā opt. que ponit ibi itellectus
7 itelligere. huiusmodi attributa per cōpa
tione ad extra 7 qz tm ibi distinguit. Ar
guitur enim sic persone diuine nō sunt ibi
in cōpatōe ad extra. ergo nec principia elicit
tina personarū que sunt itellectus 7 uolun
tas sunt ibi per respectum ad extra. A simili
arguo ego si rō sua sit bōa plone sunt i di
uinis ex natura rei distincte sine oi negotia
tione. ergo etiā itellectus 7 uoluntas sunt
ibi distincta ex natura rei. Secundo argu
it sic si deus ab eterno intellexit se 7 uoluit
se sine omni respectu ad extra. A simili ar
guo in pposito deus ante omnē actum itel
lectus negotiantium intellexit se 7 eētā suā
aliter nō posset alia circa eā negotiando fa
bicare. qz actus negotiantionis itellectus cir
ca obiectum sequitur apprehensionē 7 itel
lectionem ipsius obiecti simplicem. 7 omnē
intellectionem pōt sequi uelle 7 uoluitio ut si
plex cōplacētia pportionabiliter. ergo ante
omnē actum negotiantium pōt itelligere 7
uelle. 7 ita itellectus 7 uoluntas 7 actus eoz
precedit in deo ex natura rei omnē negotiati
onem itellectus. Secunda ratio eius ē
ista. beatitudo dei consistit in actu itellectus
7 uoluntatis. nō est autem beatus per respec
tum ad aliquid ad extra. Ex hoc arguo
sic. deus est beatus ex natura rei 7 nō forma

iter per actum itellectus negotiantium. qz illi
sunt tantum entia secundum rationem. er
go in actibus itellectus 7 uoluntatis distin
ctis ex natura rei. Item prima ratio ei
superius posita ad probandum itelligibili
tatem concludit ppositum nostrum cōtra
eum. deus enim est imaterialis ex natura
rei quod nō eēt nisi eēt itelligibilis ex
tura rei sine itellectu negotiantium. Item
secunda ratio eius includit ppositum no
strum. qz itellectus est pfectio simplici
ter. pfectio simpliciter ex natura rei est i
deo quare 2c.

DEO ERGO QUESTIONE
quod itellectus 7 uoluntas sunt ibi ex natu
ra rei. 7 uidelicet perfecte 7 actualiter ac si
nihil aliud ibi eēt 7 non per actum itel
lectus negotiantium ut uniuersalitas est i for
te per actum itellectus comparantes ho
minem ad fortes. uel uniuersa ad singulare
Nō uideo qz itellectus 7 uoluntas eēt nō
biliori modo in deo 7 perfectius. si tantum
eēt ibi per actum itellectus 7 nō ex na
tura rei quam sit relatio dei ex nature. qz
itellectus negotiantis nihil causat nisi entia
rationis. 7 si tantum unum ens ratiois pos
set dici nobilior alio in tali esse nunquam
tamen tale eēt pfectio simpliciter. nec
ens pfectum sed tantum diminutum. vi
metha. Est itellectus 7 uoluntas. itel
ligere 7 uelle. ubi ex natura rei perfectissi
me 7 actualissime. Quod ostendo dupli
citer. Primo qz ita est a posteriori. pibatur
sic itelligere si est in deo ex natura rei ha
betur ppositum. siue tunc arguo. itellectus
precedit itelligere. sicut naturaliter po
tentia precedit aliquo modo actum. 7 prin
cipium ul causa principiatum ul effectum.
ergo itellectus nō ibi per quodcunqz intel
ligere. qz potentia non est per actum qui ne
cessario presupponit potentiam. qz tunc eēt
circulus inessentialiter ordinatus 7 idem p
supponeret se. ergo cum itelligere negoci
antium presupponat itellectum. nō est ibi
itellectus per illud itelligere. consequen
tia plana. qz nihil presupponit se quare 2c.

ITEM HOC IDEM PRO.

batur de intelligere per intelligere negocia
tuum. qz nō producit seipsum. ergo est ibi
extra intellectum 7 ex natura rei intellectus
7 intelligere sub formali ratione eorum s: t
perfectiones simpliciter ergo 2c. Maior
probat. qz si aliqua perfectio simpliciter
nō sit in deo ex natura rei. sit illa. d. ergo
nō est in quolibet melius ipsum. d. quam nō
ipsum. qz nō in deo melius est esse ex natura
rei. quam nō esse in eo. ergo si est in deo 7
nō ex natura rei perfecte erit. ergo nō est p
fectio simpliciter. Probatio prime conse
quentie. qz omnis perfectio simpliciter i oī
alio a deo est imperfecte. qz participatiue. er
go si nō ē i deo ex natura rei i nullo habet eē
perfectum. Sed ultra pro secunda consequē
tia. qz quod in nullo est perfecte. sed imperfe
cte nō est perfectio simpliciter. sed si aliqua
perfectio deest deo ex natura rei in nullo
esset perfecte. Non in creatura. qz ibi est p
ticipatiue. Nec in deo per actum intellectus
negociantis. qz tunc esset ens rōnis 7 dū
nutum. ergo nō esset perfectio simpliciter.

Maior patet. qz si intellectus 7 intelli
gere nō sint formaliter in se perfectiones. s:
tantum uniuersa perfectio simpliciter scilicet
essentia. hoc est contra factos qui ex di
uersis perfectionibus repertis in creaturis
ostendunt illas eminenter esse in deo. Unde
Augustinus xv. de trinitate ca. iiii. qz cum
uidentia nō uiuentibus. immortalia mortali
bus. intelligentia nō intelligentibus. uiden
tia nō uidentibus. inuisibilia nō uisibilibus.
paterrenda iudicamus. oportet deum esse
uiuentem immortalem 2c. Respondebis.
uerum est ista esse in deo uiuente in essen
tia sed nō distincte. Contra perfectiones
simpliciter nō quid sed quale circa esse diu
inum ostendunt. secundum damasc. iiii. ca. p
ficiunt enim essentiam. non ut qualitates
in esse primo 7 quidditatio. sed in esse secu
do 7 intenso 7 ideo circumstant essentiam.
Sic damasc. essentia autem nō est perfectio
in esse secundo. Sic damasc. sed primo. qz qd
ditatio. ut autem intelligitur sub illis ra
tionibus fabricatis circa ipsam ut quibusdā
relationibus rationis nō perficitur in esse se
cundo. nec in esse primo. qz b: modi relatio ra

tionis. nō est aliqua perfectio nec prima nec
secunda. qz ex quo relatio realis nō est perfe
ctio simpliciter. multo magis nec relatio ra
tionis. ergo si nō sint in deo ex natura rei ut
perfectiones absolute. sed tantū ut relatio
rationis nō potest diuina perfectio eis in e
primo nec secundo ut perfectionibus simpli
citer sed tantum relationes rationis. inua
num ergo laborarent circa perfectiones deo
attribuendas quodam ordine. qz si attribuit
sibi in relationes rationis nō reales.

AD HEC ERGO QUOD IN
telligere 7 intellectus sunt in deo formaliter
7 actualiter 7 distincte ex natura rei. 7 non
tantum uirtualiter uel potentialiter. ut mo
do confuso. ut quia si educatur de potentia ad
actum distinctum intellectus negociantis. qz
utrunqz est formaliter infinitum. infinitum
autem formaliter in nullo continetur ut ip
sencia. 7 tamen nō sequitur ex hoc quod di
stinguantur ex natura rei. patet superius d
essentia 7 relatione. De distinctione autē
essentialium perfectionum posterius est di
cendum.

QUANTUM AD TERTIUM ar
ticulum nō uidetur posse dici quod deus in
telleto intelligat. qz nos nō dicimur intelli
gere nisi pro ut intellectus recipit intellecti
onem suam. a quocunqz enim sit intelligere
uel actus intellectus si nō eo intelligit ali
quis nisi pro ut in eo recipitur. in deo autē
nō recipitur intelligere. qz ergo superius di
stinctione. 7 negabatur ab eo omnis potentia
7 passio 7 receptio ergo nō potest de
us dici actu intelligere. Confirmatur si
enī nō sit in intellectu diuino receptio. ergo
nō magis dicitur intelligere per intelli
gere quā per uelle. nec per intellectum quam
per uoluntatem. Respondeo. Dico quod i
ntelleto deus formaliter intelligit. licet in
telleto idem sit realiter cū essentia 7 aliis
perfectionibus. 7 tamen sine omni receptio
ne uel passione dicitur intellectus intelli
gere. qz quacumqz denominationem potest
actus informans dare informam uel infor
mato quando distinguitur ab eo realiter. ut
pars a parte eandem perfectionem potest dare

actus infinitus nō informans s: realiter idē
cum eo quod denominat per ydempritate
ut sicut corpus realiter denominatur aiatū
ab anima ut informabile uel informatum a
forma. ita si anima esset realiter idem cum
corpore 7 omnino transiret in unam realem
ydempritate perfectius tunc posset idē cor
pus denominari. licet nō per informationē
quomodo potest quādo est pars distincta rea
liter a corpore quāto. Perfectius enim 7 ue
rius esset tunc idem corpus quā modo sit.

Si ergo modo dicimur formaliter intel
lectu intelligere 7 per intellectionem ubi di
stinguuntur intellectus 7 intelligere realiter
multo magis potest deus uel intellectus dī 7 for
maliter denominari intelligens per intelli
gere ubi unum transit in aliud per realem
ydempritate. Maior patet qz unitas ē
ratio quare unum denominaret aliud. Ubi
ergo uerius unitas denominatio qz forma p
fectior unita suo perfectibili perfectius ipm
denominat. ergo ubi propter summā perfec
tionem unū perfecte transit in ydemprita
tem alterius. ubi uere unum potest denominat
aliud cum quo est summe idem. ergo ita in
proposito. ita qz sicut sapientis si esset distin
cta realiter a sapiente posset ipm tale ut di
ceretur formaliter sapiens denominari per
eam formaliter ita si esset eadem realiter cū
sapiente. Intellectus ergo qz maximam
ydempritate habet cum essentia 7 deitate
7 quasi propinquiorē unitatē 7 in media
tiorē ordinem ad eā. 7 cum ea quā intelli
gere qz est in mediate ab intellectu. intellec
tus uero est proxima ratio transiens in eēn
tiam uel deitate per ydempritate. Ideo per
fectius 7 quasi formaliter denominatur deus
intelligens per intellectum quā per intelli
gere.

SED QUOMODO TUNC DI
cetur magis intellectu intelligere quam uo
luntate. cum uoluntas ita transeat in essen
tiam per ydempritate sicut intellectus. 7
per te intellectus nō magis recipit quā uo
luntas. Respondeo quocunqz ordine habe
rent aliqua si essent distincta realiter eun
dem ordinē habent ubi sunt uere quomocūqz
sine ratione. nūc autē ubi intellectus 7 uolun

tas distinguitur realiter proxima ratio in
telligere 7 actus intellectus est intellectus
7 nō uoluntas. ergo qz proxius se habet ad
intelligere quā uoluntas. ideo deus formaliter
intelligit per intellectū 7 nō per uoluntate
licet nō magis recipiat intelligere in intel
lectu quam in uoluntate.

QUANTUM AD QUARTUM
articulum dicit unus doctor in uno loco qz in
intellectualitas uel esse intellectuū est quedā
specialis conditio entis dicens proprium mo
dum subsistendi essentie. sicut enim uiuere
dicit substantiam subsistentē in natura uita
li ita esse intellectuū dicit subsistere in na
tura intellectuali. 7 in hoc intellectualitas
includit in propria ratione essentie diuine
que nō est tantum ens. sed ens uitale 7 in
tellectuale. Alibi dicit idem doctor qz in
telleto nō transfertur ad diuina ut dicit eē
primū. sed ut dicit esse fm 7 magis credo eē
hoc de intentione sua. Dico ergo fm pi
mū modū quod intellectualitas uel esse itel
lectuū est de formali ratione 7 quidditatio
lentis uiui. qz uiuere uiuentibus est esse. ii.
de aīa 7 hoc mō concedit ille doctor. ergo si
uere ut intellectualiter uiuere est formaliter
de formali intellectu talis entis uiui uita in
telligibili primū ens uiuit uita intellectu
li. ergo intellectualitas uel esse intellectuū
est de per se 7 quidditatio ratione ipsius
entis uiui. Confirmatur hoc per phi. xii.
metaph. ubi loquitur de uita dei. dicens ipm
habere uitam uoluptuam seu uoluptuosam
7 est in illo ca. determinatis autem. 7 aug.
de trinit. vi. ca. ultimo dicit qz in trinitate in
creata prima 7 summa. uita ec sumus spūs
cui nō est aliud uiuere 7 eē 2c. Item pro
per rationē. qz quod potest eē idem alicui nō
est perfectissime in illo nisi sit de ratione qd
ditatio 7 sit intrinsece sibi idē. qz unū pars
perfectius conuenit cum aliquo. si conueniat
sibi intrinsece 7 quidditatiue. quam qz non
conuenit sic cum eo formaliter 7 quiddita
tiue. sed quasi aliqua perfectio secunda. sed
intellectualitas aliquibus entibus creatis cō
uenit essentialiter. ut perfectio perficiēs rē
in esse primo. 7 nō in esse secundo. patet de

substantiis separatis per phi. xii. metha. ergo cum intellectus sit perfectissime sibi conueniat erit sibi quidditatiue idem ut perfectio prima et non ut secunda. Dico quod intellectus sit de per se ratione quod actus illius essentie diuine. ergo deus potest diffiniri quod uita est de ratione quidditatiue et essentiali eius. et similiter intellectu alius et manifestum est substantiam esse de ratione perfectionis eius per se. ergo potest sic diffiniri quod deus est substantia uita ponitur enim substantia loco generis et uita loco differentie intermedie. sed intellectualitas loco differentie ultime. sicut si diffiniretur homo quod est substantia animata sensibilis rationalis. Respondet secundum prius dicta xxx. distinctione quod ab eadem realitate possunt in diuisis abstrahi plures conceptus ordinati secundum sub et supra prime intentionis. quorum tamen nullus est conceptus uniuersalis generis uel differentie qui accipiuntur ab alia et alia re possibili et actuali uel alia et alia realitate. in deo autem non accipitur ratio uite et intellectualitatis a re alia et alia uel realitate diuersa. sed ab eadem re diuersimode considerata. licet ergo ponatur uita et intellectualitas quidditatiue esse de substantia dei neutra tamen est differentia contrahens substantiam ut genus. quod substantia est infinita et uita et intellectualitas. Similiter et sunt eadem res et quidditatiue. et nihil tale est differentia uel genus respectu alterius. uita enim que quasi uidetur esse differentia propinquior substantie nullo modo determinat uel contrahit eam ut differentiam. ergo nec multo magis intellectualitas que intelligitur quasi differentia posterior.

AD PRIMA RAZIONE principale cum dicitur quod idem non potest esse in aliquo modo nobiliori et ignobiliori. ut uirtualiter et formaliter falsum est. quia in essentia est uirtualiter paternitas sicut in fundamento simili est ibi formaliter ut forma suppositi subsistentis in essentia. Unde sicut ipsi arguunt in tempore quod illud quod est tale uirtualiter non potest se facere formaliter tale. si argumentum eorum sit bonum. ita arguo ego in eternitate

si essentia non est paternitas formaliter sicut uirtualiter. non posset ex se formaliter originare aut emanare paternitatem subsistentem in ea quod falsum est. Nec est differentia nisi quod in tempore est mutatio a non tali ad tale in eternitate non. sed de non tali sit tale sine mutatione. Dico ergo quod idem non potest respectu unius et eiusdem esse uirtualiter tale et formaliter tale. sed tunc erit maior falsum quod ratione essentie est habens intellectum uirtualiter. ratione autem intellectus est formaliter et tale habens intellectum formaliter quod intellectus est ibi ex natura rei tamquam passio uel qualitas essentie uel fundamentum infimae. Alio modo potest dici quod non est ibi intellectus modo simpliciter nobiliori et ignobiliori. quia non simpliciter producit ab essentia ut effectus a causa in qua uirtualiter ac si quasi produceretur. et ideo supponit falsum in arguendo. Ad secundum cum dicitur quod intelligere est et pati. Respondet per dictum in tercio articulo. in nobis enim intelligere et recipere intellectionem sunt idem. sicut uniuersaliter in rebus creatis calere et calidum esse uel recipere calorem sunt idem albere et albedinem recipere. et sic de aliis. et ideo in talibus receptio forme est quedam passio. in deo autem nulla est receptio intellectionis intellectu tanquam forme in potentia. et ideo intelligere nullo modo est ibi pati. est tamen ibi intelligere per ydemptitatem uerissimam. cum sit res eadem cum intellectu. et ideo uerum de nominatur intellectum esse intelligentem quod si esset forma informans eum et passiuum informatum. Et cum dicitur phi. quod intelligere est pati. uerum est ubi intelligere non habet ueritatem ydemptitatem cum intellectu. uita que per denominationem unius partis ab alia sicut est in nobis. Ad tertium cum dicitur quod intellectus ubi est ex natura rei est ad actum nobiliorum se. dico quod excessus in nobilitate simpliciter requirit di. si per. intellectus autem diuus non realiter distinguitur ab intelligente quod non est et accidens ut in nobis. et ideo non est simpliciter nec nobilior nec ignobilior in entitate. propter etiam est simpliciter falsum. quia nihil efficit nobilitate. Nec credo quod aliquis et eius substantialis sit ignobilior in entitate

quocumque accidente. sed simpliciter nobilior.

Si tamen oppositum sit uera habet intelligi ubi unum realiter ordinatur ad aliud ut ad finem suum et perfectionem realiter differentem ab eo. Sed dicitur quod oppositum concluditur per rationem in tacta. quod concluditur quod intellectus sit nobilior intelligere. quia habet immediatorem ordinem et propinquorem ad primum et ad perfectissimum. quod est essentia a qua fluunt omnes perfectiones que intelligere. Respondet potest dici quod si cut est propinquus essentie secundum rationem que intelligere. ita est quodammodo nobilior quod intelligere. Ad aliud cum arguitur quod intellectus ad intelligibile est relatio realis. Dico quod uerum est ubi requirit distinctionem realem extremorum et distinctionem fundamenti in extremis. In deo autem extrema illius relationis intellectus ad intelligibile non distinguitur realiter. sicut essentia et intellectus. sed sunt idem uerissime sicut nec secundum idemptitatem realem simili creature in esse intelligibili in deo non distinguitur realiter ab intellectu diuino. sicut nec secundum esse distinguitur ab essentia diuina realiter.

Ad primum obiectum intellectus diuini sit essentia diuina sub propria ratione illius uel ueritas iquan tu ueritas. Hic uidetur quod non: quia potentia et obiectum debet proportionari ergo potentia communissima debet habere obiectum communissimum. sed potentia intellectus dicitur esse communissima et uirtuosissima. ergo oportet quod eius obiectum sit communissimum et uirtuosissimum. tale est ens. quod si possit adequare communitatem et uirtutem sui intellectus ergo etc. Confirmat primum obiectum adequatum. potentie et nihil aliud quam ipsum ens adequatum intellectum diuinum ergo etc. Probatio minoris quod nihil adequatum intellectum creatum. quod si sit unum nisi ens ergo nec multo magis intellectum diuinum et increatum. Itaque secundo sic nullum unum obiectum est adequatum potentie toti secundum totam uirtutem eius et uni actui potentie per in intellectu nostro. quod nullum obiectum quatuordecim excellens adequatum toti potentie quin potentia posset esse alterius obiecti. sed essentia diuina est obiectum adequatum unius

actus. sicut intellectus sui uel uisionis qua uideat se. ergo non est obiectum intellectus sui adequatum et primum. Itaque tertio. sic obiectum intellectus debet esse declaratum et manifestatum: sui apud intellectum. quia nihil obicit intellectui nisi sub ratione manifestatiui. obiectum autem habet propriam rationem manifestatiui. igitur essentia diuina non sub ratione essentie. sed sub ratione ueri debet esse obiectum intellectus sui. Confirmat. si essentia sub ratione essentie esset obiectum intellectus diuini. et non sub ratione ueri. igitur eadem ratione essentie non est sub ratione boni. sed sub ratione essentie esset obiectum uoluntatis diuine. et sic intellectus et uoluntas in deo non essent potentie distincte. sicut nec obiecta. Contra. Aristoteles. xii. metha. probat quod non intelligit nisi se et non aliud. et ita quod sua essentia est obiectum intellectus eius. et non aliquid aliud ergo etc. Itaque Augustinus. xii. de trinitate. c. ultimo et magister ponit in littera. sapientia est de eternis. igitur eternum ut eternum est obiectum sapientie diuine: sicut sapientia que adderet scie diuine est secundum actum perfectissimum intellectus sui igitur etc. Respondet distinguo primum de primum quod duplex est primitas ad propositum. sicut primitas nature. ut patet ex predictis. et ix. metha. et est primitas adequatioms ex primo posteriori qua primitas uniuersale dicitur ibi primum. ut primo subiecto in est. sicut passio eius. ut habere tres angulos. Primitas autem nature duplex est. sicut et natura dicitur dupliciter. scilicet de materia et de forma. primitas nature ratione materie est primitas generationis seu originis. Primitas autem ex parte forme est primitas perfectionis quous autem in non simpliciter perfectis ut in creatura iste precedentes habent originem. quod secundum phi. ix. metha. que priora sunt generatione nature posteriora sunt perfectione et conuersio. Tamen in simpliciter perfecto ut in deo ista duplex primitas conuenit sub eodem ordine quia in diuinis quod est primum secundum originem est primum secundum perfectionem. ut dictum fuit disti. xv. nam essentia est primum origine in diuinis et quod originatur omnia que sunt in diuinis non accipiuntur ordine priorie productione. essentia etiam est primum perfectione. quod secundum Damascum. est sicut pelagus infinitum omnium perfectionum. Ad

propositum. igitur est dicendum qd loquedo de primitate perfectionis sue originis. **Di-**co qd essentia diuina est primū obiectum intel lectus quod probatur sic. quocunq; haberent ordinem essentialem. si eēt distincta reali ter eodem ordine se habent quocunq; modo sint distincta. Unde sicut aliqua se haberent ordinate si eēt distincta realiter. eodem or dine se haberent si eēt distincta quocunq; modo. sed si essentia eēt realiter distincta ab aliis perfectionibus que sunt in diuis ipa eēt simpliciter primū perfectione et origi ne a qua alia simpliciter originat se habent et eni sicut subiectum ad passiones que oriunt a natura subiecti nihil aut tunc eēt quo pos set essentias originare. ergo modo ubi sunt distincta sūm ratione. eētia est primū per fectione. et sicut est primū in perfectione en titatis ita in cognoscibilitate ex. ii. metha. **U**nūquodq; sicut se habet ad esse ita ad co gnosci. quod eni est primū in entitate est pri mū i ueritate et cognoscibilitate. igitur eēt ia diuina est primū cognoscibile a primo i lectu. **C**onfirmatur per phi. vii. metha. quod substantia sicut est primū respectu aliorum entium. natura et perfectione secun dum rationem distinctiuam suā et diffinitiuā ut qd quid est. ita incognoscibilitate. ergo si miler essentia diuina. sicut est primū in di uinis aliis perfectionibus in eo qd quid. sic et sūm suam cognoscibilitatē. **D**e alio mebro dico et qd essentia diuina ut est primū et si ali quid comune. est primū obiectum primitate adaequationis intellectus sui. et hoc probatur sic. quancunq; aliq; comune abstractum a pluribus est obiectum adaequatum alicui po tentie. et primo mouens eam quodlibet p se inferius illius comunis sub propria ratioe per se est obiectum potentie. ut per se moti um illius. ut pat. t. de colore et suis inferio ribus respectu uisus. sed si quodlibet conten tum sub ente nō per se sub propria ratione obicitur intellectui diuino per se mouens ip sum. igitur primū obiectum adaequatum in lectu diuino nō est comune aliq; ut ens ul' aliquid huiusmodi. **A**d hoc probatur pri mo per auctoritatē phi. xii. metha. ubi uult qd si intellectus diuinus moueretur ab aliq;

alio intelligibili a sua essentia uilesceret in lectus eius. igitur nihil aliud per se mo uet intellectum suū et hoc sub propria ratio ne. et hoc etiā probatur per rationē. **N**am nō est possibile perfectionem infinitā causa ri. uel eētialiter dependere a finito. **T**unc aut cognitio illa in qua aliquid per se obicit intellectus sub propria ratioe causatur ab illo uel essentialiter dependet ab eo. qd cognitio dependet ab intellectu et intelligibili. ergo si aliqua res extra intellectū diuinū per se ob iceretur intellectui diuino sub propria roe eius cognitio sua ca. sare. uel depē. rē ab il lo intelligibili. igitur cognitio sua eēt finita et per consequens intellectus suus uilesceret. oportet igit qd solum aliquid intrinsecū sibi sit obiectum intellectus sui adaequatum et hoc est eētia sua que est primū obiectum adaequatum intellectus sui.

SED TUNC RESIAT ULE rius uidere sub qua ratione est obiectū intel lectus sui an sub ratione alicuius personalis l' notionalis uidet qd nō ppter idem qd prius quoniā nullum formaliter finitū est obiectū adaequatum intellectus formaliter infinite qd tunc formaliter infinitum depēderet a nō formaliter finito. **I**n intellectus aut diuina. qd is est formaliter infinita etiā respectu finiti. sicut intellectio causata ē formaliter finita. etiā respectu finiti. nullū autē personale l' notionale ē formaliter infinitū. igitur pri mū obiectū eius nō pōt eē eētia sua sub ra tione alic' personalis siue notionalis. igitur sub ratione alicuius eētialis est primū ob icctum intellectus sui.

SED EST DIFFICULTAS **T**e eētiali sub cuius ratione est obiectū **Di**co qd nō nisi sub roe aliquid ē obiectū poten tie sub qua ratione cōtinet uirtualiter uel formaliter. **A**lia que obiciunt illi potētie nihil eni obicit alicui potētie per se nisi cōti neatur uirtualiter uel formaliter in primo obiecto adaequato illius potētie. exemplum d cōtinentia formali ut color cōtinet formali ter sub se spēs suas. exemplū de cōtinentia uirtuali. sicut subiectū cōtinet passionē uel i cludit. **N**ulla aut perfectio eētialis cōti net alias formaliter. qd sunt eque comunē

eadem. n. rōne qua formaliter cōtinet sub ueritate cōtineret sub bonitate. qd quilibet est cōmunis formaliter et sic eadē perfectio eēt cōtinentis et cōtenta formaliter nō uide tur ergo posse poni alia nisi essentia quia qd cunq; poneret cōtinere uirtualiter iclude ret in eētia que ē primū obiectū perfectō ne. sed cōtinentia uirtualis nō ē i creatu ris. igit' essentia uirtualiter cōtinet. non ergo ibi cōtinentia uirtualis. uel qd uirtus lirez cōtinet alia oia. sic igit' diuina eētia sub propria ratione essentia ē obiectū intel lectus diuini.

AD PRIMUM ARGUMEN

tū qn arguitur qd nullū obiectū adaequat po tentiā intellectus dei nisi ipm ens. negādū est. et ratio prius dicta est. quia ubi potentia mouet a quolibet p se inferiori alicuius cō muni ibi nullū illoz pōt eē obiectū adaequa tū illi potētie. sed tūm comune ad illa. sed ubi potentia non mouet nisi ab uno et alia si obiciuntur potentie sub propriis rationib' illud unū est obiectū adaequatum illi potētie

Sic aut est in proposito. quia intellectus diuinus tūm mouet ab essentia sua. **E**t ideo si cut intellectus suus est cōmuni sūm' sūm uirtutē ita obiectū adaequatum erit cōmuni sūm uirtute et hoc solū est essentia diuina.

Ad probationē qn arguit qd intellectus crea tus non habet p obiecto adaequato aliquid unū ens igitur nullum unū ens adaequabit intellectū increatū. **D**icendū qd cōsequētia non ualeat. quia intellectus creatus est possi bilis respectu cuiuslibet intelligibilis et iō potest pati a quolibet intelligibili. pro pter qd nullū illoz est obiectū adaequate mo uens intellectū creatum. sed comunem ad omnia. **I**n intellectus autē creatus non patit nisi ab essentia sua. eo modo quo dicitur mo ueri ab essentia sua. ideo solū eētia sua est obiectum eius adaequatum. **U**nde propter l' perfectionem intellectus creati est qd nullū unum ens adaequat ipsum in ratione obiecti tamen est perfectionis sup plens imperfecti onem quia in hoc excedit potentias sensiti uas. **A**d secundū qn arguitur qd obiectū

adequans unum actum potentie non adequans rotum uirtute illius potentie. **D**icendū qd hoc est falsum. quando ille unus actus ade quat potentiam illam. et hoc est qn illa potē tia non potest habere nisi unum actus et sic est de intellectu diuino respectu essentia sue **D**ICATUR FORTE QUOD quauis intellectus diuinus non habeat nisi unum actum realiter est tamen plures se cundum rationes et tunc uidetur qd obiectū adaequans actum suum realiter. non adaeqt sūm omnem actum differentem secundum rationem. **R**espondeo qd potentia que ha bet plures actus ex equo distinctos obiectū adaequans potentiam sūm unum actū non ad equat sūm cōs. s. oportet tūc esse aliq; cōmu ne adaequans totā uirtutem illius potentie ut patet de pluribus uisionibus potentie ui siac. sed in proposito accidit oppositum. qd non sunt ibi plures actus ex equo se habentes sed est unus actus qui est noticia essen tie. que est ratio omnium aliorum actuum sola ratione differentiu. et ideo obiectū illi actus ē ratio motus intellectus respectu a lioz obiectorum que non mouent intellectū diuinum nisi per essentia et ideo essentia ad equans intellectum sūm illum unum actum qui est respectu eētiae. adaequat intellectū sūm omnem ei' actum.

AD TERTIUM DICENDUM

qd ratio ueri p ut est ratio manifestatiui nō pōt esse priā ratio obiectiua essentia respec tu intellectus. ueritas aut rei. s. essentia be ne potest eē primum obiectum non tamen ueritas declaratiuam rationem importās non eē prima rō pullulās ab essentia opoz tet autem primum obiectum etiam sub ra tione sua primaria intellectus diuinum eē i deo ex natura rei. **I**n re aut ut existens ē nō ē rō declaratiui. quia ratio determinati ui siue manifestatiui. dicit relationē rōni ad illud qd declarat. eētiae aut ut declarate ad intellectū diuinū nō ē nisi relatio rōis. iō nō est ibi rō ueri sub ista rōne ex natura rei **U**nde rō declaratiui ē rō cōsequēs actū pri mū obiecti. **N**ūc aut necesseario intelligitur obiectū presens potentie ante negationem potētie. et ideo rō declaratiui siue ueri sub

ista ratione non potest esse prima ratio sub qua est obiectum intellectus sui per hoc patet ad probationem quod magis est ad oppositum. quod ex quo uerum dicit manifestationem non potest esse prima ratio obiecti sicut patet in exemplo prius enim est albedo aliqua qua sit conformitas illius ad aliam albedinem. Ad confirmationem quando dicitur. quod tunc non possit distingui intellectus et uoluntas. Dico quod imo possunt quod ut eentia et ut bona distincta sunt secundum rationem. et sic sunt obiecta intellectus et uoluntatis. Unde dico quod uerum sub ratione manifestandi non potest esse ratio distinguens intellectum a uoluntate.

Intra distinctionem xxxvi. quero utrum aliquid a deo sit in intellectu diuino obiectum in intellectu secundum esse intelligibile. Quod non uidetur potentia non excedit in operando suum proprium obiectum intellectus sui. ut dictum est in questione precedente. igitur eius intellectus intelligendo non excedit eentiam suam. excederet autem si aliud eent in eo ut obiectum intelligibile ergo sic. Preterea secundo sic. si aliquid alio ab eentia diuina eent obiectum intelligibile. igitur intellectus eius illud obiectum requireret ad actum intelligendi illud obiectum. sed intellectum eius requirere ad intelligibile est intellectum suum uisitare. igitur sic. Item tercio sic. cognita ut cognoscuntur unica ratione cognoscuntur indistincte. sed quicquid cognoscitur ab intellectu diuino. cognoscitur distincte et sub una ratione. quod per rationem essentie sue. igitur intellectus diuinus non cognoscit aliud ab essentia. quod sic cognosceret plura distincte per unam rationem cognoscendi quod non uidetur possibile. Contra ad hebreos omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Et ad hoc ut soluat quodammodo ista. oportet ut sciatur sub qua ratione deus cognoscit alia a se et format sic. quod

Primum ad hoc quod intellectus diuinus cognoscit alia a se in intellectione simplici requirantur in eo relationes distincte ad intelligibilia distincta. Quod non uidetur quod deus ad aliud intelligibile a se non est relatio realis sed tantum rationis. Sed si in deo necessario esset relatio ad aliud intelli-

gibile a se ad hoc quod illud intelligat illa esset realis igitur sic. Ad hoc probatur. quod illa relatio non est ratio. sed realis que non causat per actum intellectus comparantis. sed precedit omnem actum comparatum. sed si talis relatio requireretur ad hoc quod ipsum cognosceret ille respectus precederet omnem actum intellectus diuini comparatum. et per consequens esset relatio realis. Item secundo sic. deus non potest duplici cognitione cognoscere lapidem uel aliud intelligibile a se. quod tunc altera eius cognitio esset imperfecta. sed potest cognoscere lapidem absolute ut lapis est. igitur non potest cognoscere ipsum ut terminum relationis si autem relatio requireretur ad hoc quod cognosceret ipsum non posset cognoscere nisi ut terminum relationis. igitur sic. Item tercio sic ille relationes si ponantur. aut sunt prioris intellectionibus aliam a deo aut posterioribus aut simul cum illis si posterioribus igitur non necessario requirunt ad huiusmodi intellectiones si prioribus sunt et requirunt. Et ad huiusmodi intellectiones. igitur distinguerentur secundum eas cogniciones ille. quod distinctio in prioribus causat distinctionem in posterioribus quod prioribus requirunt ad posteriora si sunt simul cum eis. et idem sequitur cum ponantur necessario requiri propter illas. Contra aug. viii. iii. q. q. xxvi. loquens de relationibus ydealiibus dicit quod tanta uis in eis constituitur. ut nisi intellectus sapiens nemo possit. hoc autem dicit quo ad intellectionem eorum que deus cognoscit extra se. quod se non cognoscit per illas. huiusmodi autem sunt relationes rationis. quia alias esse non possunt igitur sic. Ad. q. primam dicendum quod obiectum intellectus ad intellectum duplicem habet huiusmodi. unam moti ad mobile ex. iiii. de anima. et xii. metha. ubi dicitur quod intellectus mouere ab intelligibili. aliam huiusmodi ad ipsum generale ut terminans actum potest esse. unde obiectum intelligibile terminat actum intelligendi. et hoc est commune huic obiecto. et obiecto primo intellectus et aliam potentiam. Si quod intelligat primo modo dico quod nec aliud obiectum ab eentia diuina est obiectum intelligibile a deo. ratio dicta est in precedenti. quod quod eis intellectus diuina re et ratio est formaliter infinita nullo creatum potest mouere ad actum formaliter infinitum. igitur nullum obiectum aliud ab eentia

diuina potest mouere diuinum intellectum ad intellectionem. Ad hoc patet quod sicut intellectus in rebus creatis est formaliter finita etiam respectu obiecti infiniti. ita etiam relatio dei respectu obiecti finiti. ut respectu lapidis est formaliter infinita infinite. infinite enim intellectus ligat lapidem quod modus agendi sequitur uirtutem agentis. Ad hoc etiam patet quia siue obiectum creatum sit extra. siue in intellectu diuino quocumque sit ibi ut distinctum ab eo nunquam est formaliter infinitum et per consequens non mouet ad actum formaliter infinitum. Ideo solus eentia diuina sub ratione eentiae diuine mouet ad intellectus intellectus diuini.

SI ERGO QUERAM SECUNDO modo utrum. si aliud ab eentia sit intelligibile ab intellectu diuino ut terminans actum hoc potest intelligi dupliciter. uno modo quod terminat actu. primo in sua ratione propria uel secundo ratione alicuius alteri. primo terminatis in quo includit exemplum potest poni aliquid modo simile quod sensibile proprium primo et per se terminat actu uisus. commune autem sensibile ut quantitas non sic tamen non est oio simile. quod sensibile commune est per se sensibile. licet non primo. unum non est ita secundario sensibile quoniam moueat per se

In proposito autem secundaria obiectum non per se manet. Si querat questio de obiecto primo modo terminante sic nullo modo aliud a deo terminat actum intellectus diuini quod obiectum quod primo terminat actum intelligendi necessario coexistit respectu ipsius. unde de isto modo uisus a quocumque causaretur uisus etiam si in deo exigeret aliquid in ratione terminandi primo actum uisionis. nullus autem finitum necessario exigitur ad actum infinitum sicut nec mouet ad actum infinitum. Unde sicut essentia diuina primo mouet intellectum ita primo mouet ad se. ut terminet actum intellectus. Si autem querat questio determinata secundo modo quia tale non necessario exigitur ad actum si magis seruitur actum et dependet ab actu. sic aliquid aliud a deo potest esse obiectum et intelligibile ab ipso terminans actum eius secundario. quod tale non se habet sicut mensura talis intellectus sed magis sicut ab eo mensuratum. quod autem ita sit primo. primo ex parte obiecti. et secundo ex parte intellectus. Et tercio ex parte imitationis. Primum sic aliquis intellectus est cuius

libet entis intellectus. Hic autem maxime est intellectus dei. quod quod aliquis intellectus non sit perfecte cognoscit uisus alicuius intelligibilis. Hoc est uel propter defectum uirtutis cognoscit uisus. et excellentiam cognoscibilis propter quod intellectus noster non cognoscit perfecte ea que sunt manifestissima in natura aut propter defectum ex parte cognoscibilis quia est ens non perfectum sicut sunt forme rerum materialium. Et istam duplicem difficultatem ponit commentator. ii. metha sed primum impedimentum. scilicet excellentiam cognoscibilis non impedit quoniam cognoscatur ab intellectu diuino quia suus intellectus infinitus est. et sua essentia que est primum obiectum cognitum ab intellectu eius est infinita in infinitum excedens perfectionem cuiuscumque alterius cognoscibilis. Nec propter defectum in cognoscibili quia ubi est tale impedimentum. si potentia esset intensior secundum proportionem posset illud cognoscere. quia secundum philosophum in libro de sensu et sensato defectus in cognoscibili arguit intensiorem uirtutem in cognoscente. Unde uult quod si sensibile minus diuideretur in infinitum. paritas ergo cognoscibilis requirit maiorem uirtutem potentie cognitionis. si nulla potentia cognitionis potest esse intensior et perfectior quam potentia intellectus dei. igitur defectus huiusmodi paritas cognoscibilis non impedit quoniam perfecte cognoscatur ab intellectu diuino quod est cognoscibilis et si solum quibus a deo cognoscibile habet esse intellectus et obiectum si quibus disticta et sub propria ratione cognoscitur a deo quia confusa cognitio est imperfecta cognitio nihil autem imperfectionis est in deo. Itaque arguo sic quibus eentia specifica dicitur perfectio respectu eorum inter se entis uisus quibus addit aliam perfectio entitatis igitur quibus dicitur ratione intelligibilitatis igitur intellectus diuinus cognoscens oia per se intelligibilia sub ratione que sunt intelligibilia cognoscet oia quantitates eorum. secundo ex parte intellectus diuini probatur sic intellectus diuinus apprehendit prius causas apprehendit oia ad que sua calitas se extendit. si eentia diuina est eadem ois et intellectus diuinus perfecte cognoscit suam eentiam ipsas comprehendendo ergo oia eabilia ab eo talia sunt oia intelligibilia alia a deo si ista ratio potest male et bene intelligi quoniam ei est in maiori quod intellectus comprehendet prius causas comprehendit effectum. scilicet illa ad que ea

illa se extendit. si intelligatur in illo actu q̄
deus cognoscit causam includatur comprehē
sio effectus. sic est s̄tus. tunc enim in illo ac
tu quo deus cognosceret se includeretur cog
nitio alterius a se. 7 tunc effet beatus in co
gnoscendo aliud a se quod falsum est. q̄ s̄m
aug. li. confessionuz. licet beatus illa uideat
nō tamen propter illa est beatus. 7 ideo alio
rum a deo nō includit formaliter in uisione
dei. Unde cōprehensio effectus nō consistit
in cōprehensione cause sicut nec cōprehensio
principii includit cōprehensionē conclusionis
q̄ perfecte pōt principii cognosci. 7 si nulla
conclusio eade. nō de ipso cognosceret. q̄
ibi nō dependet cognitio principii a cogniti
one conclusionis.

BED **AD** **DE** **BENE** **PO** **TE** **ST**
rō illa sic intelligi. q̄ qui comprehendit cās
quantū ē cognoscibilis pōt cognoscere ea ad
que sua causalitas se extendit. nō q̄ cōprehen
sio illorum cadat in cōprehensione cause. sed
q̄ nō sequitur in intellectu comprehendente
causam

ALII **PROBANT** **IDEA** **SIC**
deus perfecte cognoscit suā eētiam que est
entitas per eētiam participabilis nō p̄tici
patia. ergo cognoscit omnē modum partici
pabilem quo sua essentia est participabilis.
igitur cognoscit oīa ymitantia suā eētiam
s̄m enī talem 7 talem imitacionē ip̄i parti
cipant ip̄am. ergo cognoscit oē ens p̄ partici
pacionē. Nec etiā ratio pōt bene 7 male i
telligi. Si enī intelligat q̄ cognoscēs aliq̄
sub ratione imitacionis qua ymitant aliq̄ pri
mū quod cognoscit quidditatiue nō ē uerū.
q̄ imitatio nō ē differentia specifica hui⁹ 7
illius imitabilis. Non enī oportet q̄ si quis
cognoscit inquantū imitat albedinē q̄ cog
noscat omnes colores quidditatiue. q̄ potest
cognoscere aliquos magis 7 minus partici
pare albedinē. 7 q̄ albedo sit participabilis s̄
magis 7 minus ab aliis coloribus. s̄ nō cog
noscat quidditatiue illos colores s̄m eē speci
ficum eoz. Debet igitur rō sic intelligi
q̄ si deus perfecte cognoscit suam essentiam
imitabilem. igitur perfecte cognoscit omnē
modum imitandi eam. 7 ita omnes imi
taciones ipsius 7 fundamenta 7 entitates in

quibus fundantur huiusmodi ymitaciones.
q̄ nō perfecte cognoscitur ymitatio funda
mentum 7 terminus ymitacionis. Unde si
tollatur ratio entis infiniti tollitur etiā ra
tio nō solum ymitacionis que est quidem re
spectus. sed rationes fundamentorum 7 imi
tantium 7 omnium in eis contentorum. q̄
omnia ista continentur in ente per essen
tiam. sic uerum est. q̄ sic cognoscens omnem
modū ymitandi eētiam diuinam. cognoscit p̄
fecte oīa ymitantia eā. tamē ad hoc sic arguē
do nō ē magna uirtus in argumento.

TERTIO **HOC** **PROBATUR**
ex parte fundamenti. in quo fundat ymita
tio sic. q̄ q̄l continet aliud in esse reali. uirtu
aliter continet idē in esse cognoscibili. q̄ ca
dem sunt principia eēndi 7 cognoscendi. sed
deus in esse reali suo continet omnia alia uir
tualiter. igitur continet omnia alia a se in
esse cognoscibili. 7 per cons̄quētia omnia alia
habent eē cognoscibile in ipso. Ad hoc p̄ba
tur. q̄ nisi in prima cā contineretur omnia
in nullo alio cōtinerent uirtualiter nec sōia
liter. q̄ nihil pōt esse in effectu nec in cau
sa secunda uirtualiter nisi eminentius sit in
prima causa. oportet enim causalitates causa
rum resoluī ad causam primā. si enī causa p̄
xima cōtineat uirtualiter entitatē effectus
7 nō cōtinet eā a se. q̄ tunc eēt causa prima
igit̄ h̄ ab alio q̄ sic continet. igit̄ illud per
fectius cōtinet. 7 sic resoluendo omnes cās i
primā. illa entitas perfectiori mō eō iabit̄
in primā cā ergo s̄m eē intelligibile cōtine
bit̄ ibi 7 sic de aliis. igit̄ oīa cōtinentur in
prima cā s̄m eē intelligibile. igit̄ in intellectu
pporcionado eētiae diuine tanq̄ cause prime
alia pōt eē ratio cognoscendi oīa s̄m hoc ergo
patet responsio ad primā questionē quō h̄a
alia a deo sint in deo obiectiu 7 s̄m eē itel
ligibile. Ad questionē scđam cū q̄rit̄ an s̄
granc̄ distincte 7 s̄s̄ i deo ad itelligibilia di
sticte cognoscēda. Dicēdū q̄ hic ē unum
certū 7 aliud dubiū. Certū ē enī q̄ i deo s̄nt
disticte relatōes ad disticte itelligibilia cog
noscēda 7 hoc loquēdo de noticia simplici in
deō q̄ cognoscit quidditates ut lineā lapidē.
Non enim est sermo hic de noticia dei re
sp̄cū futuroz. q̄ cognoscit aliq̄ aliq̄ futuza

Et q̄ sint huiusmodi relationes in deo pro
batur sic ad quodcūq̄ itelligibile pōt itel
lectus creatus cōparare eētiam. pōt et itel
lectus creatus eā cōparare ut supra osten
sum ē distinctiōe tertia. igit̄ ab eterno cō
parant eētiam suā ad itelligibilia distincta
7 per cōsequēs ab eterno s̄nt relationes ra
tionis i deo ad distincta itelligibilia. Sed
tñ questio non querit hoc. sed querit an hu
iusmodi relationes necessariō requirantur
ad hoc ut cognoscant a deo distincta cognosci
bilia. Et dicunt omnes doctores moder
ni q̄ sic. Unus aut̄ doctor assignat ratios
huius talē. q̄ si ei aliqua sic se habēt q̄ unū
est a quo est aliud. inter illa est ordo. qui
unū est prius alio natura. sicut etiā i diui
nis ubi unū ē ab alio ille a quo est alius. est
prius origine Ubicūq̄ aut̄ ē talis ordo q̄
ab uno est aliud. 7 non dependet ab illo. pri
mū a quo ē aliud refertur ad secūdū re uel
rōne. licet non econtra. ut sic illud non re
fertur ad primum nisi quia primū refert̄
ad illud. Cum igitur creatura. s̄m se to
tam. sit a deo relatio dei ad creaturam pri
or erit relatione creature ad ipsum. quam
relationē aliquocāt p̄dealem. aliqui relatō
nē in esse cognito 7 sic concorditer tenent
q̄ necessariō requiritur relatio dei ratio
nis ad creaturā ad hoc q̄ cognoscatur a deo
Sed quāuis huiusmodi relationes ponāt
tñ discordant in modo ponendi. cū enī hui⁹
modi relatio ponatur ut deus distincte cog
noscat nō pōt poni nisi tripliciter. Uel i ef
sentia ut est ratio intelligendi uel i essentia
ut est obiectū itellectiu. uel in actu intelli
gendi Opinās primo mō mouet ex hoc
q̄ distincta cognitio est per distinctam rati
onē cognoscendi. Aliis de secunda opiniōe
nō uidet hoc rōnabile. quia intellectus q̄nto
est perfectior. tanto plura per unā rationē
cognoscit igitur intellectus diuinus qui est
perfectissim⁹ per unā simplicē rationē oīa
cognoscet. Ideo dicunt q̄ se tenet a parte ob
iecti cogniti. 7 tunc ponunt qu. d̄ deus pri
mo itelligit essentiam suam in se 7 secun
dū se. secūdū ut est imitabilis 7 ip̄a intel
lecta ut imitabilis est rō intelligēdi alia 7
tunc ē secundum eos essentia itellecta ut imi

tabilis est idea Illi aut̄ de tertia opiniōe
ponentes q̄ huiusmodi relatio sit in actu in
tellectus habet hanc rationē quia itelligē
nostrum h̄ respectū ad itelligibile. ut p̄ ex
v. metha. i. igitur itelligere n̄m esset in
finitū. ita q̄ p̄ualeret infinitis itellectio
nib⁹ nostris. sicut ē itelligere diuinū illud
haberet respectū ad infinita itelligibilia igitur
cū itelligere diuinum sit infinitū in il
lo infinito erunt infinite relationes ad infi
nita obiecta.

DE **IBI** **TR** **IBUS** **OP** **IN** **O**
nibus quere alibi d̄tione. liii. Com
parando istas opiniones inter se uidet̄ mi
hi s̄a p̄babilior. sed priā uidet̄ mihi omnia
i rrationabilis nisi sit eadē cum scđa q̄m rō
itelligēdi i nobis differt realiter ab obiecto
q̄ obiectū nō pōt s̄m se eē p̄ns itelle
ctui nostro 7 ideo requirit̄ species que est
p̄ns q̄ supplet uicem obiecti 7 q̄ rō deter
minata unius itelligibilis nō est ratio de
terminata alterius itelligibilis q̄a finita ē
Ideo ad distincta plura itelligenda requi
runtur distincte relationes itelligendi.
Totum econtrario est in deo quia itellect⁹
diuinus est de se itellectiuus. Nec alia ra
tio requirit̄ a parte sui obiecti. Unde non
est ibi alia ratio iformans. nec ut informās
7 iō quo ad actū itelligendi nulla ratio reg
ritur. Ut etiā mediante ip̄a alia cognoscā
tur nō requirit̄ etiā rō alia nisi ip̄amet.
que ē una cuius rō est. q̄ ip̄a est ratio cog
noscendi alia in quantum ip̄a est cognita. s̄
est cognita ut una. Secundam hoc igit̄
nō oportet inquirere nisi essentiam presen
tem que non potest esse ratio itelligendi
ut quasi iformans. sed solum ut quod
est cognitum. quia sicut itellectui nostro
ad distincte cognoscendum conclusionem nō
oportet inter principii proximum cognitū
7 ip̄am conclusionē ponere aliud quo cog
noscat̄ conclusio quia frustra poneretur
sed nihil aliud primum cognitum est ratio
cognoscendi cōclusionem nisi ut principius
ē cognitū. 7 eodē mō non est alia ratio qua
re essentia diuina est representatiua alioz.
quam ut cognita ab itellectū diuino.

igitur si ista opinio debeat stare e eadem cu
secunda. Item prima et tertia opinio pati
untur unam difficultatem. qz uidetur qz il
le relationes ad intellecta extra sint reales.
de qz quere rationem alibi ubi supra. quonia
ratio intelligendi precedit intellectionem. et
hoc quantum ad tertiā opi. probat sic. Nam
in nobis omnis intellectio que respicit rem
ut res est in se habet respectu realem ad ip
sum. quod non conuenit si respiciat rem ut cō
paratam per alium actum conferentē. tunc
enim esset relatio rationis. Nam intellec
tus intelligens intelligere et comparans ipm
ad obiectum causat rationē rationis. intel
lectio tamē que est rei ut in se est realis. sed
non oportet deū reflectere super actum suum
ad hoc quod cognoscat obiectum extra. ergo
si in suo intelligere quo intelligit obiectum
extra esset relatio ibi esset realis cum non
causaret per actum collatiuū. Sic ergo in
ter istas opiniones uidetur mihi secunda eē
probabilior. ut scilicet illi respectus se teneant ex
parte obiecti primo cogniti et actu collatiuo
ad alia comparari. et in hoc non accidit predi
cta difficultas huic opinioni. saluat enim qz
sint relationes rationis cum sint in obiecto
ut cognito.

SECUNDO TAMEN DUBIUM EA
hic quomodo huiusmodi relationes rationis
possunt eē relationes determinate cognoscē
di. qz hec relationes secant actum collatiuū.
sine qz eēntia comparatur ad alia. nunc autem
non uidetur possibile diuinum comparare ad
incognita. qz comparatio non est nisi ad p̄cogni
tum. sicut nec natura cōparat nisi ad re p̄ex
istentē. igitur non uidetur qz isti respectus necessa
rio requirantur ad hoc qz disticte alia eēntia
deo cognoscantur. Respondeo qz sustinen
do illā uiam pōt dici qz intellectus talis potē
rie ut collatiue uel quasi collatiue. et ipa cre
atura ut cognita. sunt simul ut sunt relata
sicut ille primus doctor dicit. respectus dei ut
a qz eē prior natura. qz respectus illius. eē ab illo
lz sunt simul ut sunt relatiua. In hoc respec
tus intellectus talis potērie collatiue eē prior
naturaliter illo ad qz sit collatio. qz per hu
iusmodi respectu sine operatione constituit
illud aliud ad quod sit comparatio in tali esse

Tunc oportet illud esse per intellectum sue cō
parationi. qz comparatione constituit. Unde
sicut alias dictū fuit de constitutione perso
narum qz in illis que relative constituuntur
non oportet constitutum esse prius quā refera
tur. ymo potius e conuerso. Sic est dicen
dum in proposito qz tale intelligibile per actū
comparatiuū et collatiuū constituitur in esse i
tellecto. et ideo non oportet p̄cognoscere illud
cui sit comparatio ante comparationem. qz cogni
tio eius est per istam comparationē. qz ipa cō
paratione cognoscit et in esse cognito constituit
CONTRA CONCLUSIONES
quā tenent predictę tres opi. at quē sic. si il
lud per quod obiectum cognoscit quomocūqz
in aliquam illarum trium opinionum. siue
ut per rationem cognoscendi. siue ut per ob
iectum cognitū. siue ut per actum cognoscē
di esset limitatum ad illud obiectum cogno
scibile posset cognosci disticte per illud sine
omni respectu rōnis. In illa obiecta. ante
eodens patet in intellectu creato quādo eni
cognosco album per sp̄m albedinis non opo
ret prius speciem habere respectum rōnis
ad album. qz tunc antequā cognoscerē album
per talem speciem oportet me prius com
pare speciem albedinis ad albedinē et cāre r̄
lationē rōnis qz non eē ue p̄ cū sp̄s albi disti
cte ducat in noticiā albi sine oī respectu cō
paratiuo. uide non p̄tē sp̄m albi intelligi. et
postea ad album cōparari anteqz album per illam
sp̄m intelligat. Sic etiā qn aliqd intelligit p̄
aliud non tāquā per obiectū cognitū siue per
actū intelligendi non oportet illud primo intel
ligi et postea ad aliud cōparari. anquā idem
aliud intelligat. Ille eē autē patz de eēntia
diuina qz potē rō cognoscēdi se. siue ut obiectū
cognoscēdi. siue ut rō cognoscēdi. nec tñ h̄
respectū rōnis ad hoc qz sic sit principiu cog
noscēdi se. nec eē in actu intelligēdi eē respectus
rōnis. qz actū intelligēdi eēntiā. non p̄cedit ali
qz actū collatiuū qz catur rōnis rō. cōsequētia
pbat sic limitatū et illimitatū per qz aliqz cō
gnoscit non differūt nisi in p̄cisionē et in p̄
cisionē. limitatū eni ad unū p̄cise deteriat
ad illū representandū. illimitatū autem ad
plura et non p̄cise representat unum. Sed
ablatio p̄cisionis ab eo quod illimitate

representat non tollit quin sit eque perfecte
ratio cognoscendi illud. qz sit ratio cognos
cendi alterum non tollitur ab eo quin sit ra
tio cognoscendi illud. qz illimitatio perfecti
onis est. et per consequens non aufert quā p̄
fectionem. sicut igitur limitatum p̄cise re
presentat unū ab ip̄ omni respectu rationis
determinate. ita illimitatum. qz ita quātus
est ex se p̄fecte representat sine omni respe
ctu determinate perfecte plura representabit
SECUNDO PROBATUR Con
sequētia sic. causa uniuoca non solum est rō cō
noscēdi effectū. s̄ equiua et cā ueri equiua qz
equiua. eo qz e p̄fectior cā effectus et cā ueri
or quia. eē cā totius speciei. cā uero uniuo
ca solum individui. Unde non p̄prie cā uniuo
ca dicitur cā quia in cā uniuoca in qz cā re
spectu effectus non eē ordo eēntialis. igitur si
cā uniuoca pōt eē rō cognoscēdi effectū sine
aliqua determinatōe multo magis et cā equi
uoca que eē cā p̄fectior pōt eē principiu cogno
scēdi effectū sine determinatōe. Tertio p̄
bat cōsequētia sic. cā finita equiua pōt di
sticte procedere plura absqz determinatōe
aliqua ex pte sui ad illa. multo magis causa
equiua pōt disticte producere plura absqz
ali quo respectu precedente determinate ipam
ad illa producēda. igitur si rō eē cognoscibili
pōt plura cognoscere et eē cognoscibili pro
ducere sine respectu p̄determinante. anis p̄
de sole producēte plātā et uermē. ita eē deter
minate producit plātā sicut si tñ haberet
uirtutē determinatā ad illā nec i se h̄ uer
sa ipm determinatā ad hoc ut illa producat
Quarto probat eandē cōsequētia sic qz ali
qz representatiuū non possit disticte aliqua
representare nisi determinet. Aut hoc eē pro
pter potēntialitatem eius ex nono metha.
c. ultimo. Aut propter cōfusionē eius. qz cōfu
se cōtinet. sed neui p̄ conuenit i deo. quia actu
alissime et disticte cōtinet oia ergo si
ne aliquo addito re uel rōne determinante ip
sā eēntia sua eē principiu representandi oia
intelligibilia intellectui diuino sicut obiectū
cognitū qz disticte oia cognoscit. et oia
istā habet eēntiā ex hoc qz dictū eē distin
ctiōe. vii. Nā cā omniū istorū est qz talis in
determinatio potēntie actiue non eē ad cōtra

dictoria. sed ad disperata et id non requirit ali
quid determinans. quia ibi differentia cau
salitatis sue quā habet ad unū disperatorū
non tollit causalitatem suā respectu alterius di
sp̄rati. tamen eque determinata est quātus
est ex se ad producendum unum sicut si tan
tum haberet uirtutem ad p̄ducendum illud

SECUNDO CONTRA PREDI
ctas opiniones arguitur sic. si ad hoc qz deus
cognoscat diuersa intelligibilia requirant
ille diuersę rationes. quere per quid ille re
lationes cognoscantur a deo. sunt enim intel
ligibiles deo si sunt. qz omne ens ut probatū
eē supra potest cognosci a deo. aut ergo cog
noscuntur per seipsas aut per alias rationes.
aut per eēntiam diuinam omnino indeter
minatam. Non primo modo. qz tunc uilisece
ret intellectus diuinus qz ille rationes sūt
parue eēntitates minimam eēntitatem habē
tes. si igitur intellectus diuinus moueretur
ab illis. intellectus diuinus uiliseceret. Si se
cundo modo eas cognoscat. sequitur proces
sus in infinitum. Si tertio modo. igitur ea
dem ratione eēntia potest esse determina
ta ratio secundum se cognoscendi alia. Itē
tercio actus per se unius oportet ponere pri
cipium per se unum. sed actus intelligendi
unius quo intelligit aliud a se est per se unū
igitur eius est principium per se unum. Si
igitur ad actum intelligendi dei quo intelli
git aliud requiratur aliqua ratio. aut igitur
totum quasi compositum ex eēntia et
tali ratione est principium illius actus aut
eēntia tantum. et ratio requiritur ut de
terminas ita qz eēntia ut sub ista rōe sit pri
cipium. primo modo non. qz sic non facit per se
unum. Nam cum relatio realis non faciat p̄
se unū cū fundamēto. nisi relatio rōnis faci
et p̄ se unū cū re. Si rō non pōt facere p̄ se
unū. sed modo p̄ se non pōt facere p̄ se unū eēn
tia. p̄tinens ad modū primi modi p̄ se. p̄ci
piū aut operatiōis unū et maxie diuile cū il
la rōe non eē p̄ se unū. Relinquit igitur ut so
la eēntia sit principiu istius actus tñ ut uelut
p̄ illā rōes et sic rō solum erit ibi ut principiu
deteriandi eēntiā ad deteriate representandū
sed hoc non est uerum. qz illa non est principiu

deter minandi essentiam quo posito manet
eētia eque determinata. sed ante illā rōes ē
indeterminata. q̄ infinita 7 essentia subq̄
cunq̄ ratione ponatur manet infinita forā
liter a se nō intelligeret ut principium re
presentandi infinita. igitur unum est pone
re huiusmodi rationes determinantes essen
tiam 7 actum intelligendi ut deus determi
natecognoscat alia a se .

RESPONDEO **IBIATUR AD**
questionem q̄ nō requiritur aliqua relatio
rei nec rationes in deo ad hoc q̄ cognoscat
alia a se 7 hoc quidam pōt dici duobus mo
dis. uno modo sic q̄ relatio triplici modi dif
fert a relationibus aliorum modorū. q̄ re
latio triplici modi nō est mutua sed refertur
ad ipsum. 7 sic in nobis refertur intelligere
ad obiectum realiter 7 nō econtra. nisi q̄ l
telligere ad ipsum 7 ex hoc denominatur a
relatione pro ut illa terminat. Ex quo se
quitur quod obiectum ut mere absolutum
terminat relationem triplici modi ut dictū
est. di. xxxiii. obiectum est materie intell.
tionis nostre. ita intellectio diuina est mate
ria omnium producibilū ab ipso est enis ar
tífex materia artificis. q̄ est artifex cuius
ars nō est accepta a rebus. 7 ideo quolibet
aliud refertur ad intellectum siue intelligē
diuinum. mensuratum ad mensuram. 7 in
telligere diuinum ut mere absolutum termi
nat relationem eius. 7 ideo econuerso nulla
relatio requiritur i intellectu diuino ut ter
minat relationem absoluti cognoscibilis qua
si ut sic nihil correspondat in deo illi relati
oni nisi absolutum quere de hoc. di. liii. alibi

Alio modo pōt dici q̄ nulla relatio requi
ritur in deo ad obiectum intelligibilis. nec
econuerso ad hoc q̄ deus intelligat aliud a se
Non enim requiritur relatio realis nec
etiam rationis. nō rationis. q̄ impossibile ē
relationem rationis simul esse cum intellē
tione obiecti creati in deo autem pcederet
q̄ tunc esset realis relatio. ut probatum est
prius. q̄ nulla intellectio in deo negociatius
per cōpationem ad extra pcedit. nec illa i
tellectio qua intelligit aliud a se ē collectia. iō
si pcederet relatio ad obiectū intelligibile aut

si ēēt cū illo. illa ergo esset relatio ex natura
rei 7 nō causata p actū collatiuū. Si aut po
natur relatio rōis sequēs illā intellectionē
qua intelligit creaturā 7 tūc nō ē necessa
rio ad illa intellectioni requisita. Sed dices
quō ē possibile q̄ intellectio in deo sit hō ob
i 7 tñ p relatio i neutro extremo sit ut intel
lectionis ad obiectū nec obiecti intellecti ad
intelligere. Respondeo q̄ quęcunq̄ sunt en
tia habentia esse formaliter ubi sunt distincta
realiter. referunt realiter. subiectum enim
includit predicatum. q̄ ubi nō sunt distincta
realiter nō possunt esse extrema distincta
aliter. nec per consequens extrema relatiois
realis. 7 ita concluditur q̄ requiritur ad re
lationem in nobis aut p intelligere. 7 ob
iectum intellectum distinguatur realiter. 7 iō
in nobis. aut quod intelligere ad obiectum
quod ē mensura eius in deo. aut q̄ intelligē
7 obiectum nō sunt distincta realiter. Ideo
quāuis sint ibi eminenter. nō tamen referū
tur realiter. nec etiā intelligere ibi ē relatio
rōis. q̄ ē ibi ex natura rei ut pcedm ē. 7 ē
cū oī q̄ relatiōe dicitur sit aliqd̄ excepta rōe nō
pōt ipm intelligere i deo ēē sola rō rōis 7
ēē cū quod pfectiois sequitur ad illa sc̄ ad
intelligere 7 ad intelligibile ubi sunt distincta re
aliter. idē ēē uerū hñt ubi sūt ex natura rei
nec relata nec distincta realiter. 7 hoc pp̄
ydemptitate ip̄oz. vñ sicut intelligere ē no
ticia obiecti 7 manifestatio eius ubi sunt disti
cta realiter.

AD PROPOSITUM. ERGO
dico q̄ ppter itellectionē aliq̄ obiecti p̄tē nō
oportet quere relationem i utroq̄ extremi
nec i altero. q̄ ēē p̄ i itellectōe b̄tifica dei que
est respectu eēntie dei. igit̄ oī aliqd̄ ad dēre
propter quid sit ibi rō i altero uel in utro
q̄ si ibi fuerit. nō aut pōt p̄tē aliqd̄ alēz. q̄
d̄s ibi ēē rō nisi coexigētia p̄p̄dēntia. nō ē
aut hīc coexigētia siue mutua depēdētia q̄
tūc itellectio nō ēēt mēsurā lapidis. aut al
ter obiecti creati. ēēt aut mēsurā ei⁹ si lapis ē
ferret ad itellectionē dei. iō si sit rō rōis in
altero extremo. cū sit s̄m terciū modū rōis
non erit i utroq̄ Nec etiā uidetur mihi
q̄ ibi sit rō aliqua p̄p̄ter aliquā depēdētia

autem propter dependentiā intellectionis di
uine ad lapidē intellectū ut patet tunc nō ēēt
mensura eius. nec etiā propter aliquā depen
dēntiam econuerso in lapide respectu intel
lectionis. q̄ lapis ab eterno intellectus nō ē
aliquid sed nihil. igitur nulla est dependen
tia ut habet eē obiectiue 7 cognitū in deo.

Item si sit aliquid nō erit solū respectus
sed aliquid absolutū. igit̄ ut sic absolutū p̄tē
pōt a deo intelligi qua ut referrat ad deum
siue ad int. llectionē. ergo in illo p̄tē depē
dēntia nō est ratio intelligendi ipsum 7 ita
nec ratio referendi q̄ si intelligere ut abso
lutum intelligit tunc nō ut relatiū. s̄m hāc
igitur uia uidetur concedendū q̄ ad intellec
tionem qua deus intelligit q̄ cunq̄ obiectus
aliud a se nō requirit aliqua relatio necessa
rio nec in utroq̄ extremo. nec in altero .

Ambo isti modi conueniunt in hoc q̄ neuter
ponit rel. tione necessariā ad hoc q̄ de⁹ cog
noscat alia a se. primus tamē modus con
cedit in obiecto intellecto esse relationē ad ip
sum intelligere ut mēsurati ad mensurā. sed
nō econuerso. Secundus aut modus negat
omnē respectū requiri. q̄ difficult. ē uidere
q̄ sit illud necessariū itell. tur ut sic possit
hōe rōes ad itellectōes. 7 si r̄ sit cēt aliqd̄ possit
intelligi sub ratione absoluti.

**SED CONTRA HOC OB
i** tur. primo q̄ uidet̄ quod hoc dicta destruat
sententiā aug. de ideis. Secundo q̄ die
tum ē supra q̄ in deo sunt relationes eter
ne ad creaturā. q̄ sicut ibi arguitur intel
lectus noster pōt compare eēntiam diuinā ad
eēntiam creatā. igitur intellectus diuinus.
Tunc aut uidet̄ esse dictū q̄ non sit necesse
ponere relationē aliquā rei nec rationis in
deō ad creaturā. R̄ s̄pōntione ad primus
argumentum quere alibi. di. xxxviii. ubi
ponit ydeus nō esse aliquā relationē. sed ip
sum obiectum ut cognitum. Unde ydee non
sunt nisi obiecta alia a deo ut cognita sunt
in mente diuina in qua sunt obiectiua 7 s̄m
hoc expōit aug. de ydeis. quere ubi prius.

Quod aut in hoc autē nō sit ydea prob. ē
dupliciter. Primo per phi. septimo metha.
ubi uult q̄ omnia que fiunt. fiunt quodam
modo ab ydea uniuoce. 7 nō solus probat hoc

in naturalibus. sed etiam i artibus. ut a to
mo in anima sit domus in materia extra.
Domus autē in anima est obiectiue ut in
specie domus. q̄ autem species dōt in aia
hōe ideo est q̄ obiectum nō potest secundu
se esse p̄tē. ns. id. o. oportet esse p̄tē i spe
cie. Unde a tomo ut habet eē in specie ex
istente in mente sit domus in materia ex
tra. igitur si domus in mente secundu q̄
sit domus extra sit ydea domus. sequitur q̄
ydea domus nō sit nisi domus ut intellecta
cum igitur obiectū creatum nō possit eē p̄
sens s̄m aliquā sp̄m in mente diuina. opo
ret q̄ sit ibi obiectiue per eēntiam diuinam
que ut omnino eadem re 7 ratione repre
sentat oia 7 ut sic est ibi obiectiue erit ydea
obiecti extra. ut sicut ydea lapidis nō sit nisi
lapis intellectus .

HOC ETIAM PROBATUR p
plato qui primo induxit nomē ydee. posuit. n.
mundū sensibile extra. 7 mundū itelligibi
lem i mēte diuina. Et mundū intelligibi
lem in mēte diuina. uocauit ydeam mun
di sensibile in re extra. mundus aut̄ intelli
bilis nō est nisi mundus extra. ut est obiecti
ue in eē cognito in mēte diuina. ydea igit̄
mundi in re extra nō ē nisi mundus itelligibi
lis. siue mundus in eē cognito. nec ē curādū
ad ppositum si mudo in re extra correspon
deat una ydea uel due Itē hoc patet ex alio
q̄ sicut plato induxit nomē 7 rationē ydee
sic aug. imitatur ipm. Tunc aut̄ plato ue
re posuit ydeam in mēte diuina. eo mō quo
aristo. falso sibi ip̄eit eas posuisse i re extra
ut per comē. pat̄s sup̄ primo ethi. Aristo.
aut̄ ip̄onit eas posuisse ydeas quidditates p
se ex̄ns rerū sensitiuū. igitur sic posuit yde
as in mēte diuina sc̄ quidditates ut cog
nit̄ sunt a mēte diuina. s̄m hoc igitur omn̄
cognitum ē ydea 7 nō aliquis respectus.

AD SCD DUBIUM DILENDI
q̄ si nunq̄ fuisse aliquis respectus dei ad
creaturam. t̄ mē deus distincte cognouit
creaturas. 7 ideo relationes in deo ad crea
turas nō sunt necesse ad hoc quod deus cog
noscat creaturas distincte. sunt tamē ibi ne
cessario. 7 secundum primā uiam. talis est
q̄ deus primo modo cognoscat eēntiā suam.

Et si secundo modo intelligit creaturas modi-
ante entia sua. 7 tunc secundum illam uiam de-
pendet obiectum 7 cognoscibile ad intelligere do-
minum in esse cognito quod per illud intelligere
constituitur in esse cognito 7 terminat de illa
lam relatione sub absoluta ratione sua. Et ut sic
terminat relatione creature habetis eam ex-
tra 7 denotatur ab illa. 7 dicitur dominus. In ter-
tio autem instanti potest comparari essentia sua ad ob-
iectum intelligibile 7 habet relatione rationis.
Licet non necessaria ad intellectione creature.
quod istam intellectione creature. Sed uidetur
per istam uiam. quod in tertio instanti nulla sit re-
latio dei ad creaturam. quod si est nihil. tunc sicut
non potest incipere relatione rationis sic nec ter-
minare. Eodem modo est dicendum per alium
modum ponendi nisi quod tunc est dicendum quod in secundo
instanti quod de intelligit creaturam. 7 creatu-
ra constituitur in esse cognito non referat ad deum
nec dependet. quod sic adhuc nihil est. Unde in
secundo instanti per illam uiam intelligit deus
lapidem sine omni dependentia lapidis ad ipsum. 7
tunc sicut prius in tertio instanti deus comparat
se ad lapidem ut intelligit. 7 sic habet relatione
nem rationis. Ad argumenta. quod primo. Ad pri-
mum cum arguitur quod potentia non excedit in ope-
rando suum proprium obiectum. Dicendum quod uerum
est proprie loquendo de excessu. sed ex hoc sequitur
quod non intelligit aliud a primo subiecto. potest
enim intelligere aliud a primo subiecto. Unde
ad hoc quod potentia 7 obiectum suum proprium sit ade-
quatum 7 proportionata. sufficit quod primum obiectum
non excedit potentiam in ratione motui 7 termi-
nantis primi. cum primitate autem primi obiec-
ti sita quod potentia excedat illud obiectum in ratione
terminandi secundario. sic autem excedere non est
proprie excedere. quod non excedit in ratione motui
uel terminatis primi. Ad secundum quando
dicitur quod si deus intelligeret omnem aliud a se il-
lud coexigeret ad actum quo intelligeret illud
obiectum. 7 ita requireret ad actum suum infini-
tum. 7 per consequens intellectio esset finita
7 principia 7 sic uideretur intellectus eius
Dicendum quod si aliud obiectum coexigeretur
ut precedens actum uideretur intellectus eius
7 talis coexactio. si tamen quod aliquid coexigat
tanquam constitutum per actum bene est possibile
isto modo per finitum coexigat ad actum infinitum.

imo necessarium est de omni actu ad extra
in deo. non igitur requiritur illud obiectum ut
motuum 7 terminatum primo actus. sed ut
consequens actum 7 dependens ab actu. Ad
tercium quando arguitur quod per unam rationem non pos-
sunt plura distincta cognosci. Dicendum quod
hec est falsa quando ratio illa est illimitata 7 re-
presentatiua ita perfecte representat plura. si-
cut si solus esset representatiua unius 7 non alte-
rius. quod licet representet hoc obiectum nihil tol-
litur de perfectione eius quod sit alterius repre-
sentatiua ut patet de eadem equiuoca ut deriso-
rie dicatur. quid mali accidit huic si bonum fa-
ciat proximo suo. Unde uniuersaliter quecumque
uirtus actiua equiuoca propter hoc determi-
natur ad unum non tollit de perfectione eius quod
sit indifferens ad aliud.
SI PLACET TENERE OPINIONEM secundam
trium opinionum dictarum. potest dici
ad primum argumentum secunde. quod illi respec-
tus non sunt reales non obstantes quod non pre-
sentatur respectus creatus. quod simul sunt 7 cor-
relatiua. tamen ille respectus dei ad creaturam
est esse cognitum dicitur esse prior secundum na-
turam. Unde ille respectus siue comparatio illi non
est ad aliquid precognitum. Unde est ad simul
cognitum ut correlatiuum prius tamen natu-
raliter. quod est esse illius. Ad secundum de du-
plici negatione. Dicendum quod solum uno mo-
do cognoscit 7 hoc est 7 sub omnibus condi-
tionibus ipsius. 7 per consequens cognoscit ho-
rem secundum suam naturam absolutam cognos-
cit eam etiam sub illo respectu. hoc enim est per-
fectionis in intellectu diuino ut simul cognos-
cat rem absolute. 7 ut terminat respectum
ad ipsum. Intellectus autem noster potest perse-
rem cognoscere 7 hoc est ex sua perfectione
quod non potest omnes conditiones rei simul cog-
noscat. sed unam sine alia 7 unam post aliam
Ad tertium quando arguitur aut sunt priores
aut posteriores. Dico quod illi de prima opi-
one 7 ultima non possunt euadere quin sint prio-
res 7 per consequens reales secundum illam opi-
onem. potest dici quod sunt posteriores actu intellige-
di in quantum per actum intelligendi consti-
tuuntur in esse cognito. Ad auctoritatem autem
in oppositum patet responsio per dicta. supponen-
do quod intelligenda sunt dicta aug. de ydeis.

Trum deus quoruncumque aliorum a
se distinctorum habeat distinctas yde-
as. Arguitur quod non. quia malum cul-
pe est distincte cognitum ab eo. aliter
non puniret per illo. Sed malum culpe non habet
ydeas in deo tunc. non esset malum culpe in eo sicut
alio creature. quia per hoc sunt alie creatu-
re in deo. quia eorum ydeas sunt in deo. Item
sic materia non habet ydeas 7 tamen est distincte
cognoscibilis a deo aliter non esset ens igitur.
7c. Maior probatur quia materia non est cog-
noscibilis nisi per analogiam ad formam ex pri-
mo philosophi. sicut autem aliquid est cognoscibile sic
habet ydeas in deo per quas cognoscitur. igitur
materia non habet ydeas distinctas ab ydeas
forme. Item tertio sic nulla pars nec es-
sentialis nec accidentaria. habet ydeas in deo 7
tamen distincte cognoscuntur a deo 7c. Maior
probatur quia totum habet per se ydeas. Sed
igitur pars totius haberet distinctam yde-
am ipsius partis esset duplex ydea. scilicet ydea
propria 7 ydea totius. quod est inconueniens
tunc enim cognosceret duplici ydea 7 sic
cognoscat poterit sine propria ydea. non igitur
pars habet distinctam ydeam ab ydea to-
tius. Contra quicquid deus cognoscit ali-
ud a se cognoscitur ab eo per quod imitatur ef-
ficientiam suam. Distincte autem potest cognoscere se.
ut imitabilis est ab omni alio a se 7 hoc esse
ydeas. igitur omnium aliorum a se distincte
cognitorum distinctas habent ydeas quare
et cetera.
Utrum deus
uliorum a se infinitas habet ydeas
non uidetur infinitum per quod in-
finitum est ignotum ex primo
philosophi. 7 secundo metha. ubi dicitur quod qui po-
nunt infinitatem in causis destrunt scientiam
sed deus non habet ydeas nisi illorum que cog-
noscentur ab eo. igitur infinitorum non habet infini-
tas ydeas. Item secundo sic Aug. xii. de ciui.
dei. c. xiiii. quod scia comprehendit hoc scientis
comprehensione finitur. sed infinita non pos-
sunt finiri. quia iam non esset infinita. igitur nul-
lius scientia possunt comprehendere igitur deus
non potest infinita cognoscere. igitur non habet infini-
tas ydeas nisi illorum que cognoscuntur ab ipso
Si dicitur quod illud quod comprehenditur a sci-

entia diuina finitur respectu eius compre-
hensionis. sed non in se. Contra tale est
unumquodque in se quale apparet neque cogno-
scenti. aliter. non deciperet. igitur si respectu
comprehensionis scie diuine alia sunt finita quod
scientia est uerissima. igitur illa sunt uere fi-
nita. igitur si infinita comprehendatur a deo
7 firmiter in finita in se erunt. Item ter-
tio sic. infinitum non est maius infinitum ex
tertio philosophi. 7 tertio de celo 7 mundo si igitur
ydeas sunt infinite 7 essentia sua est infi-
nita igitur essentia sua non intelliget ut ex-
cedens ydeas. igitur sicut est beatus in uide-
do essentiam suam ita erit beatus in illis
ydeis quod est contra aug. li. confes. beatus est
qui te 7 illa nouit. nec tamen propter illa
beatior.
CONTRA AUGUSTINIUS Duo-
decimo de ciui. dei. c. ix. ubi supra quamuis in
finitorum numerorum non fit numerus nec est
tamen in comprehensibilis ab illo cuius in-
telligentie non est numerus. igitur per ipsum
numerum sunt infiniti 7 simul cogniti a
deo. numerus autem distinguitur specie 7
libet speciei est propria ydea igitur 7c.
Item hoc idem potest argui de figuris que
drunt specie 7 crescut in infinitum 7 potest uariari in
infinitum addendo uel diuidendo 7 oes sunt si
cognite a deo 7c. In. q. prima sunt duo mo-
di dicendi. unum quod cum ydea per potentiam plura
ponat principium generatōis 7 cognitōis rei
ut per philosophum. vii. metha. ad utrumque se habet
ydea potest ponit in mente diuina 7 per quod est ex-
emplar factōis rei. exemplar dici potest 7 pertinet
ad cognitōis practica. Sedus autem quod est principium
cognitōis proprie obiecti. 7 sic pertinet ad scias spe-
culatiua. 7 sic se habet ad oia que cognoscuntur a deo
etiam si nullo tempore sunt. 7 ad oia que a deo cog-
noscentur per propria ratione secundum quod cog-
noscentur ab ipso per modum speculationis.
Secundum uero quod est exemplar non se habet ad
omnia que cognoscuntur a deo. sed ad oia illa
que a deo sunt per aliquid esse. unum sic non est obie-
ctum imo excludit multa respectu quorum non est
ydea. Primo. non excluditur respectu eorum
que nec sunt nec fuerunt nec erunt. quod ydea
isto modo non est principium cognitōis respec-
tu autem eorum que sunt sub aliqua diuina entis

deus non habet practicam cognitionem. Secundo non est respectu materie, quia materia non habet esse per se nec formam se est cognoscibilis, ideo non habet nisi ydeam compositam. Tertio non est respectu generis, quia genera non habent ydeas proprias alias ab ydeis suarum specierum pro ut ydea significat exemplar, quia generis non qua sit nisi in aliqua specie. Quarto, ydea isto modo dicta non est respectu accidentium que inseparabiliter committantur subiectum quia hoc simul fiunt cum subiecto, nec autem que superueniunt subiecto speciem ydeam habent. Artifex enim per formam domus non facit omnia accidentia que superueniunt domui iam facte ut picture, uel aliis huiusmodi, hoc enim facit per aliquam aliam formam. Quinto, ydea ut est exemplar non est respectu individui per se ut habet aliam ydeam ab ydea speciei, tunc quia singularia individua sunt per materiam cui non est per se ydea tum quia intentio nature consistit in speciebus nec particularia producit nisi ut in eis soluentur species sed prudentia diuina non solum se extendit ad species sed singularia. Contra de ydea ut est speculatiua respectu quorum sic dicitur de ydea, ut est practica non sunt uera que sic opinatus dicit, uerum autem scia dei sit practica uel speculatiua non curo modo. Sed contra hoc arguo, quod distinguit ydeam practicam a speculatiua per possibile fiendum et non fiendum, non uidetur enim quod hoc dicitur sit bona, quia illa quae uniformiter et eodem modo respiciuntur ab ydeis non distinguuntur practicam et speculatiua, sed possibile fiendum et non fiendum uniformiter respiciuntur ab ydeis an actum uoluntatis igitur, cum igitur ydeae sine in intellectu ante quam actum uoluntatis, sequitur quod predicta non distinguant ydeas, probatio minoris, si enim ydea ante actum uoluntatis respiceret differenter possibilia unum ut fiendum et aliter non fiendum, igitur si intellectus eius sic ostendit uoluntati, aut uoluntas non posset uelle illud fieri, et sic non esset libera, uel si posset uelle illud fieri posset esse non rea, quia faceret contra rectam rationem dicentem hoc esse fiendum, igitur per nos possibile futurum et non futurum non accipitur distinctio practica non practico. Item secundo sic practicum et speculatiuum non differunt accidenter, quia si sumatur eorum distinctio per obiecta essentialia est, si etiam ex parte termini est

essentialis est, quia non distinguuntur per se quod situs per se sicut ex natura rei et non per se sicut institutos ab operante, quia tunc si artifex praesentibus suo habitum sine non operandi non habet arte, sed secundum, et non fiendum non sunt aliquid esse essentialia in se possibile, igitur possibile fiendum et non fiendum non possunt esse ratio distinctionis ydeae practice in deo et speculatiuae, unde si ponere ydeam practicam in deo esse ponere respectu cuiuslibet possibile, et credo quod respectu eorum sunt in deo practice et speculatiuae, et per hoc per quod primum quod excludit ab ydea practica, sed possibile non fiendum non uere excludit.

CONTRA ALIAM ADEMONSTRATIONEM. Contra hoc quod dicitur de materia quod non habet ydeam quia non habet esse per se nec est per se cognoscibile. Contra primum materia forma se est ens, igitur per se factibile, igitur per se habet ideam probatio antecedentis primum quia quod non est ens forma se non est in alio, quia ens quod est in alio prius est ens in se quam intelligat esse in alio, quod enim nihil est in se nihil est in alio, sed materia est per se in alio ut in composito, aliter non esset pars compositi et sic compositum componeretur ex nihilo et aliter, si materia nihil sit in composito componitur ex materia. Hoc nunc uidetur contra primum dicendum sicut supra dicitur. In secundo autem libro diffusius dicitur primo contra hoc quod dicitur de cognoscibilitate materie arguitur. Intellectus qui non potest ex nobilitate intelligere ignobilius nec uniuersaliter ex uno aliud per collationem si perfecte cognoscit omnia cognoscit ea forma eorum proprias naturas, ut in se sunt, alias enim intellectus talis esset collatiuus in cognoscendo, sed deus sic intelligit omnia igitur cognoscit materiam ut in se non per analogiam et per comparationem ad formam, igitur materia forma naturam qua in se est cognoscibilis et non tantum per naturam forme, igitur sic habebit ideam. Unde dictum philosophi, habet ueritatem de intellectu nostro et de materia per comparationem ad intellectum nostrum, nos enim sicut non accipimus entia perfectissima nisi per effectus et per habitudinem ad effectus, ita nec entia diminuta nisi per entia perfectiora et per sensibilia, et ideo materiam non cognoscimus nisi per habitudinem ad formam, quia transmutat

ab una forma ad aliam et hoc propter imperfectionem intellectus nostri, in uia qui non intelligit nisi per sensibilia, et ex hoc non se quitur quod materia forma se non est cognoscibilis et mirum est quod aliqui intelligentes ex hoc concludant quod materia forma se non est cognoscibilis, quia non est cognoscibilis nisi per analogiam ad formam, quia nec substantia est cognoscibilis in nobis nisi habitudine ad accidentia. Non enim cognoscimus substantias nisi per accidentia, ut quilibet potest experiri in se, igitur eadem ratione posset concludi quod substantia non sit secundum se cognoscibilis nisi per habitudinem ad accidentia, non et perfectionis esset in intellectu nostro si posset cognoscere materiam sicut perfectionis est in sensu quod potest cognoscere minimum sensibile, quod forma per se in libro de sensu et sensato si sensibile diuideretur in infinitum posset sensus crescere in infinitum.

CONTRA TERTIAM DEMONSTRATIONEM. Dicitur de genere arguo sic, quod enim dicitur quod genus non potest fieri per se secundo sed quod propter hoc non habeat ydeam non uideo, artifex producit totum et quamlibet partem eius per se in toto non solum cognoscit quicquid est in toto ut per se pars eius sed ut in se aliter produceret aliquid per se quod non cognoscit distincte, sed deus non solum producit totum sed est artifex producit quamlibet partem in toto distincte, igitur quamlibet illarum distincte cognoscit forma propriam ydeam cuiuslibet et non solum per rationem totius quoniam igitur natura generis nunquam fiat nisi in aliqua specie ipsius tamen erit ydea per se. Et posset haec ratio confirmari per dicta eius in eadem, quod articulo precedenti, ubi uolens probare pluralitatem ydearum in deo, dicit quod ratio totius haberi non potest nisi habeantur proprie rationes eorum, ex quibus totum constituitur, sicut edificator speciem domus concipere non posset nisi apud ipsum esset ratio cuiuslibet partis eius, igitur cum primum artifex uerius cognoscat aliquid totum produendum ab eo, ut naturam specificam, quam edificator aliquis cognoscat, totum oportet quod ipse habeat proprias rationes, prout speciei scilicet generis et differentie

IDEA CONTRA QUARTAM DEMONSTRATIONEM. Dicitur de accidentibus inseparabilibus quod non habent distinctas ydeas ab illo quod consequuntur arguo sic si nihil est in effectu nisi quod causatur ab aliquo agente per cognitionem, nihil est in effectu quocumque nisi quod causatur ab aliqua cognoscente quicquid causatur ab eo causatur in effectu, igitur nihil est in effectu siue pars siue accidens inseparabile quin distincte cognoscat a deo et per consequens per distinctam ydeam, unde non est simile de artifice, creato et increato, quia artifex creat non producit omnia que sunt in suo effectu nec habet cognitionem omnium que sunt in effectu nec que consequuntur ad effectum sicut artifex producit archam in quantum huius non cognoscit propter hoc quod supernaturatur quia natura lignorum quod sequitur supernaturaliter non producit ab eo nec in quantum huius cognoscit ea, et ideo non cognoscit accensum suum inseparabile, sed supernaturaliter, sed si nihil esset in archa nisi quod producitur ab artifice et hoc per cognitionem, si artifex non precognosceret archam supernaturaliter, non supernaturatur, nunc autem in rebus a deo factis, omnia in eis sunt a deo, producta et hoc per cognitionem et nihil ab causa nisi habeat causalitatem ab ipso. Unde oportuit omnium que sunt in effectu siue sint substantie siue accidentia separabilia et distinctas habeant ydeas.

CONTRA QUINTAM DEMONSTRATIONEM. Dicitur de individuo, quod non habet ydeam propriam, tum quia indiuiduatur per materiam tunc quia intentio nature non terminatur ad indiuiduum. Contra primum, materia est per se quae dicitur species et non solum forma ut per philosophum, vii. metha. et ipse exponens philosophum ibidem hoc dicit, igitur sicut indiuiduum addit materiam, ita addit formam, quia sicut addit aliquam conditionem materie ita addit aliquam conditionem forme et per consequens sicut indiuiduatur per materiam ita indiuiduatur per formam, unde materia forma philosophum, vii. est ita indifferens sicut forma ut corpus sicut anima. Si igitur repugnat indiuiduo ratione materie habere ydeam, repugnat sibi ratione forme habere ydeam unde quod dicit materiam non habere ydeam credo simpliciter esse falsum sicut supra ostensum est.

Contra fm quando enim dicit de intentione nature quod individuum non est de intentione nature, et tamen providentia divina est primo circa individua videtur esse contradictio, quia natura non est agens propter finem nisi quatenus dirigitur a cognoscente fine, igitur natura agens propter finem non intendit finem nisi ut directa in finem a cognoscente et providente, igitur si natura producit individuum in quantum dirigitur a deo et providentia, non solum sicut in speciebus, sed principaliter est circa individua, oportet ut intentio nature non solum sicut in natura speciei sed etiam per se in individuo. Item individua sunt maxime substantie, quia sunt prime substantie. Unde de illis non est dubitatio, sed quod libet eorum circumscriptionem realitatis et entitatis, sicut autem secunda non dicitur maxime substantia, et ideo dubium est si unitas realis et per consequens si entitas specifica sit realis, cum igitur natura maxime intendat illud quod est maxime entitatis et per sectionis mixte, videtur quod natura solum intendat de specie et non de individuo.

ALIA EST OPTIMO SANDE
sis. vii. q. i. ubi ponit sic quod rerum quedam sunt materiales, quedam artificiales, et quedam sunt fabricate per intellectum circa res naturales, et artificiales ut iterum scilicet huiusmodi aut non habent ydeam propriam in deo, nec etiam artificialem, quia non addunt sicut naturalia, nisi respectus forme compositi, vii. metha. sunt enim naturalia tota substantia artificialium. Rerum autem naturalium quod habent esse ex natura rei, quedam sunt ad alterum, et quedam sunt ad se. De numero autem entium que sunt ad alterum, quedam dicuntur respectus ex habitu ad inera ut illa que sunt de genere relationis, quedam vero dicuntur respectum in habitu ad extra ut res aliorum, vi. predicamentorum relationum, et nihil horum sicut nec precedentium habet distinctam ydeam in deo, et ratio communis omnium istorum est hec. Quia distincte ydeam correspondet distincta realitas et distincte realitati distincta ydeam, ratio autem non habet aliam realitatem a realitate sui fundamenti sequitur quod nullum respectum de numero predictorum habeat propriam ydeam distinctam ab ydeam sui fundamenti. De numero autem rerum naturalium et in

generum absolute, que sunt ad se, quedam sunt ad se eadem, sicut species specificissime quedam autem accidentaliter, quia ratio specierum ut genera et individua, aliter tamen et aliter quia genera dicuntur ad se ratio specierum quatenus sunt considerata in quidditate a qua abstractuntur. Individua vero dicuntur ad se, quia sunt producta in quidditate speciei et nullius istorum, quia sic dicitur ad se accidentaliter est ydeam propria, sed solum specierum specificissime propter quas alia dicitur ad se, et ideo sole quidditates que sunt ad se habent ydeam in deo nec tamen omnes, quia quedam sunt que non addunt super alias nisi negationem et respectum sicut numerus super quidditate continuum, et ideo numeri non est alia ydeam ab ydeam continui. Item specierum quedam sunt partes eadem et talia sunt ydeam, quia licet non sint seorsum factibiles, tamen per se sunt in composito, et ideo habent distinctas ydeas, et tamen non sequitur quod in composito sunt plures ydeam, quia sicut esse forme principaliter est compositi et secundario est forme, licet sit a forma et nullo modo est materia nisi quatenus comitatur, de esse a forma vel per formam. Item de partibus homogeneis, dicitur quod si considerentur ut quilibet potest esse suppositum, quia eiusdem nature cum toto, sic sunt quasi individua speciei et per consequens non habent ydeam distinctam, si autem considerentur ut integrantes totum, sic ad hoc non habent aliam ydeam, quia non est alia ratio continens in toto et in partibus.

CONTRA HOC QUOD DICITUR
de respectu quod non importat aliam realitatem a realitate sui fundamenti patet in secundo libro. Sed contra hoc quod dicitur de individuis, arguo quod habeant distinctas ydeas. Nam illud requirit propriam rationem cognoscendi quod per nullam rationem alterius possit cognosci, sed tale est in individuo, probatio quod si per rationem alicuius alterius possit cognosci, hoc esset per rationem quidditatis speciei, sed per illam non potest distincte cognosci, quia per illud quod est solum commune per predicationem et non virtualiter, non possunt contra distincte cognosci, quia solum continet illa in potentia et consue. talis autem est communitas speciei sue quidditatis igitur per ydeam distincte representantes quidditatem speciei, non potest distincte cognosci

individuum, si igitur debet distincte cognosci oportet ut cognoscatur per ydeam propriam

Item si perfecte per ydeam speciei cognosceret in individuo igitur quicquid positum dicitur in individuo contineret specificam naturam, sive in quidditate, et sic in individuo nihil adderet super speciem nisi negationem, vel privationem, et sic forme propriam rationem individui esset non ens. Unde si per ydeam speciei distincte cognosceret in individuo, vel forme nihil different species et individuum. Vel si forme aliquid different, et natura individualis aliquid addat forme illud non perfecte cognosceret per ydeam speciei. Unde si addit aliquid positum tunc respectu illius additi oportet esse per ydeam specialem et distinctam verum tamen ipse ponit individuationem sed per duplicem negationem. Sed hoc non est verum nisi si ibidem minimum sit formaliter duplex negatio, sed de hoc erit alius sermo. Item quod addit quod genus et individuum accidentaliter differunt a se accidit eis nature specificae quod in ea subsistat hoc individuum, vel quod ab ea abstractatur genus, hoc nihil est quod ubi est essentialius aliud quod est illud per se primo modo natura aut speciei convenit in individuo per se primo modo hec enim est per se primo modo sortes est homo, igitur si per naturam, speciei ut ad se non accidentaliter erit ad se sed essentialiter. Dices quod accidit specificae natura etiam humanitati quod sit in hoc individuo ut in petro. Dico quod verum est quod individuum non est de intellectu speciei nec tamen accidentaliter est in individuo illud quod est sicut non sequitur accidentaliter hominem esse illud quod est quantum rationali accidit animali, sicut de genere, quantum accidit speciei quod ab ipso abstractatur tamen genus est essentialiter idem quod est sicut in individuo aliter non predicaretur per se de specie. Contra hoc quod dicitur de ydeam et forma compositi arguitur quod quicquid aliquid principaliter convenit alicui, distracto eo cui principaliter convenit non manet ratio, tunc non conveniret ei principaliter, si igitur ydeam forme est principaliter compositi et non ipsius forme nisi secunda ratio, sequitur quod si forma esset separata et compositus corrumperet nullam haberet ydeam Nec

potest dici quod tunc haberet aliam ydeam quia sicut cognitio dei uniformiter se habet ita et principium cognoscendi uniformiter se habebit, ydeam igitur que dicitur esse cognitum a deo siue principium cognoscendi uniformiter se habebit, et ideo separata, aliam ydeam in composito haberet. Et tunc haberet aliam ydeam ab ydeam compositi in composito quod est propositum

Item positum est quod ens tertium a partibus ita quod nec est pars neque partes ut compositum, sed est quoddam ens tertium ut patebit alias igitur ipse est ydeam propria alia ab ydeam utriusque partis. Respondeo ergo ad quod primo tenendo alium doctorem antiquum et dico quod ydeam siue accipitur ut ratio, et principium cognoscendi, siue ut exemplar, et principium operandi, quia quilibet ydeam ut credo utroque modo potest accipi, ipsa est cuiuslibet alterius positum a deo siue sit factibile in se siue in altero siue absolute siue respectu ita quod cuiuslibet istorum est propria ydeam in deo. Hoc autem potest persuaderi siue ydeam ponatur respectus in mente divina ad obiecta cognita, forme opinionem forme precedentem siue etiam forme primam viam, patet quod omnium predictorum est distincta ydeam quod quicquid est, est obiectum distincte cognoscibile a deo. Nam forme hanc viam, ydeam non est nisi obiectum cognitum, sed quodlibet predictorum siue sit per se factibile, siue in alio, siue absolute siue respectu, aliud tamen a deo est obiectum cognoscibile distincte ab intellectu divino, quia intellectus potest hoc distincte cognoscere et potest esse obiectum distincte cognoscibile ab intellectu creato, igitur omne tale positum habet distinctam ydeam, nisi ex quo est aliud a deo et omne tale est obiectum cognitum obiecte existens in mente divina, quod est esse ydeam, sequitur quod omne positum distincte cognoscibile habet distinctam ydeam. Si etiam forme aliam opinionem ydeam ponitur respectus rationis in essentia divina ad obiecta, siue requiratur talis respectus ad hoc quod alia cognoscantur a deo distincte, siue non requiratur ad hoc. Dico quod omnium aliorum a deo distincte cognitorum sunt distincte ydeam quia ad quod cumque potest intellectus creatus comparare essentiam divinam, potest etiam intellectus divinus

comparare essentiam diuinam ut ymitabiles ad quod unqs positum aliud ab ipso siue sit totum siue sit pars siue abieclum siue respectum. igitur intellectus diuinus pot sic compare essentiam diuinam ad quodcumqz ens et non pot compare de nouo. qz nihil nouu est i eo. igitur ad quodcumqz distiacte cognoscibile ab eo ab eorum se compauit ut ymitabile si igitur essentia diuina sub tali respectu ut ydea. sequitur qz ydea sit in deo respectu et libet intelligibilis positum. Quod autem isti respectus ydeales sint distincti. patet p hoc qz unus respectus formaliter non pot ee ad duos terminos. licet duo respectus possint esse ad eundem terminu ut patebit in. iii. li. bro. ergo qz sunt distincte cognoscibilia tot sunt relationes distincte in deo ad illa. et per consequens tot erunt ydeae. Ad hoc etia qz que libet est practica suo modo non simpliciter ut qz libet obiectum fm sua ydeam pducatur aliquando. sed qz fm ipsam naturam e producta. hoc aut probatur sic. Quia artif. x. pducens alij operabile per cognitionem in quo est totu qz est in ipso operabili. oportet qz habeat distictam cognitionem omnium que sunt i ipso operabili. huiusmodi aut artifex e ipse deus. et ideo habet distictam cognitionem practica omnium que pducuntur ab ipso inseparabili et per consequens distictum principiu cognitionis practice qz est ydea. Hec etia confirmatur per aut. super primu phi. qui dicit qz principia prius sunt nota nature. non qz natura cognoscat. sed qz fm naturam suam prius sunt cognoscibilia et nota. ita qz si natura cognosceret. prius ea cognosceret. igitur cum deus recto ordine nature cognoscat prius cognosceda prius suo modo ex parte rei intelligit partes siue principia ex quibus dicitur componi totum. qz cognoscat ipsum totu. et per consequens non cognoscat partes per ydeam totius sed per proprias ydeas.

AD PRIMAM ARSUAENAM potest dici sicut magister respondet qz deus nouit mala simplici noticia. et non noticia acceptationis. Aliter potest dici. qz fm aug. viii. de tri. ca. x. in fine pziatio non cognoscitur per spem pziatam sed per spem sui positiui. et ideo non cadit sub distributione huius

qz est. cum dicitur qz deus quodlibet distiacte cognoscit per ydeam eius cognoscit. pziatio enim non sunt cognoscibilia per rationes proprias. sed per rationes posituorum. Ad secundu quando arguitur qz materia non habet ydeam in deo pat. et ex supra dictis hoc ee falsum. Ad probationem quando dicit qz materia non est scibilis nisi per anelo. ad formam. Dicendum qz hoc est falsum fm se considerando materiam ab intellectu tam nostro non potest aliter cognosci. sicut nec forma substantialis cognoscitur a nobis nisi in comparatione ad operationem. ex hoc enim cognoscimus aliqua differre secundum formas. qz differunt secundum proprias operationes qz sequuntur tales formas. sed intellectus non cognoscens aliquid nisi ex sensibilibus non cognoscit materiam esse nisi ui. deo aliquid transmutari a contrario in contrarium et non potest eum transmutari in totum. ideo concludit aliquid esse subiectum utriusqz contrariorum quod uocat materiam. et sic per habitudines ad formas contrarias que succedunt in materiam cognoscit intellectus materiam. tamen ille intellectus qui p. f. cognoscit res fm suas entitates qz hnt in se et non ex uno ad aliud cognoscit materiam non plus per habitudinem ad formam quam e conuerso. sed cognoscit ipsam in se secundum suam entitatem propriam. et talis est intellectus diuinus. et ideo cognoscit materiam per propriam ydeam materie. Ad tertium argumentu qz arguitur qz partes in toto non habent ydeam dico qz hoc est falsum. qz ut supra ostensum e omnis pars in toto habet distictam ydeam et quando inferitur qz tunc quelibet pars haberet duas ydeas. Dico qz sicut non est in conueniens inter terminos qz eundem rei sunt duo conceptus unus sit ei adequatus et alius non. ut patet de uerbo. Nam eiusdem speciei est duplex uerbum unum adequatum quod est eius. et aliud non adequatum. sed comune sibi et aliis ut uerbum sui generis. qz tamen non est ei adequatum. sic non est inconueniens in diuino intellectu duas esse ydeas eiusdem partem. et alia non adequatum. ut illa que est totu. Concedo igitur qz sint due ydeae eiusdem partem

sed non primo. Ad illud qz adducitur p opinione prima. quod ydea non est practica nisi respectu sciendorum. Dico qz eque practica est respectu possibilium non sciendorum sicut respectu sciendorum. Non ei dicitur practica qz fm ea aliquid producit. sed quia fm ea natum est produci sicut non dicitur calor quia actu calefacit. sed quia natum est calefacere. Ad illa aut que adducuntur de materia et de accidentibus inseparabilibus per ex supra dictis quid sit dicendum. Quod aut dicitur de genere quod non habet ydeam. Dico qz hoc falsum est. quia est per se pars speciei et obiectum distiacte cognoscibile. Nec dicitur philo. absolute qz genus nihil est preter generis speciem. sed addit. aut si est. est quidem ut materia. Unde male allegant philo. quia accipiunt unam partem distiacte et aliam dimittunt. Ad illud quod dicitur de intentione nature. dico qz intentio nature in specie sicut tanqz i pfectiore quam sit genus et sicut in indiuiduo tanqz in ente pfectiore reali quia sit entitas speciei. Ad illa uero que adducta sunt pro opinione. per quid dicendum sit. specialiter ad illud quod dicitur de genere et dicitur qz non dicuntur ad se. nec ad genus dicuntur essentialiter species nec ad eade sunt cu illud qz sunt ad eade et essentialiter ad se.

AD SECUNDAM QUESTIONEM dicendum est cum antiquo doctore qz i deo sunt infinite ydeae per se infinite negada forte negauerunt ydeas ee indiuiduorum partium i toto Sed frustra hoc intenditur uitare qz concedunt in deo esse infinite cognita qz infinite intelligit. sed non est ratio quare deo magis repugnat infinite ydearum quam cognitorum. quia non arguit compositionem una infinite sicut nec alia. Nec sequitur aliqua imperfectio magis ex infinite ydearum quam ex infinite cognitorum. Quod autem sint infinite ydeae in deo per ex dictis in precedenti questione. tamen quia indiuidua possunt esse infinite. quorumlibet habet propria ydeam in deo quia si ei potest esse propria ydea ut phatum est supra. et deus non sit de non cognoscente cognoscentis. oportet qz nuc actu habeat infinite

tas ydeas infinite diuinarum que sunt in potentia. Ad hoc etiam adduco una rationem. Intellectus qui est apprehensiuus entitatis perfectioris. est comprehensiuus entitatis imperfectioris. uel saltem entitatis que non est perfectior. sed infinite essentie diuine e perfectior quam infinite alia ut cognitorum uel rationum cognoscentium. infinite autem essentie comprehendit. ex natura rei. igitur potest quecumque aliam infinite comprehendere et per consequens si ydea sit obiectum cognitum eius obiecta infinite comprehendat. infinite erunt in mente diuina. si etia ydea sit respectus essentie diuine ad obiecta cognita cum illa sint infinite. et respectus illi erunt infinite. Et sic idem qz prius. sequitur qz ydeae sint infinite. assumptum autem. qz infinite essentie sit perfectior quam quecumque alia infinite ut obiectorum cognitorum uel quecumque aliorum patet quia illa infinite que est essentie est omnino prima et ideo participata. Alia aut infinite e per participatorem quia infinite essentie est quasi causa infinite obiectorum in ee cognito. Unde e infinite aliorum per reductionem ad infinite tem eente quomodocumque ei ydeae ponatur i deo. siue ut obiecta cognita siue ut rationes cognoscendi non sunt tamen omnino prima sicut essentie. qz oportet primum ee simpliciter unum omnibus modis in se et ibi ee secundum in prioritate.

AD PRIMAM RATIONEM que stionis dicit quidam doctor cum dicitur qz infinite est cognitum qz infinite potest accipi dupliciter. Uno modo fm modum sue entitatis ut. s. pars accipitur post partem quod habet ee i rebus et sic a nullo intellectu nec creato nec icreato potest cognosci. qz dum intellectus quicunqz intelligit partem post partem nunquam omnia intelligeret et sic non intelligeret ut infinite sed finite. Alio modo potest accipi infinite ut omnes partes que sunt in potentia. i infinite simul accipiantur. ut quoddam totum simul in actu. et sic potest cognosci ab intellectu infinite comprehendente cuiusmodi est intellectus diuinus et saluatur dictum philo. quo ad intellectum non est qui intelligitur discurrendo ab uno in aliud

7 intelligit unū post aliud 7 sic uerum est si
causae infinite eēt nābil a nobis sciretur. qz
epotere eas omnes cognosci. Hoc autē non
posset intellectus noster sigillatū discurrendo
ab uno i aliud. 7 post unū intelligēdo aliud.
CONTRA ISAIA **RESPON-**
SIONEM arguit alius sic. qz repugnat ei cog-
nosibilitati. qz unū qz sicut se habet ad eē
sic ad cognosci. sed infinitū repugnat entita-
ti sū simulatē. uel magis sū imultatem
quā sū successione pēis post partē. ergo si-
militer infinitū acceptum sū similitatem
magis repugnat cognosibilitati quam ut
accipitur pē post ptem. Secundo arguit
contra predictam rēpōsionē. sic sū qz. cū
pitur pē post partē. sic est finitū 7 nō infi-
nitum. igit si infinitū accipitur sū propriū
modum infinitatis nō accipit ut pars post
ptem. igitur sic cognoscere infinitū nō ē cog-
nitio eius secundū modū entitatis sue. Sū
istud ultimū klū est contra uerba 7 nō est
contra rē. Ideo iste secundus doctor aliter re-
spondet sic qz aliquid repugnare alicui ē du-
pliciter. uel secundū eē quidditatuū. uel se-
cundū eē existētie qz ergo repugnat alicui
secundū eē quidditatuū siue eētie repug-
nat cognosibilitati ei. qz cognosibilitas ei
ē secundū eē quidditatuū. unde cui repug-
nat talis entitas quidditatuū sibi repugnat
cognosibilitas. sic aut nō ē de infinito. qz nō
repugnat entitati secundū eē eētie. sed cum
repugnat sibi secundū eē eētie. sed tñ repu-
gnat sibi secundū eē existētie i se. **Q** au-
tem isto mō repugnat entitati alicui. nō o-
portet qz repugnet cognosibilitati eius. qz
pōt per aliud cognosci in quo continet emi-
nenter noticia eius. 7 ideo pōt cognosci infi-
nitū a deo in quo continet eminenter. **Con-**
tra entitas quidditatuū cui ē esse ratū sū
sic respondēt nō refert ab esse ficticio. nisi
qz hoc pōt existere. Et hīs eē ficticiū p-
bitū est existere. unde 7 secundū ipm ista nō
differunt nisi qz entī ficticio repugnat esse.
nō aut entī quidditatuū re. ugnat eē existe-
tie. nec sibi repugnat habere eē quidditati-
uū. igitur nō potest sibi repugnare eē exi-
stētie 7 tamē sibi cōuenire secundū eē exi-
stētie. Item si infinito repugnat existen-

ia. tigitur nō continetur in alio uirtualiter
si enim contineretur uirtualiter posset pro-
duci in effectu. Hoc enim est habere aliquid
uirtualiter. siue eminenter. si enim non po-
test esse i effectu in nullo continetur emine-
ter siue uirtualiter. igit nō potest per alterū
representari 7 per consequens nec cognosci.
7 propter hoc dicit quod ficticia nō sunt in
deo uirtualiter nec representantur per ipm
uirtualiter. qz repugnat eis producti in effici
DEO RESPONDEO **AL**ter
ad rōem. posset enim dici qz ibi est figura di-
ctionis. qz quicquid dicit substantiā infinitas
modū. sed de isto nō curo. **Aliter** dico qz qz
quid repugnat entitati simpliciter repug-
nat cognosibilitati nō tamen oportet. qz qz
quid repugnat entitati secundū aliquē mo-
dū essendi qz repugnat cognosibilitati. exē-
plum albedini 7 nigredini repugnat esse si-
mul in subiecto eodem. licet nō repugnet eis
esse in eodem subiecto. 7 tamē nō repugnat
eis simul cognosci. unde quicquid repugnat
entitati eoz repugnat cognosibilitati eoz.
nō tamē quicquid repugnat entitati eoz scdm
istū modū similitatis repugnat cognosibili-
tati eoz sū istū modū. sic i pposito. nō emi
repugnat alicui numero infinitū eē simp-
lī. tñ sū eē repugnat eis pnt tñ sū illi ab i-
tellectu infinito cōprehendente ut dicit pri-
mus doctor. Per hoc ad formā rōnis cōcedo
maiorē quicquid repugnat entitati repugnat
cognosibilitati. 7 qñ dicit in mōnō infini-
tū repugnat entitati. si accipiat infinitū sū
entitates iportatas per ptes infiniti. sic sub-
stātia ē. nullū emi eoz nec aliqua entitas ipi-
us infiniti repugnat entitati. Si aut accipia-
tur infinitū sū modū infiniti qui ē similitas
illaz entitatuū. qz aliter nō ē ppte infinitū. sū
finitū. tūc nō sequit cōclusio. sū ē figura dic-
tionis cōmutādo rē i modū. Et si accipiat
etiā iste modus similitatis i cōclusioe. tūc
nō sequit ut patet per dē. Et si arguit
cōtra hoc qz si deus cognoscit infinita. igitur
pōt cognoscere unū infinitū qz ex illis infinitis
numero in intellectu pōt intelligi fieri unus.
sicut arguit phi. vii. phisicorum. de infinitis
si essent in re extra. si igitur simul intelligit
infinita igitur simul intelligit infinitum

7 sic posset illud pducere quia quod simul i-
telligit est factibile ab eo. quia si simul intel-
ligit infinitum ratio cognoscendi ipsius h-
uā ydeam 7 per consequens posset produ-
ci ut unum. **Respondeo** qz cognoscit infinita
simul. 7 infinitum simul. sed non sequitur
cognoscit infinitū uno actu 7 simul. igitur
ininitū ē sū factibile ab eo. unde hec est fal-
sa omne cognoscibile a deo unico actu 7 sim-
est simul factibile ab eo p. n. hoc esse falsū
de tempore. simul ei cognoscit tempus 7 om-
nes partes temporis nec tamen pōt simul
totum tempus producere 7 ideo nec omne
cognitū a deo unica ydea pōt simul pducī a
deo. quia sicut unū dicitū est succēssiuū ut tē-
pus h- uā ydeā in deo 7 motus. 7 tñ repu-
gnat eis ex natura eoz. quia sicut totū simul
hoc etiā p in nobis. quod enim uno actu cō-
cipimus non possumus simul in effectu pro-
ducere. Ad secūdn quādo arguitur de au-
gustio. quicquid scientia comprehendit sci-
tis comprehensione finitur. dicendum qz hoc
soluitur per hoc qz augustiū ibidē subdit per-
fectio 7 omnis infinitas. quodā in effabili-
modo deo finita est. quia scientie ipsius in cō-
prehensibilis nō ē. quare infinitas numeroz
scie dei quā comprehenditur esse non potest
ē infinita. 7 sū hoc cōcedenda ē prima re-
sponsio. quia sicut cōprehenduntur scie dei.
ita respectu eius finiuntur non tñ in se.
Et tunc respondendum est ad rationē i cō-
trarium. qz si esset simpliciter finitū 7 rea-
liter tale esset individuum finitum. sed non
ē ita in pposito. Nam numeri infiniti dicit
concedi esse finiti. respectu scientie dei non
simpliciter. sed sū quando in pportione qz i
finita se hnt ad intellectū finitū 7 iō pro tan-
to potest dici finitam respectu scie dei. quia
non excedit ipam. Unde qz non excedit nec
exceditur. sed hoc potest dici habere modus
finiti. respectu intellectus diuini realiter tñ
sū cōceptum a deo siue in se cōsideratū est
in finitum ut pē de eētia que comprehen-
ditur ab intellectu suo 7 pro creato habz mo-
dum finiti quia non excedit nec exceditur
7 tamen in se infinita ē 7 etiā respectu stel-
lectus diuini infinita est aliter enim. nō bea-
tificaret. **Ad** tertium quando arguitur qz

infinitum non est maius infinito. concedo si
sint eiusdem rationis. si tamen sint alteri
rationis non oportet sicut licet linea 7 pun-
ctum sint finita tamen quia alia est rō unū
qz alterius unum excedit aliud i infinitum
quia quocunqz puncta adducuntur puncta
nunquā attingit ad rationem lineae sic in p-
posito infinitas essētie nō est particulata 7
ideo beatificat infinitas autem aliorum qua
rumcunqz est particulata 7 nō prima. 7 iō ē
infinitas secundum quid ideo prima est ma-
ior siue perfectior secunda.

Itē xxxviii. distin. queritur
Utrum deus sit ubiqz. **Q** non
uidetur aug. octuagesim. tertio
q. questione. trigesima nona

Deus non est alicubi. igitur non est ubiqz.
Item ibidem dicit Augustinus potius
dicitur in ipso sunt omnia. si igitur ipse eēt
in aliis idem esset in se ipso. **Item** totum
est extra. quia nihil. sed deus totus est in uno
loco igitur extra illum locum nō est. **Item** si
deus esset ubiqz igitur si deus incipit eē ubi
prius non erat. ut cum creat rem aliquam 7
similiter tunc definit esse ubi prius erat ut
cum admirat 7 corrumpit rē. sed si deus
incipit eē ubi prius non erat. aut definit esse
ubi prius erat. igitur mutat pbatio istū dñe de-
us eē i lapide ē sū cū lapide. igitur sū sū. igitur
mutuo referuntur. qz sū ē relatiuū mutuū
ē igitur relatiū i utroqz extremū. sū lapide non
existēte nō fererebat de ad lapidē ista rela-
tōe igitur cū incipit eē in lapide mutat sū sū
relationē nouū. **Confirmat** rō angelus cō-
cedit mutari qz nunc est illo in quo nō fuit
prius qz p eē i aliq loco i quo prius nō fuit ha-
beat nouā formā aliqz sū qz p pntiā nūc ē in
aliq loco i q prius fuit igitur si de nūc sit pnti
alicui rei cui prius nō fuit pnti ut qñ creat rē
igitur si esset pntialiter ubiqz mutaretur
contrarium ostendit magister in littera.

Utra hoc qrit. utri illi mōi qbus
deponit eē i rebz ppositi i lra si p
pntiā eētia 7 potētia. 7 p gtas. sic
bñ assignate. **Q** nō nū qz ubi ē dñs p pre-
sentia etiā oportet qz ubi sit p essētia 7 p
tētia igitur nō distinguuntur isti mō. **Itē** si
dicitur nouo mō esse in aliquo per gratiam

congrua sit quedam forma. Potest dici
si p. dat plures formas esse in pluribus
modis. Contrariū autē ostendit magister
in lra per grego. super cantica. Ad q. res-
pondet unus doctor q. deus e in oibus rebus
nō quidē sicut pars essentie uel sicut accēs.
sed sicut agens adest ei in quod agit q. decla-
rat sic. Nam omne agens oportet ee coniu-
tum ei in q. immediate agit ut sua uirtute
illud attingat. q. p. m. p. vii. p. h. mouentis
7 motum. oportet esse simul. sed deus agit i
quālibet rem immediate intime 7 semper.
igitur deus immediate intime 7 semper est
cū quālibet re. ad in orem declarat sic. q. cū
deus sit esse per essentia p. prius. effectus ei
est ee causatum. sicut igni est p. prius effec-
tus ignis esse autē est illud quod est magis i-
ntimum cuiuslibet 7 q. profundius cuiuslibet iest
cum sit formale respectu omnium que in re
sunt. igitur deus agit in quālibet rem. siue
causat illud quod est ei magis intimū. hoc
etiam semper causat. q. hunc effectum habet
deus in rebus. nō solum quādo primo incipi-
unt ee. sed q. diu iesse conseruantur. sicut lu-
men causatur in aere a sole quā diu aer illu-
minatus manet p. m. aug. iiii. super gen. aer
fit lucidus 7c. 7 nō est factus lucidus. Unde
nō primo causat rem 7 postea eam deserit.
sicut illa agentia particularia respectu suoz
effectuū se habent. igitur deus causat i re il-
lud q. est ei magis intimū 7 hoc quā diu zel
est. igitur intime adest omnibus rebus quā
diu esse habent.

SED CONTRA HANC UIAM
ponēdi arguo q. aut dicit quod eētia rei sit
in continua causatione a deo hoc est in perti-
nens. sed quod dicit q. esse est proprius effe-
ctus dei. 7 ideo deus est intime cum qualibz
re. si sic opinans teneat q. esse sit effectus so-
lius dei 7 propter hoc sit eius p. prius salum
dicit q. ignis generat ignem ens 7 nō solū
accidens in igne. q. enim deus daret esse. 7
alia agentia darent aliud nō est uerum. tūc
enim agens creatum frustra esset. Unde
nō intelligo q. agens creatum causaret sub-
stantiam. 7 q. deus sup. nesciret eam isto ac-
cidente quod est esse secundum eos. Si au-
tem intelligat quod effectus solius dei sit cō-

seruare. concedo. quia agens particulare non
conseruat. sed potest nō esse effectus suo in-
nente. sed si sic intelligatur q. esse sit effe-
ctus solius dei. tunc nihil ad propositam tūc
nō sequitur quod aliter eūlibz rei sicut agēs
intime. quia sic deus est conseruans.
Item q. dicitur ulterius q. oportet agēs cō-
iungi cum eo in quod agit. Quia secundum
p. h. mouens 7 motum debent esse simul.
Ista propositio p. h. nō concludit propositum
oppinantis. quia p. h. loquitur de agente 7
p. h. mouens. tale autē agens agit per
qualitates suas cuius coniunctio cum patie-
te nō est per essentiam ut sit intimum patie-
ti per essentiam suam. sed tantum per qua-
litates. Nam essentia unius nō est tantū
essentia alterius igitur ex ista propositioe
p. h. nō pōt concludi q. deus qui ē agens sit i-
ntimū p. eētia suā cū eētia sit effectus. s.
solum q. sit simul cū illo per uirtutē suā acti-
uam siue sit eius immediate. igitur similes nō
concludit propositum. Item agēs quanto ē
uirtuosius 7 efficacius tanto magis pōt age-
re indistans 7 hoc per formā p. m. quā distat
igitur cū deus sit agens perfectissimū nō po-
terit cōcludi de eo per rōem actionis q. sit si-
mul cum aliquo effectu causato ab ipso. Sed
potius q. dicit. Maior. patet inducens per
agentia naturalia. solum enim qui est agens na-
turale maioris uirtutis potest agere in pas-
sum ab ipso distans generādo animalia 7 plā-
tas 7 hoc per formā secundum quā distat
ut per formā substantialem. quoniam in-
possibile est formā accidentalem ee formale
rationem producendi substantiam. Tunc ei
imperfectius pōt esse formalis ratio p-
ducendi perfectius. Ideo sol non potest per
radios qui sunt accidentia producere aliquā
substantiam. sed tantum disponere passum
ad generationem 7 inductionem forme sub-
stantialis. nec etiā per aliquid aliud a radiis
hic producantur illa que generatur per pu-
trefactionem. quia impossibile est tantam
diuersitatem formarum hic inferius habe-
re causas productiuas correspondentes nisi
corpus celeste. Sol igitur per radios
disponit materiam ad receptionem forme
substantialis. sed sol p. suā formā substantia-

lem qua continet uirtualiter formas ge-
neralium 7 corruptibiliū inducit immediate
formā substantialem uini igitur 7c. Item
omnipotens sua uoluntate causat quicquid
uult. sed uoluntatem uelle aliquid esse nō ē
uoluntatem uolentes illi rei principaliter ad
esse. ut etiā patet in nobis. igitur agens p.
uoluntatem nō oportet ee presens ad q. sic
agit. igitur licet deus nō eet p. h. p. essentiam
effectui. sed esset in loco determinato.
Ut uelut imaginantur q. sederet in una
cathedra in celo ad hunc pōt effectus cau-
sare p. uoluntatem suā sicut modo causat nō
igitur ex actione diuina potest concludi q.
sit p. h. p. essentiam rei quā causat. siue in
quā agit. Item ante creationem uniuers-
si nō magis fuit deus hic ubi est modo uni-
uersum quā extra uniuersam ut existens. s.
ibi presens per essentiam. igitur non ut ac-
tu presens alicui per essentiam. pōt igitur
agere. 7 esse presens per potētā sicut 7 mo-
do. Nam extra uniuersum ubi nihil. nec ubi
ipse est per essentiam potest creare angelū
prius igitur presens p. m. potētiam 7 actō-
nem diuinā quā p. m. essentiam prius autē
non hz repugnantia q. quantum est ex se
sit sine posteriori. Non ergo ex presentiali-
tate p. m. potētiam actiuam diuinam po-
test concludi presentialem suā per essenti-
am. Unde cum prius intelligatur causare
res q. res sunt 7 per consequens quā sit eis
coniunctus p. essentia ad actionem dei non
sequitur ratione sue actionis cōiunctō p. es-
sentia. Nā nō ē transitus a contrario i cōtra-
rium nisi propter mutationem in aliqua
aliter ei eodē mō diceret contradictoriū u. aliq.
sicut prius sed cū deus creat aliq. res nō pre-
sentē p. eētia 7 illi rei sit prius hoc muta-
ri nō ē propter mutationē ex parte dei igitur
propter mutationem creature ergo os
p. intelligere mutatio: creature aū ee ad ee
anteq. deus ē sit sibi p. h. p. eētia mutatur
aut 7 creatura a non esse ad esse p. diuinā
actionē ergo prius intelligitur deus p. po-
tētiam agere aliquid q. sibi per eētia
suā presentē ee. igitur non ex hoc q. deus est
agens pōt cōcludi quod est intimus effectui
suo per essentiam. Hoc etiā cōfirmat

per sententiā p. h. ponentiū duns itelligen-
tias motrices ordiū unā cōiunctā 7 alia se-
paratā. Non credo q. posuerunt causalitatē
unius excedere motōne alterius. quo ad nu-
merū mobiliū siue partiū mobilis 7 tamē
contunctam posuerunt in determinata pre-
cōis scz in oriente non igitur est necessari-
um ad hoc q. alia moueat uel agat q. sit ubi-
que nisi sua actio se extēdit. uñ. si deus tan-
tum eet in celo pōt ee cōtra ista inferiora bene-
tū. uerū est q. modo est ubiqz. Sed que-
rimus q. de materia rei sequeret posito q.
non ubiqz esset
AD ALIUD QUOD ADDUCIT
pro alia opinione de p. h. q. mouēs 7 mo-
tum sunt simul. Dicendum q. illud dictū
p. h. habet intelligi de agentibz naturalibz
que agūt per q. lates q. sunt in quātitatibz
7 iō oportet illas qualitates actiuas 7 pas-
suas i q. nitate existētes coniungi. Unde nō
sunt principia agendi i remotū sunt cū pri-
cipia agendi prius in propinquū. Si autē p. h.
lobo. posuisset aliquā intelligentiam perfe-
cte 7 immediate actiua siue productiua nō po-
suisset eā oportere coniungi effectui essen-
tialiter. Ideo rādeo q. non uidet mibi q.
possit demonstratiue p. h. ubiqz per essen-
tia. s. ipsam tantum est mibi creditum 7
nō p. h. pōt tū ad hoc sumi rō mgt i lra
q. uidet mibi p. h. cōcludere. q. deus aut
ē ubiqz aut nusqz. Aut alicubi sic 7 alicubi
nō. Nō tertio mō. q. tunc esset limitatus.
nec pōt dici q. uñ. s. sit. q. illud uñ ee nihil
in re 7 natura. Uñ. si deus nulli loco sit p. h.
uñ. mibi ee extra alius ut etiā p. de angelo.
7 iō sicut mgt hz p. cōueniēti q. deus sit nus-
qz. sic esset cōueniens quod angelus circū
scripta operatione in loco nusqz esset nō di-
co circumscripitiue. Sed diffinitiuē. ut sit
ita hic determinate q. nō alibi. igitur relinq-
tur q. tamquā p. h. q. deus sit ubiqz per
eētia suā. 7 ad hoc possit adduci multe au-
ctōritates quas magister adducit i lra 7 al-
legat. Ad primū cōtrariū de angelo di-
cēdi q. intelligit q. deus sit alicui totaliter 7
dimensiue. Et ad confirmationem q.
arguitur quod si deus esset in rebus 7 res
in ipso scilicet igitur. esset in se ipso.

RICENDUM Q. NON VALET
Lōsequētia nisi ubi accipit uniformis mo-
dus eēndi. deus aut est in rebus per p̄sentia
7 eēntia. res aut sunt in deo s̄m esse. cogni-
tum 7 obiective 7 virtualiter. id nō sequit̄
deū esse in seip̄s. Ad aliud quādo dicitur
totū est extra q̄ nihil ē. Dico q̄ si li extra
referat ad totum uera ē sic exponēdo totū ē
extra q̄ nihil est totius. Unde si totū ē cur
nihil est extra. Si aut li extra referat ad lo-
cum in quo est. sic est falsa. q̄ ip̄met totus
pōt esse extra locū illum. sic pōt dici de aia
que tota est in toto. extra enī ip̄am in digi-
to nihil est eius t̄n ip̄a tota bene est extra di-
gitum. Ad aliud dicendū q̄ nō sequit̄ de
incipit eē ubi prius nō fuit. igit̄ mutat̄. s̄o-
lam enī hoc ē propter mutationē eius in q̄ ē
Et ad probationē dicendū quod ista simultas
nō dicit relationē in utroq̄ extremo. s̄ t̄m
in altero. s̄z in creatura. refer̄ enī creatura
ad deū s̄m illa relationē 7 deus sub rōe ab-
soluta terminat illam relationē a qua relati-
one denotatur deus. 7 ideo solū illa relatio ē
in deo appellatiue. Unde ista simultas nō est
unius rei. licet significetur uno noīe comuni
Ad cōfirmationē dicendū q̄ in angelo 7 i lo-
co est simultas mutua 7 est eiusdē rōnis in
utroq̄. Unde angelus habet habitudinē dif-
finitiuā ad locū. q̄ ista est hic quod nō alibi
7 ideo in se aliter se habet cū mutat̄ locū.
Ad questionē secundā ē dicendū q̄ cōpeten-
ter sunt assignati modi eēndi in ip̄is dei
in creaturis. q̄ si considerat̄ ut causans effe-
ctus 7 cōseruans sic ē in rebus per potentia
q̄ ista respiciunt potētias. si considerat̄ ut
oia cognoscens nude 7 ap̄te per suā eēntiam
sic ibi oia sunt s̄m p̄ntia. Quia aut oī rei
illabit̄ rōe sue illuminationis sic ē in oibus p̄
eēntia. ut aut dat q̄sdā formā ad operationem
cuius actionis ip̄e ē terminus. sic sp̄aliter ē i
sc̄is per gr̄iam 7 caritatē per hoc ad argum̄
ta. licet enī sit per eēntia ubi ē p̄ntia 7 e-
cōuerso. alia t̄n ē rō eēndi i unū 7 alterius
ut p̄ p̄cedā. Ad aliud dicendū q̄ lz dat
multas formas ad operandum nō tamen est
terminus istarum actionū siue operationū.
7 hoc immediate in quantum sc̄līnat aīam ca-
ritas 7 gr̄acia ideo nō est simile.

Irea di. xxxviii. querit̄ utrū deus
habeat determinatā p̄ntiam de eu ē
tu futurorū cōtingentiū. Nō uī
det̄ q̄ si sic illa noticia. aut eēt alicui simpli-
citat̄ aut cōplexi. si primo mō per illā nō
cognoscat̄ euentū alicui futuri. q̄ noticia sim-
plex nō ē nisi ap̄prehensio alicui ut est indiffe-
rens ad oēm dīam t̄p̄is. unde nō ē ap̄phen-
sio de aduētu alicui. sed rei in se nō ē secun-
do mō noticia alicui cōplexi. q̄ intellectus di-
uinus nō itelligit cōponēdo 7 diuidēdo cū
sit cōpositiuus 7 diuinus. Contra aug. xv
de tri. ca. ix. 7 ē in l̄ra nō ita ex aliquo tem-
pore cognouit deus. sed omnia futura 2c.
Utra hoc querit̄ utrū deus habeat
certā noticia de illis adhuc restat q̄
rere si illa sc̄ia sit infallibilis. Nō si
nidel̄ sequit̄ si deus sc̄it rē eē aliter quā est.
igit̄ fallit̄. igit̄ a simul deus pōt sc̄ire res
aliter fore quā ē. igit̄ pōt falli. Preterea
eadē est noticia oppositorū. si igit̄ nouit unam
oppositorū nouit 7 aliud. igit̄ nouit falsū igit̄
tur decipit̄. Contra aug. sup. Jo. 7 pōt
in littera. p̄fecta dei falli nō pōt. hoc ab oib̄
docto. tenetur. quod deus habeat determina-
tam 7 certā noticia de euentibus futurorū
cōtingentiū. sed per quē modū sic cognoscat̄
ē difficultas. 7 in hoc sunt diuersi modi op-
pinādi. Quidā ponūt p̄pter infinitatem e-
ternitatis ambiētis totū t̄pus futurū q̄ ē si-
bi p̄ns. Quidā hoc ponunt p̄pter certam
representationē ydearū. quas opi. cum suis
reprehensionibus quere alibi.
RESPONDEO IBIUR AD
q̄ deus nouit determinate 7 infallibiliter
euentū oīum a t̄p̄. nō solū i generali q̄ euent
ent s̄z i sp̄ali de quo futuro. Nō aut ita sit
patet. qm̄ deus pōt sc̄ire alterā cām cōtradi-
ctionis. qm̄ 7 hoc possum̄ nos cū altera pars
cōtradictiois fuerit. sed de nō pōt sc̄it̄ aliq̄
de nouo. q̄ tūc mutaret̄ igit̄ ab eterno nō
uit alteram partem cōtradictiois cuiusli-
bet aut utranq̄. si utranq̄. igit̄ nihil nouit
q̄ hoc ē nihil nosse. igit̄ nouit determinate
te alterā partem cuiuscunq̄ cōtradictiois
quod est p̄positum. igit̄ deus habet determi-
natam noticia 7 certam de euentū cuiuslibz
futuri cōtingentiis. Sed de mō q̄nō deus

nouit euentū futurorū cōtingentiū est dif-
ficultas. Dico aut sic q̄ oīs actus intellectus
q̄ precedit actū uoluntatis i deo est naturalis
7 non liber. 7 ideo quicquid itelligit̄ ab
intellectu diuino ante actū uoluntatis mere
naturaliter itelligitur. Intellectus igit̄
diuinus mere naturaliter ap̄prehendēs ter-
minos alicuius complexiois quia intellectus
diuinus ante actū uoluntatis ion cognoscat̄
ueritate istius complexiois. cuius noticia in-
cluditur in rationibus terminorū ul̄ que cō-
sequitur necessario ex ueritate notitiē com-
plexi que includitur in terminis. termini
autē futurorū cōtingentiū non includunt
noticiam complexiois cōtingentiis. nō enī
ueritas propositionis future cōtingētis ē no-
ta ex terminis. quia tūc esset immediate ne-
cessaria. 7 ideo intellectus diuinus concipiens
terminos tales futurorū cōtingentiū an-
te actum uoluntatis solū habet cognitionē neu-
tram de cōplexione qualē habeo de ista cō-
plexione. an astra sint parua. intellectus au-
tem ostendente noticiā huiusmodi terminorū
uoluntati diuine pōt uoluntas libere uel-
le siue eligere unōnem istorū uel illorū 7 cō-
iunctionem istorum terminorum 7 diuisi-
onē illorū. ut potest uelle fortē 7 beatitudi-
nem cōiungi. non autē iudā 7 beatitudinem
7 uoluntate diuina uolente eas cōiunctas
aliq̄ cōiunctioē.
EST TUNC PRIMO HEC ue-
ra fortē beatificari uel aliqua consimilis q̄
ueritas est contingens 7 futura. ueritate
autē causata i tale cōplexione per actū uo-
luntatis. intellectus diuinus determinate no-
uit eam. Et tunc ulterius est duplex
modus quo potest poni intellectum cogno-
scere illā ueritatē. Unus modus est iste. q̄ i
intellectus diuinus est uolens determinatōs
uoluntatis diuine ad unam partē illius futu-
re cōplexiois. sicut si ego uiderem deter-
minationem uoluntatis tue. respectu alicuius
operabilis 7 uoluntatem tuā non posse
impediri cū oipotētia uoluntatis tue. sc̄ire
illud operabile fore a te producendum.
Uel si iste modus non placet tūq̄ uideret̄
ponere discursum in intellectu diuino. tū
q̄ s̄m hoc uideret̄ q̄ intellectus accipet obie-

ctum 7 noticiā a uoluntate 7 sic uoluntas mo-
ueret intellectū 7 nō sola eēntia. q̄ t̄n prius
dicebat̄. s̄. q̄ intellectus immediate moueba-
tur ab eēntia. Tunc potest dici s̄m ali-
um modum q̄ uoluntate acceptate alteraz
partē cōtradictionis facta est unio in illa cō-
plexione in esse uolito. 7 tunc eēntia ē ra-
tio itelligendi ipsi intellectui illa cōplexio-
nem. hanc uiam quere alibi in secundo
articulo principali. q. di. xxxix. ex quo patz
quomodo deus infallibiliter cognoscat̄ euen-
tum futuri cōtingentiis. siue enim dicat̄
primo modo siue secundo. Intellectus uis a
ceptione uoluntatis siue accipiat inde ob-
iectum: siue moueatur ab eēntia uidentis uo-
luntatem. 7 ipsius uoluntatis uoluntatem.
7 determinationem certam. statim istis du-
obus stantibus sc̄it̄ determinate illud esse
uenturum 7 infallibiliter.
AD ARGUMENTA QUE-
stionis prime dicendum est q̄ noticia est ali-
cui cōplexi 7 quando inferitur q̄ tunc in-
tellectus diuinus cōponit 7 est cōpositus
Dico q̄ in nobis cōpositio est actus in-
tellectus et est signū cōiunctionis aliquorū
in re. idēmp̄tatis igit̄ 7 diuersitas sunt
in re cōpositō ul̄ diuino sit signū cōi i intel-
lectu. igit̄ de nouit oīs iunctōes extremorū
7 idēmp̄tates 7 diuersitates q̄ signat̄ p̄ p̄posi-
ones 7 diuisiones i intellectu nō. cōponere aut
7 diuidē i intellectu ei nō ē nisi p̄pare extre-
ma. pōt igit̄ dici q̄ itelligit cōponēdo igit̄
simplici actu cōpat̄ extrema s̄m unio. 7
diuidēdo cōpat̄ alia extrema s̄m distinctōes
Ad prias rōes alteri q̄stōis dicēdū q̄ ibi ē
fallacia iūris. q̄ posse falli nō solū regit̄ q̄
possit aliter cognoscat̄ q̄ erit. s̄ q̄ possit eē
nō ei sc̄it̄ de pōt sc̄ire aliter q̄ res possit.
igit̄ pōt falli s̄z erit fallacia iūris ut dēn ē
Irea. xxxix. q̄siuit̄ prius. ut p̄ de 7 i
mutabiliter p̄sciat̄ euentū re p̄rige-
tiū. sc̄o ut p̄ de 7 necessario p̄sciat̄
euentū futuri cōtingētis q̄re argu. alibi
Hic prius recitauit optōs ponētē q̄ lz res-
pectu sc̄ie dei aliq̄ sint necessaria 7 necessario
eueniāt. non tamen respectu causarū p̄xima-
rum quas opinionem reprobauit. Primo
q̄ ad eā sc̄it̄ oia necessario euenire. q̄ ei 7

est omnipotens omnia subsumit sue causalitate que non includunt contradictionem. et sic in suo ordine necessario causat. et si omnia subsumunt suo ordini in causando omnia necessario euenient. Secundo ad eam sequitur quod non erit aliqua causa quae deus. deus enim est causa perfecta et sufficiens et est prior. igitur si in illo priori necessario causat sufficienter omnia. causat et sic nihil causat ab alia. Tercio sequitur quod non alia causa que contingenter ea se querere. Unde totum est euersio quae isti dicunt. nisi enim primo esset contingenter ex parte causalitatis diuinae. nec oio est contingenter in posterioribus. Ad maiorem euentiam solutionis. quae precedentium quaerit consequenter.

Ira di. xl. utrum possibile sit praedestinatum dampnari. **Q**uod non sequitur deus praedestinavit petrum saluari igitur necessario saluabitur. antecedens est necessarium. cum quae eternum et omne eternum est necessarium. cum quae est de praeterito et omne uerum de praeterito est necessarium. hoc solo enim deus priuatur ingenita facere que facta sunt vi. ethi. Item omne scitum a deo fore necessarium erit. sed praedestinatum a deo saluari est praescitum a deo fore. igitur praedestinatum necesse est saluari discursus. patet ex ma. de necessario et minor de inesse simpliciter respectu conclusionis de necessario. Contra apo. tene quod habes ne alius accipiat coronam tuam. sed hoc non preciperet nisi coronam posset amittere que tamen sua erat. Item secundum aug. ordinatum est pro uiuis ut nota scripta in hoc retineant. sed ecclesia sua frustra hinc oraret nisi coronam praedestinati posset amittere. Item frustra eunt monita et precepta. Item non posset peccatus uitare si homo necessario peccaret et per consequens non esset a deo puniendus. Item destrueretur omnis policia et multa tali sequerentur.

AD SOLUZIONEM ISIDORI questionum quatuor sunt praemittenda. Primo si est contingenter in rebus. Secundo dato quod sic uidentur ubi est prima ratio contingenter. Tercio quomodo posset ibi inueniri prima ratio contingenter. Quarto distinguende sunt quaedam propositiones que fi-

unt in hac materia. Circa primum est sciendum quod duplex est contingenter in rebus. sicut patet per oppositum contingenter quod est necessarium. Nam duplex est necessitas scilicet immutabilitatis et inuitabilitatis. Necessitas autem immutabilitatis est illa que non potest aliter se habere quomodo deus est ens necessarium. Necessitas autem alia est illa que euentus alicuius non potest euitari. licet in se non sit necessarium immutabile sicut ortus solis erit cras cuius manifestum est. motus possit aliter se habere. sic per oppositum est contingenter duplex in rebus. Una est mutabilis qua aliquid in se potest se aliter habere. ut se habent illa que sunt corporalia. Alia contingenter euitatis. cuius euentus et productio potest impediri ut actus uoluntatis a uoluntate libere. Nec sunt iste contingenter eadem. quod non omne contingens primo modo est contingens secundo modo. quia non omne quod in se est contingens ut generabile et corruptibile contingenter euenit. aliqua enim necessario eueniunt et tamen non sunt necessaria in se. quae sunt generabilia et corruptibilia. tamen contingenter secundo modo sunt etiam contingenter primo modo. quod si contingenter eueniunt sunt generabilia. et per consequens non necessaria in se. Ultraque autem modo contingenter esse in rebus apparet ex motu quo aliqua et contingenter producantur et producta contingenter sunt. Sed probare contingenter in rebus a priori est difficile. Nec uideo quod hoc sit possibile probare a priori. quod probatur per rationem et auctoritatem. quod nec per distinctionem subiecti. nec passionis nec per passionem prioris meditationem nec supposita altera parte distincte passionis. potest probari alia nisi supponatur illa que est imperfectior ubi dicantur relative. Hoc etiam patet auctoritate phi. qui uolens contingenter esse in rebus ostendere non probauit a priori. sed a posteriori tanquam dicit. Prius est notum quod sit aliquid contingens quam quod oporteat consiliari uel negociari. Ideo dico quod non uideo quod contingenter esse possit demonstrari a priori. potest tamen probari a priori. quia nisi esset aliquid contingens non essent uirtutes. nec

uicia nec premia nec pene. et breuiter destrueret oia policia ratio et contra tales esset procedendum totmetis sicut secundum Augustinum contra negantes primum principium. Quere hic rationes et auctoritates di. xxxix. in primo articulo solutionis conclusionum.

SUPPOSITIO ISIDORI Quod sit contingenter in rebus. Videndum est secundo ubi est prima ratio contingenter. Et dico quod prima ratio contingenter est in uoluntate diuina comparata ad alia in se. Probat hoc. quia si necessario se haberet in causando alia a se nihil esset contingens in rebus. Primus probat sequitur quod mouet in quantum mouet. si necessario mouet necessario mouet. Secundo sequitur quod causa prima prius naturaliter causatur quam secunda. si igitur necessario causat in illo priori causa secunda nichil potest causare. Tertio sequitur quod nullum malum sit in rebus. quia malum non est nisi ex defectu alicuius perfectonis debite ut possibilis haberi. cum igitur deus sit causa perfectissima. si ageret necessario effectus omnis esset perfectus et nihil sibi deesset quod esse sibi possibile haberi. et ita haberet omnem perfectionem sibi possibilem in esse. Ideo uoluntas diuina contingenter se habet immediate ad alia in se. Uoluntas igitur diuina est causa contingenter et ipsa est prima ratio contingenter. si ei alia causa contingenter esset prior illa. illa non esset nisi intellectus diuinus sed actus intellectus ut precedit uoluntatem mere naturalis est. et tale non potest esse prima ratio et causa contingenter in rebus. Prima igitur ratio et causa contingenter in rebus est ipsa uoluntas diuina. Et tunc dici potest ulterius quod aliqua sunt contingenter duplici contingenter ex parte causantium. sicut uelle nostrum cuius causa prima est deus. et secundaria est uoluntas nostra in cursum uelle causatorem utraque contingenter causat. aliquando autem est contingenter solum respectu causalitatis prime non respectu causalitatis cause secunde siue primum et sunt euentus reze naturalium. Tertium autem membrum est impossibile ut sit contingenter euentus respectu cause. et necessitas respectu cause prime ut praestitit est. Quartum etiam membrum est impossibile. scilicet sit contingenter in euentu alicuius cause

et tamen nec respectu causalitatis esse secunde nec prime. De isto articulo quere ubi supra in articulo primo principali.

RESPONDO QUOD UOLUNTAS DIUINA sit in prima causa contingenter in rebus. Tertio uidentur quomodo potest esse causa contingenter non obstante in uariatione sui actus. hoc autem declaro in uoluntate nostra in compositione ad suos actus. Videndum est igitur quid ibi est imperfectionis et hoc dimittatur. et quid perfectionis. et hoc ad diuina transferatur. Sciendum est igitur quod uoluntas nostra est indifferens ad actus diuersos et etiam ad actus. et obiecta et ad effectus. et prima et tertia in differentia est imperfectio. secunda uero est perfectio et ponenda est in deo. Istum autem articulum quantum ad uoluntatem quere ubi supra. articulo primo et post applicationem ad diuina in eodem.

QUAERITUR AD ARISTOTELIUM quartum quomodo propositiones in hac materia ut hec uoluntas uolens. a. potest non uelle a. sint distinguende quere ubi supra. Respondeo ex his praemissis dicendum est ad questionem. Ad primam quod deus immutabiliter scit quodcumque contingens futurum fore. quia intelligere diuinum et uelle suum ut sunt praedicta sunt immutabilia ut probatum est di. iiii. igitur omne futurum contingens intelligitur immutabiliter ab eo. Probatio consequente obiectum quod non obicit intellectu nisi secundum esse quod habet in actu intelligendi non potest aliter se habere in obici nisi aliter se habeat ut est in actu intelligendi. sed futura contingenter non obiciuntur intellectui diuino nisi secundum esse quod habent intelligi quae per actum intellectus constituitur in esse intellectu ergo si mutabiliter obiceret intellectui diuino mutabiliter se haberent ut sunt in actu intelligendi. et per consequens actus intelligendi mutabiliter se haberet igitur ex opposito sequitur oppositum.

AD SECUNDAM QUESTIONEM respondeo quod deus praescit hoc futurum contingens fore. quod futurum contingens non ponit ibi. nisi ut materia uerbi et non sicut principalis pars praedicti id contingenter esse uel necessitas nihil refertur. Ad hoc

q. propositio sit necessaria vel contingens, ne
ra vel falsa, ita enim potest esse uerum, me dixisse
hominem esse simum, sicut me dixisse solem cur-
rere, uel deum esse, et eadem ratio est de necessario,
uel contingenti. Ex ista propositio potest formari
talis ratio. Actus rationalis non distribuitur per ma-
teriam super quam transit, igitur scire dei et uelle
non distribuitur per hoc quod transit super conti-
gens. Dico tamen aliter quod deus non solum
scit contingentia futura, sed scit contin-
genter futura contingentia. Unde contingen-
ter scit etiam antequam fore, quod probatur sic.
Quia quodcumque aliqua duo conuertuntur, et
ueritates suas non potest una esse necessaria et alia
contingens, sed uelle etiam antequam fore et scire
eam fore conuertuntur, quod ut probatur est prius
etiam antequam fore non est scibile nisi quatenus
est uoluntate a diuina uoluntate, sed uelle eam fore
non est necessarium, sed contingenter uult eam
fore, ut patet ex precedentibus igitur etc. Item
arguo sic illud quod presupponit contingens non est
necessarium, sed deum scire aliquid contingens fore
presupponit illud esse uoluntate a deo quod ante pri-
mum actum uoluntatis, non scitur ab intellec-
tu diuino nisi ut neutrum, sed actus uoluntatis
dicitur circa contingens et contingens igitur etc. Et nota quod
distinctio aliquorum qua distinguit hoc de necessa-
rio scit, a fore, eo quod necessitas potest de-
terminare actum scire in se, uel ut terminatur
ad terminum non ualeat, quod actus transitivus non
potest absolui, a termino, quod non intelligitur nisi
ut in terminum transit, id est inter illa ut sic
nulla est distinctio, ad rationem pro patet, quod
responsione alibi in responsione ad ista, quod ad ter-
ciam, quod patet responsio alibi distincta, xxxiiii
Et in compositione et diuisione et in sensu di-
uisionis uera est quod predestinatus potest dampnari
nec hoc repugnat certitudini predestinationis
diuine, quod conditio in obiecto que scita est,
non repugnat certitudini scire, sed talis conti-
gentia est scita a deo, igitur non repugnat certi-
tudini predestinationis. Ad primam rationem
dicendum quod antecedens non est necessarium. Ad
probationem primam dicendum quod est ens eternum
ut obiectum secundarium quod ab eterno obicitur scire
sed tamen potest non obici. Ad tertiam probationem
quod actus ille in realitate sua non transit in pre-
teritum, sed solum in modum significandi, unde

propositio uera de preterito, cuius actus in reali-
tate sua transit in preteritum est necessaria
Actus autem huius uerbi predestinatus est in modo
scire sicut fuit ab eterno et solum transit in pre-
teritum in modum significandi. Ad aliud quod
minor non est de in se simpliciter, quod licet sit
semper uera non tamen necessaria, ut patet de gle-
ba quiescente in centro terre. Unde ad utrum
libet est ex natura rei sed respectu potentie
uolentis que respectu eiusdem instantis, licet
non posset simul esse sub uno uel sub alio.

Ira di. xxxi. queritur utrum aliqua
merita uel demerita sit ratio pre-
destinationis et reprobationis in pre-
destinatio. Quod sic uidetur aug. lxxiii. q. q. lx. uo-
luntas dei iniusta esse non potest. Venit enim de
occultissimis meritis et sequitur precedit, non
sibi aliquid in peccatoribus etc. Item per
rationem ille non est sine bono nec summe liberalis
qui non est summe coicatus, sed nisi sit alia ratio
predestinationis et reprobationis in alio de-
us non esset summe coicatus, quod posset eque
bonum summum coicare alteri que non predesti-
nat ex quo sine omni ratione alium predestinavit
igitur etc. Item aug. lxxiii. q. q. lxxi. et con-
tra maximam, li. iii. si deus non genuit filium equi-
lem, aut hoc est quod non potuit, et sic ipotens fuit
Aut quod non uoluit, et tunc inuidus fuit, ita ar-
guo in proposito si deus non predestinavit istum
in quo nulla est ratio uel demerita reprobationis,
aut igitur quod non potuit eum prede-
stinare et tunc ipotens fuit, aut quod noluit, et
tunc inuidus fuit. Item quando aliqua duo
ex se sunt eque ordinabilia ad unum finem, uolun-
tas acceptans unum ad illum finem et non
aliud uidetur esse acceptator personarum. Sed
duo homines circumscripto merito uel demeri-
to sunt eque ordinabiles ad beatitudinem, igitur
si deus predestinat unum et non alium sine ratio-
ne aliqua ex sola uoluntate sua uidetur esse
acceptator personarum. Contra, apo. ad
ro. iiii. de Jacob et esau cum nihil boni aut mali
egissent etc. Item ibidem ca. ii. O altitudo
diuinarum rerum que in comprehensibilia sunt
iudicia eius etc. sed si propter aliqua merita pre-
destinaret non esset sua predestinatio et reprobationis
et in comprehensibilis igitur etc.

RESPONDEO QUOD NULLUS
unquam potuit esse aliquam rationem pre-
destinationis ex parte actionis predestinatio-
nis que est actus uoluntatis diuine. Sed
hoc in q. queritur utrum ex parte effectus si
ue obiecti sit aliqua ratio propter quam effectus
predestinationis sequitur in isto et non in illo
etc. Et circa hoc sunt due opinioniones moder-
ne quas quere alibi cum suis impugnatio-
nibus. Dico ergo sic ad q. q. in pm. vii.
metaph. duplex est processus in agentibus, scilicet
a proposito, unus in cognoscendo et uolendo,
alius in operando, nam in processu uoluntatis
et cognitionis, primum est finis, finis ue-
ro primo mouet agentem tanquam prima ratio
uelendi omnia alia et est principium quo uolens
est uolens, et que propinquiora sunt finis pri-
us sunt uolita et cognita, et iste modus est in
intentione. Alius processus siue motus est
e conuerso in agendo et exequendo quia quod
est ultimo cognitum et uoluntate est principium
a quo agens incipit operationem sicut philo-
sophus ponit exemplum de sanitate et de his que
ordinantur ad sanitate propter quod dicitur ibi
commentator quod hoc est quod dicitur quod finis ope-
rationis est principium cognitionis et conuer-
so finis cognitionis est principium operatio-
nis et hoc est quod dicitur communiter quod primum
in intentione est ultimum in executione et e-
conuerso. Ex his sequitur quod in his que sic
ordinantur, quod unum ordinatur ad aliud, di-
cendo uolo mihi, hoc propter illud, ut uolo a
propter b duplex potest esse sensus. Uel quod
uolo a propter b ut propter rationem uolen-
di, quod est principium intentionis. Uel propter
b propter rationem inferri quod est uoluntate pri-
us in executione. Exemplum ponitur de sa-
nitate et positione. Nam dicendo uolo pro-
pter sanitate ipsam positionem, ueritatem huius
ut propter rationem uolendi uolo propter
positionem ipsam sanitate ueritate huius ut pro-
pter uoluntate quod est dispositio ad sanitate.
Nam sanitas habetur per positionem tanquam
per prius, uoluntate in executione. Dicendo
autem uolo propter sanitate, positionem est e-
conuerso quod sanitas est ratio uolendi positionem,
et prior in intentione. Ad propositum dico
quod aliqua sunt hic certa, primum quod deus scit et

uult res fore sicut erunt. Aliud est cer-
tum, quod dampnatus dampnabitur propter sua de-
merita que procedunt in fieri ut dispositio ad
dampnationem, et similiter quod saluatus siue
predestinatus saluabitur propter sua de-
merita bona que procedunt in fieri ut dispositio
beatitudinem. Dicendum igitur quod deus
uult dampnandum dampnari propter sua de-
merita et similiter quod deus uult predestina-
tum saluari propter sua merita duplicem huius
intellectum, uel quod intelligat propter me-
rita ut propter dispositionem precedentem in fi-
eri, et sic nullus negat quin predestinatus,
propter sua merita beatificatur, et reproba-
tus propter sua demerita dampnabitur sed
sub alio sensu est questio difficultis, scilicet ut
propter dicitur rationem uolendi, ut tantum me-
rita uel demerita sunt ratio uolendi huius be-
atitudinem et illi dampnationem.
RESPONDEO SICUT DICITUR
est distinctio, xvii. de caritate quod nullum a-
liud bonum a deo est ratio uolendi, nec ut po-
tentia elicitiua, nec ut obiectum primum,
nec ut obiectum necessarium simpliciter ad ac-
tum suum, nec in se actualis existentie, sed ut
obiectum secundum non necessarium simpliciter, sed
in se, ut est intelligi, et hoc non in se leges uni-
uersales, sed secundum iudicia que conclusiones le-
gis uniuersalis, nihil ei requiritur ad actum
diuinum nisi sua essentia et potentia et nihil ex-
tra ipsum et isto modo certum est quod deus pro-
pter merita non predestinat, nec reprobat,
et sic non est deo aliquid ratio predestinandi siue re-
probandi. Non ergo ex parte dei est aliquid quod
est sibi ratio predestinandi siue reprobandi nisi sua
essentia et potentia, sed utrum ex parte effe-
ctus predestinatio habeat aliquam rationem,
siue causam, ut utrum deus preordinauit se
daturum effectum predestinationis alicui pro-
pter merita. Et quantum ad hoc dico quod est
aliqua ratio reprobationis sed nulla predesti-
natio sed quere probationes horum alibi.
Sed dices quod forte deus, uult, et scit rem fore
sicut erit, sed petrus saluabitur propter me-
rita igitur deus uult petrum saluari.
Respondeo secundum predicta quod deus uult pe-
trum saluari tanquam propter uoluntate precedens
in fieri et in dispositione ad salutem sed non

vult ipsum saluari propter merita. ut propter
rem uolendi. sed potius conuerso quod prius
uult sine alicui quod aliquid ordinatum ad fi-
nem. Unde in primo instanti post uelitionem
sue bonitatis uult deus beatitudine siue pre-
destinationem pati sine alia ratione uolendi. Ex
hoc quod habetur alibi de predestinatione et re-
probatione sequuntur aliqua correlaria. Pri-
mo quod prius est completus numerus electorum quam
aliquis reprobetur cum in primo instanti fiat pre-
destinatio et in secundo instanti fiat reprobatio.
Ex hoc sequitur secundo quod nullus beatus
inuidet alicui alteri beato nec damnatus
alicui beato ex hoc quod est substitutus in loco
eius. quod ex quo in primo instanti sunt pre-
destinati in nullis damnati locum fuerunt instituti
et ideo illud bonum quod habet nunquam fuisse isto-
rum damnatorum si stetit. Ex hoc et
sequitur quod nullus occasionaliter sit saluatus et
quod christus actione peccati non fuit incarnatus imo si
nunquam aliquis peccasset fuisse supremum in-
uictorem. qui nunquam fuerunt. Sequitur et
quod solum illi et illi personaliter qui non sunt
saluandi fuisse saluati si ad id peccasset.
quod antea quantum est ex parte obiecti fuerunt
predestinati quam repudiati ut peccati obnoxii. et
antequam fuit peccatum ad id peccatum.

AD PRIMAM RATIONEM di-
cendum exponedo aug. uel sicut magister ex-
ponit ipsum quod hoc tractant uel quod dixit quod
ad effectus predestinationis. meritum enim est ma-
gis effectus quam ratio predestinationis. Ad ra-
tionem de liberali. dico quod esse libere liberalem
est melius quam esse necio liberale. siue coeca-
tum. sicut scilicet dicitur liberalis in coicando. quod
loquitur autem de liberalitate viii. metha. siue
illud enim si in ipso dicitur liberus quod coicat non
expectando perfici quasi per retributionem
Ex hoc autem ostenditur deus libere liberalis
quod uni dat et non alteri licet sint equalis
Ad aliud de inuidia dicendum quod non sequitur
inuidia enim non est nisi ut abstrahit ab ali-
quo quod est sibi debitum. et ideo si pater in diuis
non produxisset filium sibi equalis inuidus esset.
quod hoc debetur filio ex possessione sua respectu
aut creature non est debitum. Unde dicitur in ma-
theo. an non licet mihi quod uolo. Ad aliud

dicendum quod aliquis debet diligere eque bo-
num uerum est. ubi bonitas preexistens est
causa dilectionis. sic est in nobis. In deo autem
diligere est causa bonitatis. et ideo nullum ibi
est debitum diligendi. Ad rationem in op-
positum potest dici secundum opinionem aliam. si qua
dicitur de incomprehensibilibus iudiciis.
Dicendum quod aliud est quod imperferutabiles
sunt leges practice. aliud iudicia practica. Nam
leges sunt de uniuersalibus. secundum quas
iudicia sunt in particulari. pro tanto igitur ista
iudicia sunt incomprehensibilia. quod nullus ho-
mo potest scire in particulari. quod secundum tales le-
ges sit iudicatus et hoc intelligit aug. cum
dicit noli diiudicare si non uis errare.

Ira distinctionem. xlii. utrum
potentiam esse in ente aliquo per
catholici intelligunt omnipoten-
tiam. probari possit per rationem naturalem
quod sic uidetur. quia per rationem natura-
lem probatur aliquam potentiam esse infini-
tam. igitur et omnipotentiam. consequentia
probat. quia si infinita potentia non esset
omnipotentia posset maior esse infinita po-
tentia. Preterea quod non includit contradic-
tionem potest probari esse secundum omni-
potentiam. esse non includit contradictionem
quia est in ente. quia in deo. igitur potest
probari esse. quia in hoc distinguitur ens ratio-
ab ente ficticio. quia possibile est esse ratum
quod habeat conceptum et significatur per no-
men esse. hoc autem ens scitur. igitur possi-
bile est omnipotentiam esse. igitur est. quia
non potest esse ab alia potentia. Contra
philosophos. utentes ratione naturali non concesserunt
deum esse omnipotentem. quia non con-
cesserunt ipsum esse causam alicuius conuer-
sionis aut unionis ypostaticae igitur etc.

Item non posuerunt quod aliquid posset
fieri de nihilo quod requiritur ad omni-
potentiam secundum nos.

Utra hoc queritur. Utrum deus
possit immediate producere quodcum-
que possibile. Quod non uidetur.
quia tunc esset accidens sine subiecto. quod est
contra philosophum primo philosophum.

Item tunc posset esse subiectum. sine sua
propria passione et sic nulla esset. scientia
implicita in entibus. Item tunc posset
fieri motus sine mobili. Contra Augustinum.
in libro noui et ueteris testamenti ponitur
littera deus potest facere simul omnia igitur
magis quodcumque per se. Ad istam que-
stionem. Respondo quod habere potentiam ad
omnia quod significatur per omnipotentiam po-
test intelligi dupliciter uel ad quedam im-
mediate et ad quedam mediate. uel ad omnia
possibilia immediate. Primo modo uerum
est quod potest probari ratione naturali omni-
potentiam esse ut patet distinctione secunda
sed non sequitur ex hoc quod potest immediate
mouere lapidem quantum sit potentie infini-
te. quia non est possibile secundum philosophum.
nisi quod est possibile secundum ordinem ca-
usarum. et ordo causarum non permittit secundum
eos quod omnipotens illo modo immediate mo-
ueret. Secundo modo omnipotentia conce-
ditur a catholicis. et sic est tantum credita.
Unde dicitur in simbolo credo in deum
patrem omnipotentem. quod autem sic sit tan-
tum credita et quod non possit probari per ra-
tionem naturalem probatur. quia philosophi
solum intentiones rationi naturali non potu-
erunt secundum principia sua hoc ponere quia po-
suerunt causam primam necessario agere et
tunc si ponerent causam primam esse omni-
potentem sequerentur eis multa inconueni-
entia. Primo sequitur quod nulla esset cau-
sa secunda. quia in primo instanti prior om-
nia produceret. et sic res priuaretur prop-
ter operationibus quod est magnum inconue-
niens. ut patet ex nono metha. sequitur etiam
nullum esse malum in rebus. quia perfectis-
sima necessario agens nullum effectum fini-
nit in effectu suo. Item tunc nihil esset contingens
nec contingenter produceretur. Item tunc celum moue-
retur a causa prima. quia potentia infinita
necessario mouens non mouet nisi in instan-
ti motus autem non potest esse in instanti et
per consequens celum non moueretur.
Quomodo igitur posuerunt philosophi in prima
causa potentiam infinitam siue potentiam ad
omnia. Dico quod intellexerunt potentiam
primi efficientis esse eminentiorem quacumque

quod alia potentia et quod potentia aliarum causa-
rum eminentiori modo continet. non tamen
potest immediate producere effectum. sed re-
quiritur causa secunda non propter causalita-
tem addendam cause prime sed propter im-
perfectionem effectus. et ideo oportet ut co-
currat causa immediata imperfecta ex qua
prouenit imperfectio in effectu. Ad pri-
mam rationem dicendum quod non est per se
notum potentiam infinitam esse omnipoten-
tiam illo modo accipiendo eam. nec tamen
sequitur potentiam aliquam esse maiorem infini-
ta potentia. quia sicut nihil additum positum
non facit ipsum maius. sed contradictiones
causat. Item in proposito dicerent philosophi.
quod illam omnipotentiam quam tu cogitas ad
omne possibile immediate producendum.
non facit maius secundum eos sed contradictionem
Ad secundum dicendum quod licet secundum
reuerentiam non includatur. contradictio tamen
non est euidens nobis. quod non includatur et sic
de articulis fidei. Eodem modo est dicen-
dum ad ultimum quod non est notum per tale
quid sine contradictione. Ad secundam que-
stionem dico quod licet suppositis principia philo-
sophorum non possit probari deum posse
producere immediate quicquid est possibile pro-
ducere tamen aliter dicendum est secundum fi-
dem. Unde dico quod potentia dei quam di-
cimus omnipotentiam non est potentia passi-
ua sed est actiua perfecta. et ideo est respectu
omnis possibili secundum se producibilis.
entia autem primitiua et negatiua non sunt
producibilia secundum se. non enim negatio
potest esse per se terminus productionis. sed
concomitatur per se terminum. ideo ad talia
non habet per se potentiam actiuam. De nu-
mero autem entium positiuorum quedam
sunt entia absoluta quedam respectiua. Non
est autem tem potentia aliqua in deo ad producendum
ens precise respectuum sine alio. quia
cum respectus sit necessario alicuius et ad ali-
quid non est possibile fieri sine quocumque
alio puta fundamento et termino. Ideo po-
tentia diuina non respicit quodcumque ens se-
cundum se ut producibile ab ipso ex quo patet
quod illa propositio est per se falsa quod deus potest facere
secundum se quodlibet preter illud quod est de
sz

essentia sua qz fundamentum ut suppono n̄ est de essentia respectus. 7 tamen no est possibile respectum fieri sine fundamento. Et etiam illa propositio est falsa qz quicquid deus potest cum causa secunda extrinseca potest sine illa. qz fundamentum est causa extrinseca respectus. Et hec propositio qz quicquid deus potest per causam efficientem mediam potest per se immediate tantum credita est.

Loquendo autem de entibus possibilibus absolutis. Dico qz deus potest producere quodcumqz absolutum per se qz no est ex se necessarium. Nec includens aliud necessarium. Nec. n. no includit contradictione qz si includit contradictione qz aliquid sit sine respectu ad illud qz si h̄s dependentiam necessariam. Nunc autē quodlibet absolutum realiter distinctum ab alio habet entitatem distinctam que no essentialiter dependet ab alio. tunc enim no esset entitas absoluta. igitur potest per se esse sine respectu ad aliud. Consumatur per talem rationem illa potentia est maius que potest coniungere separata. 7 separare qz sunt coniuncta quā que potest tantum coniungere. cum igitur potentia diuina sit maxima potentia que maius cogitari n̄ potest. Sequitur quod potentia diuina no solum potest coniungere entia absoluta. sed etiam separare 7 hoc est sic arguere. tante potentie est deus in disiungendo. sicut in coniungendo. sed potest coniungere quodlibet ens absolutum cū alio cui est compossibile. 7 coniungit in producendo igitur potest disiungere 7 disiunctim producere.

AD PRIMA RATIONEM dicendum qz accidens quodcumqz absolutum potest deus separare a suo subiecto ueruntamen hoc no est possibile secundum phi. qz ut dixerent propter imperfectionem eius effectus no dicunt necessarium esse in ponendo causam aliam immediatam. vnde qz aliqui dicunt phi potuisse accidens separari. qz no sunt entia. sed entis. aut qz inherencia eorum est essentia eorum. aut propter aliquid huiusmodi decepti sunt. hoc enim solum posuit propter ordinem causarum essentialium que dixit esse necessarium in entibus. 7 ideo nihil potest causari immediate a causa prima nisi eius

primus effectus. Ad secundum dicendum qz quodcumqz sit passionem absolutam in se subiecto suo nihil scit certitudinaliter. sed tantum ut in pluribus. qz ut in pluribus talis passio a suo subiecto oritur. qz cum a causa prima immediate dependet potest facere qz ad subiectum talis passio no sequitur. qz tamen ut in pluribus deus permittit res habere proprias passiones absolutas. ideo ut sic potest esse scientia licet no absoluta necessitate. Passio autem respectiva que importat habitudinem in subiecto potest necessario sciri de subiecto. Unde qui scit hilitate eē i s̄o scit etiam unde talis passio necessario potest sequi 7 talis habet certam scientiam 7 quia hilitas dicit respectum no potest fieri sine eo cuius est hilitas. 7 sic potest demonstratiue sciri in eē subiecto. Unde in tota geometria non concluditur aliqua passio actualis 7 absoluta sed per aptitudines 7 ut necessario includit respectum sicut triangulum habere tres angulos equales duobus rectis. si enim essent duo recti anguli in actu nec anguli in actu. adhuc triangulo conueniret illa passio. hoc autem no esset uerū si intelligeretur de equalitate actuali ad duos rectos sic etiam est de aliis conclusionibus mathematicis. Ad tertium dicendum qz deus potest facere substantiam que est homo sine qualitate 7 quantitate. 7 quando dicitur qz esse organatum corpus ponitur in diffinitione substantie animate. Dico qz organatum quod ponitur in diffinitione anime no dicitur quantitate. sed dicit totum habens partes plures non tamen ut extensas per quantitate. 7 breuiter in nulla diffinitione substantie necessario requiritur accidens. Ad illud de motu concedo quod deus potest facere motum sine mobili. quia si potest facere formam perfectam in facto esse sine subiecto potest facere formam secundum partes fluentes sine subiecto. Ubicumqz autem est forma fluens secundum partes suas est motus sine motu sicut forma fluens. sive fluxus forme.

Ira distinctionem. xliii. Querit
Utr̄ prima ratio impossibilitatis

rei siende sit ex parte dei. uel ex parte rei siende. Cū dicitur secundum auctorem sex principiorum actio est secundum quam in id qz subicitur agere dicimus. 7 ibidem passio e effectus illatioqz actionis. est igitur passio 7 effectus quia est ab agente. igitur qz effectus no potest effici nec esse passio. hoc erit quia non potest esse actio. 7 per consequens qz agens non potest agere ideo non potest effectus effici. Item si deus non daret creature capacitatem creatura posset recipere. igitur qz creatura no potest recipere nec fieri. hoc est quia no potest capacitas libi dari. Contra An̄. de casu. dia. c. tertio Ad hunc. q. dicitur uno modo secundus. Si dicitur qz ea que dicuntur de deo cadunt sub triplici differentia. quedam enim eorum dicunt perfectionem simpliciter. ut attributa que conueniunt deo non respectu ad extra 7 hoc s̄m rationem cui imponitur nomen licet non secundum rationem a qua imponitur nomen. Alia autem dicuntur de deo que important dignitatem. non tamen perfectiones simpliciter. que in quolibet melius est ipm quam non ipsum 7 sunt illa que conueniunt deo respectu creature. ut esse dominus 7 creator 7 gubernator 7 huiusmodi. Alia s̄c que dicuntur de deo priuatiue sive negatiue ut immortalis 7 incorruptibilis improducibilis. 7 sic dicitur impossibile quia priuat potentiam. igitur oportet ut potentia actiua dicatur de deo altero duorum modorum

Potest enim potentia actiua considerari dupliciter. Uno modo comparando eam respectu eius in quo est. Alio modo comparando eam ad creaturam ut ad obiectum. Primo modo est perfectio simpliciter. etiam qz in quolibet est melius ipsa quam non ipsa. secundo modo non est perfectio simpliciter. quia nulla perfectio simpliciter conuenit deo in respectu ad creaturam. hoc etiam probat per An̄. monologion. xv qz nulla relatio dei ad creaturam dicitur perfectionem quia tunc deus non esset talis. si creatura non esset quia non existente extremo non manet relatio. est autem deus perfectus ex se. no ex respectu ad creaturam qz igitur potentia actiua est in deo a se ut dicit perfectione sim-

pliciter. ideo est potentia passiuā absoluta i creatura. 7 ista potentia passiuā absoluta e potentiam actiuā a deo ad se. ut dicit perfectionem simpliciter consequitur relatio potentie passiuę in creatura ad potentiam actiuam in deo. 7 quia creatura sic referretur ad deum econuerso deus secundum relatione rationis potentie referretur ad creaturam ita quod secundum potentiam actiuam deus referretur ad creaturam. quia creatura referretur ad ipsum ita quod primo est potentia actiua ad se in deo. secundo qz potentia passiuā ad se in creatura. Tertio est relatio. consequens potentiam passiuam creature ad deum. Et quarto est relatio rationis potentie actiuę dei ad creaturam. patet tunc qz secundum relationem positiuam creature deus dicitur ad creaturam. quia creatura dicitur ad ipsum. Tum quia est potentia actiua in deo ad se ideo est potentia passiuā in creatura quam consequitur relatio ad ipsum deum. sed quid de impossibili. dicitur qz que dicuntur negatiue in respectu ad creaturam. non habent primam rationem suam ex parte dei. sed prima ratio querenda est ex parte creature. Nam secundum hoc primo est negatio in creatura. Secundo consequitur relatio negatiue creature Tertio relatio negatiua dei ad creaturam. Primo igitur est impossibilitas passiuā in creaturis. Secundo creature ad deum. Tertio impossibilitas actiuā dei ad creaturam. et cetera.

ALIA EST OPTIMO ETUS DE huic contraria. Ubi dicit quod non est uerum de impossibili simpliciter. quod deus non potest facere illud quia non potest fieri. sed potius non potest fieri. quia deus non potest facere. sicut in affirmatiua. Non enim dicitur deum possibile aliquid facere. quia illud possibile est fieri. sed econuerso. quia deus potest illud facere. ideo possibile est illud fieri subiectiue aut obiectiue.

Contra primam opinionem arguo 7 primo contra illud quod dicit de potentia. Probatio enim quod potentia actiua dei ad se non sit prima ratio potentie potentie in

creatura. quia potentia actiua dei est sua om-
nipotentia. sed per omnipotentem res creatu-
ra non primo habet esse possibile. igitur ante po-
tentiam actiuam dei creatura habet esse pos-
sibile. Probatio minoris. intellectus non
est formaliter omnipotentia diuina siue po-
natur omnipotentia dei esse uoluntas. siue
alia potentia executiua. Unde intellectus
precedit omnipotentiam in deo. sed creatu-
ra existit in intellectu diuino. forma-
liter habet esse possibile. quia hoc dicit oppo-
nans. ponitur enim lapis ex hoc quod est ex-
emplatus a diuino intellectu formaliter ha-
bet entitatem quidditatuam. et per conse-
quens est possibile per hoc esse extrinsecum. per hoc
enim distinguitur entitas rata ab entitate
ficticia secundum ipsum. Unde per hoc quod
res constituitur in esse intellectuali in me-
te diuina est possibilis. igitur ante omni-
potentiam res est possibilis. et hoc est sic argu-
ere. ab illo habet lapis esse possibile principi-
atiue a quo habet esse in actu intelligendi di-
uino. Nam per actum intellectus constitu-
itur in esse intelligibili igitur ab intellec-
tu diuino lapis principatiue habet esse pos-
sibile. sed intellectus diuinus precedit omni-
potentiam diuinam. igitur lapis per omni-
potentiam non habet primo esse possibile.
Item omnipotentia diuina non est principium
alicuius nisi secundum esse existentie. sed
res ante suum esse existentie habet suum ef-
fe possibile. quia secundum autem. tertio me-
tha. siue et viii. nihil potest produci in esse a
quocumque agente nisi prius fuerit in se possi-
bile. igitur res ante actum omnipotentie ha-
bet esse possibile. non igitur per potentiam
actiuam uoluntatis sed per executiuam in deo cre-
atura habet primo esse possibile. Contra
aliam partem illius opinionis de impossibili
arguitur aliter. quia in causis precisis si affir-
matio est causa affirmationis precise et nega-
tio negationis patet alibi Confirmatur ra-
tio ex cuius ratione accipitur precise ratio
possibilitatis impossibili ex eius accipitur
ratio impossibilitatis in impossibili. si igitur
ratio possibilitatis in creatura possibili pre-
cise accipitur ex potentia actiua in deo.
Igitur ratio impossibilitatis in creatura in

possibili accipitur ex impossibilitate poten-
tie actiue. Maior probatur. quia si non datur
oppositum. quod ab alio accipitur ratio possibi-
litatis impossibili et ab alio accipitur in impos-
sibilitatis in impossibili. igitur cum illud per
positum sit precisa ratio possibilitatis rema-
nebit sine ratione impossibilitatis.
CONTRA SECUNDA OPINIONEM arguo sic. Illud est simpliciter
impossibile fieri. cui simpliciter repugnat
esse sed cui repugnat simpliciter esse. non
repugnat propter aliquid extrinsecum. nec
propter respectum ad aliquid extrinsecum.
sed propter eius formale esse ergo sic. Pro-
batio repugnantia suis formalibus ratio-
nibus repugnant. non igitur ex respectu ad ali-
ud extrinsecum. igitur quod impossibile sit hoc
fieri et quod sibi formaliter repugnet esse. hoc
non est quod deus non potest facere. ideo quantum
ad hoc uidetur prior opinio probabilior.
Item impossibile simpliciter includit con-
tradictionem. quia quod non includit contradictionem
est possibile deo. Ideo igitur est aliquid.
ipsum. quia contradictionem includit. sed contradi-
ctoria sunt contradictoria. non per respectum
ad negationem extrinsecam. immo et si deus
non esset contradictoria contradicerent. non
igitur propter negationem aliquam in deo
sunt aliqua contradictoria in creatura. et per
consequens nec impossibilitas simpliciter est
in creatura propter impossibilitatem extrinsecam dei
EX PREDICTIS INFERO
aliqua correlaria non quia falsa. sed quia sunt
contra sic opponantem. primum est quod relatio
terminetur ad absolutum sub ratione abso-
luti. quia ponit quod in tertio instanti poten-
tia passiva in creatura referatur ad deum.
et tamen cum non sit intelligere relationem
sine termino. quero quid terminat relatio-
nem in isto instanti. non aliquis respectus
dei ad creaturam nec deus sub aliquo respec-
tu ad creaturam. quia iste sequitur in quod
instanti. igitur sequitur positum quod
superius dictum est. quod deperit relationem creatu-
re ad ipsum sine omni respectu rei aut rationis
dei ad creaturam. Ut pote sub sua ratione
absoluta cum tamen sic opinans in alio loco
repetens opinionem prepositam de relatione

dei coniugat eam per hoc quod deus terminat se-
cundum rem. Secundo sequitur alia con-
clusio contra eum. dicit enim sibi ut supra
recitatum est quod in omni ente. a quo est aliud
prior est respectus ad illud aliud quam e con-
uerso. et ita secundum ipsum ibi prior est re-
spectus dei ad creaturam. ut patet de yde a
quam e conuerso. Illic tamen dicit opposi-
tum. quia prius est potentia absoluta in deo
Et secundo ex hoc quod potentia passiva absolu-
ta in creatura. Et tertio respectus creature
ad deum. Et quarto e conuersio dei ad creatu-
ram. igitur respectus eius a quo est aliud est
posterior respectus. non igitur respectus cau-
se a qua est aliud est prior respectu effectus
ad causam. Tertium correlarium quod se-
quitur ex opinione sua est quod omnipotentia
siue potentia actiua. ut est attributum est ab-
soluta non dicens respectum et per consequens
potentia anime non dicit respectum. igitur
non constituitur in ratione potentie per re-
spectum ad obiectum quod tamen sibi negat.
Respondeo igitur ad questionem et pri-
mo quantum ad possibile. et secundo quantum
illud de impossibili secundum processum opi-
nionis precedentis.
QUANTUM AD PRIORITATEM
quod omnipotentia siue potentia actiua se-
cundum quod est perfectio absoluta est pri-
or creatura secundum quodcumque esse creature
quia quod est ex se necessarium est prius illo
quod non est ex se necessarium. creatura secun-
dum nullum esse suum siue in essentia siue
in intelligi est ex se necesse esse. potentia au-
tem actiua dei ut est perfectio absoluta eius
est ex se necesse esse sicut deus ideo est prior
creatura secundum suum esse possibile. Sed quali-
ter est potentia actiua in deo prior potentia
passiua in creatura. Nam quod hoc est possibi-
le. ideo est prior actiua in deo. Dico quod
potentia actiua in deo est prior potentia pas-
siua in creatura. non quia potentia actiua quod
dicitur omnipotentia sit prima ratio per
quam possibile est possibile in creatura. sed
est alia ratio prior ut intellectus quia per
quodcumque in deo creatura constituitur et
intelligibili illud est sibi prima ratio essen-
tialiter possibile per omnipotentiam autem ut di-

stinguitur ab intellectu non constituitur res
creata in esse intelligibili sed per intellec-
tum ideo principatiue non habet creatura
esse possibile a potentia actiua a deo que dicitur
omnipotentia. sed ab intellectu diuino.

SECUNDO QUANTUM AD illud
de impossibili dico quod non est imaginan-
dum aliquid unum quod est primum impos-
sibile. nec aliquid aliud negatiuum siue pri-
uatiuum cui primo repugnat esse. Unde ne-
gatio nulla nec affirmatio una est impossi-
bilis in entibus. immo nec negatio primi-
entis est impossibilis ut non deus. et per con-
sequens nec aliqua alia negatio una est im-
possibilis. Nec etiam aliqua affirmatiuum unum
est possibile in rebus quocumque. et affirmatiuum unum
quod potest concipi potest esse et nihil est simplici-
ter impossibile nisi quod contradictionem inclu-
dat et implicat quod est oratio in se falsa siue
impossibilis. ut homo est irrationalis impos-
sibile igitur est impossibile propter contradictionem. Et
contradictoria se ipsis includunt repugnantiam
id impossibile simpliciter ex se est impossibile. id
est impossibile non est quod dicitur in deo quod contraria
non sunt impossibilia propter aliquos negatos in deo
nec propter aliquem respectum negatiuum ad deum
sed respectus impossibilitatis est impossibilitas partium et
sic impossibilitas totius reducit ad impossibili-
tatem partium et non ad aliquam negationem in deo hec
igitur respectus impossibilitatis in creatura non est im-
possibilitas in deo sed impossibilitas siue re-
pugnantia partium in ipso impossibili in creatura. Sed
quod est omne prius respectus impossibile. et si aliquid prima-
riones impossibile sicut et necessaria ut patet ex
iii. metha. Nam impossibilia reducuntur ad aliquid
primum sicut et necessaria. Dico quod impossi-
bilis in impossibili reducitur ad intellectum
diuinum. Non quia impossibilitas in deo sit causa
impossibilitatis in creatura. sed quia in deo re-
spectu partium repugnantius est prima ratio
principatiua quod est intellectus quod impossibile ab intel-
lectu diuino primo habent sua esse formaliter
possibilia ut albu et nigrum secundum suas rationes for-
males sunt impossibilia. ideo principatiue
ab intellectu diuino habent impossibilitatem
sicut et suas rationes formales. Ideo impos-
sibilitas huius album est nigrum non

reducitur ad deum ut ad causam priuatiuam sed ad causam positiuam que est intellectus diuinus que est tota ratio esse formalis partium. et per consequens impossibilitas totius. Ex hoc patet q. decepti sunt qui concipiunt per ens fictum distinctum contra ens reatum aliquod unum. Nam ficticius non est conceptibile nisi ab intellectu errate ut chimera, sicut nec contradictoria. et ideo non habet ydem nisi q. partes eius habent. et non solum partes eius concipi possunt, sed ipsum non. Ex dictis patet etiam q. rationes contra opinionem primam non sunt contradictoria. Ut illa de causis, precisio secundum affirmationem et negationem, q. sicut pono in deo causam possibilitatis in creatura quantum intellectus diuinus est causa partium impossibilium secundum earum esse possibile q. in se habent. Ad rationem primam dicendum q. actio non est causa passionis, sed est simul natura cum ea, sed agens est causa quantum ex natura subtracti. Ad aliud quod si deus de re capacitate creatura non posset recipere illam ad impossibilitatem, ideo sequitur, ideo non recipit creatura capacitatem ad opposita, q. deus non dat eam.

Intra distinctionem, xliiii. queritur Utrum deus potest producere alia aliter quam secundum ordinem ab eo institutum q. non uideatur, quia tunc in ordine produceret. Item potentia sua non excedit suam scientiam sed ipse non potest scire opposita nec aliqua aliter quam scit igitur nec potest producere opposita. Item in eternitate disposuit rem secundum ordinem ab eo institutum, si autem potest rem aliter producere cum non possit habere ex parte sui, et tunc nouum, oportet q. in eternitate hoc potuit, ergo in eternitate potuit habere actus oppositos. Item si deus aliter potest res producere quantum producit, ergo potest contra celestia aliter mouere quam mouet, ergo possunt aliter coniungi quam modo coniunguntur, igitur illa scientia que est de conjunctione eorum nulla est ut astrologia, q. de contingentibus que aliter se habere pos-

sunt similiter tunc scientia naturalis que est de rebus corporalibus secundum motus corporum celestium nulla esset, q. tunc non posset scire ista, sic generari in tali parte et alia alibi, ut plus de igne generetur in una parte quam in alia, q. hoc non potest nisi per motus corporum celestium et conjunctionem specierum que incerta sunt, si deus aliter produceret quam produxit.

CONTRA ALIA ALIQUER FIERI quam fiant non includit contradictionem.

Responsionem ad questio. quere alibi. Ad primam rationem dicendum q. non sequitur q. iste ordo secundum quem modus produxit non est omnis ordo possibilis arguendo, igitur sic potest producere aliter quam secundum istum ordinem, ergo potest producere in ordinem, siue aliter quam secundum ordinem est fallacia consequentis, arguendo ab inferiori ad superius cum nota alienitatis. Ad aliud dicendum q. potentia et scientia in deo adequatur quantum ad obiecta, sed non oportet q. cuiuslibet est prima in actu q. sit scia in actu, q. potentia est ei est ut obiecti possibilis, sed scientia cuiuscumque est, est actu aliter eius, ideo non est simile.

Ad aliud dicendum q. in eternitate potest omnipotens diuinus non conuictim non tam diuinus pro diuersis obiectis, sed sicut superius dictum est de scientia dei circa contingencia. Ad aliud dicendum q. non est scientia nisi ut in pluribus. Unde q. deus ut in pluribus permittit casus, operari secundum ordinem dispositum et ut in pluribus est scia. In morte tamen christi fuit eclipsis contra principia astrologie. Quantum ad aliud de scia naturali dico q. non dicit absolute plus de igne generari, sed q. a propinquitate sole plus generatur in illa parte cui magis appropinquat.

Aliud de potest facere meliora quam fecit q. non uidetur aug. lxxiii. q. q. liiii. p. bat q. de potest sibi equalis filium genuit q. si non, aut q. non potuit et tunc infirmitate, aut q. uoluit, et tunc inuidus est, sic arguit in prologo, si deus non facit meliora quam fecit, aut igitur non potuit, et tunc habet propositum, aut q. noluit et potest et tunc inuidus est. Item aug. iii. d. lib. ar. quicquid recta ratione tibi melius

occurrat hoc deum fecisse scias, igitur et contra aug. xi. super gene. deus potuit fecisse hominem qui non peccaret et hoc esset melius, igitur et. Respondeo q. deus potest facere meliora quam fecit et hoc secundum omnes bonitatem rei compossibilem, quod probatur primo de bonitate et perfectione accidentali. Et primo q. potuit sic facere meliora scilicet et secundo extensue, primo sic, quoniam cum omnes anime sunt eiusdem speciei, aut omnes sunt equales secundum perfectionem, aut non, si sic igitur sunt equales capacitatis non tamen sunt equalis beatitudinis equalis beatitudinem habentes, quia beatitudo datur secundum merita et non omnes habent equalia merita, igitur non tota capacitas in quantum que anima perscrutatur tanta gloria et beatitudine quanta potest perfici, similiter anima christi habet maiorem beatitudinem quam alia anima, igitur si omnes sunt equales nulla anima habet tanta beatitudine quanta est capacitas. Si dicatur q. non sunt equales, sed q. anima christi sit perfectior, q. et uolo ad hoc sequitur propositum primo q. tantum distat in parte anime ab inuicem quantum gloria unius a gloria alterius, dato etiam secundo q. sit ad hoc sequitur propositum anima differt secundum speciem ab angelis ita q. angelus est nobilior species quam anima sed quoniam una species est nobilior quam alia quilibet indiuiduum unius speciei est perfectior quolibet indiuiduum alterius aliter species haberet ordinem accidentalem, igitur quilibet angelus est nobilior secundum naturam, quam anima christi, igitur nullus angelus habet tantam beatitudinem quanta est capacitas.

EX HOC ETIAM CONCLUDITUR propositum de corporalibus, quoniam si illa que inmediate ordinantur ad deum ut ad finem et beatitudinem potest deus facere meliora quam fecit dando eis maiorem perfectionem accidentalem quam habet multo magis uidetur de corporalibus de quibus non tantum curat q. non tantam perfectionem accidentalem dedit eis quantum potest dare, ideo potest deus facere meliora quam fecit conferendo plures perfectiones accidentales et ita potest facere meliora extensue quam fecit. Hoc non primo in spiritualibus, nam beati plura possunt cognoscere quam cognoscant non ei cognoscant

infinite in uerbo igitur non cognoscant omnia que cognoscit uerbum, potest autem quicquid cognoscere, si non sit, ergo potest eis reuelare et sic aliquid cognoscere que non cognoscunt. Et si beati multo magis non beati. Hoc etiam patet de corporibus celestibus, licet enim non recipiant perfectiones impressiones corruptiuas, tamen sunt receptiuus impressionum accidentalium, ut lumen et luna recipit lumen, et si mediū esse ita magnū q. posset proicere umbrā suā ad stellas tota sphaera stellarum posset eclipsari et obscurari, lumen igitur est perfectio accidentalis eis, sed omne dyaphanū luminosū est melius non luminoso, non potest deus plures perfectiones accidentales eis conferre, quam contulerit.

Et quantum ad hoc de lumine non potuit uerois uitare qui dixit, q. solus motus potest perpetuari, et non esset necessarius ex se quia ei esse est ab alio, hoc ei non solum uerū est de motu q. sic est ab alio, sed etiam de lumine q. est forma tota simul. Quantum uero ad bonitatem et perfectionem substantialem rerum dico q. deus posset facere ea meliora intensiue, secundum substantias suas si quelibet istarum in sua substantia suscipiat magis et minus de quo non est hic perscrutandum quia est dissimile propositum. AD PRIMAM RATIONEM dicendum q. non sequitur inuidia esse in deo, si non fecit meliora quam fecerit et potest ea facere quia inuidia est subtrahendo bonum ab aliquo in quo tenet sibi, deus autem tamen ex mera libertate, sua confert perfectionem rebus tamen si deus non produxisset filium sibi equalem sequitur quod esset inuidus, quia ex quo confert naturam suam filio quod est sibi debitum ex conditione nature que est ex se talis ut ad eam sequitur perfecta equalitas ideo si conferret naturam et non equalitatem non conferret filio quod est sibi debitum ex conditione nature, et ita esset inuidus. Ad aliud dicendum q. quicquid recta ratio tibi occurrit non sunt meliori, nisi in quantum sunt uolita a deo, et ideo alia que fierent essent meliora, meliora tibi occurrerent, hoc scias deum fecisse q. nihil est melius recta simpliciter ratione entibus et ideo auctoritas aug. non est aliud quam dicere q. quicquid deus fecit hoc scias deum fecisse omnia enim quecumque uoluit fecit.

RESPONDEO IBIUR. Quā
tum ad istum articulum. q. cū vera ydempti-
tate qua una perfectō centralis est. de cō-
tine 7 quelibet alteri. stat tamē aliqua distic-
tio ex parte rei. s. m. quid. sola enī distinctio
ratiōis nō sufficit ad saluandū q. posita cō-
uenire eis p̄ter omnē operationē intellectus
concedit enī q. pater dicit intellectu siue me-
moriam 7 nō uoluntate. 7 q. spirat uoluntate
7 nō intellectu 7 multa talia. ideo distinguū-
tur s. m. quid tantū a pte rei. Sed quid itel-
ligis per secundū quid. Respond. q. quā-
tum ad illas tres cōditiones distinctionis pos-
sitas di. xxxiii. s. nō esse tale potentialiter
nec virtualiter nec cōfuse est ita uera distic-
tio inter huiusmodi perfectiones cōtinentes
sicut alibi inuenit distinctio. q. ita uere in
deo ē intellectus. sicut si tantū cēt ibi intel-
lectus 7 similitur uolūtas 7 alie pfectōes sim-
pliciter. 7 per cōsequens nō sunt ibi poten-
tialiter. nec virtualiter. nec cōfuse. s. ille tres
cōditiones nō sufficiunt ad distinctionē q. nō
ponūt nō ydemptitātē. 7 nō ydemptitas cō-
plet rōem distinctionis. pfectiones aut sim-
pliciter in deo hnt nō ydemptitātē s. m. quid
que nō ydemptitas est formalis distinctio. er-
go s. m. quid ex natura rei ē nō ydemptitas seu
formalis aliquoz. 7 intelligo per nō ydemp-
tātē formale aliquoz quādo unū nō ē de for-
malis rōne alterius. ita q. si diffiniret nō pti-
neret ad diffinitionē eius. igit per nō ydemp-
tātē formale itelligo nō ydemptitātē q. dicitā-
tiā. nō pertinente ad diffinitionē alterius
si diffiniret. Hoc cōfirmat per hoc q. do-
ctores aut loqui concesserūt in diuinis p̄dicati-
onē nō formalem unius perfectionis de alia
in abstracto. sed p̄dicationē per ydemptita-
tem. igit uoluerūt q. aliqua in diuinis sunt
eadem nō tamē formaliter.

Q. AUZEAD HUIUSMODI p-
fectiones nō sunt idē formaliter in deo sola ra-
tione disticte. pbatur per tres rationes 7 p-
plures auctoritates. prima rō ē hec infinitas
dicit modū int̄secū eius cuius ē entitas.
sicut per oppositū finitū dicit modū deter-
minatū quidditatis cui cōuenit. modus aut
entitatis 7 quidditatis nō destruit rōem qd

ditatis sed saluat 7 perficit. igitur infinitū
nō destruit quidditātē rōem alicuius s. sal-
uat. igitur infinitas adueniens uolūtati nō a-
struit p̄p̄iam rōem uoluntatis. igitur sicut d
rōne uoluntatis absolute nō est entia nec i-
tellectus. ita nec de rōne uoluntatis infinite
formaliter ē intellectus nec entia. nō igitur
sunt eadē formaliter. Pro secunda ratiōe
premittit quedā distinctio que est i obiectis
conceptis formaliter diuersis. ut eiūsdē obie-
cti s. cōdū diuersos modos cōcipiendi 7 si ali-
quis doctor per hoc intellexit distinctiones
rōnis uel intentionis nō cōcedo. tūc arguit
ut habet di. ii. 7. viii. di. Tercia rō in ea-
dem p̄sona sunt plures p̄p̄rietas relatiue
7 disticte nō sola rōe 7 quāuis unū dō. 102. po-
nat q. sola rōe distiguantur. nō tamē uerē
ut prius ostensum ē. uide alius doctor. cōce-
dit q. nō sola rōe distiguantur s. distiguantur
relatiue. sed tūc distinctio duarū p̄p̄rietas
secundū rē relatiuā stat cū simplicitate di-
uina 7 una nō transit in aliā per ydemptitātē
sed utraq. in terciū ut in cōtinentia per quam
sunt eadē realiter. igit multo magis di. dua-
rum p̄p̄rietas essentialiū quāz una trāsit
in aliā p̄pter earū infinitatē 7 utrunq. i ter-
ciū ut i cōtinentiam stabit cū simplicitate diuina
tūc ēr magis cū simplicitate diuina stabit nō
ydemptitas formalis uoluntatis ad cōtinentiā q.
per ydemptitatem transit.

HOC ETIAM CONFIRMATUR
auctoritatibus sanctorū. Nam aug. xv. d. tri-
ca. v. dicit q. ista oia que dicunt perfectionē
nō nisi i deo equalia dicēda sunt. s. nihil idē
sibi est formaliter ē equale. equalitas enī se-
cundū hilariū requirit nō ydemptitātē aliquā
sed tamē si nō sint eadem formaliter p̄nt di-
ci equalia. s. nō sint disticte realiter. Unde
nō requirit equalitas distinctionē realem. q.
secundū aug. potentie aīe que mutuo capi-
unt se in actibus suis sunt equalēs nō tamen
disticte realiter. Item aug. contra maxi-
li. secundo ca. nono. arguit q. q. eam simpli-
tate dicit stat pluralitas attributorum. ideo
stat pluralitas personarum. que rō nō ualet.
si attributa sola rōne distiguantur. q. non
sequitur stat cum simplicitate disticte rōis
ergo disticte realiter stabit. Sed dices q.

ista auctoritas nō concludit pro dicta opinio-
ne. quia sicut nō sequitur si distinctio secun-
dum rationem stat cum simplicitate. igitur
distinctio realis stabit ita nō sequitur. disti-
ctio secundum quid stat cum simplicitate.
igitur distinctio realis. Tunc autem di-
cta opinio ponit distinctionem attributorū
esse secundum quid tantum. Respondeo
q. ratio aug. bene tenet in proposito. q. quo-
rum principia formalia possunt esse nō eadē
formaliter p̄ncipiata possunt esse nō eadē
realiter. Unde ad distinctionem realem p̄-
ncipiorum sufficit nō sola distinctio ratio-
nis principiorum. sequitur tamen ex distinc-
tione principiorum que distinctio nō est per
operationem intellectus. Item damas. ca.
iii. 7. viii. 7 Hilarius. xii. de tri. in fine.
Item an. monologion. ca. xv. necesse est ut
quicquid est melius ipsum quā nō ipsum po-
nitur in deo. nulla autem relatio ratiois nec
etiam aliquid includens relationem ratiois
est melius ipsum quā nō ipsum. ut probatū
est prius. igitur tale quodlibet quod est me-
lius ipsum quā nō ipsum est absolute ut ad
se dictum p̄cedens relationem. sic autem di-
stinguatur aliquo modo a deitate. aliter an.
probans hoc est ponendum in deo. q. melius
ipsum quā nō ipsum. nō argueret q. nō est
ponendum in deo nisi q. deus 7 deus. 7 q.
melius deum esse deum quam non deum. 7
frustra laboraret in toto illo ca.

SED CONTRA PREDICIA ar-
guitur tripliciter. Primo sic eo modo quo
aug. negat ydemptitatem paternitatis ad
essentiā nō eo deus quo pater concedat eodē
esse deum 7 sapientem zc. Item deitas si
esset realiter infinita nisi esset realiter ea-
dem sapientie 7 uoluntatis. Item in deo
nō manent nisi duo p̄dicata secundum boe-
tium 7 aug. sed si mediat in deo sapientia 7
uoluntas secundum suas rationes formales
quibus distinguitur. que nō sunt secundum
istam opinionem. ratio substantie nec rō rela-
tionis manente i deo plura p̄dicat quā duo
s. q. ratio substantie 7 rō relationis. cū tñ
s. m. aug. quicquid est in diuinis dicit s. sub-
stantiā uel s. m. relationem. Unde in deo s. m.

istam opinionem. uidet ē res plures pluri-
mū p̄dicamentū q. s. rōe 7 relationis. Ad
primū dicendū q. multiplex ē nō ydemptitas ex
natura rei siue secundum quid quedā est nō
ydemptitatis formalis seu quodā est nō ydē-
tatis adequationis. que est triplex uel s. m.
p̄dicationem uel secūdu uirtutem 7 perfec-
tionem uel s. m. mutuā ydemptitatis ratio-
nem proprietas est non eadem essentia. non
ydemptitate formali. Unum. enim non est
de formali ratiōe alterius. nec etiā sunt ea-
dem ydemptitate adequationis secūdu p̄-
dicationem. quia proprietas non est nisi in
una persona. essentia autem est in tribus nec
etiam sunt eadem s. m. perfectionem. quia es-
sentia est formaliter infinita. ideo quicquid
est i ea est idem sibi. Ista autem ratio nō
est in proprietate. quia non est infinita. igi-
tur quattuor proprietates non est eadem es-
sentie. sed uoluntas est eadem essentie tripli-
citer. quia secundum uirtutem 7 perfectio-
nem s. m. etiā adequationem p̄dicationis 7 se-
cundū mutuā ratiōe ydemptitatis. quia utrū-
q. est formaliter infinitū. sed tñ non est ei-
ydemptitas formalis ad essentiā. p̄s igitur
q. p̄p̄rietas est non eadē essentie quattuor
7 de numero illorum modorum perfectio
attributalis est eadem essentie tripliciter 7
sic p̄s ad augusti. quomodo nō eo pater quo
deus 7 tamen tripliciter eo deus quoniam sapiēs
sed arguere ex hoc ad omnem ydemptitātē
est fallacia consequentis. Ad s. m. dicēdu
q. licet sequatur si uoluntas nō esset eadem
essentie realiter. igitur non esset realiter i
finita non tamen sequitur q. uoluntas non
sit formaliter infinita. si non sit formaliter
eadem essentie quia nō omne q. est idem infi-
nito est formaliter idem sibi. tñ quicquid ē
cōpossibile infinito est realiter idem infini-
to. Cū dicitur sapientia ē formaliter bo-
nitas pōt distingui pro ut ly formaliter de-
terminat cōpositionem uel extremum. si
aut intelligatur determinate extremū ue-
ra est addendo quecumq. talia. Nō bonitas ē
sapientia uere realiter perfecte formaliter
quia bonitas est sapientia que in deo est ue-
re formaliter secundum rationem suā for-
malem. 7 ita formaliter. est sapientia deo sa

piencia, sicut si tantum ibi est sapientia non tamen est vera pro ut additur ad compositionem, non enim formaliter predicatione predicatur uoluntas de essentia sed predicatione ydempatica. Ad tertium dicendum quod secundum Augustinum et Boetium in deo sunt duo modi predicandi scilicet modus predicandi ad se et ad alterum non autem dicuntur res aliquorum generum esse in deo nec modus alicui predicamenti, sed bene modi predicandi similes modis predicandi duorum predicatorum manent in deo. et modus predicandi ad se continet sub se quicquid predicatur in diuinis non ad alterum, et sic attributa predicantur ad se et dicuntur, et dicuntur secundum substantiam non pro ut substantia dicitur essentia, sed pro ut dicitur secundum substantiam distinguitur contradicendum secundum relationem, quomodo loquitur Augustinus de tri. et ideo non sequitur plures modos predicandi manere in diuinis quam duos tamen cum hoc stat quod formaliter in deo sit sapientia et bonitas et magnitudo, sed omnia uita continentur sub modo predicandi ad se.

AD PRIMUM RATIONEM dicendum quod quia in uoluntate creata actus uolendi non est idem cum uoluntate, ideo oportet quod recipiatur in uoluntate ad hoc quod dicatur uelle per uoluntatem, quod non potest actus uoluntatis habere maiorem ydempaticitatem cum uoluntate creata quam recipi in ea, ut perfectio eius, sed si posset actus uoluntatis esse idem realiter uoluntati creatae ueritatem diceret creatura rationalis uelle uoluntate quam modo, et ideo deus in quo idem sunt formaliter uoluntas et uelle uerius dicitur uelle uoluntate quam si recipere in ea ut quid distinctum.

Dices forte si propter ydempaticitatem reale actus uolendi in deo ad suam uoluntatem diceretur deus uelle uoluntate cum actus uolendi in deo sit, sit idem realiter cum intellectu diceretur tunc deus per intellectum uelle. Respondeo quod quale ordinem habent aliqua ubi sunt distincta realiter talem ordinem habent nisi sunt distincta secundum rationem, et ideo uoluntas respectu actus uolendi in deo est immediate in suo ordine sicut si distinguerentur et sicut aliqua exeunt ab essentia ita redeunt, et ideo non dicitur uelle per intellectum, licet sint eadem

realiter. Ad secundum dicendum quod in deo est obiectum uoluntatis ex natura rei, non tamen est ibi habitudo obiecti ex natura rei, quod actus in deo, licet coexistat obiectum non tamen dependet, unde est ibi uoluntas ex natura rei sed relatio obiecti, illud igitur quod obiectum est ibi ex natura rei. Ad aliud dicendum quod illud est finis est obiectum uoluntatis diuine non dico finis eius, sed quod est finis omnium similitum.

AD PRIMUM RATIONEM alterius, quod dicendum quod non sequitur quod quicquid conuenit uni conueniat alteri, si non sint eadem formaliter quamuis sint idem realiter. Unde distinctio predicta que non est tantum secundum operationem intellectus sufficit ad saluandum quod non omnia predicta, que formaliter attribuitur uni, attribuantur alteri. Ad secundum concedatur quod intellectus sit uoluntas sicut sapientia est bonitas, non tamen sequitur igitur uoluntate intelligit sicut intellectu intelligit, quod quando accipitur in ablatiuo denominatur esse principium formale actus, et ita accipitur ibi secundum rationem suam formalem, secundum quod distinguitur ab intellectu propter quod non sequitur conclusio. Ad tertium dicendum quod uoluntas diuina habet essentiam pro obiecto que est eadem realiter, cum uoluntate, non tamen est eadem formaliter, et tamen requiritur ad hoc quod actus primus uoluntatis diuine esset actus reflexus.

Ira di. xvi. queritur utrum uoluntas beneplaciti dei sit impleatur. Respondeo quod sic, probatio causa perfecta non impedibilis, nec mutabilis determinata ad agendum ultima determinatione, semper producit effectum, quando est determinata, sed deus per uoluntatem est huiusmodi causa et uoluntas beneplaciti est ultima determinatio que potest poni ex parte ipsius igitur etc. Item si deus uellet efficere quod est uelle uoluntate beneplaciti et non poneretur in esse tristeretur consequens impossibile, consequentia probatur quod sicut uoluntas alicuius posita in esse est sine tristitia ita etiam uoluntas alicuius non posita in esse est cum tristitia, tamen propter illud

apostoli uult omnes homines etc. distingue, de uoluntate antecedente et consequente. Uoluntas autem que uult omnes saluos fieri, est illa que uult illa bona bonis quibus possunt perueniri ad salutem, uoluntas uero est consequens qua uult alicui propter merita sua beatitudine cetera que dixit in hac questione querere alibi.

Ira di. xvii. queritur primo utrum deus uelit mala fieri quod sic, deus uult quicquid pertinet ad decorum uniuersi, sed mala fieri est huiusmodi ut patet per magistrum in littera.

Item deus cuiuslibet contradictionis de futuris contingentibus nouit alteram partem determinate fore, igitur uult eam determinate fore, igitur cum nouit determinate aliquam facturum malum uult illud malum fieri igitur etc. Contra deus prohibet mala fieri non igitur uult ea fieri.

Iuxta hoc queritur. Utrum permittat mala fieri, quod non uidetur, quia si sic, aut uolendo, aut nolendo. Si uolens permittit mala fieri, igitur est malus. Si nolens ergo est impotens. Item si sic aut igitur ille actus uoluntatis quo permittit est actus rectus uel reflexus, si rectus igitur uult malum fieri uel uult, si uult igitur est malus, si nolit, igitur non erit aliquid malum. Si est actus reflexus, tunc erit super actum rectum, et de illo actu recto queris quis est, aut scelle uel nolle, et tunc ut prius. Contra Augustinum in the. mirum modo non sit contra eius uoluntatem etc. Respondeo ad primum, quod distinguendo de uoluntate in deo, accipitur enim uoluntas in deo pro potentia nuda, aliquando uero accipitur pro actu uoluntatis, se frequenter accipitur in scriptura sacra. Aliquando uero accipitur pro actu uoluntatis signo, primo uoluntas, remans in diuisa, sicut accipitur pro potentia, secundo modo accepta, sicut pro actu subdistinguitur. Nam actus uoluntatis diuine habet perfectionem omnium actuum uoluntatis create, actus autem uoluntatis create, ut per nos distinguuntur per uelle et nolle, uelle autem uno modo accipitur pro actu simplici uoluntatis, quo quis uult aliquid simplici placetia non tamen mouet

ad consequendum illud sicut aliquis desperans de sanitate, uult quidem sanari et habet simplicem complacentiam respectu sanitatis, quia tamen desperat de ea non laborat ad consequendum eam. Aliud est uelle efficere, quo quis non uult, non scilicet uult aliquid, sed mouet ad optinendum uoluntatem, et illud uelle est duplex quoddam intentum, ut cum aliquis perfecte uult aliquid et mouet perfecte. Ad illud consequendum. Aliud est uelle remissum, ut cum aliquis uult aliquid non tamen operatur quantum potest ad illud consequendum. Unde si uellem aliquid portare quod bene posses non tamen uolo portare nisi alio medio concurrete ad portandum, et sicut distinctum est uelle, ita potest distingui de nolle, quod quoddam est intentum et quoddam remissum. Ad propositum dico quod in deo est uelle complacentie simplicis respectu possibili et sequitur intellectum simplicium efficaciam uero non est in deo, nisi respectu eorum que uult fieri, non autem uult fieri nisi ea que imitantur ipsius mala autem non imitantur ipsum ergo non uult mala fieri. Si igitur non uult mala fieri ista prima uolitione, igitur nulla alia quam ille presupponit istam, et per hoc etiam per magis ratio ad, quod precedentem quod uoluntas dei efficaciam se impletur, licet non uolitionis eius simpliciter, quod per illam non determinatur ad producendum aliquid, sed sequitur solum simplicem apprehensionem.

AD PRIMUM RATIONEM quod aliquid esse ad decorum uniuersi deus uult quod est de se bonum, malum uero solum facit occasionaliter ad decorum uniuersi, et hoc probat Augustinus quod meliora bona dicitur ex malis, ideo permittit ea fieri. Ad secundum consequentiam multe ei sunt contradictiones ad quas uoluntas dei est neutra sicut in omnibus illis in quibus affirmatiua est de malo et negatiua de bono. Unde nec uult nec nolit, et hoc non solum est respectu malorum, sed est respectu bonorum, quod non sicut de illis enim non habet actum uoluntatis, quia nec ea uult esse, nec uult ea esse, nec tamen sequitur quod intellectus sit neuter in modo determinate apprehendit alteram partem contradictionis.

RESPONSIONES AD SECUN-
dam. q. quere alibi q. signum voluntatis ef-
ficis et uter se immediate fiat est impletio
veluti si per alium sit preceptus et mandatum
signum vero uelitionis efficacia sed remisse e-
consilium. uel admonitum et sic sunt tria signa
positiua uoluntatis efficacia. similiter ex pte
uelitionis si sit intensa est prohibitio. si ue-
ro est remissa. signum est diuasio et pot dici
permissio. et hoc e idem quod licentia permissio.
Igitur pot dici signum uolitionis
remisse in deo. sed hoc non est intelligendum
q. in se sit actus remissus sed respectu obie-
cti. aliter nunquam aliquid fieret a causa secunda
nisi deus haberet uelle remissum respectu ef-
fectu q. si eius uelle esset efficax prius pone-
ret effectum in ea qua causa secunda ageret
sed non est probabile q. permissio sit talis uo-
litionis in deo. q. non permittitur aliquid fieri.
nisi q. sciat fieri sed qd sit aliqd fieri q. uoluit
fieri trahat. Itē ideo aliter q. permissio e sig-
num uolitionis diuine non quidem signum ac-
tus recti sed reflexi. quo uult se non uelle illud
uel non nolle illud quod fit. Ut patet alibi.
Per hoc patet responsio ad rationes et
ad questionem concedo enim q. permittit
uolens seu non uolens malum. sed uolens capi-
stur ut est actus reflexus super illos duos
actus. non super obiectum. Unde permittit
de se nullus actus est sed medium inter uelle
et nolle. illud enim deus permittit fieri. q.
non uult nec uult fieri.
Ira di. xviii. querit utrum uoluntas
scias uoluntati die sit rea. q. re argu-
meta alibi. R. nō deo uoluntatis crea-
ta pot intelligi scias uoluntati die. q. ad uoli-
tū q. ad hoc q. e regula uolendi et hoc p. modū
fcepti si igitur qrit utrum e recta. i. si e cōfor-
mis i uolito. dico q. nō e q. tūc sit rea. q. uo-
luntas diuina est cō boni. et iō eo ipso q. uult
aliquid ipm e bonū. si nra nō est cō boni. ymo
q. est bonum deus uult ipsam uelle. igitur ad
hoc q. sit recta uoluntas nostra requiritur
obiectum cum omnibus circumstantiis.
Secundo modo si est conformis p. modū ymi-
tationis ut regulatur a dno pcepto sic con-
formis est recta. q. necesse est uenire ad ra-
tionem rectam in obliquabilem. sed hoc non

potest esse nisi uoluntas prima cui nosse.
Si confirmatur non per similitudinem. Sed
ymitando eam ut regulam per modum pce-
pti. sit recta de ista. q. quere alibi.

Explicit. Deo Gratias.
Benedictus. Sit. Deus.
Arms Et Unus Amē.

PROLOGUS.

Utrum deus sub ratione propria diuinitatis
possit per se esse subiectum alicuius scientie
Utrum ueritates p se scibiles de deo sub rōe
deitatis possunt sciri ab intellectu uoluntatis.
Utrum uiator ex puris naturalibus possit sci-
re omnes ueritates scibiles de deo.

Distinctio prima.

Utrum p se eam si uoluntas sit ultimus finis
Utrum apphensio ultimo fine nec sit frui eo
Utrum frui sit idem delectum uel delectum

Distinctio secunda.

Utrum sit aliquid ens simpliciter primum.
Utrum primitas simpliciter possit competere
entibus siue essentialiter alterius rei
Utrum deus simpliciter primū respectū oīus
posteriorum sit actu infinitū intēsiue.
Utrum essentie diuine repugnet quecumq.
productio realis intrinseca

Utrum in natura diuina possint esse p'u-
res productiones intrinsece
Utrum in deo possint esse plures productio-
nes intrinsece eiusdem rationis.
Utrum sint tū tres p'one i natura diuina

Distinctio tertia.

Utrum deus possit cognosci naturaliter ab
intellectu uiatoris
Utrum uestigium trinitatis diuine sit in
qualibet creatura
Utrum in parte intellectus pprie sumpta
sit memoria habens speciem intelligibilem rea-
liter distinctam ab actu intelligendi.
Utrum memoria intellectus sit cōseruatiua
spēi intellectus cessante actu intelligendi
Utrum in intellectu nostro sit aliqua notia
actualis genita.

Distinctio. iiii.

Utrum deus genuit alium deum

Distinctio quinta.

Utrum filius dei sit genitus de substantia patris
Utrum relatio in diuinis sit actus essentie

Distinctio sexta.

Utrum deus pater genuit filium uoluntate
Utrum deus pater uolens genuit filium.
Utrum deus pater genuit filium necessitate

Distinctio septima.

Utrum potentia generandi in patre sit ali-
quid absolutum uel respectuum
Utrum filius possit generare
Utrum generatio diuina sit uniuoca uel equeua
Utrum deus sit mutabilis
Utrum deus sit perfecte simplex.
Utrum quodlibet aliud a deo sit mutabile.
Utrum uera simplicitas dei consistat in hoc
q. ipse est quicquid habet.
Utrum simplicitati diuine repugnet q. ali-
quid dictum de deo formaliter sit i ghe.

Distinctio. ix.

Utrum generatio filii dei sit eterna

Distinctio. x.

Utrum uoluntas diuina possit esse per se pri-
cipium comunicandi eētū diuinā.
Utrum uoluntas possit eē principium necessa-
rio producendi aliquid.
Utrum in uoluntate respectu eiusdē p'acti-
onis cōpariantur se necessitas et libertas
Utrum uoluntas sit principium producendi
spiritum sanctum.

Distinctio. xi.

Utrum spiritus sanctus procedat a patre et filio
Distinctio. xii.

Utrum pater et filius spirent spiritus sanctus
inquantum unus sunt.
Utrum pater et filius siue duo spiratores.

Distinctio. xiii.

Utrum processio. s. l. sit generatio.

Distinctio. xiiii. et xv.

Utrum omnes persone diuine mittant filium
et spiritum sanctum.
Utrum qualibet persona diuina mittatur.

Distinctio. xvi.

Utrum spiritui sancto conueniat missio ui-
sibilis.

Distinctio. xvii.

Utrum in anima uiatoris sit necesse ponere.
caritate creatā formaliter inherētem.
Utrum habens caritatem creatam pro ipa
sit acceptus deo. tanq. dignus uita eterna
Utrum in augmentatione caritatis caritas p
existens cōcupatur et noua inducatur.
Utrum caritas augetur p extractionē p'ris
ipsius de potentia ad actum.
Utrum caritas possit diminui.

Distinctio. xviii.

Utrum donū dicat proprietatem personalem
spiritus sancti.

Distinctio. xviiii.

Utrum p'one diuine sint eōles fm magnitudies
Utrum equalitas p'onarū diuinarū precise
attendatur fm magnitudinē et potentia
Utrum in diuinis p'one relatio equalitatis di-
stinguat a relatione similitudinis et p'dēptitatis
Utrum p'one diuine sint i se inuicē q'tum ad
modū quo ponitur una persona in alia.
Utrum in deo sit aliqua ratio maioritatis et
minoritatis.

Distinctio. xx.

Utrum p'one diuine sint eōles in potentia
Utrum potētia generandi filium per se perti-
neat ad omnipotētiā

Distinctio. xxi.

Utrum hec sit uera solus pater est deus.

Distinctio xxiii.

Utrum deus sit n. scilicet a uisore aliquo nomine significante suam essentiam in se.

Distinctio xxiiii.

Utrum in personis diuinis est alia pluralitas numeralis.

Distinctio xxv.

Utrum persona dicatur secundum substantiam uel secundum relationem.

Utrum aliquis conceptus positius prime intentionis possit esse communis sola communicatione ratione in diuinis personis.

Distinctio xxvi.

Utrum persona diuina constituitur essentialiter in esse personali per relationem originis. Utrum rationi formali relationis repugnat formaliter constituere suppositum substantie. Utrum circumscriptis relationibus possint intelligi in natura diuina persone distincte. Utrum persona producat constituit formaliter in esse personali per relationem ad personam productam. Utrum idiuinis sit aliqua persona absoluta.

Distinctio xxvii.

Utrum eadem proprietas siue relatio sit paternitas et generatio actio. Utrum quelibet intellectus actualis in intellectu creato sit uerbum. Utrum uerbum in diuinis dicat formaliter proprietatem personalem. Utrum intellectus sequens iudicium rationis naturalis necessario poneret in deo uerbum essentialiter. Utrum uerbum diuinum dicat respectum ad creaturas.

Distinctio xxviii.

Utrum innascibilitas sit proprietas consti-

tutia prime persone.

Utrum essentia diuina ex seipsa determinet sibi primam substantiam et personam primam. Utrum tantum quinque sint notiones.

Distinctio xxviiii.

Utrum principium uariomiter accipiat in diuinis per principium essentialiter et notionaliter siue personaliter.

Distinctio xxx.

Utrum res noua creature ad deum necesse cogat nouam rationem in deo ad ipsam.

Distinctio xxxi.

Utrum ydemptitas equalitas et similitudo dicat in seipsam uel secundum relationem. Utrum ydemptitas similitudo et equalitas sint relationes reales.

Utrum sit alia equalitas in patre et filio.

Distinctio xxxii.

Utrum pater et filius diligat se spiritu sancto. Utrum pater sit sapiens sapientia genita.

Distinctio xxxiii.

Utrum proprietates in diuinis sit essentia. Utrum proprietates sit persona. Utrum persona sit idem cum essentia. Utrum omnes tres persone sint unius essentie.

Distinctio xxxv.

Utrum ex natura rei sit in deo intellectus et stelligere ante omnem negationem secundum proprietas et formales rationes earum. Utrum obiectum intellectus diuini sit essentia diuina sub propria ratione illius uel deitas in quantum deitas.

Distinctio xxxvi.

Utrum aliquid aliud a deo sit in intellectu diuino ut obiectum in intellectu secundum esse intelligibile. Utrum ad hoc quod intellectus diuinus cognoscat alia a se intellectione simplici requirantur in eo relationes distincte ad intelligibilia distincta. Utrum deus quorumcumque aliorum a se distinctorum habeat distinctas ydeas.

Distinctio xxxvii.

Utrum deus sit ubique. Utrum illi modi quibus deus ponitur esse in rebus continentur in littera scilicet per presentiam essentiam et potentiam. et per gratiam sint bene assignati.

Distinctio xxxviii.

Utrum deus habeat determinatam presentiam de euentu futurorum contingentium. Utrum deus habeat certam noticiam de illis. Ad hoc restat querere si illi scientia sit infallibilis.

Distinctio xxxviiii.

Utrum deus immutabilitate presciat euentus rerum contingentium. Utrum deus necessario presciat euentum futuri contingentis.

Distinctio xl.

Utrum possibile sit predestinatum dampnari.

Distinctio xxxxi.

Utrum aliquid meritum uel demeritum sit ratio predestinationis in scientia diuina.

Distinctio xxxxii.

Utrum omnipotentiam esse in ente aliquo preut catholici intelligant omnipotentiam probari possit per rationem naturalem. Utrum deus possit immediate producere quodcumque possibile.

Distinctio xxxxiii.

Utrum prima ratio impossibilitatis rei si eade sit ex parte dei. uel ex parte rei fiende.

Distinctio xxxxiui.

Utrum

Utrum natura

Utrum uoluntas

Utrum

Utrum

Utrum deus uelit mala fieri. Utrum permittat mala fieri.

Distinctio xxxviii.

Utrum uoluntas conformis uoluntati diuine sit recta.

Johannis scoti ordinis minorum sacre theologie professoris precellentissimi. primo super sententiarum questiones reportationum parisiensium a Bartholomeo bellatum selectem sacre pagine doctore clarissimo. nec non regente erudito tunc temporis conuentus bononie. Emendate cum diligentia finiunt feliciter. Necnon operante caractereque sublimi litterarum effigie ductu et impensis uiri circumspecti domini Johannis de Annuntiata de Augusta. Laus deo paratoseque uirgini Mari. nec non toti curie celesti triumphati. Anno salutis domine. M. cccc. lxxviii. a Denis aprilis sexta feria.

Et de hanc. 30. sent. que. de conceptione uirginis. in deo. si. beata uirgo non est concepta in peccato originali. de qua. q. 2. non est redemptor. Vnde. dicitur. quod de redemptione erigenti. non in peccato originali. quod est. et dicitur. quod per se. uoluit. ne polueret. origina. hinc. a. b. i. m. h. e. r. e. s. p. o. n. d. e. s. u. a. d. a. l. i. a. b. r. o. n. e. s. t. t. h. o. m. e. p. l. o. n. g. u. e. s. f. m. o. n. e. z. l.

Distinctio xxiii.

Utrum de⁹ sit n. iabilis a uisore aliquo nomine significante suam essentiam in se.

Distinctio xxiiii.

Utrum in personis diuinis est aetas numeralis.

Distinctio xxv.

Utrum persona dicatur uel secundum relationem

Utrum al:
inter

